ΠΑΝΔΕΚΤΗ

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΥΜΝΩΔΙΑΣ ΤΟΥ ΟΛΟΥ ΕΝΙΑΥΤΟΥ.

ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΑΜΠΑΔΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ Α'.
ΔΟΜΕΣΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.

Τόμος 1.

Περιέχων τὰ μαθήματα τοῦ Ἑσπερινοῦ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.
ᾳωνʹ.

Scan: G. K. Michalakis,
Psaltis / Ψάλτης

Δαπάνη / Δωρεά:

Courtesy / Grants:
Funds

- Michalakis
- Darabaris
- Konsta
- Armenis

) families

- Stoudion Association.

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

ΤΑΥΤΗΣ τῆς ἀνὰ χεῖρας συλλογῆς τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μελουργημάτων τὴν πολύπονον καὶ πολυδάπανον ἔκδοσιν ἐπιχειροῦντες, δυνάμεθα ἴσως ἐκ προοιμίων ἀκαταχρίτως νὰ καυχηθῶμεν τὴν ἐν Κυρίῳ καύχησιν, ὅτι εἰς τε τοὺς μουσικολογιωτάτους ἱεροψάλτας τῶν ἁπανταχοῦ Ὀρθοδόξων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ὅσαι διὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δοξολογοῦσι τὸν Κύριον, γενναιοτάτην καὶ χρησιμωτάτην εἰς ὃ μετέρχονται ἱερὸν ἐπάγγελμα ἐπικουρίαν παρέχομεν, εὐκολύνοντες αὐτοῖς πρόχειρον καὶ εὔωνον τὴν κτῆσιν ἁπαξαπάντων τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τῆς ὅλης ἐνιαυσίου περιόδου ψαλλομένων μαθημάτων· πολλὰ τῶν ὁποίων ἤδη πρῶτον δημοσιεύομεν μόλις ὀλίγοις τισὶ, καὶ ταῦτα ἐκ φήμης τέως γινωσκόμενα, καί περ ἄλλως ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς δημοσίῳ λατρείᾳ, εἴς τε τὴν ἁγίαν ἡμῶν μητέρα καὶ εὐεργέτιδα Ἐκκλησίαν, γενναίαν καὶ εὐπρόσδεκτον ἴσως ἐκδούλευσιν, ὡς εὐγνώμονες αὐτῆς δοῦλοι, καὶ γνήσιοι υἱοὶ καὶ πιστοὶ ὑπηρέται· μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας καὶ εὐλαβείας ἀπονέμομεν καὶ ἀφοσιοῦμεν, ἀνασώζοντες αὐτῇ καὶ πολλαπλασιάζοντες τοῖς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοῖς διὰ τοῦ τύπου ἀρχαῖα ἱερὰ μελῳδήματα, δι' ὧν οἱ πάλαι ἀείμνηστοι ἐκεῖνοι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς ἀρχιτέχναι καὶ διδάσκαλοι ἀνύμνησαν ἐν κατανύξει ψυχῆς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν μελῳδήσαντες ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας μέλος ἐναρμόνιον Θεολογίας.

Καὶ ἐξεδόθησαν μὲν ἤδη πρότερον πολλάκις καὶ παρὰ πολλῶν καὶ παρ' ἡμῶν δὲ αὐτῶν τοιούτου εἴδους συλλογαὶ,

μᾶλλον δὲ Ἀνθολογίαι (τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπεγράφοντο) (α) κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπαρκεῖς πρὸς τὰς ἐφ' ἡμέραν ἀπαντώσας ἀπαραιτήτους χρείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς χοροστασίας, ἀλλ' εἰς τὴν παροῦσαν τῶν πραγμάτων ἀκμὴν, καὶ τὴν εἰς πάντα τὰ καλὰ γενναίαν καὶ λίαν εὐχάριστον τοῦ ἡμετέρου γένους προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν, αἱ ἐπίτομοι ἐκεῖναι Μουσικαὶ συλλογαὶ δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν, ἀλλ' ἢ ὡς ἔργα τῆς πρώτης ἀνάγκης μόλις ἀπαλλάττουσαι τοῦ κόπου τῆς ἀντιγραφῆς τοὺς φιλοτίμους μαθητὰς καὶ διδασκάλους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ὡς κείμενα πρακτικῆς διδασκαλίας τῆς τέχνης εἰς ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς θεω-

---

Ἐξ ἄχρι τοῦδε τοιαῦται συλλογαὶ, ἢ ἀνθολογίαι ἐξεδόθησαν διὰ τοῦ τύπου ὑπὸ διαφόρων. α'. ἡ ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος, τοῦ ἐκ τῆς νήσου Χάλκης, ἑνὸς τῶν ἐφευρετῶν τῆς νέας μεθόδου (ἐν Κωνσταντινουπόλει 1824. Τόμ. 2.) β'. ἡ ὑπὸ Θεοδώρου Παπᾶ Παράσχου Φωκαέως (αὐτόθι 1834 Τόμ. 2.) γ'. ἡ ὑφ' ἡμῶν (αὐτόθι. 1838 Τόμ. 1.) δ'. Ἀνθολογία Θεοδώρου Φωκαέως (αὐτόθι 1837. Τόμ. 2.) ε'. ἡ ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν διδασκάλου Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας (αὐτόθι. 1846. Τόμ. 2.) στ'. ἡ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Θεοδώρου Φωκαέως, ἐπιγραφομένη Μέλισσα (αὐτόθ. 1847 . Τόμ. 3.). Ἐκτὸς δὲ τούτων ἕτερα εἰδικὰ μουσικὰ βιβλία ἐξεδόθησαν ἄχρι τῆς σήμερον. α'. Ἀναστασιματάριον Πέτρου Λαμπαδαρίου (ἐν Βουκουρεστίῳ 1818 Τόμ. 1.) β'. Δοξαστάριον σύντομ. τοῦ αὐτοῦ (αὐτόθ. 1820. Τόμ. 1.) γ'. Ἀναστασιματάριον ὑπὸ Χουρμουζίου Χαρτοφύλ. (αὐτόθ. 1830. Τόμ. 1) δ' Δοξαστάριον Πέτρου Λαμπαδαρίου (αὐτόθ. 1835 Τόμ. 2.) ε'. Εἱρμολόγιον καλοφωνικὸν Θεοδώρου Φωκαέως (αὐτόθ, 1335. Τόμ. 1.) Εἱρμολόγιον καταβασιῶν Χουρμουζίου (αὐτόθ. 1835. Τόμ. 1.) Εἱρμολόγιον Καταβασιῶν Ἰωάννου Λαμπαδαρίου (αὐτόθ. 1839 Τόμ. 1.) Δοξαστάριον Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου (αὐτόθ. 1841. Τόμ. 2.) Ἀναστασιματάριον Ἰωάννου Λαμπαδαρίου (αὐτόθ. 1846. Τόμ. 1.) Συλλογὴ Χουρμουζίου (αὐτόθ. 1831. Τόμ. 1.) Πρόσθες τούτοις καὶ τὰ περὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς διδακτικὰ συγγράμματα α', Θεωρητικὸν Χρυσάνθου Ἀρχιμανδρίτου τοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχιεπ. σκόπου Δυρραχείου, μετὰ δὲ, καὶ Προύσης προβιβασθέντος, ἑνὸς τῶν ἐφευρετῶν τῆς νέας μεθόδου (ἐν Παρισίοις 1819.) β'. Θεωρητικὸν Μουσικῆς τὸ μέγα τοῦ αὐτοῦ (ἐν Τεργέστῃ 1828.) γ'. Θεωρητικὸν Θεοδώρου Φωκαέως (1842. Τόμ. 1. ἐν Κωνστ. κ.τ.λ.

Ἐκ τούτων ἁπάντων καὶ τῶν ἔτι σωζομένων ἀνεκδότων συγκροτηθήσεται ἴσως ἐν καιρῷ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἐκδόσει ἡ πλήρης βιβλιοθήκη τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἔργον πολύμοχθον μὲν ἀληθῶς καὶ πολυδάπανον, ἀναγκαιότατον ὅμως πρὸς τὸ στῆσαι καθάπαξ καὶ καθορίσασθαι τὰ κύρια καὶ γνήσια μέλη τῆς Ἐκκλησίας οὕτως, ὡς ἔρρευσαν ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῆς κλασικῆς γραφίδος τῶν μακαρίων ἡμῶν Διδασκάλων.

ρητικῆς, μὴ ἐκπληροῦσαι δὲ πάσας τὰς ἐνδεχομένας ἀπαιτήσεις τῆς ἀρχαίας καὶ πατροπαραδότου διατυπώσεως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνῳδίας. Ἡ παροῦσα ὅμως τῶν πραγμάτων κατάστασις, καὶ ἡ τῆς καθ' ἡμᾶς Μουσικῆς τέχνης εἰς ὅτι πλείστους τῶν φιλομαθῶν νέων διάδοσις, καὶ ἐξάπλωσις, καὶ ἡ τῆς Τυπογραφίας κατά τε ποσὸν καὶ ποιὸν ἀξιολογωτάτη βελτίωσις, πρὸ δὲ πάντων καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἐκ μέρους τῆς κοινῆς ἁπάντων τῶν Ὀρθοδόξων Μητρὸς καὶ ἀκαμάτου προστάτιδος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἡ πρὸς πᾶν ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον γενναία συνδρομὴ καὶ ἐνίσχυσις ἀπαιτοῦσιν, ὡς ἔοικε καὶ παρ' ἡμῶν, εἰ καὶ μὴ κατὰ πάντα ἄρτιον καὶ ἐντελὲς, πληρέστερον ὅμως τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ τελειότερον τὸ ἔργον τῆς συγχροτήσεως τῶν τοῦ εἴδους τούτου βιβλίων· ἐπειδὴ δὲ ὁ κλῆρος τῆς τοῦ ἔργου τούτου ἐκτελέσεως ἔπεσεν ἐφ' ἡμᾶς, μηδὲν κατοκνήσαντες, μήτε πρὸς τὸν ὄγκον τῆς δαπάνης καὶ τῶν ἄλλων δυσχερειῶν ἀποδυσπετήσαντες, μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας καὶ τοῦ ζήλου ἐπέδομεν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, Θεὸν ἐπικαλεσάμενοι συνεργὸν διὰ τῶν εὐπροσδέκτων εὐχῶν τῆς ἁγίας Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, πρὸς ἣν πᾶσα παρ' ἁπάντων εὐγνωμοσύνη ὀφείλεται πάντων ἕνεκεν.

Οὕτω τοίνυν καὶ ἐκ τοιούτων ἀφορμῶν προέρχεται ἤδη πρῶτον εἰς τὸ τῆς δημοσιότητος φῶς ἡ ἀνὰ χεῖρας τετράτομος **Πανδέκτη** τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μελῶν πλεονεκτοῦσα τῶν πρὸ αὐτῆς συλλογῶν μάλιστα κατὰ τὰ ἑξῆς.

Λ΄. Ὅτι περιέχει ἀνενδεῶς οὐ μόνον τὰ ἀναγκαῖα ἐν ταῖς ἐφ' ἡμέραν χρείαις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς χοροστασίας, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἄλλα χρησιμεύουσιν εἰς παράτασιν καὶ ποικιλίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνῳδίας, εἴτε ἐν πόλεσιν, εἴτε ἐν τοῖς ἀγροῖς μάλιστα Μοναστηρίοις ἐν εὐσήμοις ἡμέραις ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, ἐν ταῖς πανυχίοις τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν ἀγρυπνίαις καὶ ἐν ἄλλαις τισιν ἱεραῖς τελεταῖς.

Β'. Ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐνδιαλαμβανομένων μελῶν ἔργα ὄντα τῶν σοφωτάτων μουσικοδιδασκάλων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἑπομένως οὐ μόνον διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῶν, πολύτιμα, καὶ πάσης παρὰ τοῖς πιστοῖς εὐλαβείας καὶ ὑπολήψεως ἄξια, εἰσὶ τὰ αὐτὰ καὶ πρωτοφανῆ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γενναιάν, ἀϊστωθέντα μὲν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς διὰ τὴν παντελῆ σχεδὸν ἄγνοιαν τῶν σημείων τῆς παλαιᾶς στενοσήμου καὶ συμβολικῆς οὕτως εἰπεῖν, γραφῆς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μουσικῆς, (α) διασωθέντα δὲ ἐκ θείας προνοίας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, καὶ ἐξηγηθέντα, εἴτουν ἀναπτυχθέντα κατὰ τὸ νέον καὶ λίαν εὐμέθοδον γραφικὸν σύστημα τῆς τέχνης εἰς πάγκοινον χρῆσιν τῶν ἁπανταχοῦ εἰδημόνων αὐτῆς.

Γ'. Ὅτι ἡ εἰς τὴν νέαν μέθοδον ἐξήγησις τῶν ἀρχαίων τούτων μελῳδημάτων φέρει ἀναμφισβήτητον τὸ κῦρος τῆς γνησιότητος, ὡς ἐξεργασθεῖσα παρὰ διδασκάλων δοκιμωτάτων, ἐπισήμων ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο, ἀνὰ πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν· διότι ἀναπτυχθέντα πρότερον πρὸ ὀγδοήκοντα περίπου ἐνιαυτῶν ἐκ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης γριφώδους καὶ ἀδιαγνώστου γραφῆς εἰς ἄλλην ἀναλυτικω-

---

(α) Ἡ ἄγνοια αὕτη προῆλθεν ὡς εἰκὸς ἔκ τε τῆς δυσκολίας τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς ἐμφύτου ραστώνης τῆς ἐφιζανούσης εἰς τὸν φύσει τὰ ῥᾴστα διώκοντα ἄνθρωπον, πρόσθες δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀκηδίας τῶν κατὰ καιροὺς τὴν προστασίαν τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης, καθὼς καὶ τῆς ἱερᾶς γραφικῆς καὶ πάσης ἄλλης τεχνικῆς δεξιότητος ἀναδεδειγμένων· εἶχε γὰρ ἡ γραφὴ ἐκείνη ἡ διὰ τῶν σημαρίων ἢ σημαδοφώνων πολλὰς καὶ ἀξιολόγους τὰς ἀρετάς, οἷον τὸ σύντομον φέρε, τὸ εὐμνημόνευτον καὶ τὸ εὐμαθὲς τῆς παραδόσεως. νῦν δὲ κεῖνται φεῦ! ἄφωνα καὶ κωφὰ σημεῖα τε θαυμένα εἰς πολλὰς Μοναστηρίων βιβλιοθήκας ὡς εἰς νεκρικοὺς λάρνακας, ἐφ' ὧν ματαίως περιπλανᾶται τὸ περίεργον ὄμμα τοῦ τὰ ἀρχαῖα καὶ πάτρια τεθηπότος ὑστεροχρόνου μουσικοῦ. καὶ περὶ ἃ ὡς περικεκλεισμένον καὶ ἐσφραγισμένον θησαυρὸν καθέζεται σκυθρωπὴ καὶ βαθυμάριμνος τοῦ καθ' ἡμᾶς πεφωτισμένου αἰῶνος ἡ φιλολογικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ σοφία, ἀμυδρὰς ὑποθάλπουσα ἐλπίδας. εἶπως· ἐννήσηται ἐξ αὐτῶν ἀνακαλῦψαί τι πρὸς διασάφησιν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς προσῳδίας, καὶ τῶν πολυθρυλλήτων νόμων καὶ ῥυθμῶν τῆς καθ' Ἕλληνας Μουσικῆς· ἆρα φανήσεταί τις ἐκ τῶν ὁμογενῶν νέος τῆς ἱερογλυφικῆς ταύτης γραφῆς Champollion ὁ τὴν δύναμιν καὶ τὴν σημασίαν τῶν σημαδίων ἐκείνων ἀκριβῶς καὶ ἐπιστημόνως προσδιορίσων; ἐὰν Κύριος.

τέραν ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων Ἰωάννου Πρωτοψάλτου καὶ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πολοποννησίου, μετεγράφησαν ἔπειτα ἀτρύτῳ πόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ λιπαρᾷ μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας καὶ προσοχῆς εἰς τὸ νῦν παρὰ πάντων σπουδαζόμενόν τε καὶ γινωσκόμενον νέον τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης σύστημα, ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἀειμνήστων τῆς μεθόδου ἐφευρετῶν τοῦ τε Πρωτοψάλτου Γρηγορίου καὶ τοῦ ἀκαμάτου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἀντεγράφησαν δὲ νῦν πιστῶς καὶ ἀπαραλλάκτως παρ' ἡμῶν ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδιογράφων τετραδίων τοῦ ἀοιδίμου Πρωτοψάλτου Γρηγορίου καὶ τοῦ τεχνικωτάτου Χουρμουζίου, ἀγορασθέντων μὲν παρὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Ἀθανασίου, τεθησαυρισμένων δὲ μετ' ἄλλων ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας κειμηλείων ἐν τῷ εὐαγεῖ σκευοφυλακίῳ τοῦ ἐνταῦθα μετοχίου τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου.

Δ΄. Ὅτι προστίθενται ἐν αὐτῇ οὐκ ὀλίγα μαθήματα μεμελισμένα ἐπὶ μεταφράσεων Σλαβωνικῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνῳδίας κατὰ τὸ ὕφος καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν ἑλληνικῶν πρωτοτύπων χάριν τῶν εὐλαβεστάτων ἱεροψαλτῶν τῶν χοροστατούντων ἐν ταῖς ἁγιωτάταις Ἐκκλησίαις τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου Βουλγαρίας καὶ Σερβίας καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφύλων καὶ ὁμοδόξων Ἐπαρχιῶν. Τῶν δὲ τοιούτων μελῶν τὰ μὲν ἐξεπονήσαμεν ἢ καὶ ἐπιδιωρθώσαμεν αὐτοὶ κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν ἐμπειρίαν, τὰ δὲ, τιμαλφὲς δῶρον ἐλάβομεν παρὰ τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίου Νεοφύτου Ῥυλιώτου διδασκάλου τῆς ἱεροσλαβωνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησίας, ὅστις παρὰ τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἔξοχον παιδείαν περί τε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Σλαβωνικὴν γλῶσσαν διαπρέπει καὶ κατὰ τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καθ' ἣν ἐφιλοτέχνησε καὶ αὐτὸς

ὸ΄.

Β΄. Ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἐνδιαλαμβανομένων μελῶν ἔργα ὄντα τῶν σοφωτάτων μουσικοδιδασκάλων τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἑπομένως οὐ μόνον διὰ τὴν τέχνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτῶν, πολύτιμα, καὶ πάσης παρὰ τοῖς πιστοῖς εὐλαβείας καὶ ὑπολήψεως ἄξια, εἰσὶ τὰ αὐτὰ καὶ πρωτοφανῆ εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γενναιάν, ἀϊστωθέντα μὲν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς διὰ τὴν παντελῆ σχεδὸν ἄγνοιαν τῶν σημείων τῆς παλαιᾶς στενοσήμου καὶ συμβολικῆς οὕτως εἰπεῖν, γραφῆς τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μουσικῆς, (α) διασωθέντα δὲ ἐκ θείας προνοίας ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ πανδαμάτορος χρόνου, καὶ ἐξηγηθέντα, εἶτουν ἀναπτυχθέντα κατὰ τὸ νέον καὶ λίαν εὐμέθοδον γραφικὸν σύστημα τῆς τέχνης εἰς πάγκοινον χρῆσιν τῶν ἁπανταχοῦ εἰδημόνων αὐτῆς.

Γ΄. Ὅτι ἡ εἰς τὴν νέαν μέθοδον ἐξήγησις τῶν ἀρχαίων τούτων μελῳδημάτων φέρει ἀναμφισβήτητον τὸ κῦρος τῆς γνησιότητος, ὡς ἐξεργασθεῖσα παρὰ διδασκάλων δοκιμωτάτων, ἐπισήμων ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο, ἀνὰ πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν· διότι ἀναπτυχθέντα πρότερον πρὸ ὀγδοήκοντα περίπου ἐνιαυτῶν ἐκ τῆς παλαιᾶς ἐκείνης γριφώδους καὶ ἀδιαγνώστου γραφῆς εἰς ἄλλην ἀναλυτικω-

(α) Ἡ ἄγνοια αὕτη προῆλθεν ὡς εἰκὸς ἔκ τε τῆς δυσκολίας τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς ἐμφύτου ῥαστώνης τῆς ἐφιζανούσης εἰς τὸν φύσει τὰ ῥᾴστα διώκοντα ἄνθρωπον, πρόσθες δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀκηδίας τῶν κατὰ καιροὺς τὴν προστασίαν τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης, καθὼς καὶ τῆς ἱερᾶς γραφικῆς καὶ πάσης ἄλλης τεχνικῆς δεξιότητος ἀναδεδειγμένων· εἶχε γὰρ ἡ γραφὴ ἐκείνη ἡ διὰ τῶν σημαρίων ἢ σημαδοφώνων πολλὰς καὶ ἀξιολόγους τὰς ἀρετάς, εἷον τὸ σύντομον φέρε, τὸ εὐμνημόνευτον καὶ τὸ εὐμαθὲς τῆς παραδόσεως. νῦν δὲ κεῖνται φεῦ! ἄφωνα καὶ κωφὰ σημεῖα τε θαμμένα εἰς πολλὰς Μοναστηρίων Βιβλιοθήκας ὡς εἰς νεκρικοὺς λάρνακας, ἐφ' ὧν ματαίως περιπλανᾶται τὸ περίεργον ὄμμα τοῦ τὰ ἀρχαῖα καὶ πάτρια τεθηπότος ὑστεροχρόνου μουσικοῦ. καὶ περὶ ἃ ὡς περικεκλεισμένον καὶ ἐσφραγισμένον θησαυρὸν καθέζεται σκυθρωπὴ καὶ βαθυμάριμνος τοῦ καθ' ἡμᾶς πεφωτισμένου αἰῶνος ἡ φιλολογικὴ καὶ ἀρχαιολογικὴ σοφία, ἀμυδρὰς ὑποθάλπουσα ἐλπίδας. εἶπως δυνήσηται ἐξ αὐτῶν ἀνακαλῦψαί τι πρὸς διασάφησιν τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς προσῳδίας, καὶ τῶν πολυθρυλλήτων νόμων καὶ ῥυθμῶν τῆς καθ' Ἕλληνας Μουσικῆς· ἆρα φανήσεταί τις ἐκ τῶν ὁμογενῶν νέος τῆς ἱερογλυφικῆς ταύτης γραφῆς Champollion ὁ τὴν δύναμιν καὶ τὴν σημασίαν τῶν σημαδίων ἐκείνων ἀκριβῶς καὶ ἐπισταμένως προσδιορίσων; δὸν Κύριος.

τέραν ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων Ἰωάννου Πρωτοψάλτου καὶ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πολοποννησίου, μετεγράφησαν ἔπειτα ἀτρύτῳ πόνῳ καὶ ἐπιμελείᾳ λιπαρᾷ μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας καὶ προσοχῆς εἰς τὸ νῦν παρὰ πάντων σπουδαζόμενόν τε καὶ γινωσκόμενον νέον τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης σύστημα, ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν ἀειμνήστων τῆς μεθόδου ἐφευρετῶν τοῦ τε Πρωτοψάλτου Γρηγορίου καὶ τοῦ ἀχαμάτου Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας· ἀντεγράφησαν δὲ νῦν πιστῶς καὶ ἀπαραλλάκτως παρ' ἡμῶν ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδιογράφων τετραδίων τοῦ ἀοιδίμου Πρωτοψάλτου Γρηγορίου καὶ τοῦ τεχνικωτάτου Χουρμουζίου, ἀγορασθέντων μὲν παρὰ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Ἀθανασίου, τεθησαυρισμένων δὲ μετ' ἄλλων ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας κειμηλείων ἐν τῷ εὐαγεῖ σκευοφυλακίῳ τοῦ ἐνταῦθα μετοχίου τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου.

Δ΄. Ὅτι προστίθενται ἐν αὐτῇ οὐκ ὀλίγα μαθήματα μεμελισμένα ἐπὶ μεταφράσεων Σλαβωνικῶν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνῳδίας κατὰ τὸ ὕφος καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν ἑλληνικῶν πρωτοτύπων χάριν τῶν εὐλαβεστάτων ἱεροψαλτῶν τῶν χοροστατούντων ἐν ταῖς ἁγιωτάταις Ἐκκλησίαις τῆς εὐσεβοῦς καὶ ὀρθοδόξου Βουλγαρίας καὶ Σερβίας καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφύλων καὶ ὁμοδόξων Ἐπαρχιῶν. Τῶν δὲ τοιούτων μελῶν τὰ μὲν ἐξεπονήσαμεν ἢ καὶ ἐπιδιωρθώσαμεν αὐτοὶ κατὰ τὴν ἐνοῦσαν ἡμῖν ἐμπειρίαν, τὰ δὲ, τιμαλφὲς δῶρον ἐλάβομεν παρὰ τοῦ ἐλλογιμωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κυρίου Νεοφύτου Ῥυλιώτου διδασκάλου τῆς ἱεροσλαβωνικῆς φιλολογίας ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησίας, ὅστις παρὰ τὴν ἄλλην αὐτοῦ ἔξοχον παιδείαν περί τε τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Σλαβωνικὴν γλῶσσαν διαπρέπει καὶ κατὰ τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καθ' ἣν ἐφιλοτέχνησε καὶ αὐτὸς

οὐκ ὀλίγα οὐδ' ἀνάξια λόγου φιλοπονήματα.

Ε΄. Καὶ τελευταῖον, ὅτι εἰς τὴν ἀνὰ χεῖρας τετράτομον Πανδέκτην παρὰ τὴν ἐξωτερικὴν κομψότητα καὶ φιλοκαλίαν τῶν τε τυπογραφικῶν χαρακτήρων, καὶ τοῦ χάρτου, καὶ τοῦ σχήματος ἐφιλοτιμήθημεν, ἵνα δώσωμεν τάξιν καὶ μέθοδον τὴν προσήκουσαν, συμπεριλαβόντες ἐν μὲν τῷ πρώτῳ Τόμῳ πάντα τὰ μαθήματα τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ τοῦ Ὄρθρου, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τὰ εἰρημένα πρωτοφανῆ μαθήματα τῆς Παραδικῆς· ἐν δὲ, τέλος τῷ τετάρτῳ πάντα τὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς Λειτουργίας.

Τοιαύτη μὲν, ὡς ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, ἡ ἀνὰ χεῖρας τετράτευχος ἔκδοσις τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας μελῶν, φίλτατοι ὁμογενεῖς, ἣν μετὰ προθυμίας προσφέρομεν εἰς τὴν ὑμετέραν εὐλάβειαν· γνήσια πάντα τὰ ἐν αὐτῇ καὶ πιστὰ, καθὼς ἐξῆλθον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν αὐτουργησάντων αὐτὰ ἀειμνήστων ἡμῶν Πατέρων καὶ Διδασκάλων· οὐδὲν πλημμελὲς καὶ παραπεποιημένον, οὐδεμία καινοφωνία παρείσακτος ξενίζουσα εἰς τὰς ἀκοὰς τῶν προγόνων υἱῶν τῆς καθολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· καὶ σιγάτω λοιπὸν πᾶσα ἀντίφθογγος χασμῳδία πειρωμένη, ἵνα ἐμβάλῃ βέβηλον πόδα, καὶ εἰσδύσῃ τῆς εὐσεβείας τὰ ἄδυτα παραβιάζουσα ἐπιβούλως τὰ πάνχρυσα προπύλαια τῆς νοητῆς Ἐδὲμ, τοῦ Θεοφυτεύτου Παραδείσου τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας συμπαρεισάγουσα λελῃθότως καὶ πᾶσαν κατὰ πάντα καινοτομίαν τε καὶ ἀλλοίωσιν. Ἡ ἱερὰ ἡμῶν Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ ὑπάρχει ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ γνησιωτέρα τῶν ὅσας κατέχουσι νῦν αἱ ἄλλαι σημεριναὶ ἑτερόδοξοι χριστιανικαὶ κοινωνίαι, σύγχρονος οὖσα τοῦ ἀρχεγόνου χριστιανισμοῦ καὶ ἀναντιῤῥήτως Ἀποστολοπαράδοτος· οὐδεμία δὲ ἄλλη χριστιανικὴ χοροστασία δύναται νὰ καυχηθῇ, ὅτι ἐκφέρει ἐν τῇ λατρείᾳ αὐτῆς ἀπηχήματα, δι' ὧν ἐλάτρευσαν οἱ θεσπέσιοι καὶ θεοφόροι πατέρες τῆς ἀρχαίας καθολικῆς καὶ Α-

ποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἑπομένως ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς οἱ τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης λαχόντες σήμερον, ἵνα διακατέχωμεν καὶ ταύτην τὴν ἱερὰν τῶν πατέρων ἡμῶν παραχαταθήκην, ὡς μίαν καὶ οὐσιωδεστάτην τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεων, ἀνόθευτον καὶ ἀκαινοτόμητον. Διὰ ταῦτα καὶ ἡ πανσέβαστος ἡμῶν μήτηρ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία κατὰ χρέος καὶ καθῆκον ἀπαραίτητον μάλα καλῶς κηδομένη καὶ προνοοῦσα περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν ἀνέκαθεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ παραδεδεγμένων ἐθίμων, οὐ μόνον τὴν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς ἐν χώραις ἑτεροδόξων καὶ διὰ τεχνητῶν ἐπίσης ἑτεροδόξων τολμηθεῖσαν τετράφωνον μουσικὴν ἀβασανίστως εἰσαγομένην εἰς τοὺς ἱεροὺς τῶν ὀρθοδόξων ναοὺς κατέκρινε καὶ κατεδίκασε διὰ τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἐκδοθείσης ἐπὶ τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως Κυρίου Ἀνθίμου τοῦ ἀπὸ Ἐφέσου (ἐν ἔτει ᾳωμη'.) (α). Ἀλλὰ

(α) Οὔτε ἐκ προλήψεως, οὔτε ἐξ ἀβελτηρίας ἢ ἀγνοίας τῶν αἰωνίως ἀναλλοιώτων νόμων τῆς καθόλου μουσικῆς ἀντιφερόμεθα πρὸς τὴν τετράφωνον μουσικὴν, τὴν τοσοῦτον ἄλλως σοφὴν καὶ ἐναρμόνιον, ἀλλ' ἐνῷ μάλιστα πάντων κατακηλούμεθα καὶ συγκινούμεθα τὴν καρδίαν ἀκούοντες αὐτὴν ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς, πεπείσμεθα ὅμως, ὅτι ὁ αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον ἀποκλειστέα τοῦ περιβόλου τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἀνέκαθεν ἠσπάσατο τὸ μονῳδικὸν μέλος, κατὰ τὰς ῥητὰς τῶν ἀρχαιοτάτων ἡμῶν Πατέρων μαρτυρίας. (βλέπε τὴν σοφὴν τοῦ σοφοῦ Οἰκονόμου Τετράβιβλον, Τόμ. Δ'. σελ. 761. καὶ ἑξῆς. σημ. β'.), Ἂν δέ τινες ἀντιτάξωσι πρὸς ταῦτα τὸ παράδειγμα τῆς ὀρθοδόξου Ῥωσσίας, ἀνθυποφέρομεν, ὅτι ἡ παράλλαξις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μέλους ἐν Ῥωσσίᾳ ὑπηγορεύθη ἐξ αὐτῆς τῆς ἀνάγκης διὰ τοὺς ἑξῆς μάλιστα λόγους· α'. ἡ κατὰ λέξιν πιστὴ μετάφρασις τῶν ἱερῶν ᾀσμάτων ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου εἰς τὴν ἱεροσλαβωνικὴν γλῶσσαν ἀναγκαίως συνεπέφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ ῥυθμοῦ, ὡς ἀδύνατον ὄν, ἵνα συνείρωνται τὰ κῶλα τῆς μεταφράσεως πρὸς ἐντελῆ συμμετρίαν τοῦ συλλαβισμοῦ καὶ τοῦ τονισμοῦ τῶν πρωτοτύπων. β'. ἡ ἐν ἐκείνοις τοῖς ἀπωτάτοις κλίμασι παντελὴς σχεδὸν ἄγνοια τῆς καθ' ἡμᾶς γραφικῆς τέχνης. σημαδοφώνου ἔτι οὔσης καὶ αὐτόχρημα ἱερογλυφικῆς, καθ' ὃν καιρὸν καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἑλλάδι ἐν ὀλίγοις τισὶ περιώριστο ἡ τέχνη, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἠναγκάσθη ἀποστεῖλαι εἰς τὸ ἁγιώνυμον ὄρος τοῦ Ἄθωνος, ἵνα ἐπαναγάγῃ αὐτήν· ἡ ἄγνοια λέγομεν αὕτη εἶχε παντάπασιν ἐξαλείψει ἐν Ῥωσσίᾳ καὶ τὰ τελευταῖα ἴχνη τῆς δι' αἰώνων ἀγράφως καὶ διὰ ζώσης φωνῆς ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεὰς καθηκομένης παραδόσεως τοῦ γνησίου καὶ ἀκραιφνοῦς ὕφους τῆς καθ'

καὶ αὐτὸ τὸ ἄλλως ἐπουσιῶδες γραφικὸν σύστημα, ὅπερ ἀ-
δέξιός τις ἢ ἀβέλτερος ὁμογενὴς μουσικὸς ἐφαντασιοκό-
πησε Λεσβιακὸν αὐτὸ ἐκ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀποκαλέσας,
Συνοδικῶς καὶ ἀξιωματικῶς ἀπεδοκίμασε καὶ ἀπέῤῥιψεν ὡς
παραχαράττον καὶ αὐτὰ τὰ σημεῖα καὶ σύμβολα τῆς πα-
ναρχαίου μουσικῆς προσῳδίας τῆς οὐχ ἧτον ἐθνικῆς ὡς πρὸς
ἡμᾶς ἢ Ἐκκλησιαστικῆς (α)· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ σχολὴν ἐ-
πίτηδες τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς Ἐκκησιαστικῆς μουσικῆς πρὸ τρι-
ῶν ἤδη ἐνιαυτῶν ἐν Φαναρίῳ ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτῆς προστασίαν
καὶ κηδεμονίαν καθίδρυσεν, ἵνα διδάσκηται ἐν αὐτῇ πρὸς τοὺς
μέλλοντας ἀσπάσασθαι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱεροψάλτου παρὰ
τῶν ἰδίων αὐτῆς ὑπουργῶν, τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Μ. τοῦ Χριστοῦ
Ἐκκλησίᾳ χοροστατούντων ἀπαραποίητος· καὶ ἀκαινοτόμη-

ἡμᾶς μελῳδίας. γ'. Η φυσικὴ διοργάνωσις τῶν φωνητικῶν ὀργάνων τοῦ πνεύμονος τῶν ὑπερβορίων ἐκείνων λαῶν, ἀτέγκτων ὅλως καὶ ἀλυγίστων πρὸς τοὺς λεπτεπιλέπτους καὶ ποικιλοστρόφους λαρυγγισμοὺς τῶν φύσει ᾠδικῶν λαῶν τῆς μεσημβρινῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς γείτονος αὐτῇ Ἀσίας, ἣν παντάπασιν ἀνεπιτηδεία καὶ ὅλως ἀσυμβίβαστος πρὸς ὀρ-
θὴν ἔκφρασιν τῶν ἡμετέρων μελῳδημάτων, ἔτι καὶ ἐπὶ ὑποθέσει προηγουμένης μαθή
σεως καὶ ἀσκήσεως. Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ ἀοίδιμος καὶ εὐσεβέστατος ἐκεῖνος αὐ-
τοκράτωρ τῶν Ῥωσσιῶν, ὁ μέγας Πέτρος, τὴν ἐκ τῆς τραχυφωνίας ἅμα καὶ ἀτεχνίας
χασμῳδίαν καὶ ἀηδίαν τῆς ἱερᾶς ἀσματουργίας ἰώμενος ἠναγκάσθη συγχωρῆσαι τὴν
παραδοχὴν εἴδους μουσικῆς ἁρμοδιωτέρου καὶ καταλληλοτέρου ταῖς ἐκεῖσε ἁγιωτάταις
Ἐκκλησίαις καὶ μάλιστα ταῖς ἐν ταῖς μεγαλοπόλεσι, χαίρειν ἐάσας τοὺς δεισιδαίμονας
καὶ πεισματώδεις ῥασκολνίκους, τερπομένους εἰς τοὺς ἀγρίους καὶ θηριώδεις ὀγγηθμοὺς
καὶ ὠρυγμοὺς τῆς παρ' αὐτοῖς Ἐκκλησιαστικῆς χοροστασίας· ἐν πολλοῖς ὅμως τῶν ἐν
Ῥωσσίᾳ εὐαγῶν μοναστηρίων, καὶ ἐν πάσαις μονησυχὶ ταῖς ἐκεῖσε κώμαις καὶ τοῖς χω-
ρίοις, ἔνθα μάλιστα ἀδύνατον διατηρεῖσθαι τέσσαρας ψάλτας ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ Ἐκ-
κλησίᾳ, διατηρεῖται ἔτι καὶ νῦν τὸ ἡμέτερον ἀρχαιοπαράδοτον ὕφος, καὶ ψάλλεται πα-
ρὰ τῶν ὁσιωτάτων μοναχῶν καὶ κληρικῶν μᾶλλον, ἢ ἧττον ἐπιτυχῶς, ὡς ψάλλεται καὶ
ἐν ταῖς ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις τῆς Βουλγαρίας καὶ Σερβίας Σλαβωνιστὶ, καὶ τῆς Βλα-
χίας καὶ Μολδαυΐας ταῖς ἐπιχωριαζούσαις γλώσσαις.

Περὶ δὲ τοῦ λεγομένου Κρητικοῦ ὕφους, συνειθιζομένου ἐν Ζακύνθῳ, καὶ ἔν
τισι νησίς τῆς Κερκύρας, οὐδὲν λέγομεν προσδεχώντες τὴν τούτου διόρθωσιν παρὰ τῶν
ἐκεῖσε προϊσταμένων ἱερῶν ποιμένων.

(α) Ἔγραψαν κατὰ τοῦ ἀλλοκότου τούτου συστήματος ἄλλοι τε καὶ ὁ μουσικολογιώ-
τατος διδάσκαλος Ζ Α'. Ζαφειρόπουλος Πρωτοψάλτης Ἀθηνῶν ἐν φυλλαδίῳ ἐπιγραφομένῳ ὁ
Γ. Λέσβιος, καὶ τὸ Λέσβιον αὐτοῦ σύστημα. (ἐν Ἀθήναις 1842).

τος, ἡ ἱερὰ αὕτη τέχνη κατὰ τὸ πάτροπαράδοτον ὕφος καὶ τὴν γνησίαν ἀπαγγελίαν· ἐπὶ πᾶσι δὲ σοφὴν καὶ ἀξιάγαστον κατέθεντο σπουδήντε καὶ πρόνοιαν ἐπὶ τοῦ νῦν εὐκλεῶς Πατριαρχεύοντος Παναγιωτάτου καὶ προσκυνητοῦ ἡμῶν Δεσπότου Κυρίου Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου περὶ τῶν ἑκάστοτε ἐκδιδομένων βιβλίων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς συστησαμένη ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπὴν, ἵνα διαβασανίζῃ καὶ ἀνακρίνῃ τὴν γνησιότητα τῶν εἰς δημοσίευσιν παρουσιαζομένων Ἐκκλησιαστικῶν μελουργημάτων, καθὰ διεκήρυξε πρὸς ἅπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, διὰ τῆς ἐναγχος ἐκδοθείσης περὶ τούτου Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἣν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ παρούσῃ Πανδέκτῃ μετατυποῦμεν παρὰ πόδας ἀπαραλλάκτως.

Ταῦτα μὲν παρ' ἡμῶν πρὸς τοὺς φίλους ὁμογενεῖς· ἰδίᾳ δὲ πρὸς τοὺς μουσικολογιωτάτους ἱεροψάλτας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ μάλιστα τοὺς πρωτοπείρους αὐτῶν, καθήκον ὡς ἐκ τῆς θέσεως ἡμῖν ἐπιβεβλημένον νομίζομεν, ἵνα παρακαλέσωμεν αὐτοὺς ἀπέχειν ἀπὸ πάσης ξενοφωνίας ἐπιμένοντας πιστῶς καὶ ἀπαρεγκλίτως εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ γνήσιον ὕφος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμνῳδίας τὸ σεμνὸν, τὸ κατανυκτικὸν, τὸ σοβαρὸν, τὸ σῶφρον τε καὶ νηφάλιον. Τοῦτο δὲ κατορθώσουσιν, ἐὰν πρὸ τῆς χοροστατικῆς ἀπαγγελίας προμελετῶσι καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις τὰ ψαλησόμενα μαθήματα, καὶ μάλιστα συμμελετῶσιν ἅπαντες οἱ τοῦ χοροῦ, ἵνα φυλάττηται μὲν ἀπαράχορδος ἡ συμφωνία, συμβαίνῃ δὲ καὶ συγχορεύῃ, οὕτως εἰπεῖν, ὁ χρονικὸς ῥυθμὸς εὐτάκτως καὶ ἀπαρενσαλεύτως, ἐὰν προεξερευνῶσι εἴτε οἴκοθεν, εἴτε ἐκ διδασκαλίας ἄλλων τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν δύναμιν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ᾀσμάτων, καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ἐὰν ἐν τῷ μέλπειν αὐτὰ ἔχωσι πάντοτε τὴν διάνοιαν ἀνυψωμένην πρὸς τὸν ὕψιστον Θεὸν τὸν κλίνοντα φιλανθρώπως τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τὰς δεήσεις καὶ ἱκεσίας τῶν πιστῶν αὐτοῦ λατρευ-

τῶν, καὶ ψάλλωσι μετ' εὐλαβείας, συντριβῆς τε καὶ κατανύξεως, δοξολογοῦντες τὸ ὑπερύμνητον αὐτοῦ ὄνομα καὶ ἐξαιτούμενοι τὸ πλούσιον αὐτοῦ ἔλεος, εὐχρινῶς προφέροντες τὰ τῆς ἱκεσίας καὶ δοξολογίας ῥήματα περίτρανα καὶ διηρθρωμένα, ἵνα γένωνται καὶ τοῖς ἀκροωμένοις εὐξύνετα(α) μηδὲ συμπνίγοντες αὐτὰ εἰς τὴν ἀσημαντολόγον φωνασκίαν καὶ τὸν διαχνέοντα τὰς ἀκοὰς διάῤῥινον καὶ νυσταλέον τονθορισμόν, στεροῦντες οὕτω τῆς πνευματικῆς τροφῆς, καὶ εἰς τὰ μέγιστα ζημιοῦντες τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου τὸν περιούσιον· ἀναλογιζέσθωσαν δὲ διηνεκῶς, ὅτι ἡ ἐπίγειος τῆς Ἐκκλησίας χοροστασία ὀφείλει εἶναι εἰκὼν καὶ μίμησις τῆς ἐπουρανίου χοροστασίας, καὶ ὅτι οἱ ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις ψάλλοντες εἰκονίζουσι τὰ Χερουβὶμ καὶ τὰ Σεραφεὶμ τὰ διὰ παντὸς ὑμνοῦντα καὶ δοξολογοῦντα τῆς δόξης τὸν Κύριον, ἑπομένως ὅτι πολλῆς καὶ μεγάλης χρήζει τῆς προσοχῆς, ὅστις μέλλει, ἵνα τολμήσῃ ἀκαταχρίτως ἀνοῖξαι τὰ χείλη αὐτοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκφωνῆσαι τὰς θείας αἰνέσεις ὡς ἐκ παντὸς τοῦ τῆς Ἐκκλησίας πληρώματος.

Ἐῤῥωσθε ἐν Κυρίῳ καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν.

(α) Οὐ μόνον πρὸς τοὺς εὐλαβεῖς ἱεροψάλτας, ἀλλὰ πολὺ πλέον καὶ πρὸς τοὺς λαγιωτάτους ἀναγνώστας εἴτουν καυσανάρχας ἀφορᾷ τὸ παράγγελμα οὗτοι μάλιστα ὀφείλουσι κατὰ χρέος μελετᾷν πλεονάκις τὰ ἐπ' Ἐκκλησίας ὑπ' αὐτῶν ἀναγνωσθησόμενα, ἱερὰ λόγια, ἡ δὲ γύμνασις καὶ ἐξάσκησις τούτων ἀπόκειται οὐ μόνον τοῖς ἄρχουσι τῶν χορῶν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐκστάχου διδασκάλοις καὶ καθηγηταῖς αὐτῶν μάλιστα. Οὕτως ἔσονται οἱ νέοι οὗτοι κληρικοὶ διδακτοὶ Θεοῦ ἐκ βρέφους εἰδότες τὰ ἱερὰ γράμματα τὰ δυνάμενα σοφίσαι αὐτοὺς εἰς σωτηρίαν καὶ καινὴν, καὶ ἰδίαν.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

Πρὸ δύω ἤδη χρόνων ἐξέδωκεν ἡ Ἐκκλησία Ἐγκυκλίους αὐτῆς διαταγὰς, ἀποτρεπούσας τὴν εἴσαξιν μεθόδου τινος καὶ διδασκαλίας εἰς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἐπινοηθείσης ὑπό τινος Γεωργίου Λεσβίου· καθότι κατὰ τὰς προγεγονυίας ἐπ' αὐτῇ παρατηρήσεις ἐμπείρων μουσικῶν, καὶ μάλιστα τῶν διδασκάλων, ψαλτῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τὸ σύστημα τῆς μεθόδου ταύτης καινοτομοῦν τὴν ἀρχαιόθεν παραδεδομένην τῇ Ἐκκλησίᾳ μουσικὴν, καὶ παραμορφοῦν οὐ μόνον τὰ ὀνόματα τῶν ἤχων, τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, τὰ σημεῖα τῆς γραφῆς, καὶ ὅλην τὴν λοιπὴν συναρμολογίαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὕφος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μέλους παραλλάττον, ἐφωράθη ἀλλότριον τῆς νενομισμένης καὶ καθιερωμένης Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, καὶ ἑπομένως ἐπαγωγὸν καὶ ἐπίφορον σκανδάλου τε ἀνατροπῆς τῶν καθεστώτων καὶ ἀνωμαλίας πρὸς τὴν τάξιν τῶν ἀκολουθιῶν, καὶ τῶν κατ' αὐτὴν κανονικῶν βιβλίων. Καίτοι γοῦν ἀποδοκιμασθείσης διὰ τοὺς λόγους τούτους, καὶ ἀπαγορευθείσης τῆς εἰσάξεως καὶ παραδόσεως τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος μουσικοῦ Λεσβίου συστήματος, ὅμως μὲ ἀπορίαν μας εἴδομεν ἐσχάτως ἐκδεδομένα βιβλία μουσικὰ κατ' αὐτὸ συγγεγραμμένα, καὶ περιφερόμενα ὑπούλως εἰς χεῖράς τινων, ὃ δὴ καὶ διεσάφισεν ἔτι μᾶλλον τὸν πρὸ πολλοῦ προτεθέντα σκοπὸν νεωτεριστῶν τινων, οἵτινες ποτὲ μὲν τὴν παρείσδυσιν τῆς τετραφώνου μουσικῆς ἐπιχειροῦσι συστῆσαι, ποτὲ δὲ διὰ στοιχείων καὶ ἀριθμῶν ἀγωνίζονται νὰ κατασκευάσωσιν ἄλλα μουσικῆς συστήματα πάντοτε δὲ

καὶ πάντες οὗτοι ἀφορῶσι τὴν μετακίνησιν τῶν ἀρχαίων καὶ ἱερῶν καθεστώτων, ἅτινα ὥσπερ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις παραδόσεσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς μουσικῆς ἡ Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἀνέχεται μεταποίησιν καὶ μεταβολήν· διὰ τοῦτο πρὸ τεσσάρων ἤδη χρόνων ἀποκατέστησεν Ἐπιτροπὴν μουσικὴν, συνισταμένην ἐκ τῶν τριῶν μουσικοδιδασκάλων, ψαλτῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἤτοι τοῦ Πρωτοψάλτου κὺρ Κωνσταντίνου, τοῦ Λαμπαδαρίου κὺρ Ἰωάννου, καὶ τοῦ α'. Δομεστίκου κὺρ Στεφάνου, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπέθηκε τὴν φροντίδα τοῦ νὰ ἐξετάζωσι καὶ παρατηρῶσιν ὅλα τὰ παρὰ διαφόρων μουσικῶν ἐκδιδόμενα βιβλία, καὶ ὅσα μὲν εἰσιν ἀκίβδηλα καὶ φυλάττοντα τὸ ὕφος καὶ τὸ μέλος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἐγκρίνωσιν ἐγγράφως, καὶ ἐπιτρέπωσι τὴν ἔκδοσιν αὐτῶν, σφραγιζομένων καὶ μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς· ὅσα δὲ νεωτερίζουσιν, ἔκφυλον καὶ ἀσυνήθη παρεισάγοντα τρόπον, ταῦτα νὰ ἀποδοκιμάζωσιν αὐστηρῶς δηλοποιοῦντες καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ· καὶ πρὸς τούτοις ὑπεχρέωσεν αὐτοὺς, ἵνα παραδίδωσιν ἀμισθὶ ἐν ταχταῖς ἡμέραις μουσικὰ μαθήματα ὅλους τοὺς θέλοντας διδαχθῆναι ἔκ τε τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐκ τῶν ἔξω μερῶν ἐρχομένους, ἵνα μὴ δι' ἔλλειψιν τοιαύτης γνησίας μουσικῆς διδασκαλίας, λαμβάνωσι χώραν τὰ ἀπηγορευμένα καινοφανῆ συστήματα. Τούτων οὕτως ἐχόντων, προνοοῦντες Ἐκκλησιαστικῶς εἰς διατήρησιν τῆς ἐν διαγνώσει Συνοδικῇ προγεγονυίας τακτοποιήσεως ταύτης ἀφορώσης τὴν ἀποτροπὴν πάσης παρεισφρήσεως τοῦ τε προκατακεκριμένου, ὡς εἴρηται, Λεσβίου συστήματος, καὶ παντὸς ἄλλου, ἤδη τε καὶ εἰς τοὐπιὸν καινοτομηθησομένου τυχὸν, ἔγνωμεν ἐκδοῦναι τὴν παροῦσαν Ἐγκύκλιον ἐν τύποις Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἡμῶν Ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς καὶ τῇ Ἀρχιερωσύνῃ σου, ὅπως πληροφορούμενος τὰ τῆς προσυστηθείσης ὡς εἴρηται,

μουσικῆς Ἐπιτροπῆς · ὡ, ἐξομοιασθέντων τριῶν διδασκάλων, πρῶτον θέλεις προσέχει καλῶς ἵνα μὴ παρεισδύωσιν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ σου μουσικὰ βιβλία, μὴ φέροντα τὴν ἔγκρισιν αὐτῶν, καὶ τὴν σφραγίδα τῆς ἐνταῦθα Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἔφθασαν νὰ εἰσαχθῶσιν, εἴτε τοῦ Λεσβίου εἴτε ἄλλου τινὸς οἱουδήποτε μουσικοῦ συστήματος ὄντα νὰ λογίζωνται ἀπαράδεκτα, ὡς κατηργημένα παρὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τούτου ἕνεκα ἐπάναγκες νὰ διαδώσῃς τὰς ἐντόνους Ἀρχιερατικάς σου διαταγὰς πρός τε τοὺς ἱερεῖς σου καὶ τοὺς ψάλτας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ λοιποὺς ἐπαρχιώτας σου, καθὼς καὶ τοῖς Πατράσι τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ σου κειμένων ἱερῶν Μοναστηρίων ἵνα παρατηρῶσι καλῶς τὰ ἅπερ λαμβάνουσι διαφόρου εἴδους βιβλία τῆς μουσικῆς, ὥστε νὰ ἔχωσιν ἐξ ἅπαντος τὴν ἔγκρισιν, καὶ τὴν σφραγίδα ἀμφοτέρων τῶν Ἐπιτροπῶν, καὶ ἀποφεύγωσι τὰ τῶν ἀπηγορευμένων μουσικῶν συστημάτων βιβλία, τὰ μὴ φέροντα δηλαδὴ τὰ ἀνωτέρω γνωρίσματα, καὶ κατὰ τοῦτο θέλεις ἐπιφέρει ἐγκαίρως τὴν πρέπουσαν παιδείαν κατὰ τῶν ἀπειθῶν καὶ παρηκόων, δηλοποιῶν αὐτοὺς καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Πρὸς δὲ τούτοις, ἐπειδὴ, ὡς προείρηται, οἱ εἰρημένοι διδάσκαλοι παραδίδουσιν ἐνταῦθα ἀμισθὶ μουσικὰ μαθήματα, θέλεις κοινοποιήσει καὶ τοῦτο τοῖς Ἐπαρχιώταις σου, ἵνα ὅστις βούλεται διδαχθῆναι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν κατὰ τὸ ὕφος τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐρχόμενος μετὰ Ἀρχιερατικοῦ σου γράμματος νὰ παραδίδηται ταύτην ἀπὸ τὰς εἰρημένας γνησίας πηγάς της.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

† Ὁ Καισαρείας Παΐσιος

† Ὁ Ἐφέσου Ἄνθιμος.

† Ὁ Ἡρακλείας Παναρέτος.

† Ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ.

† Ο Νικομηδείας Διονύσιος.
† Ο Χαλκηδόνος Ἱερόθεος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος.
† Ο Πρόεδρος Διδυμοτείχου Μελέτιος.
† Ο Πελαγωνείας Γεράσιμος.
† Ο Φιλιππουπόλεως Χρύσανθος.
† Ο Σερρῶν Ἰάκωβος.
† Ο Αἴνου Ἰγνάτιος.
† Ο Βυζίης Γρηγόριος
† Ο Σωζουαγαθουπόλεως Προκόπιος.

Ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

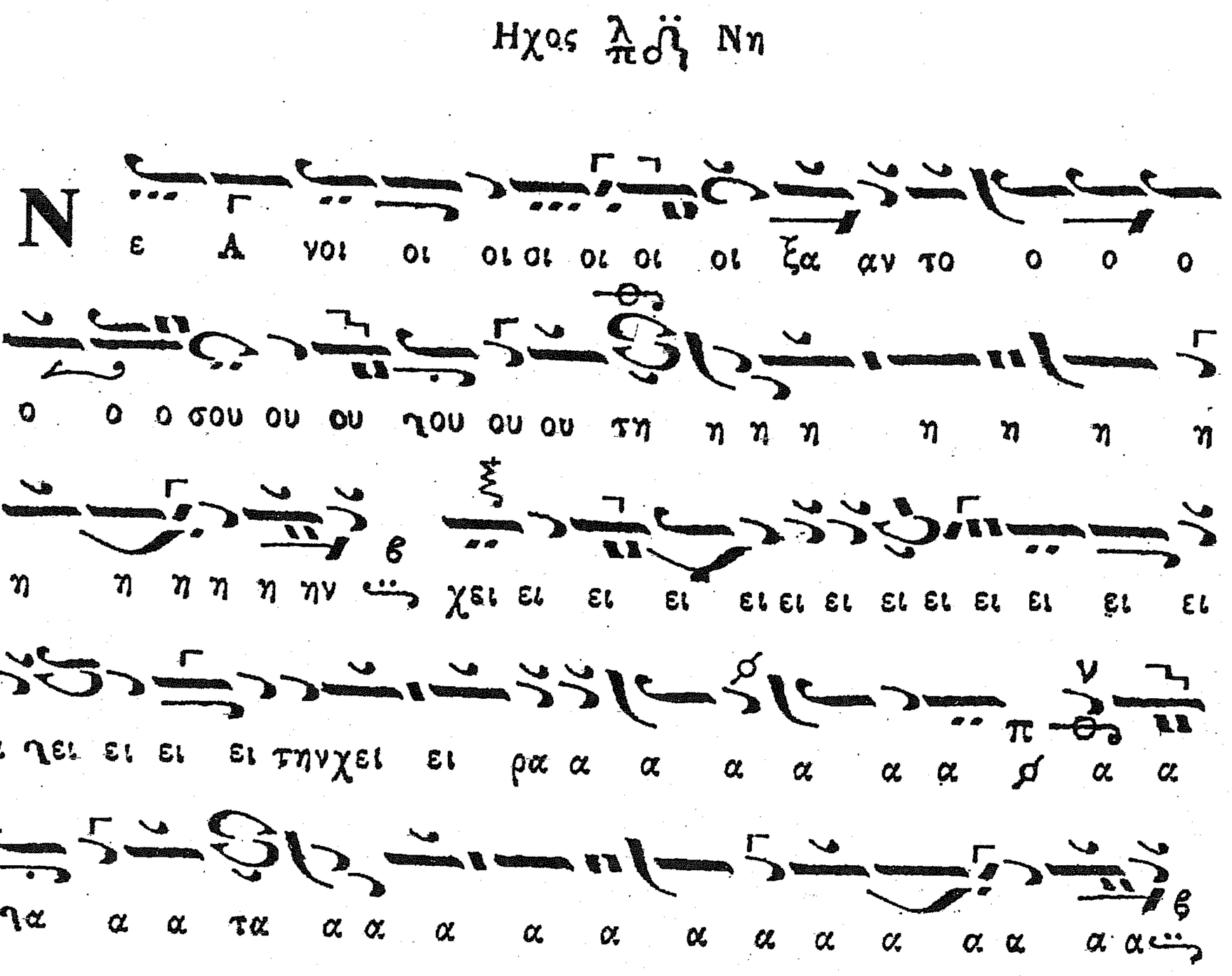
ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

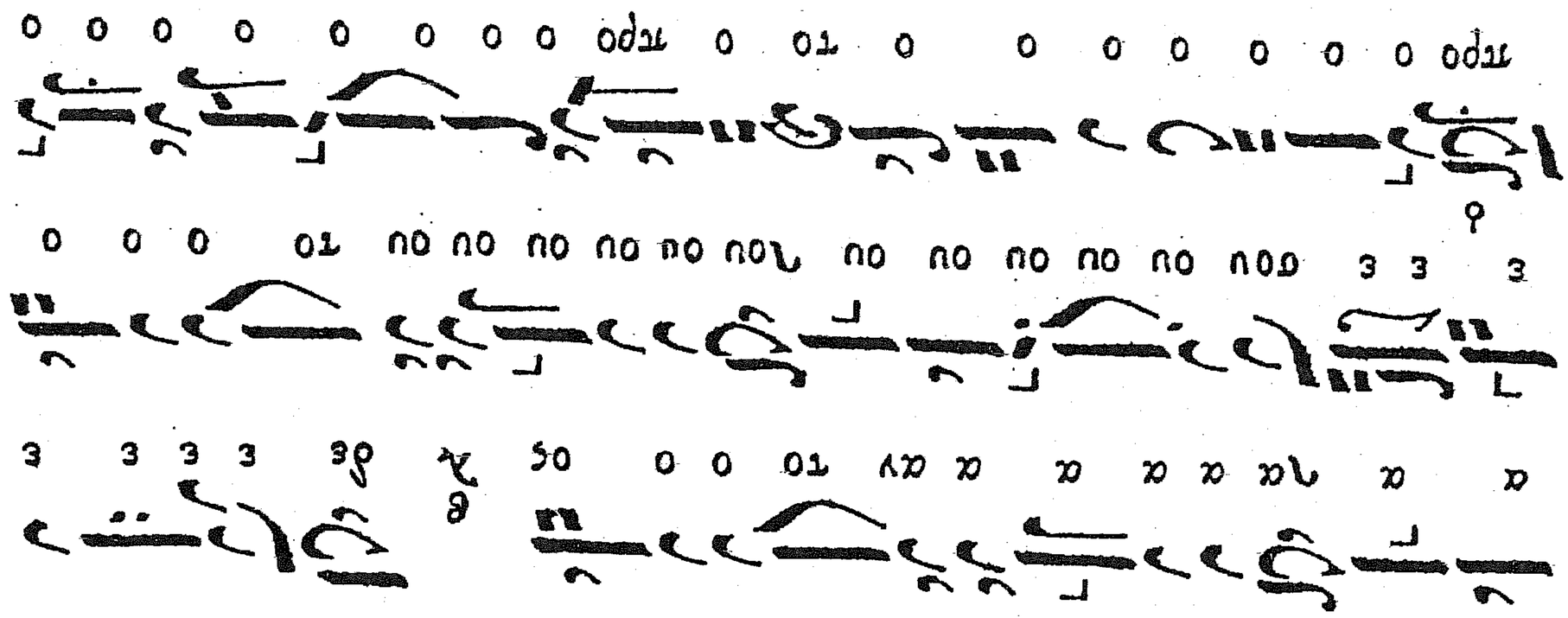
ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΝΙΑΥΣΙΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ
ΤΟΥ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ.

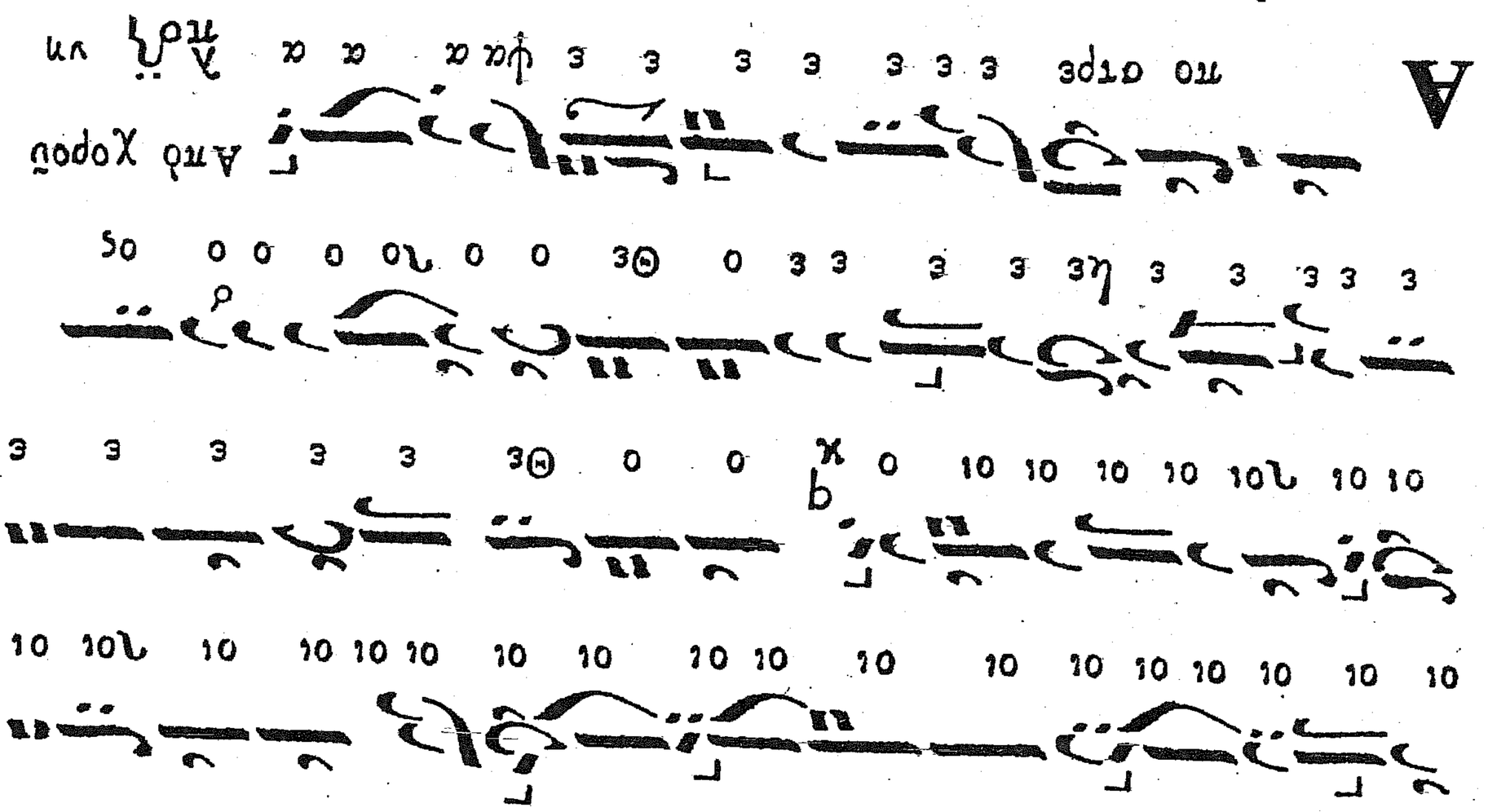
Μελοποιηθεῖσα παρὰ διαφόρων Μουσικοδιδασκάλων
παλαιῶν τε καὶ νέων

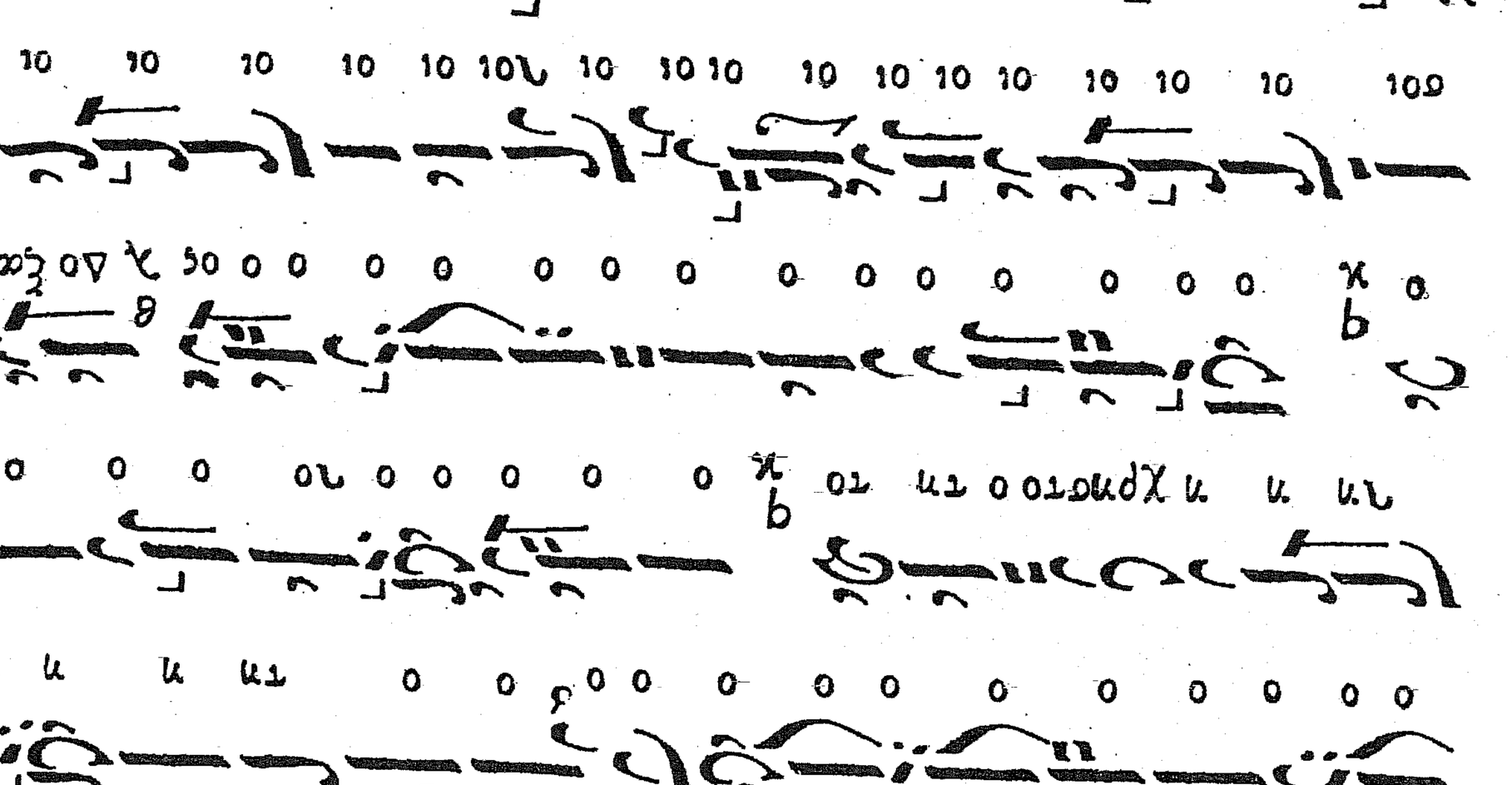
Ἀρχὴ τῶν Ἀνοιξανταρίων.

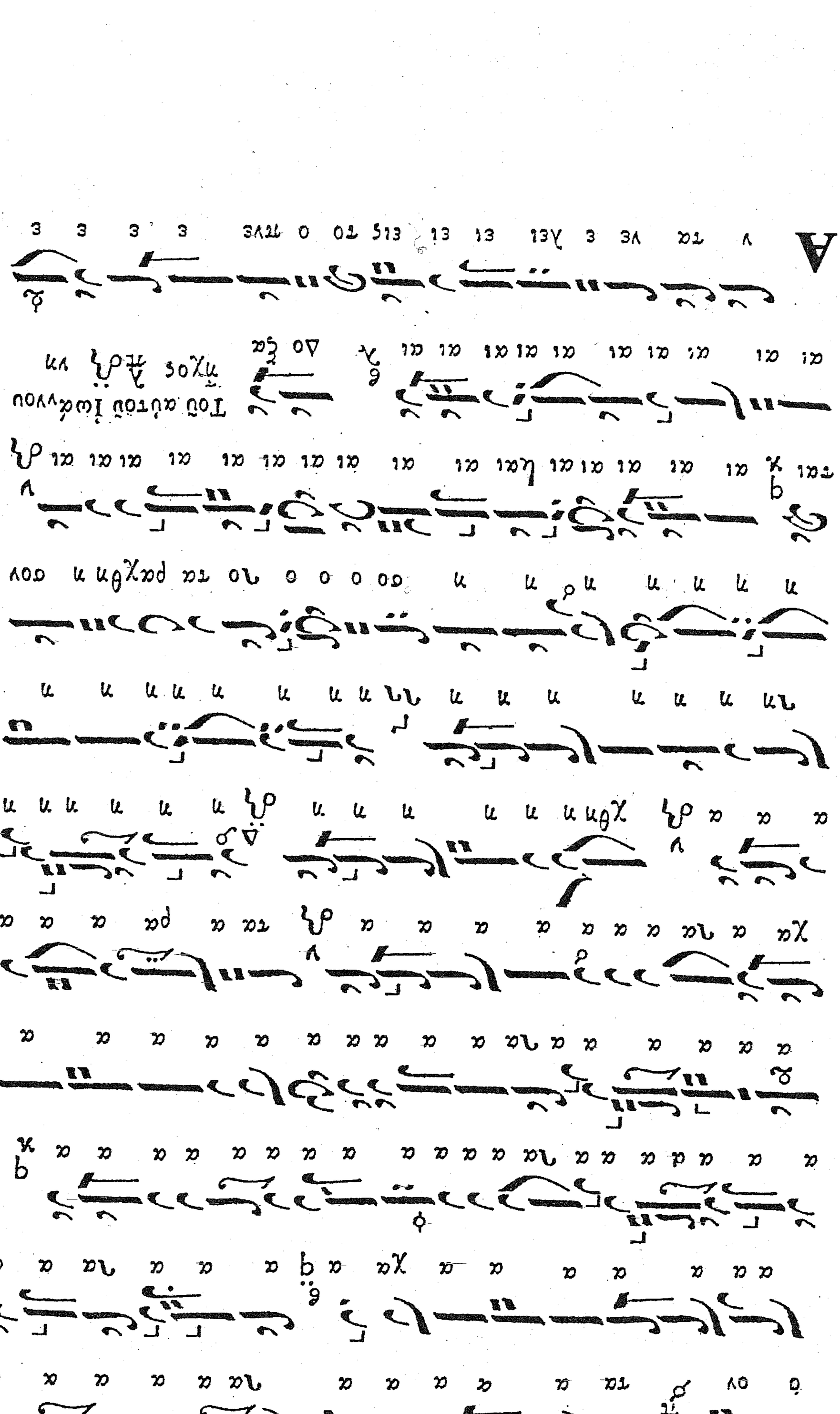
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΚΟΥΚΟΥΖΕΛΟΥ

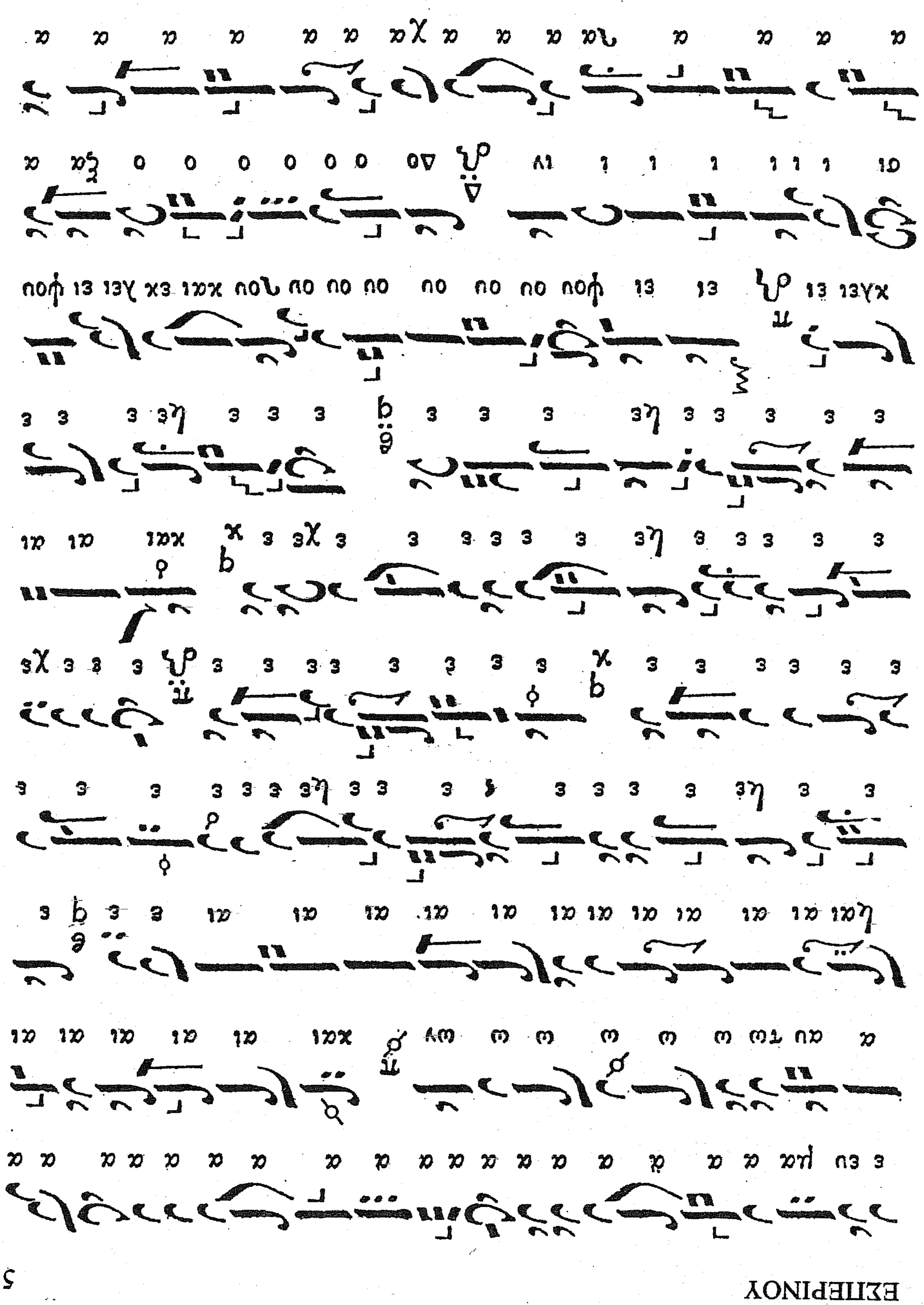

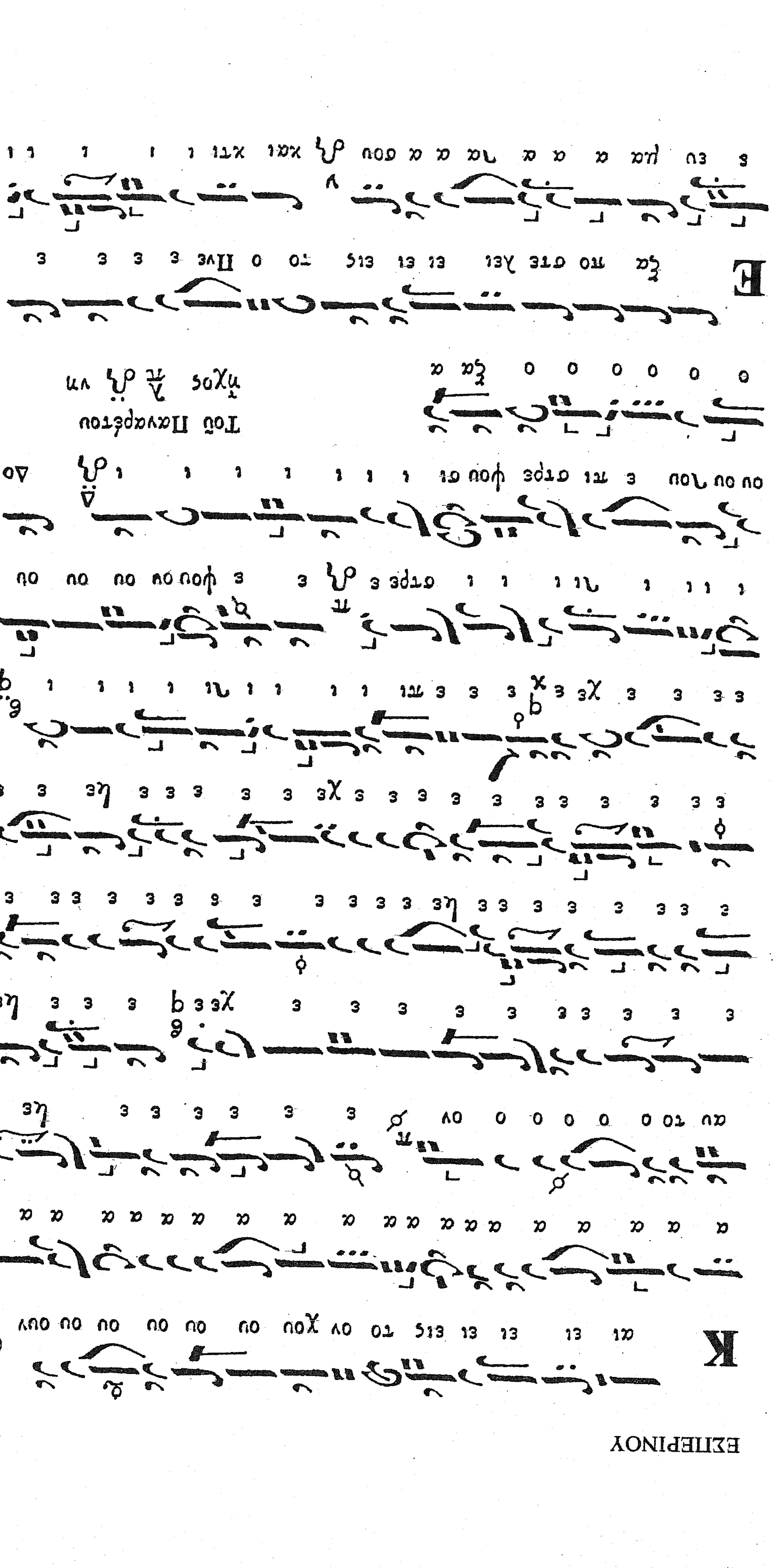

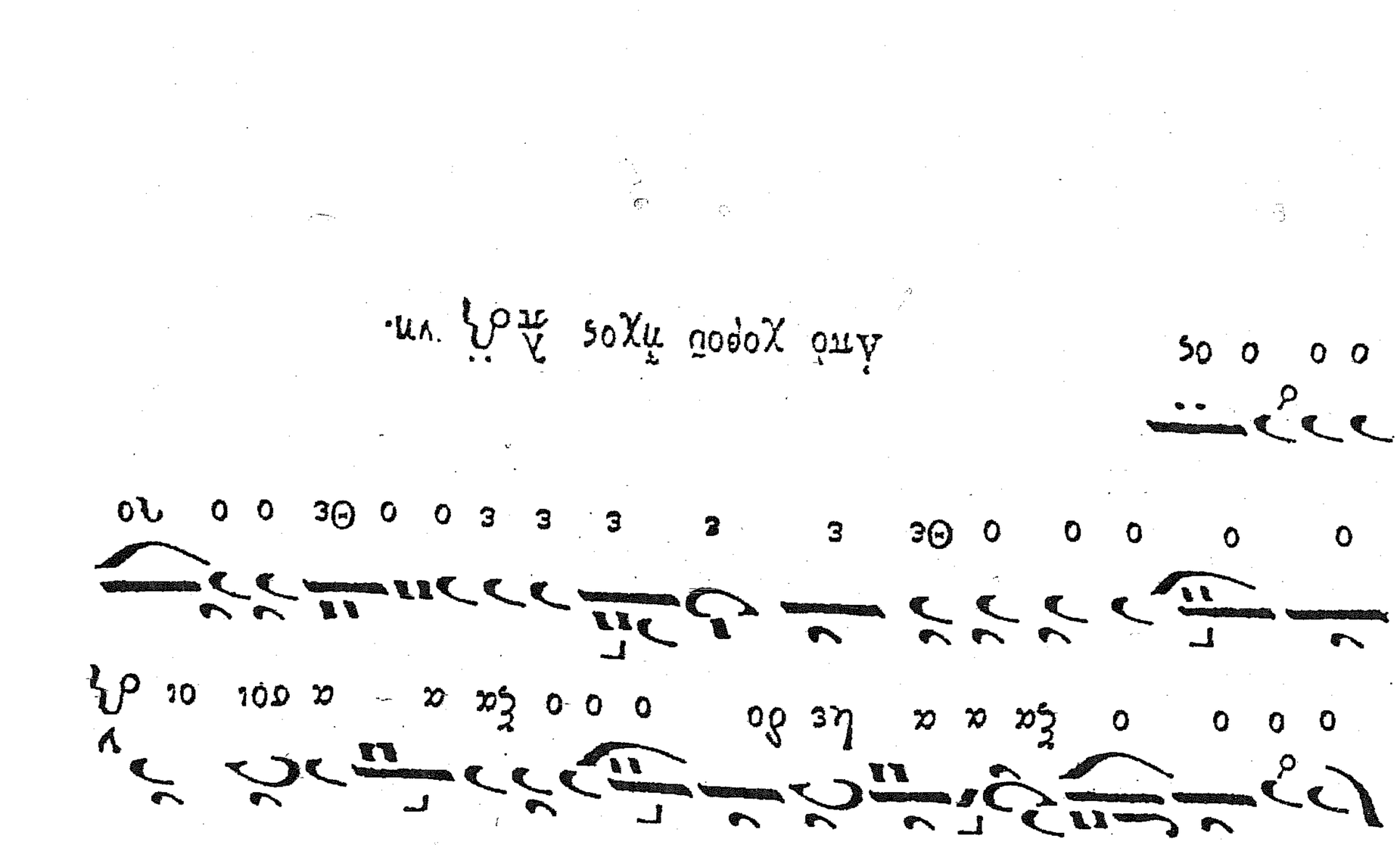

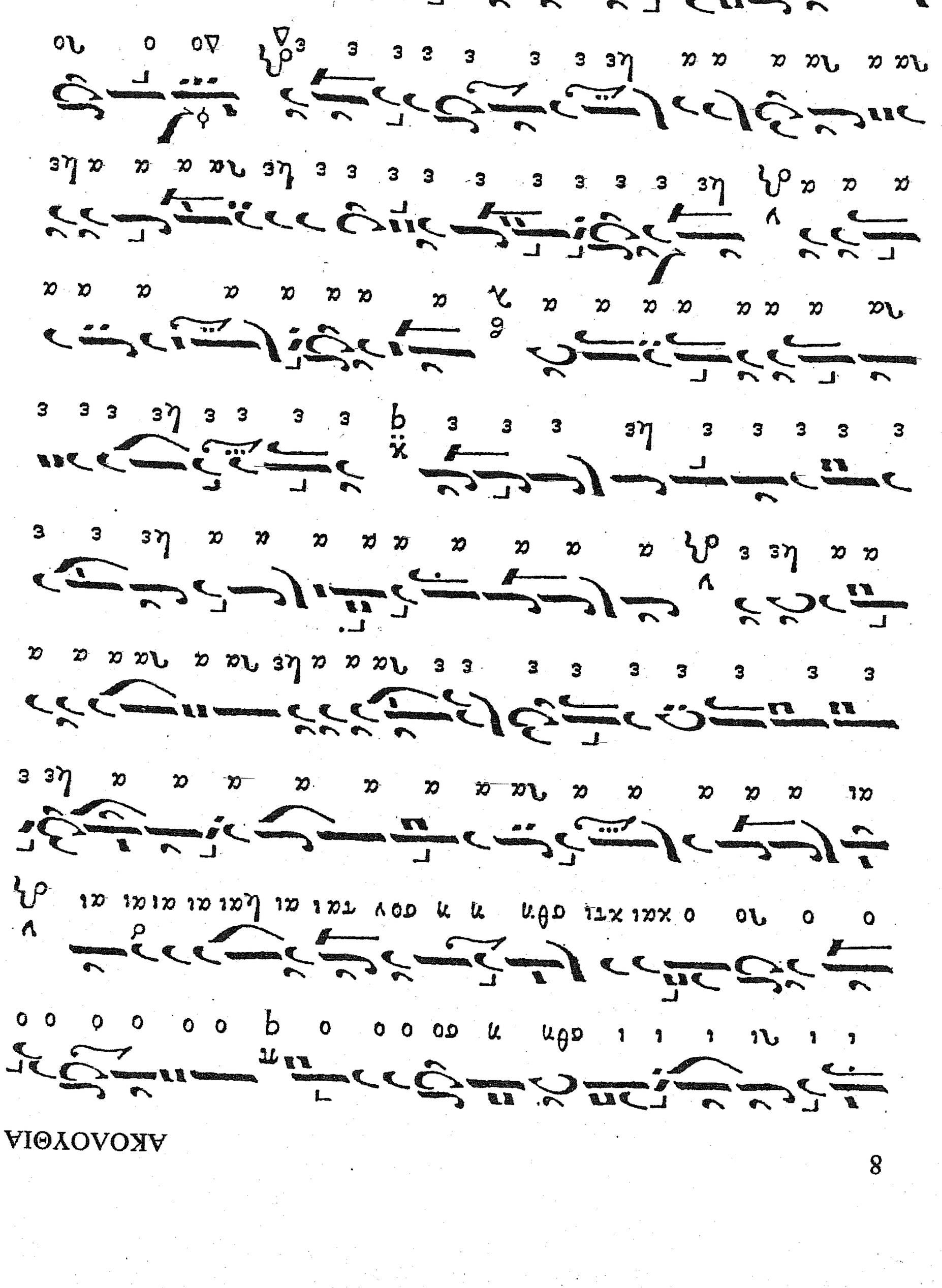

Τοῦ Παναρέτου
ἡχος Δ̈ ὀκ νη

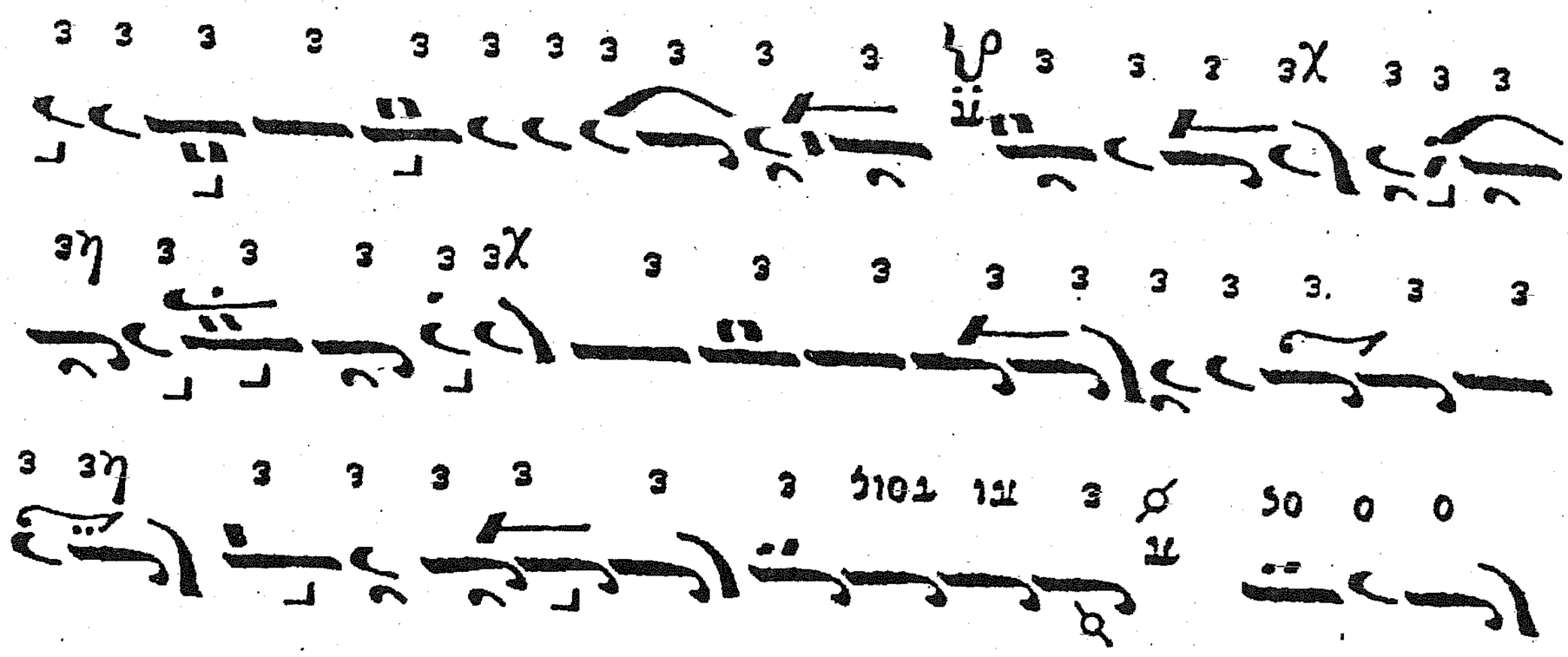
Ἀπὸ χορδῆς ἧχος ἀδή. νη.

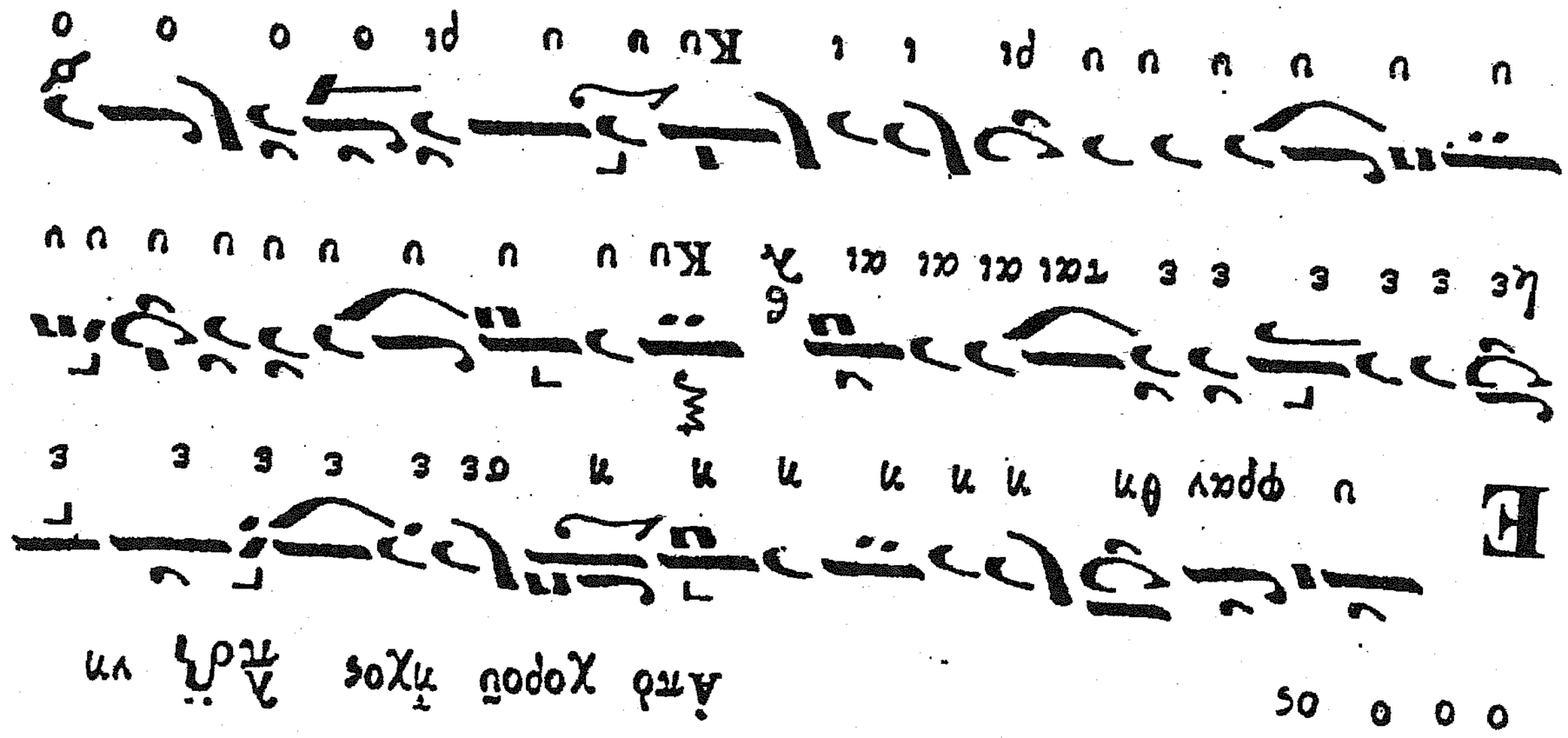

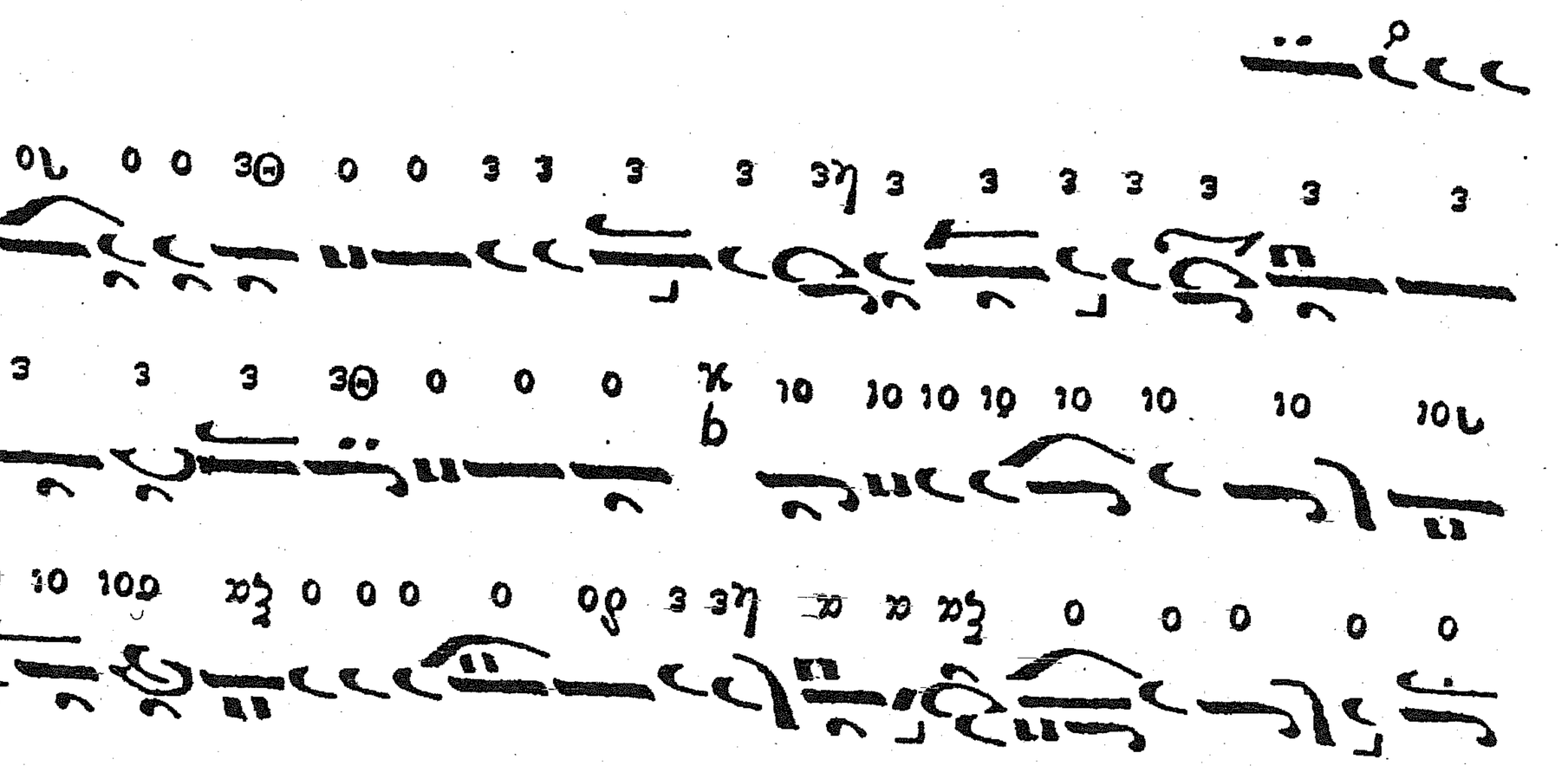
Τοῦ Κουκουζέλου.

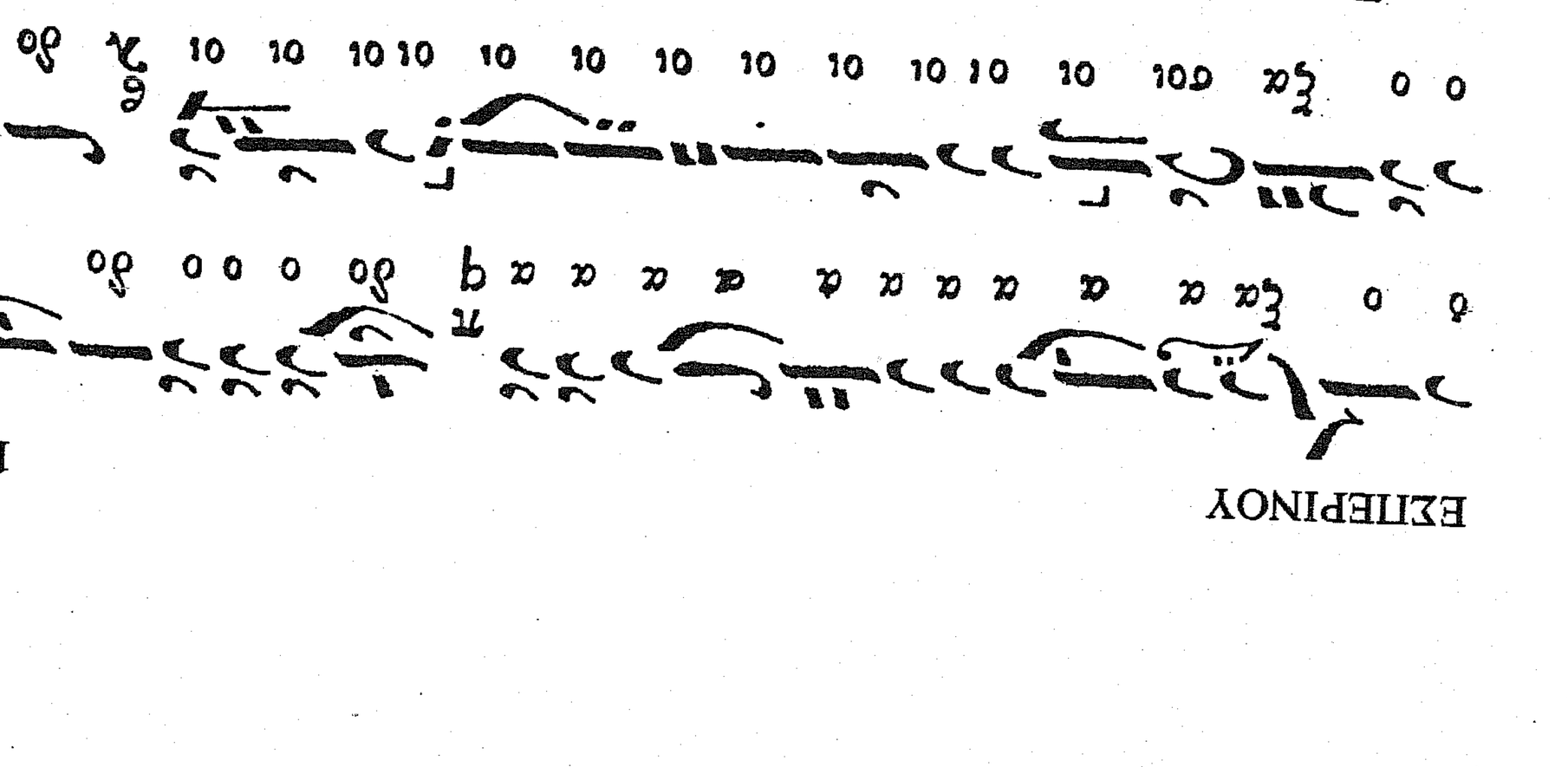
H

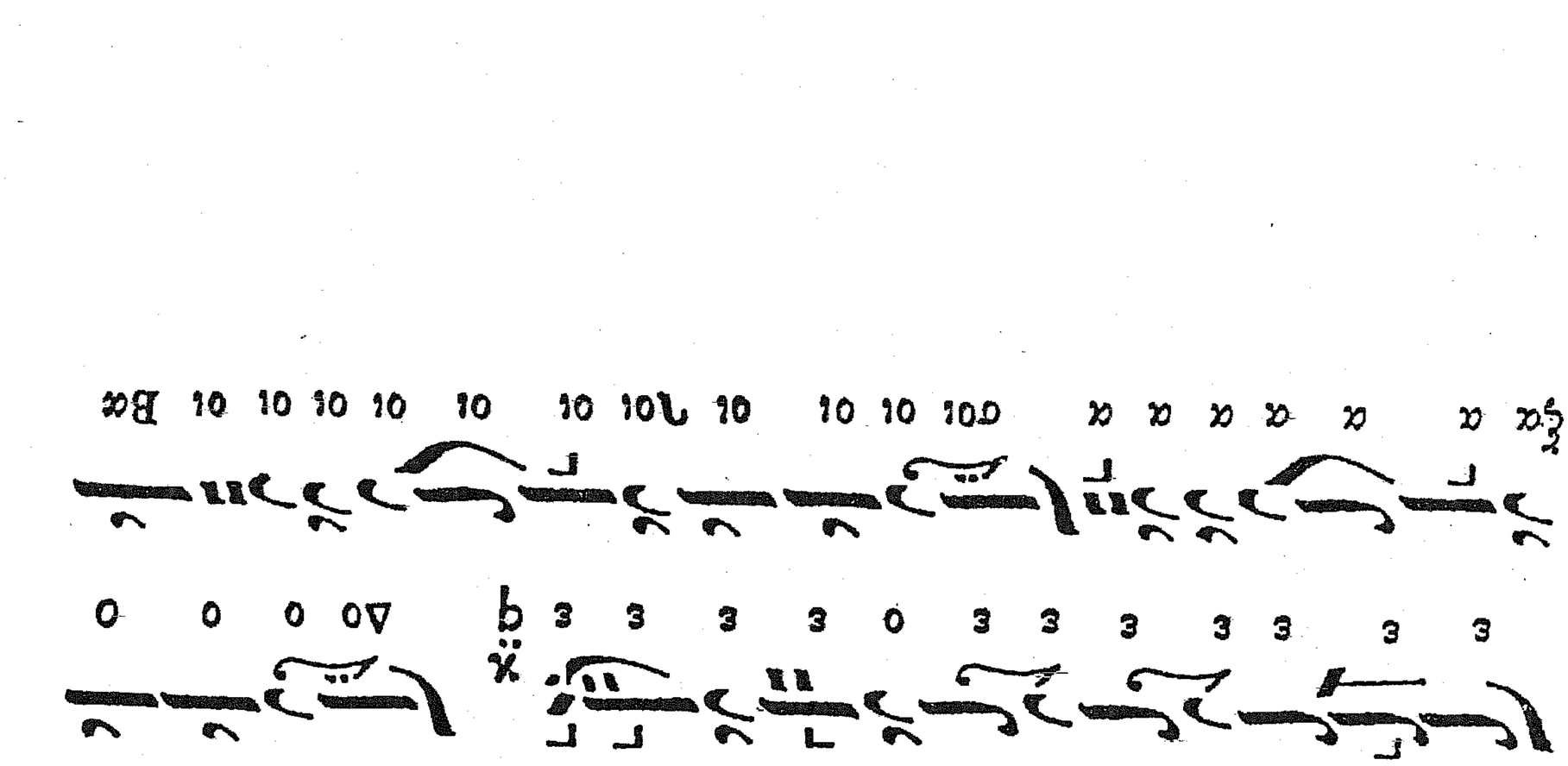
K

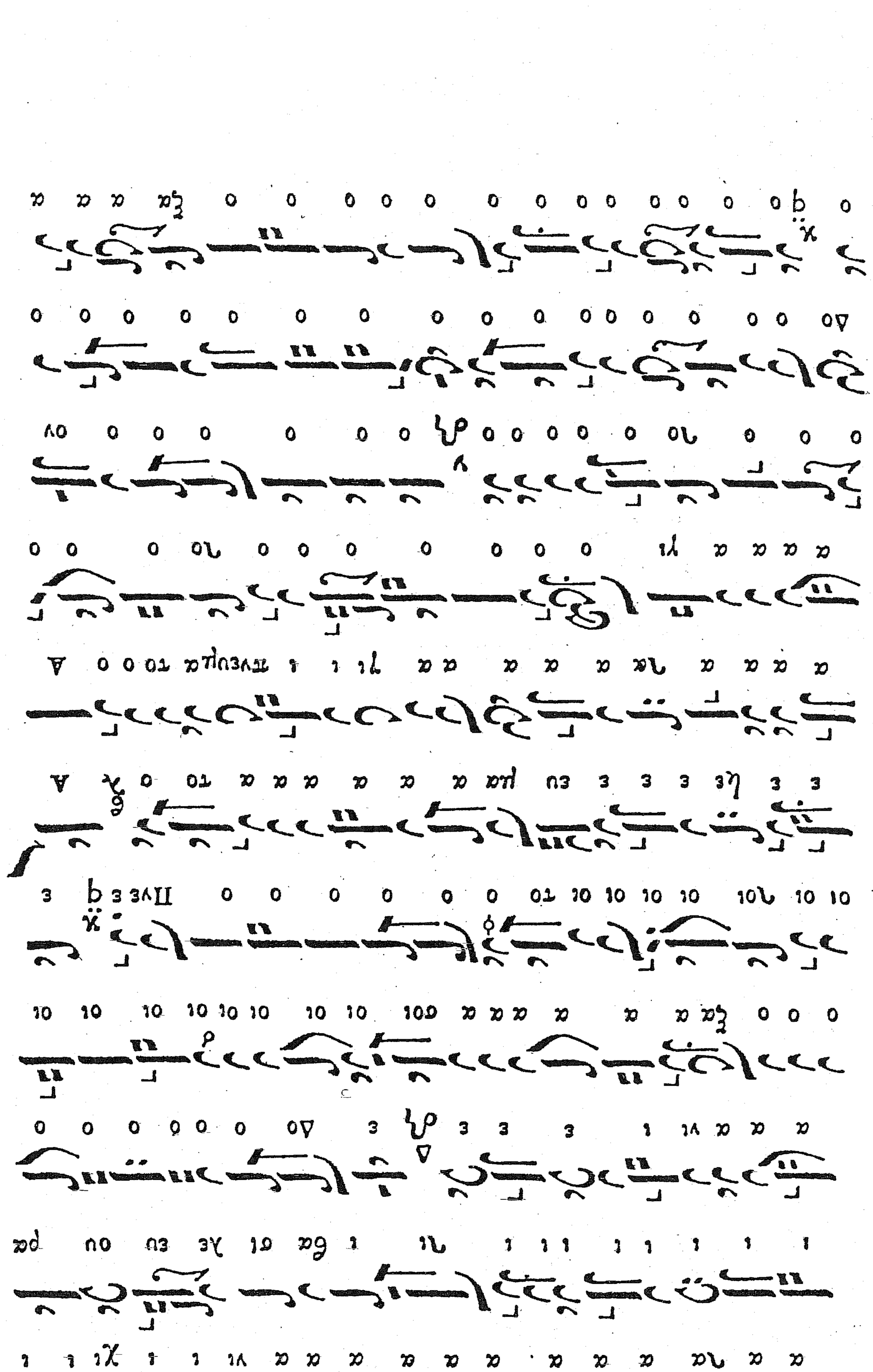

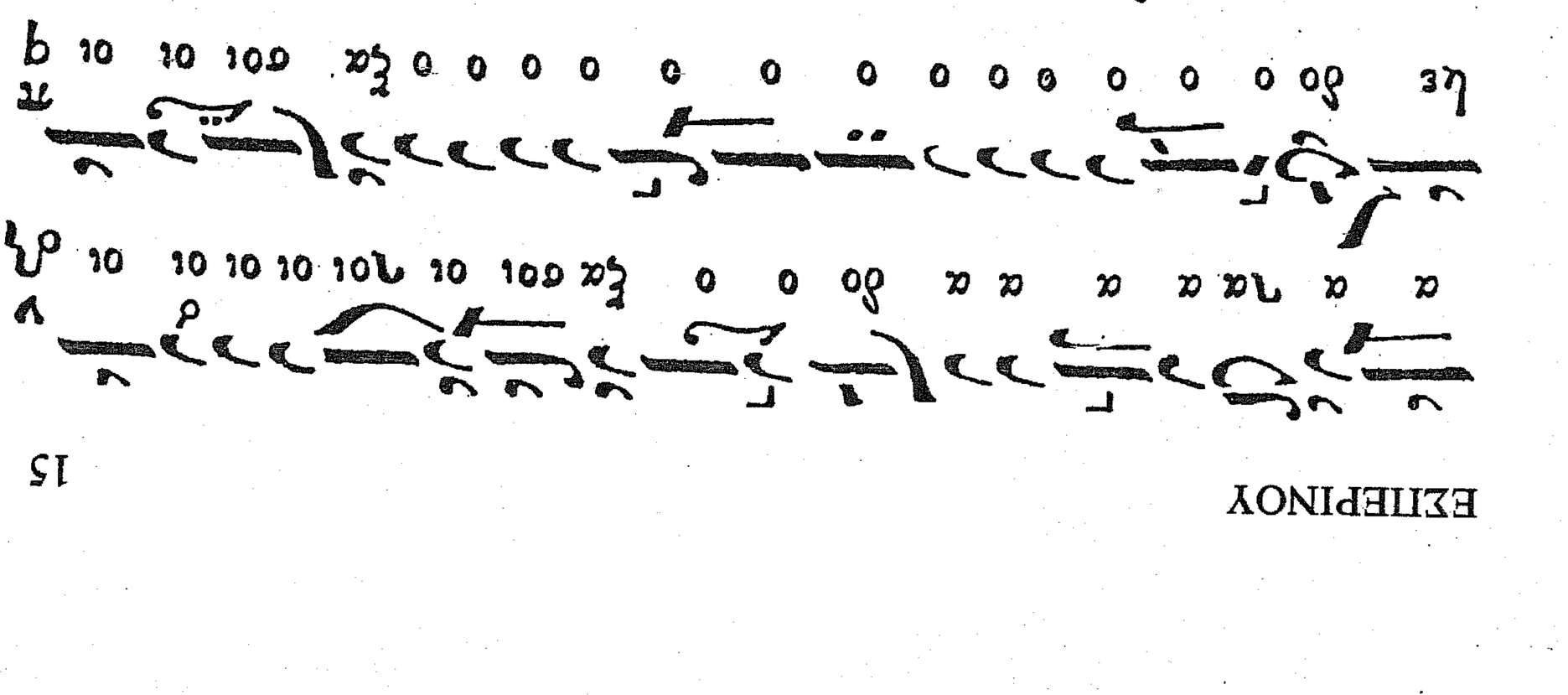

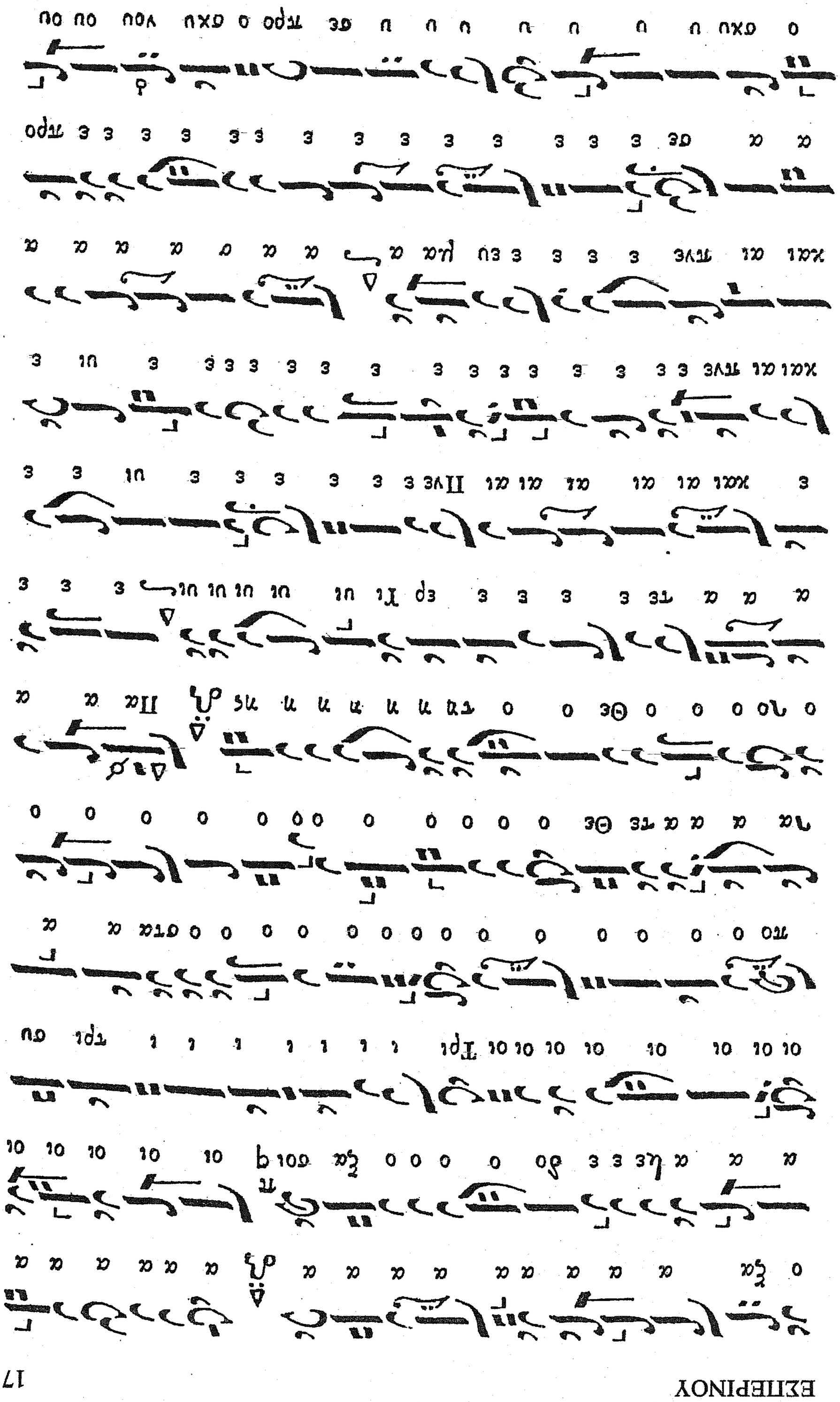

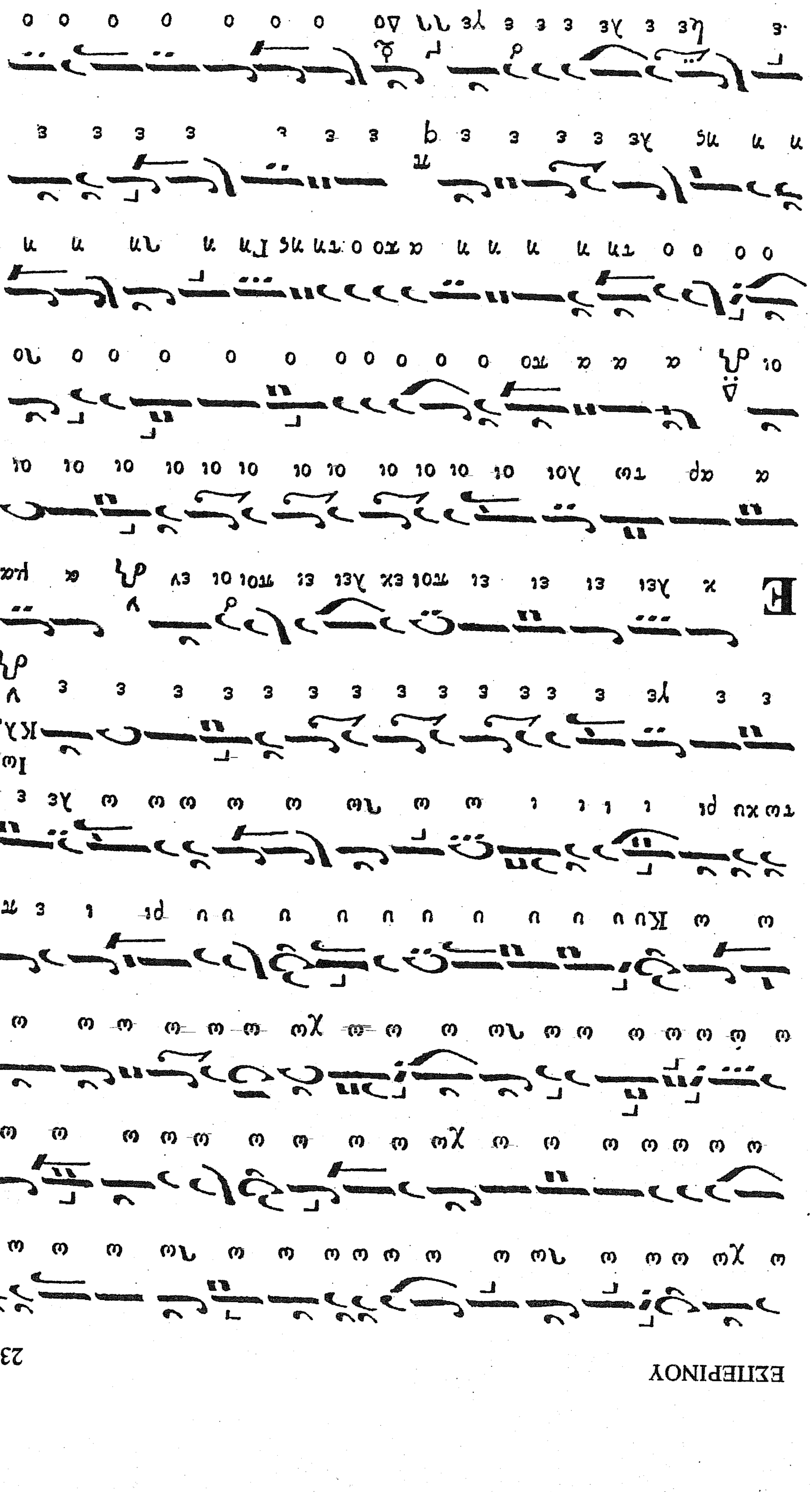

Ἀπὸ χορτῶν ἡχος πλ. δ΄. νη

K αι α α α α νω χαι α α νω ω μοι ω ω ω

ω ω στε μη η η υ πα α α α α α α α α

α α α α α α α α α χα α α α α α α α α

α α α α λα α α αρ χει ειν α α α α α α αυ

του ου λου ου ου ου ου ους λε ε ε ε ε ε ε ε

ε ε ε ε ε λε ε λε ε ε ε γε ε ε ε

E υ λο ο ο ο ο γει η ψυ χη ἦχος λ̈ πδ̈ νη Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ

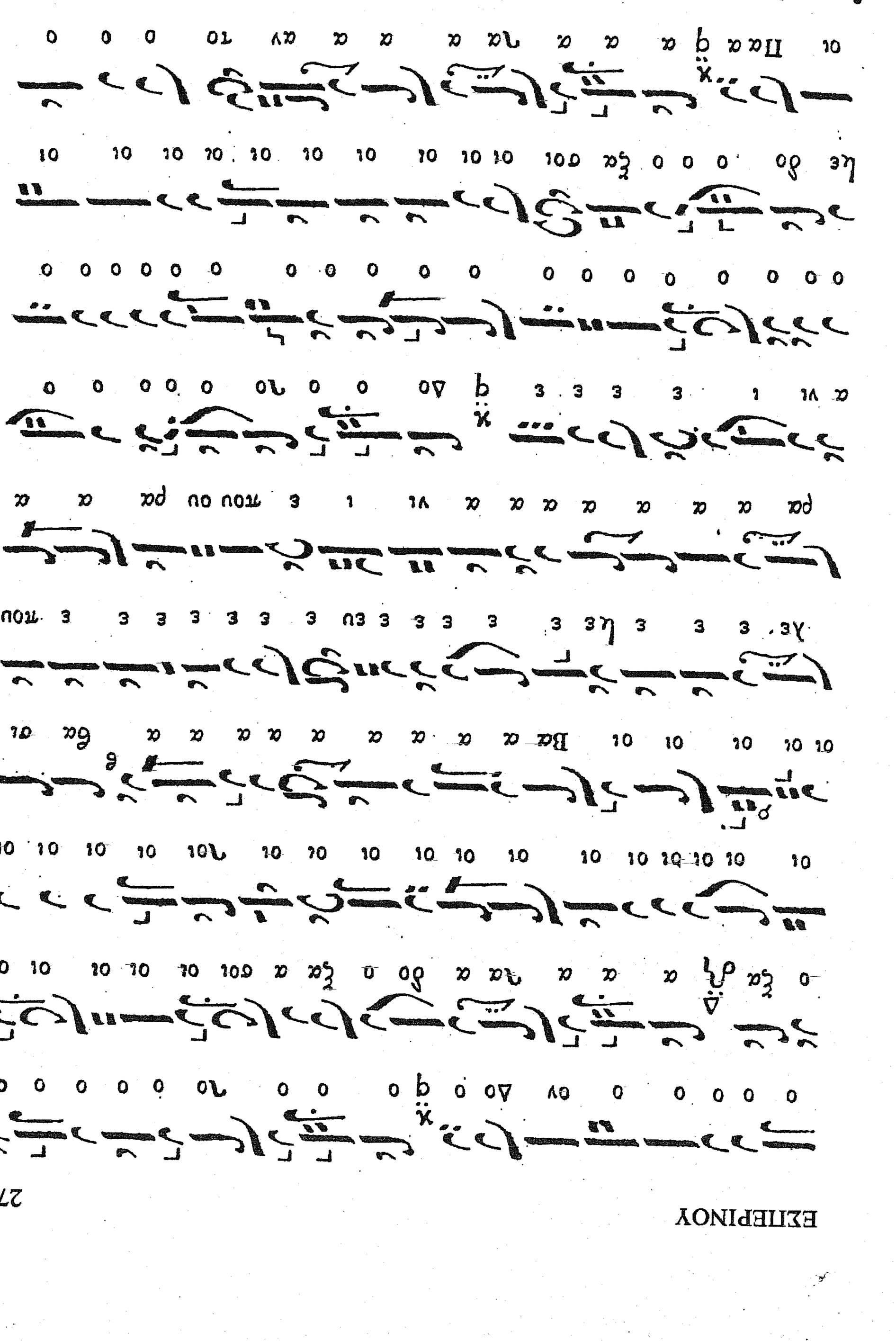
η η η μου το ο ο ο ο χο ο ο ο ο ο ο ο λο

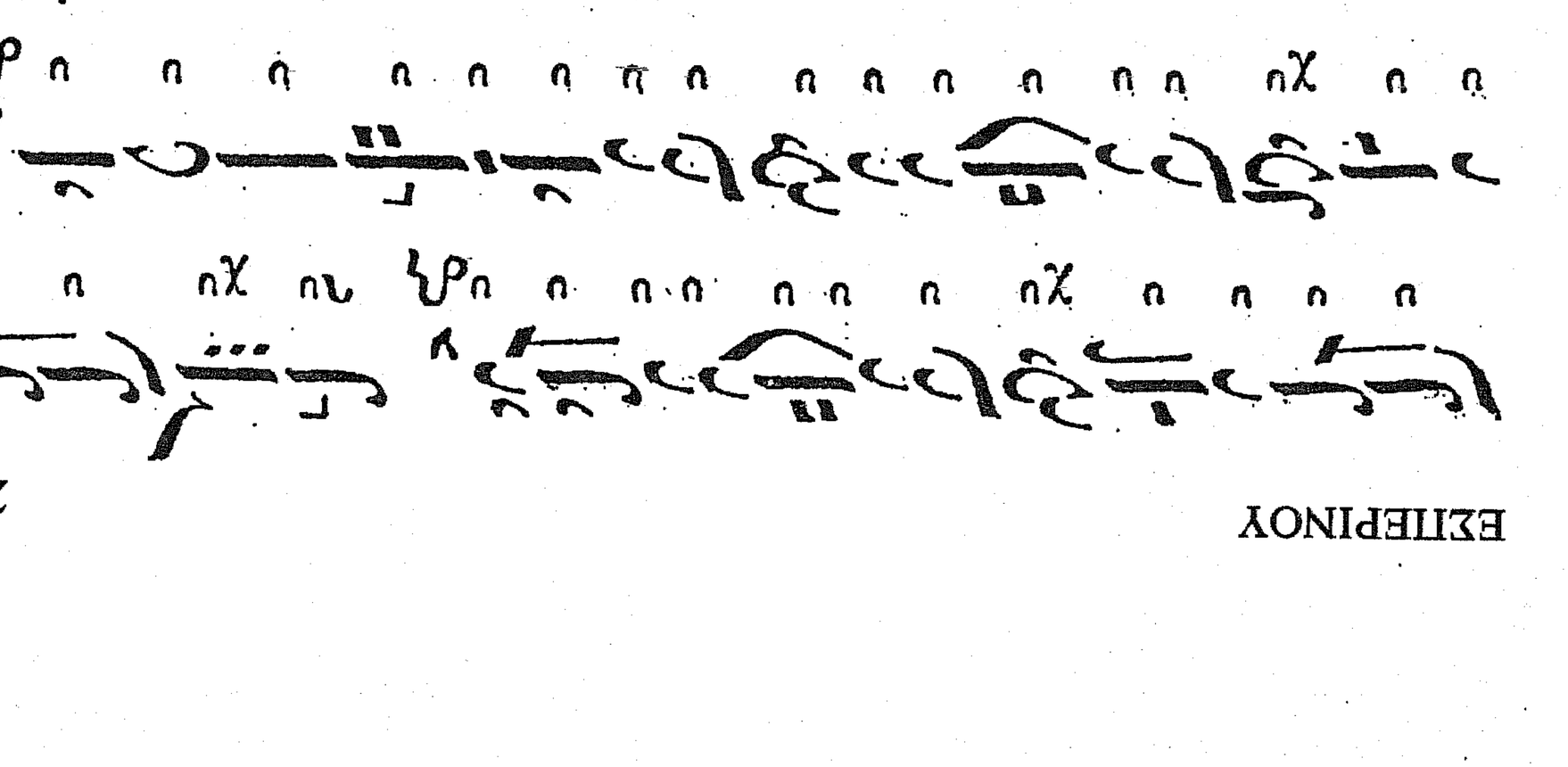
χο ο ο ο ο χο ο ο ο ο ο ο λο χο

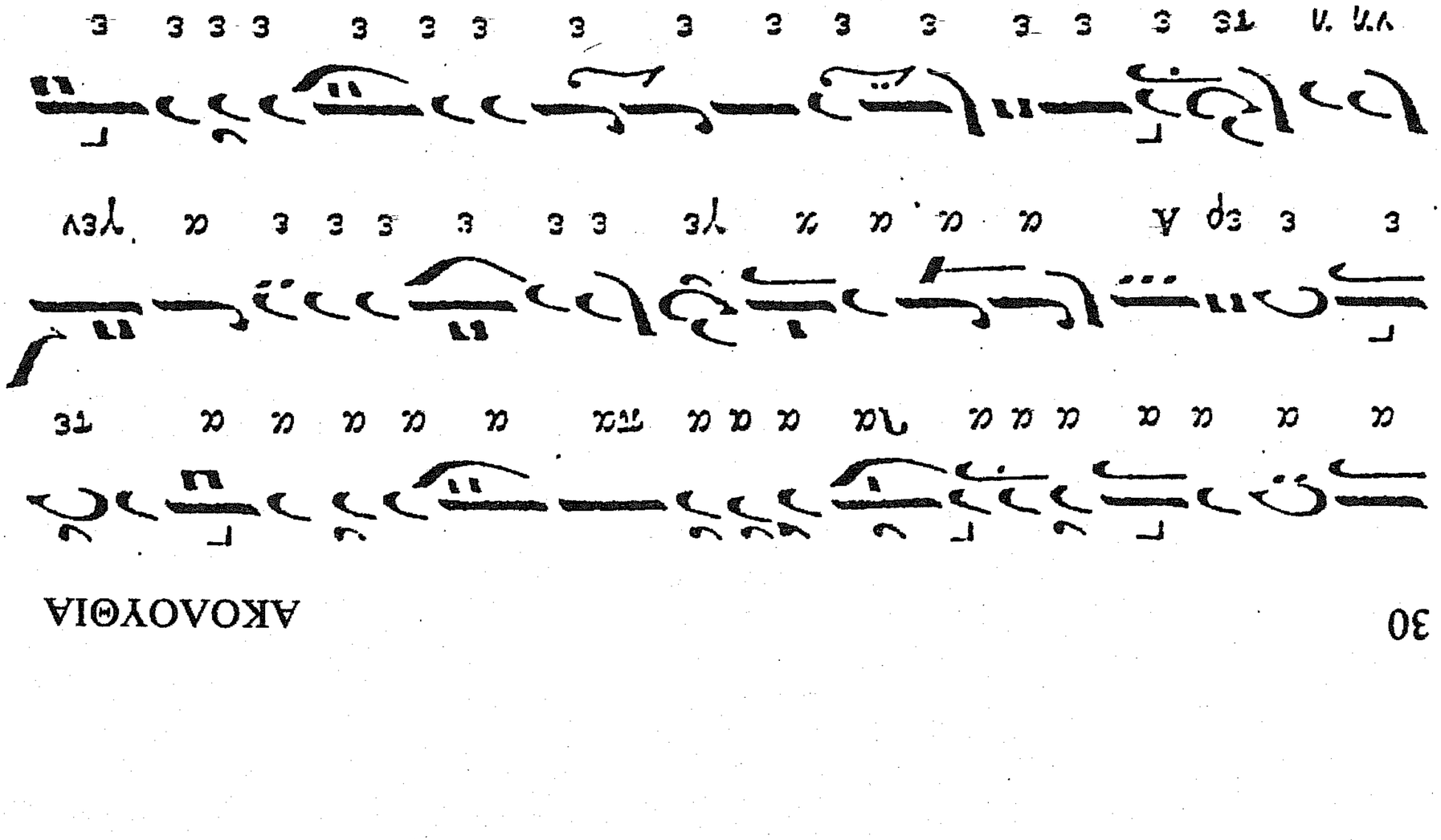
ο ο ο ο χο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

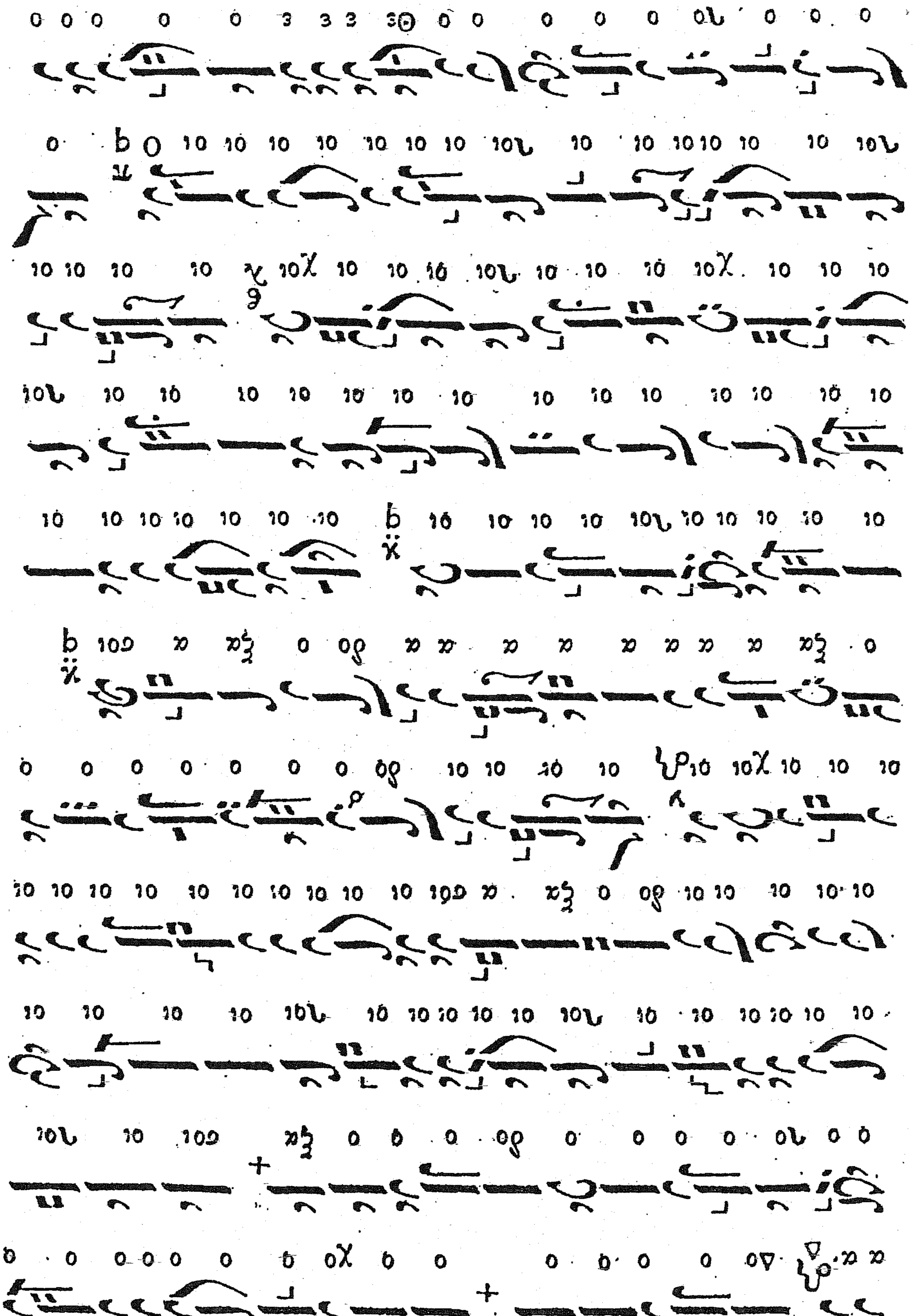
Δ̈ ον δ̈ Κυ υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ υ

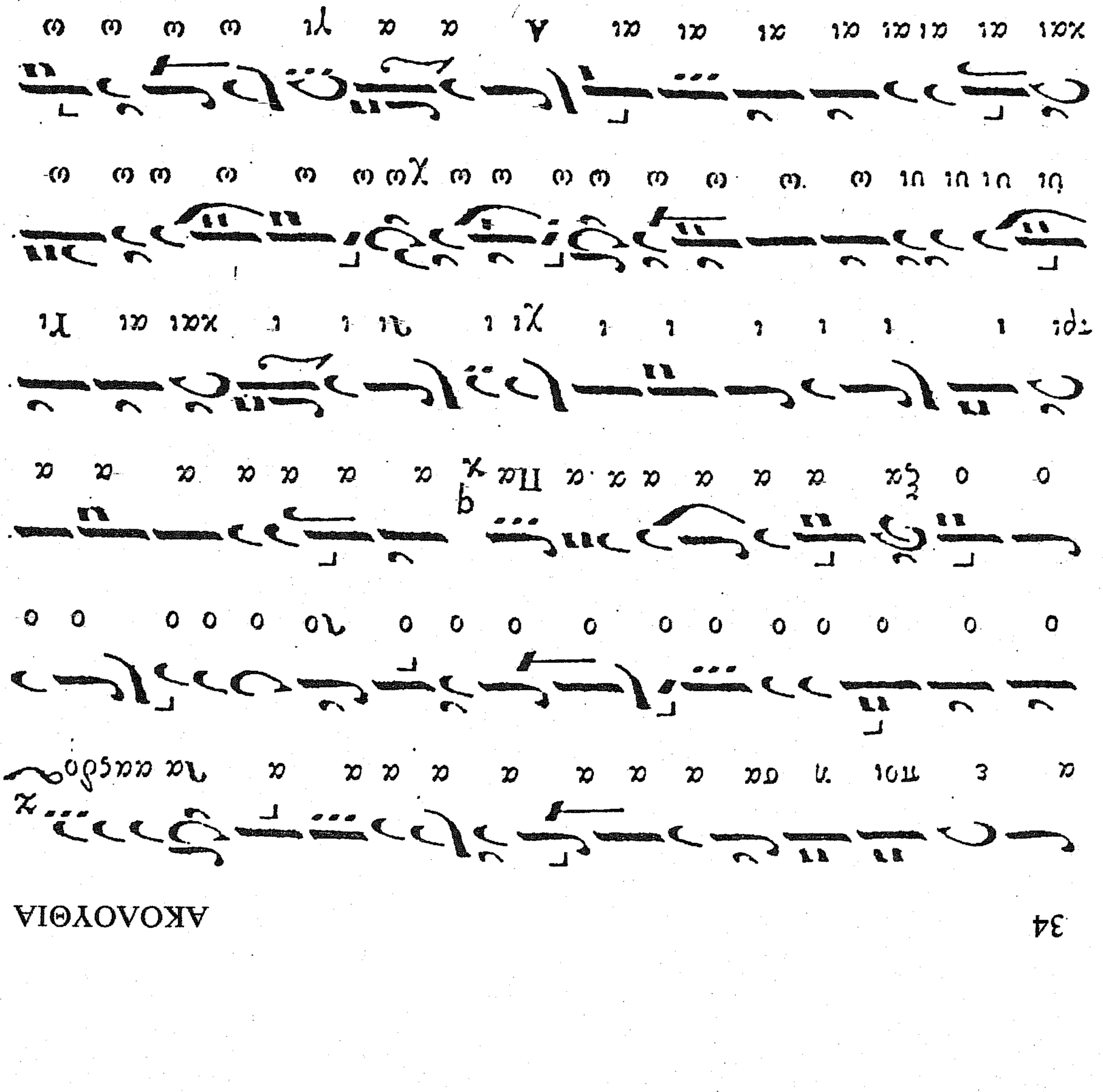
υ υ υ υ υ υ τον Κυ υ υ υ υ ρι ο ο ο ο ο ο

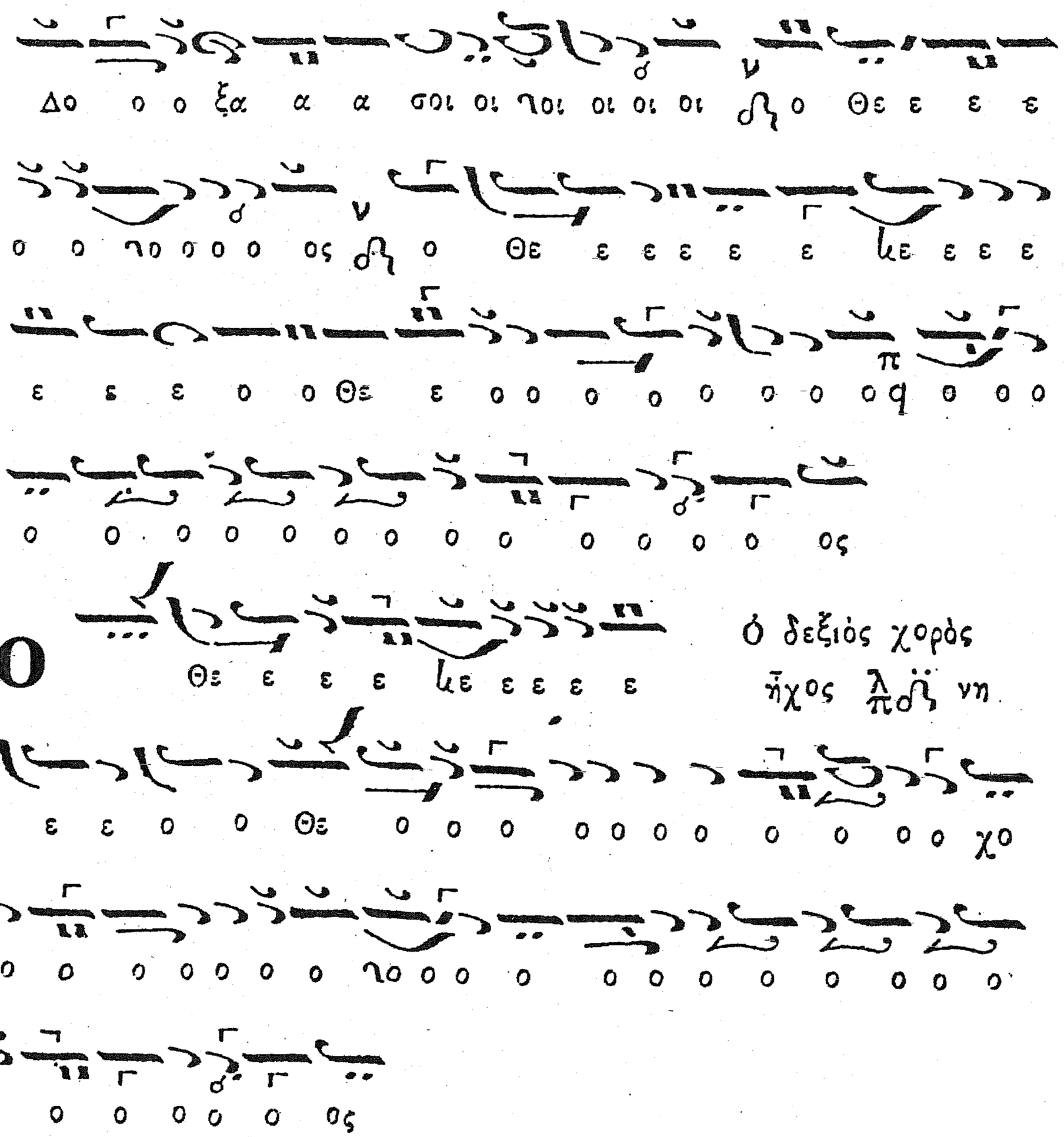

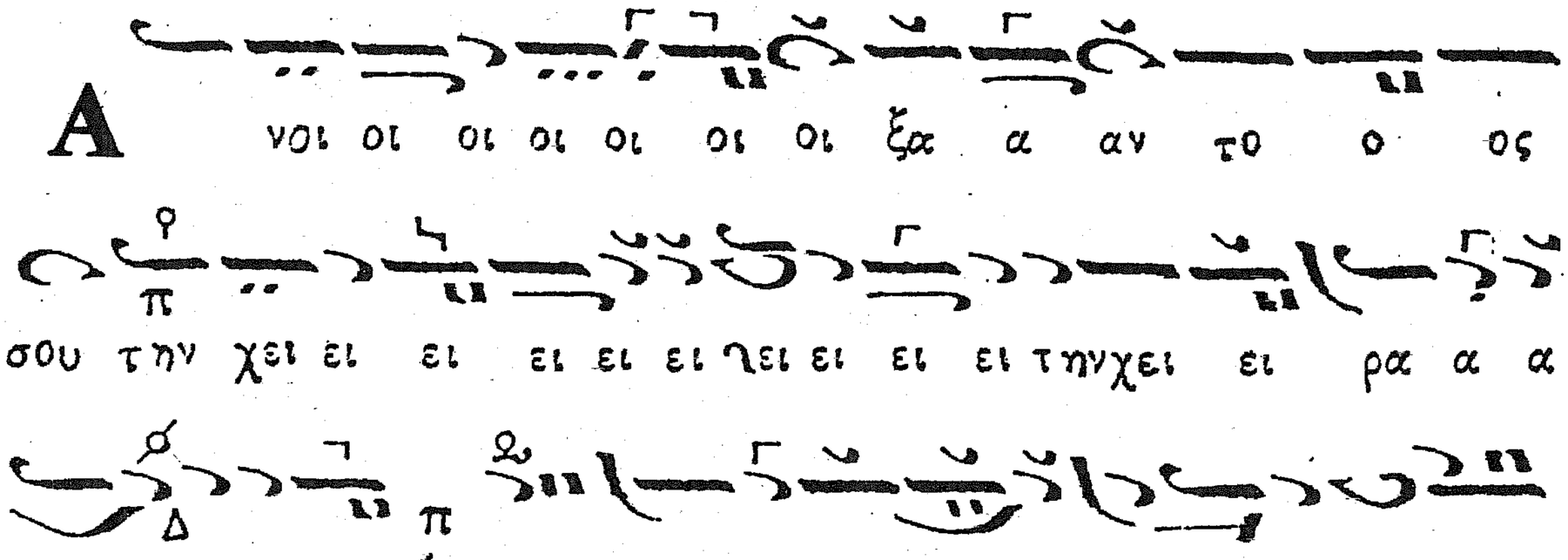

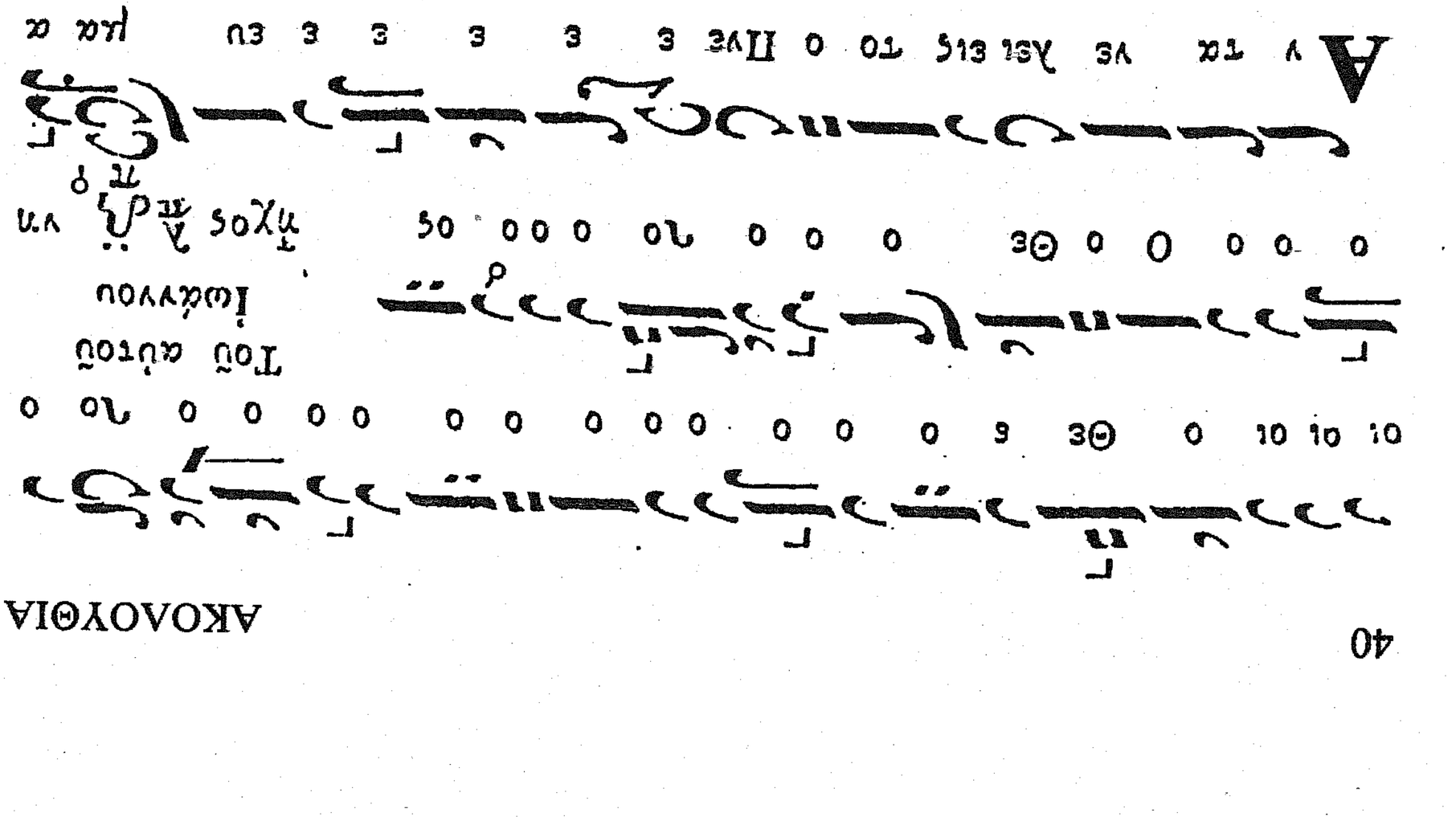

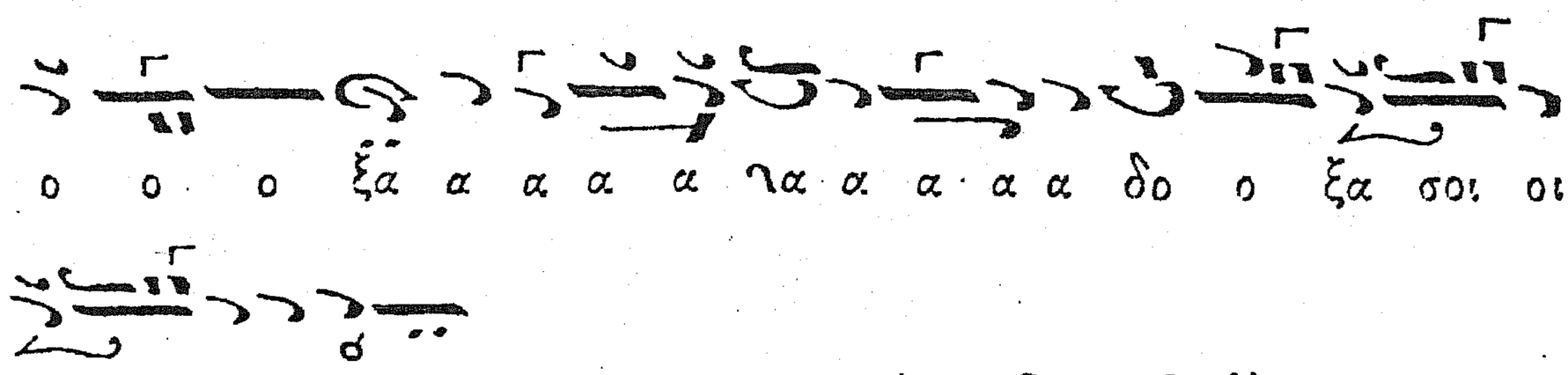

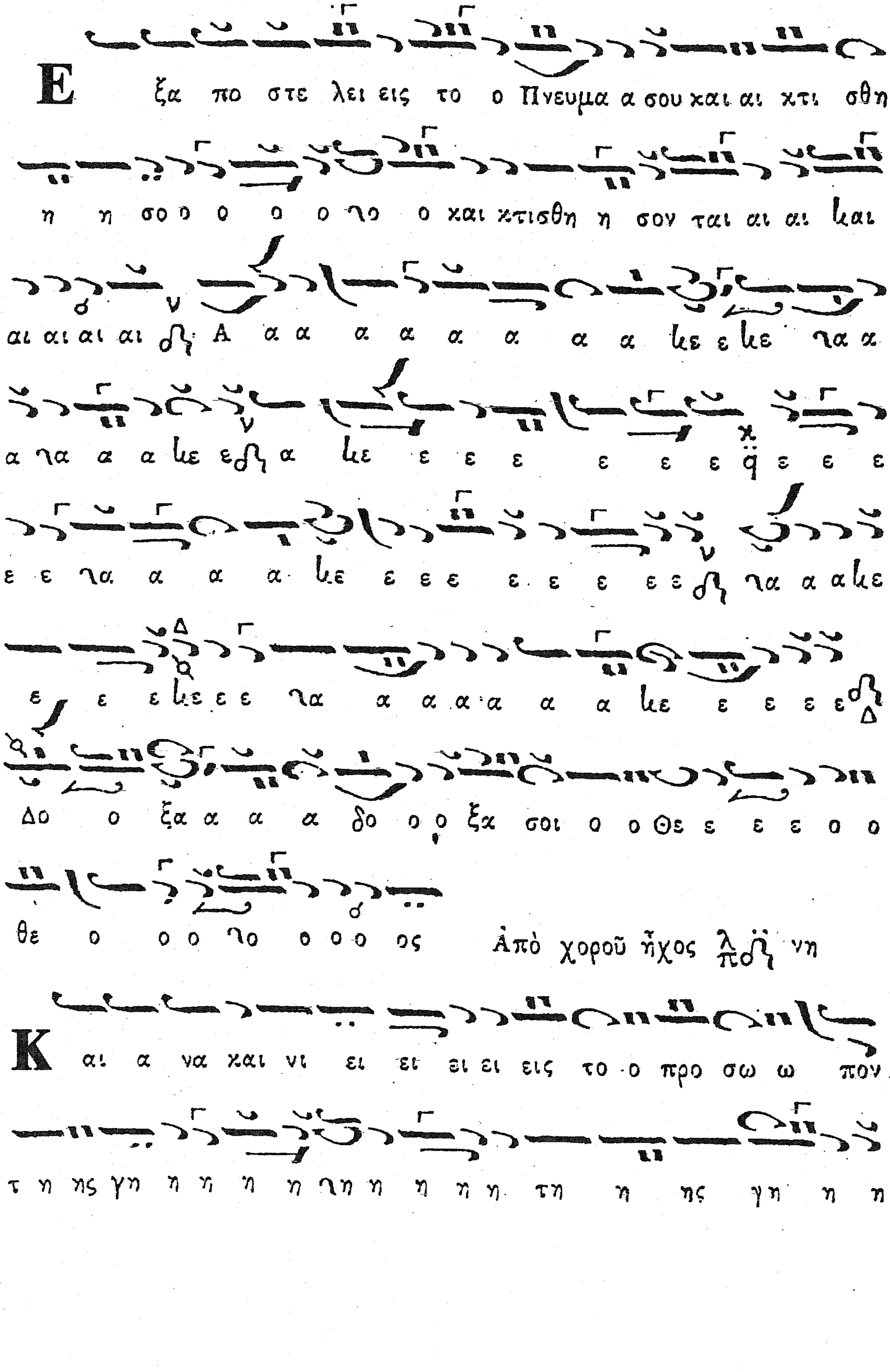

Ο δεξιὸς χορὸς
ἦχος λα πα νη
Ἕτερα Ἀνοιξαντάρια ἐσυνετμήθεισαν παρὰ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος. Τὸ παρὸν Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλου ἦχος λα πα νη

σου την χει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ει ρα α α
α α α α α β τα α συ υ υ υ υμ πα α α τα συμ

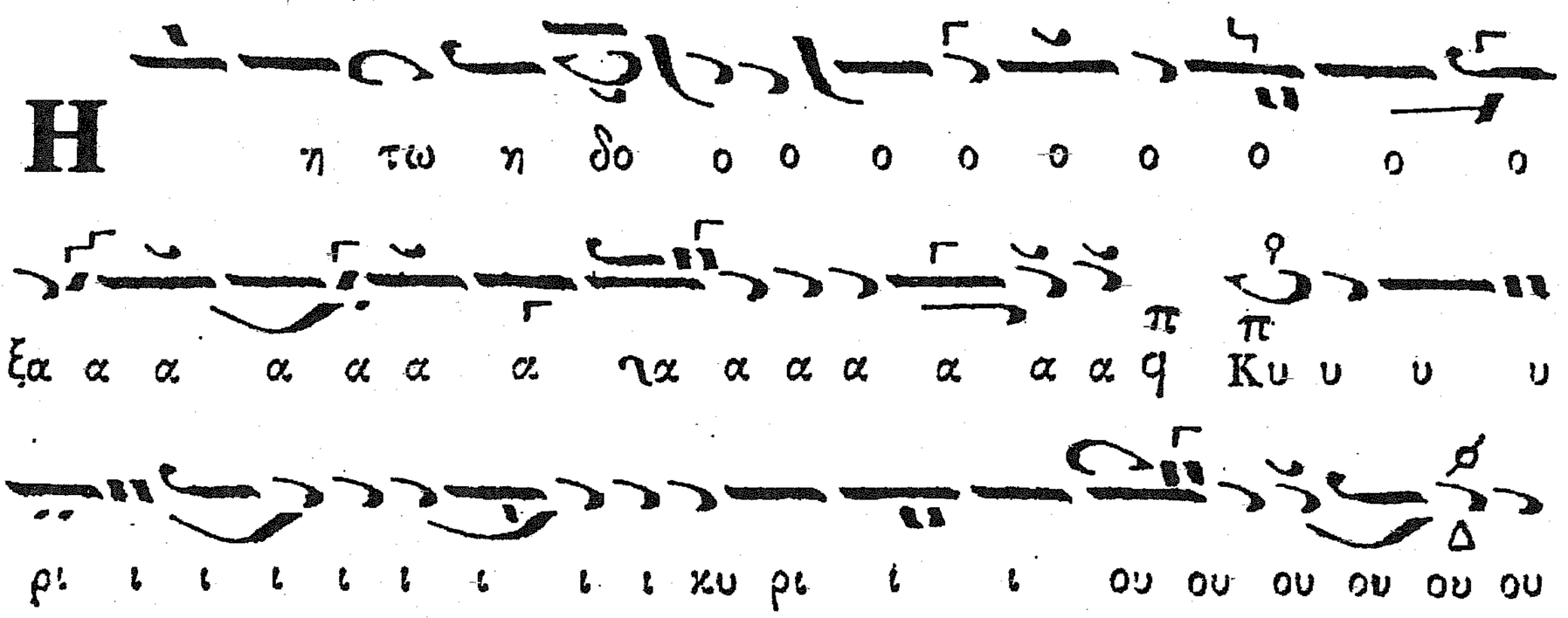
Ἀπὸ χορτοῦ ἵππος ἀπὸ ἡ

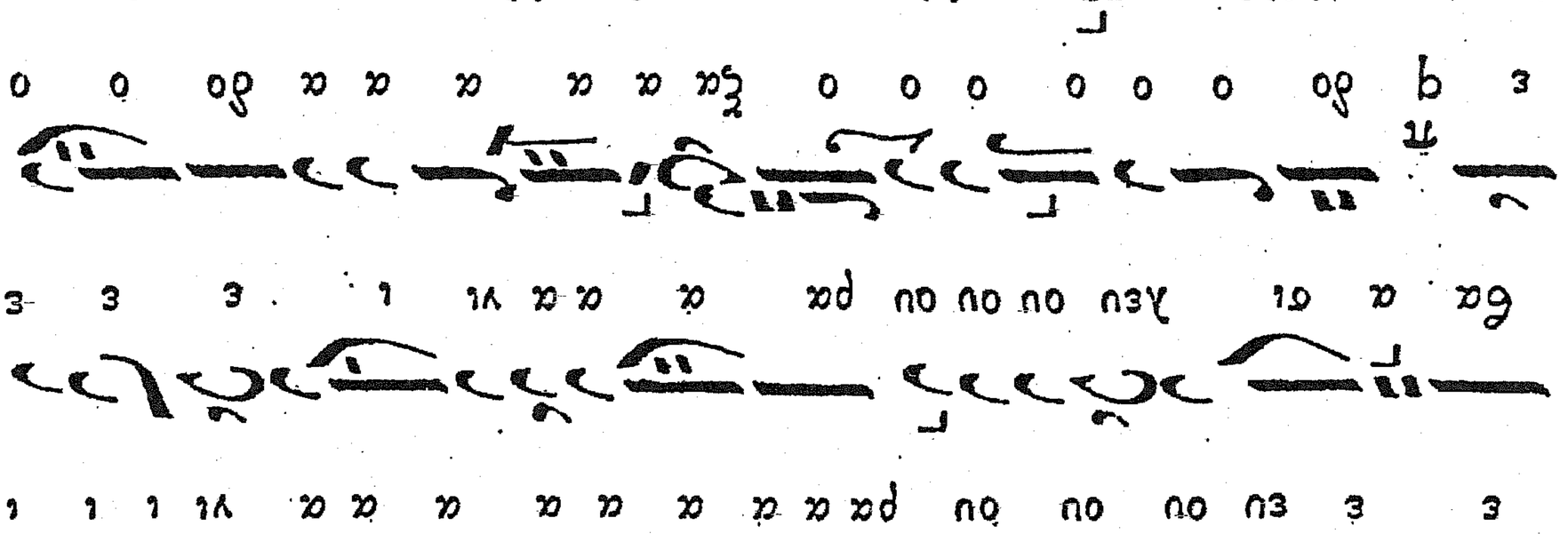

ο ο ο ξα α α α α γα α α α α δο ο ξα σοι οι
οι γοι οι οι οι οι
Τοῦ Παναρέτου ἦχος λπδ νη

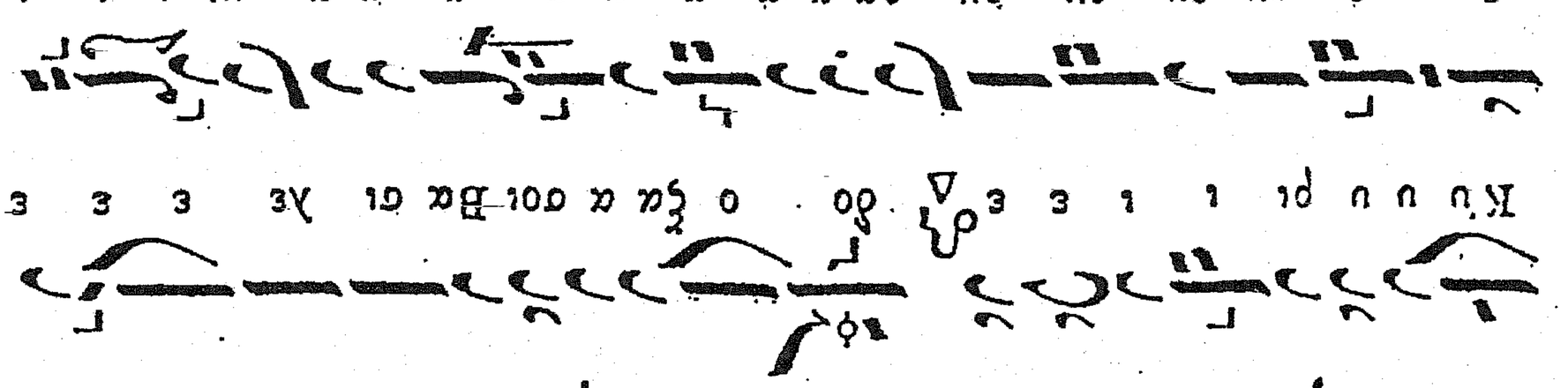

Ε ξα πο στε λει εις το ο Πνευμα α σου χαι αι χτι σθη
η η σο ο ο ο γο ο χαι χτισθη η σον ται αι αι λαι
αι αι αι αι δ A α α α α α α α α λε ε λε γα α
α γα α α λε εδ α λε ε ε ε ε ε ε ε ε ε
ε ε γα α α α λε ε ε ε ε ε ε ε δ γα α α λε
ε ε ε λε ε ε γα α α α α α α λε ε ε ε ε
Δο ο ξα α α α δο ο ο ξα σοι ο ο Θε ε ε ε ο ο
θε ο ο ο γο ο ο ο ος
Ἀπὸ χοροῦ ἦχος λπδ νη

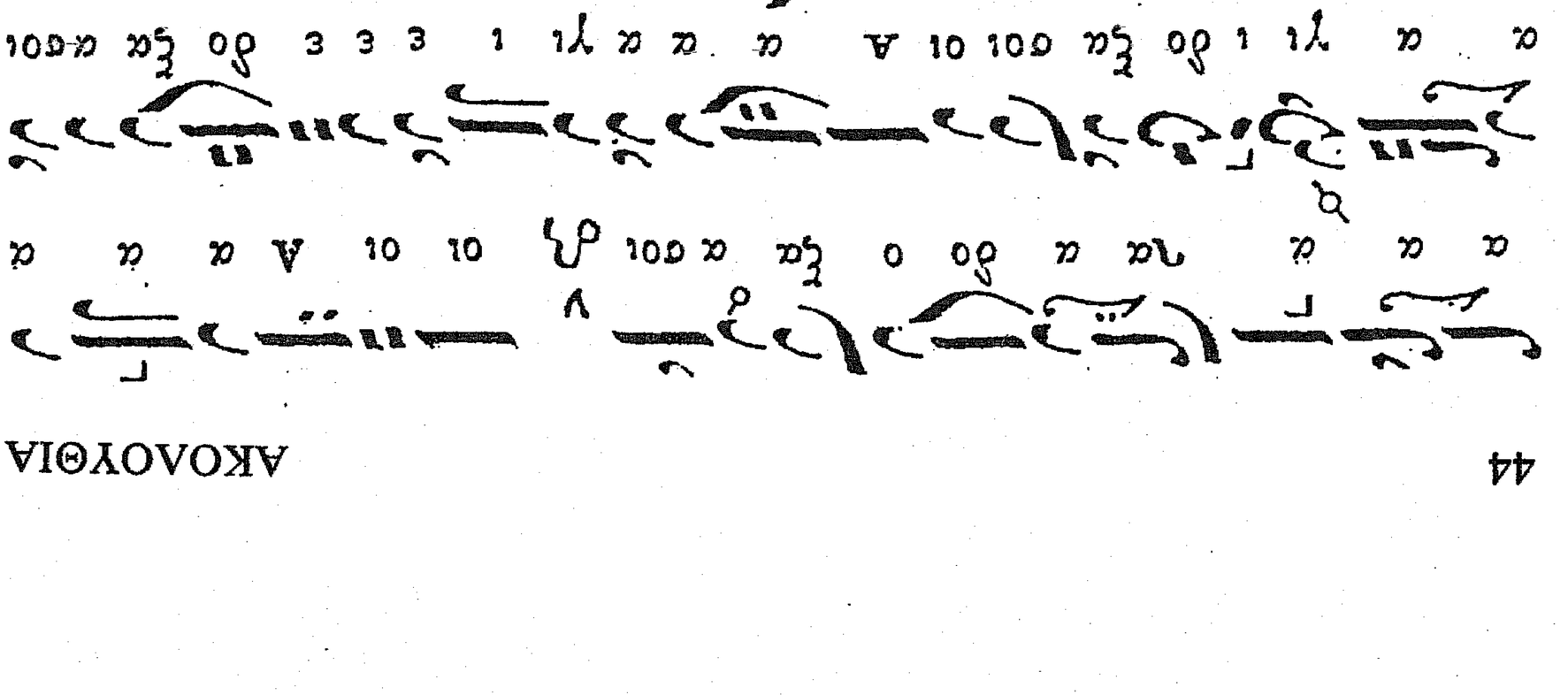
Κ αι α να χαι νι ει ει ξι ει ις το ο προ σω ω πον
τ η ης γη η η η η η η η η η η η η η η η

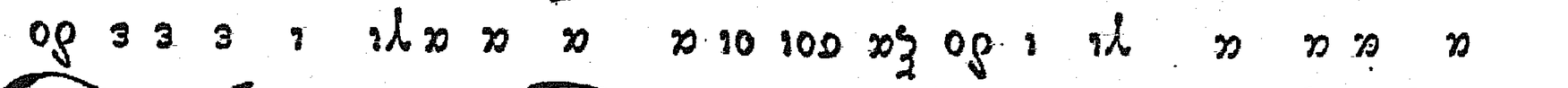
Τὸ παρὸν Ἰωάννου τοῦ Κουκουζέλου ἦχος. λ πδ νη

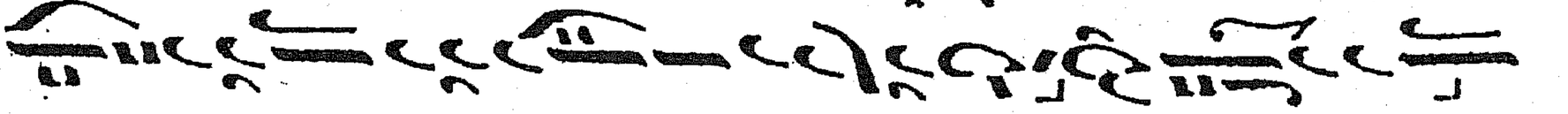

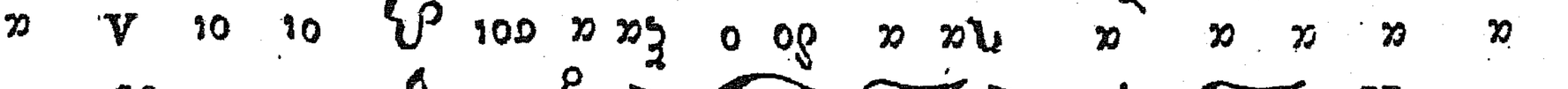

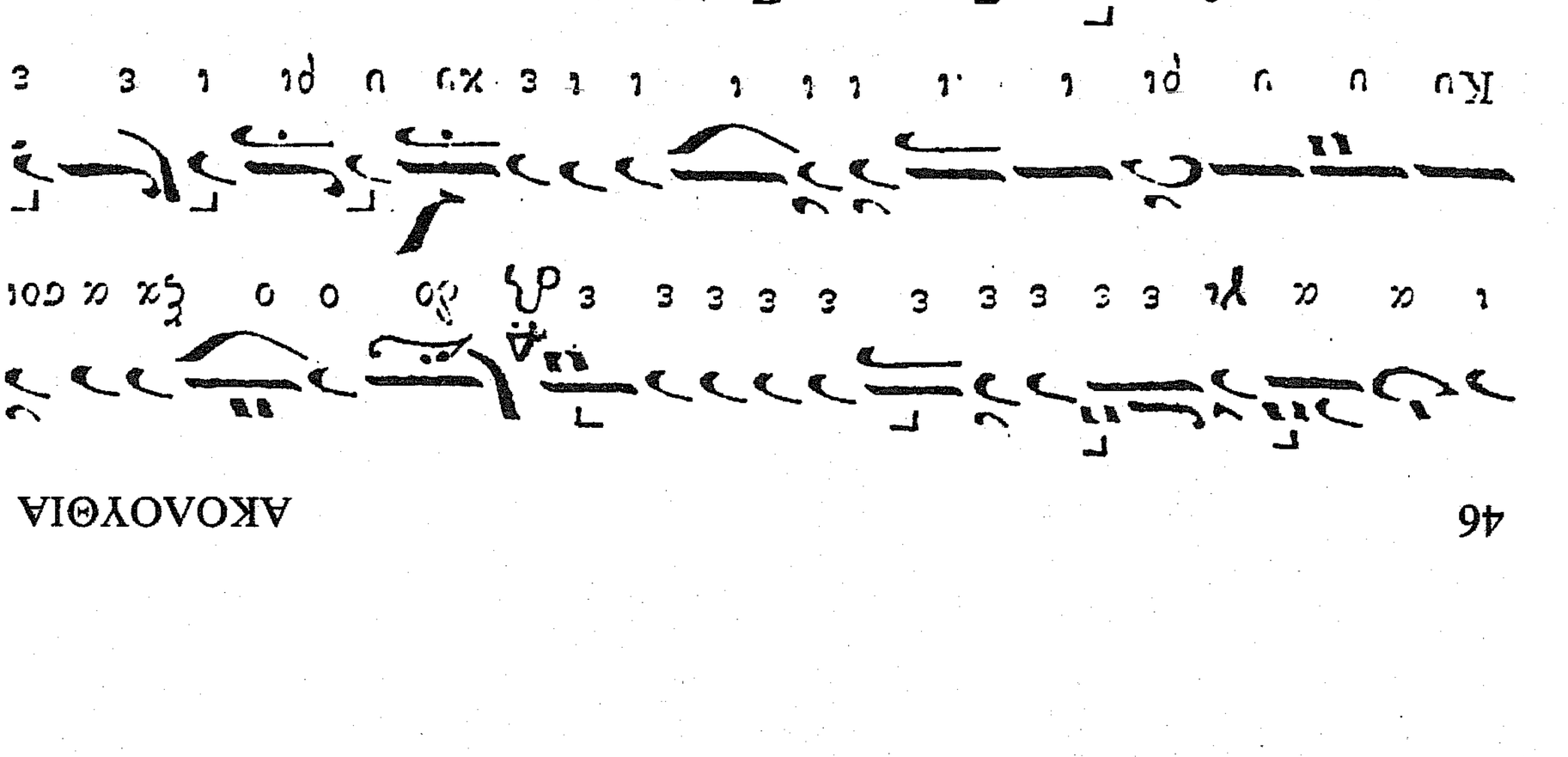

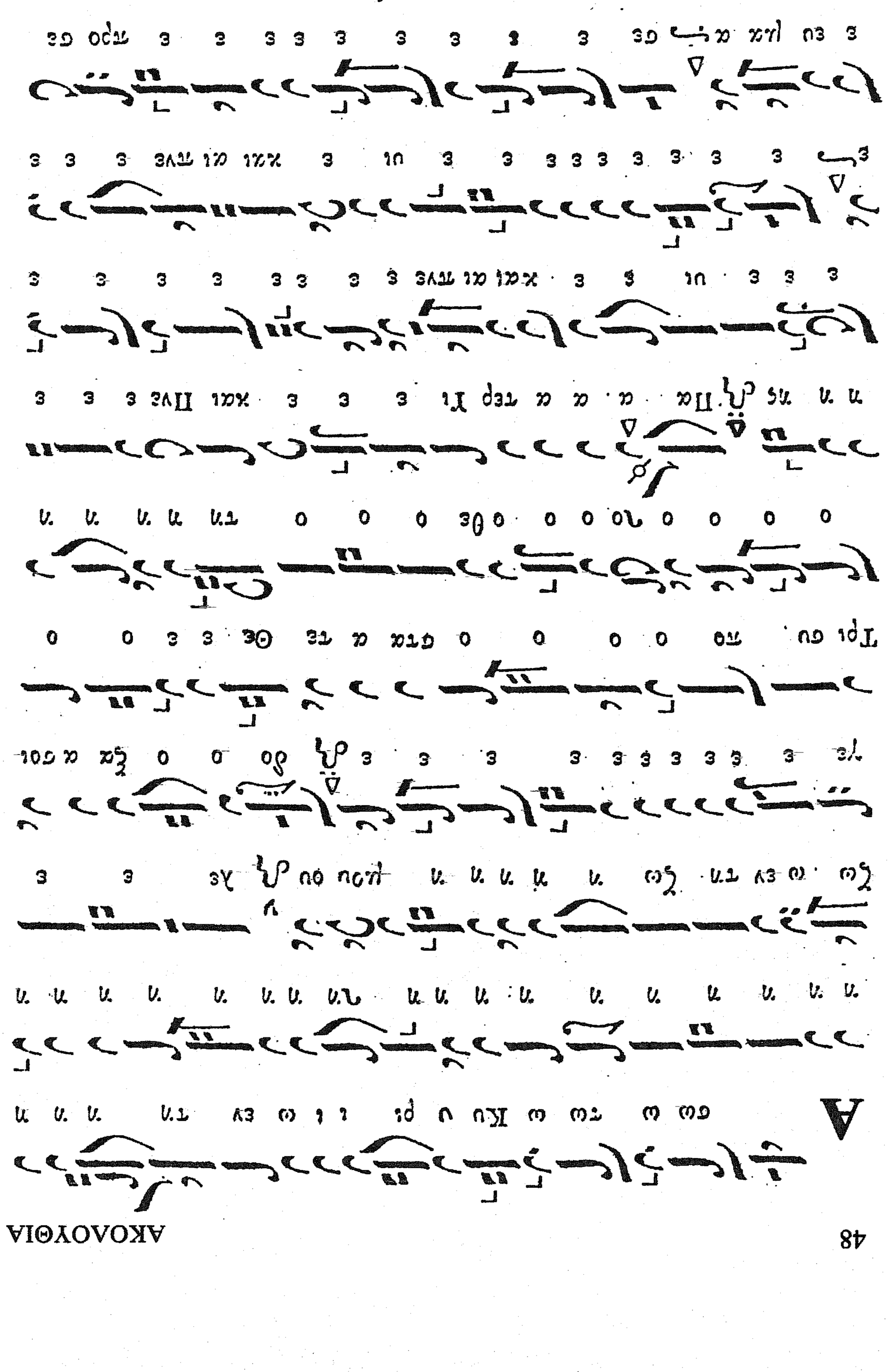

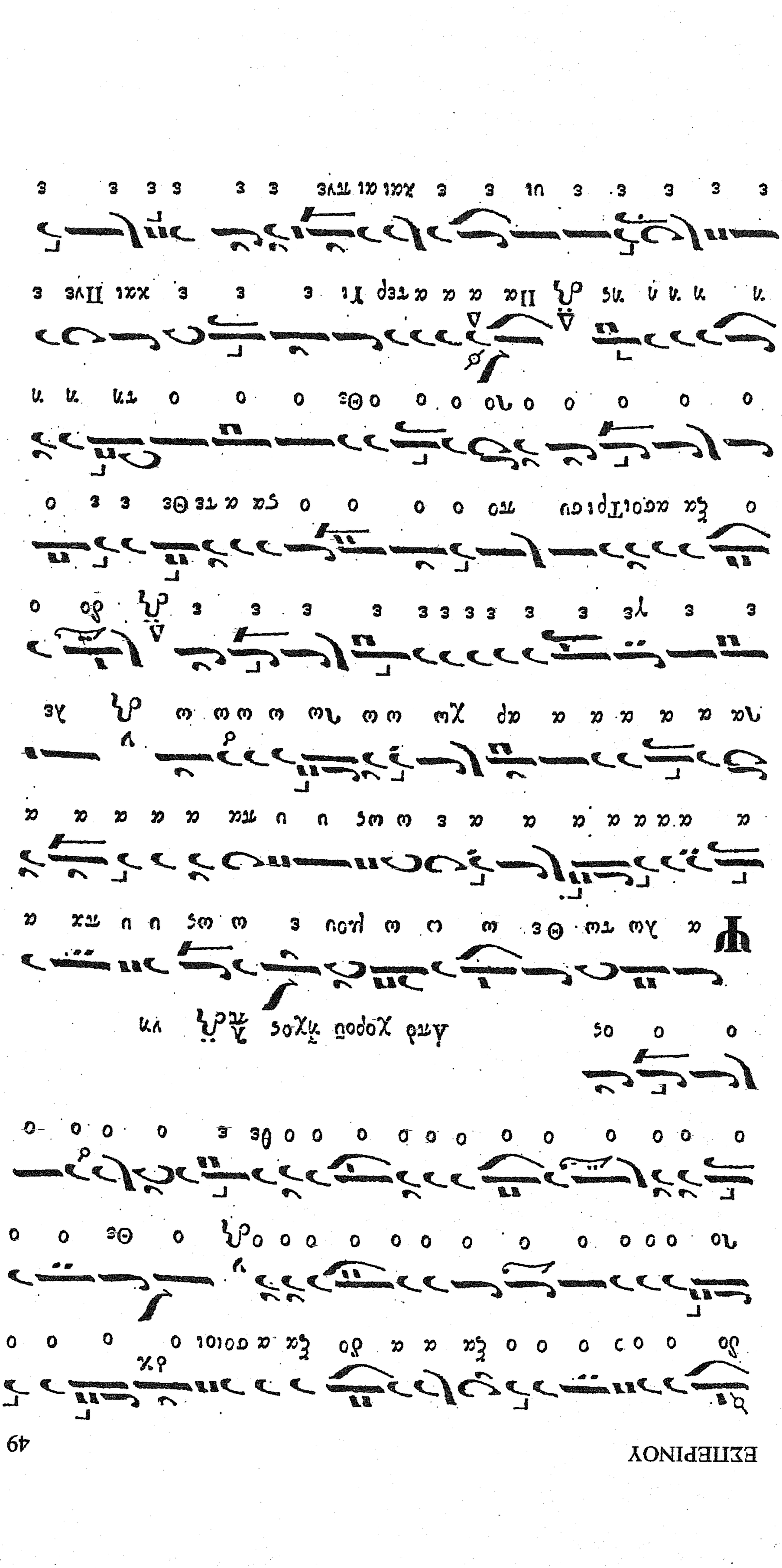

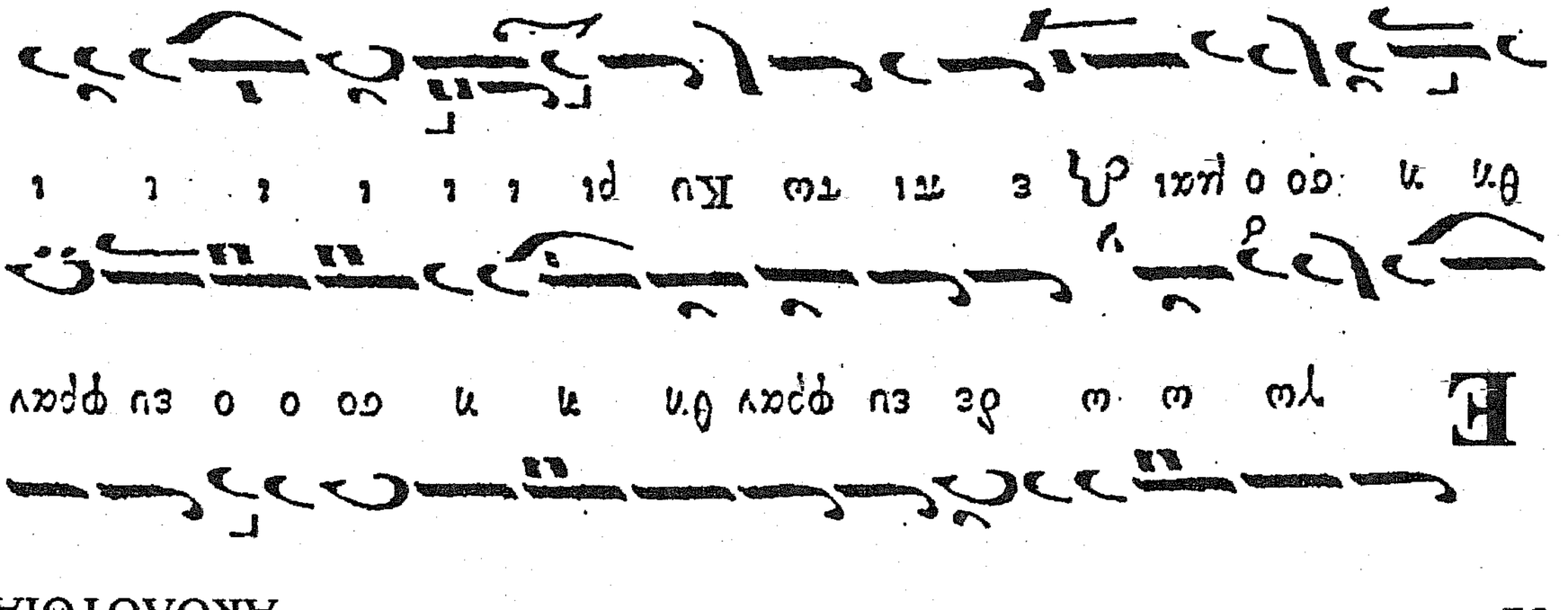

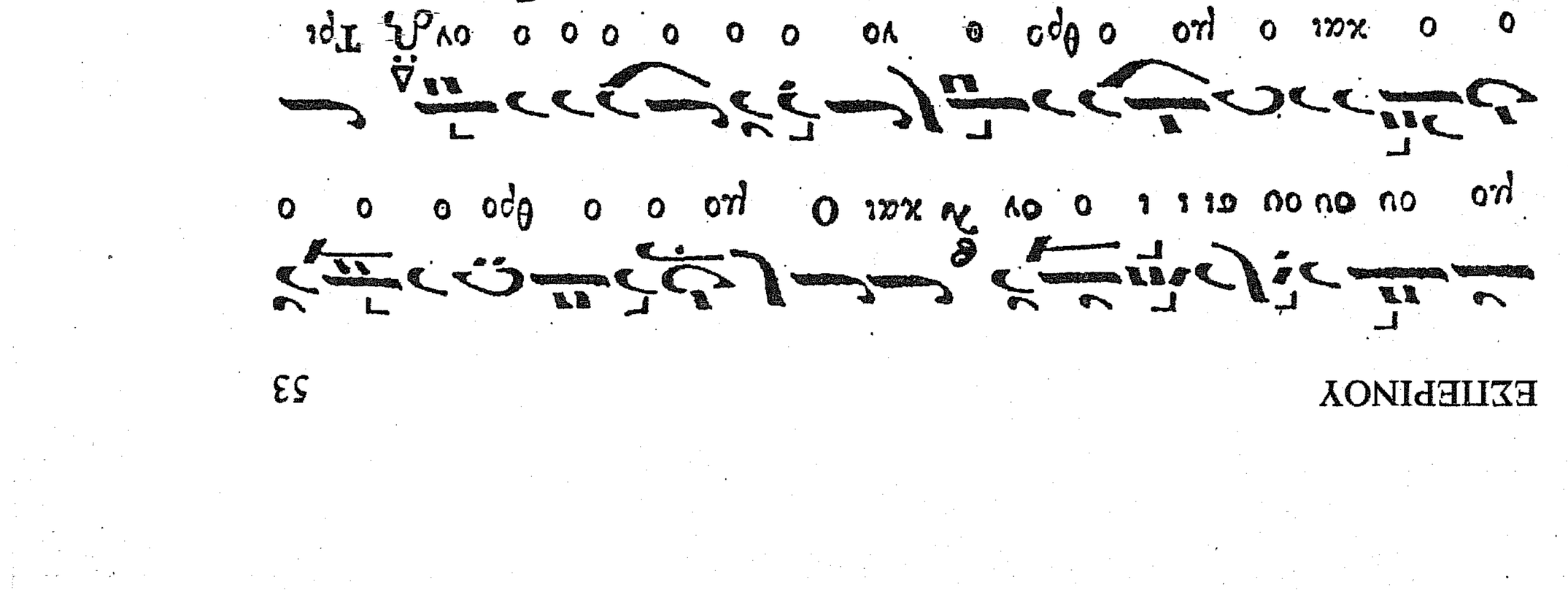

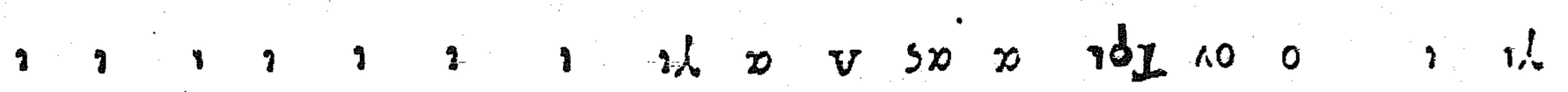

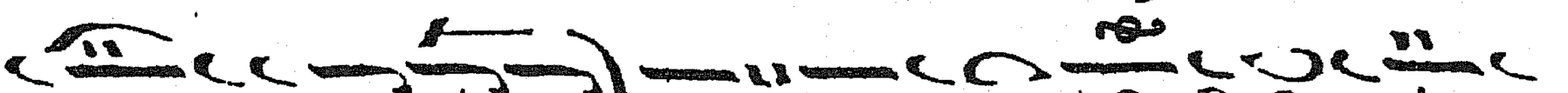

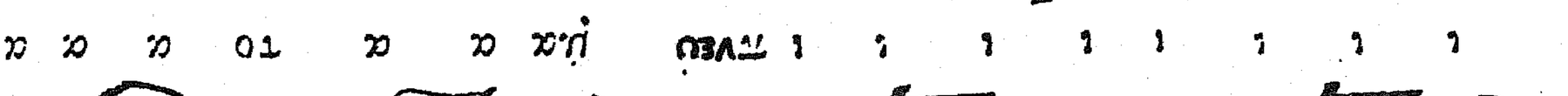

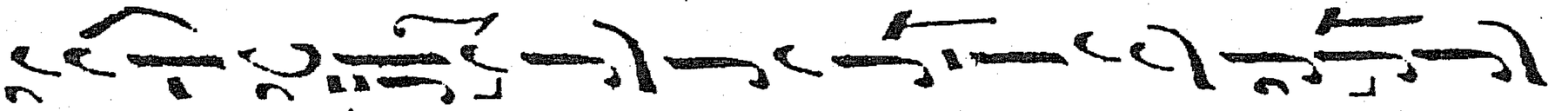

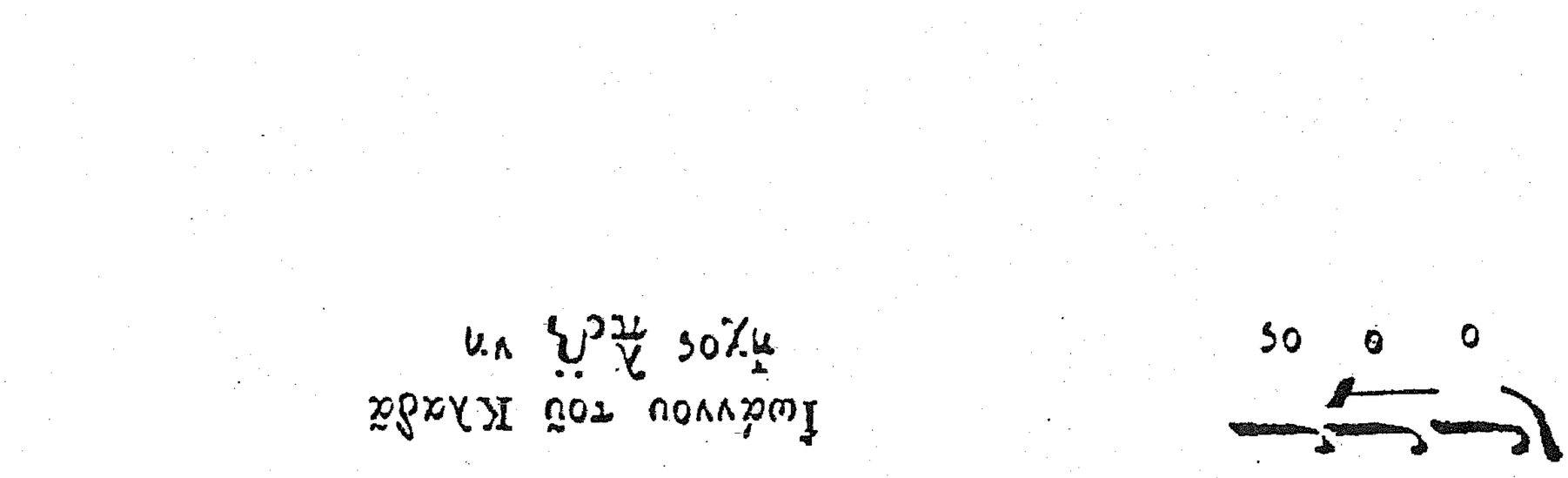

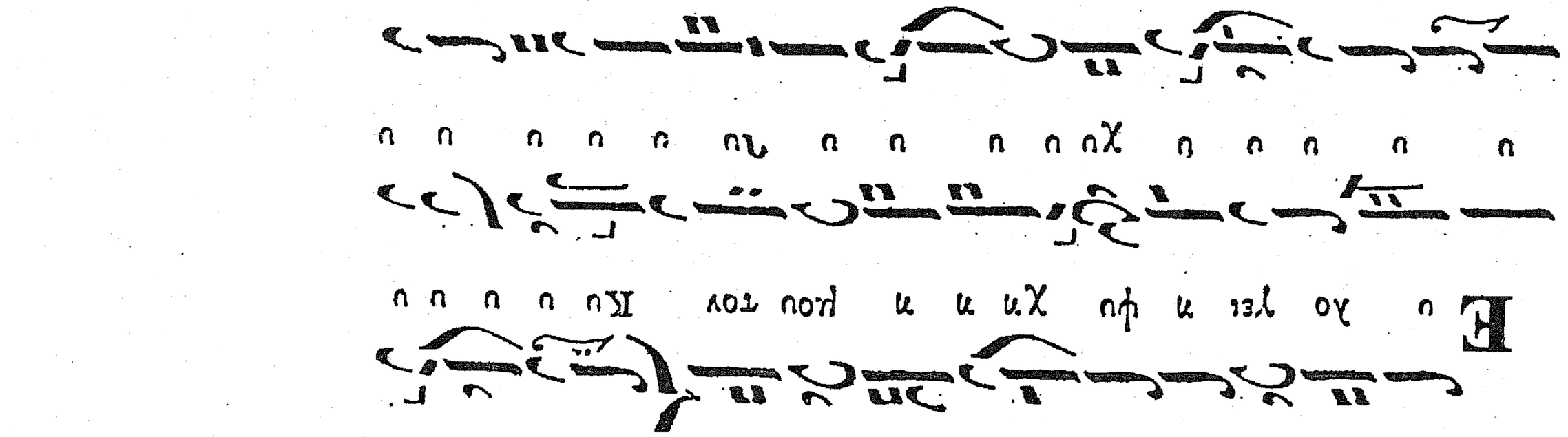

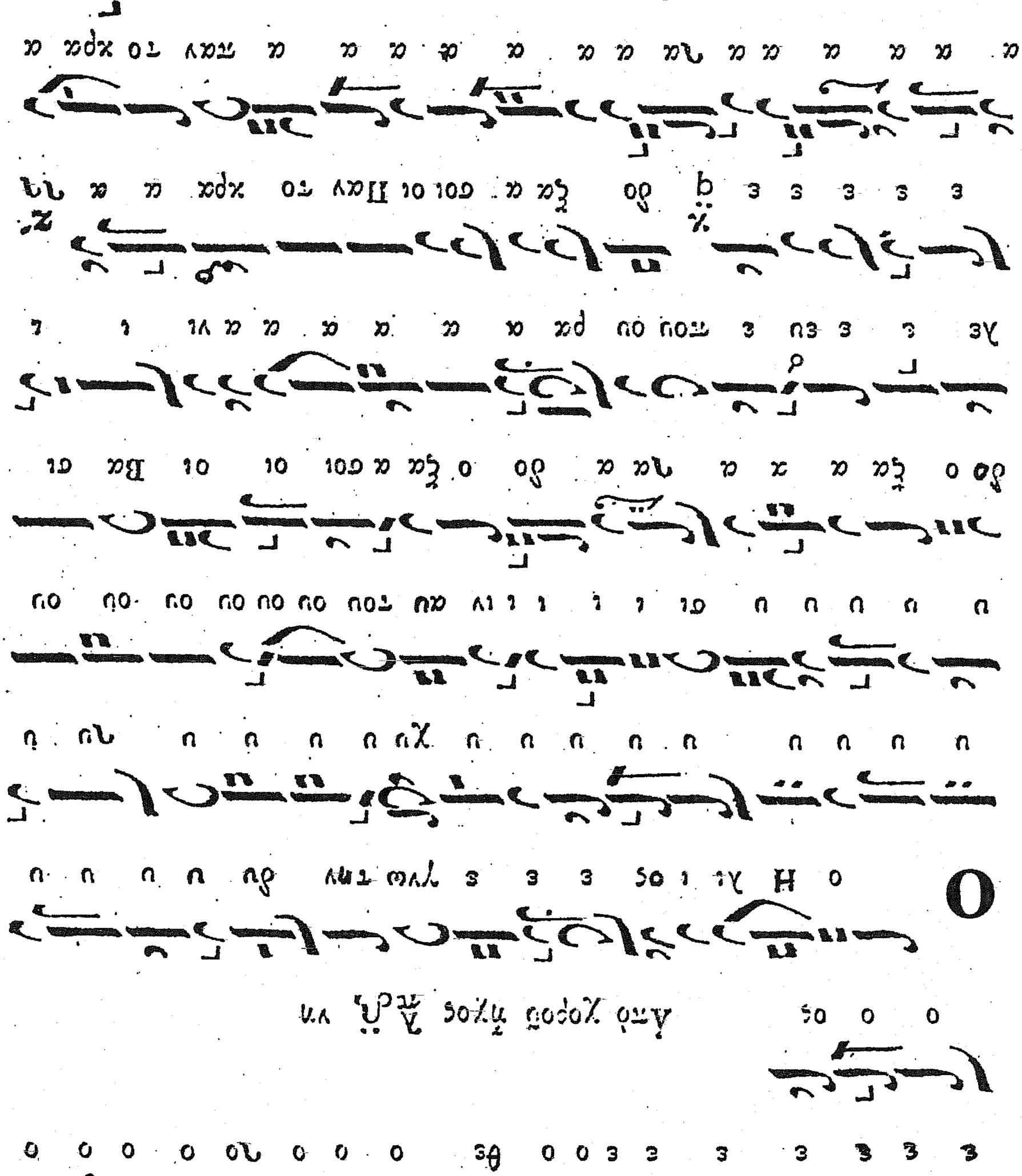

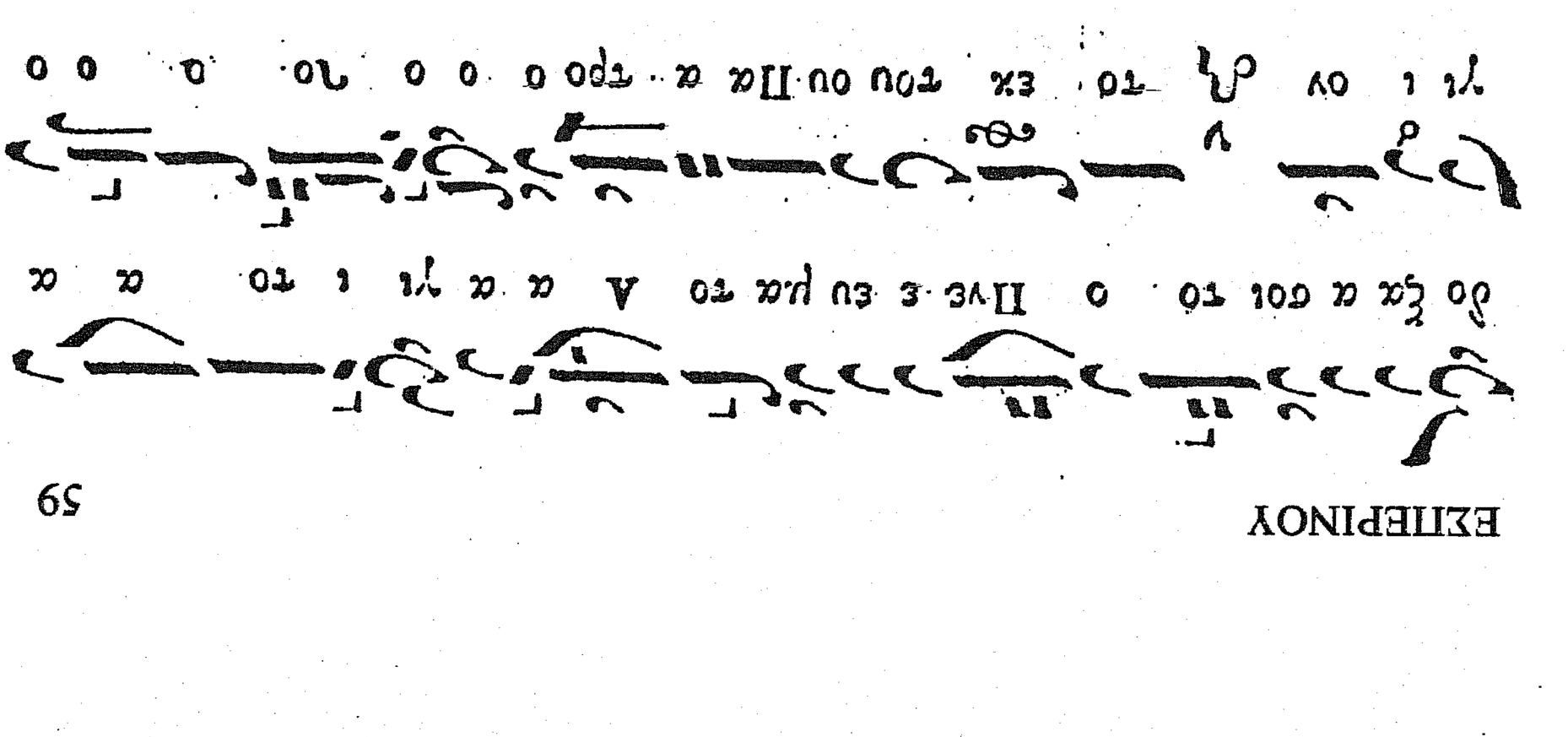

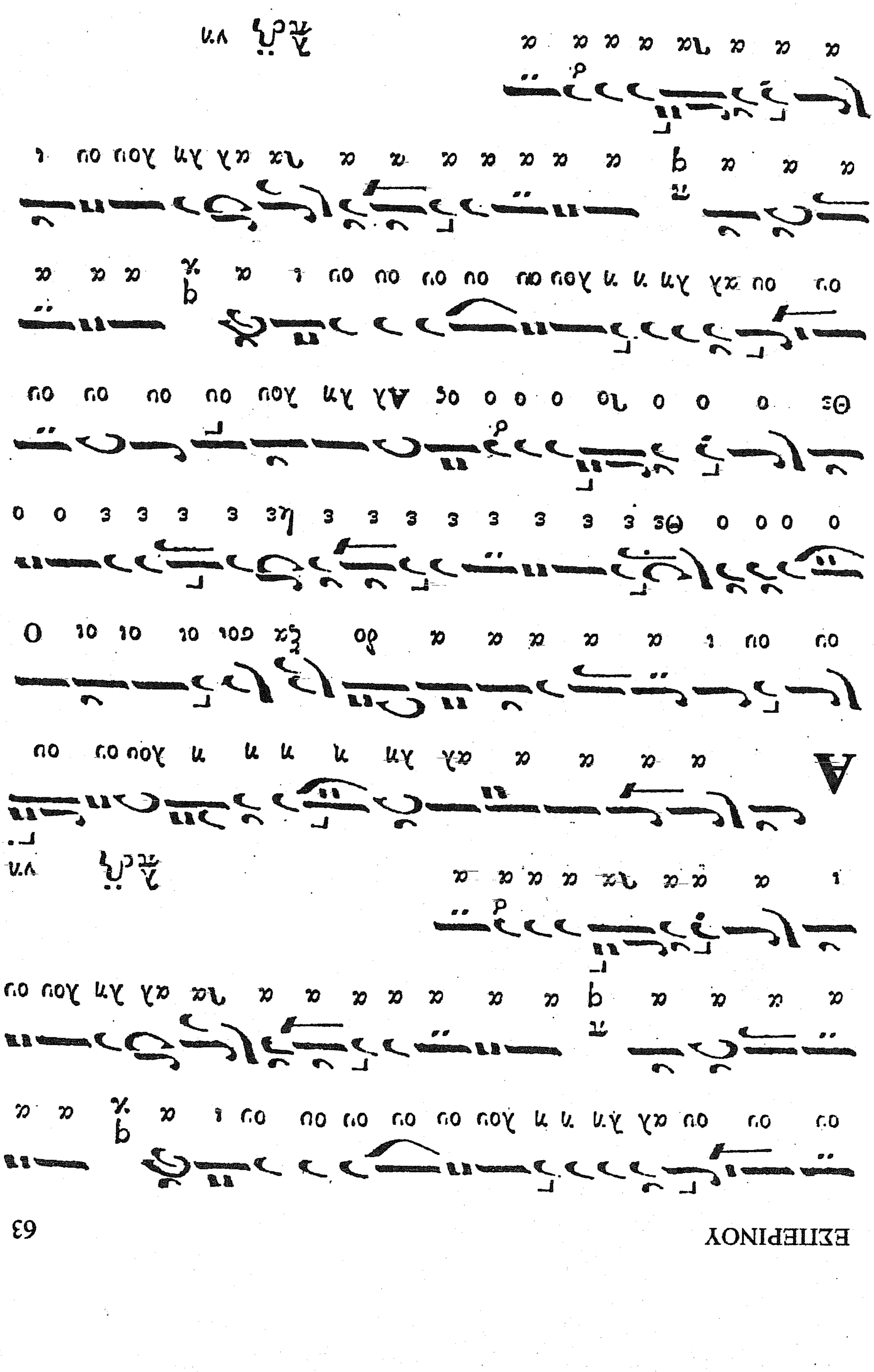

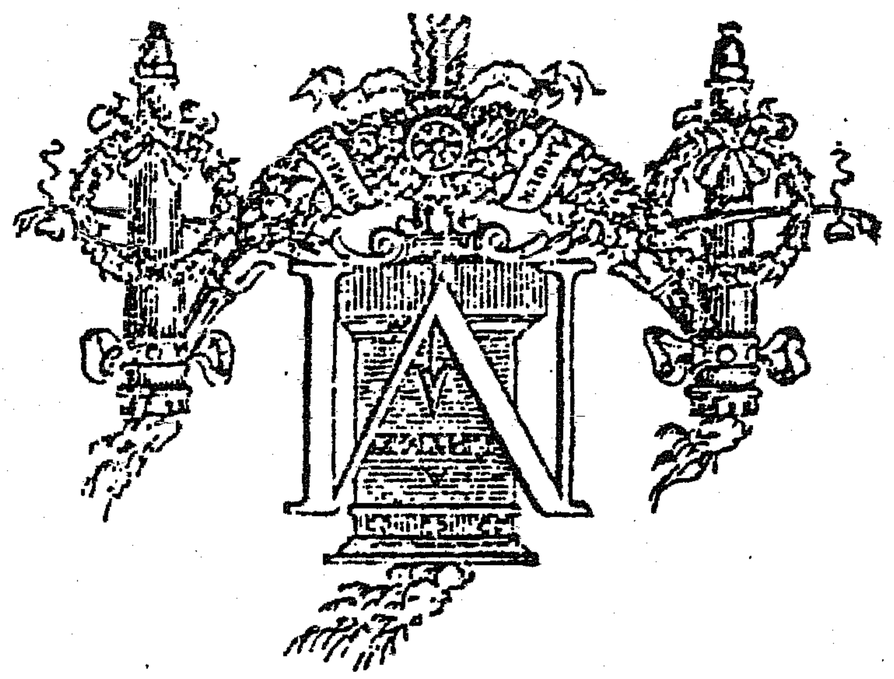
Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ
Πρὸς Ἀδὴν νη

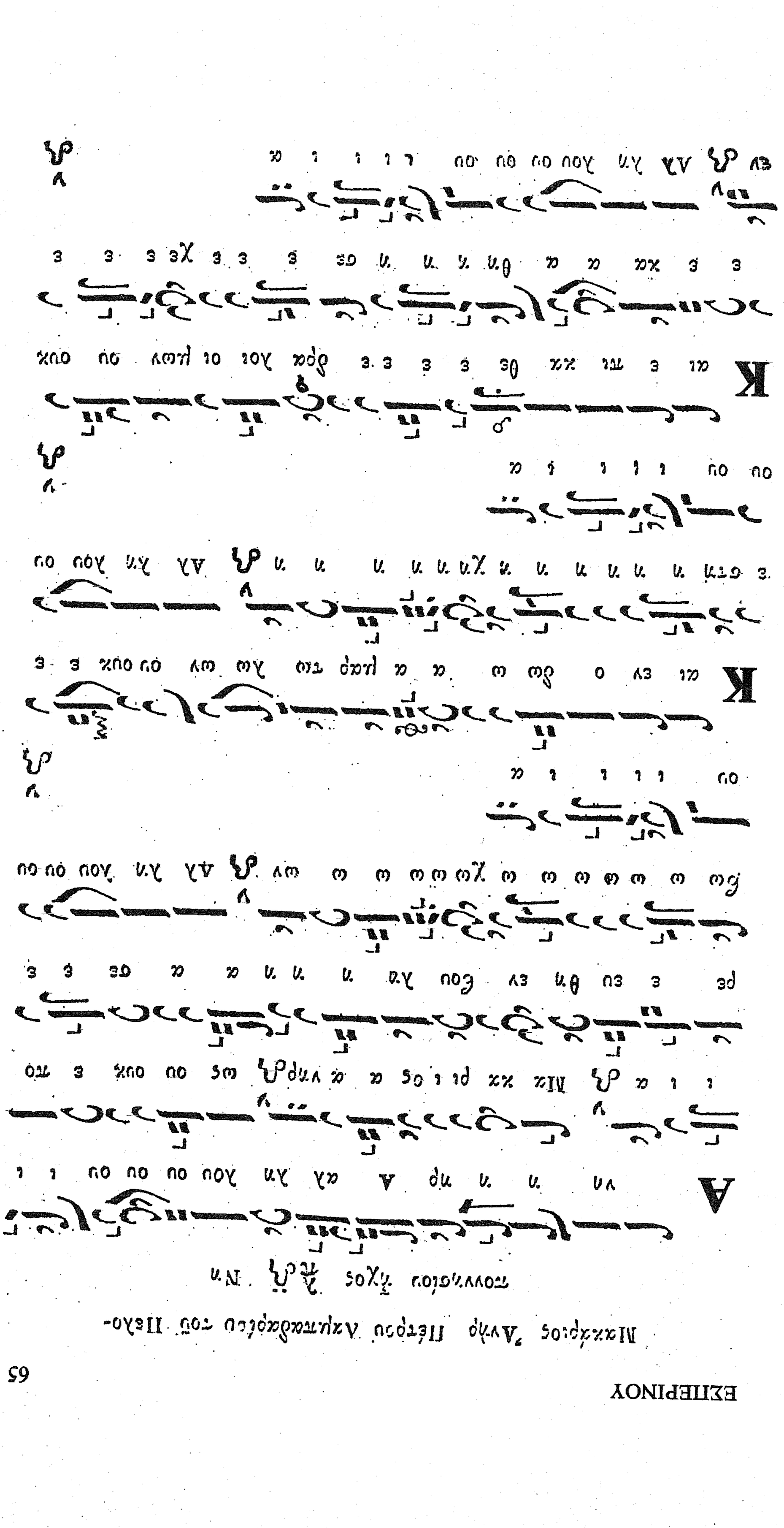

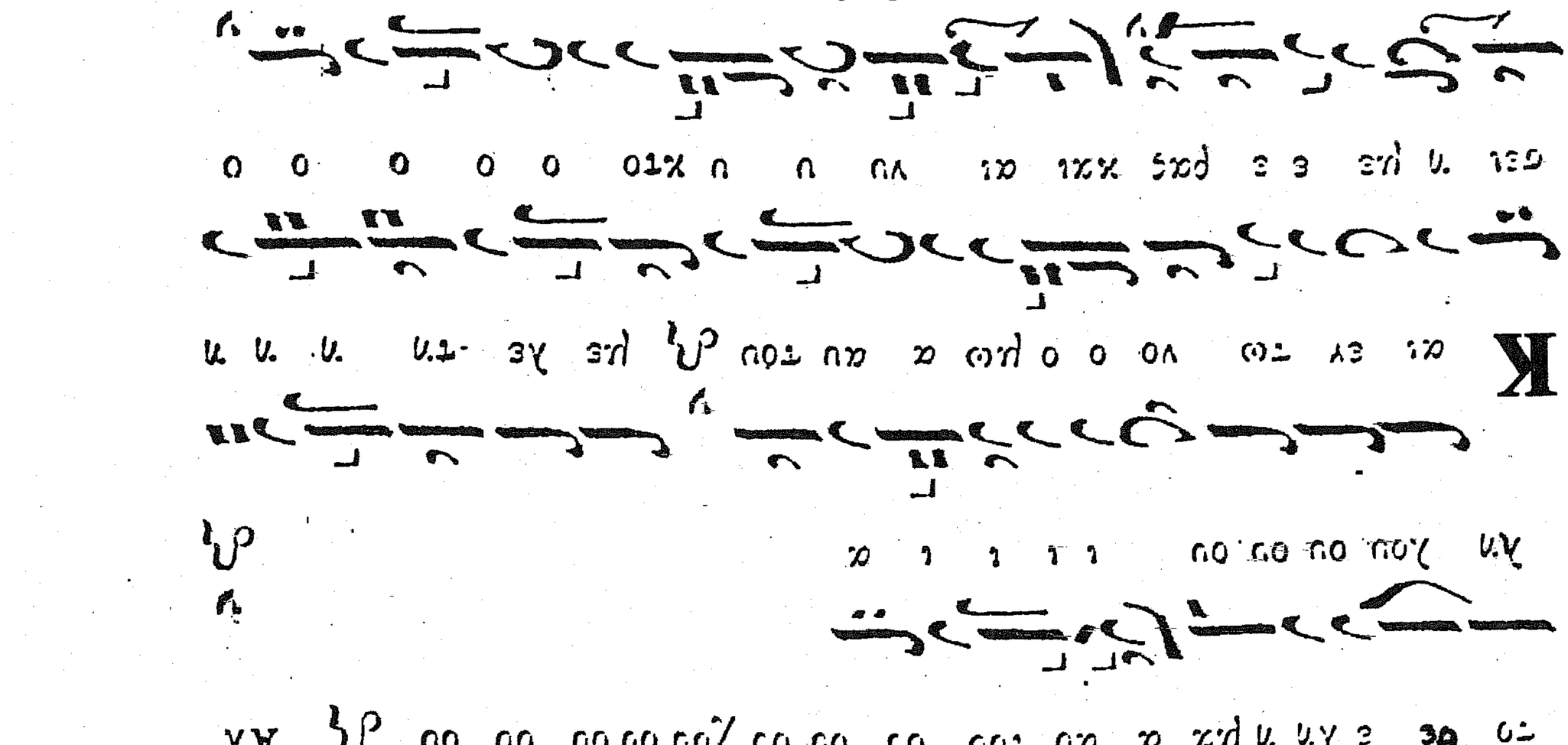

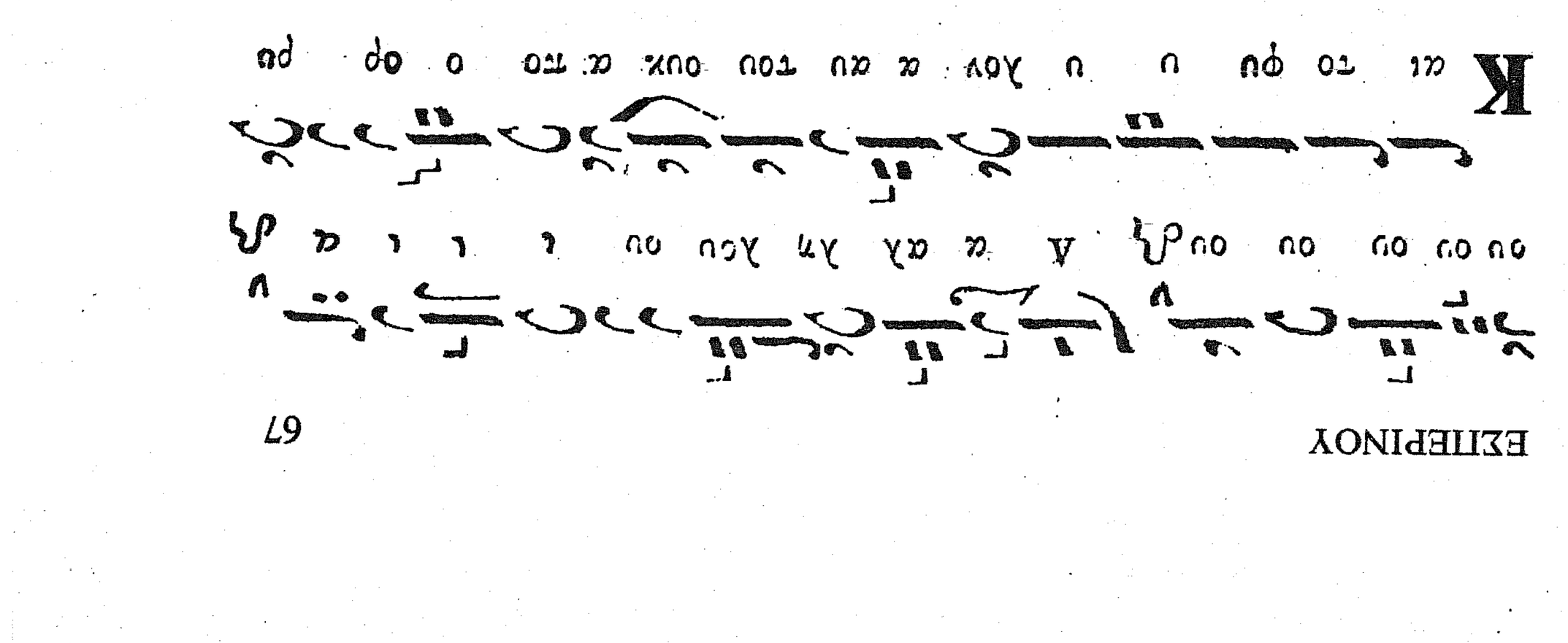

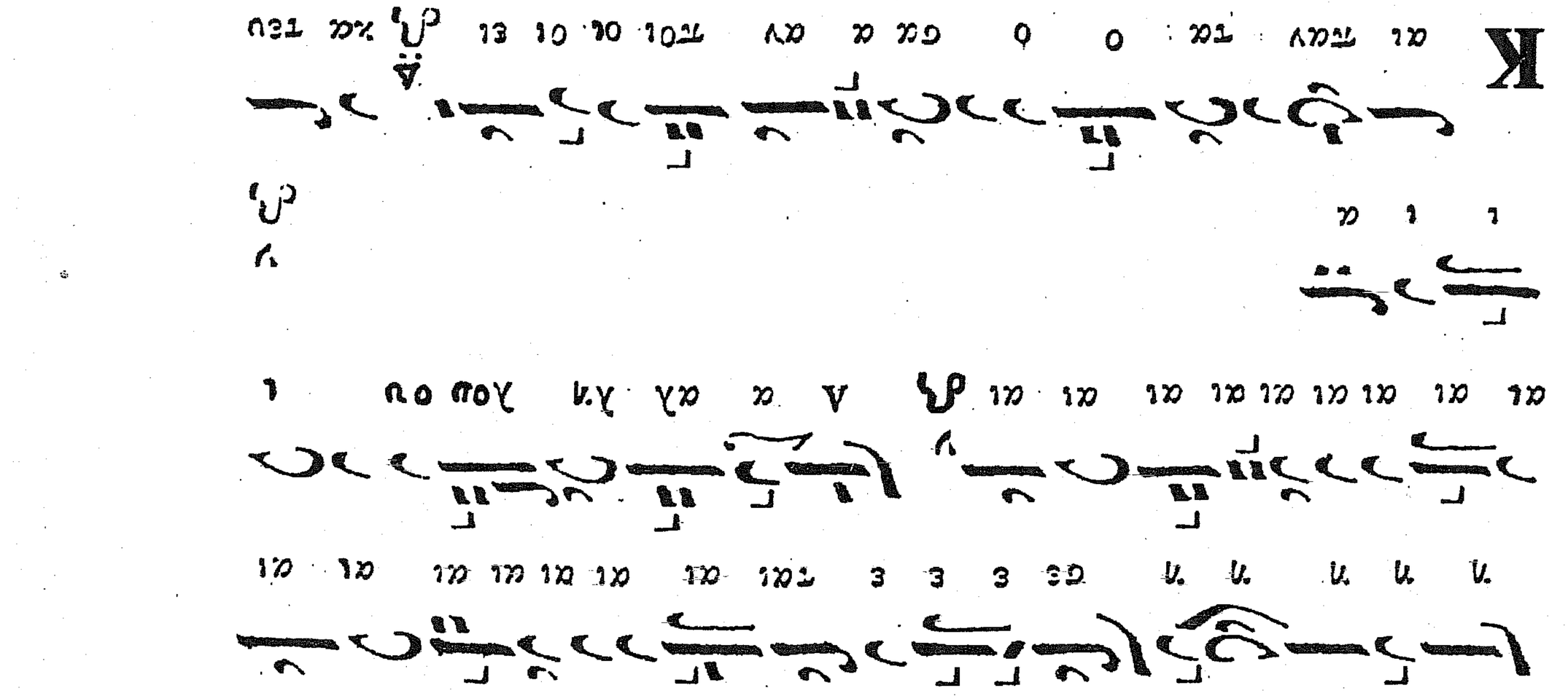

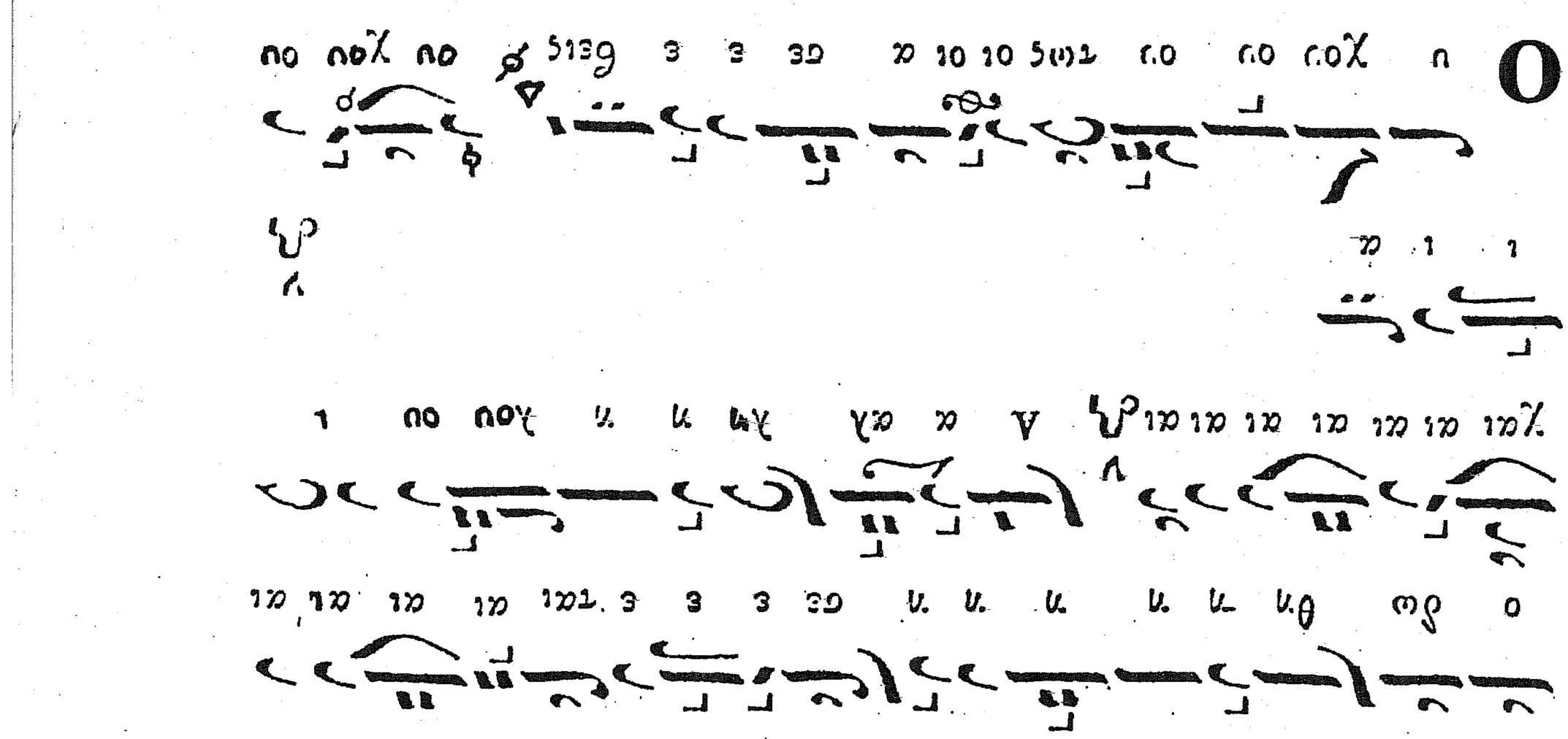

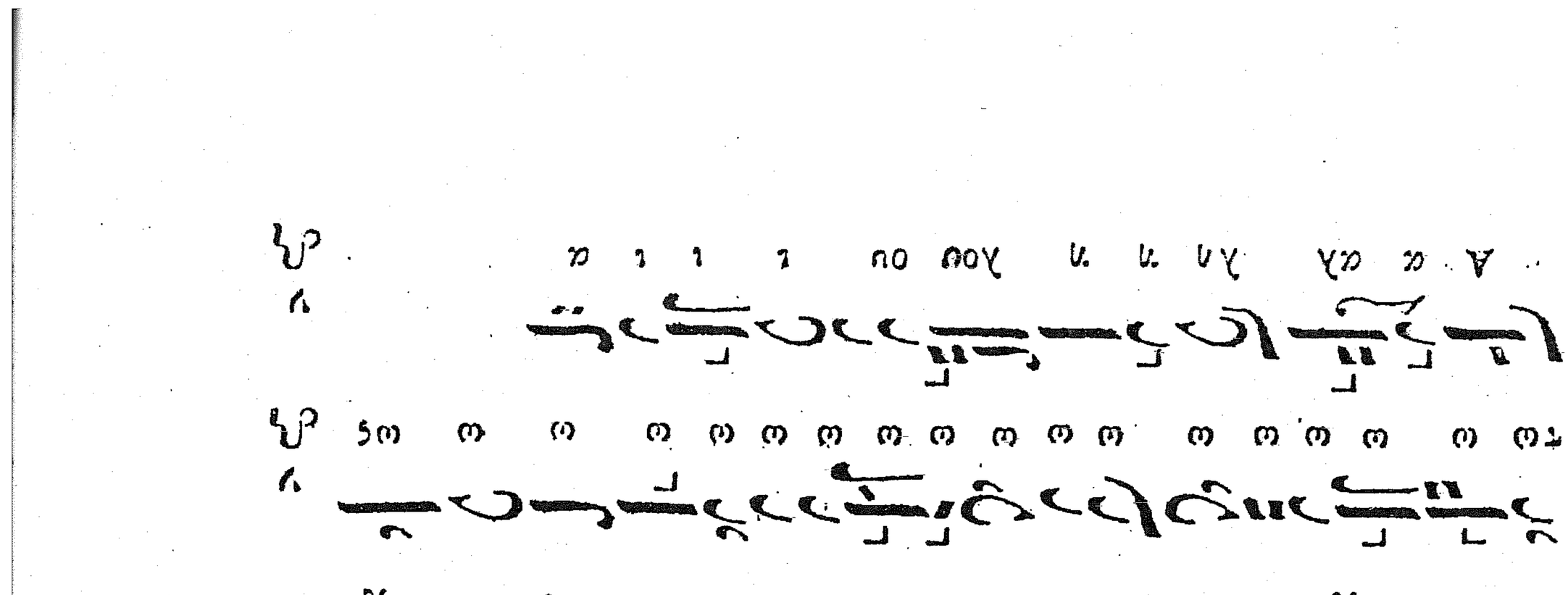
Μακάριος Ἀνήρ Πιέτρου Ἀρματολοῦ τοῦ Πελο-
ποννησίου Ἄσμα Ἐπικόν

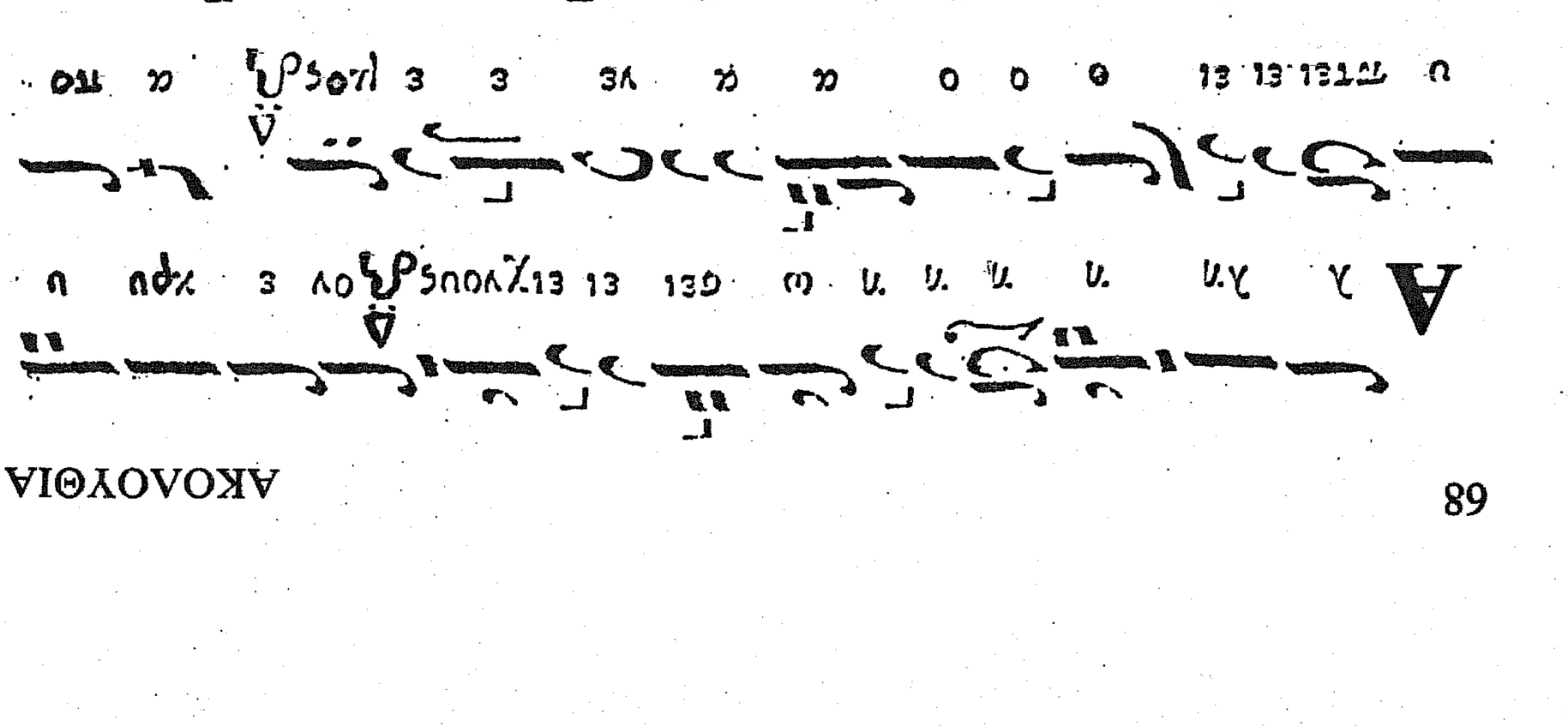

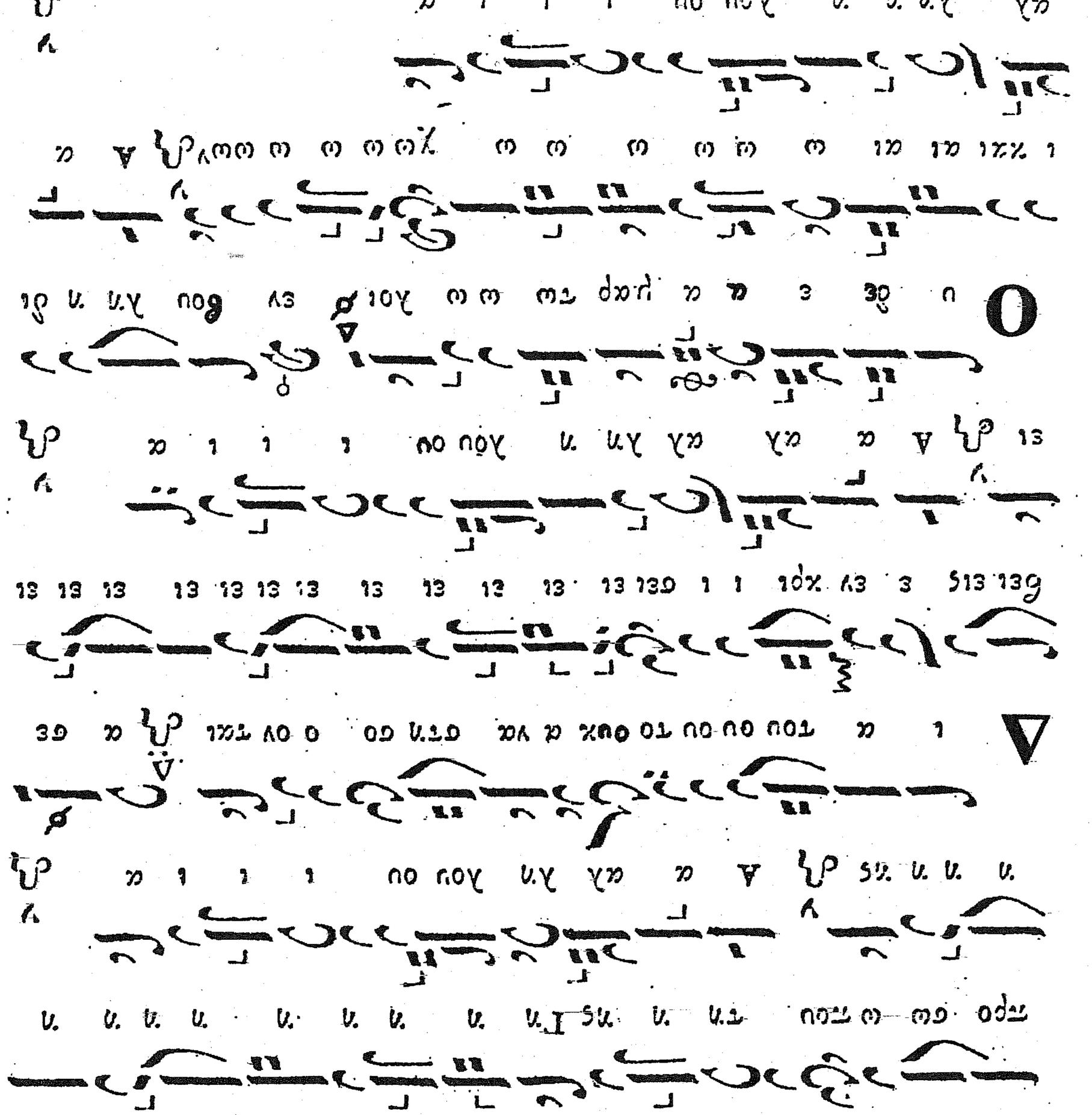

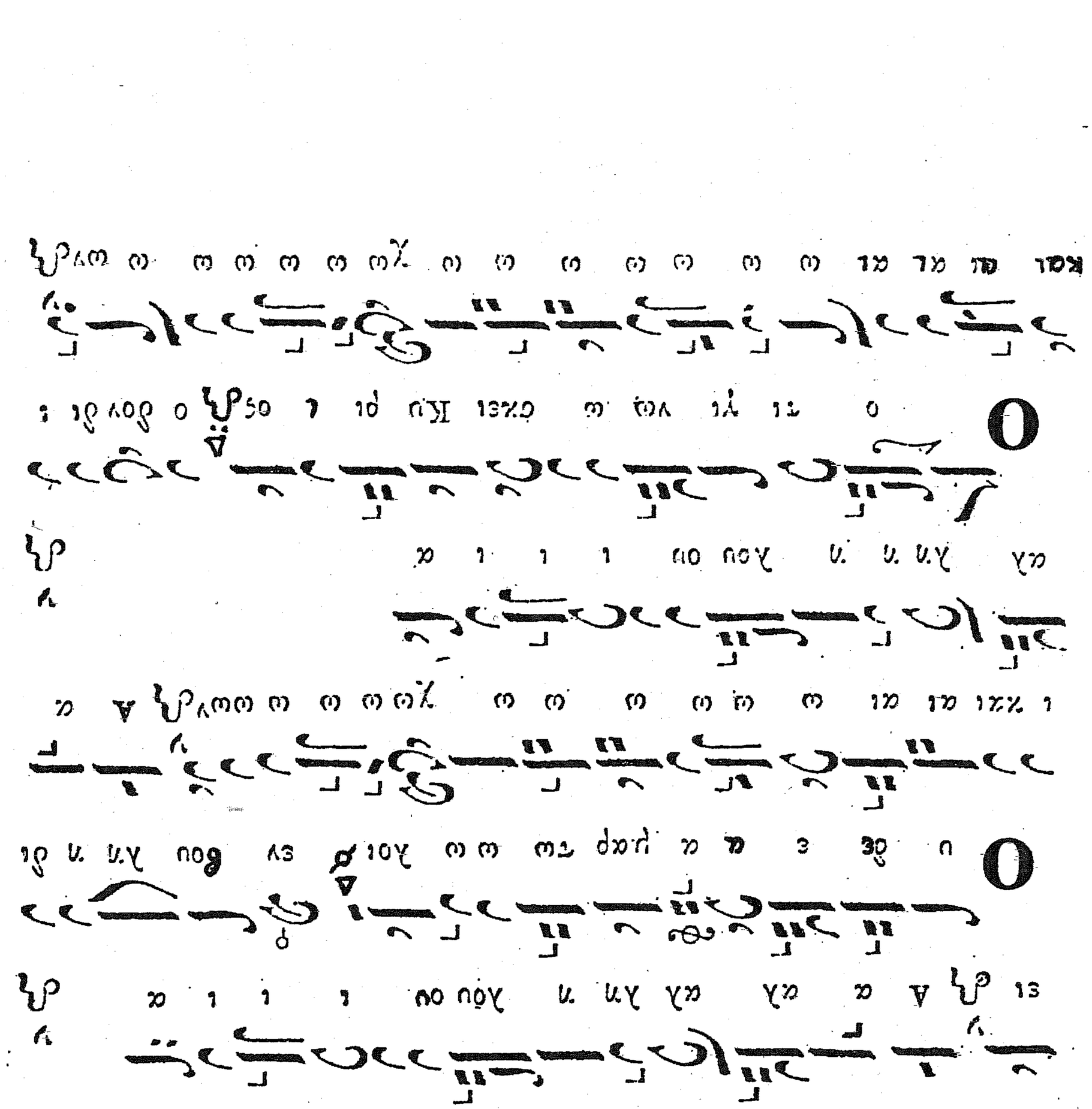

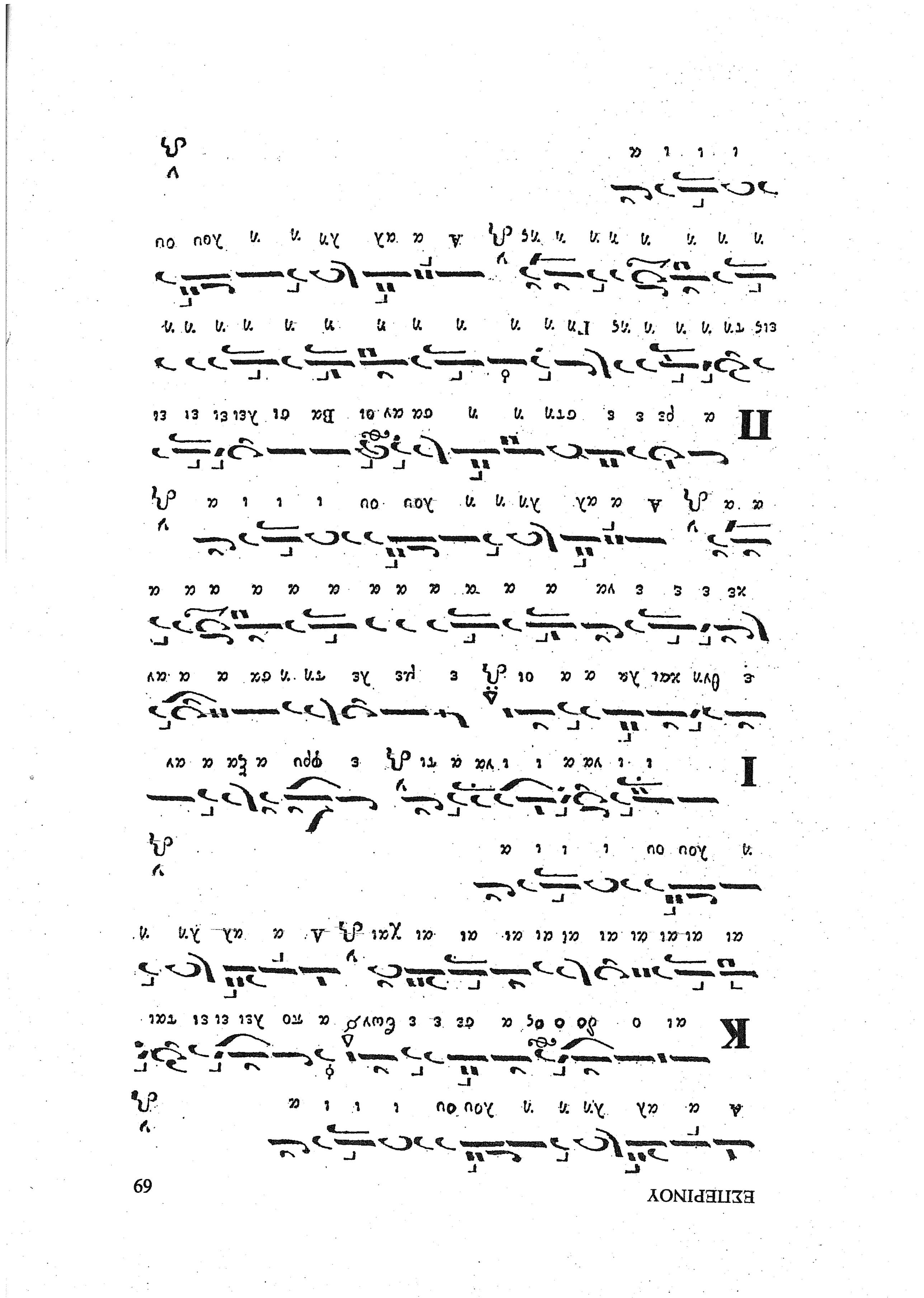

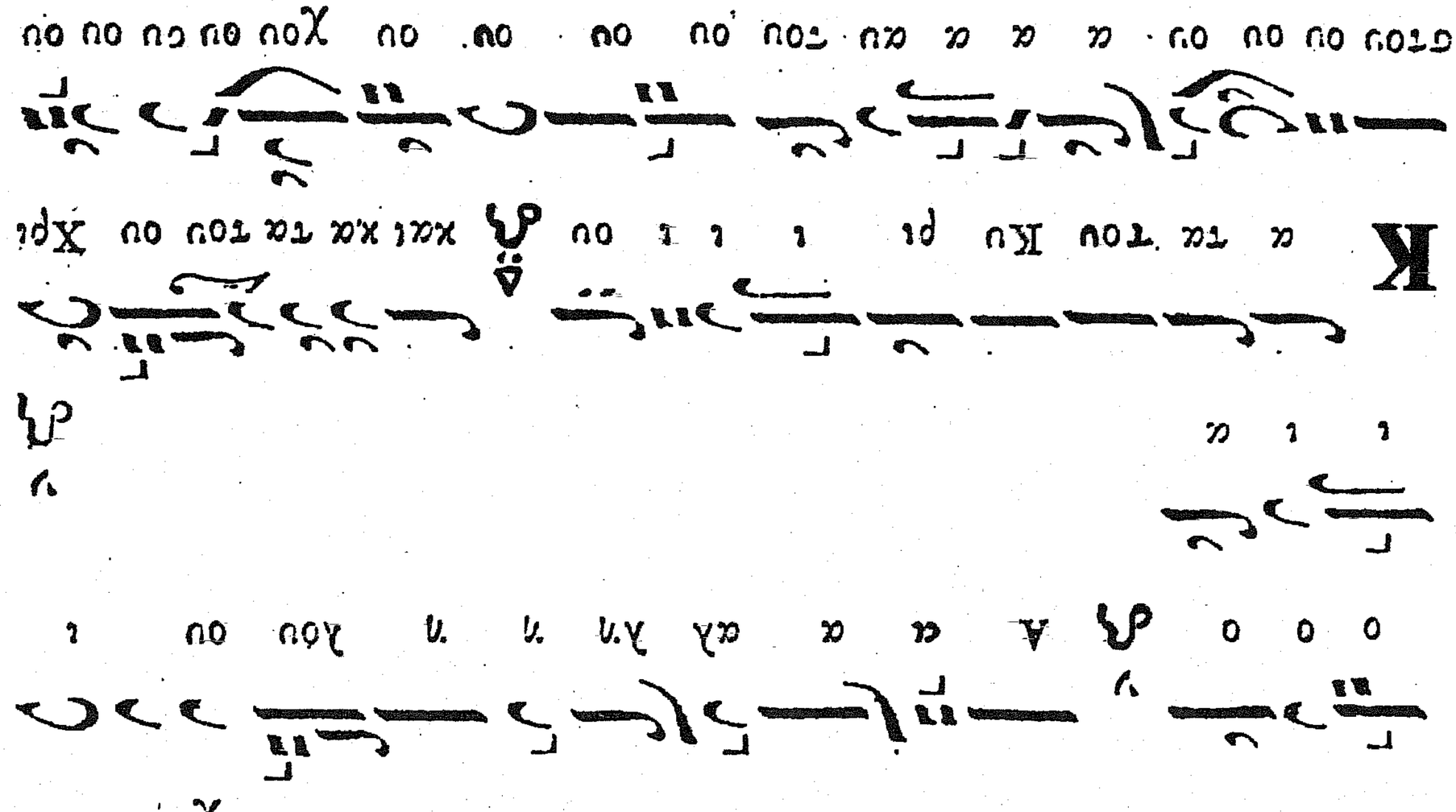

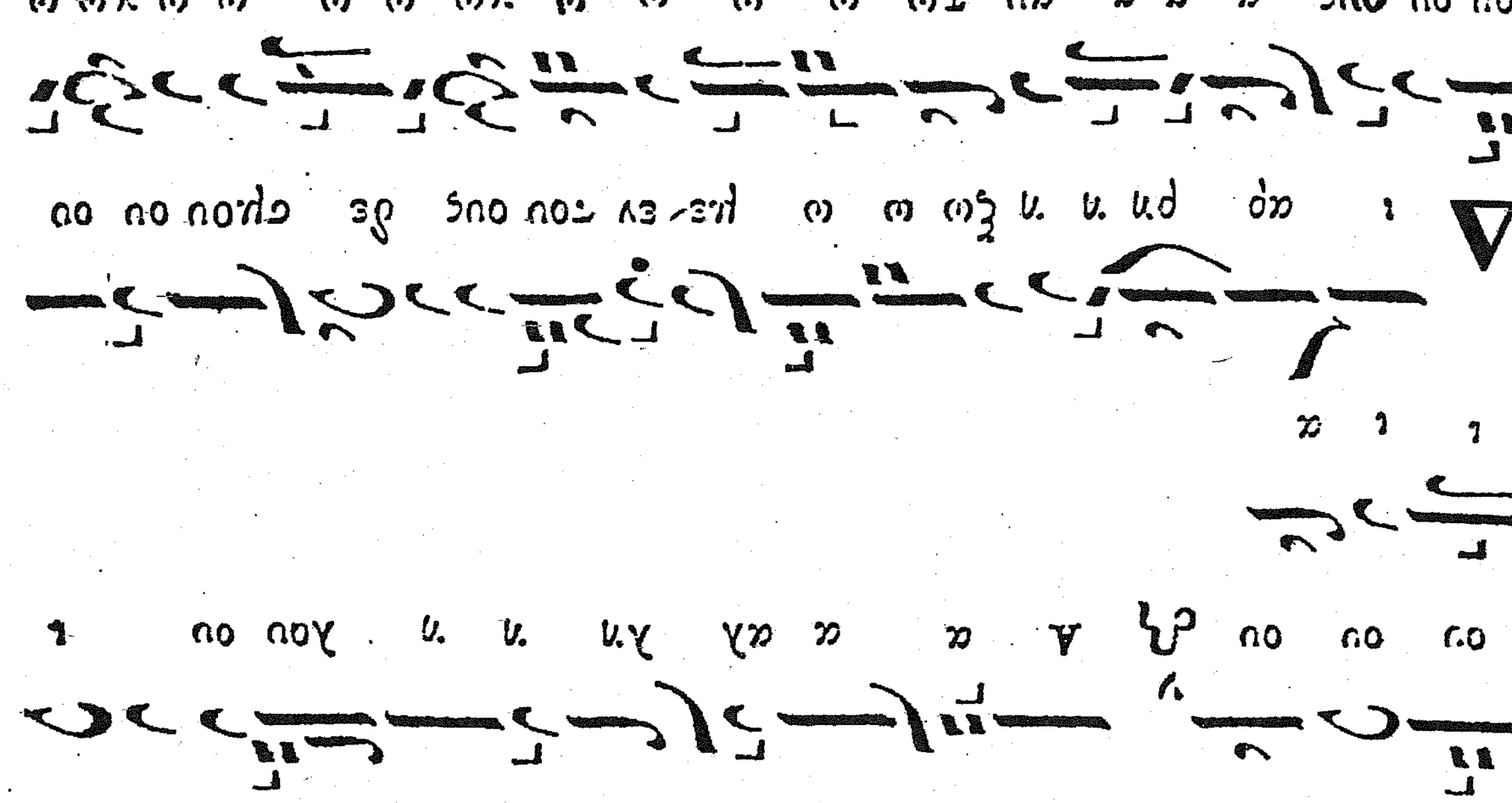

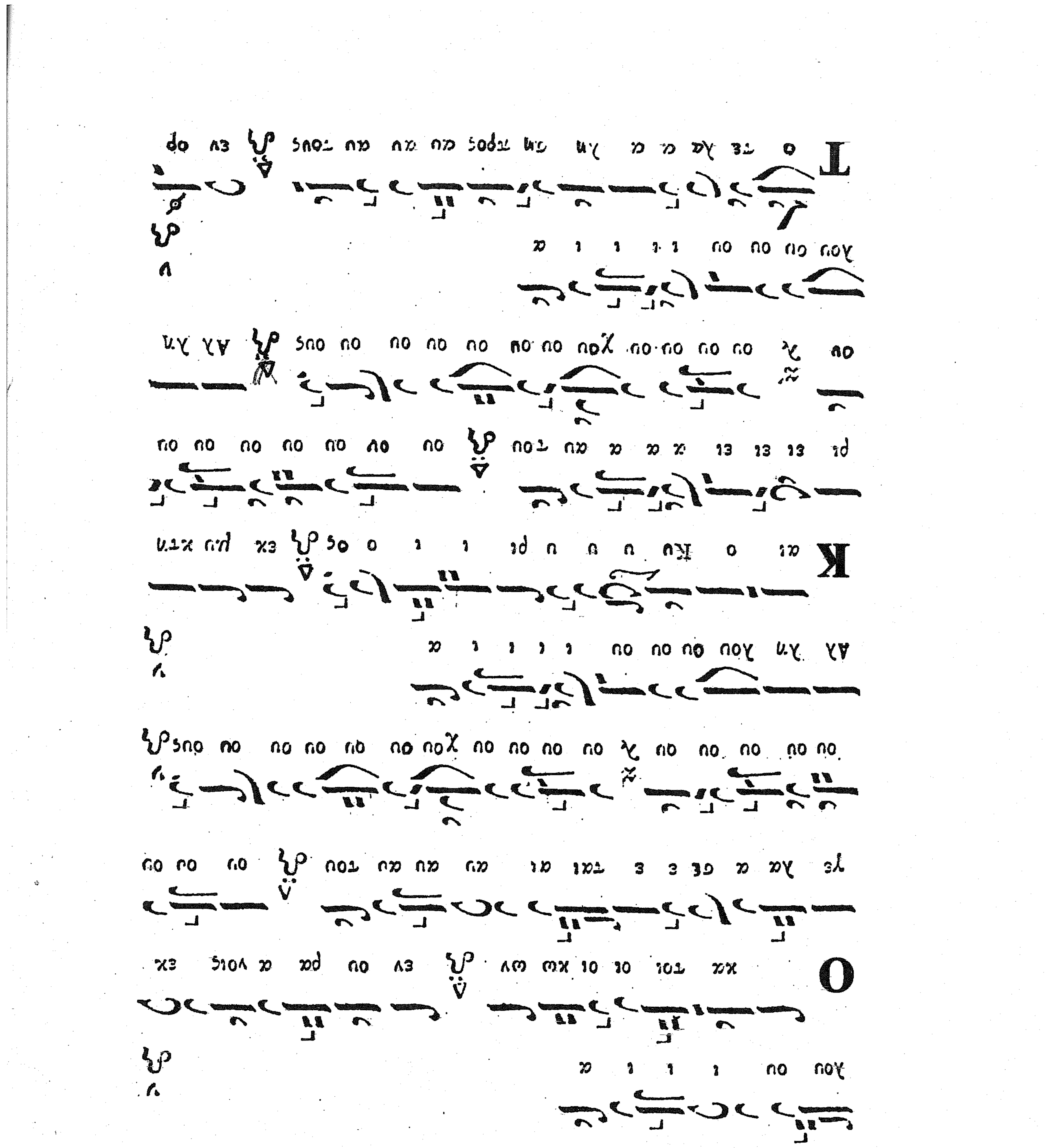

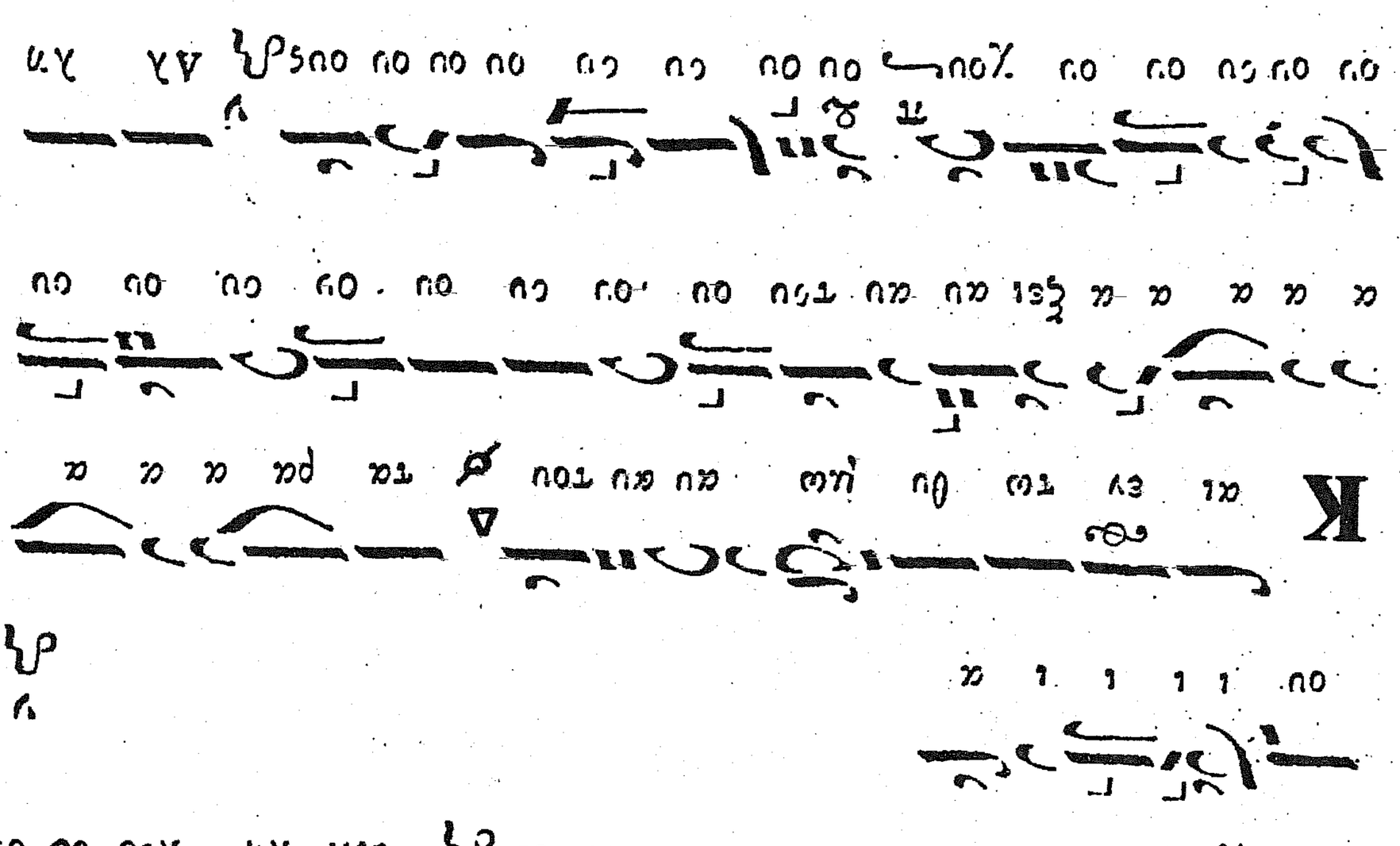

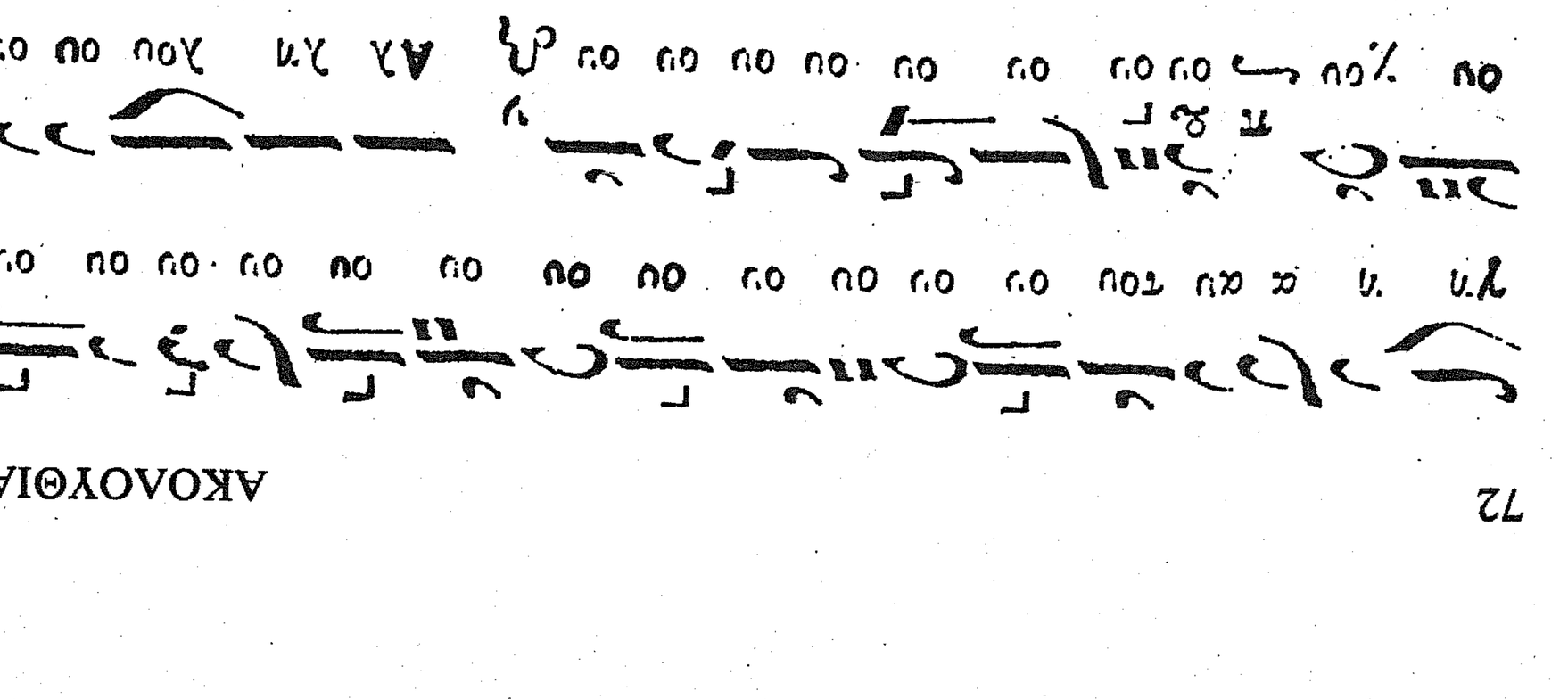

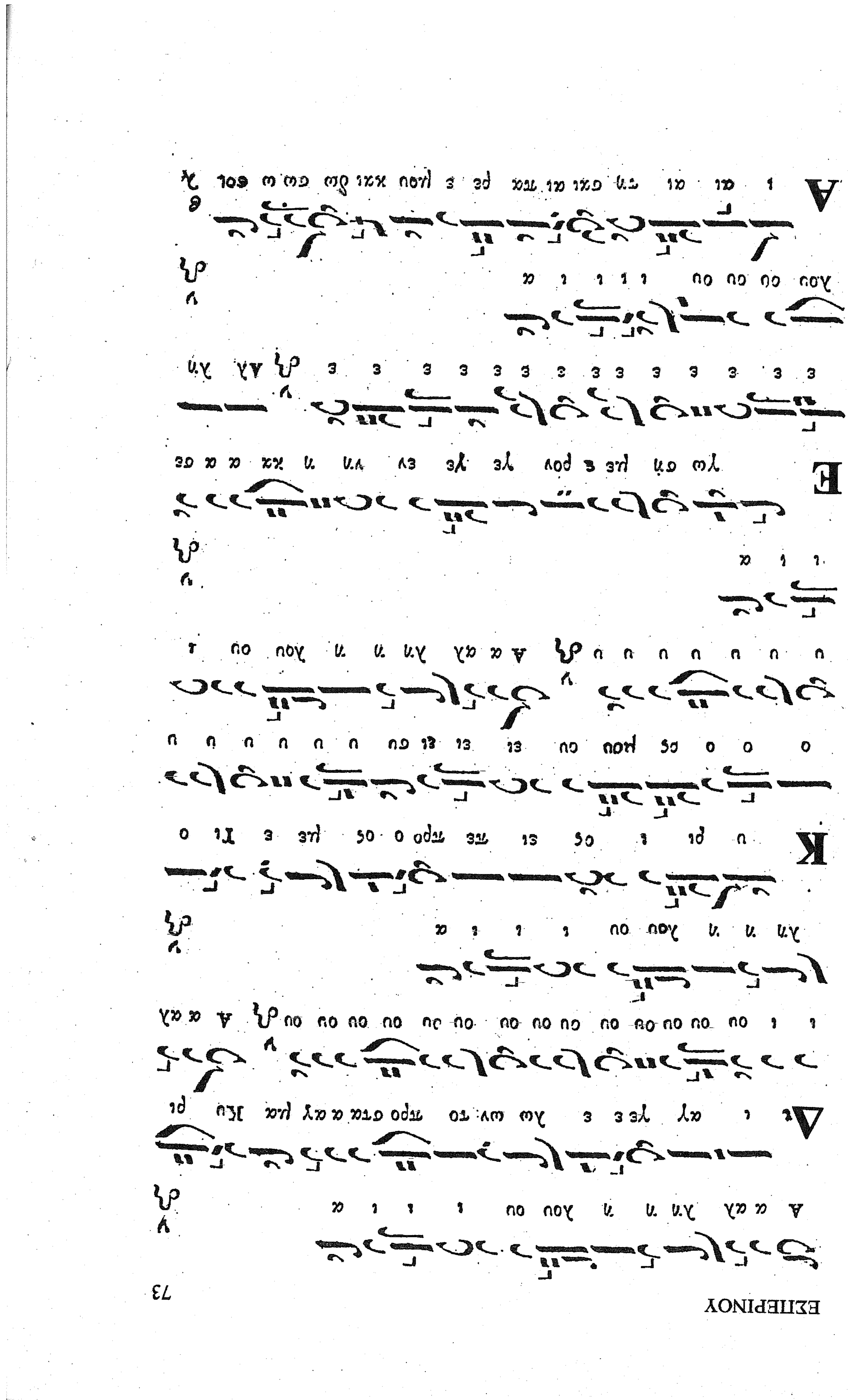

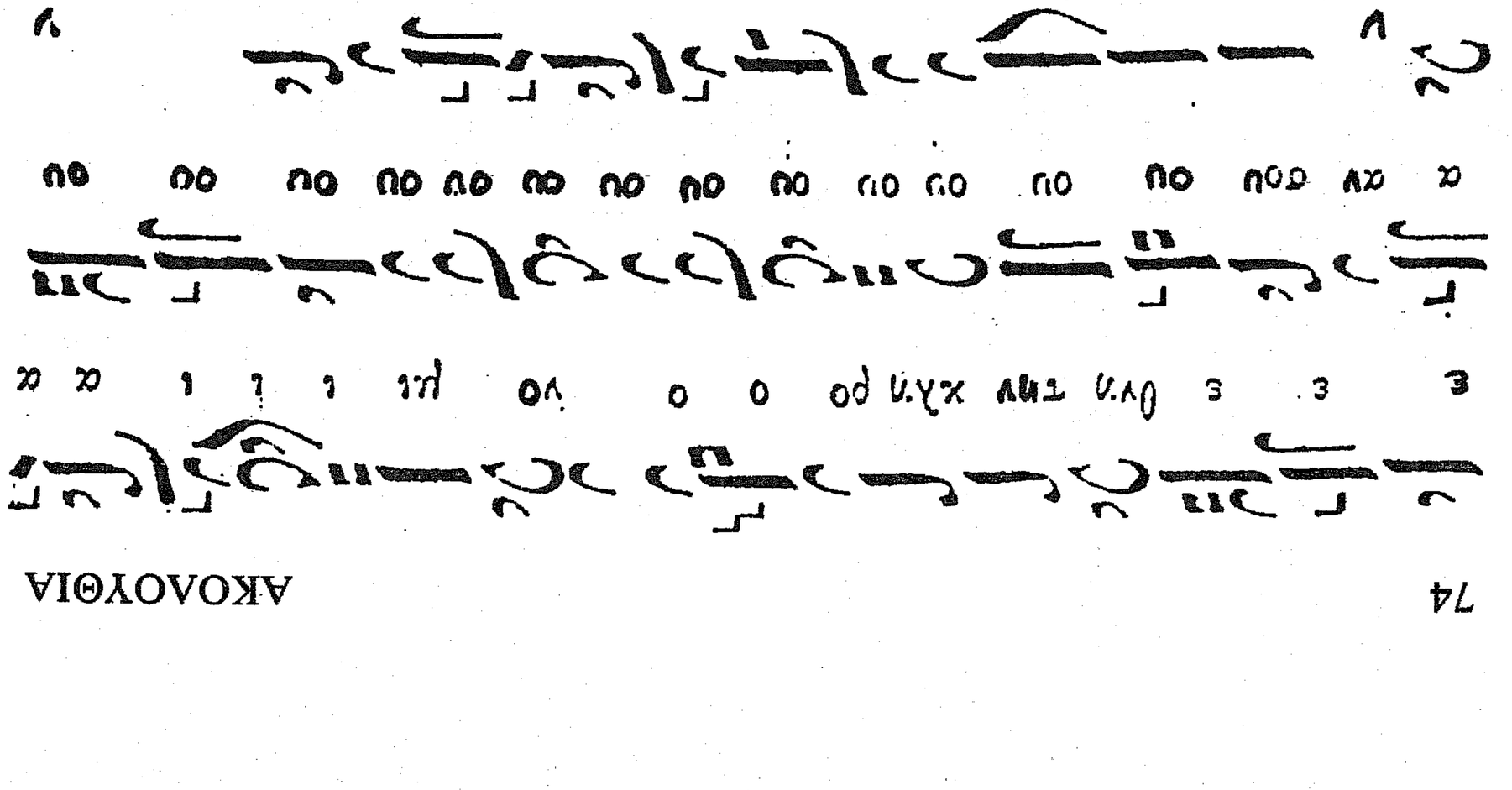

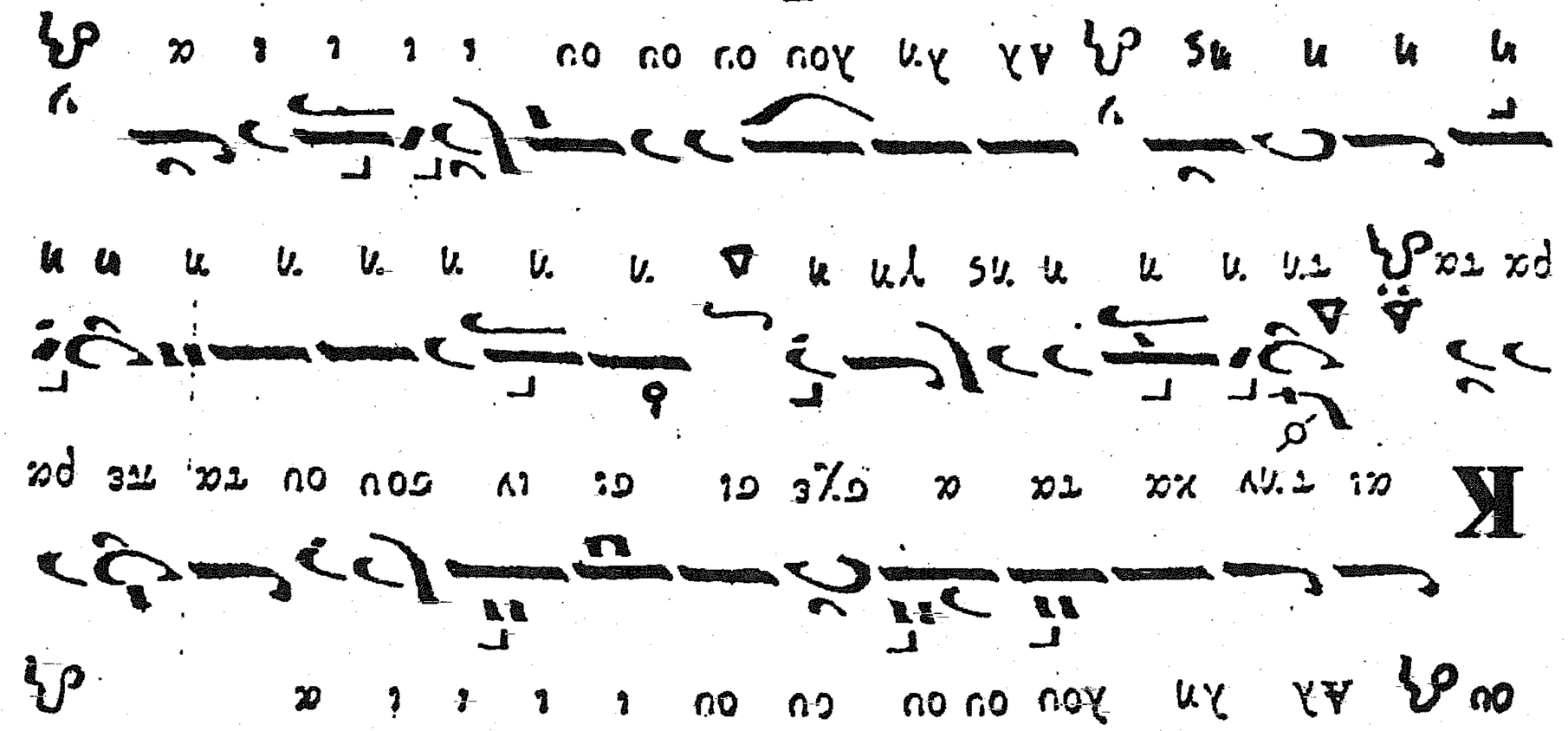

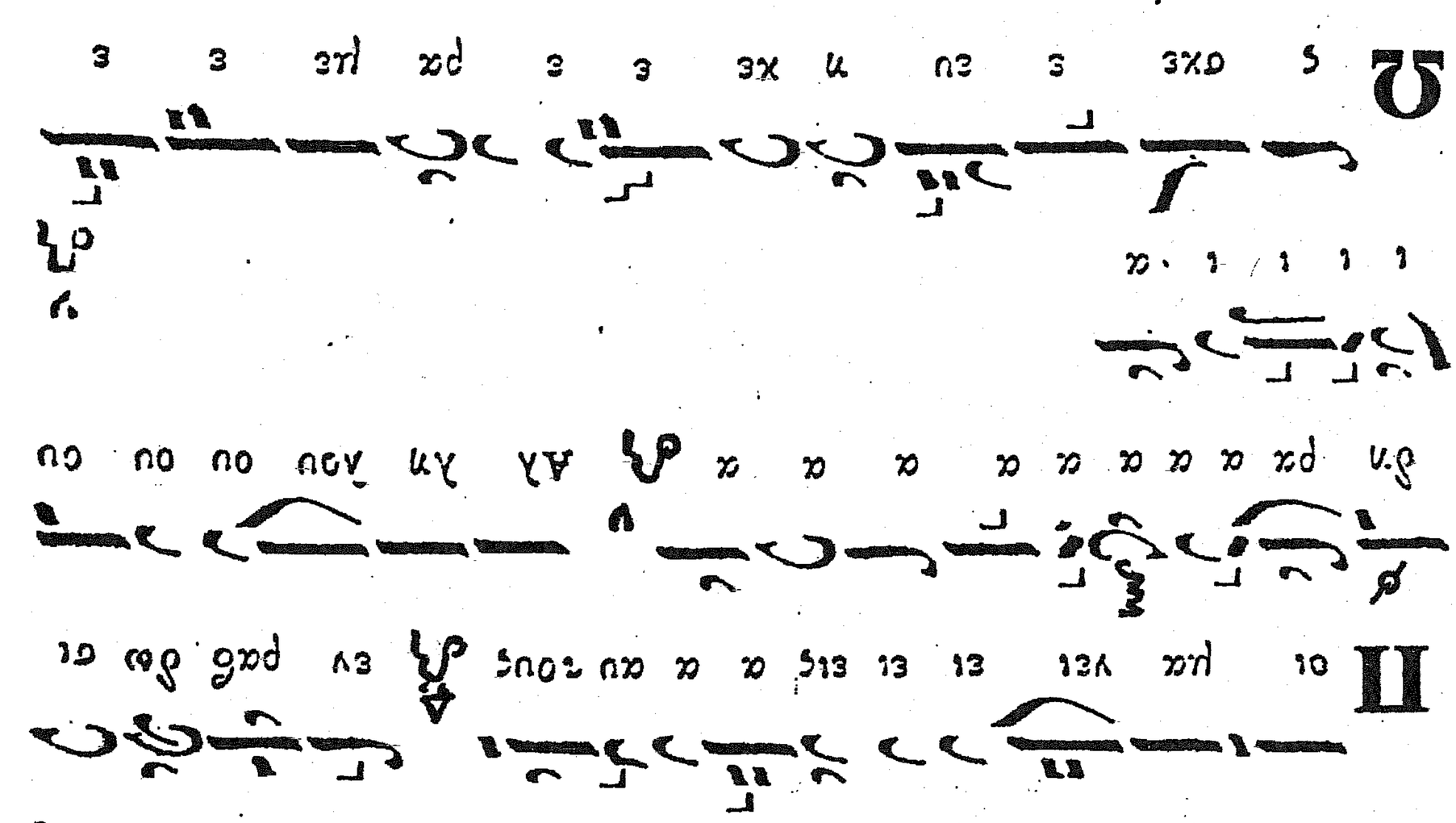

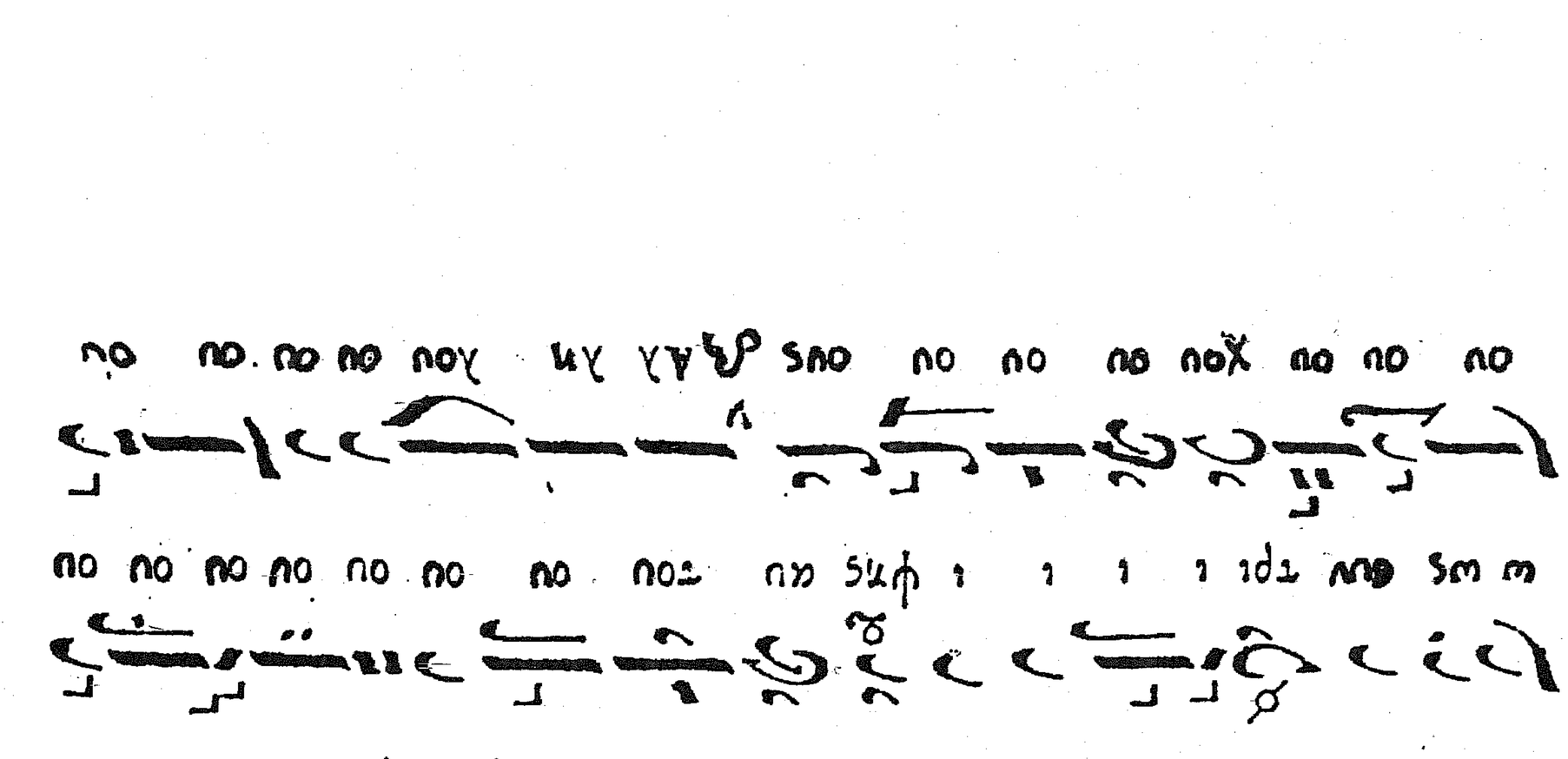

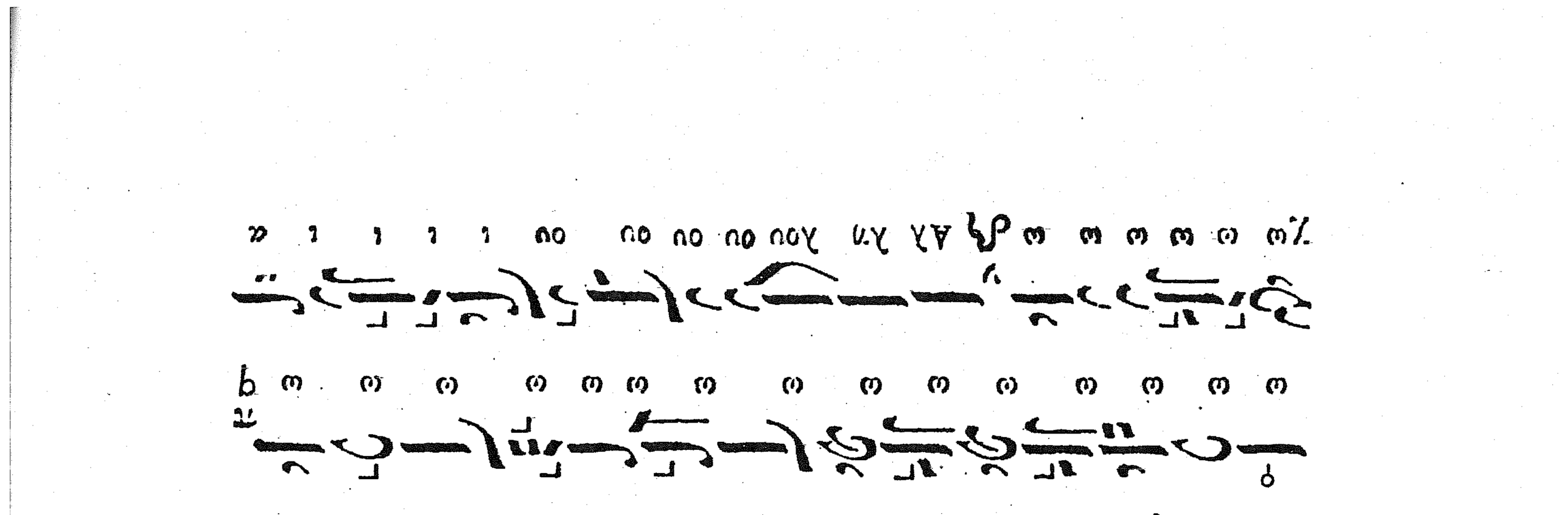

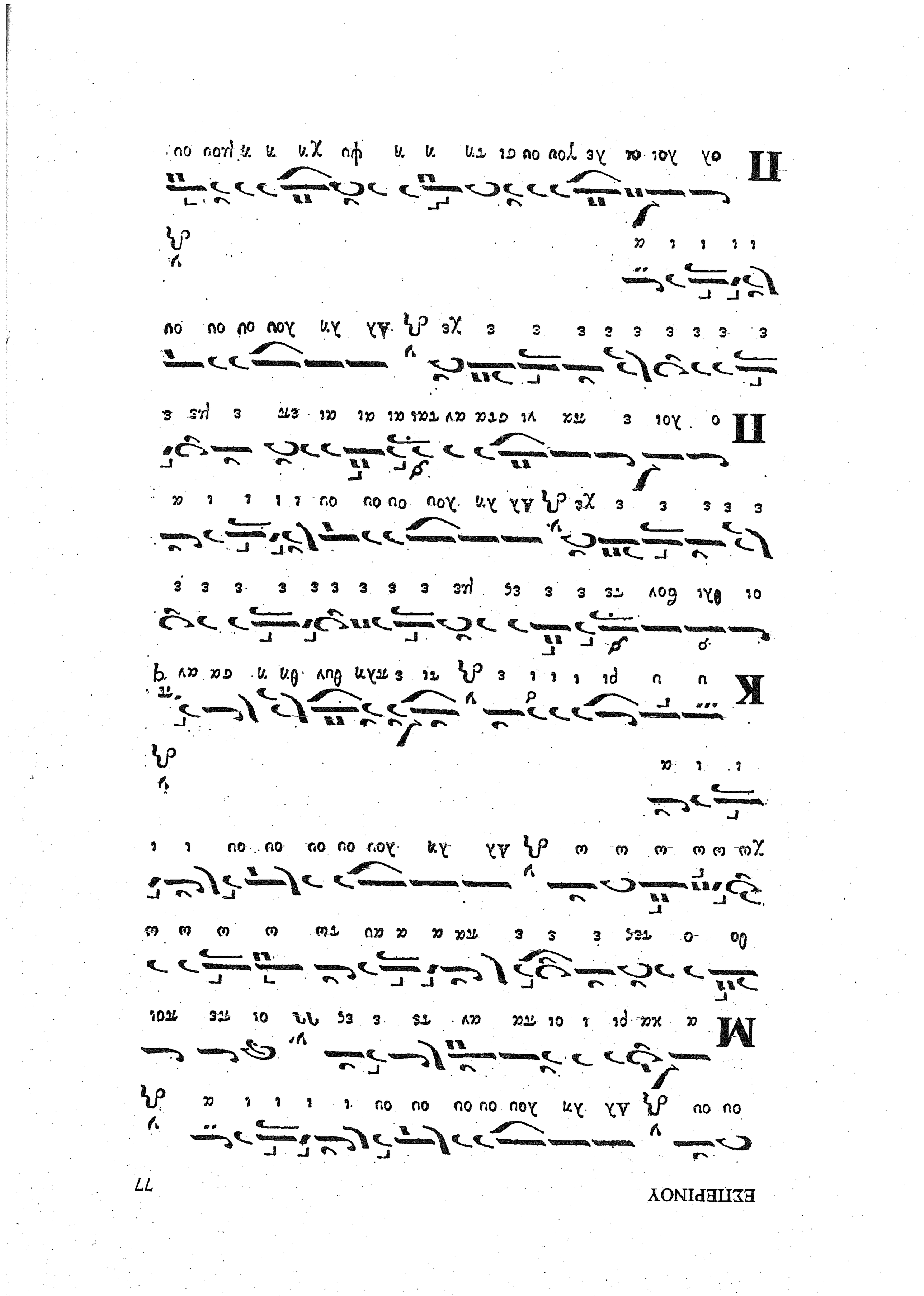

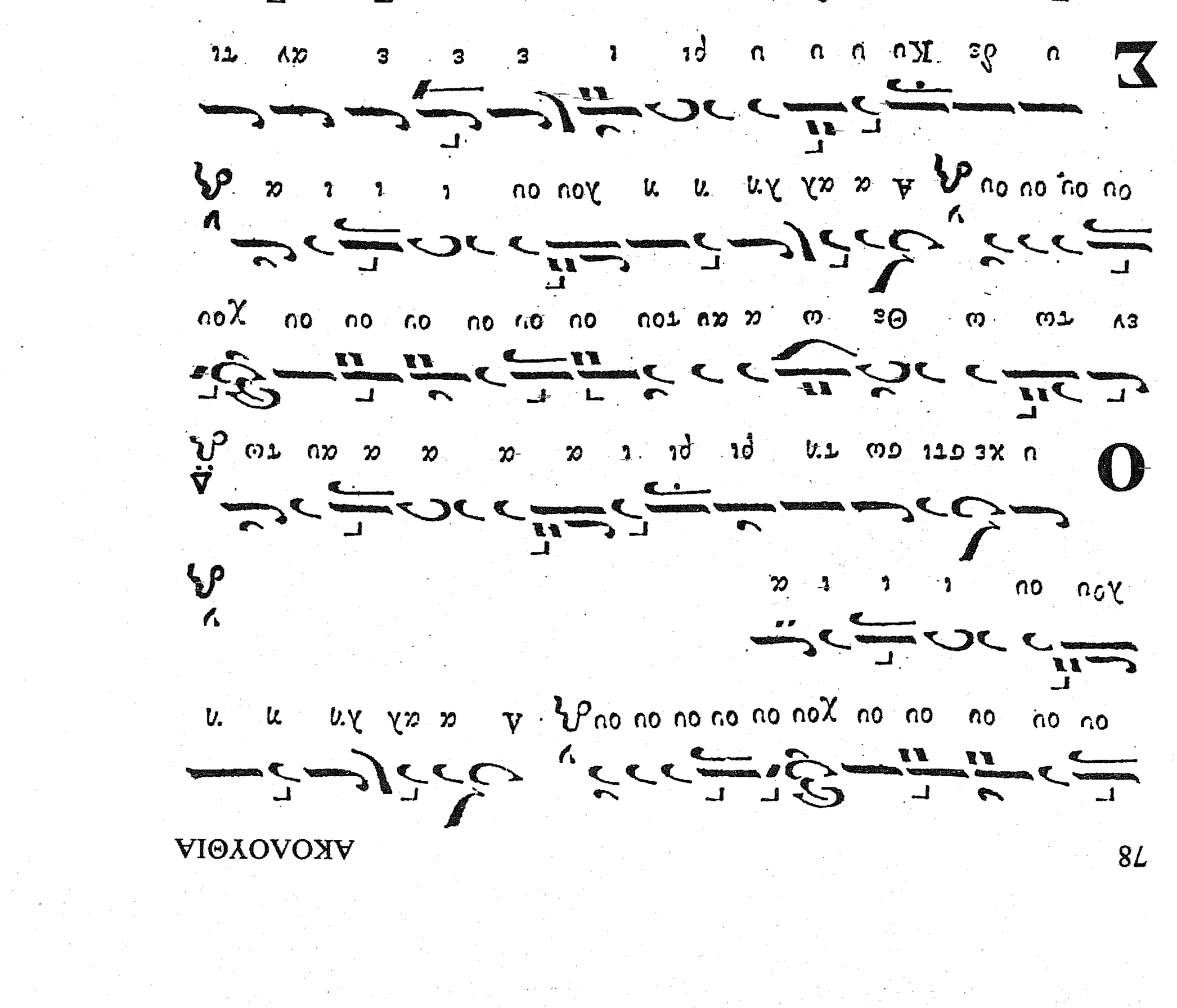

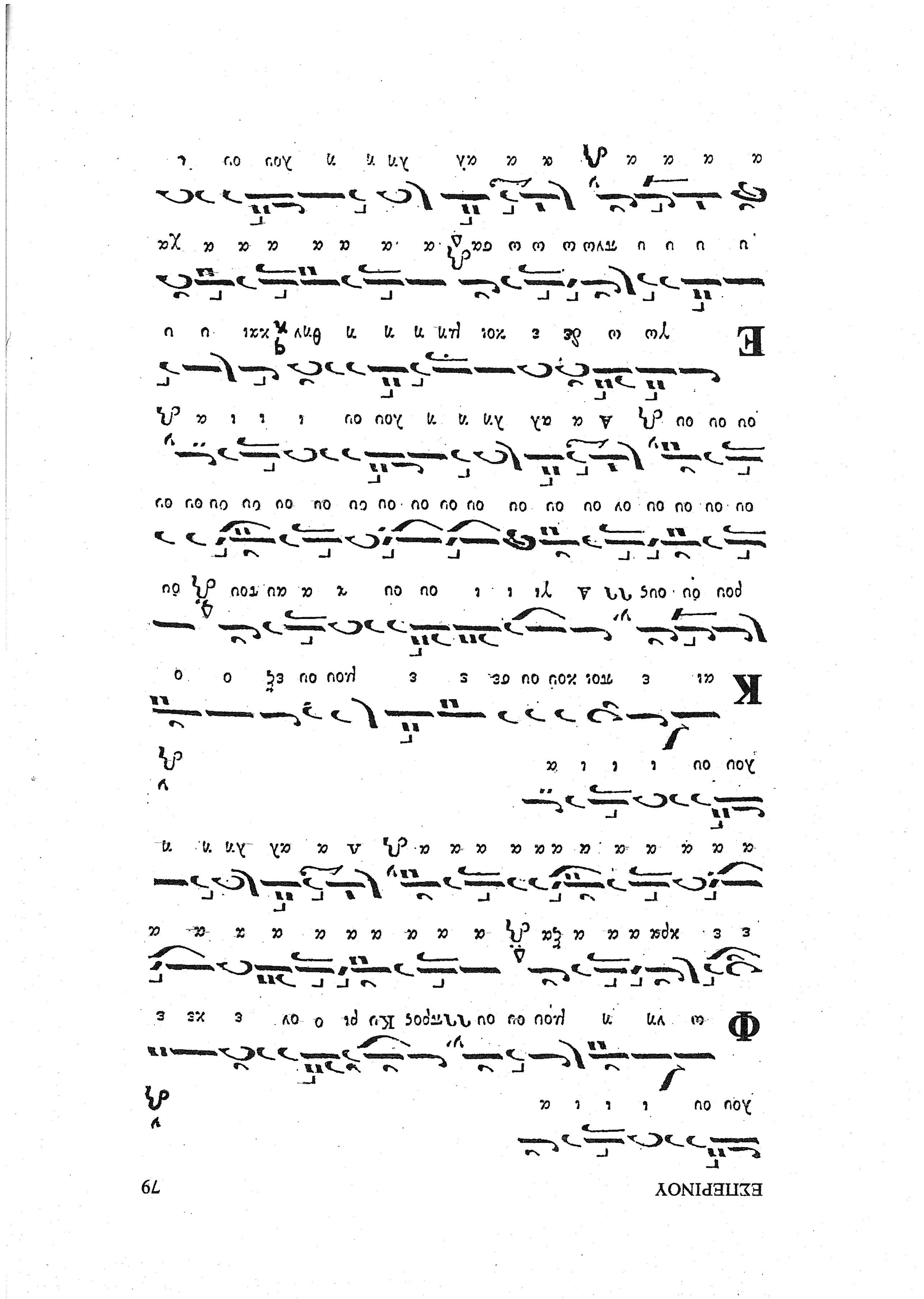

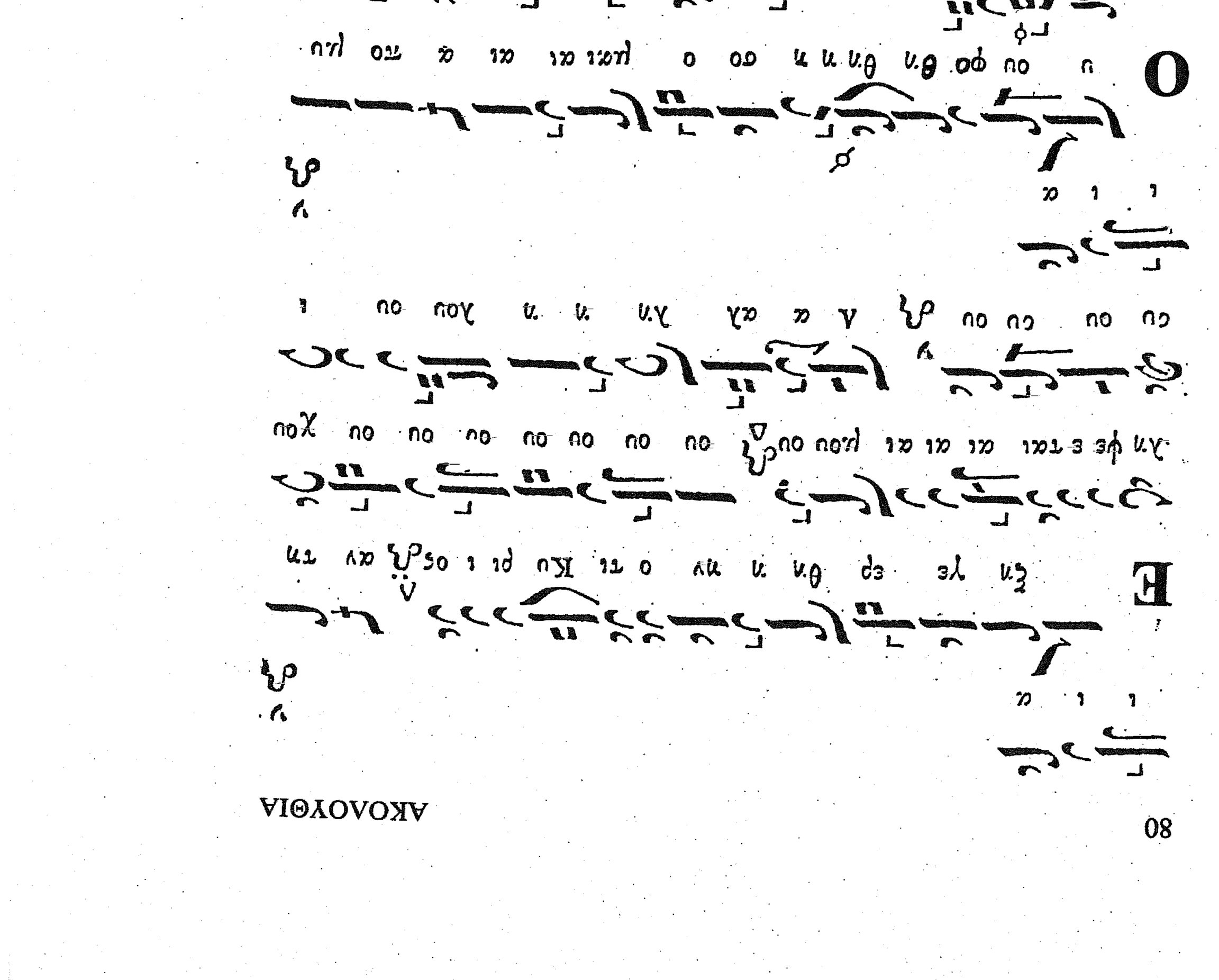

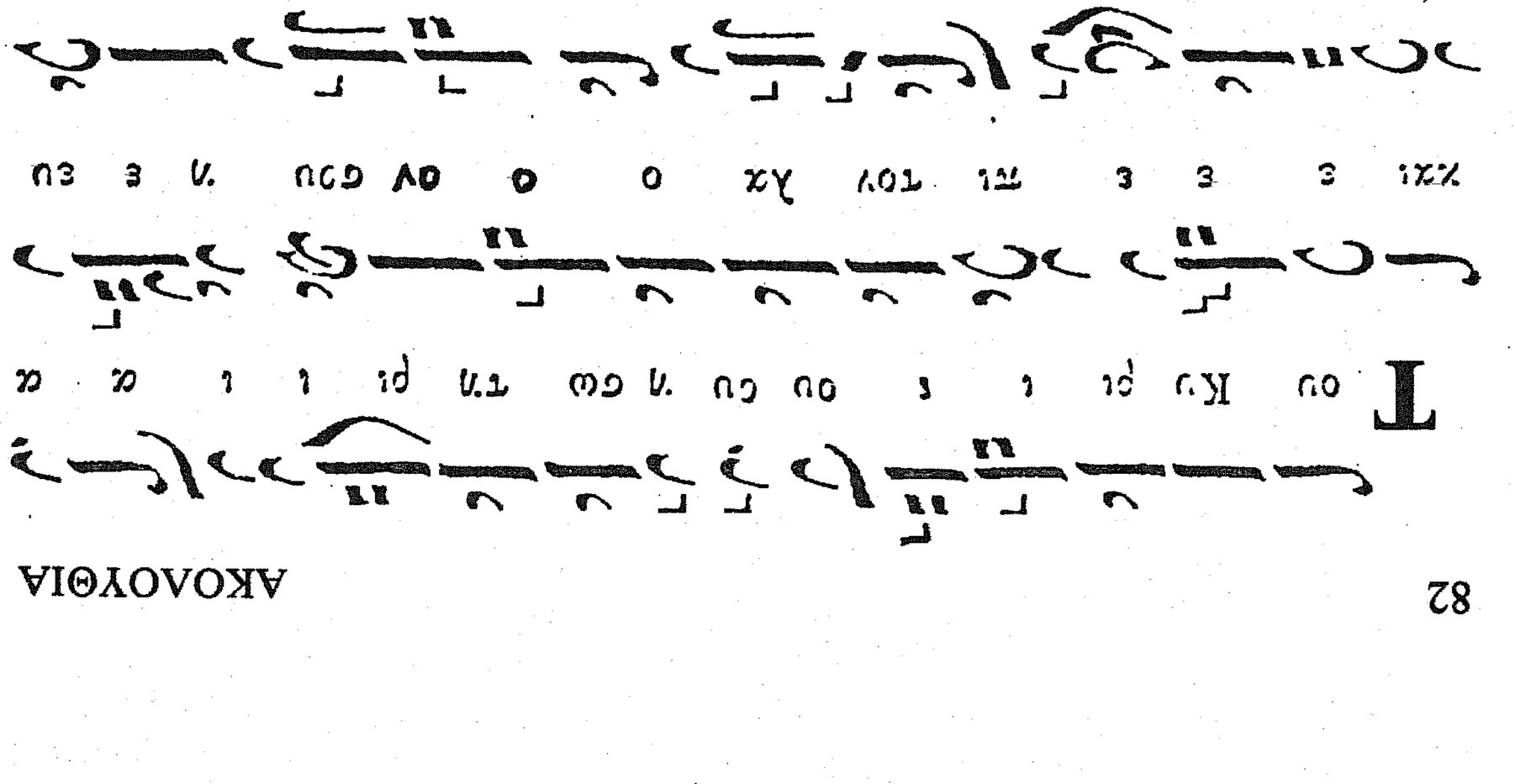

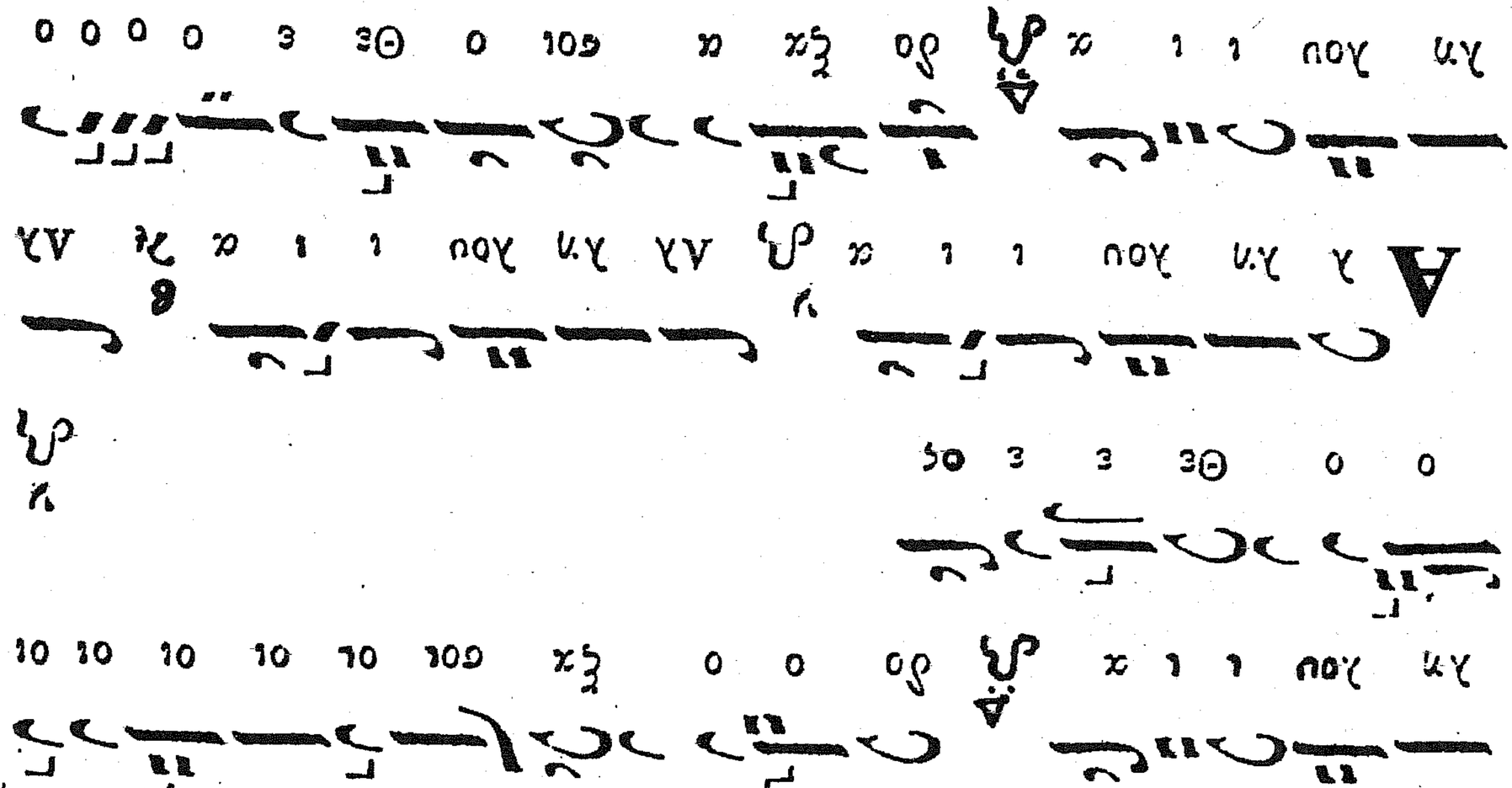

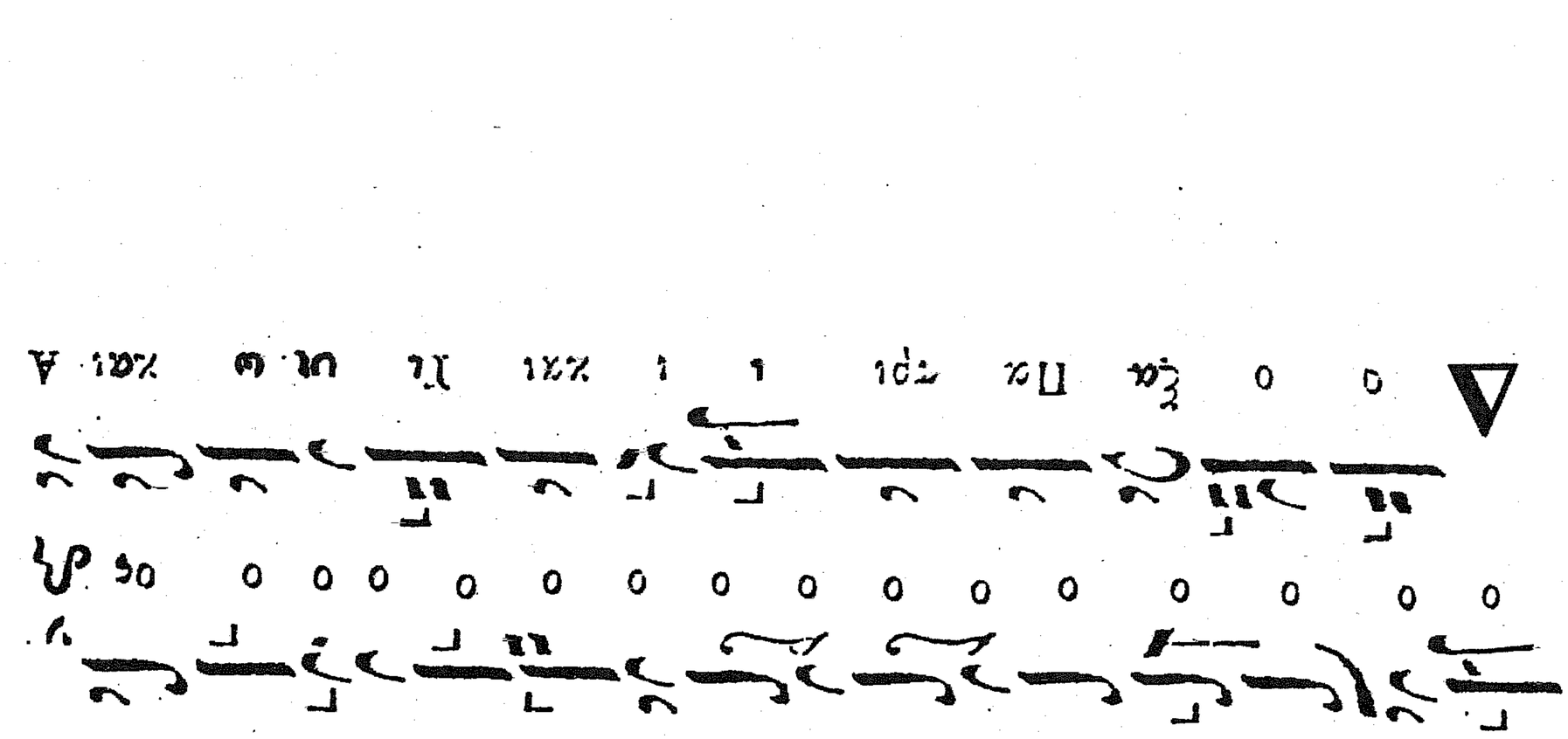

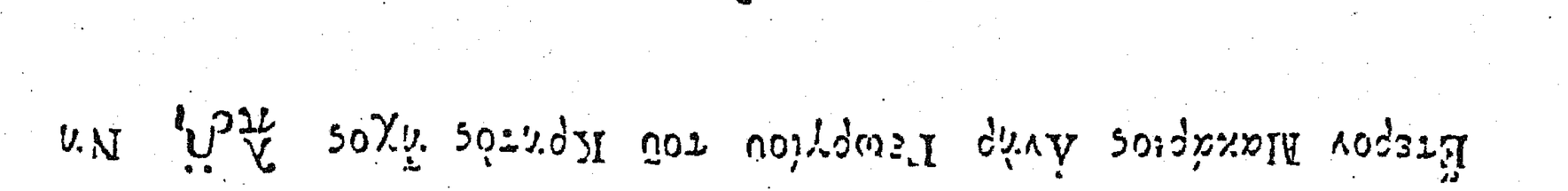

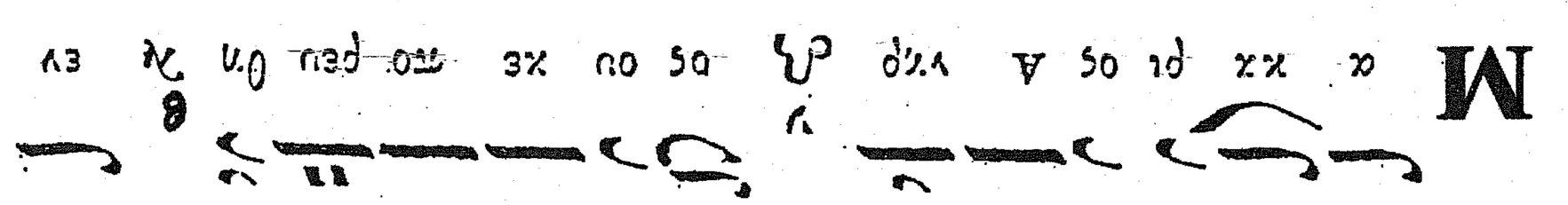

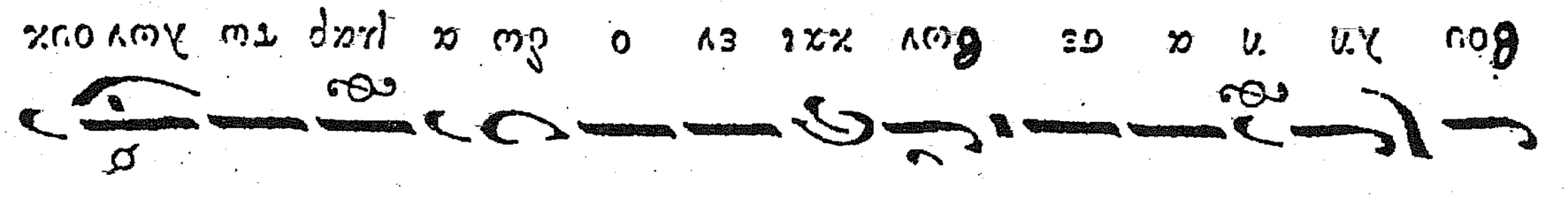

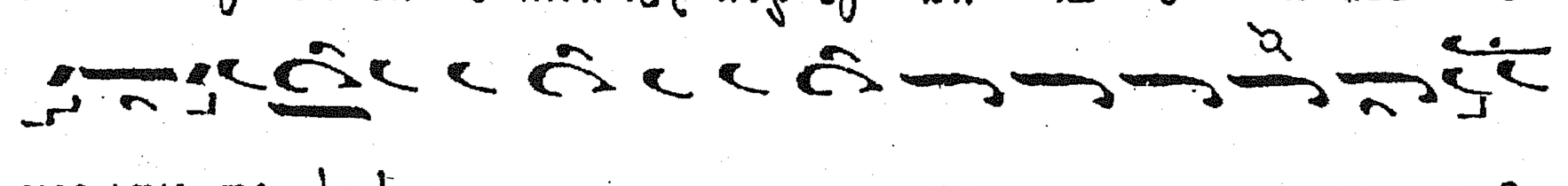

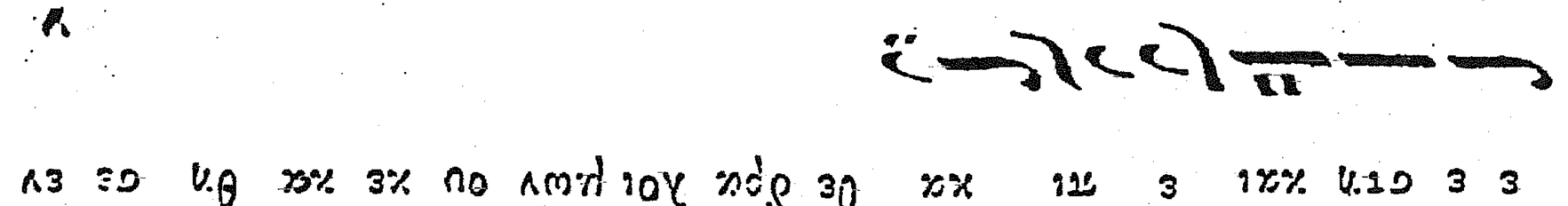

Ἕτερον Μακάριος Ἀνὴρ Ἐκφύγοντος τοῦ Κρατῆρος Ἀδάν Νη

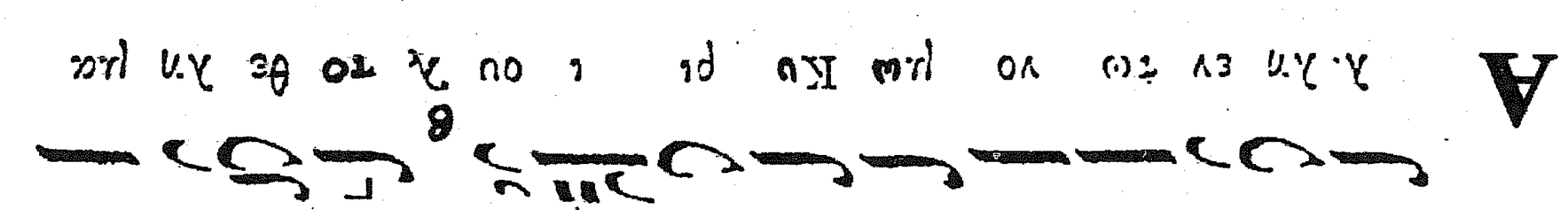

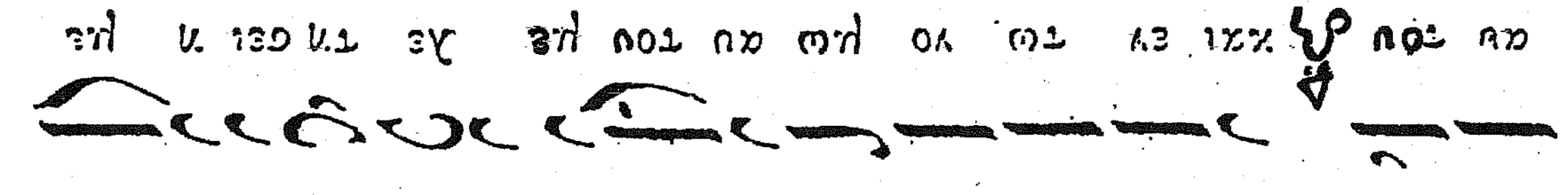

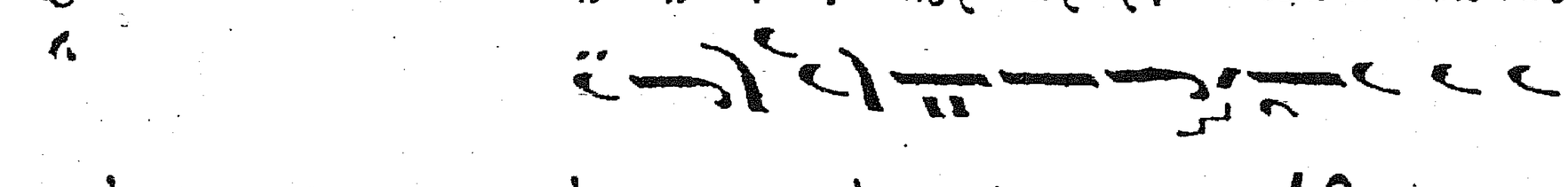

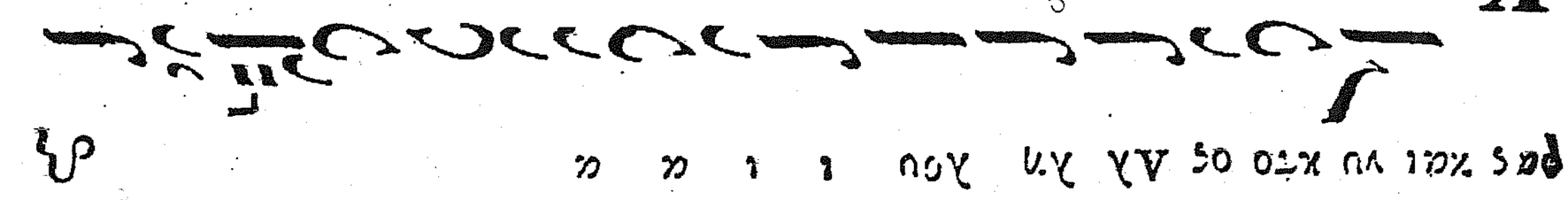

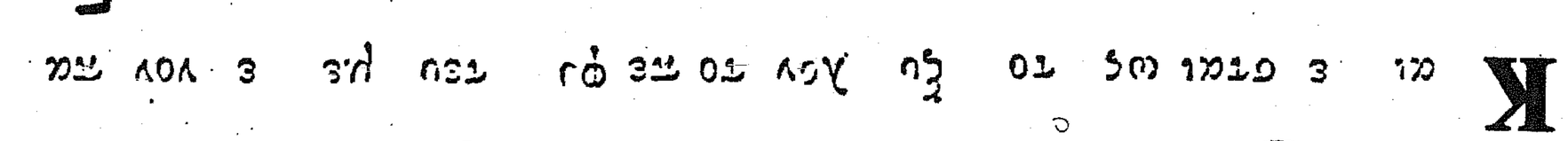

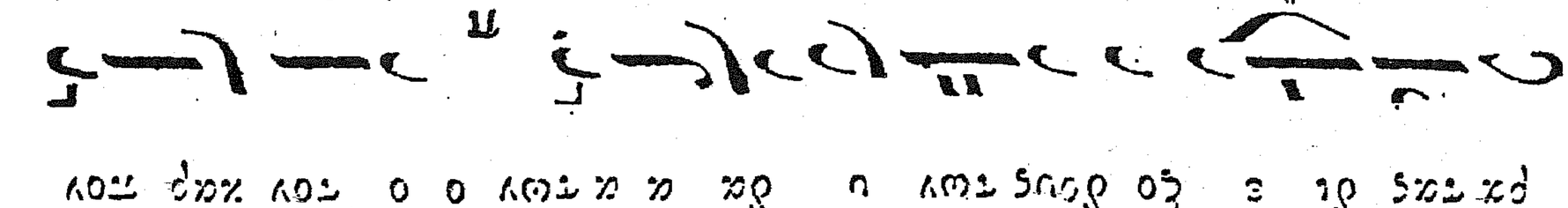

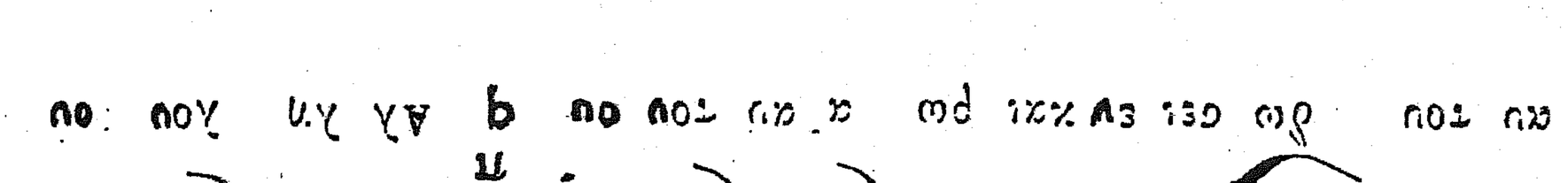

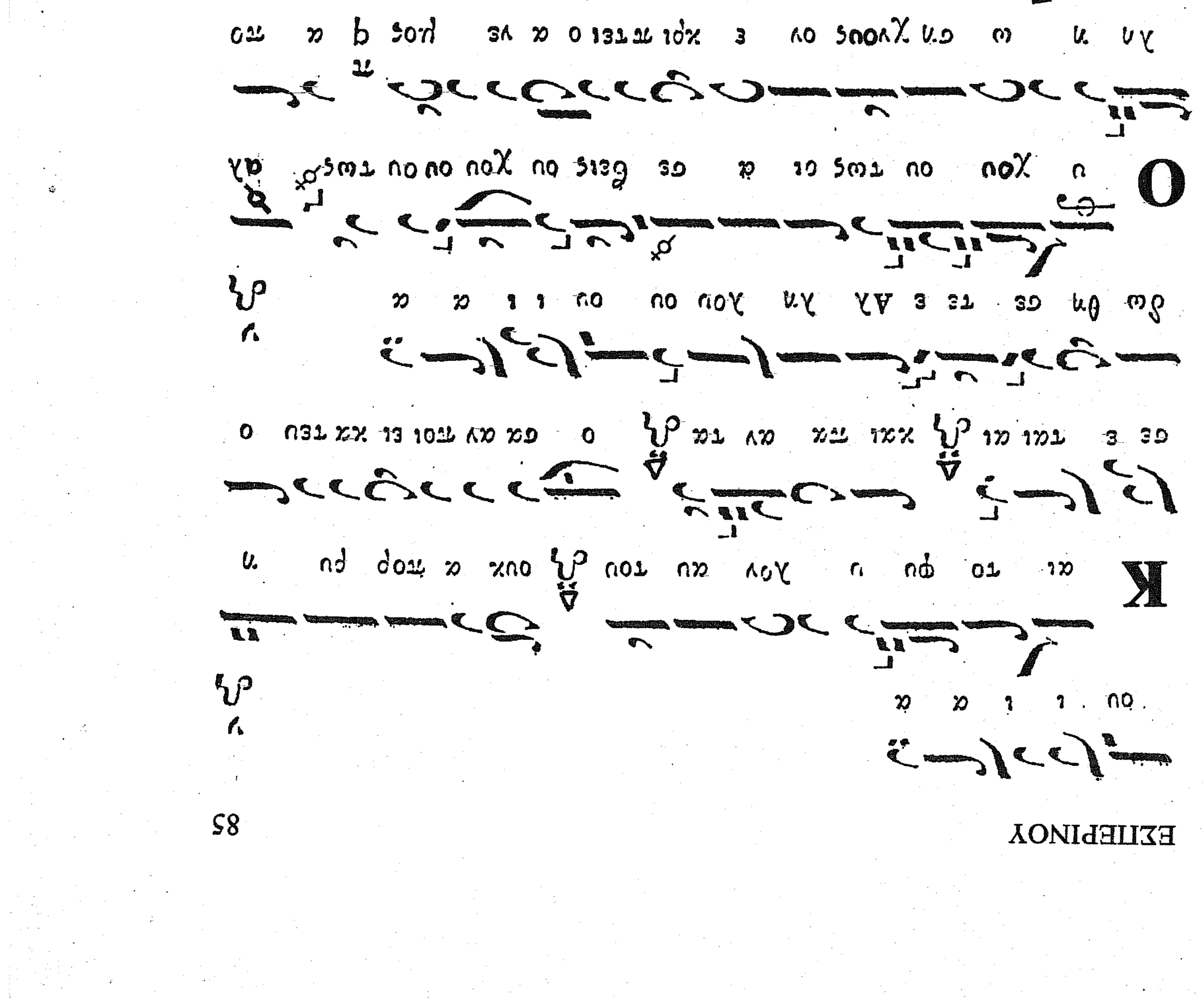

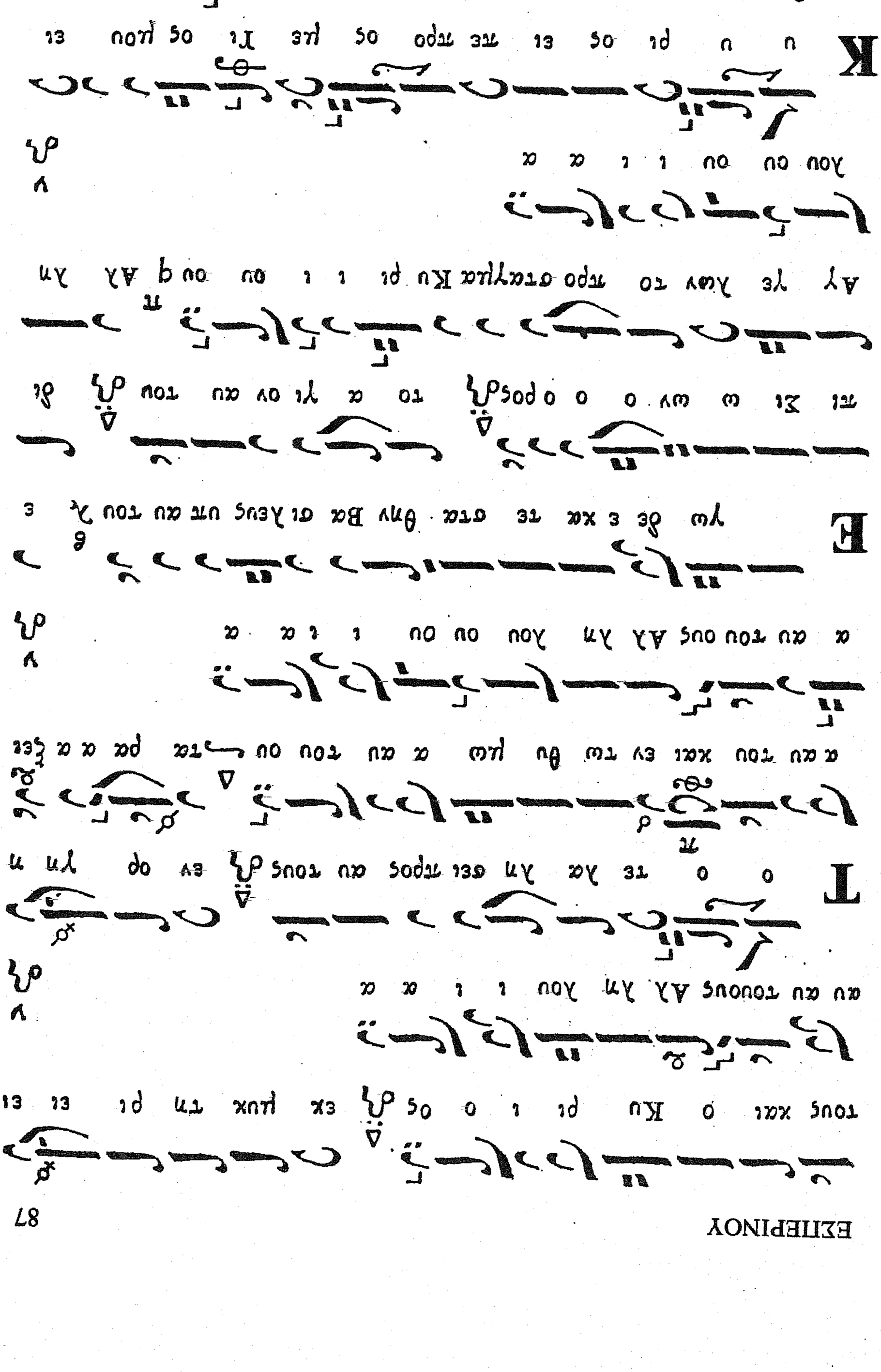

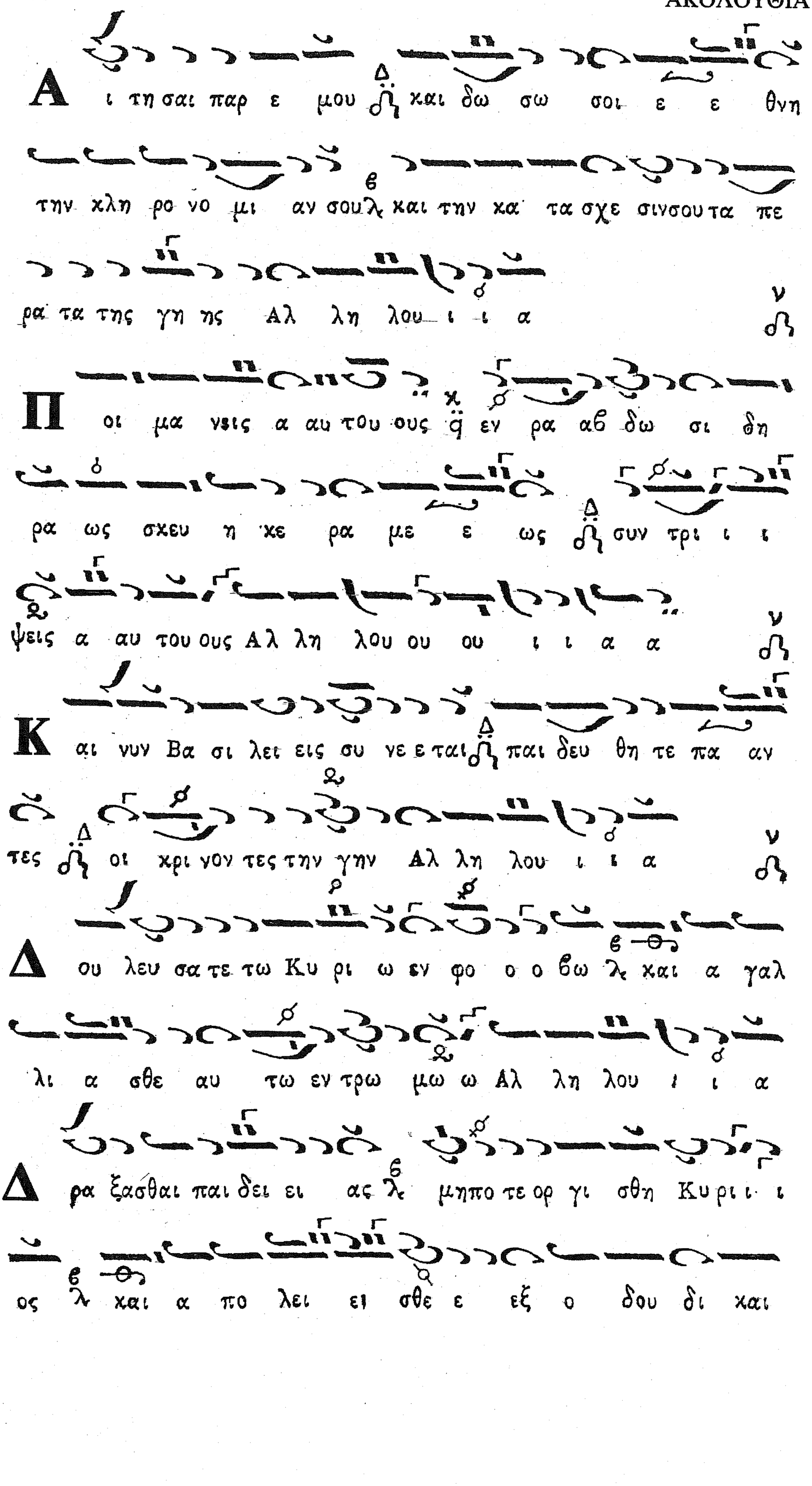

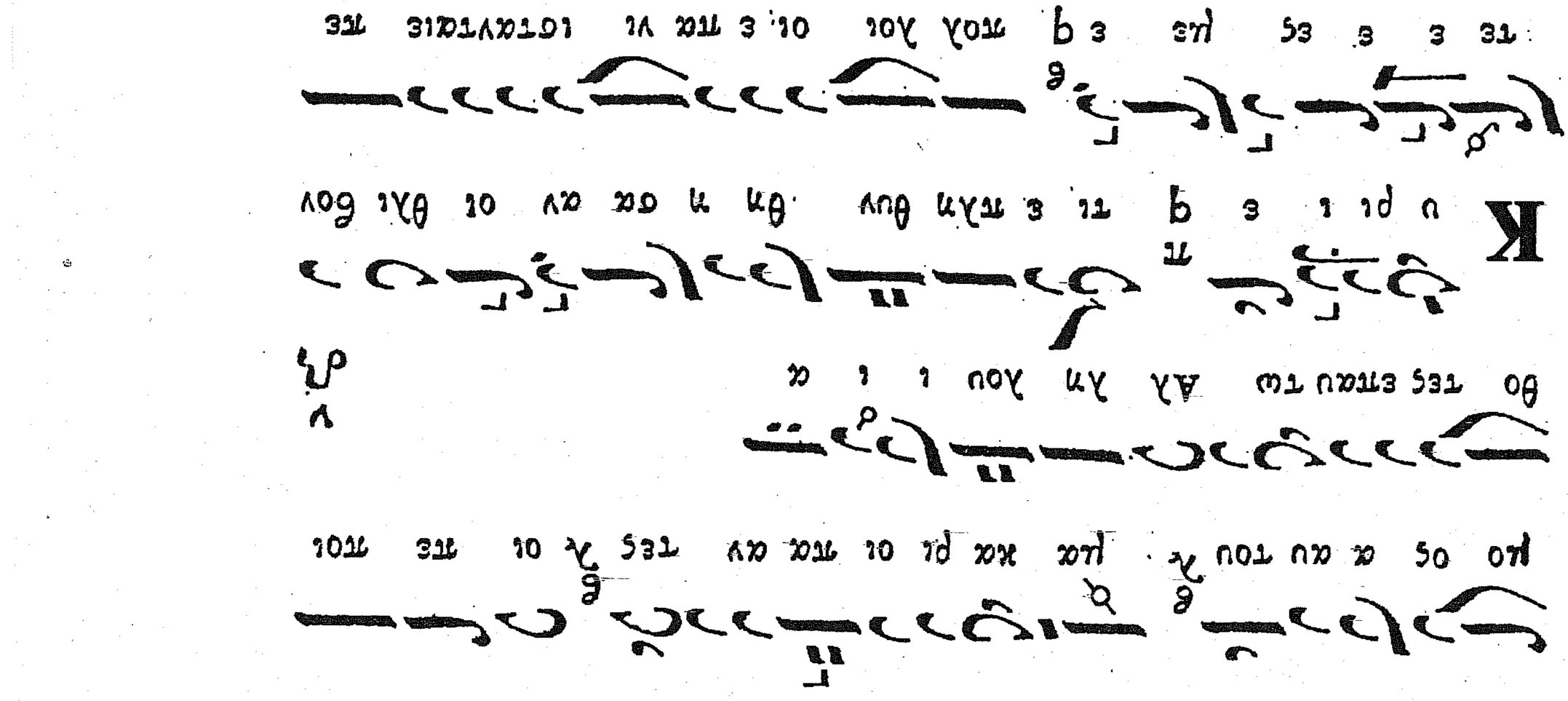

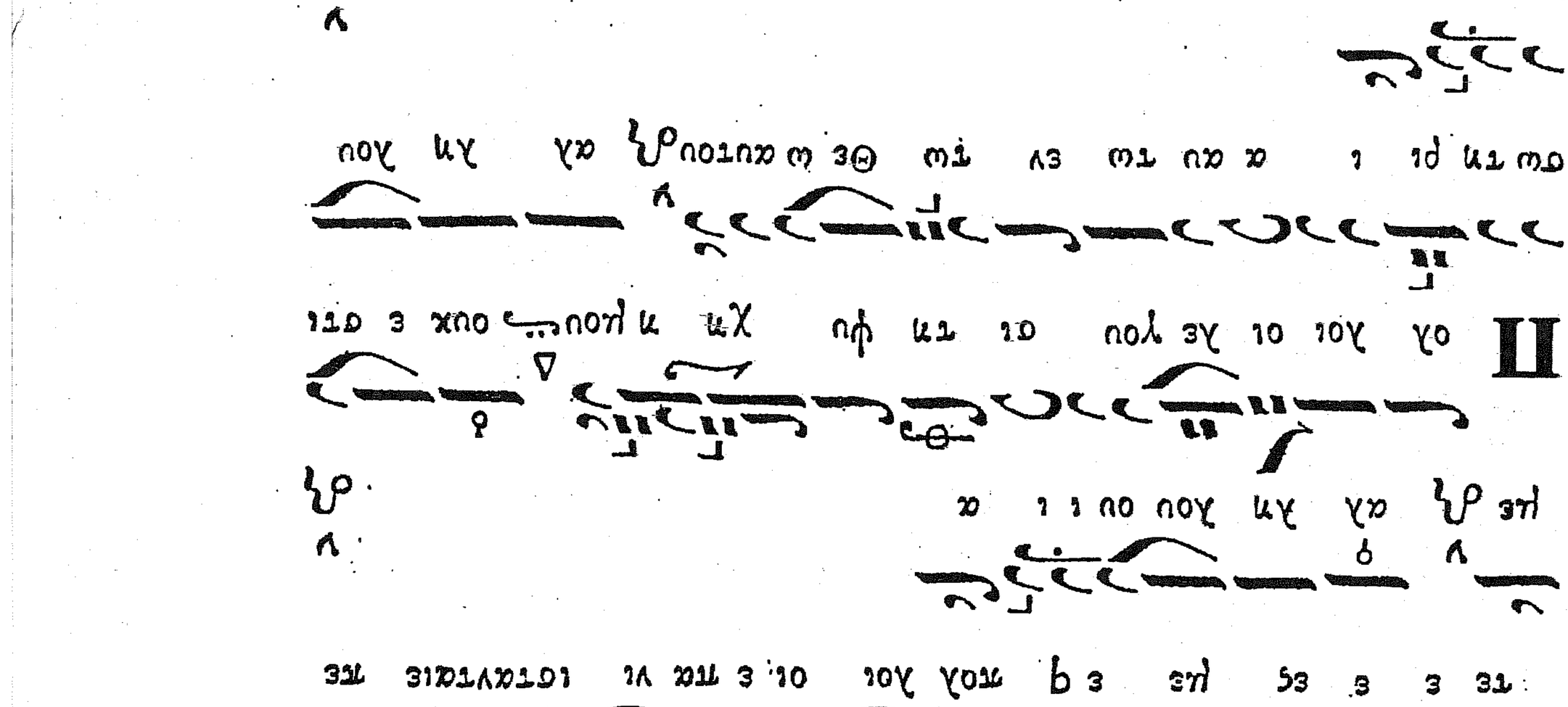

Αι τη σαι παρ ε μου χαι δω σω σοι ε ε θνη
την χλη ρο νο μι αν σουλ χαι την χα τα σχε σινσου τα πε
ρα τα της γη ης Αλ λη λου ι ι α
Π οι μα νσις α αυ του ους εν ρα αβ δω σι δη
ρα ως σχευ η χε ρα με ε ως συν τρι ι ι
ψεις α αυ του ους Αλ λη λου ου ου ι ι α α
Κ αι νυν Βα σι λει εις συ νε ε ται παι δευ θη τε πα αν
τες οι χρι νον τες την γην Αλ λη λου ι ι α
Δ ου λευ σα τε τω Κυ ρι ω εν φο ο ο βω λε χαι α γαλ
λι α σθε αυ τω εν τρω μω ω Αλ λη λου ι ι α
Δ ρα ξασθαι παι δει ει ας λ μηπο τε ορ γι σθη Κυ ρι ι ι
ος λ χαι α πο λει ει σθε ε εξ ο δου δι χαι

Αλ λη λου ου ι ι α

Φ ω νη μουνή προς Κυ ρι ον ε χε ε χρα α ξα χαι ε

πη χου σε ε ε μου εξ ο ρους α γι ι ου αυ του ου

Αλ λη λου ου ου ι ι α α

Ε γω δε ε Ε χοι μη η θην χαι υ υ πνω ω σα

ε ξη γε ερ θη η ην ο τι Κυ ρι ος αν τι

λη ψεται αι μου Αλ λη λου ι ι α

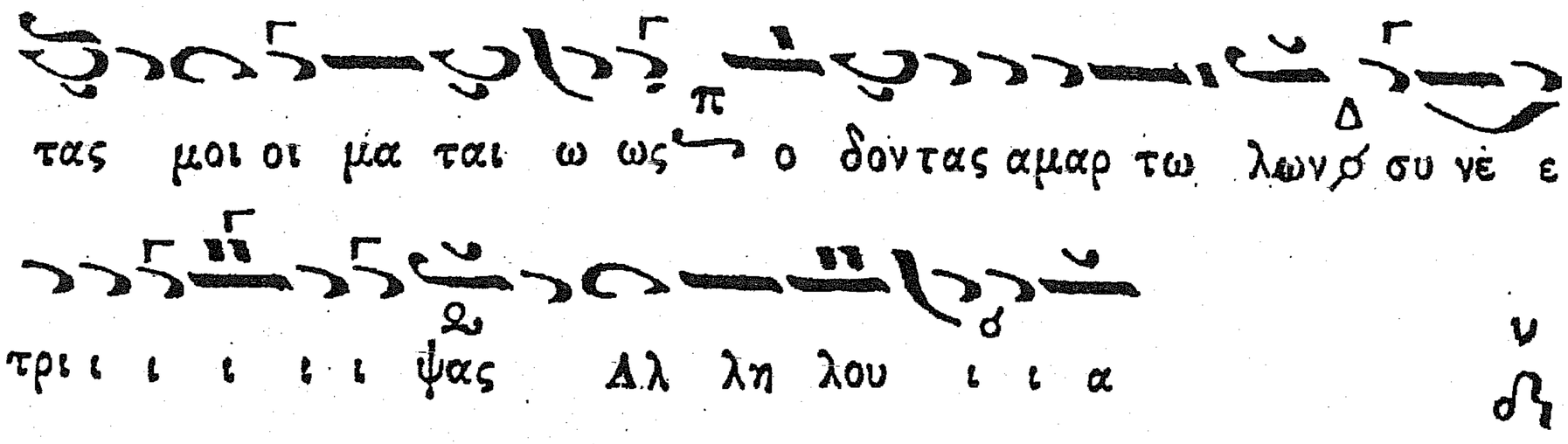
Ο υ φο βη θη σο μαι α πο μυ ρι α α δων λα ου

των χυ υ υ χλω σου νε πι τι θε με ε νων μοι οι

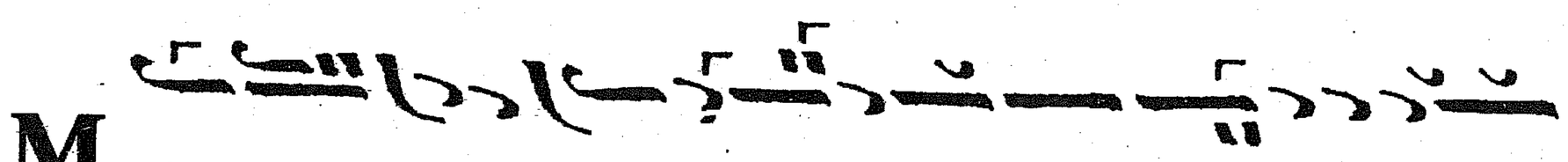
Αλ λη λου ι ι α

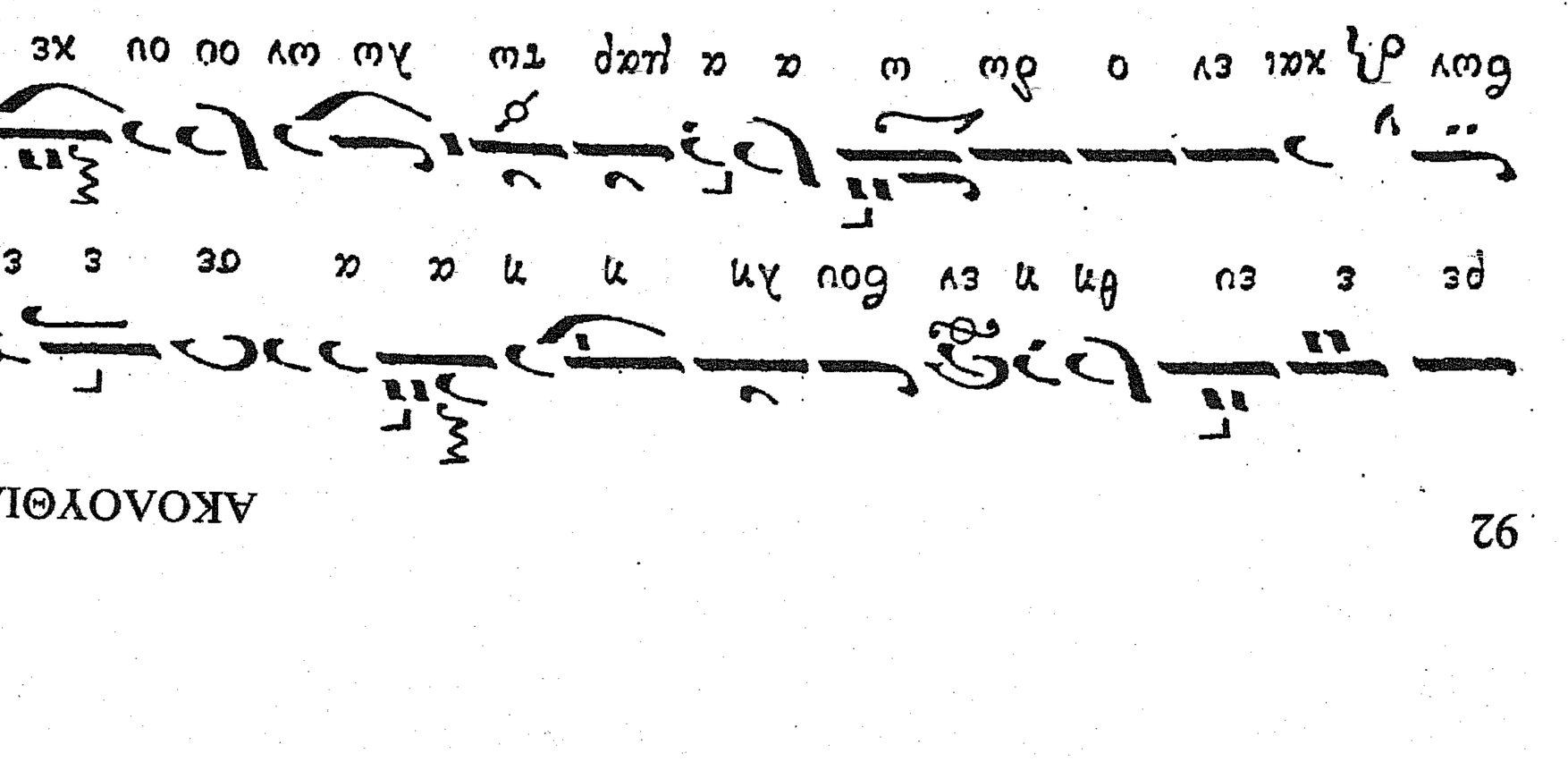
Α να α στα α Κυ ρι ε σω ω σονμε ο Θε ο ος

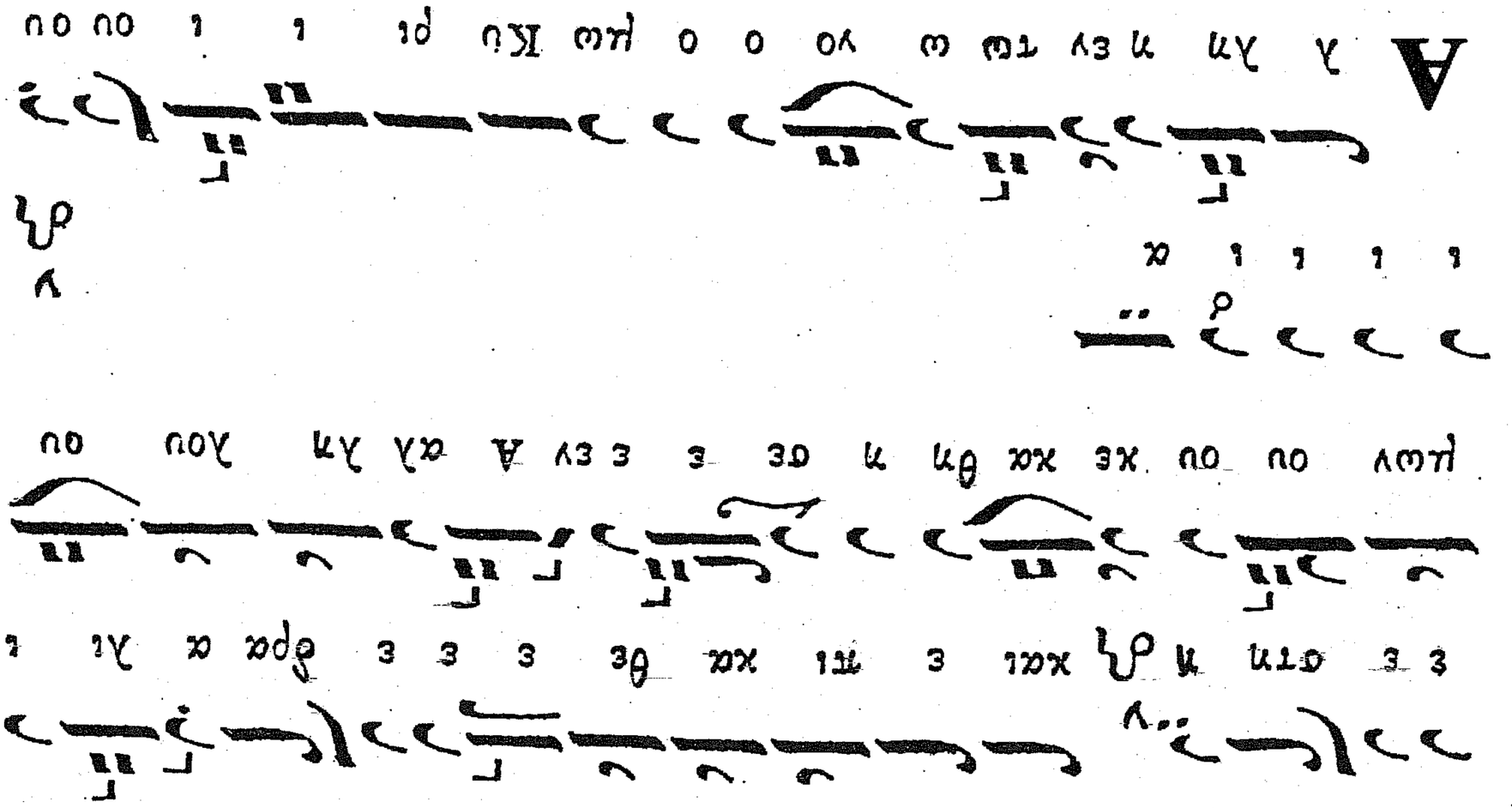
μου λ ο τι συ ε πα ταξας πα αν τας τους εχ θραινον

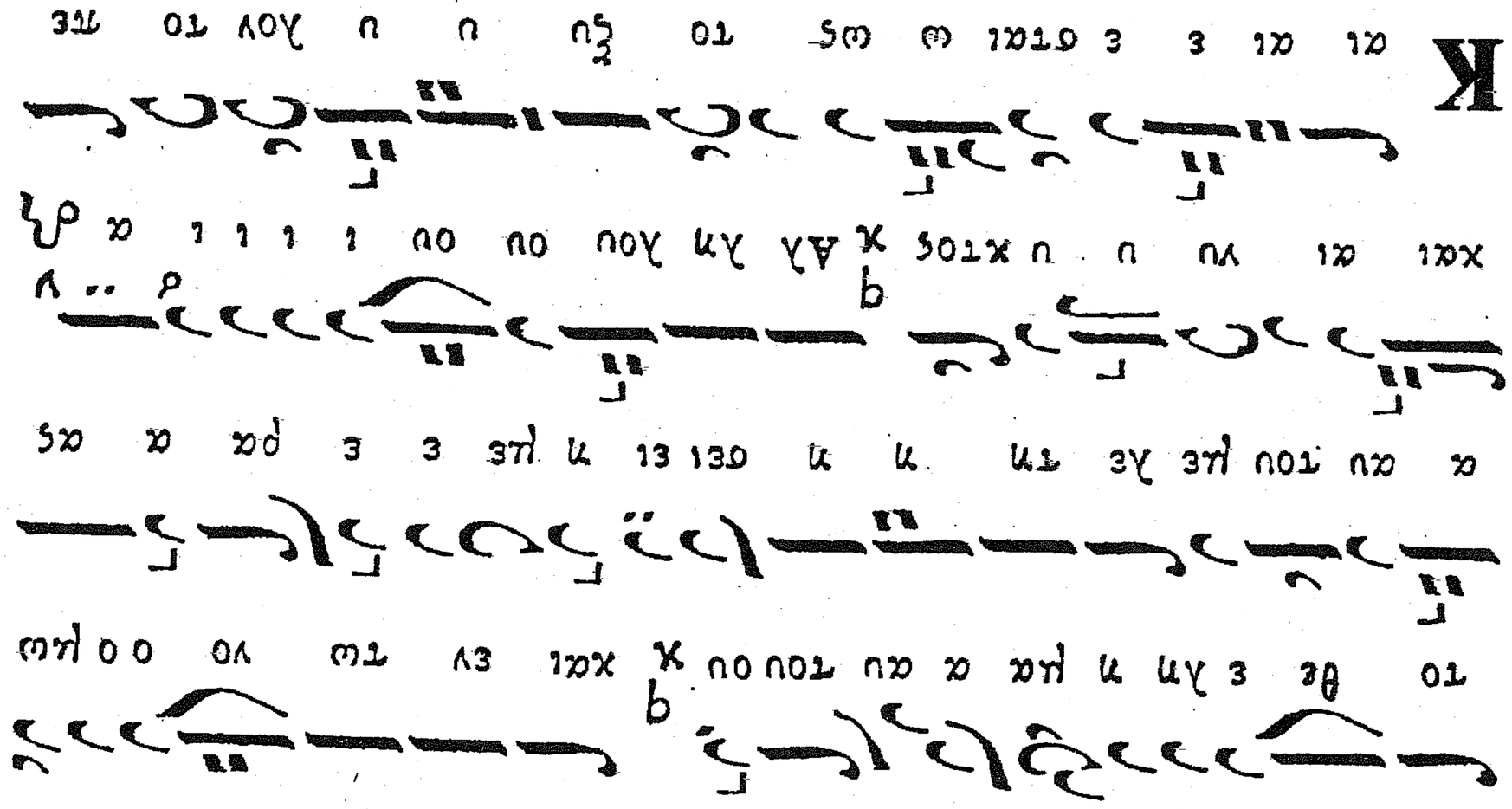

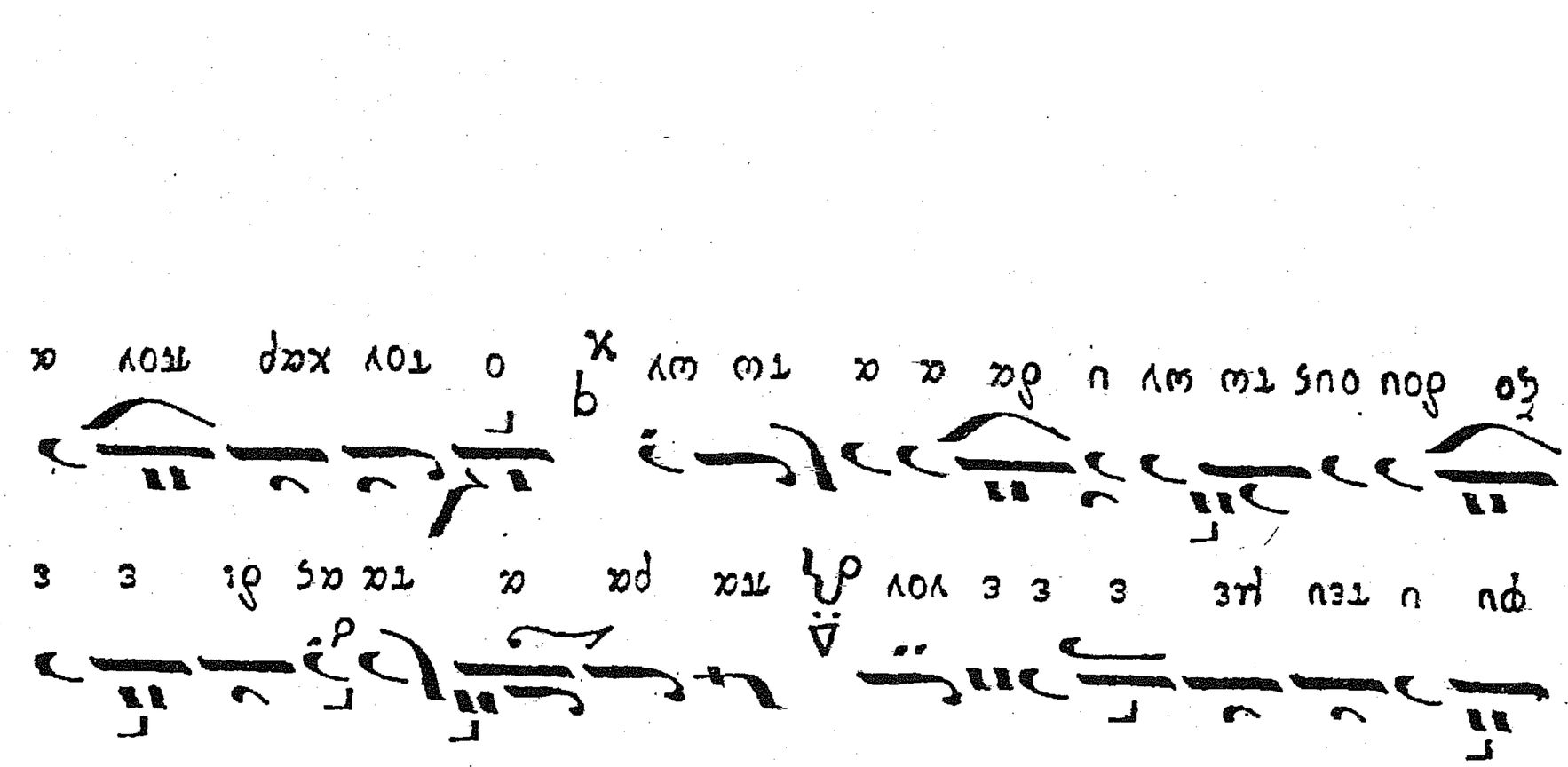
Ἕτερον Μακάριος ἀνὴρ, Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου συνετμηθὲν παρὰ Μανουὴλ Πρωτοψάλτου Ἦχος πλ δ νη

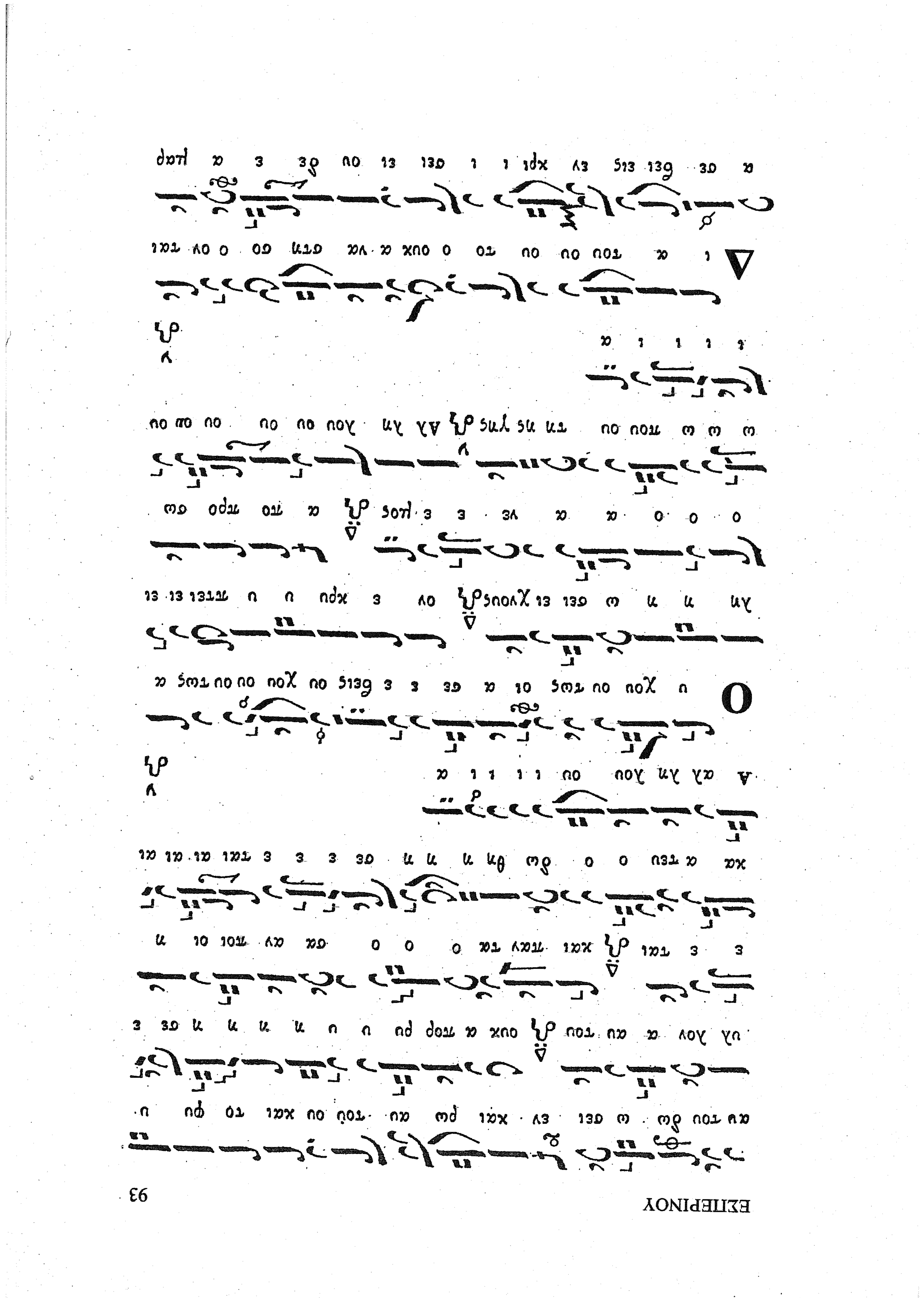

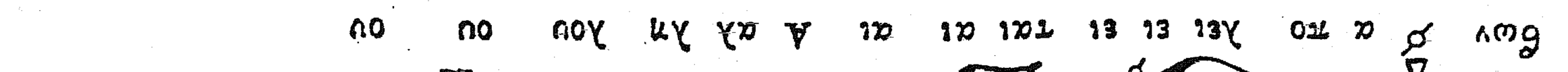

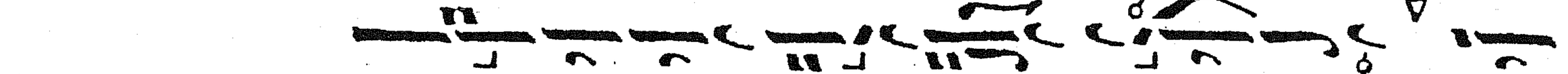

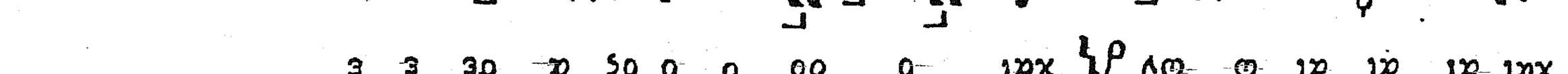

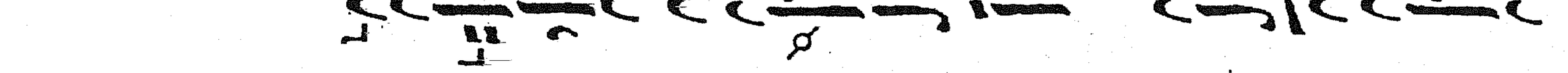

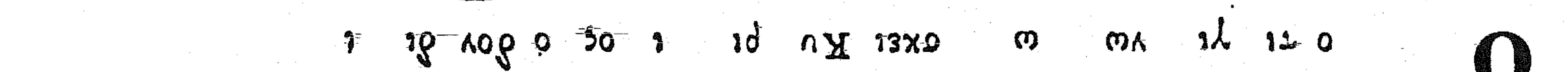

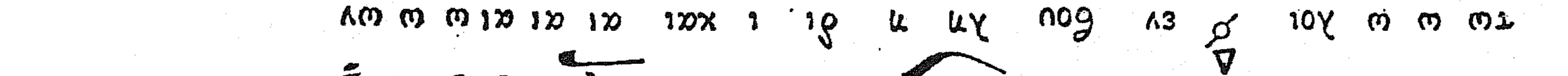

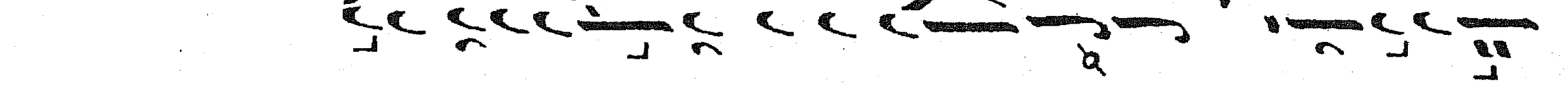

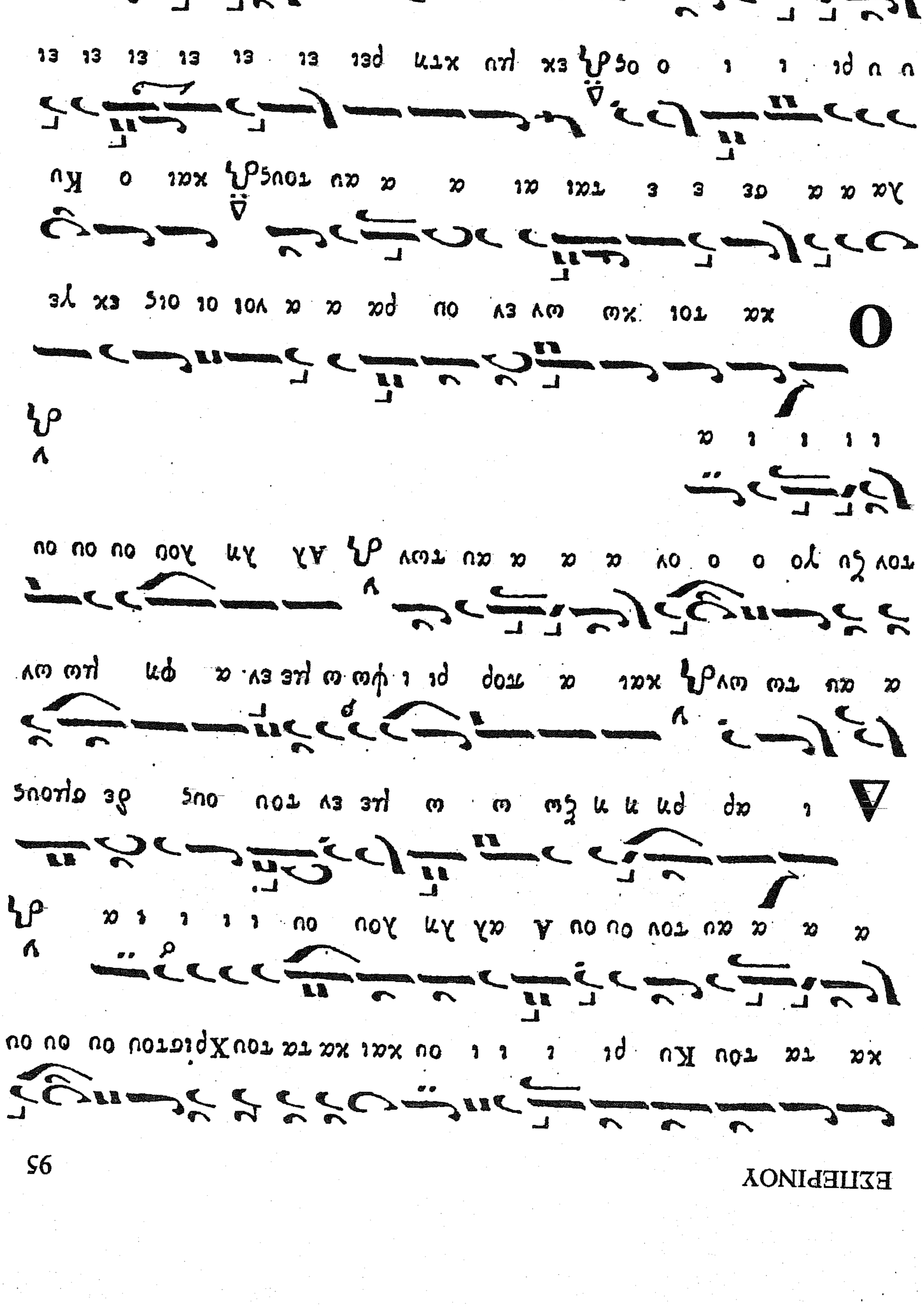

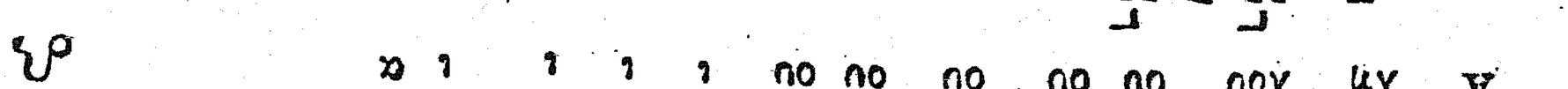

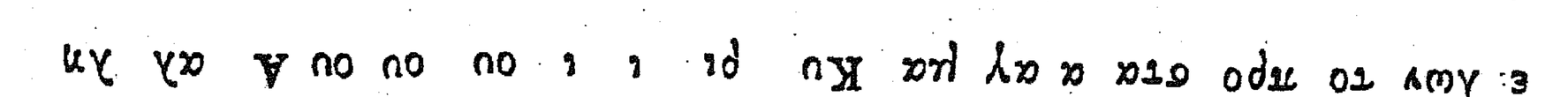

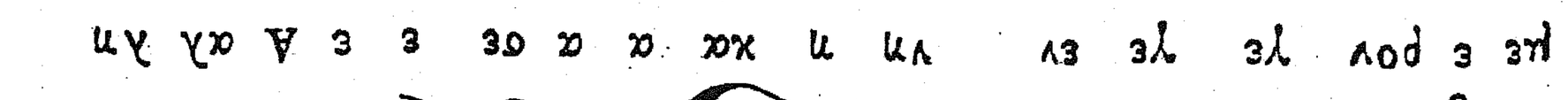

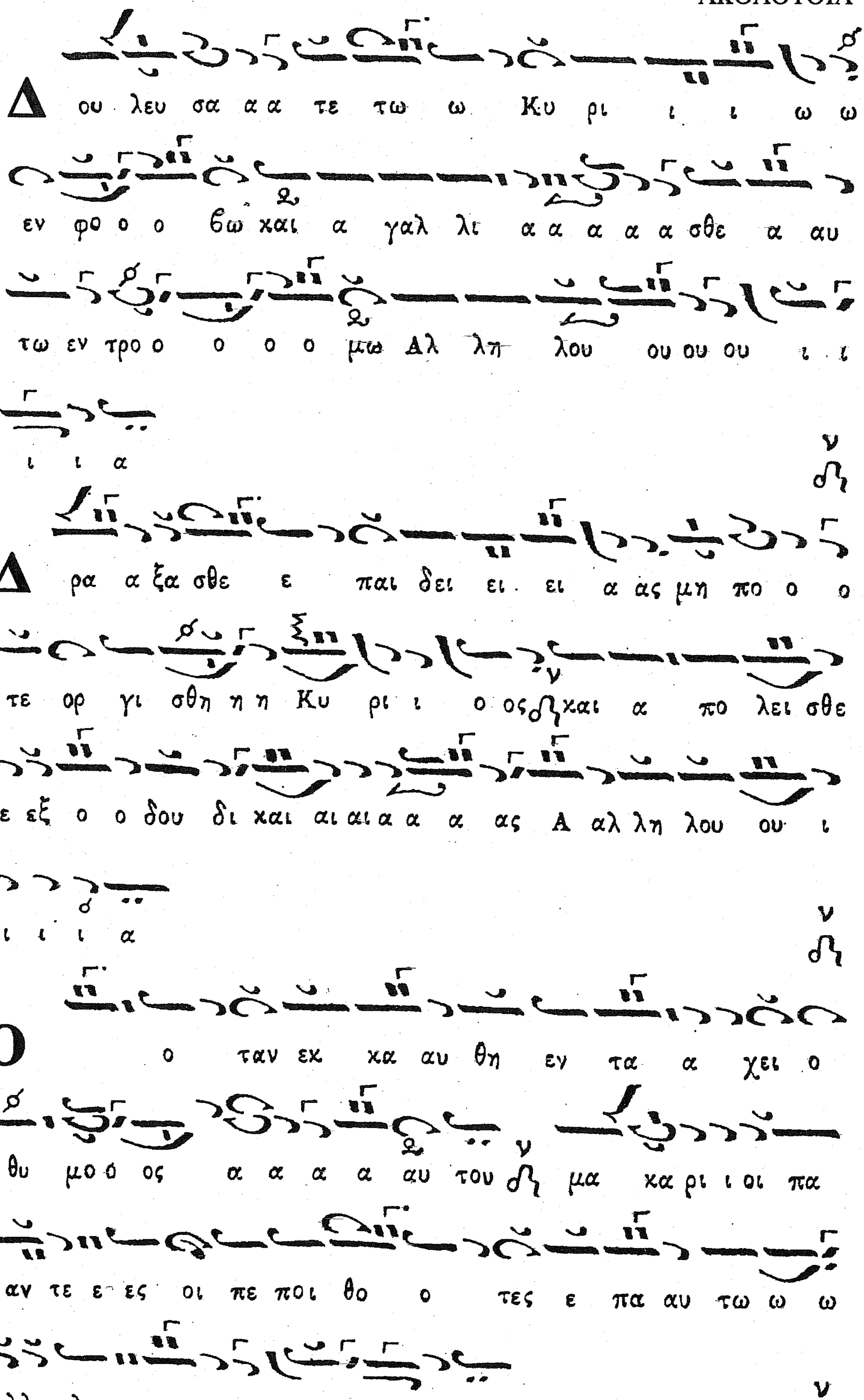

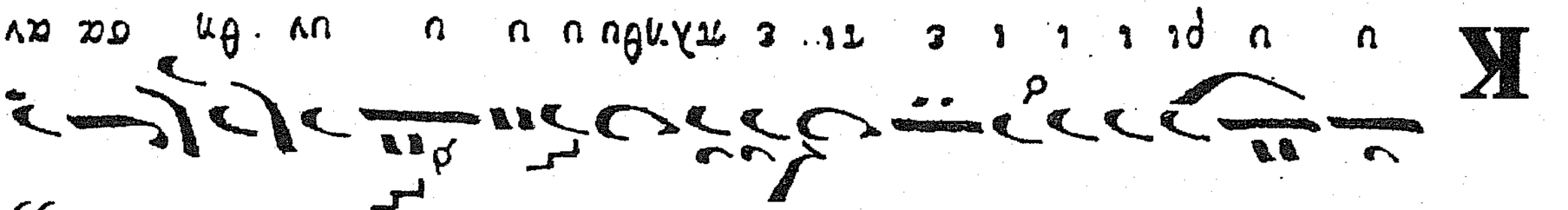

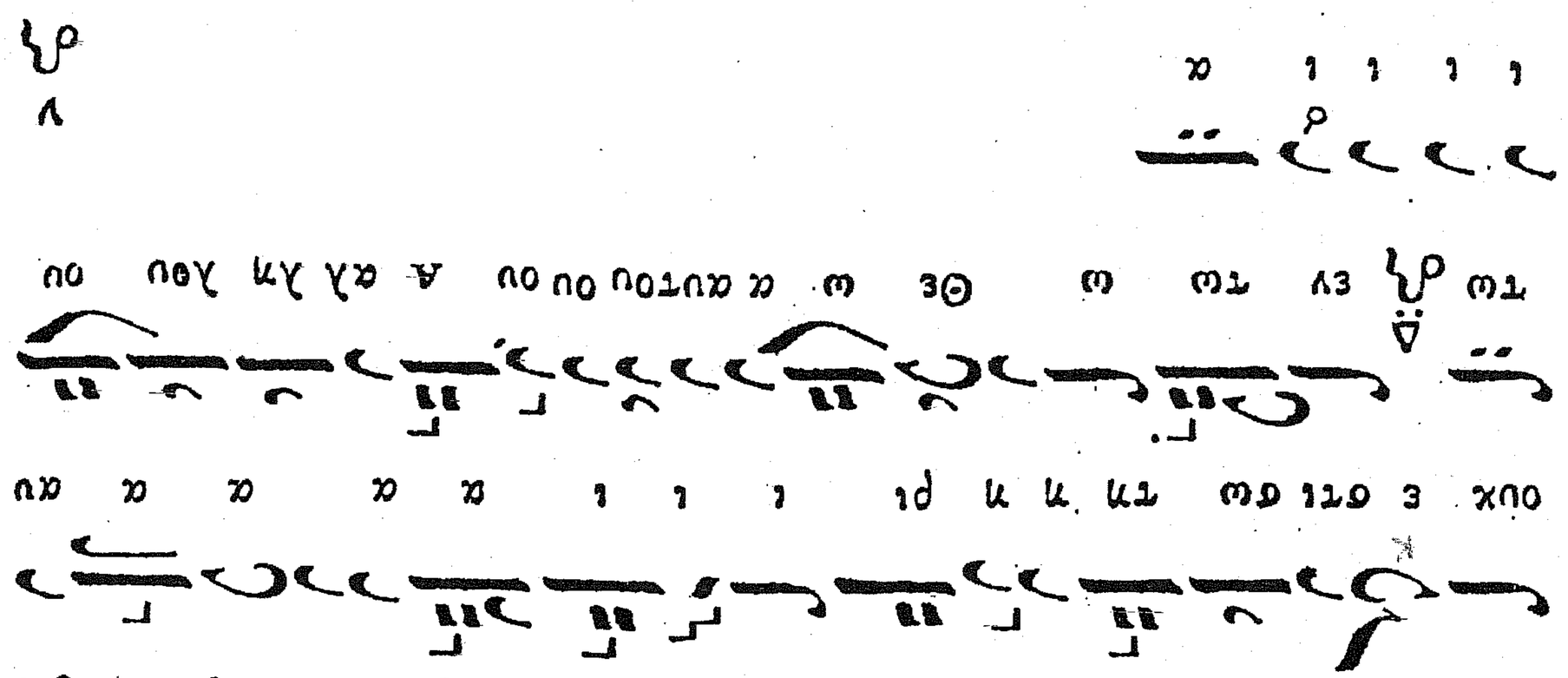

Δ ου λευ σα α α τε τω ω Κυ ρι ι ι ω ω
εν φο ο ο βω χαι α γαλ λι α α α α α σθε α αυ
τω εν τρο ο ο ο ο μω Αλ λη λου ου ου ι ι
ι ι α
Δ ρα α ξα σθε ε παι δει ει ει α ας μη πο ο ο
τε ορ γι σθη η η Κυ ρι ι ο ος χαι α πο λει σθε
ε εξ ο ο δου δι χαι αι αι α α α ας Α αλ λη λου ου ι
ι ι ι α
Ο ο ταν εκ χα αυ θη εν τα α χει ο
θυ μο ό ος α α α α αυ του μα χα ρι ι οι πα
αν τε ε ες οι πε πο ι θο ο τες ε πα αυ τω ω ω
Αλλη λου ου ου ου ου ι ι ι ι α

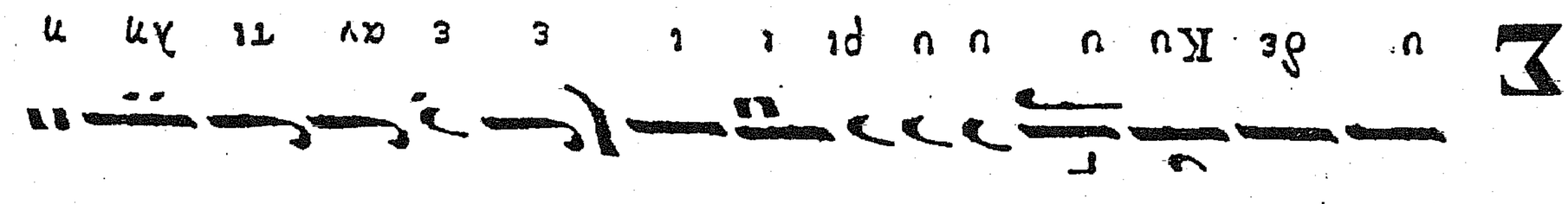
Κ

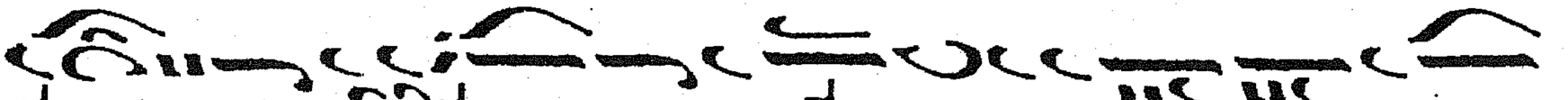

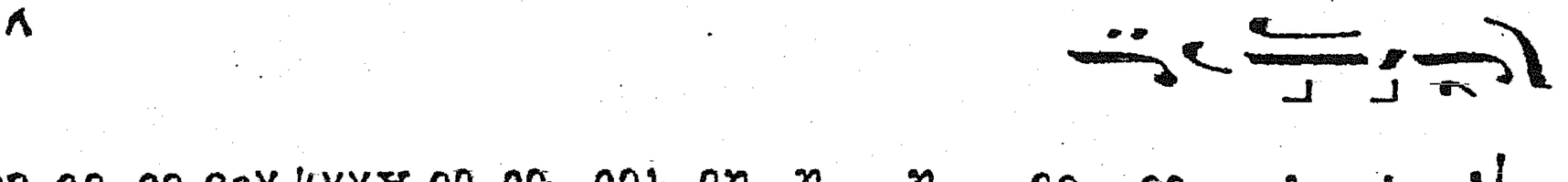
Η

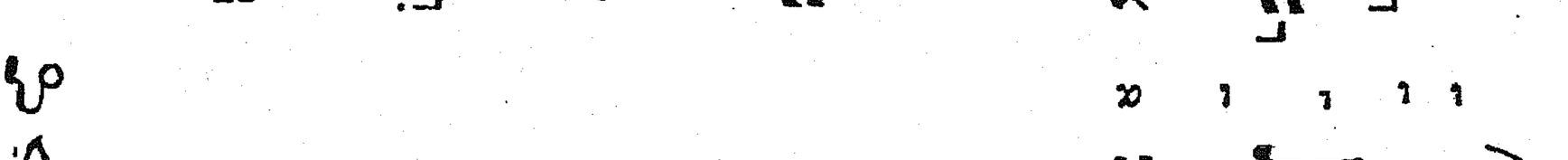

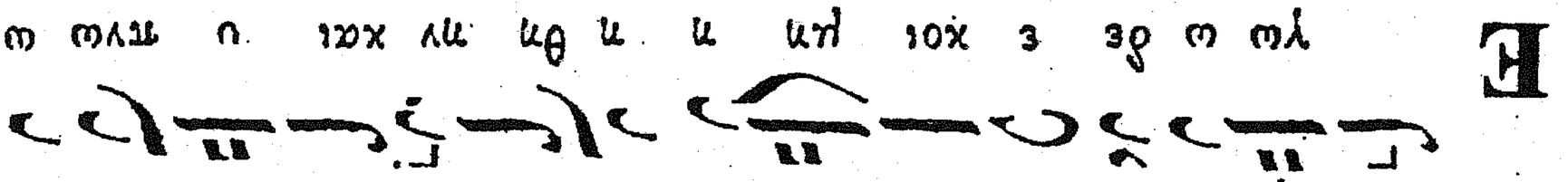
Ε

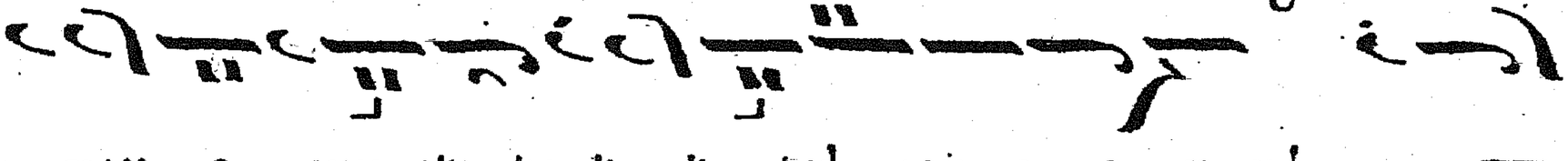

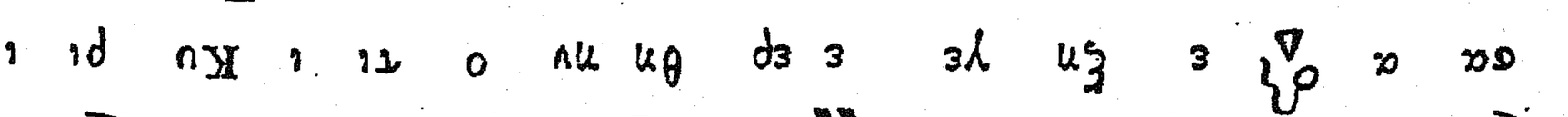

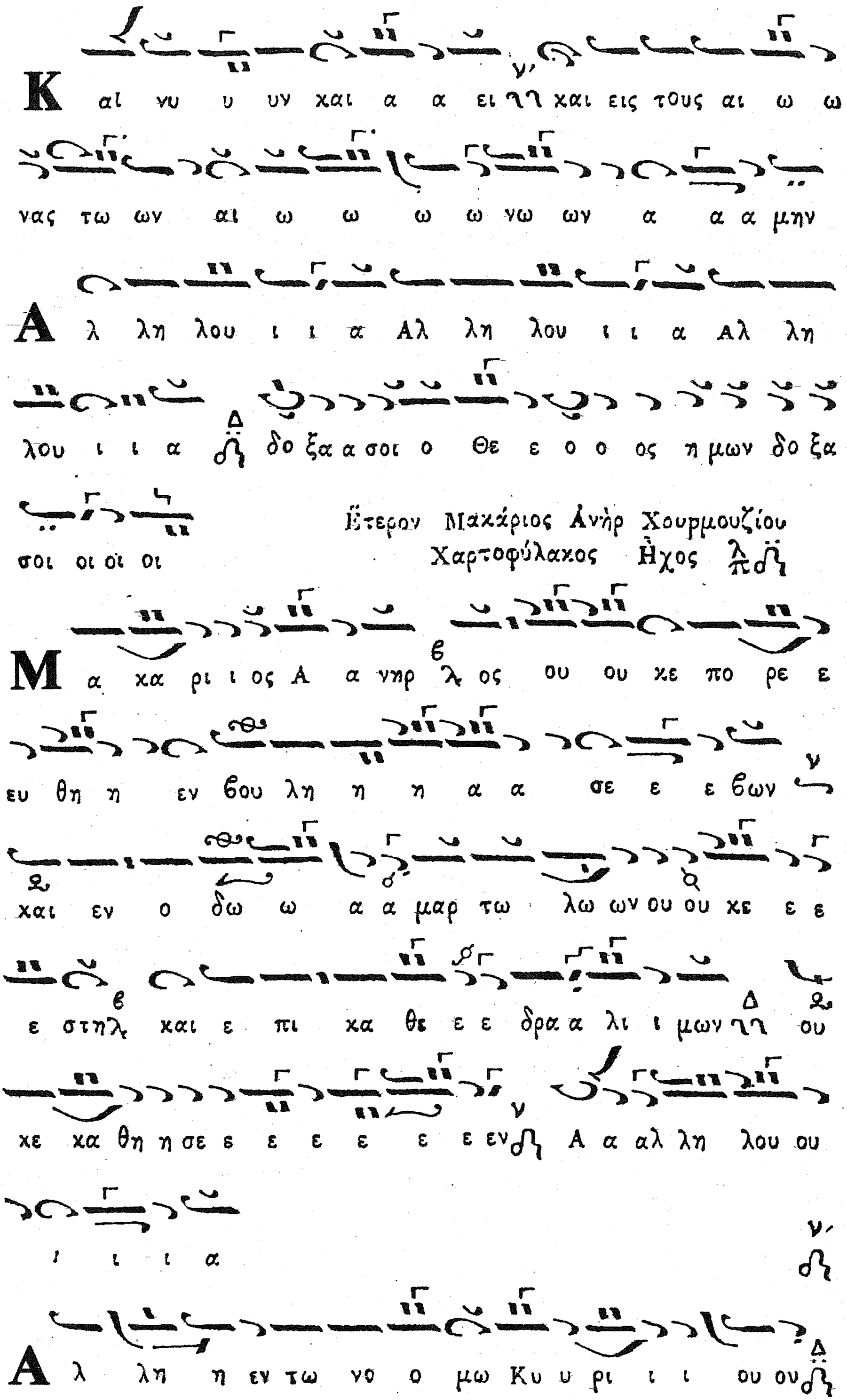

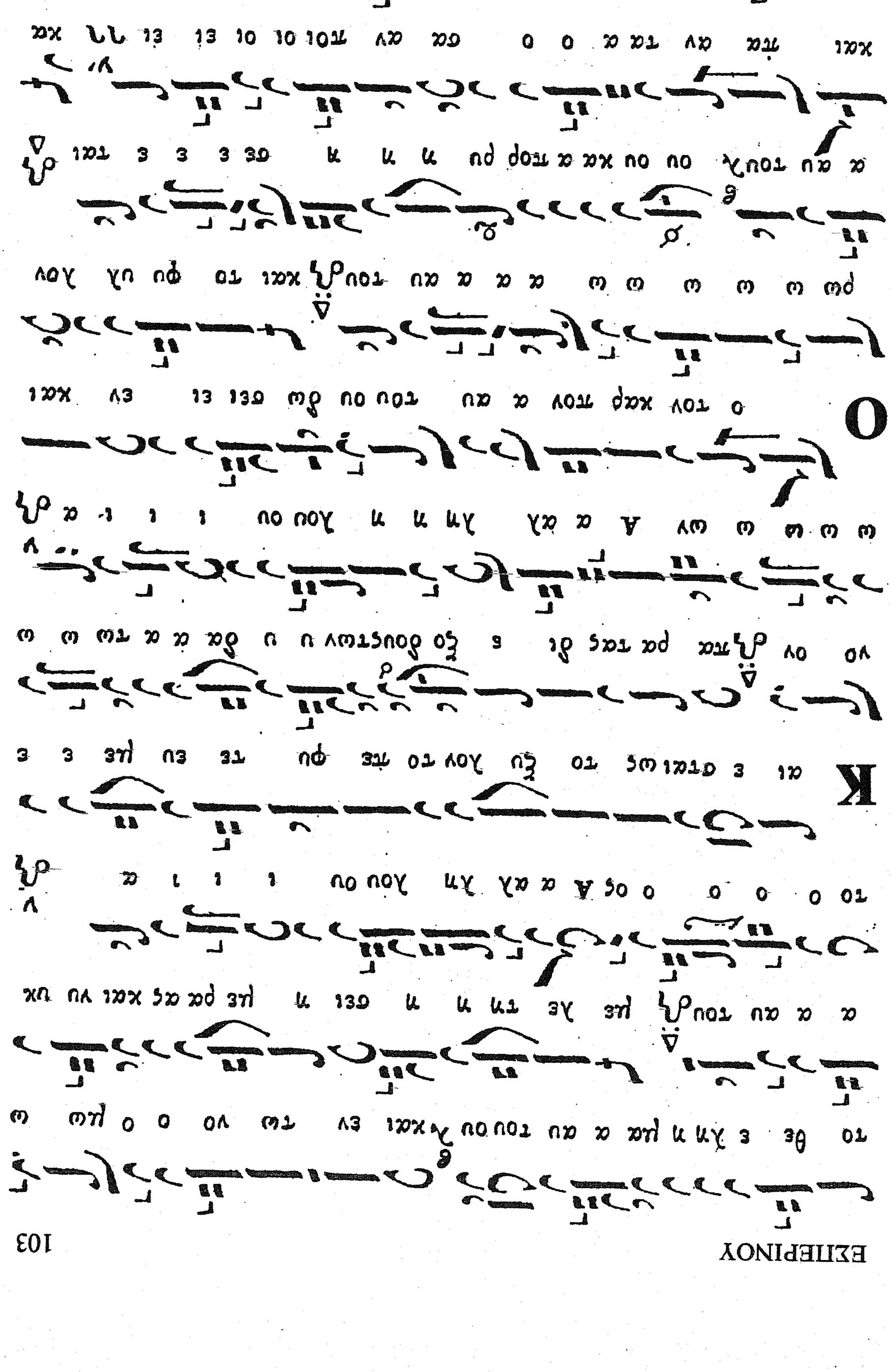

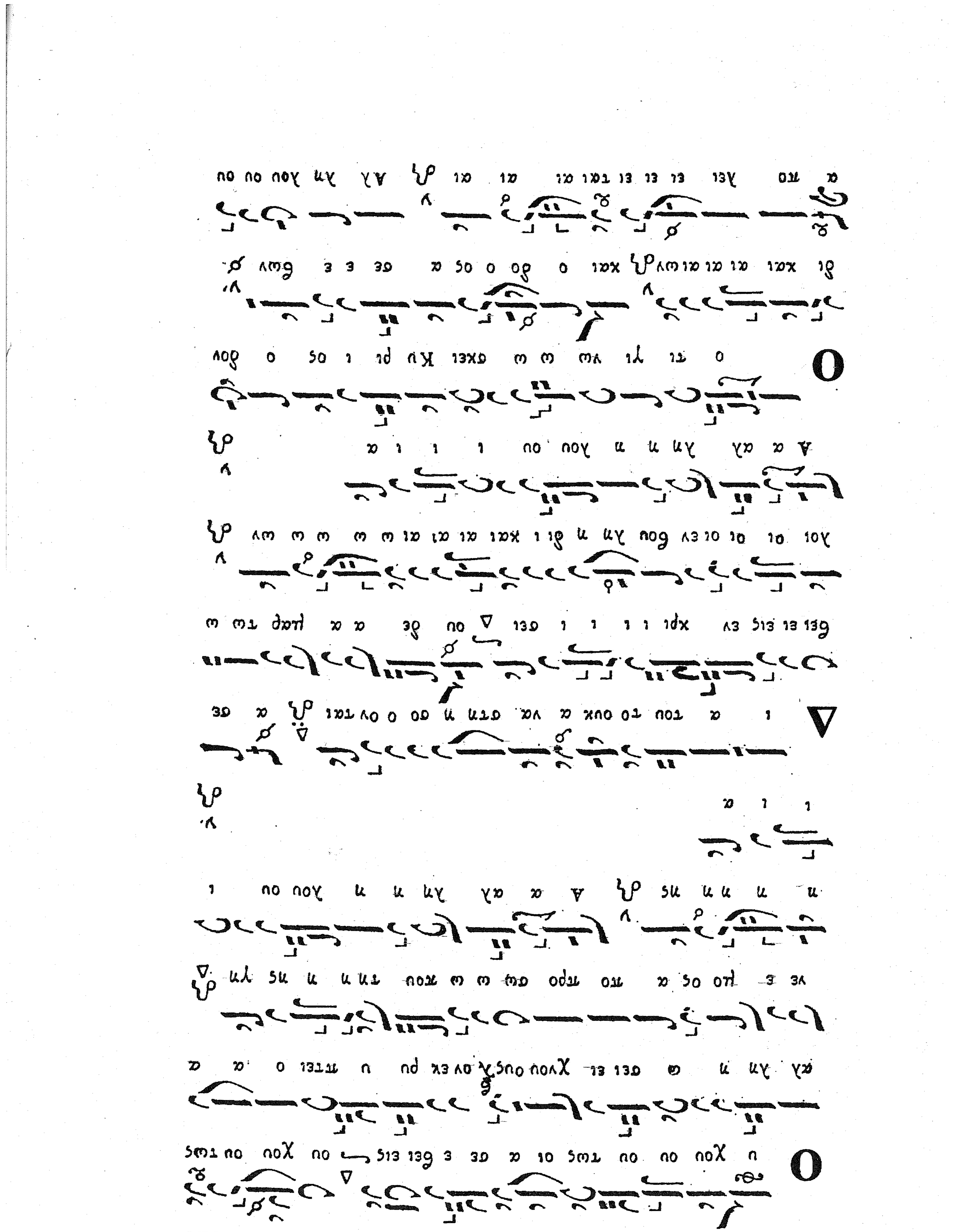

Καὶ νυ υ υν καὶ α α εἰ ῆ καὶ εἰς τοὺς αἰ ω ω
νας τω ων αἰ ω ω ω ω νω ων α α α μην
Ἀλ λη λου ι ι α Ἀλ λη λου ι ι α Ἀλ λη
λου ι ι α δόξα σοι ὁ Θε ε ὸ ὸ ος ἡ μων δό ξα
σοι οι οἱ οι
Ἕτερον Μακάριος Ἀνὴρ Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος Ἦχος
Μα χα ρι ι ος Ἀ α νηρ ος οὐ οὐ κε πο ρε ε
ευ θη η εν βου λη η η α α σε ε ε βων
χαι εν ὁ δῶ ω α α μαρ τω λω ων οὐ οὐ κε ε ε
ε στηλ χαι ε πι χα θε ε ε δρα α λι ι μων ῆ ου
κε κα θη η σε ε ε ε ε ε εν Ἀ α αλ λη λου ου
ι ι ι α
Ἀλ λη η εν τω νο ὁ μω Κυ υ ρι ι ι ου ου

I

II

α φη η μων τον ζυ γο ο ό ο· ον α α α αυ τω ω

ω ω ων Αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α α ν

Ο χα τοι χω ων εν ου ρα α α νοι οις π΄ εκ

γε λα α σε ε ται α αυ του ους β λ και ο Κυ ρι ι

ο ος Δ εκ μυ χτι ρι ει ει α αυτου ου ου ου ου ους Αλ

λη λου ου ου ι ι ι ι α α ν

Τ ο ο τε λα λη η σει προς α α αυ τους Δ εν

ορ γη η α αυ του ου χαι εν τω θυ μω αυ του ου τα

ρα α α ξει αυ του ου ους Αλ λη λου ου ι ι ι ι α ν

Ε γω ω ω δε ε κα τε στα θη η ην Βα σι

λευς υ υπ α α αυ του β λ ε πι Σι ι ω· ων ο ο ο

ο ρος το α α α γι ι ι ο ον α α αυ του Δ

δι Αγ γε ε ε λων το ο προ στα αγ μα Κυ ρι ι

ι ι ου ου ου Αλ λη λου ου ι ι ι ι α ν

Κ υ υ ρι ι ός ει ει πε ε προ ο ος με γι

ο ος μού ου ει ει ει συ λ ε γω ω ση με ε ρον γε

γε ε εν νη κα α α σε ε ε ε ε ε . ε ε ε . ε ε

Α α αλ λη η η λου ου ι ι ι α ν

Α ι αι τη η σαι αι αι αι παρ ε ε μου και δω σω ω

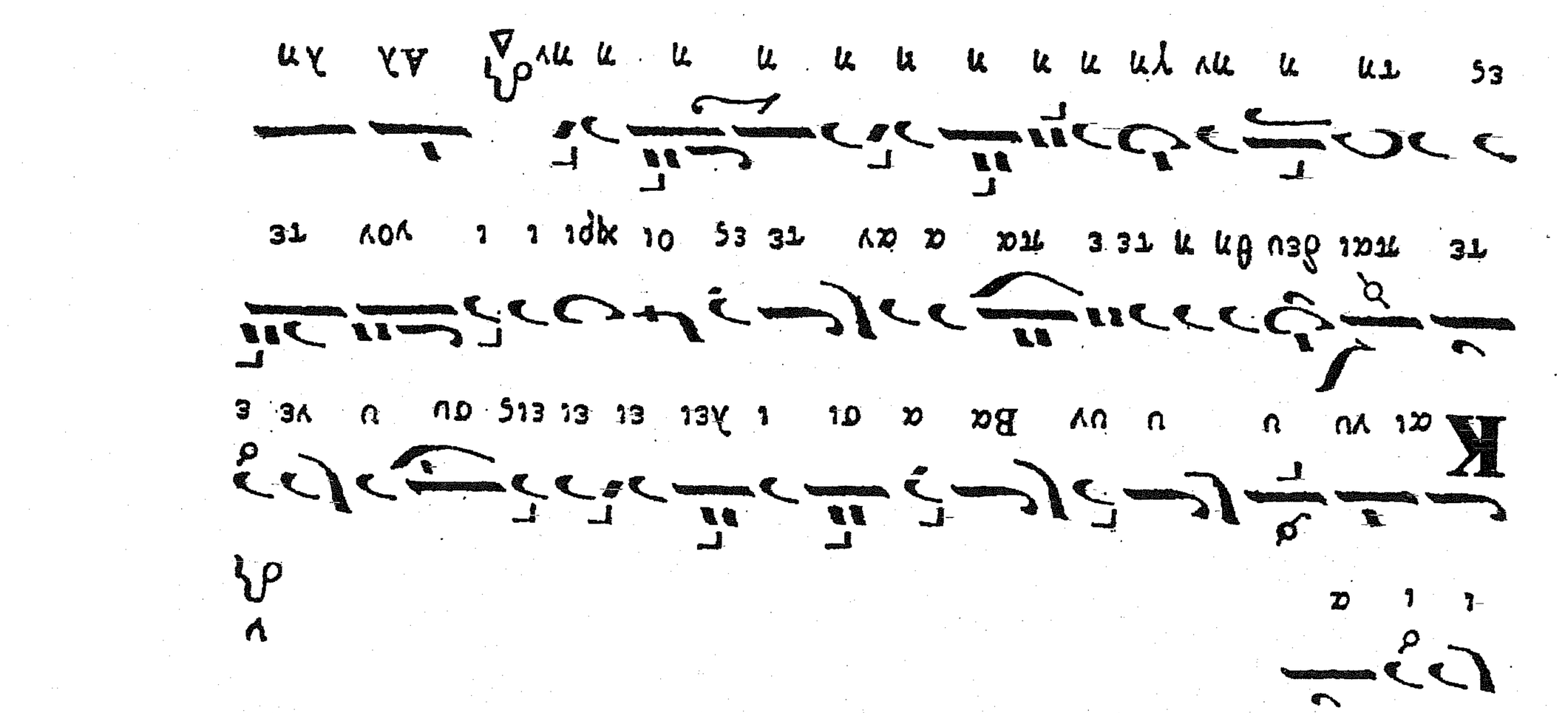
σοι οι ε ε ε ε ε θνη η την χλη ρο νο μι ι α α

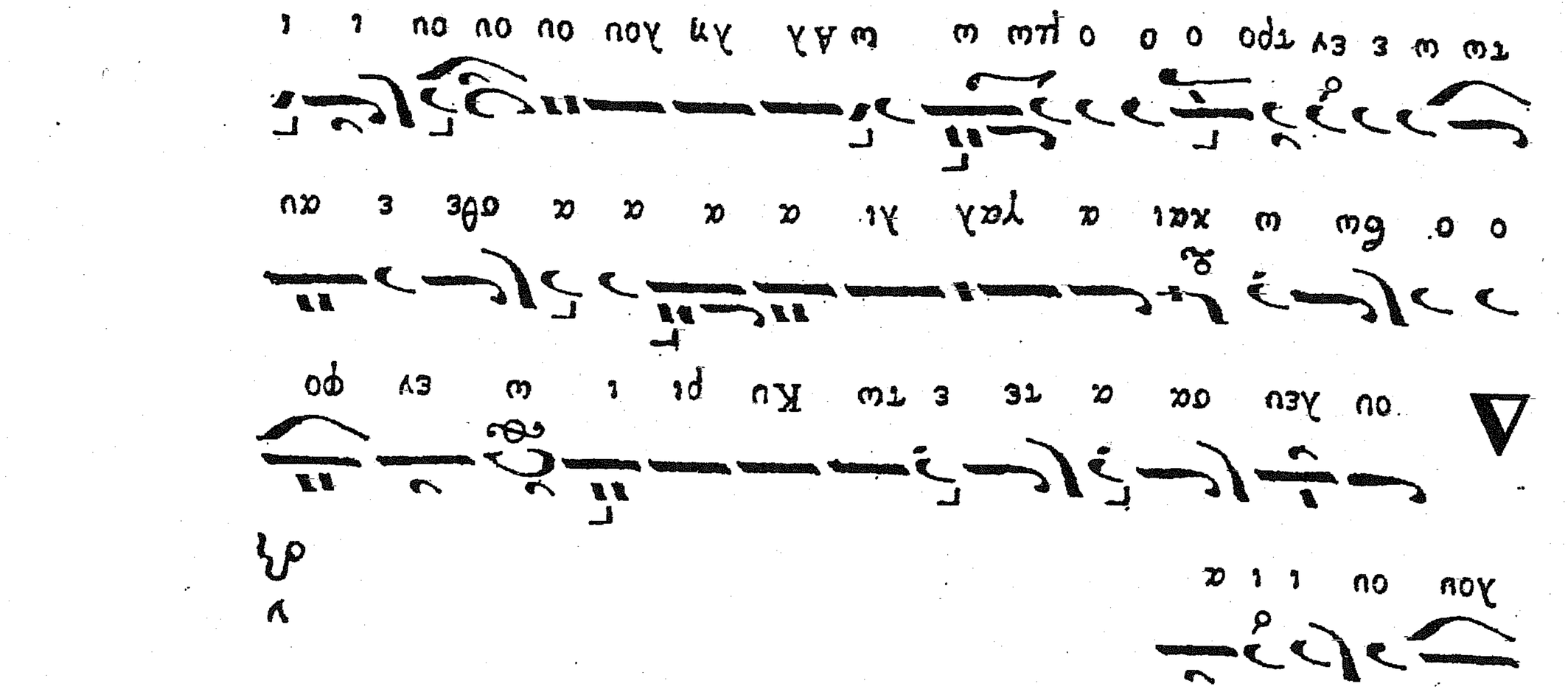
α αν σου λ κ και την κα τα σχε ε σι ι ιν σου Δ τα

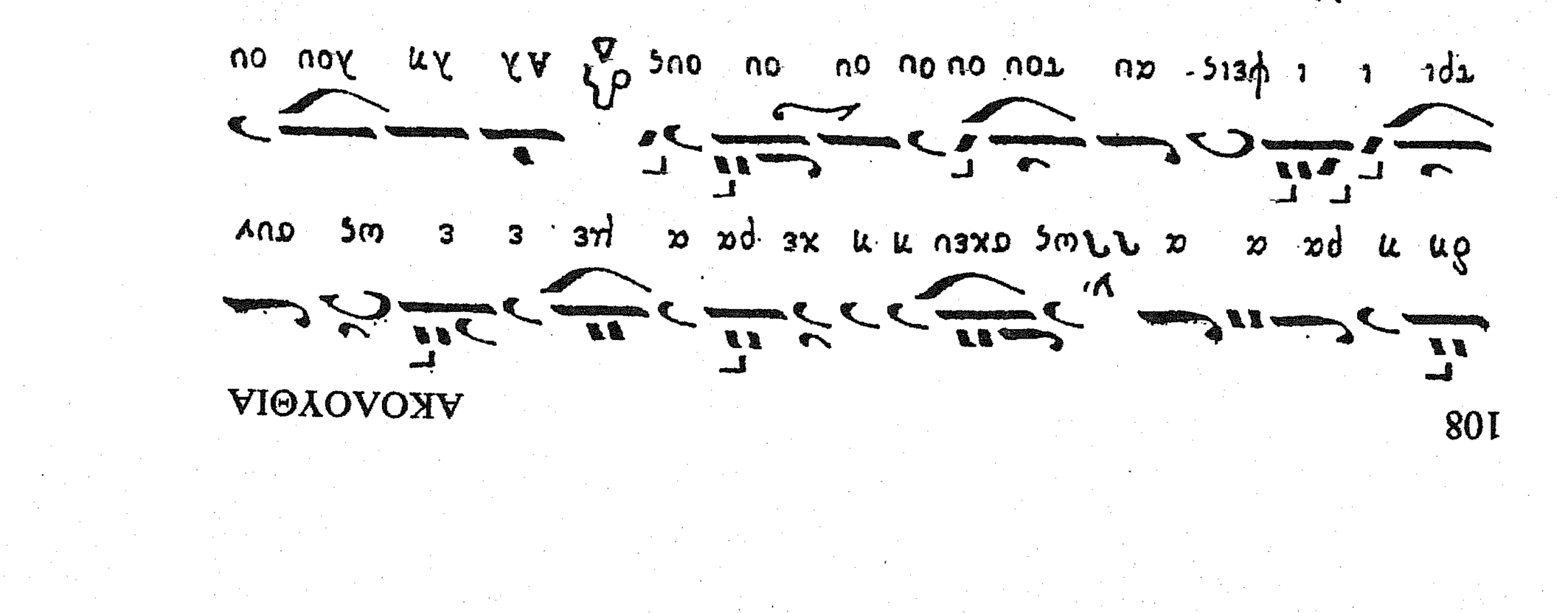
πε ε ρα α τα α α τη η η ης γη η η η η η η η

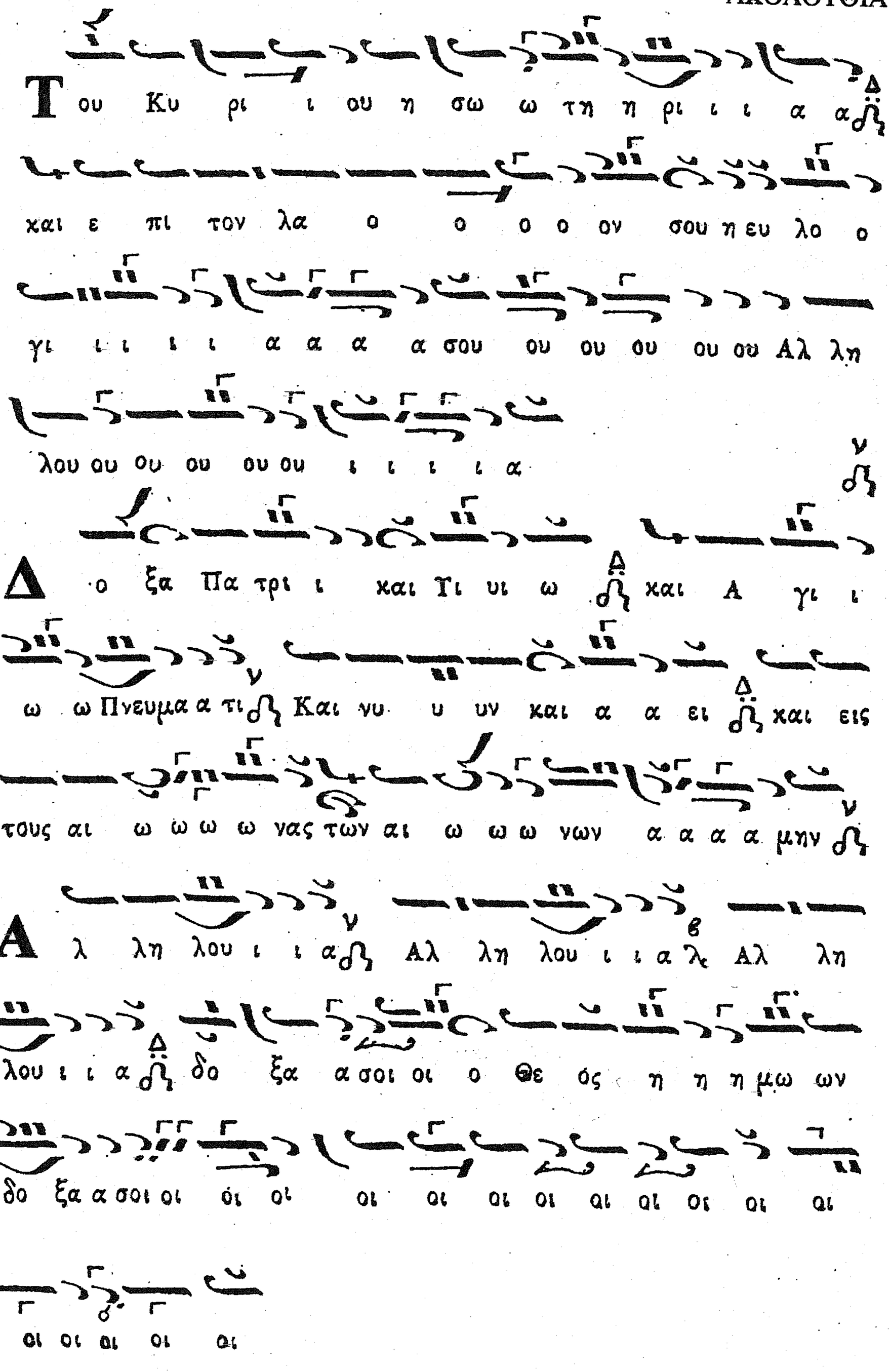
η η ης Α α αλ λη η η λου ου ι ι ι α ν

Π οι μα νεις α α αυ του ους εν ρα α αβ δω . ω ω ω ση

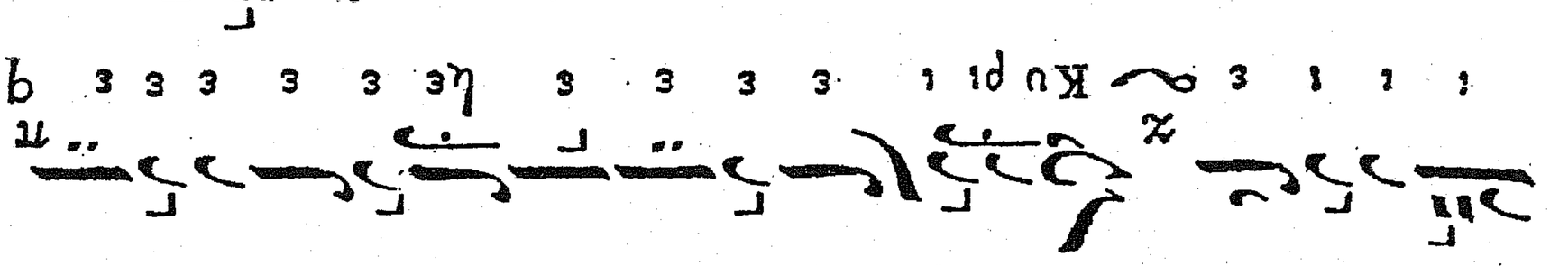

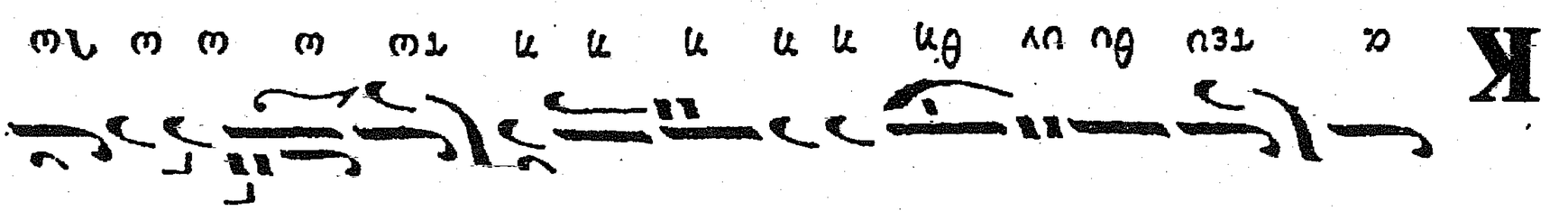

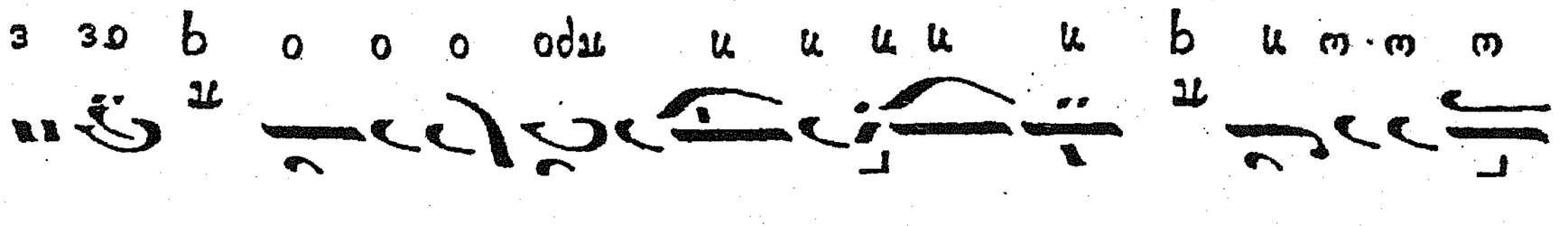

Του Κυ ρι ι ου η σω ω τη η ρι ι ι α α
και επι τον λα ο ο ο ο ον σου η ευ λο ο
γι ι ι ι ι α α α α σου ου ου ου ου ου Αλ λη
λου ου ου ου ου ου ι ι ι ι α
Δο ξα Πα τρι ι και Υι υι ω και Α γι ι
ω ω Πνευμα α τι Και νυ υ υν και α α ει και εις
τους αι ω ω ω ω νας των αι ω ω ω νων α α α α μην
Α λ λη λου ι ι α Αλ λη λου ι ι α λ Αλ λη
λου ι ι α δο ξα σοι ο Θε ός η η η μω ων
δο ξα σοι οι οι οι οι οι οι οι οι οι οι

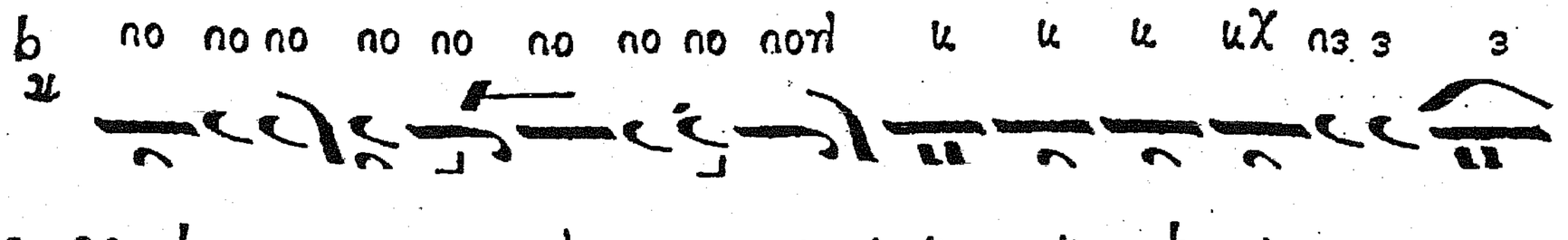
Κεκραγάρια κατ' ἦχον μελουργηθέντα παρὰ τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ἦχος ϗ πα

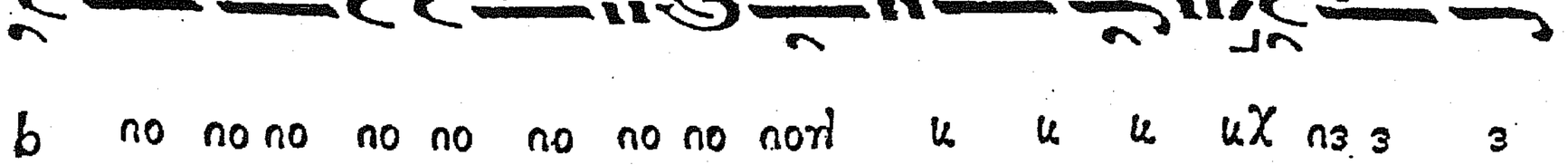

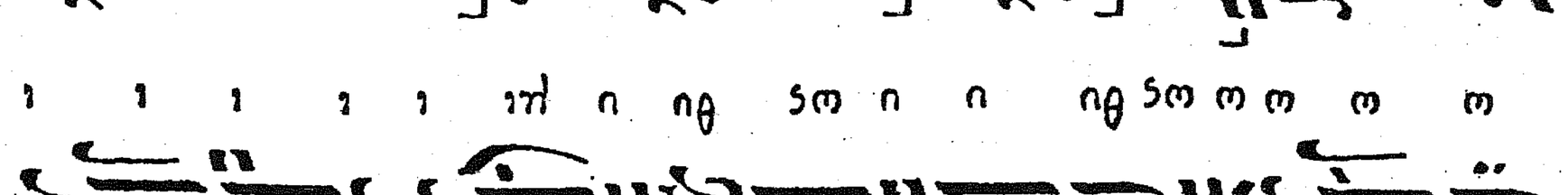

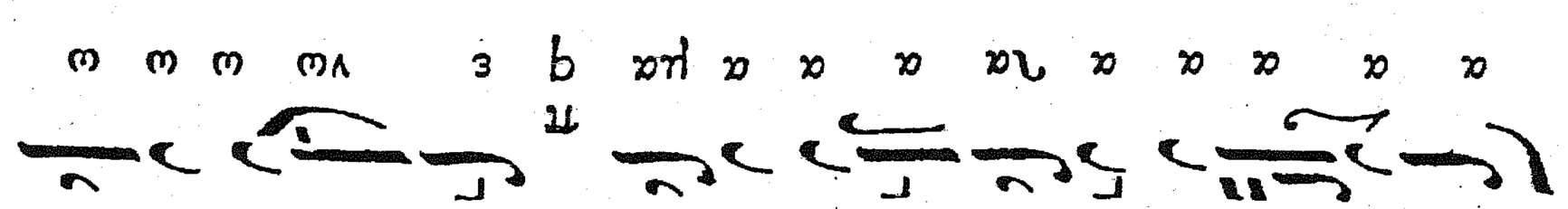

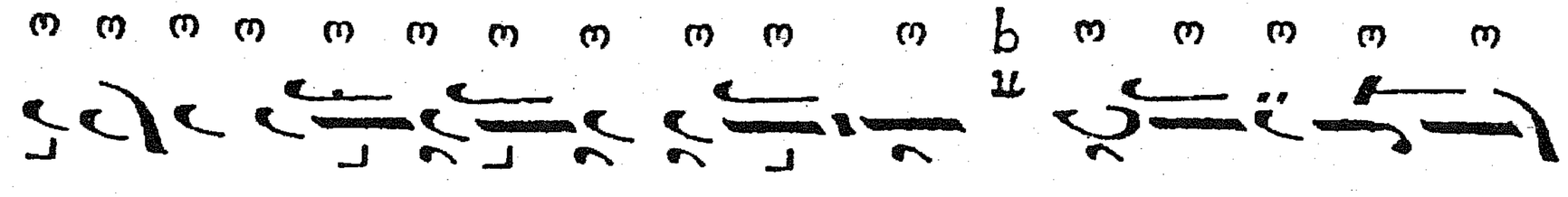

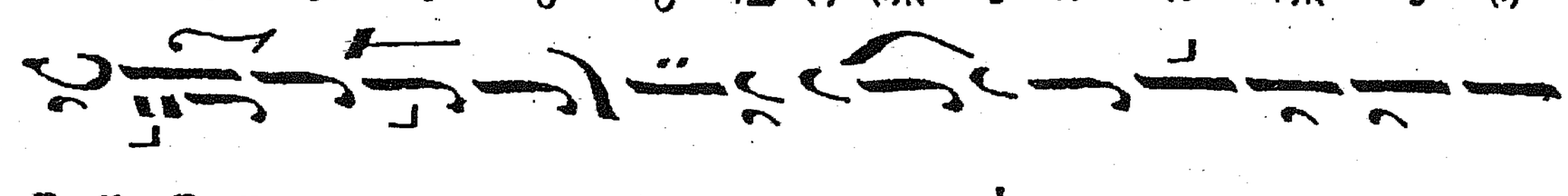

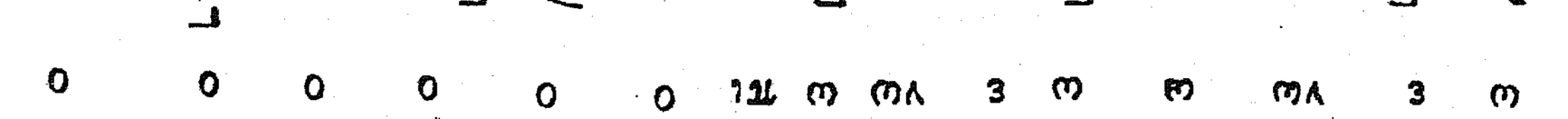

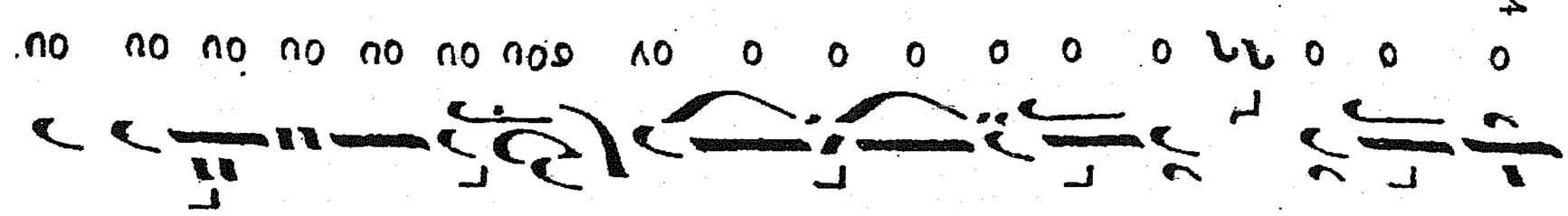

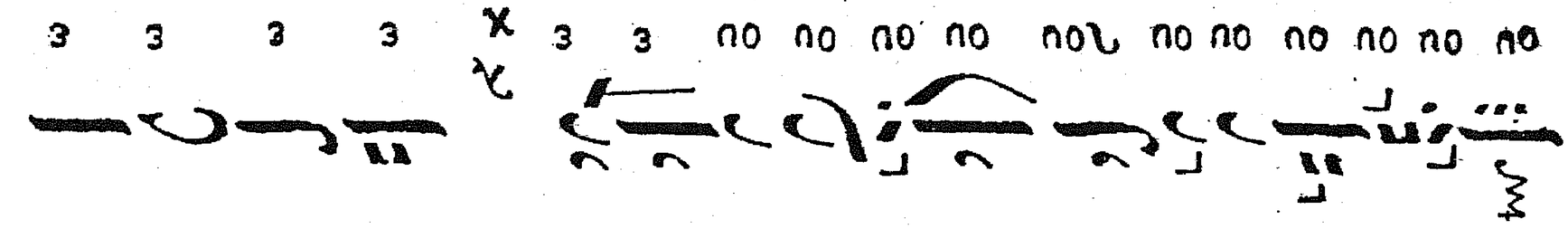

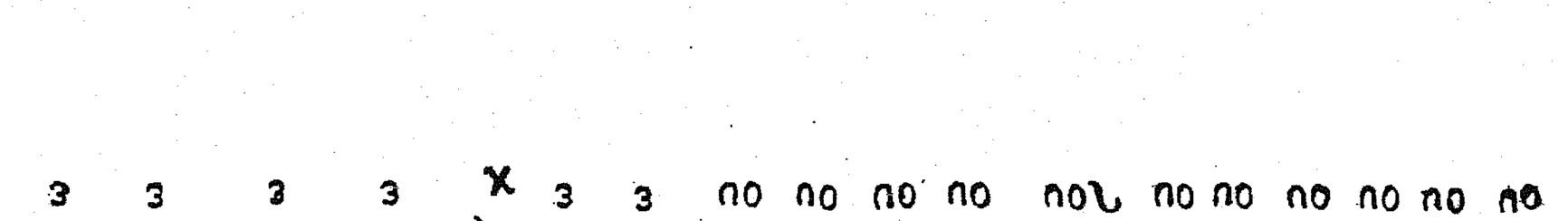

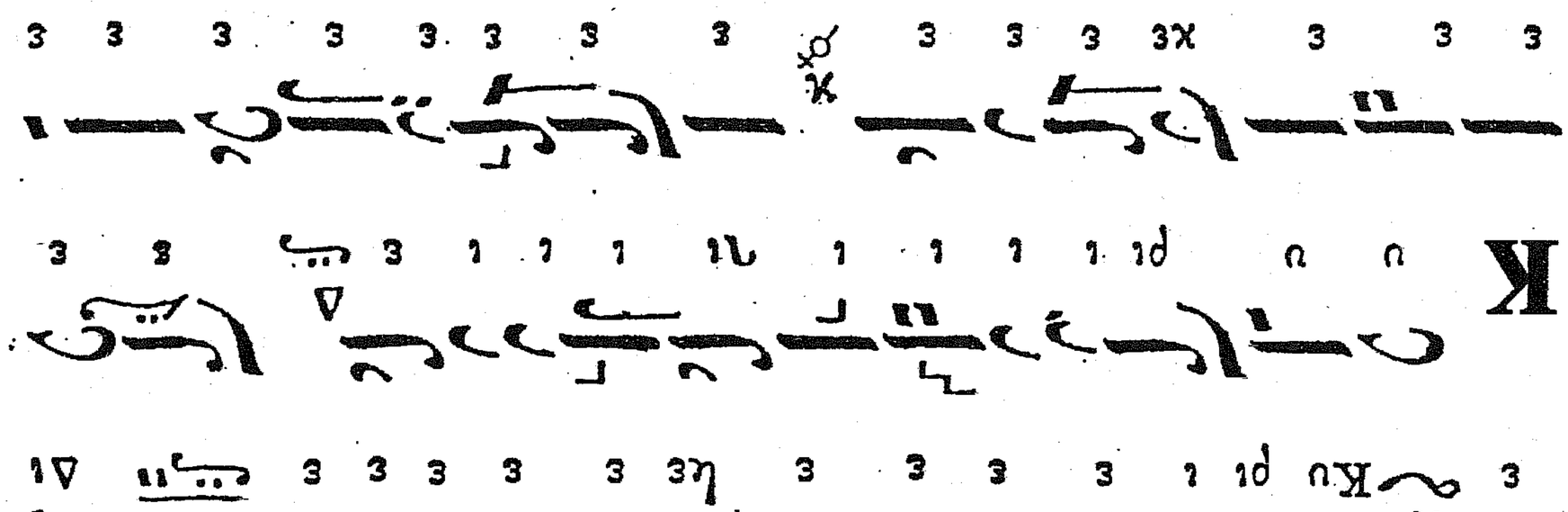

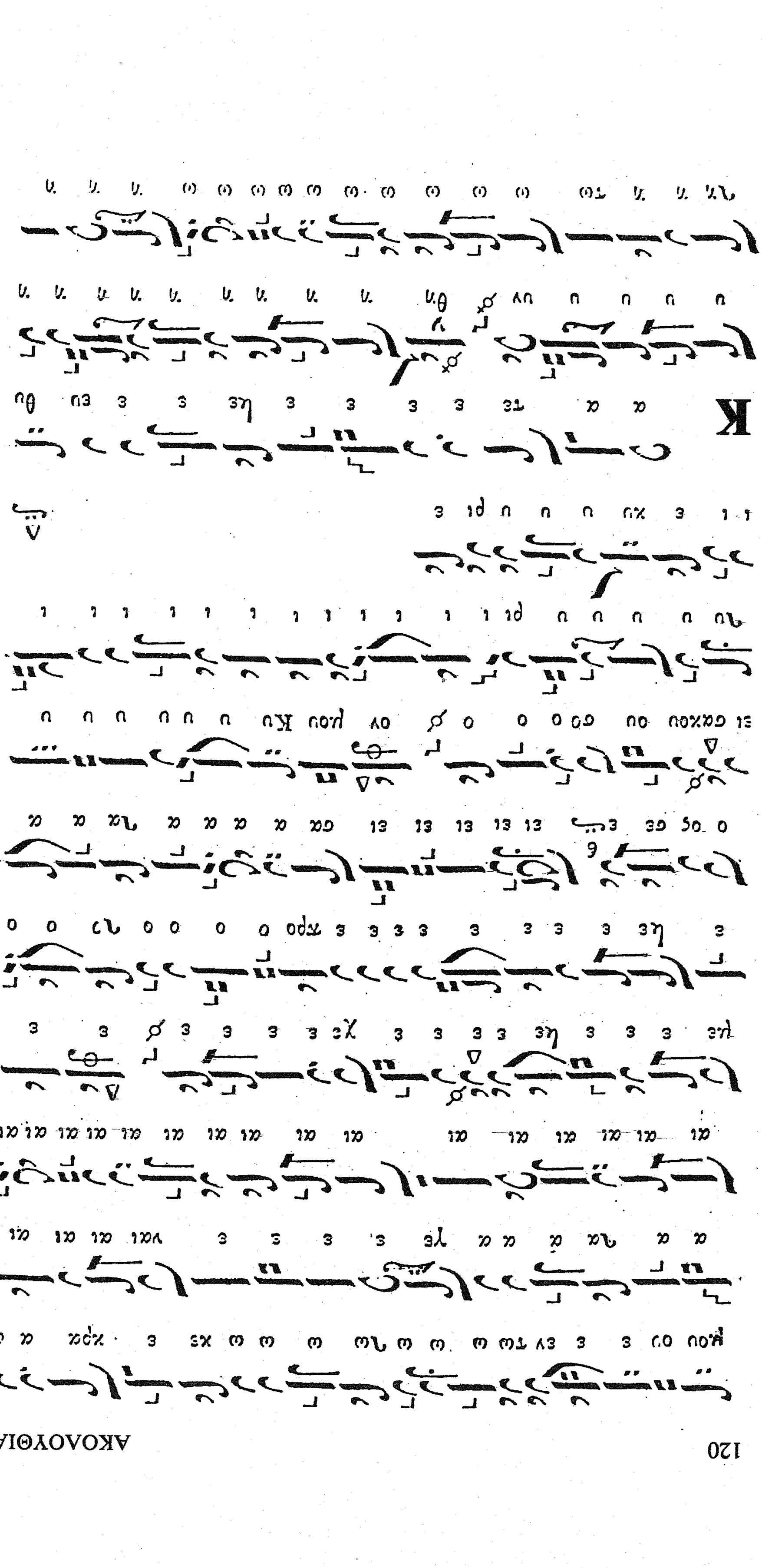

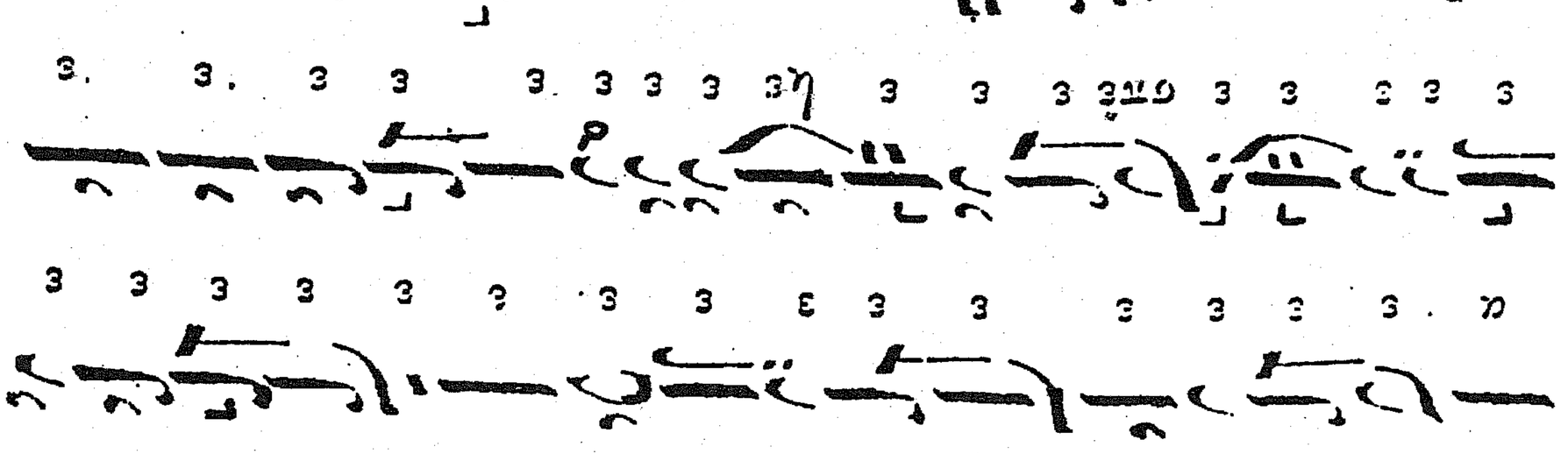

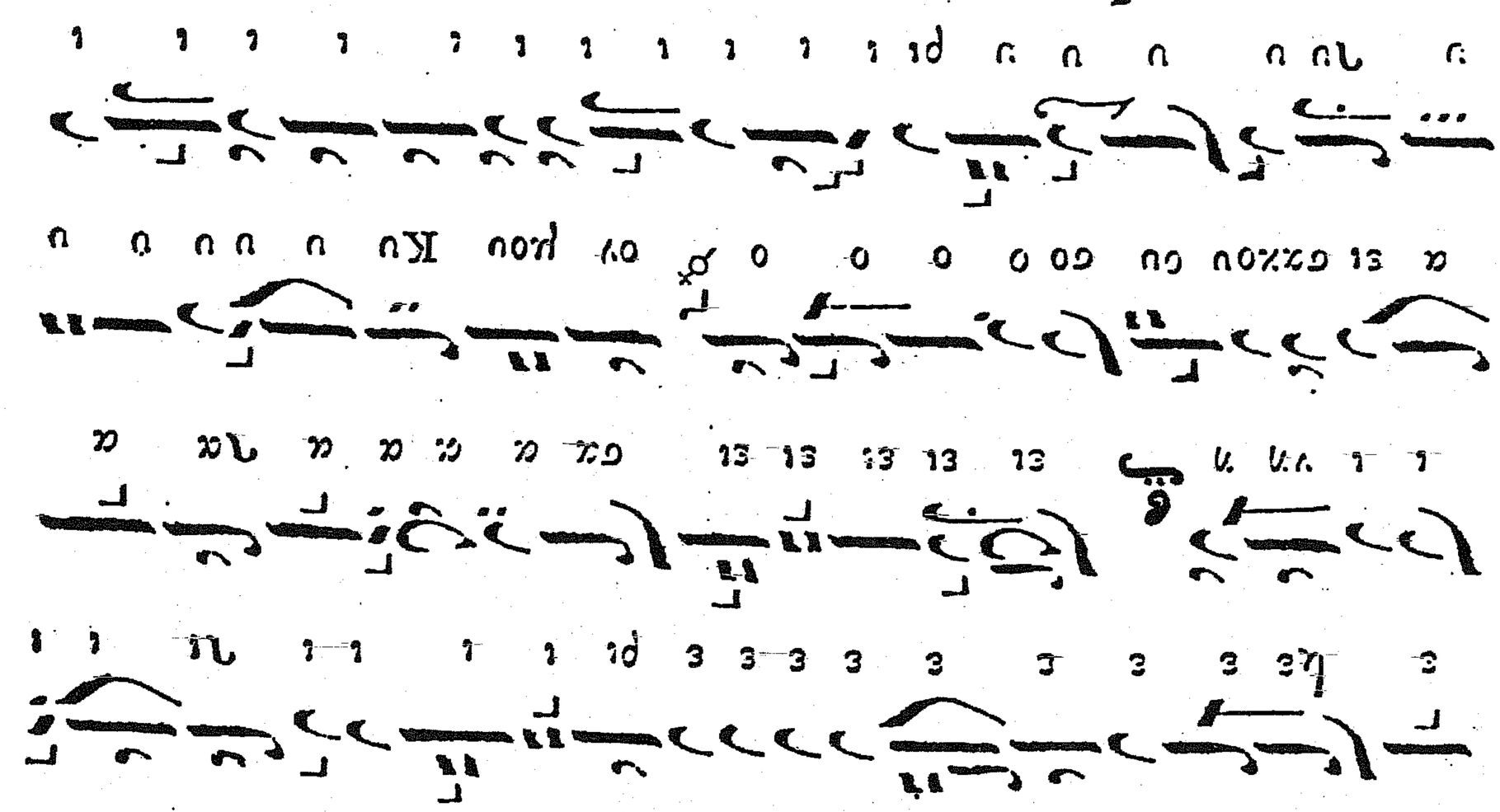

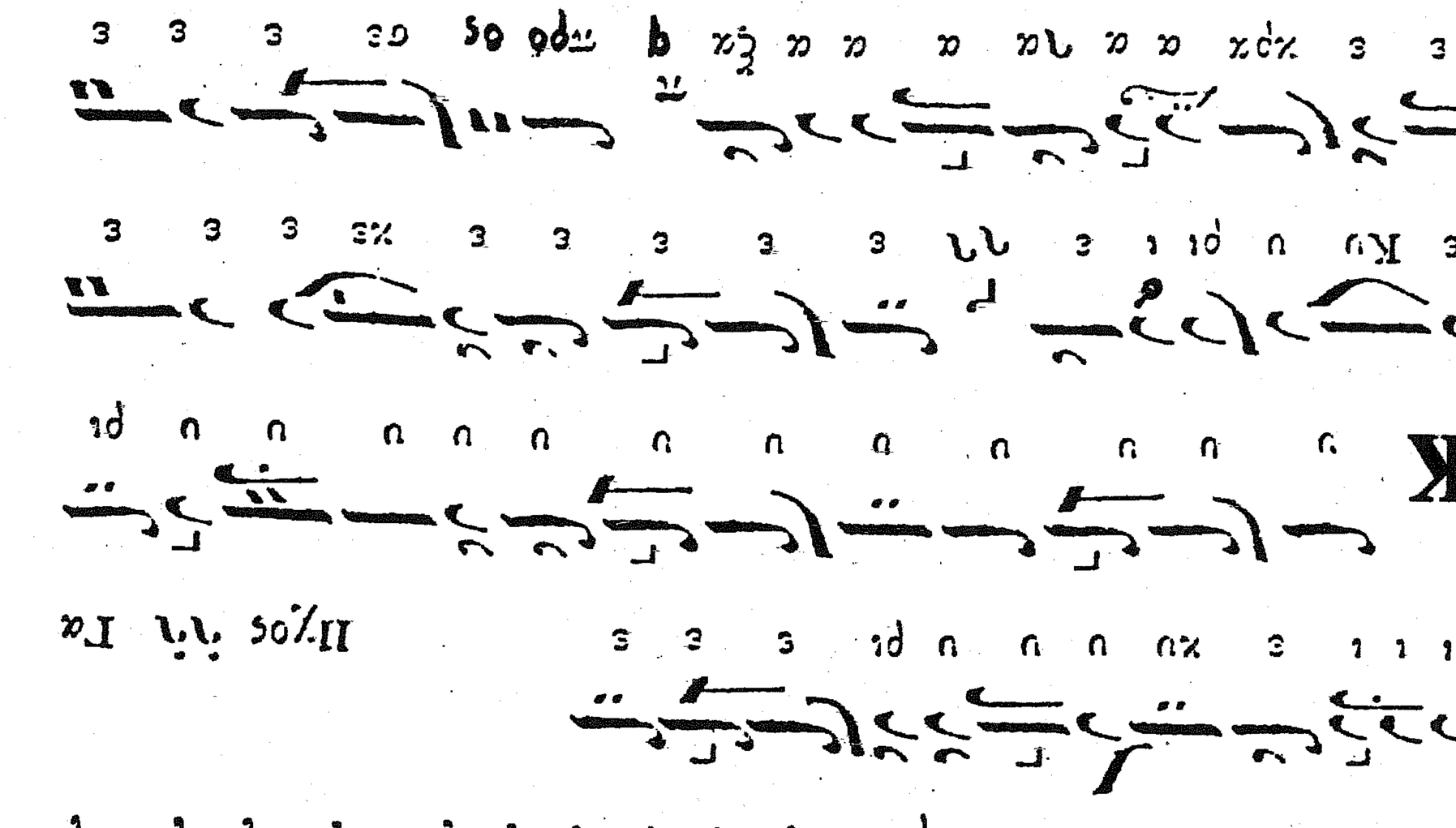

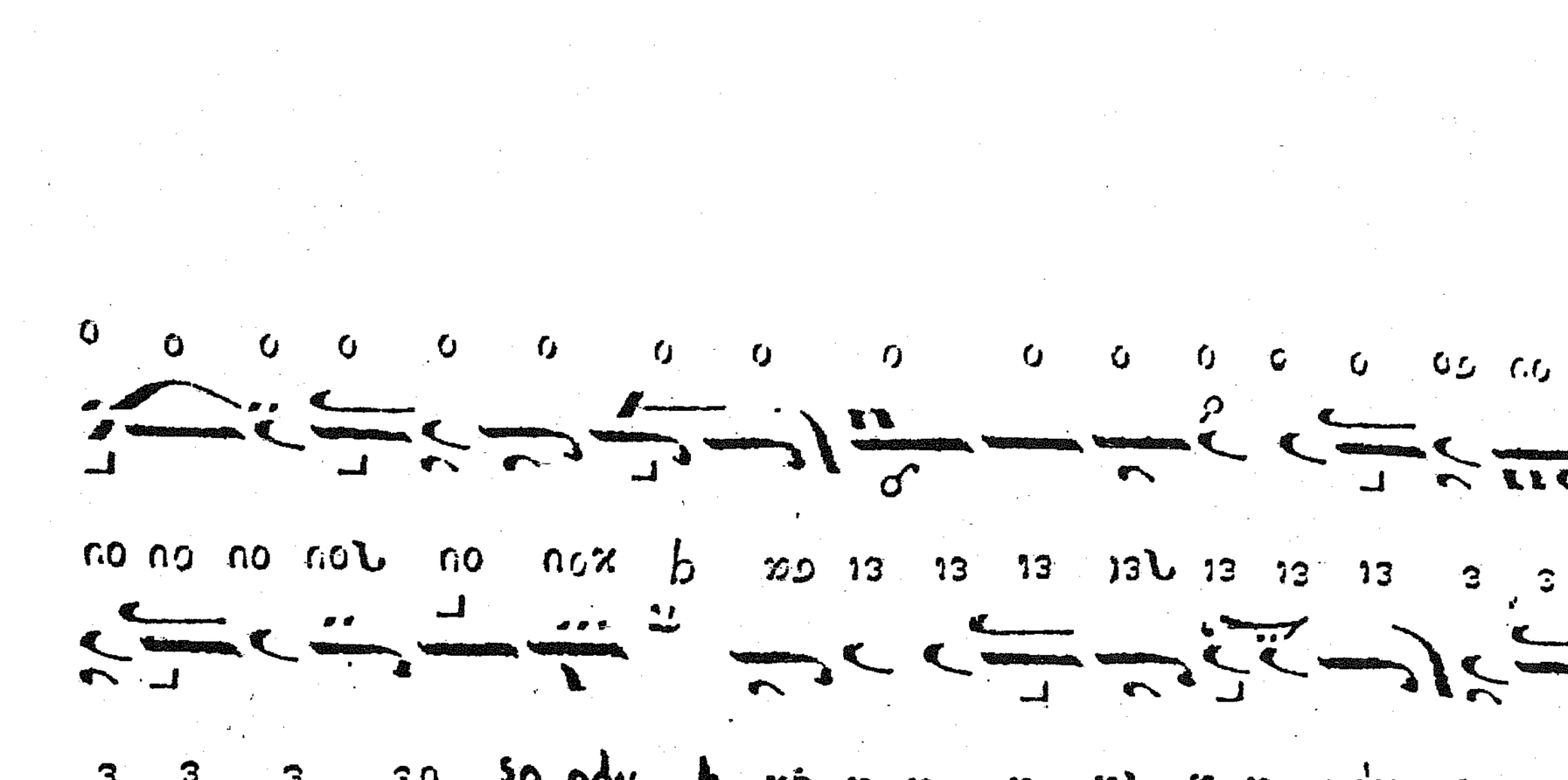

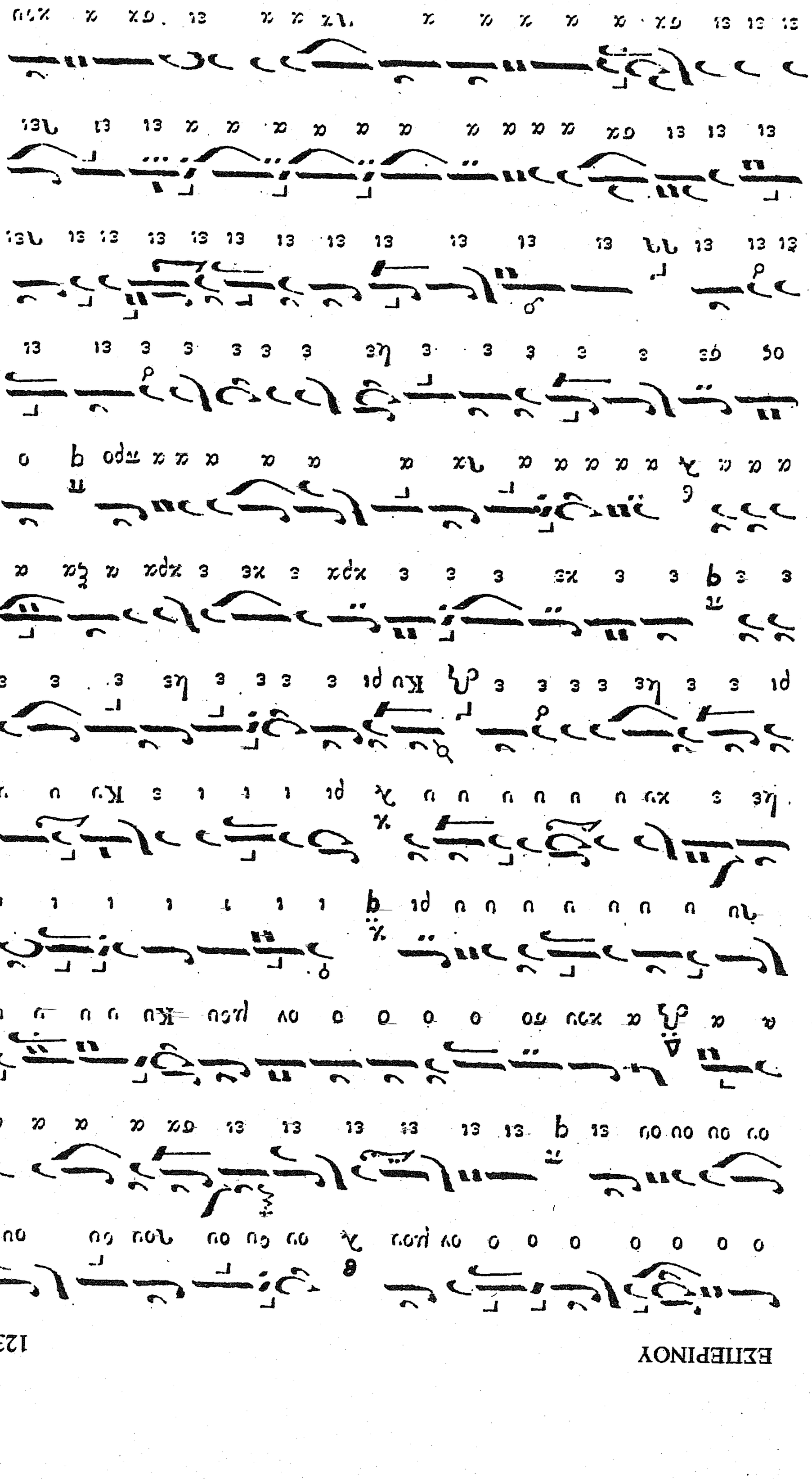

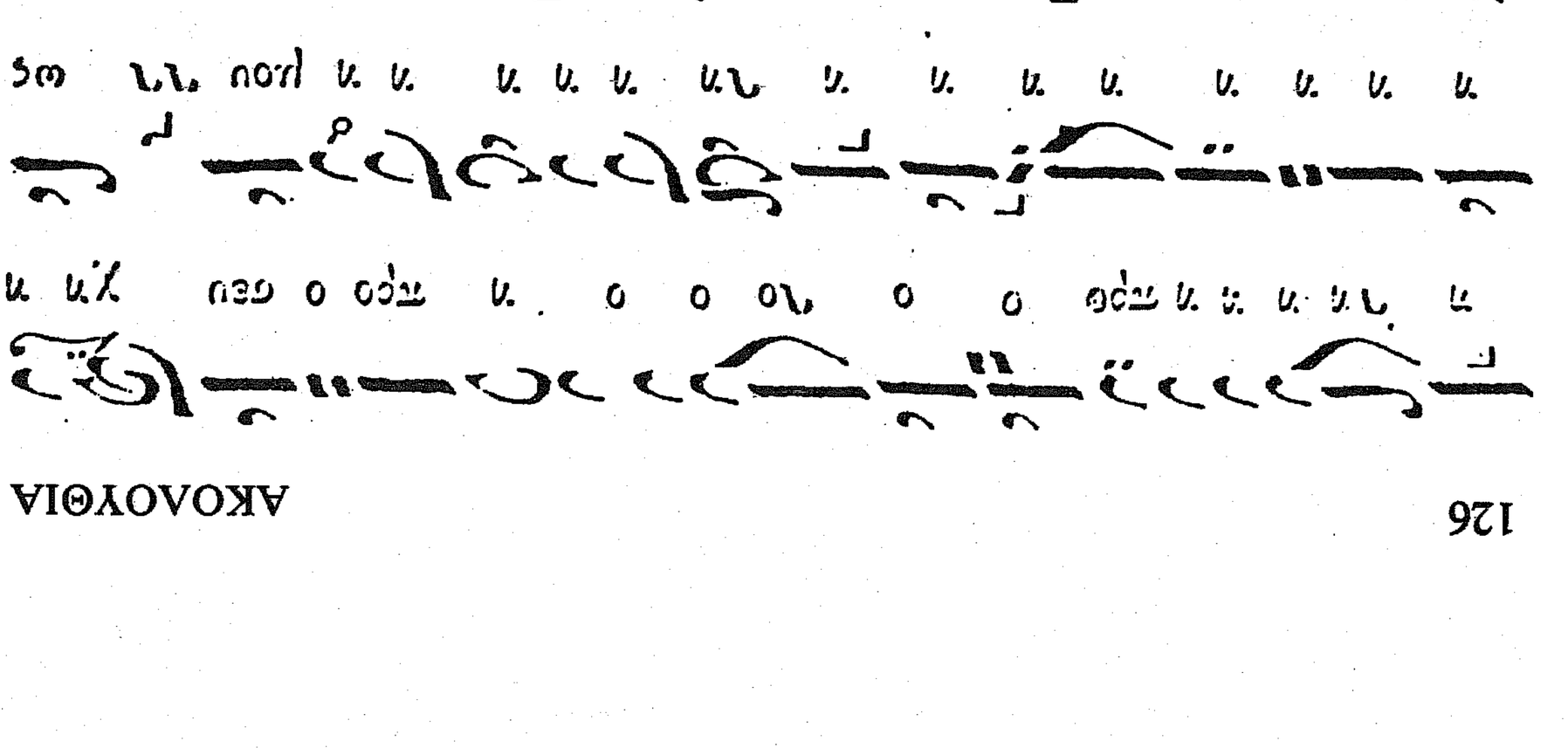

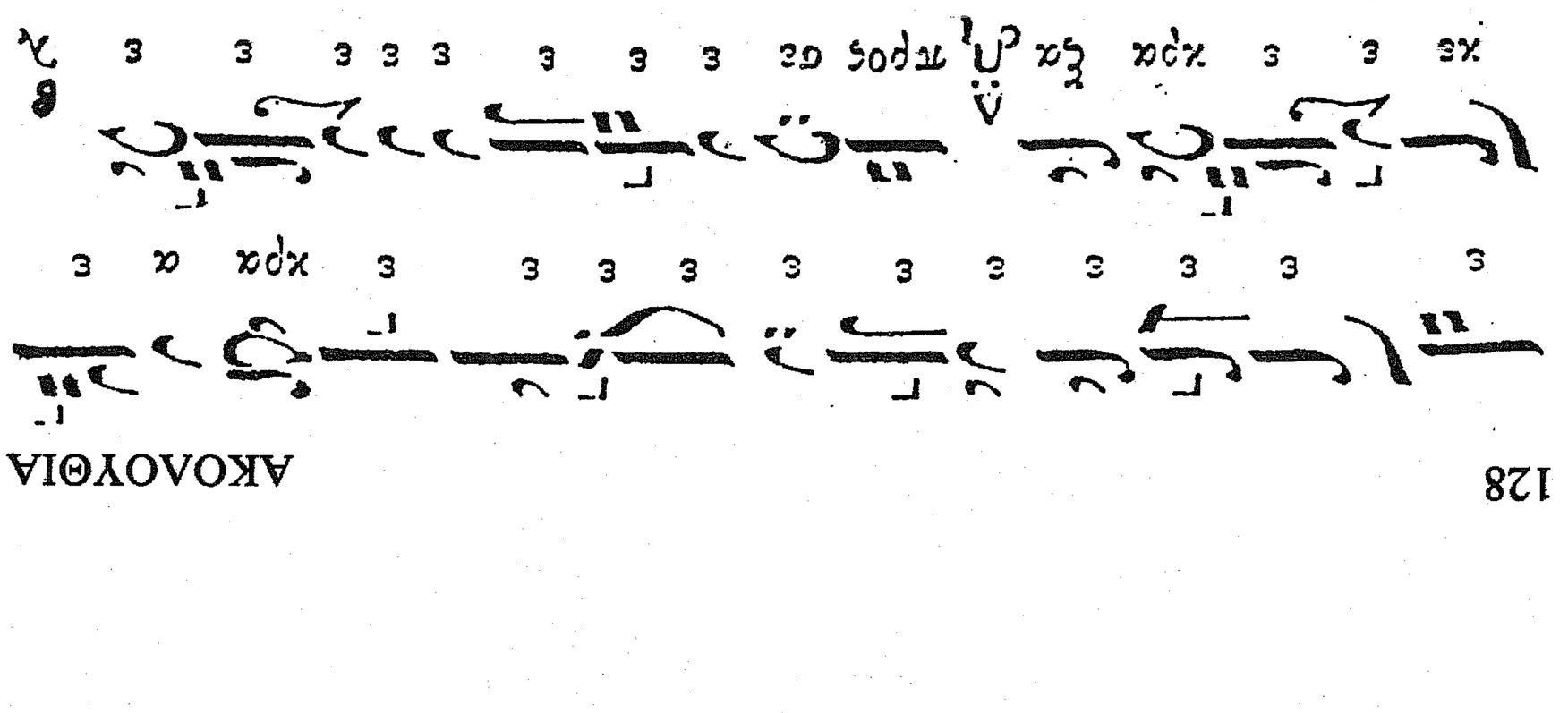

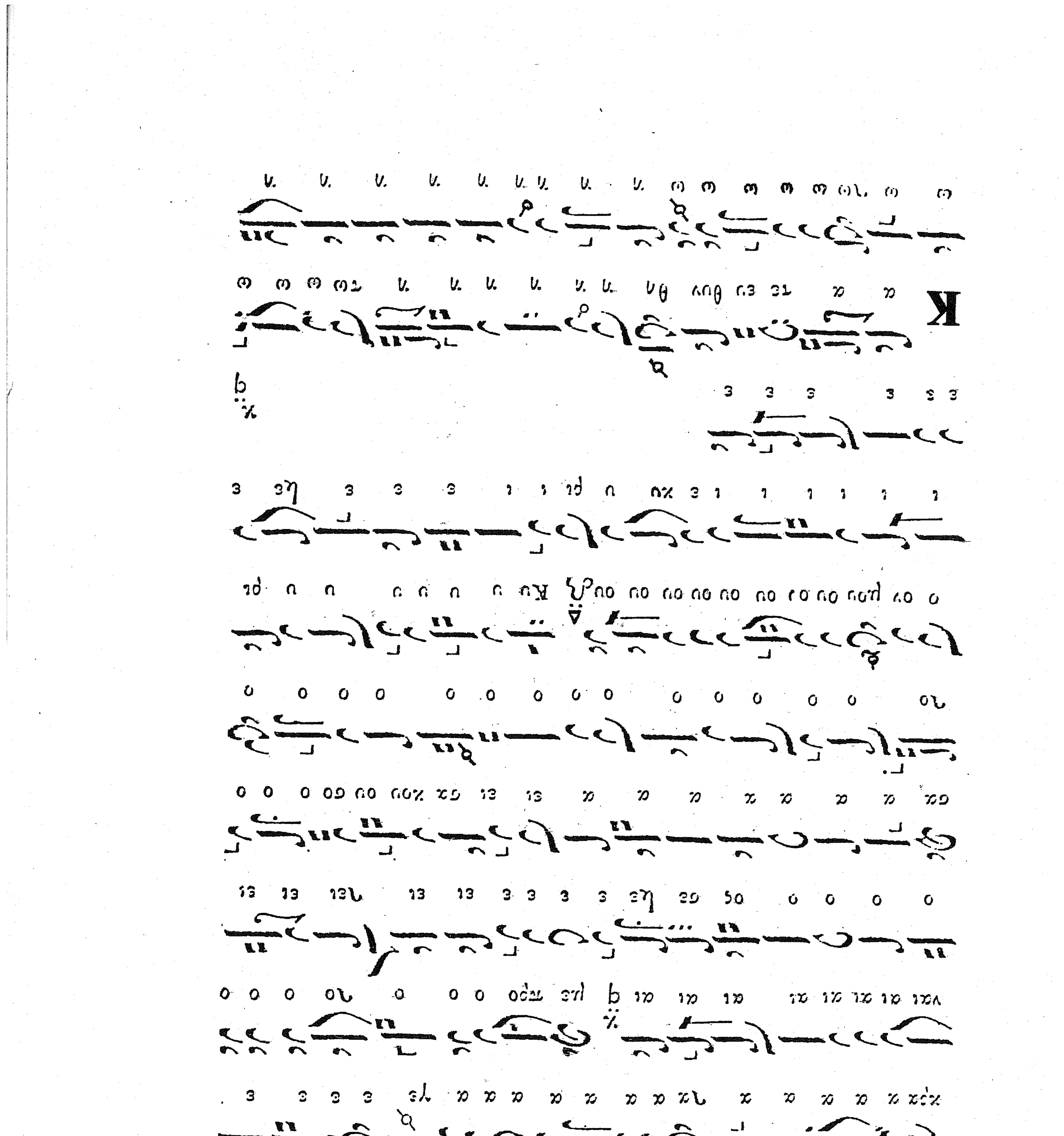

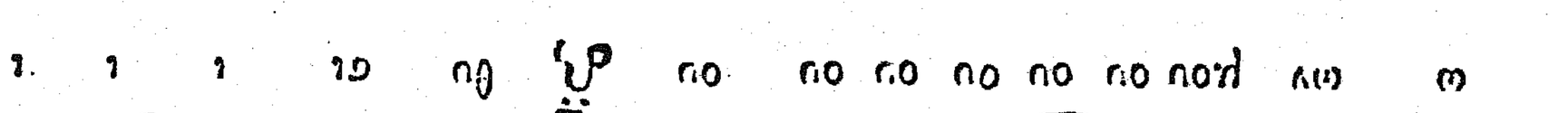

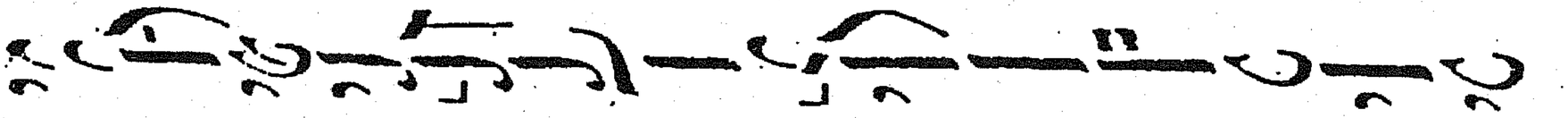

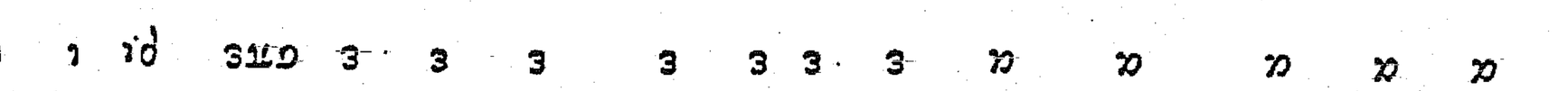

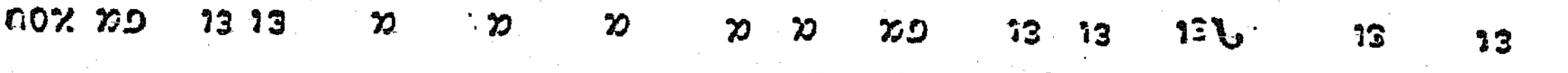

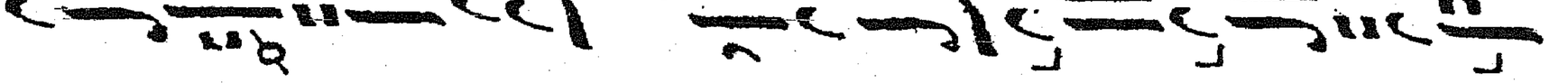

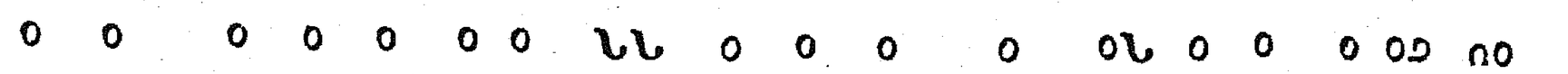

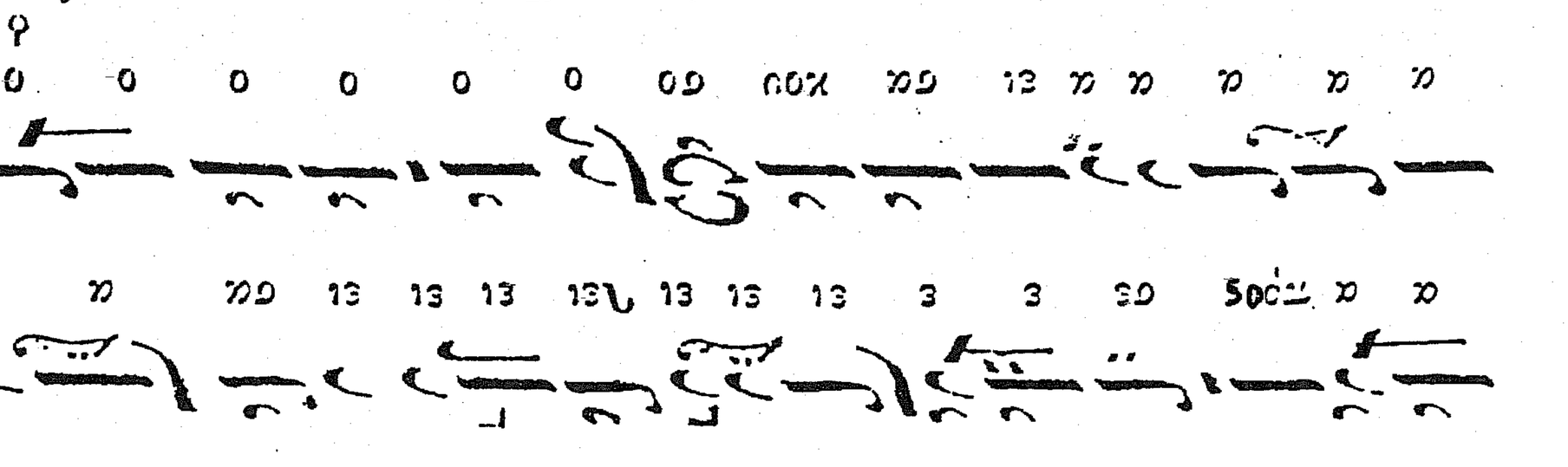

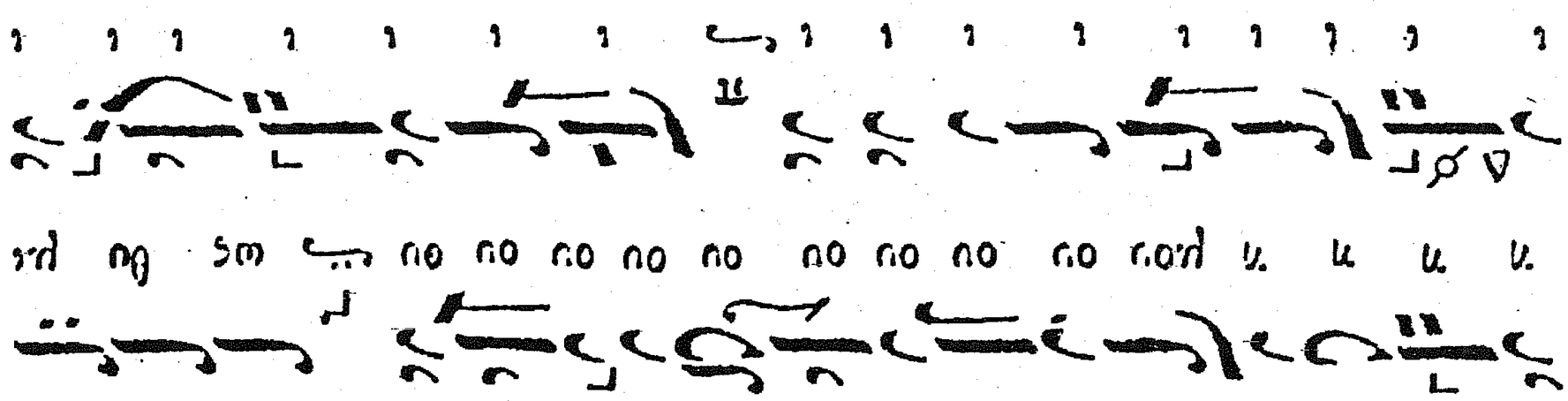

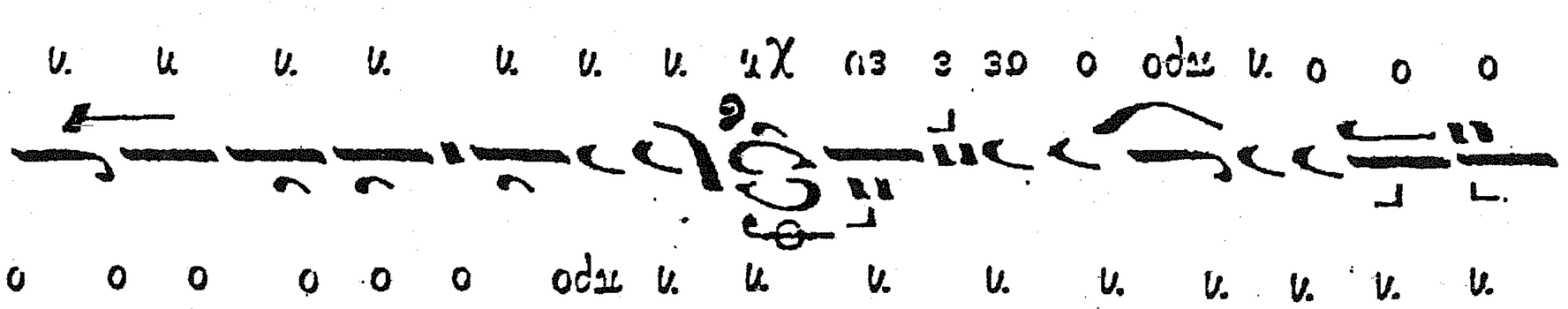

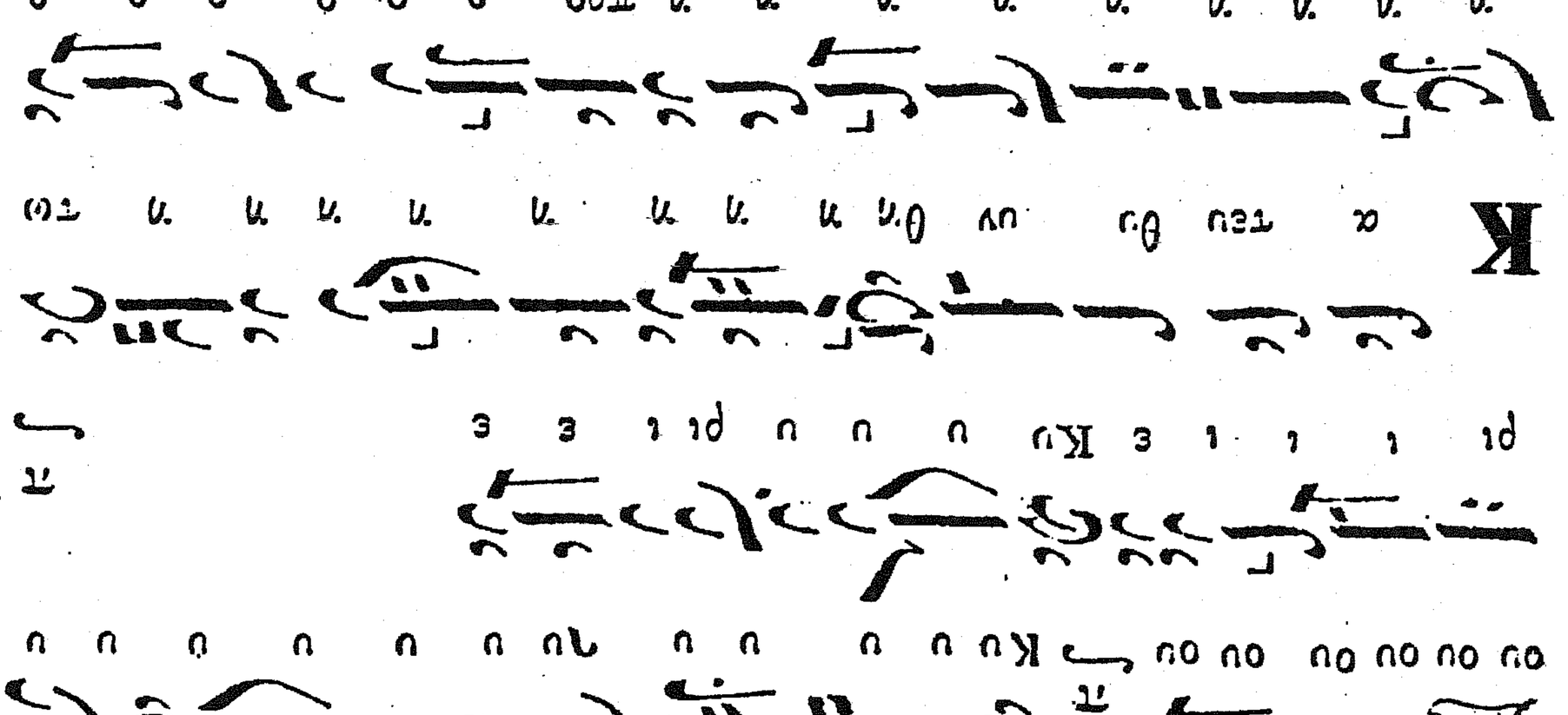

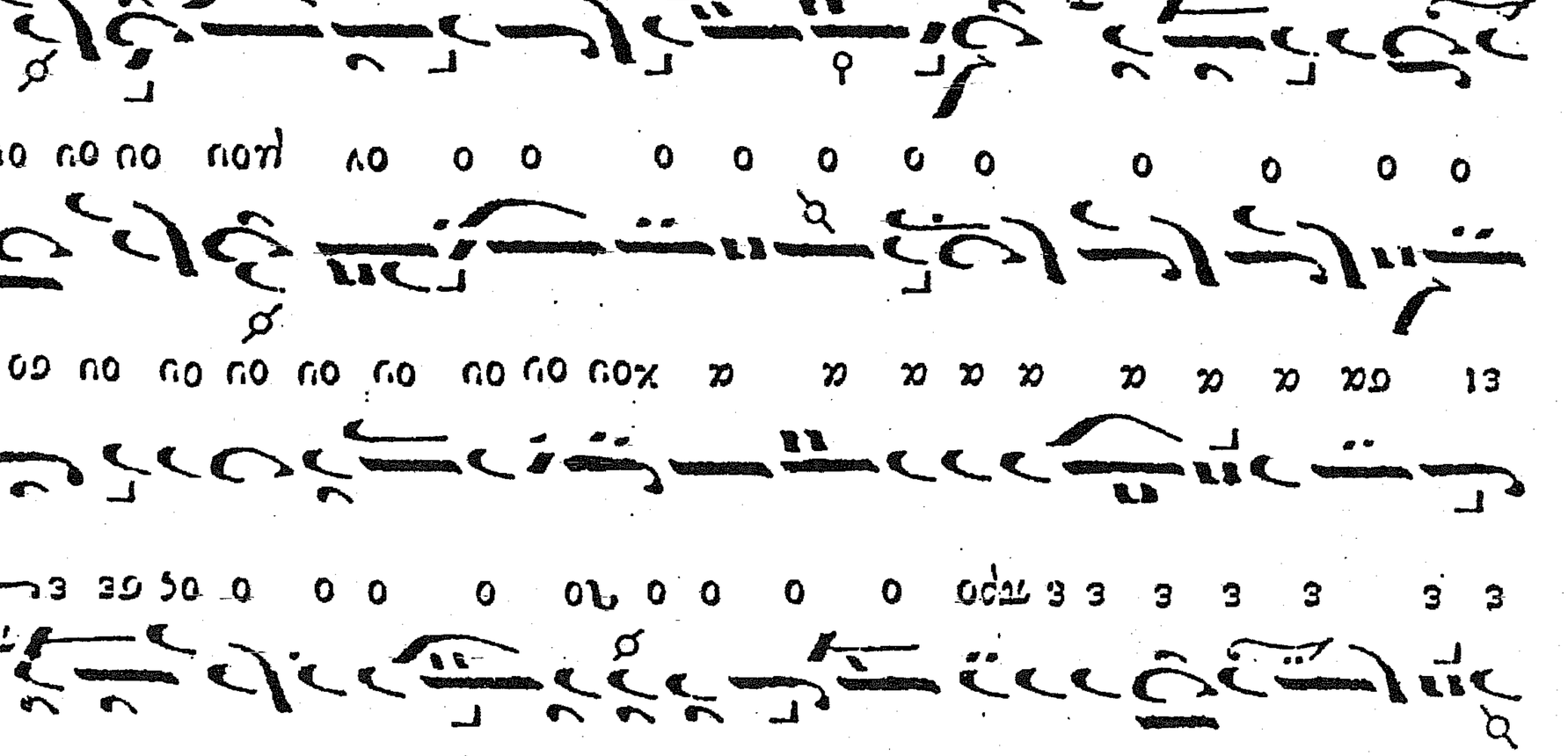

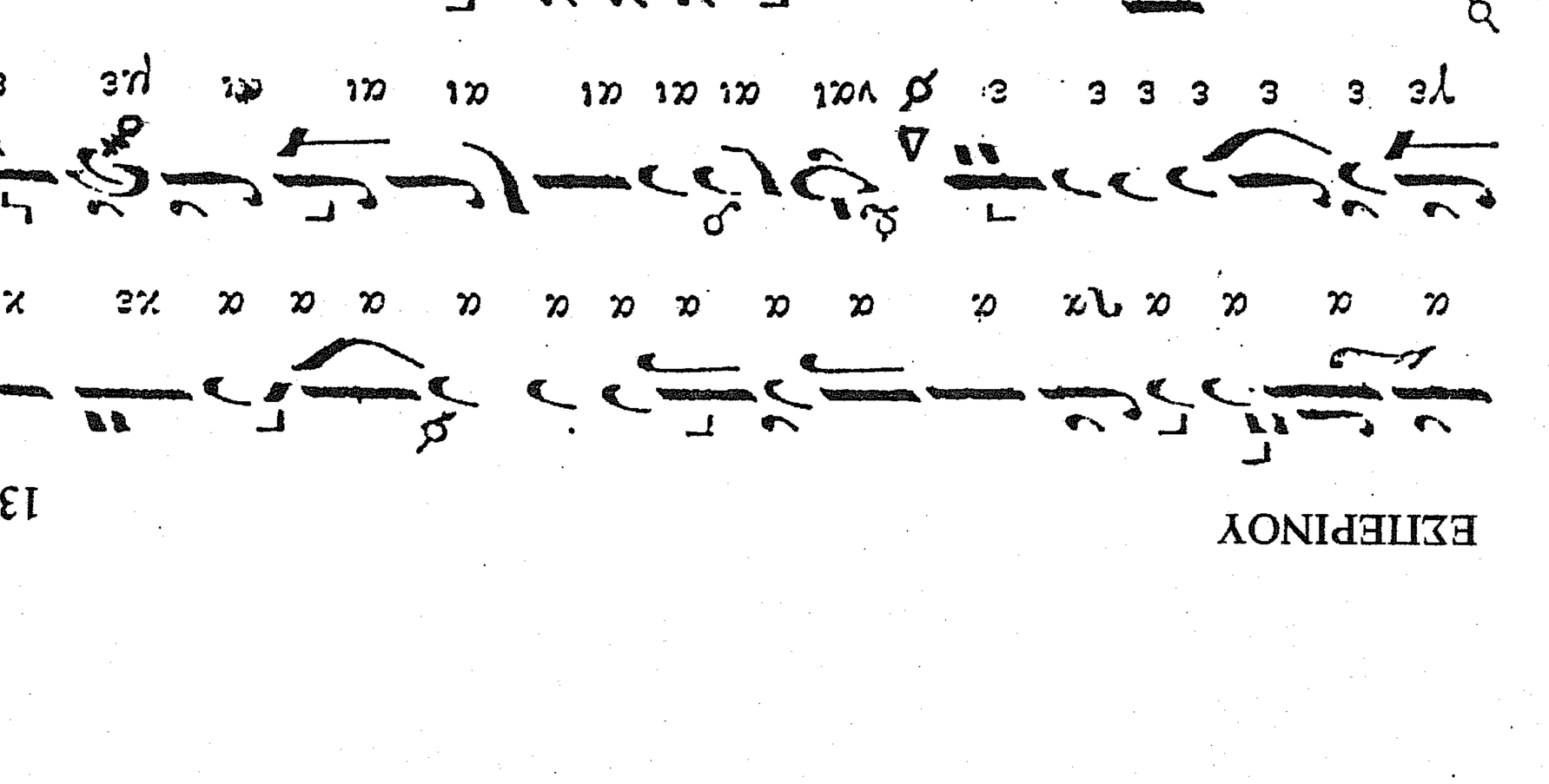

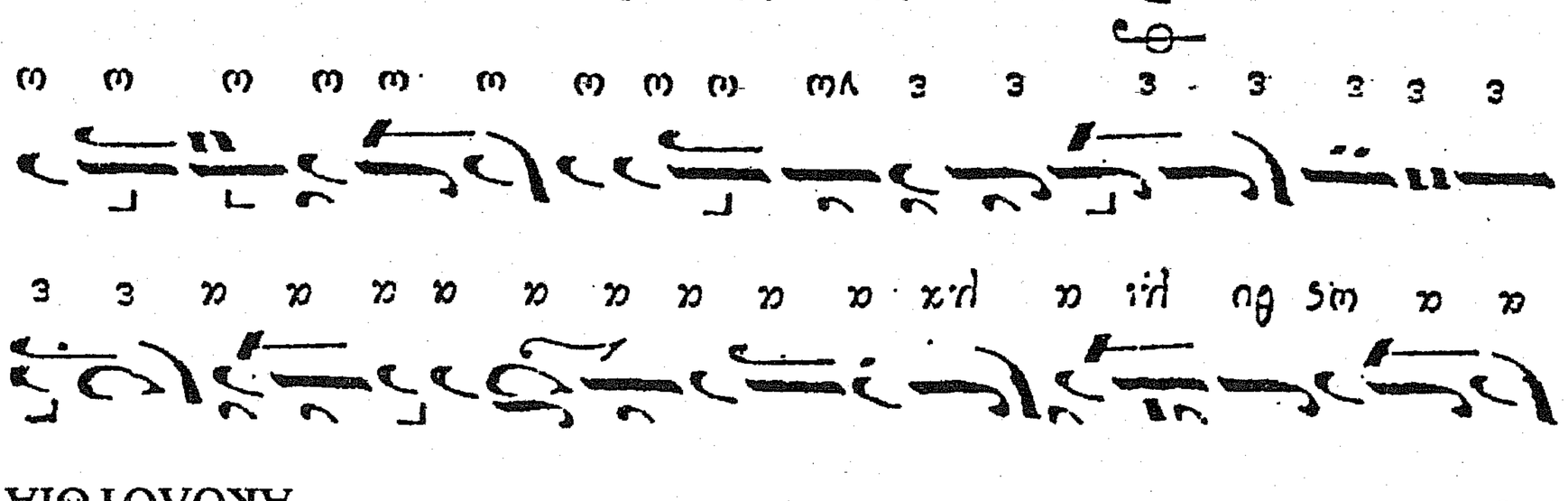

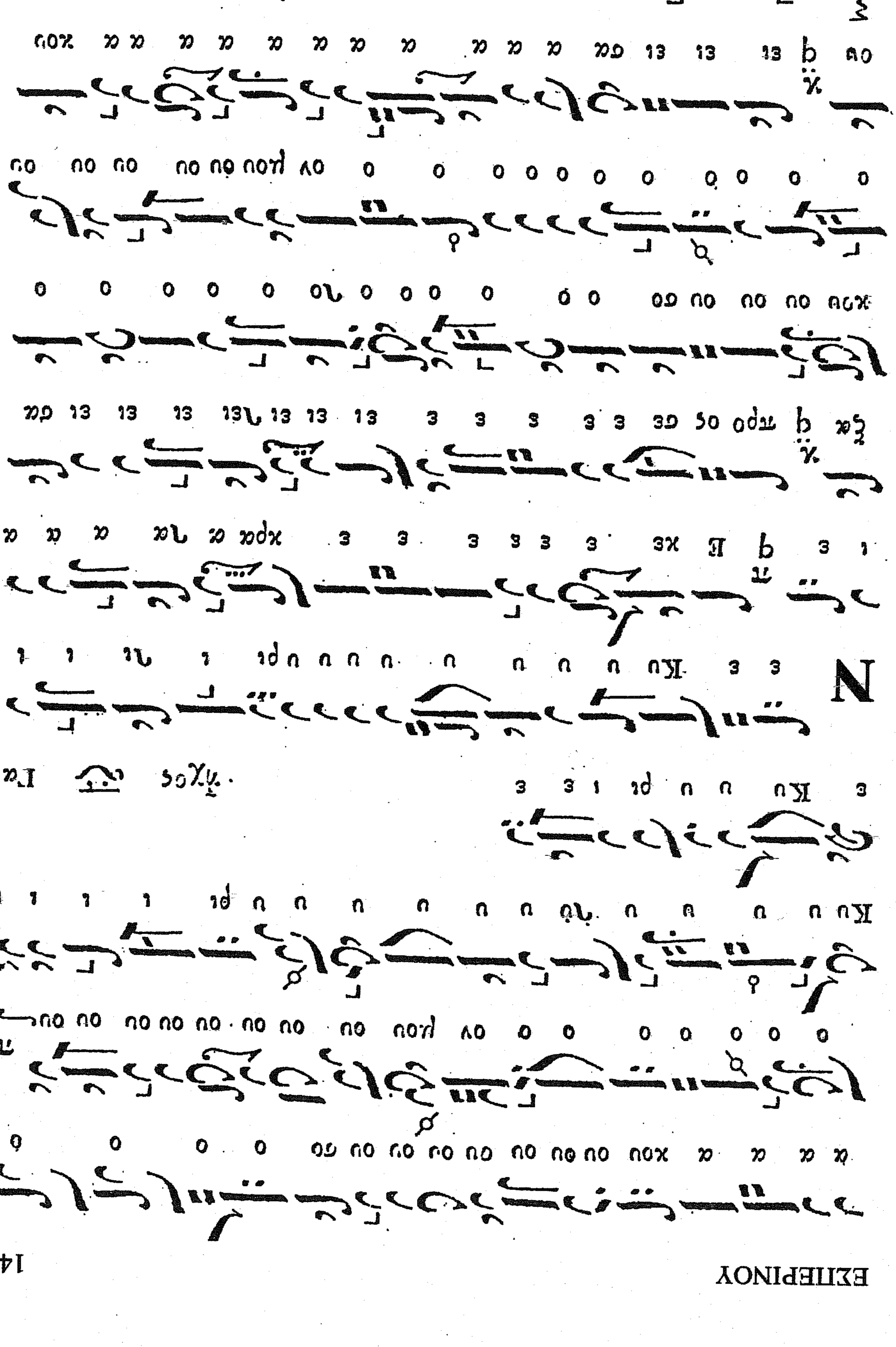

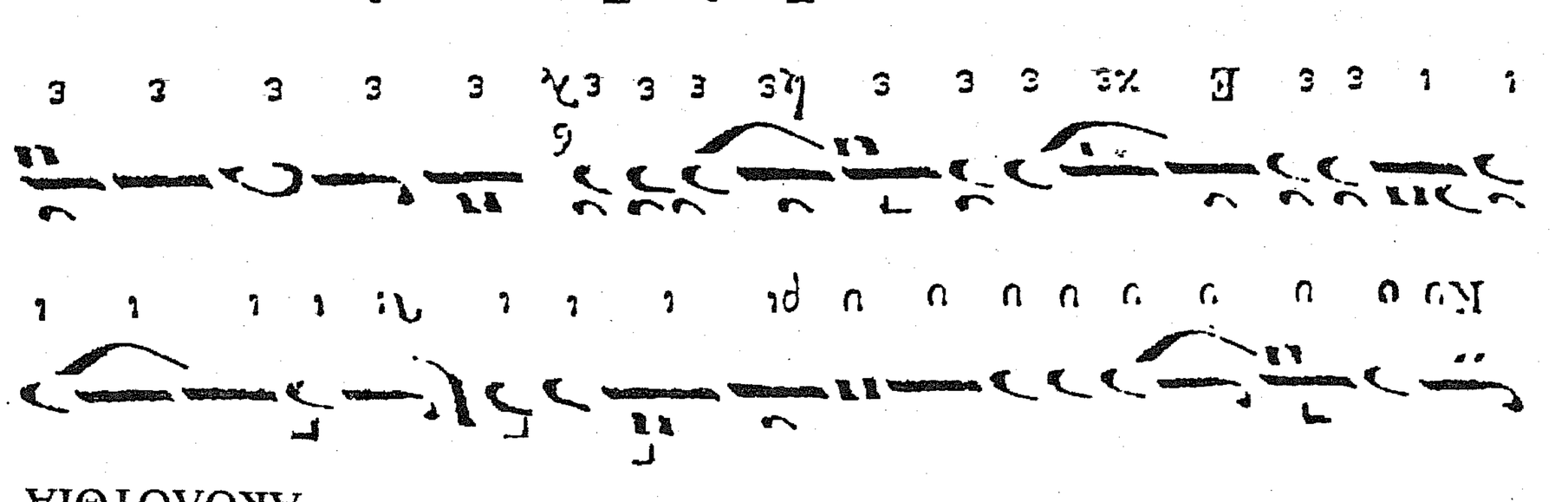

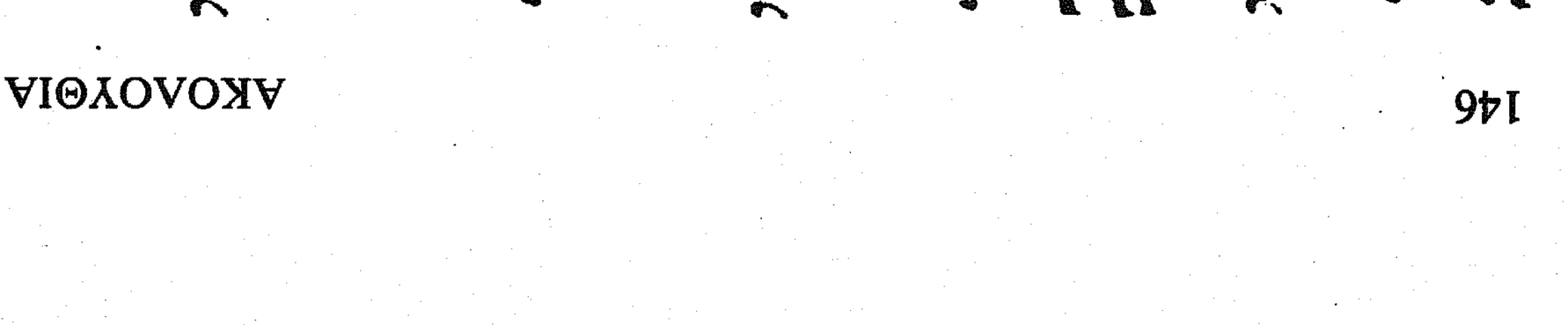

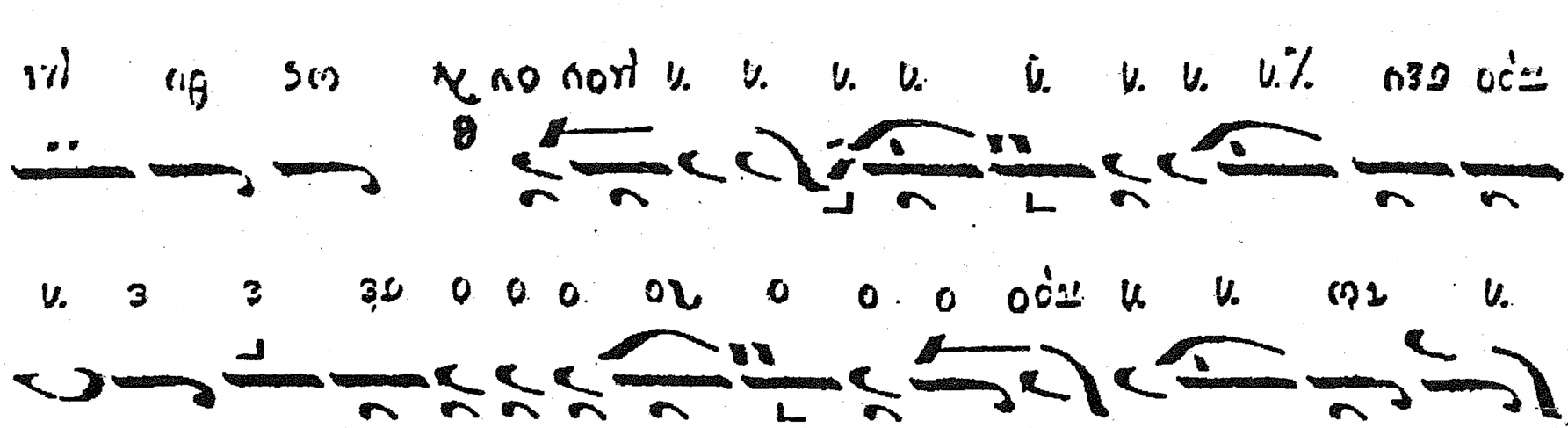

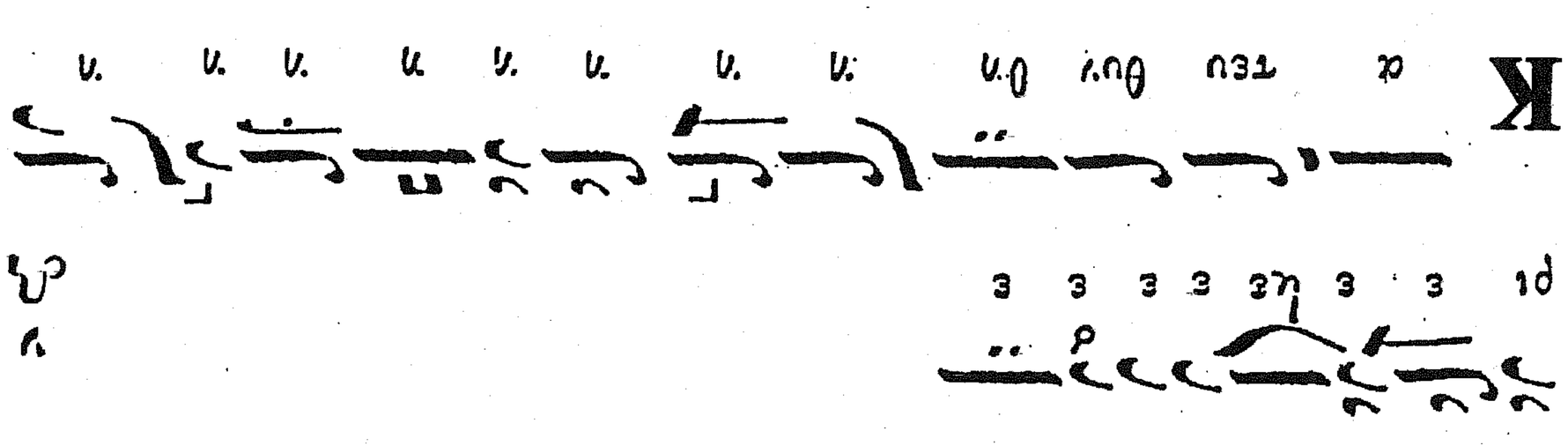

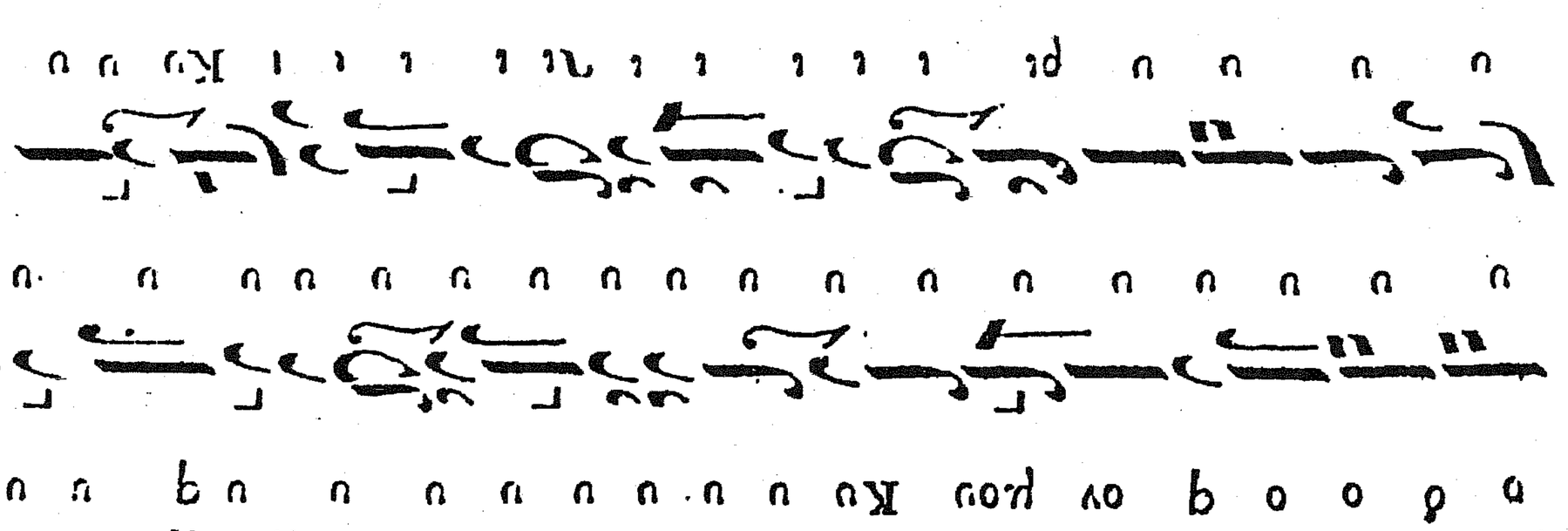

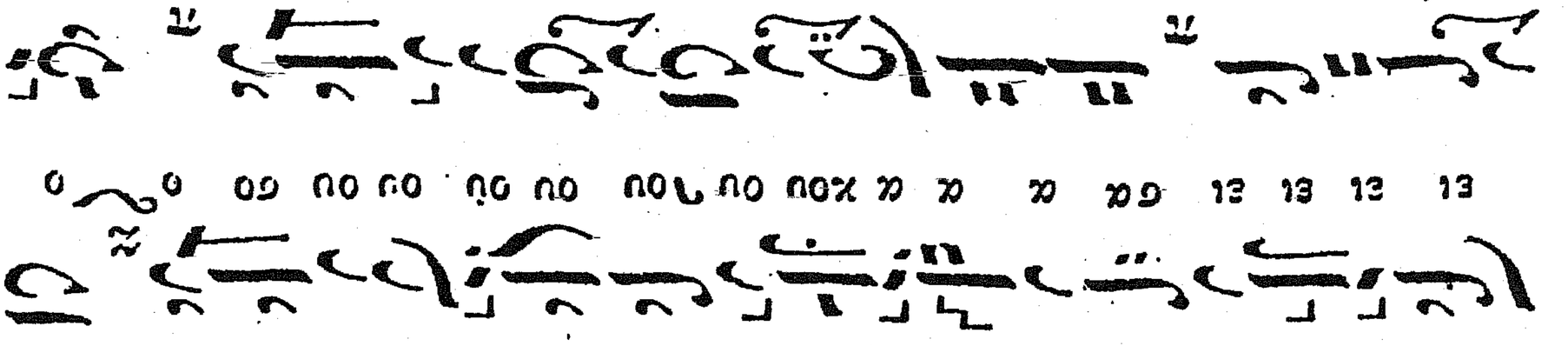

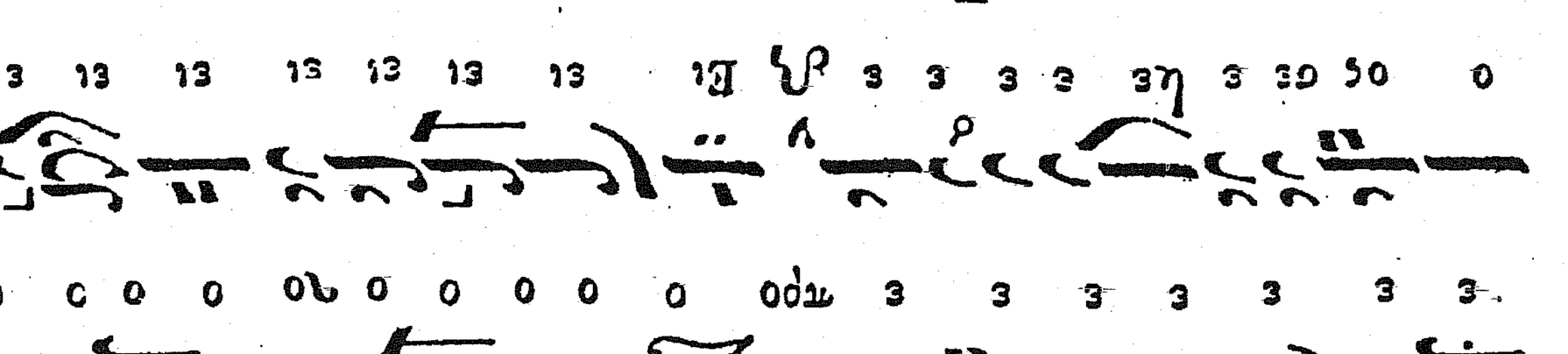

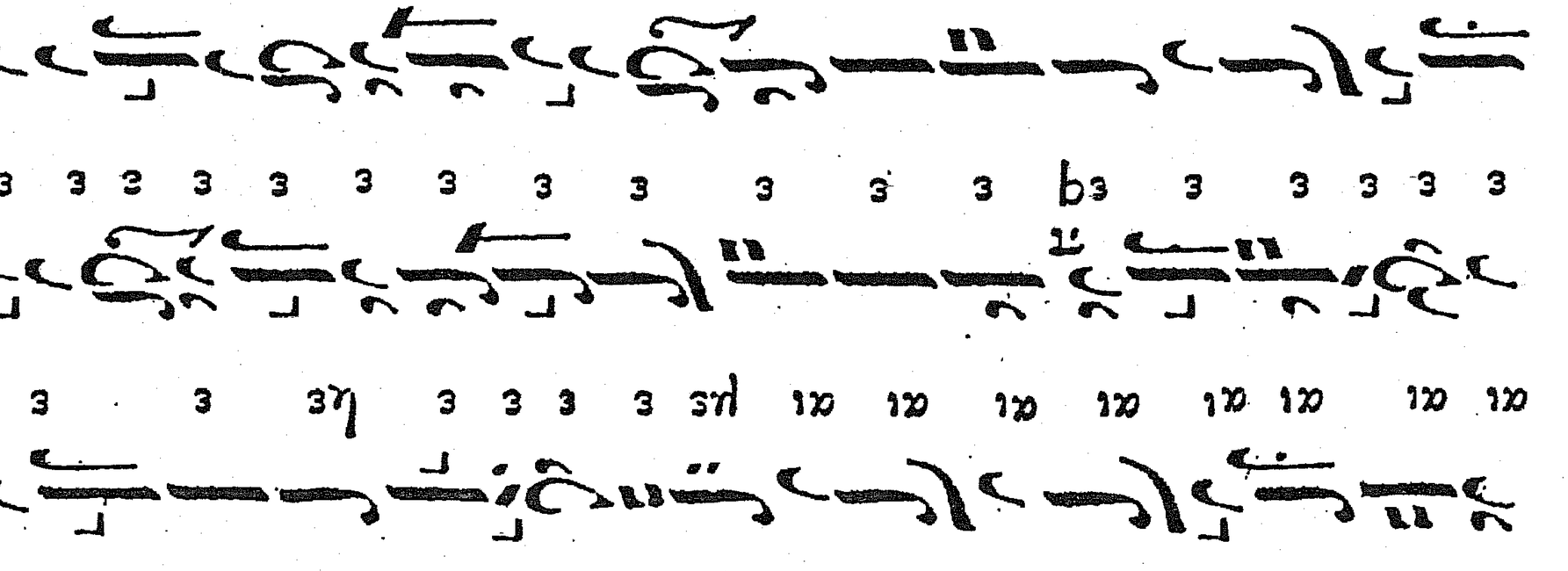

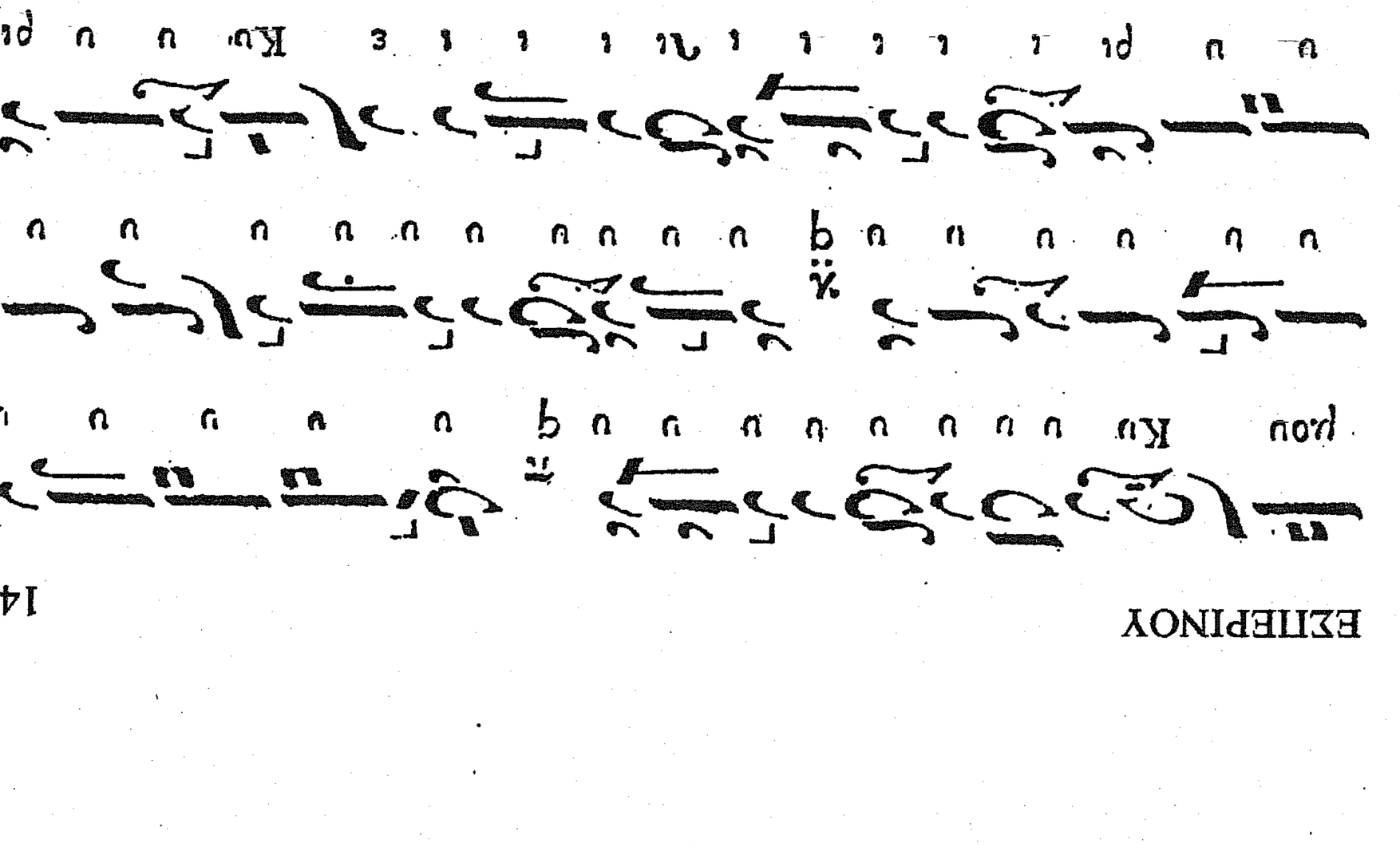

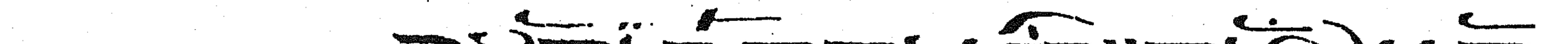

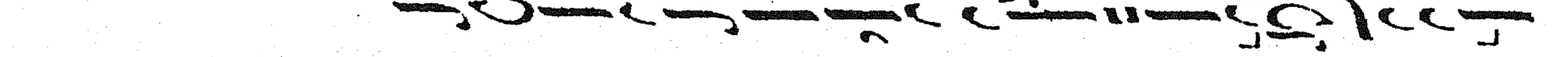

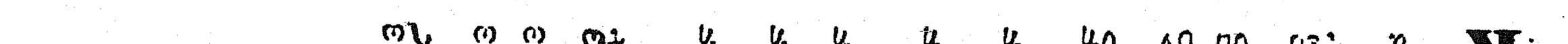

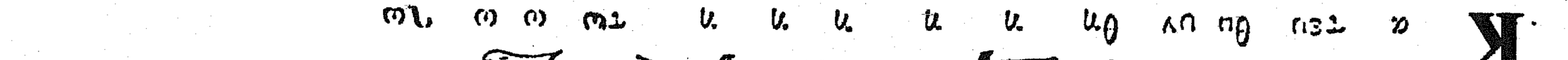
"Ητερα Κεκρυγμένα Βιβλαρίου
Ιερέως του Νομοφύλακος Ἡγου ἀ Πα:

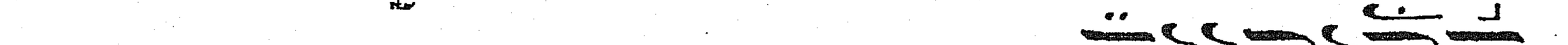

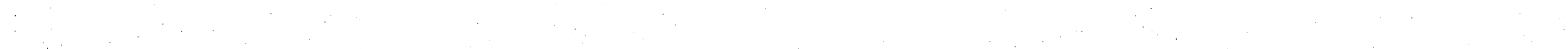

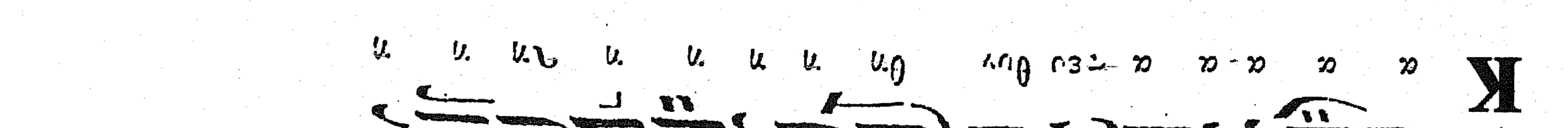

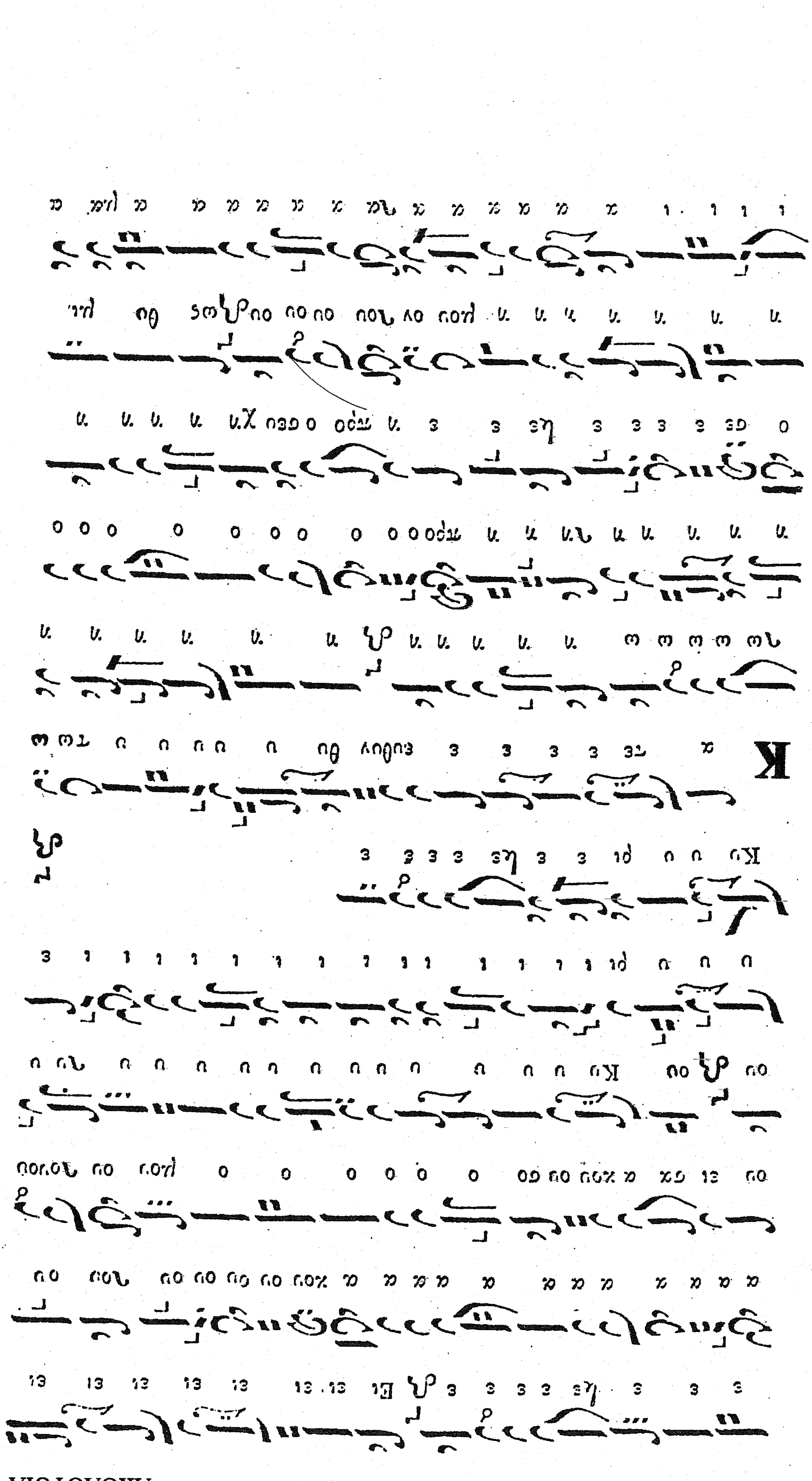

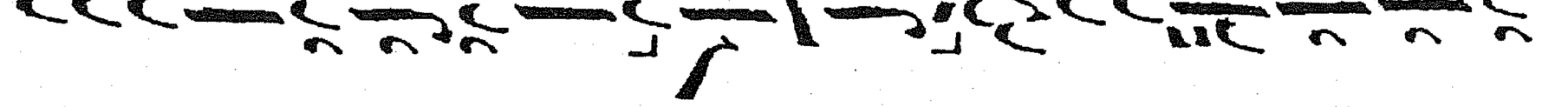

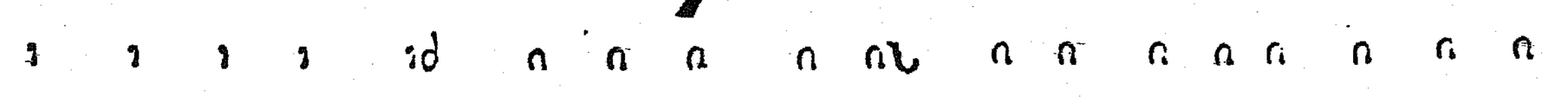

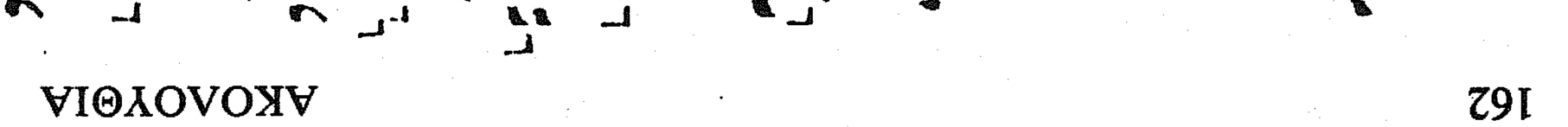

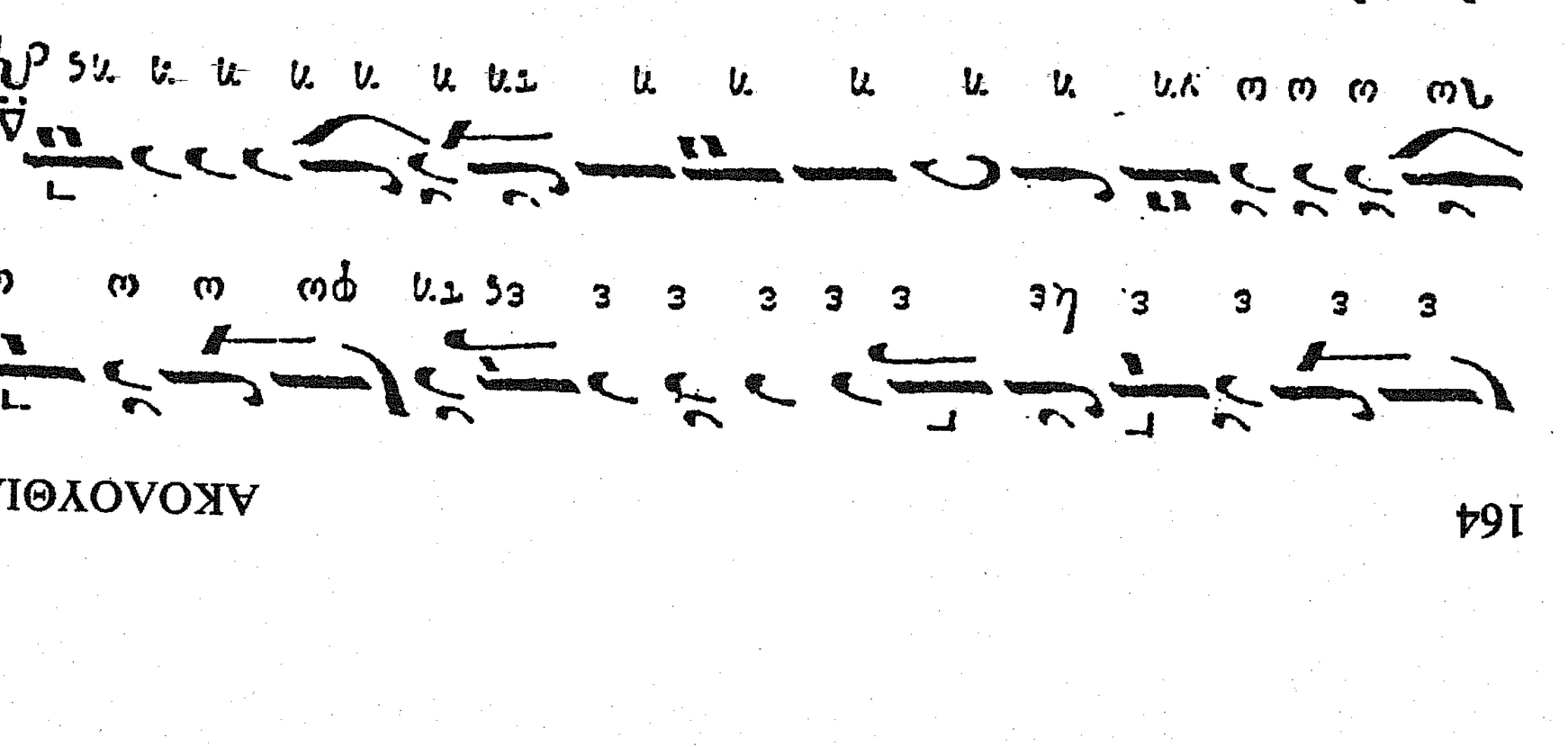

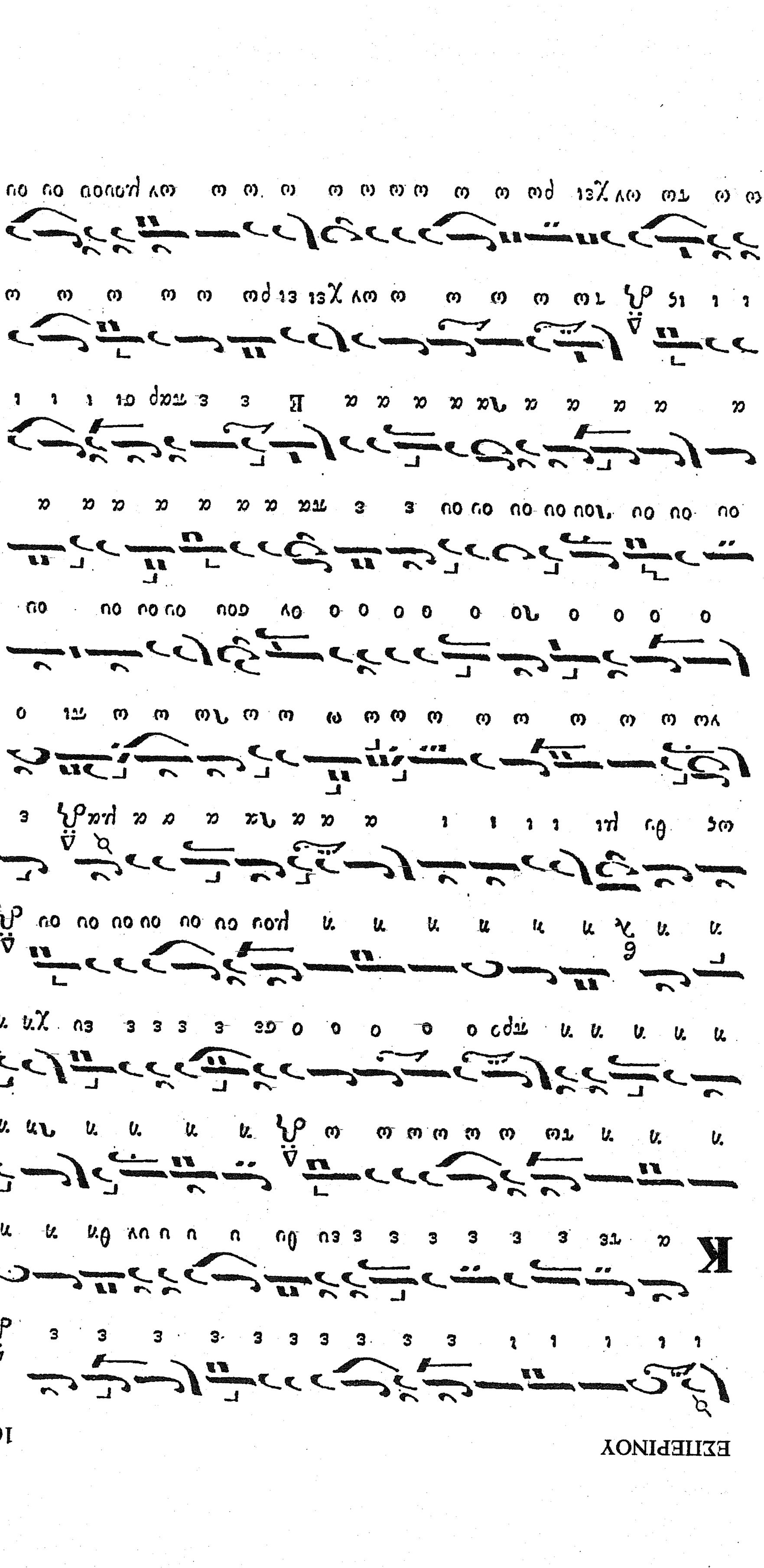

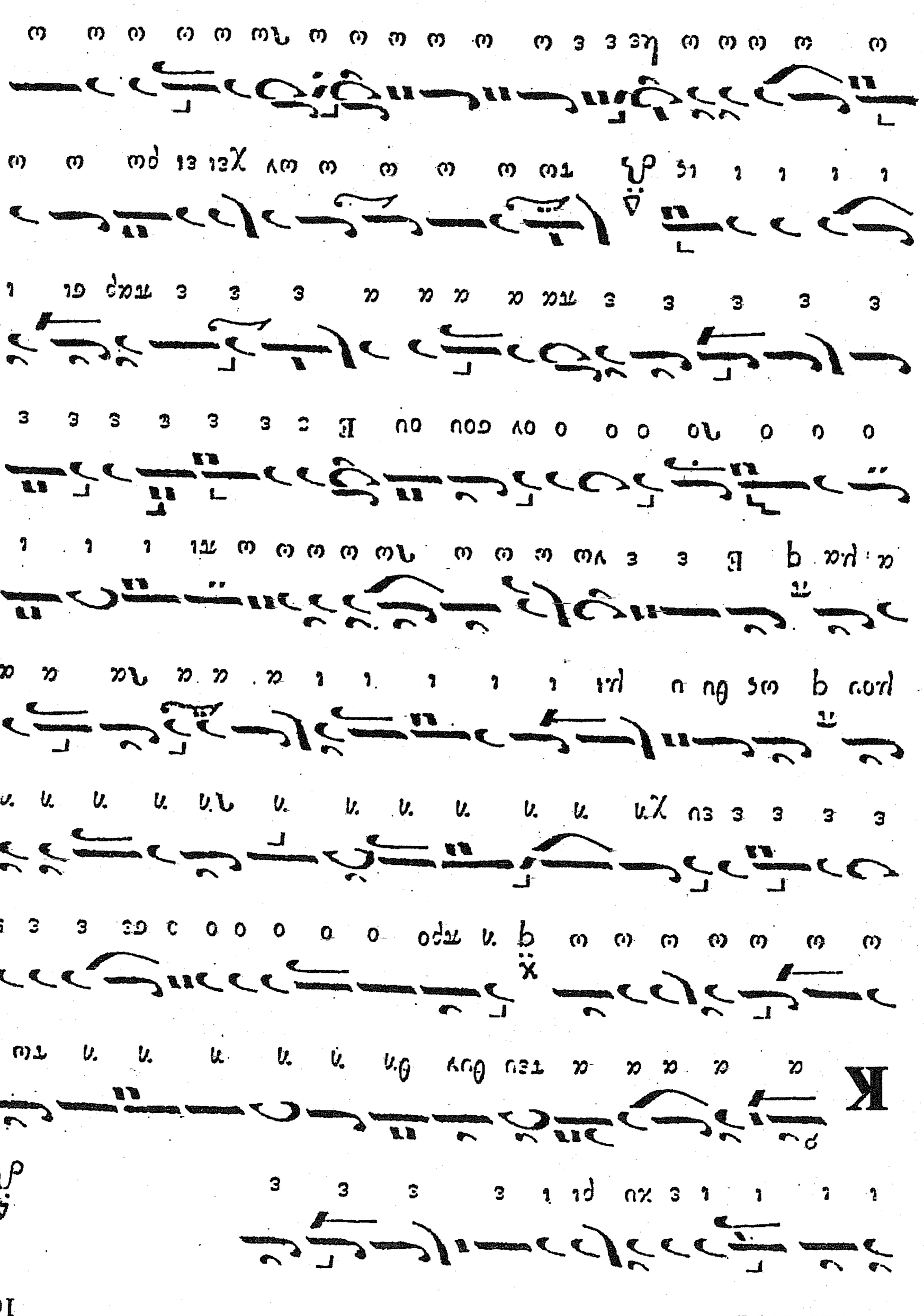

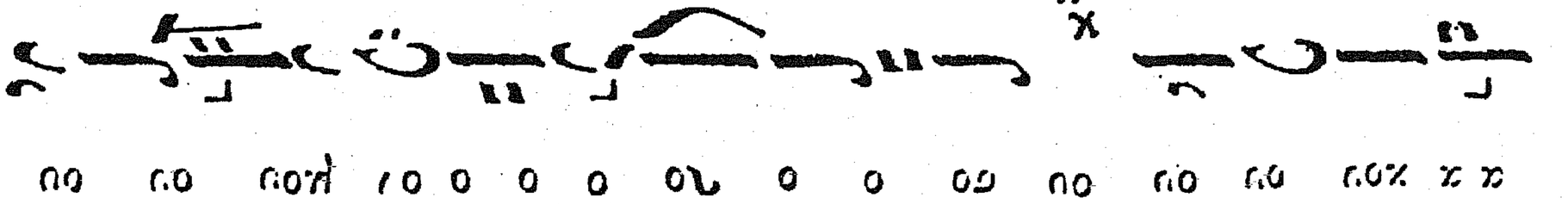

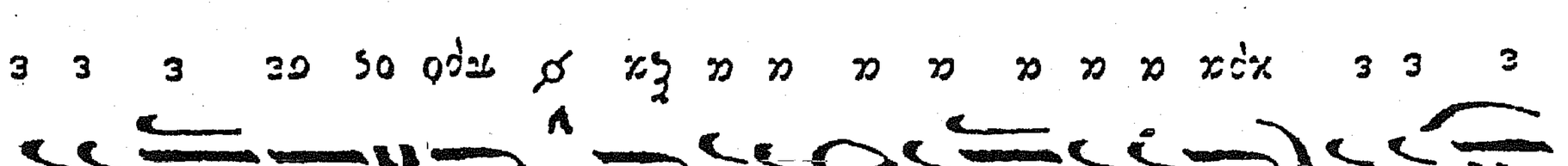

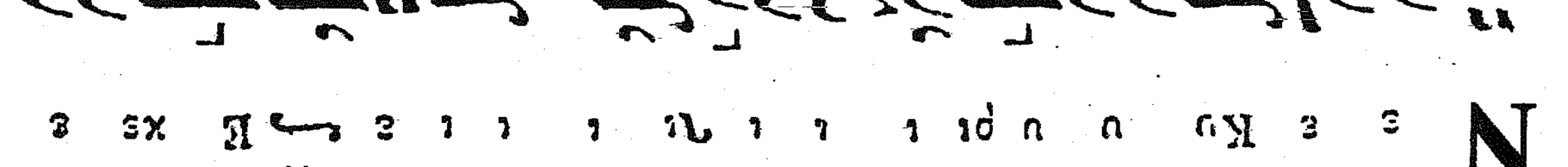

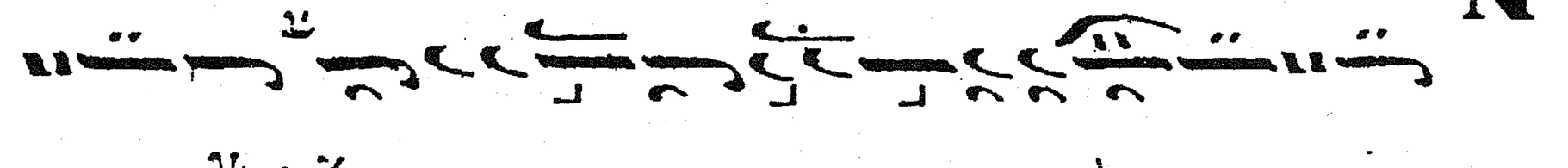

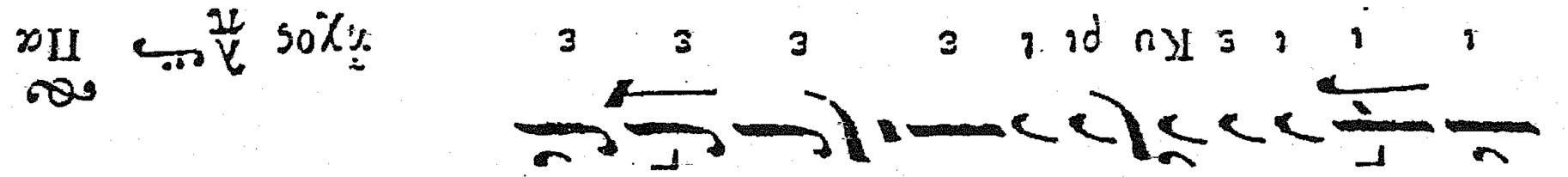

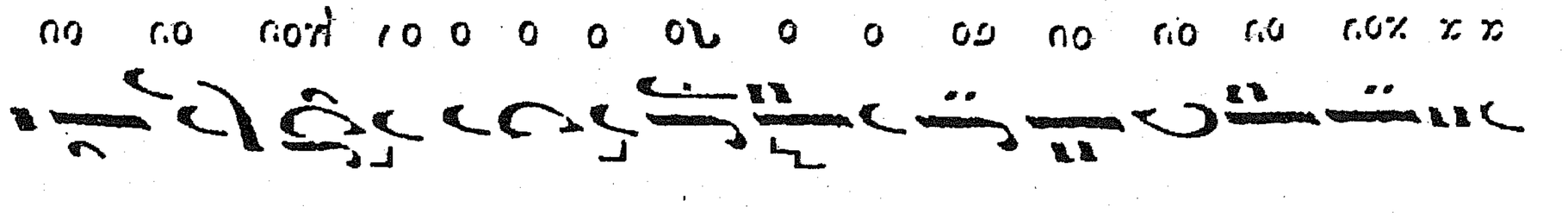

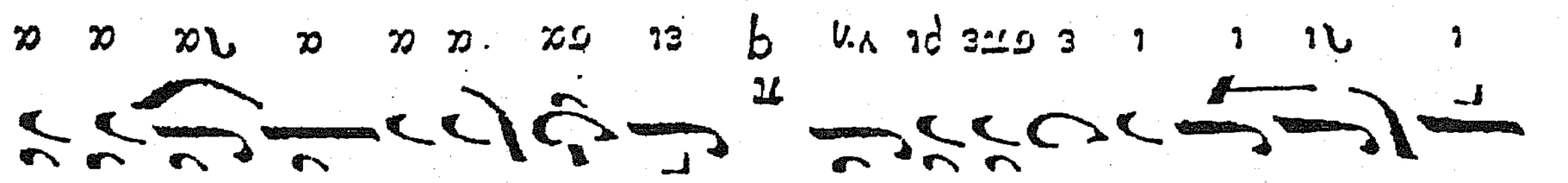

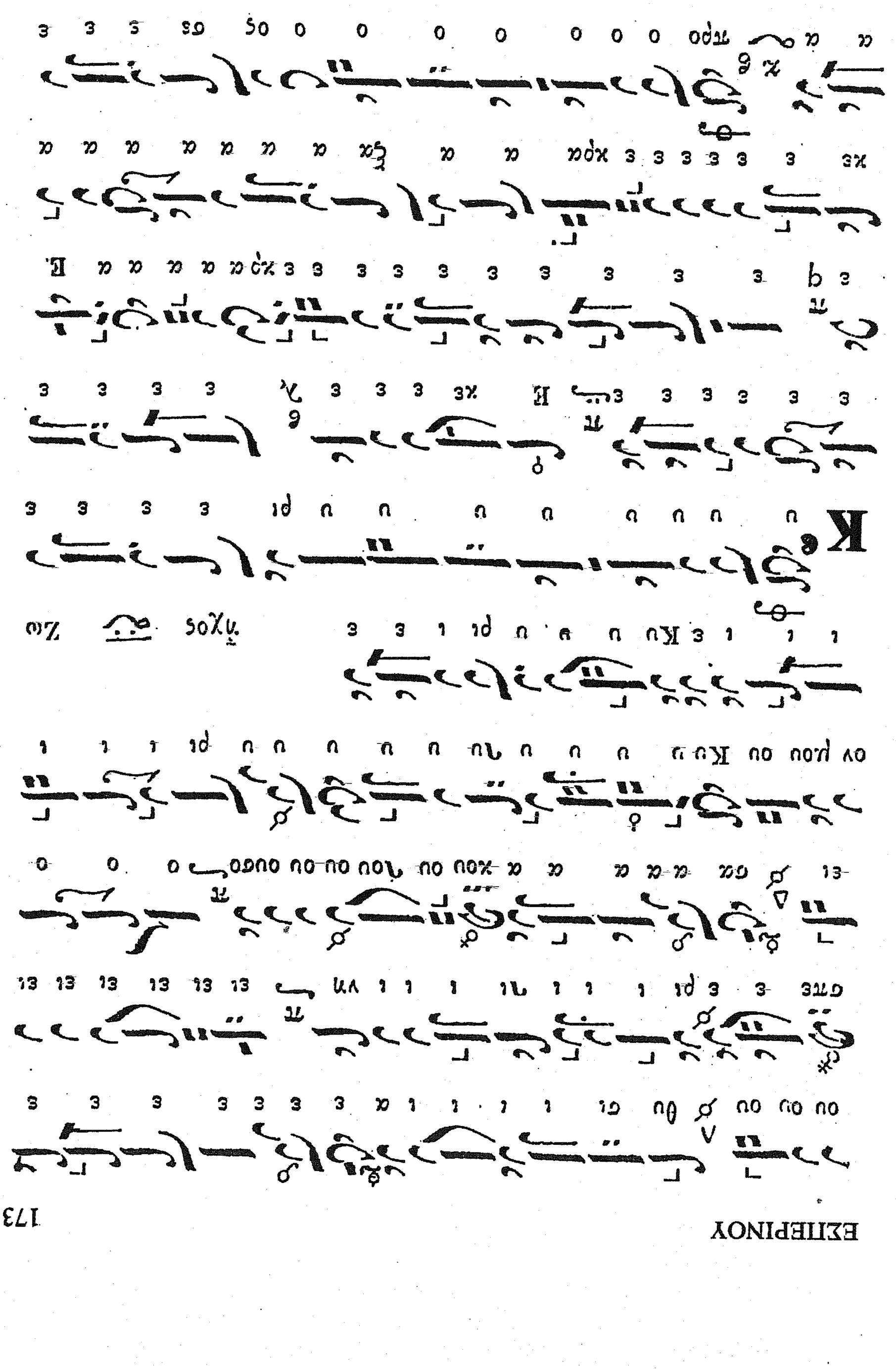

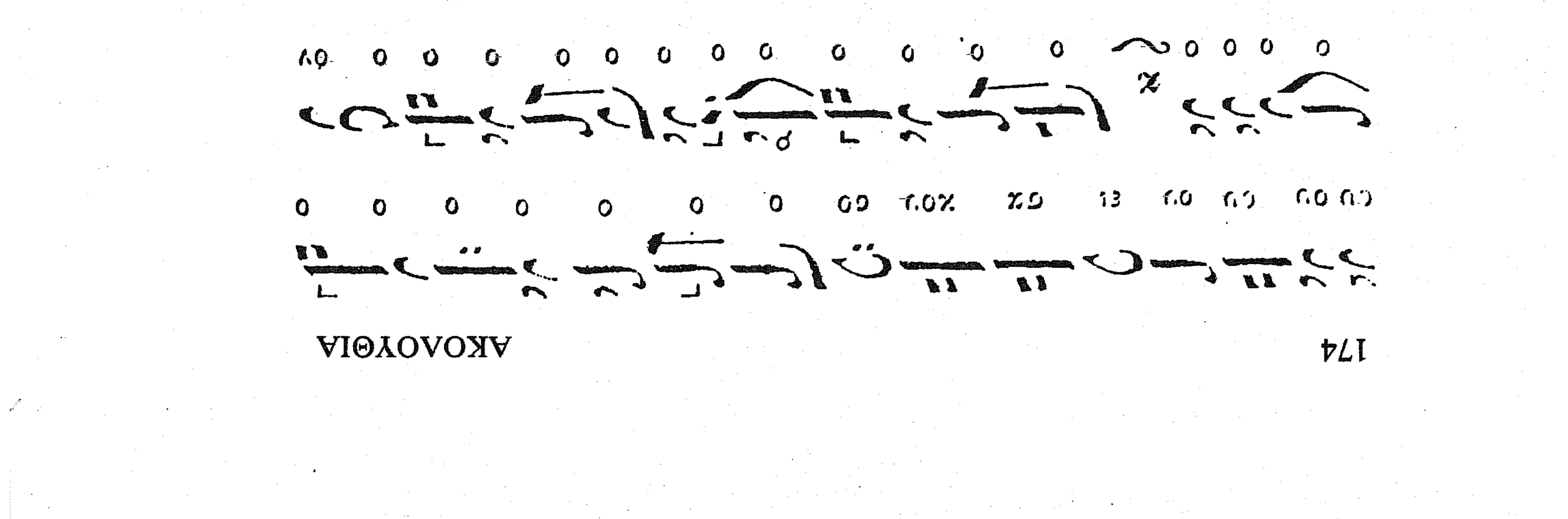

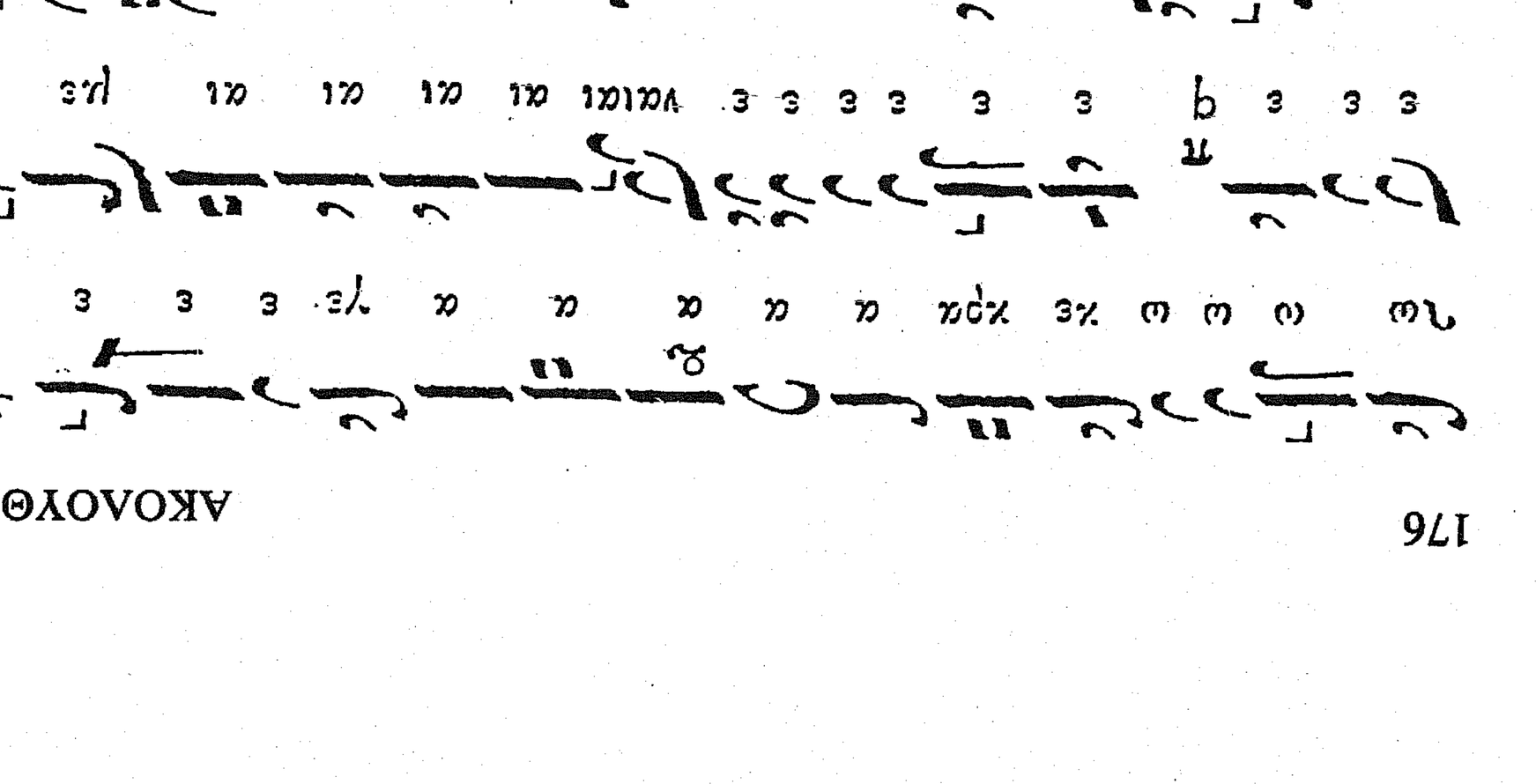

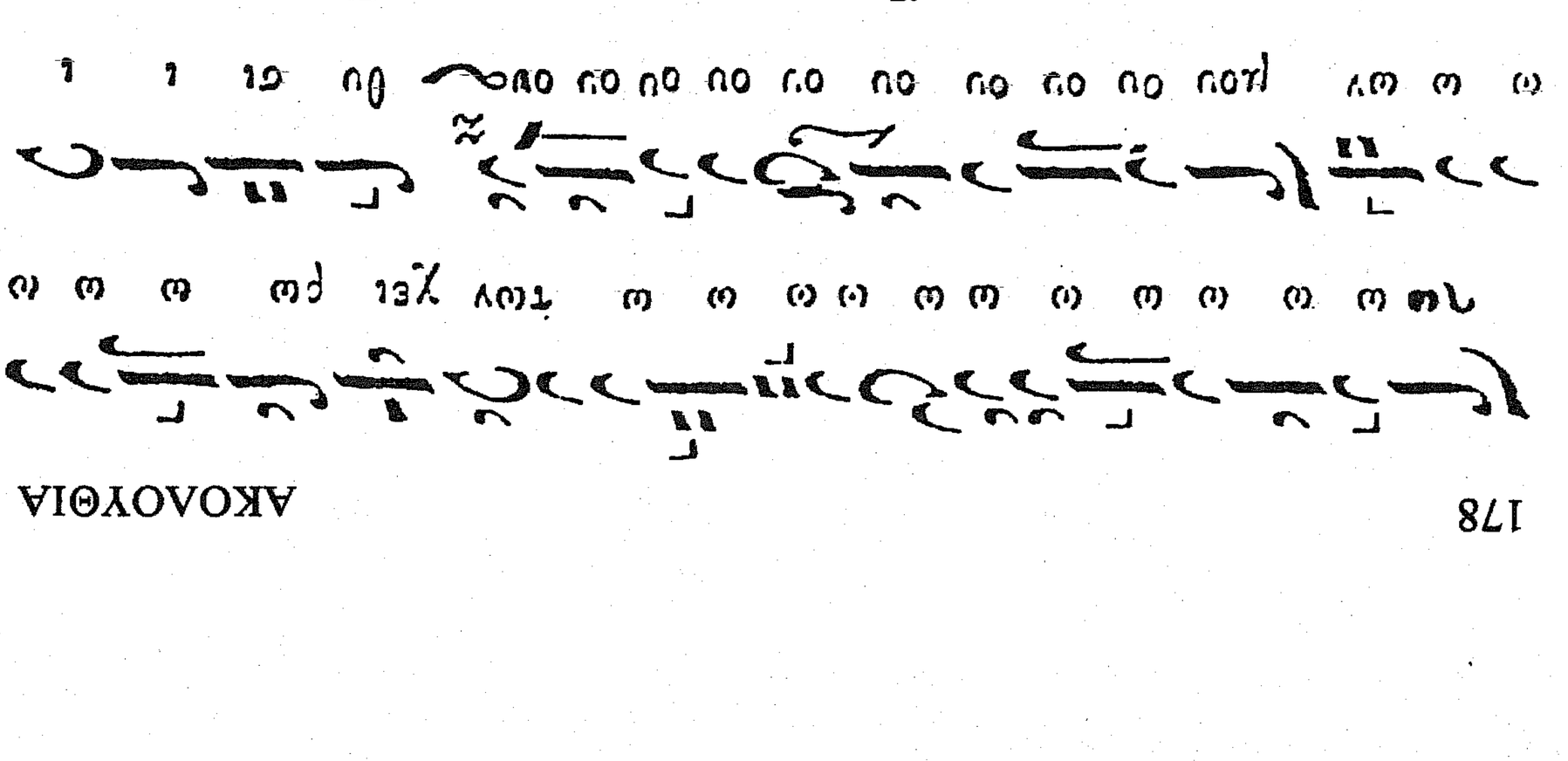

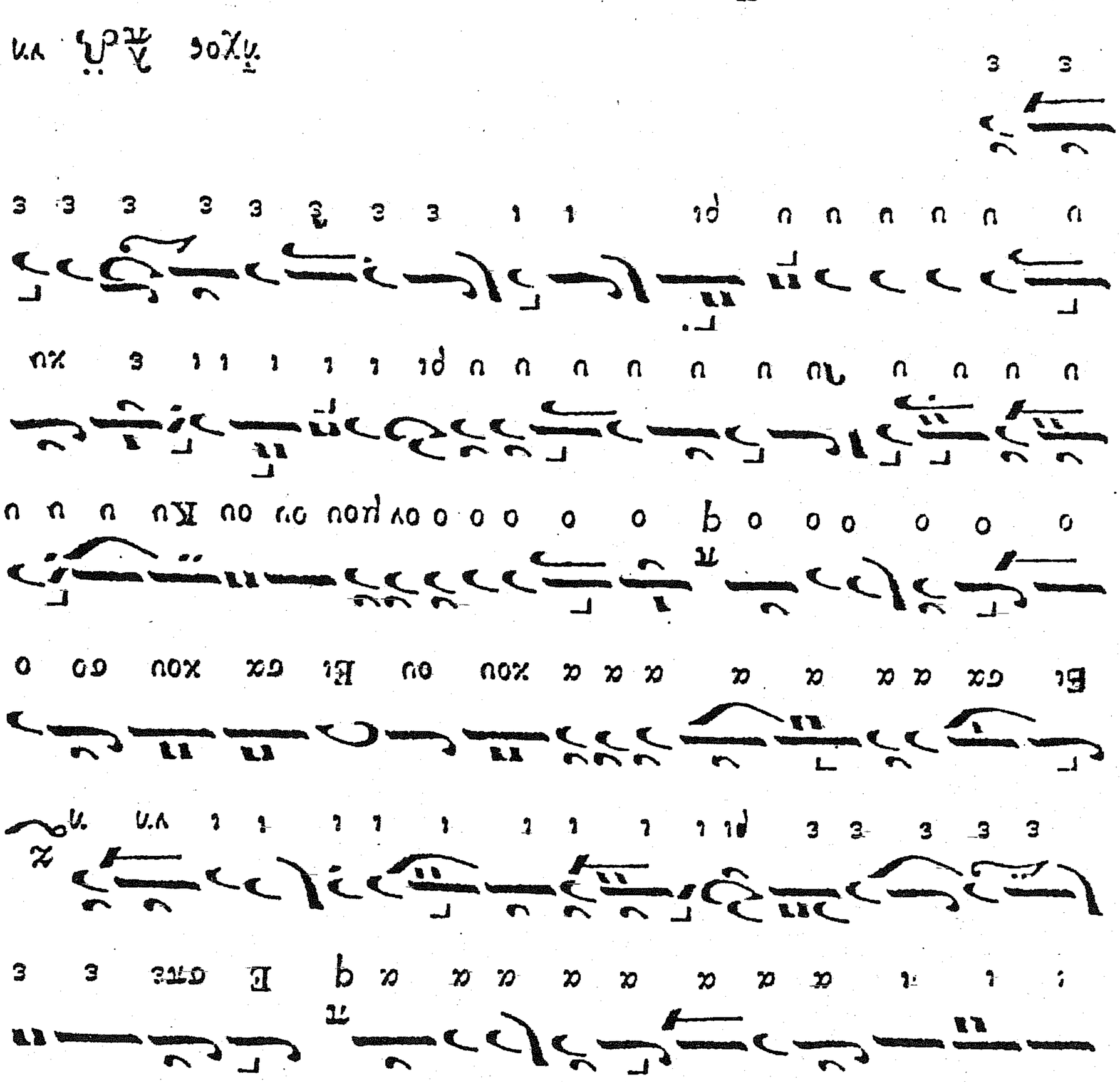

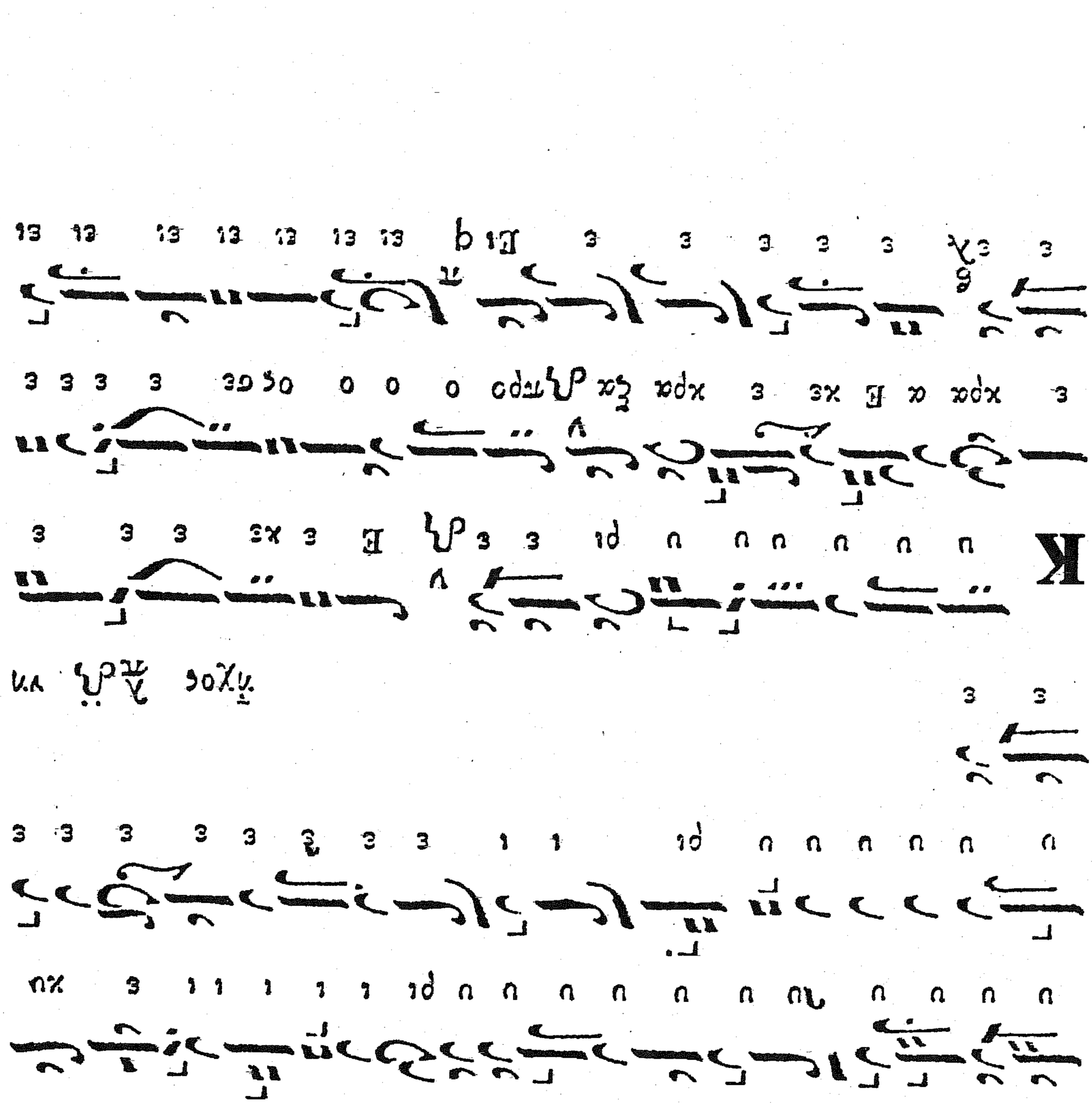

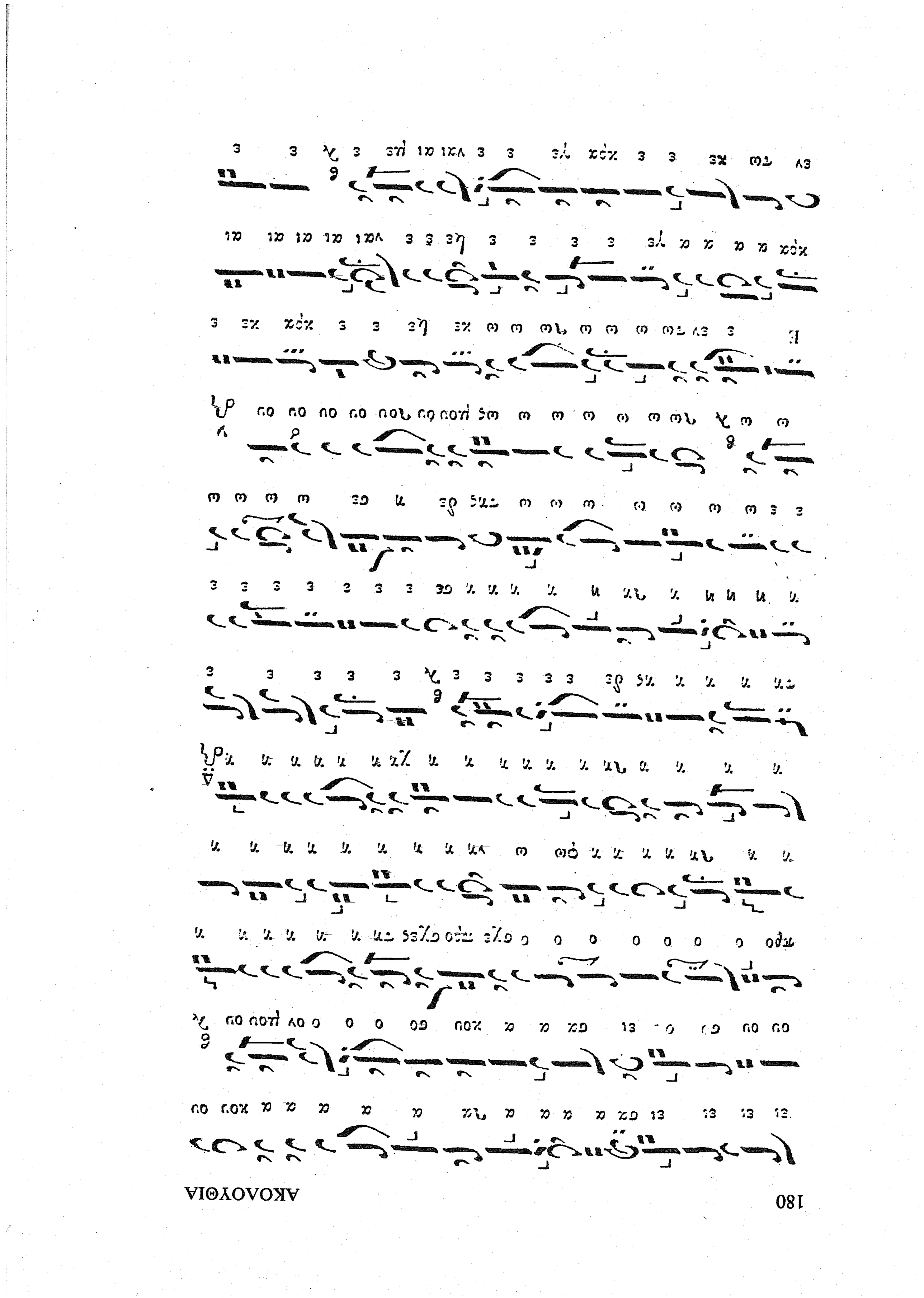

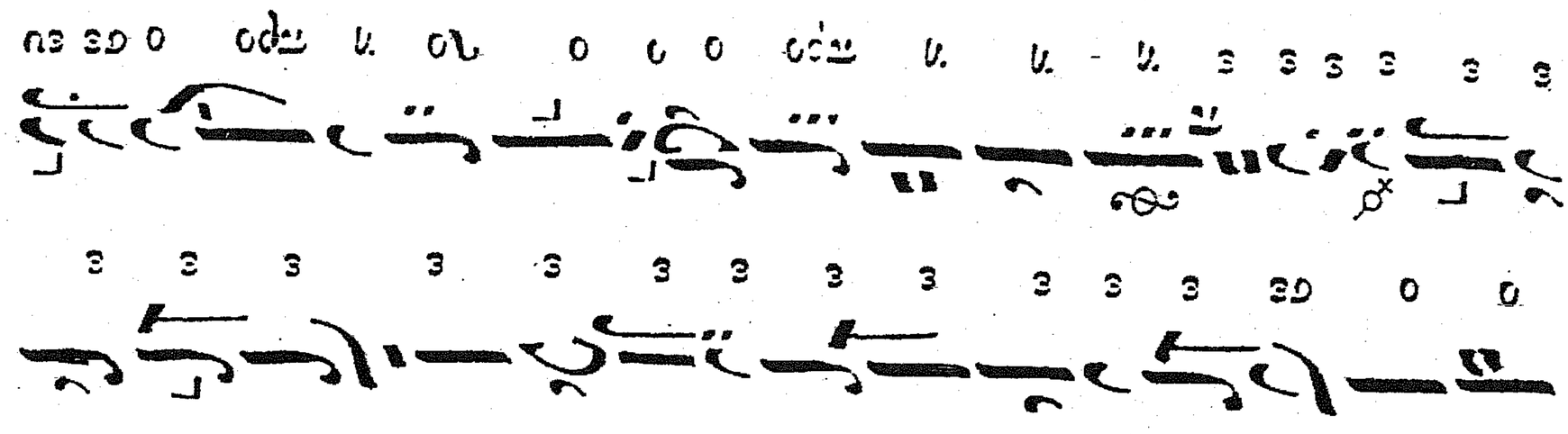

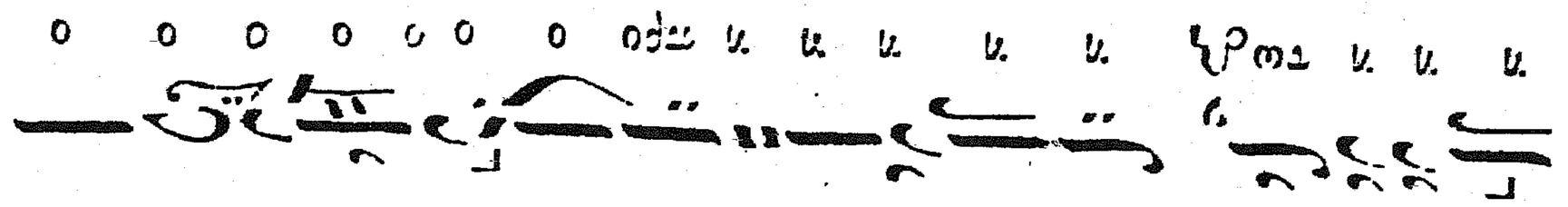

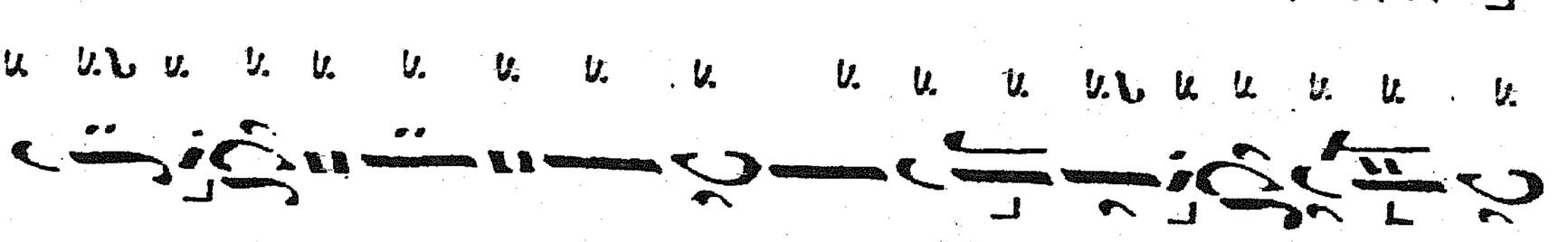

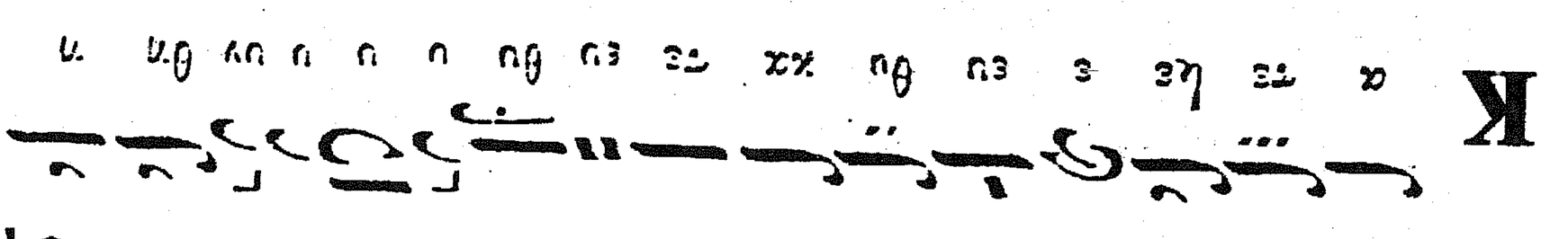

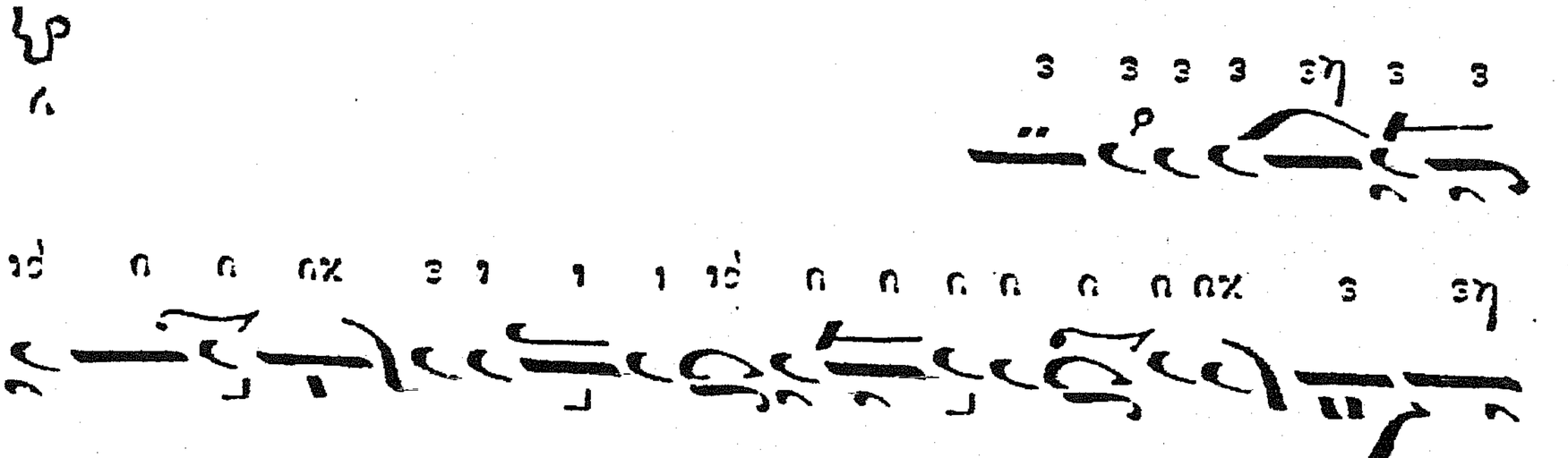

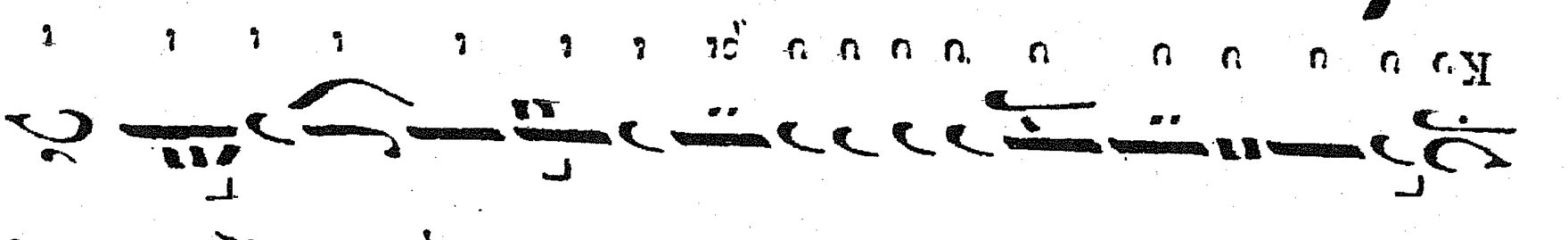

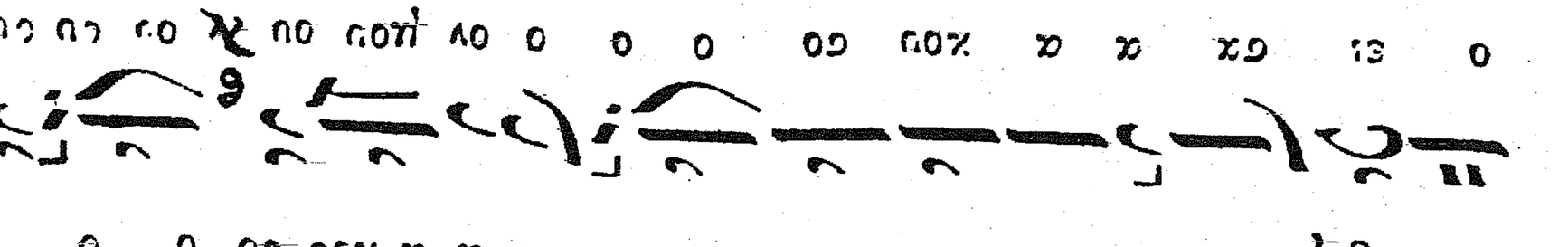

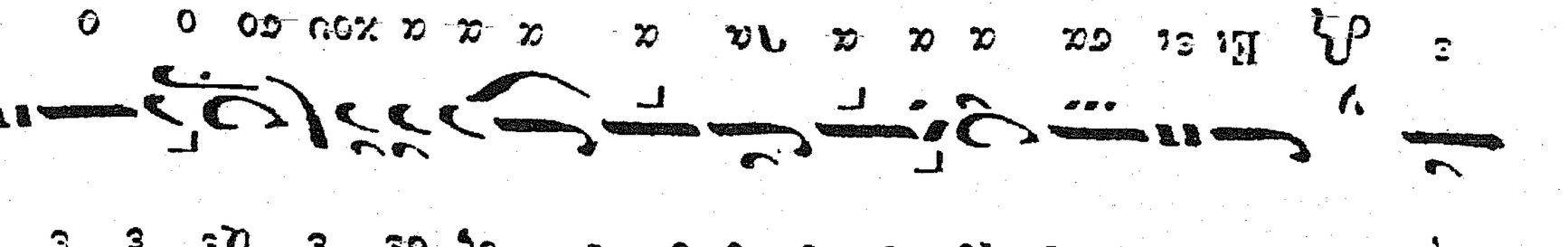

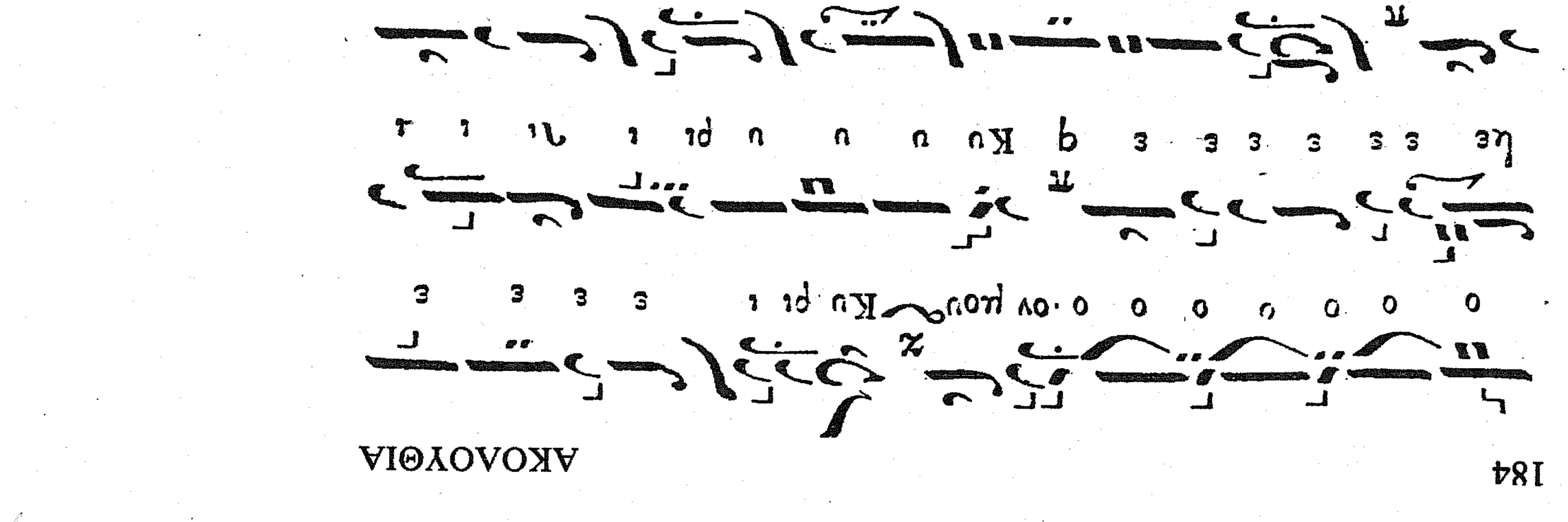

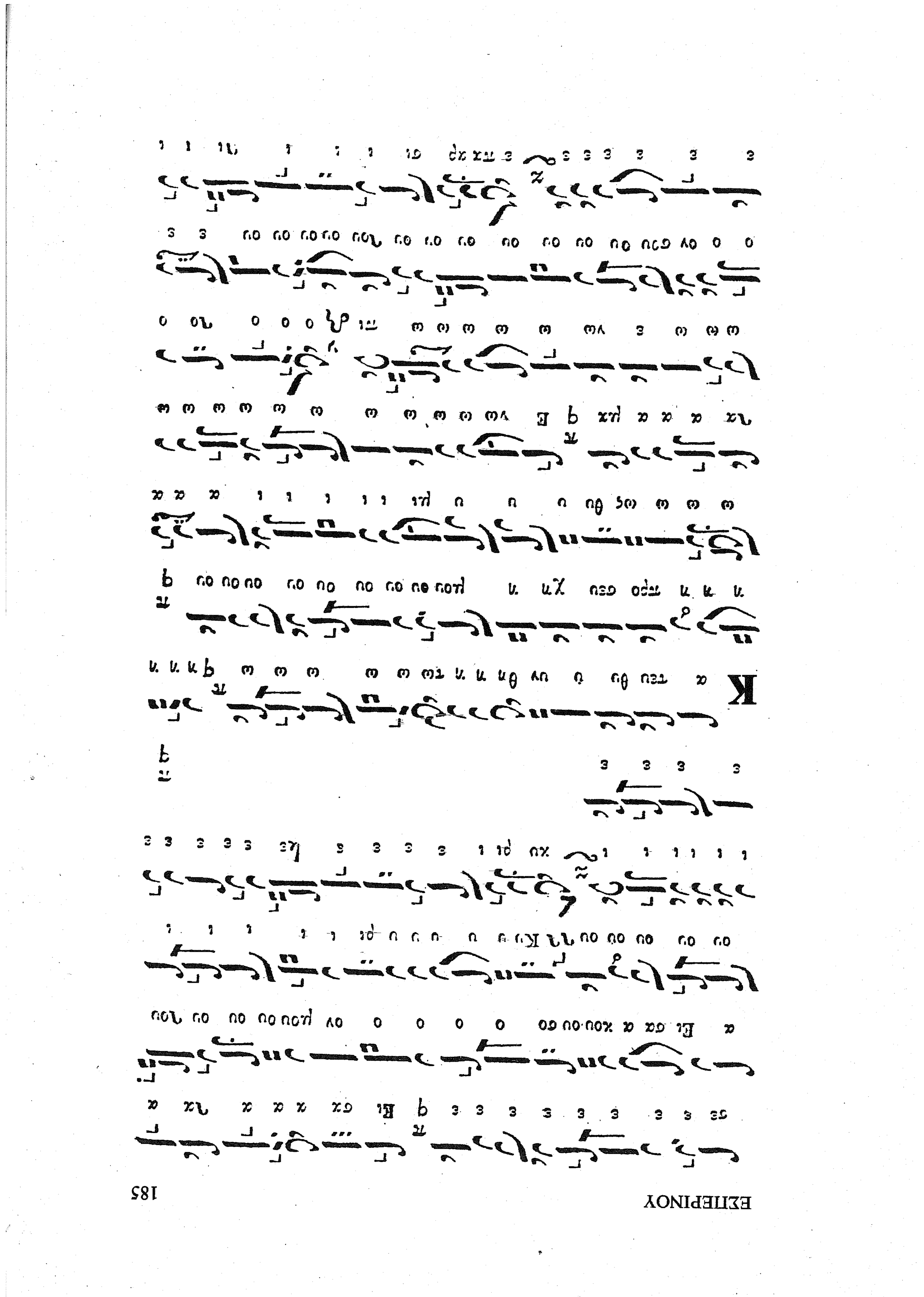

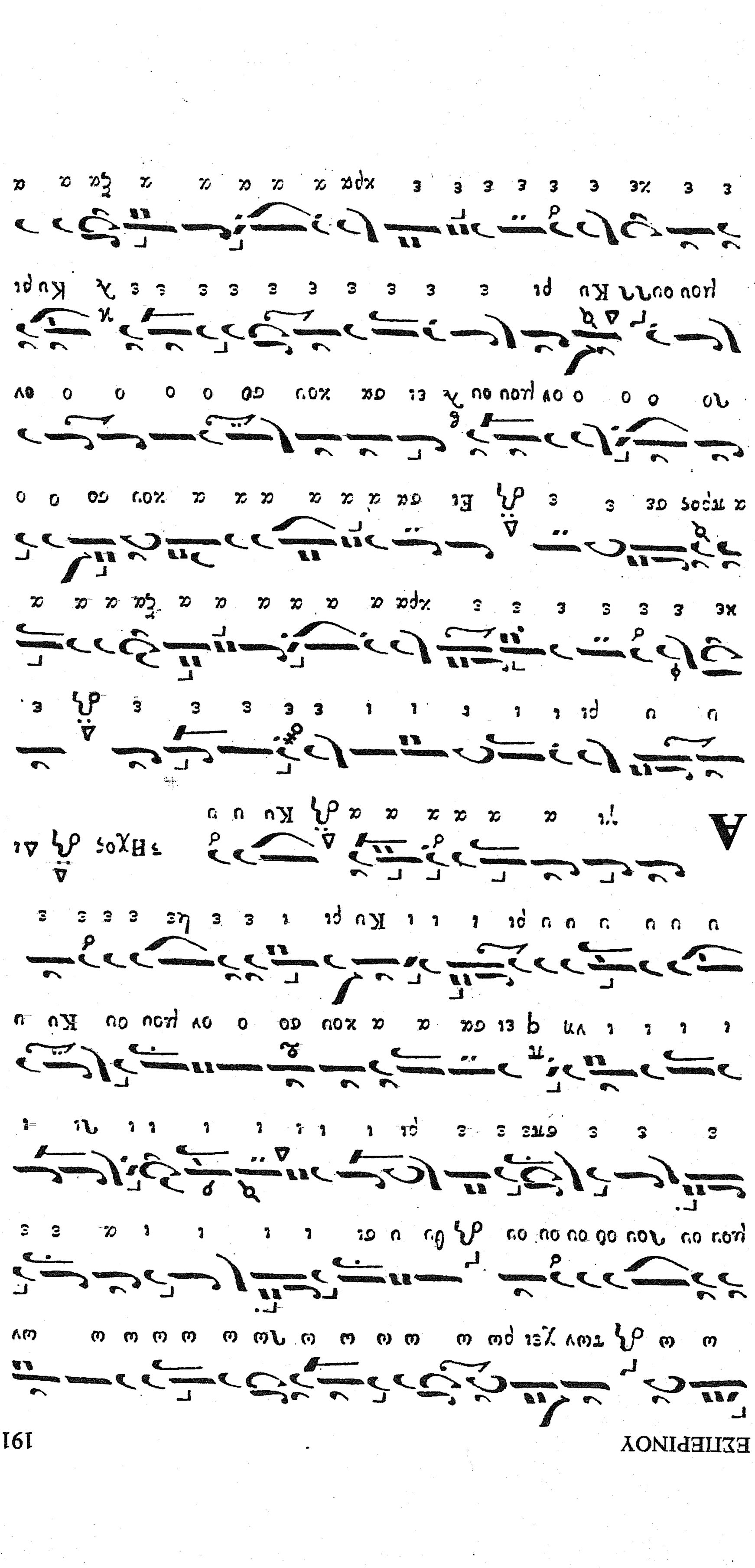

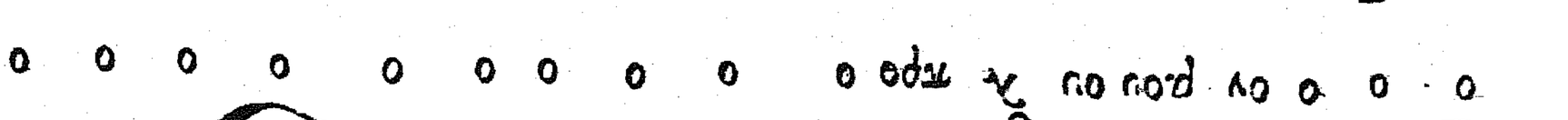

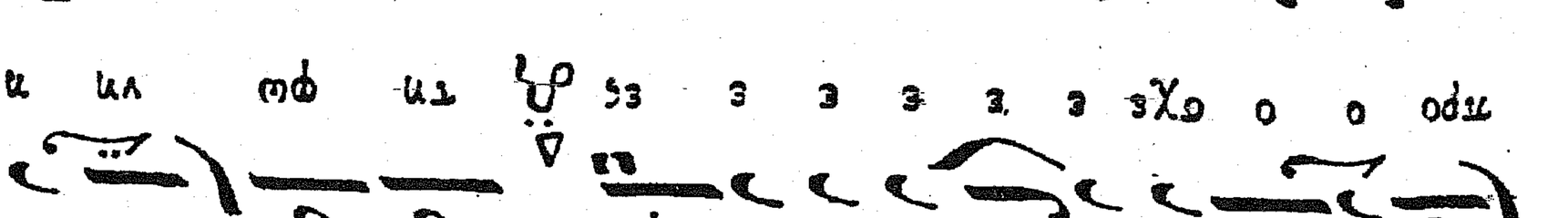

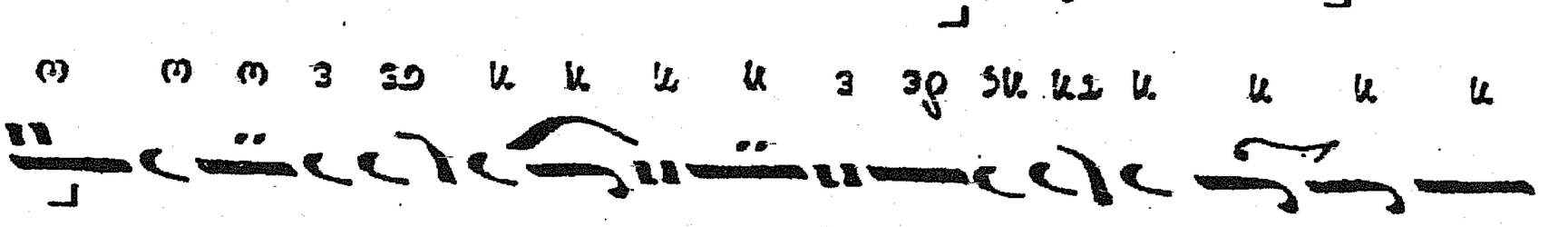

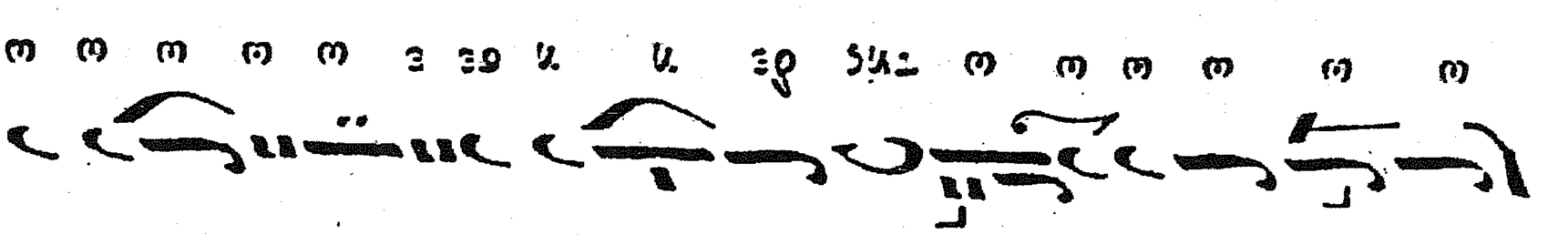

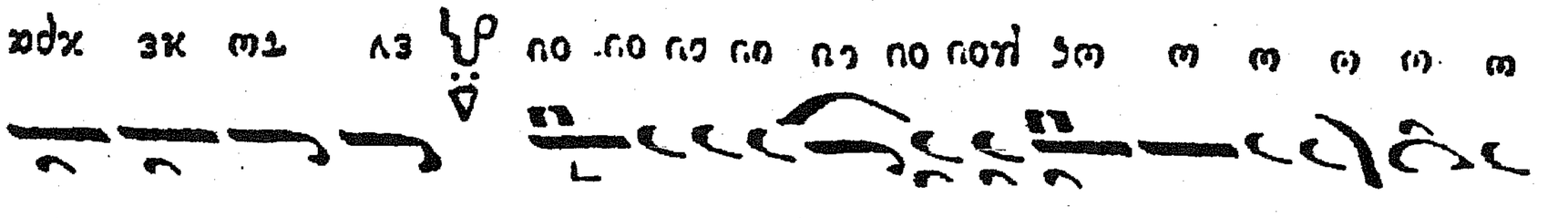

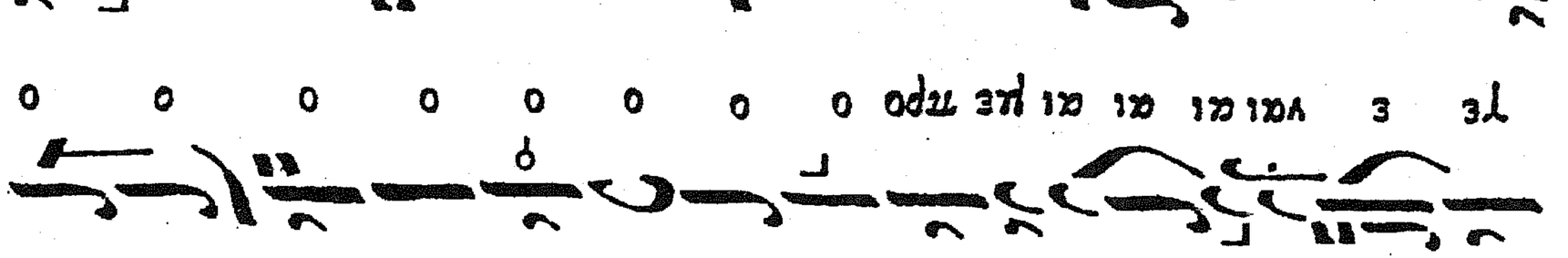

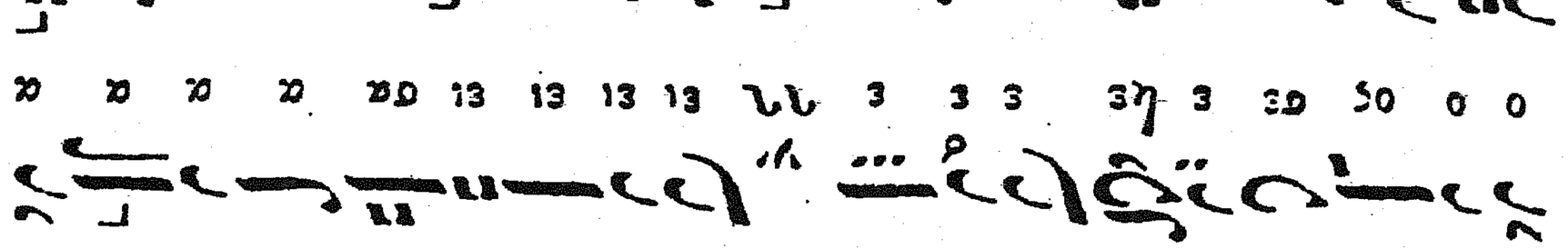

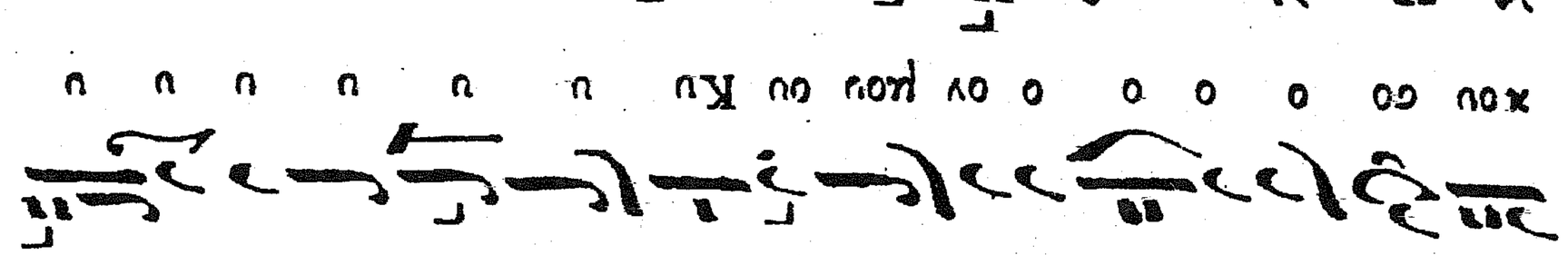

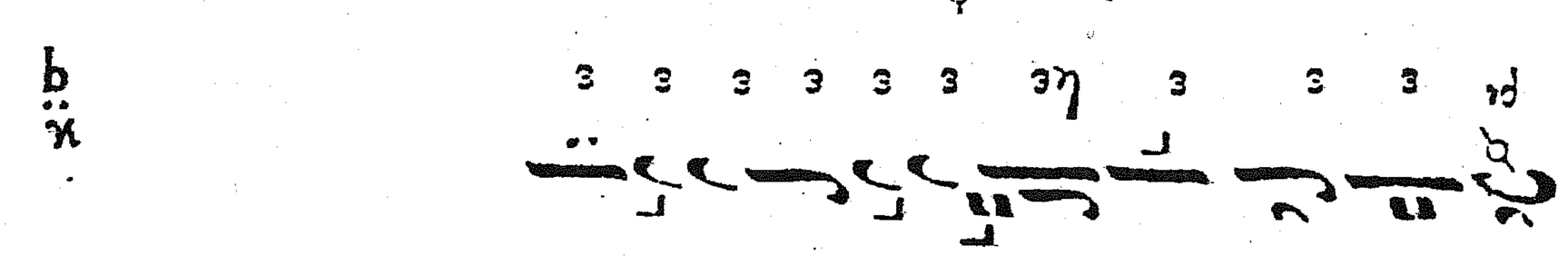

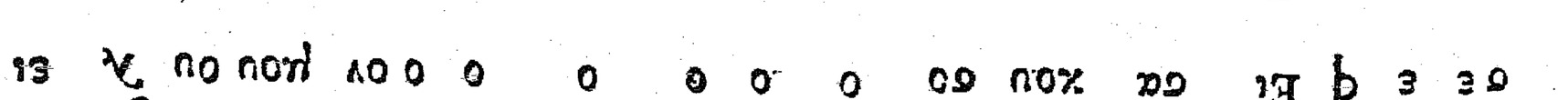

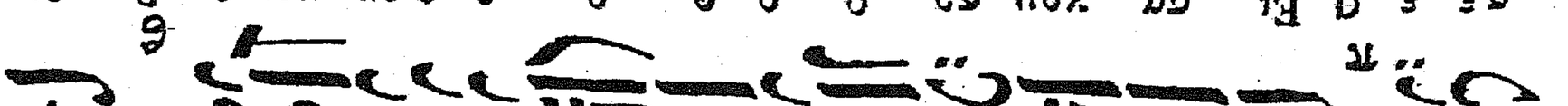

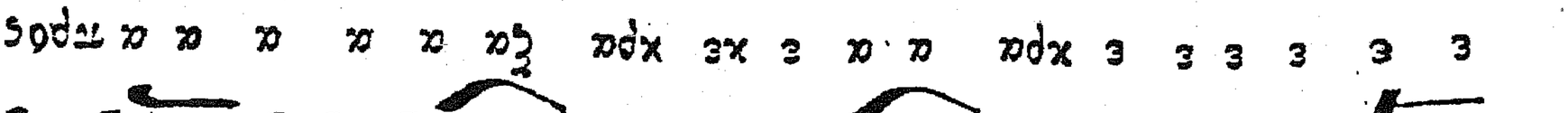

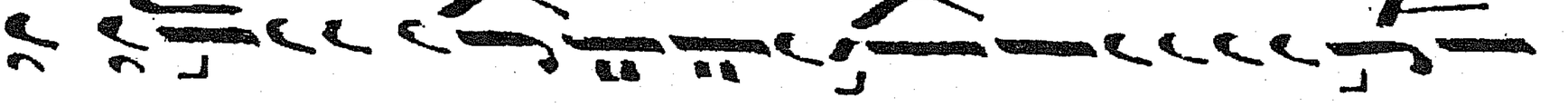

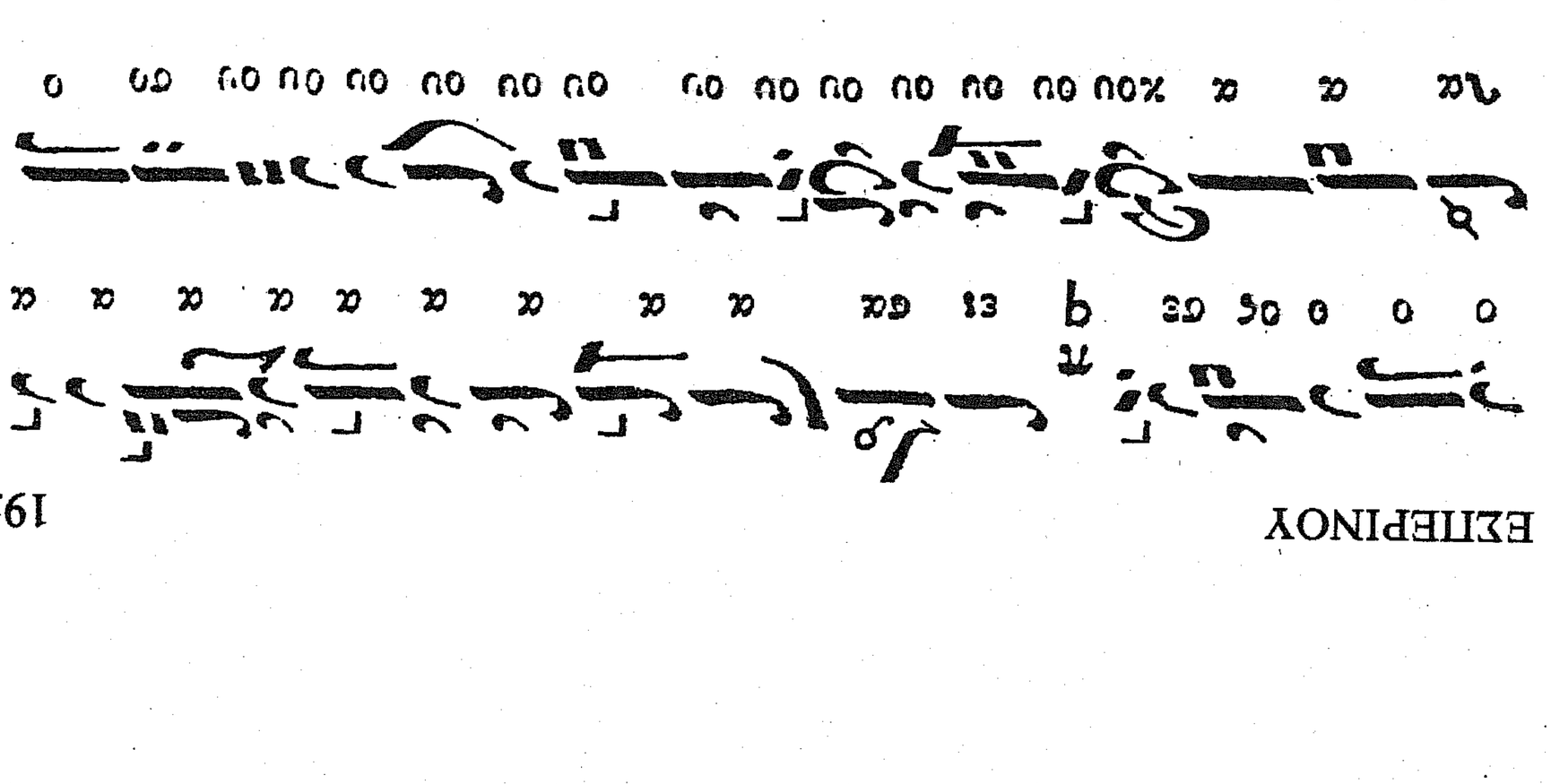

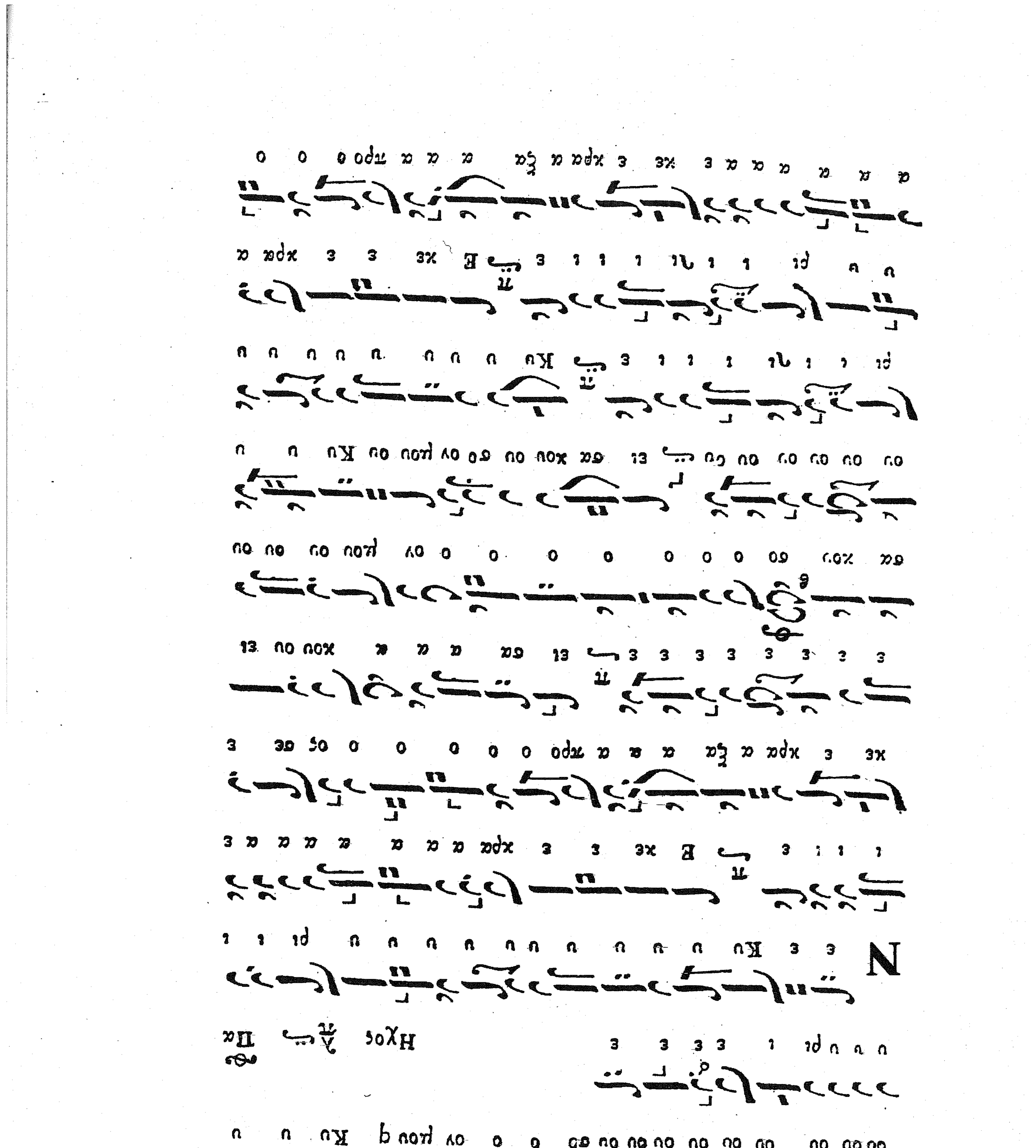

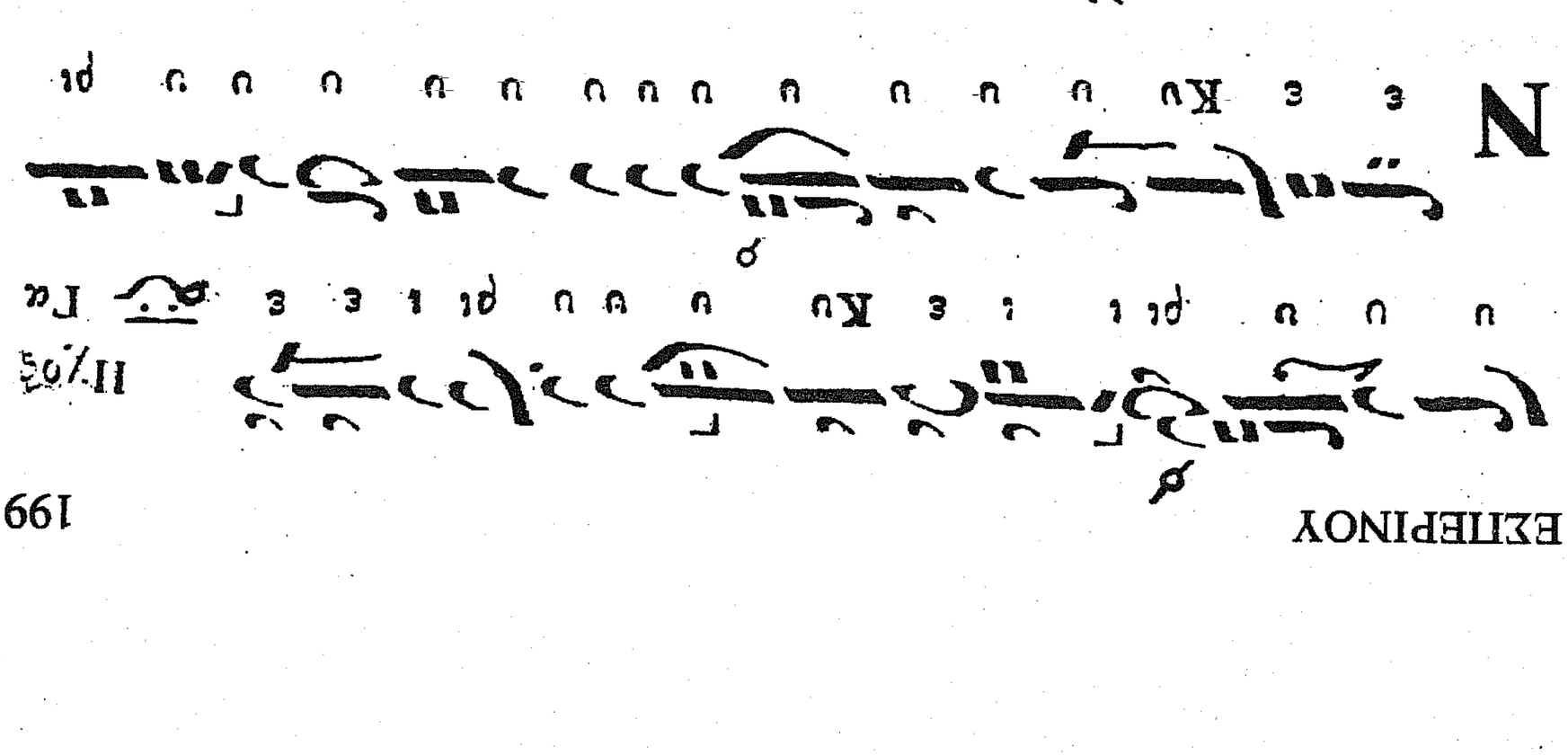

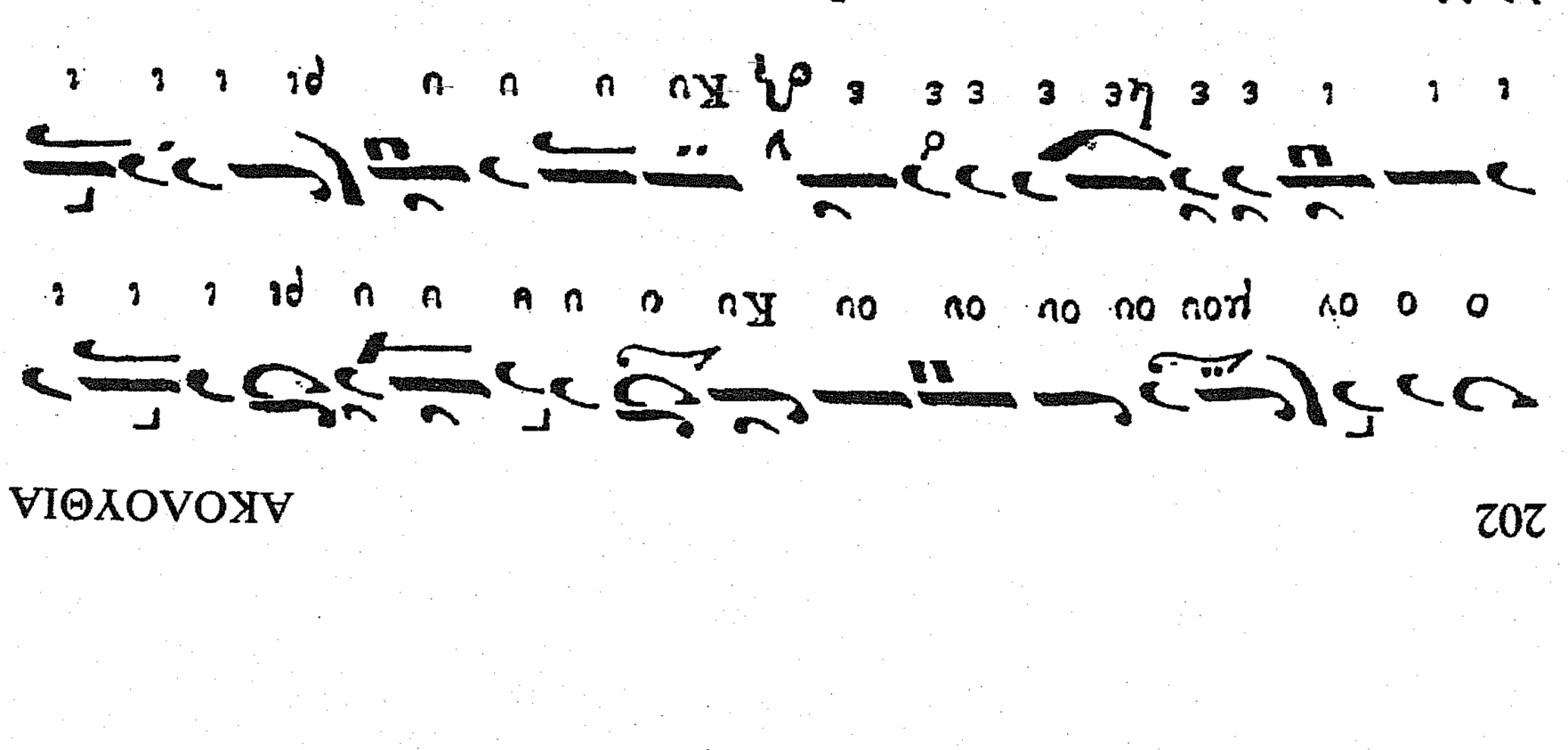

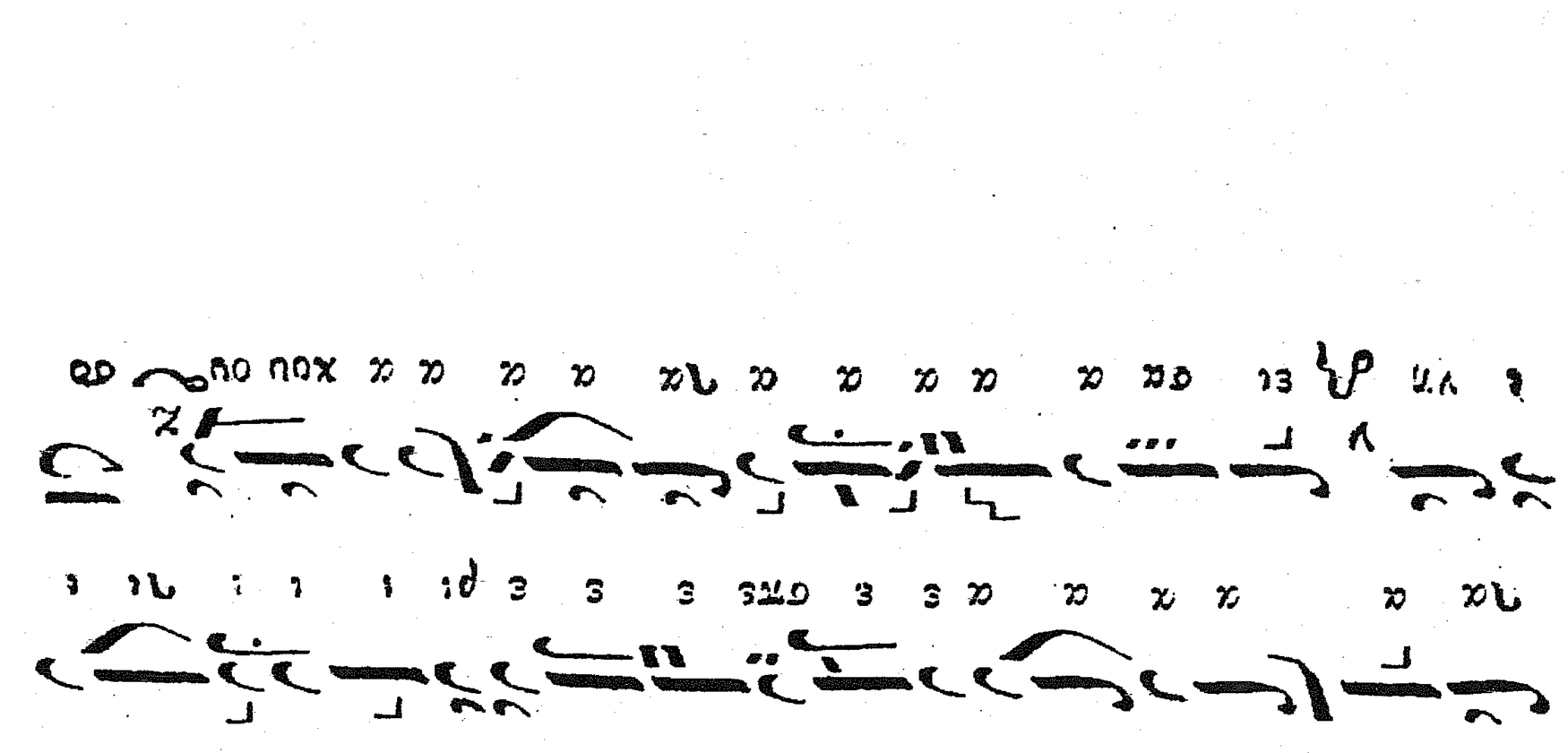

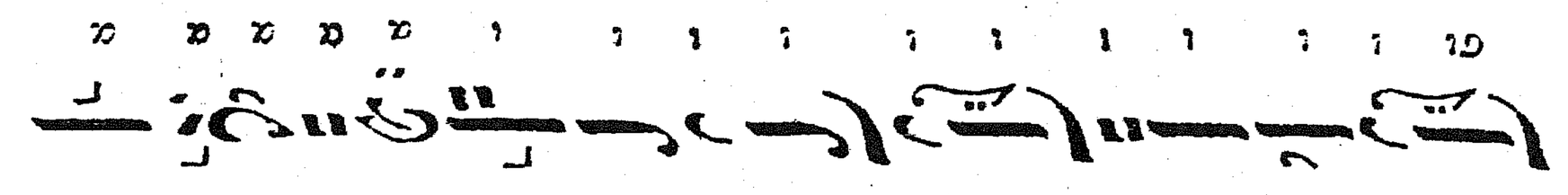

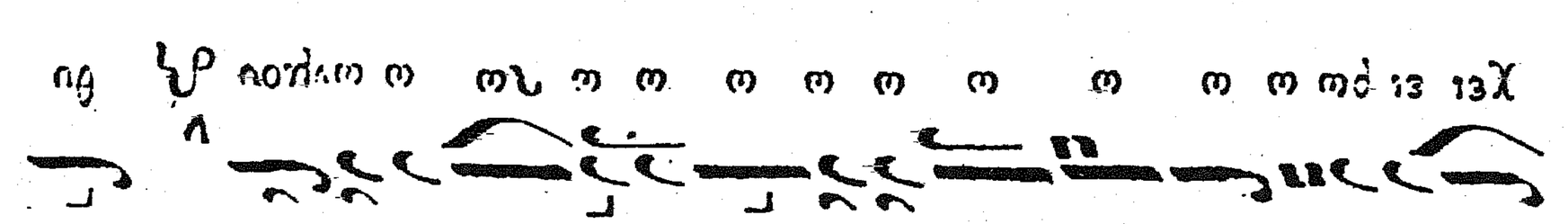

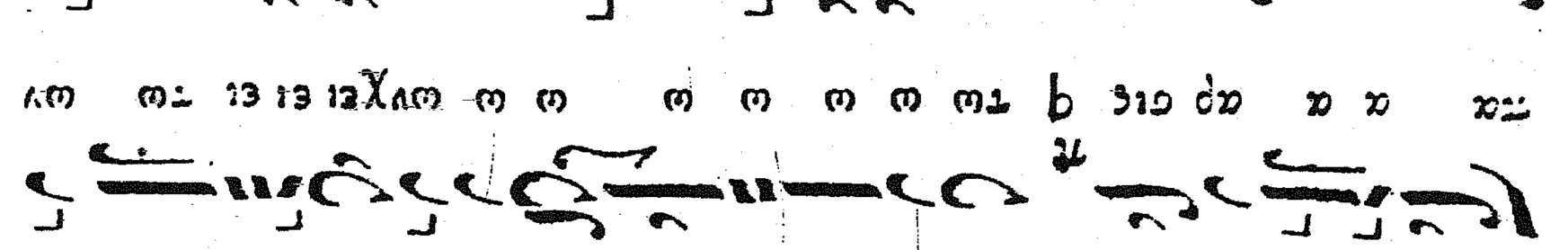

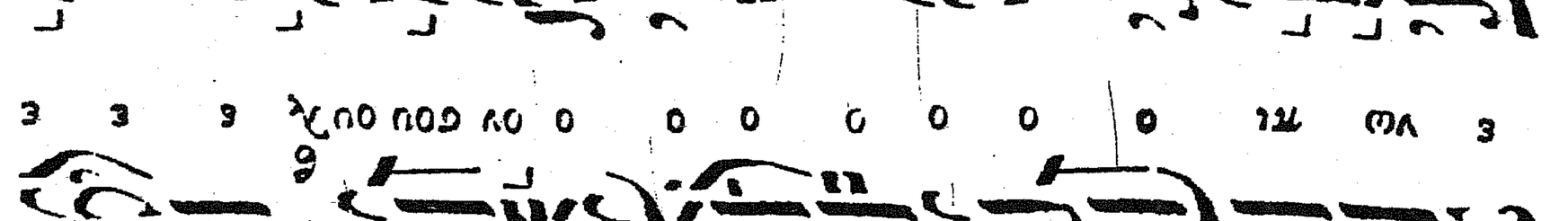

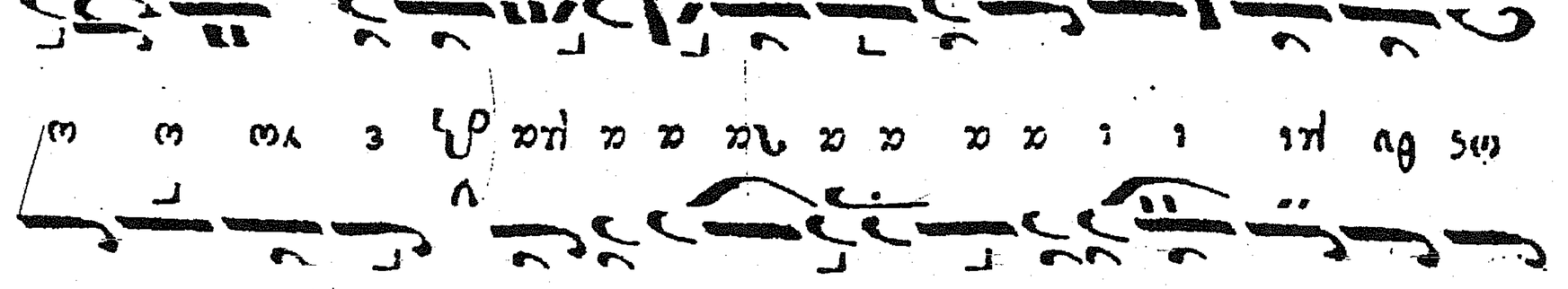

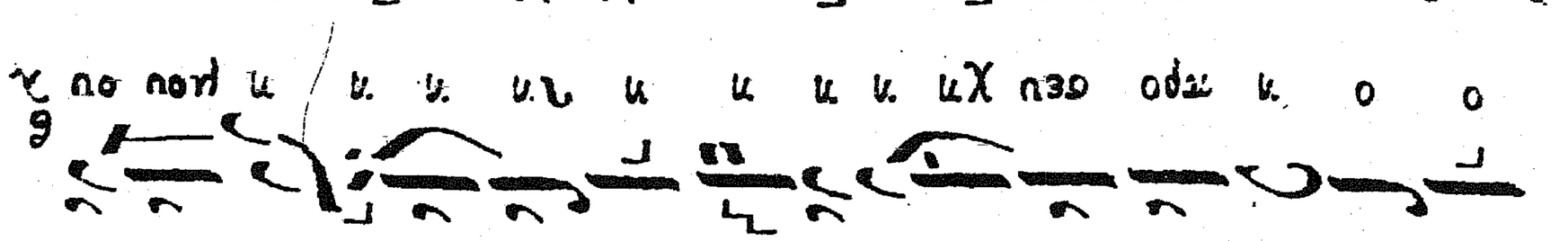

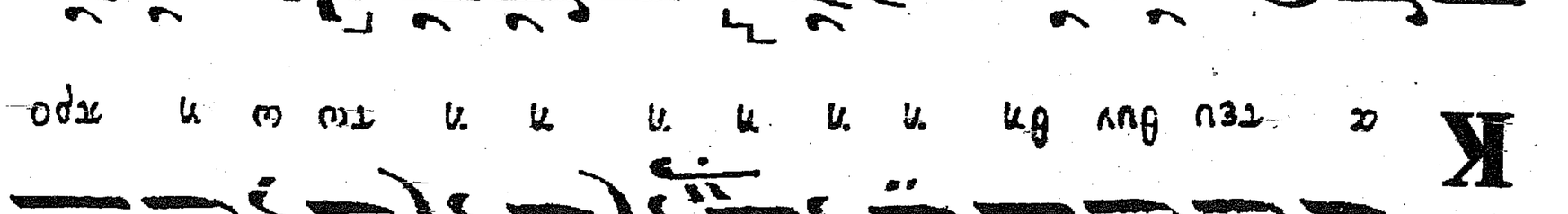

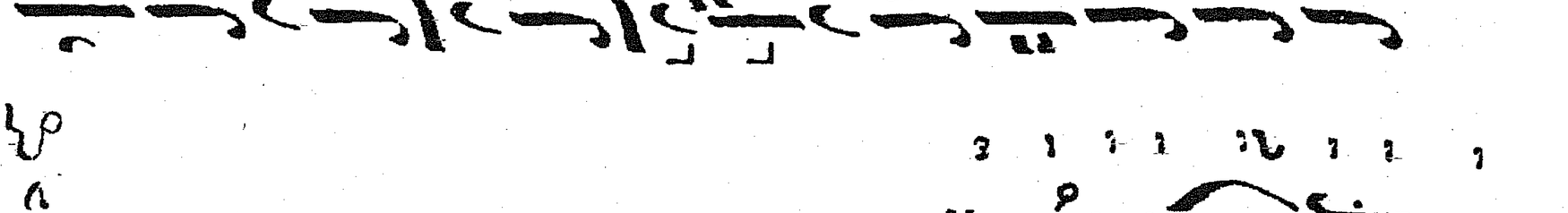

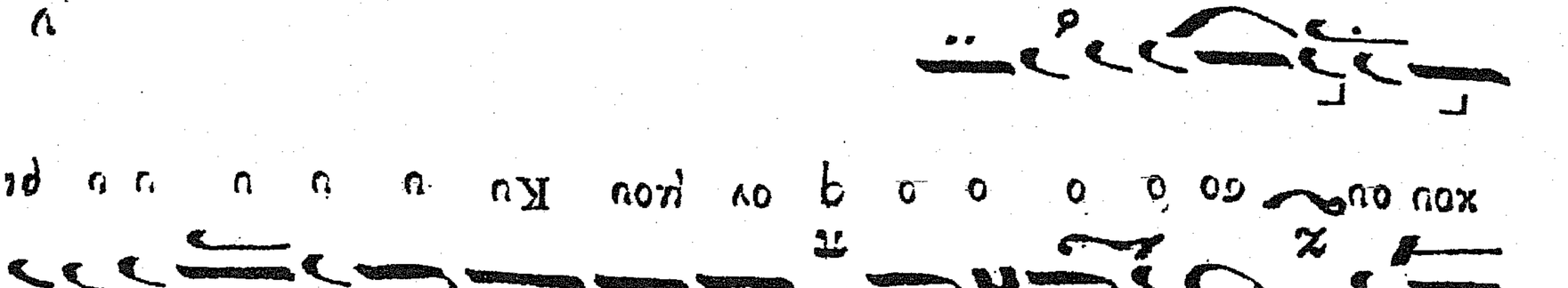

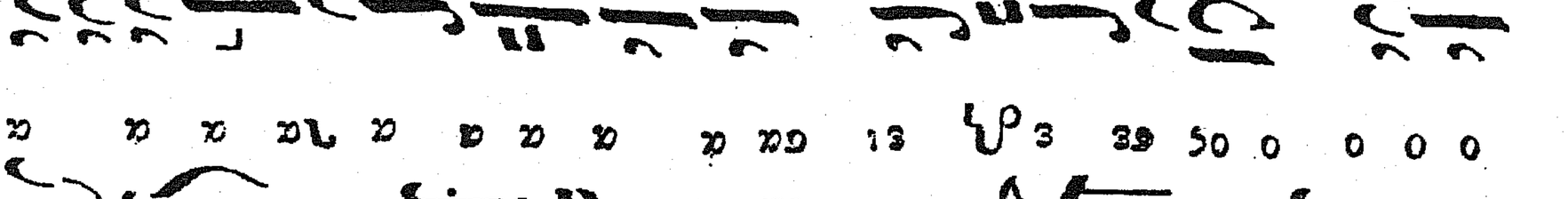

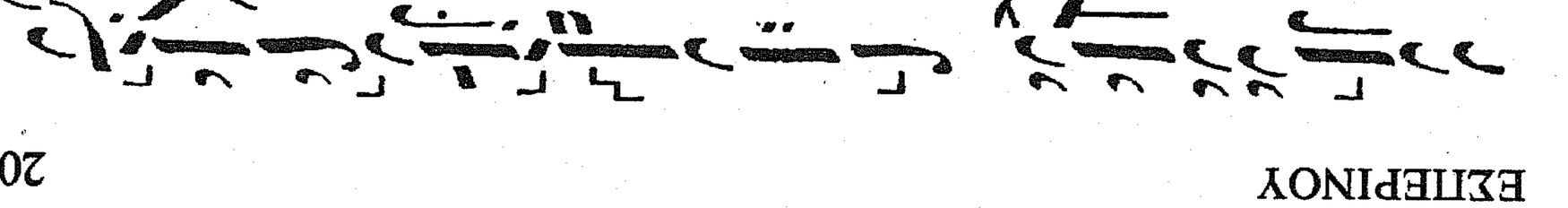

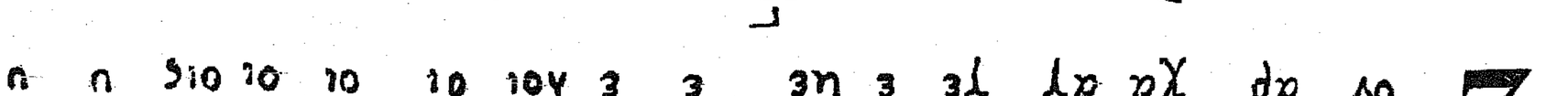

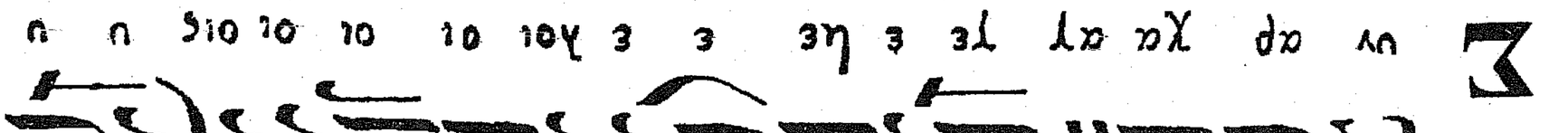

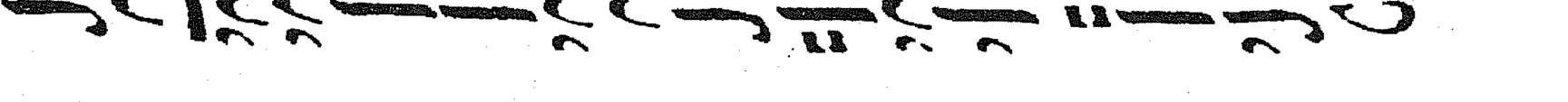

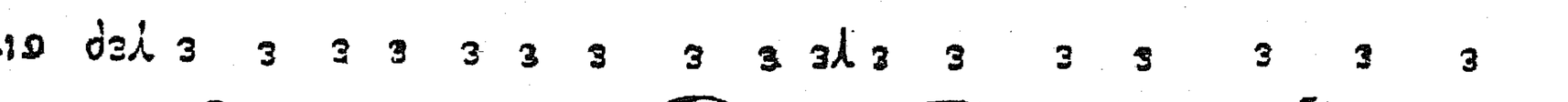

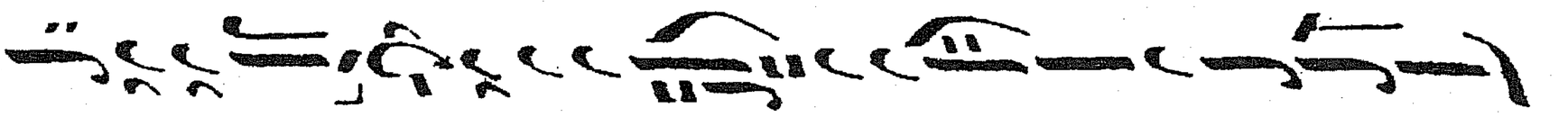
Στιχηρὰ Ἀναστάσιμα μελοποιηθέντα παρὰ
Γεωργίου τοῦ Κρητὸς ἦχος Λ
Των προαι ωνων εκ Πατρο ος χεν νη θεε κε εν τα τον
θεο ο ο ο ονλο γο ο γον σα αρ χω
θε ε ε εν τα εκ παρ θε ε νου ου ου Μα ρι
α ας δε ε ε ε κε ε ε ευ τε προ ο ο σκυ
υ υ υ υ υ υ νη η η η σω ω ω γω
ὠ ω ω μεν Σταυρο ο ο ον γα α α α α αι
υ πο μει ει ει να α α α α α ας δ τη τα φη η η
η η η πα ρε δο θη δ ως αυ το ο ος η θε ε ε
ση η σε ε χαι αι α να στα α α α α ας ε εχ νε. ε

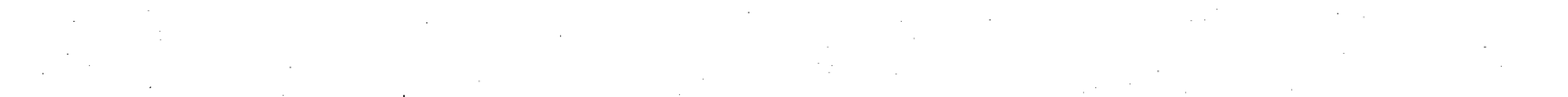

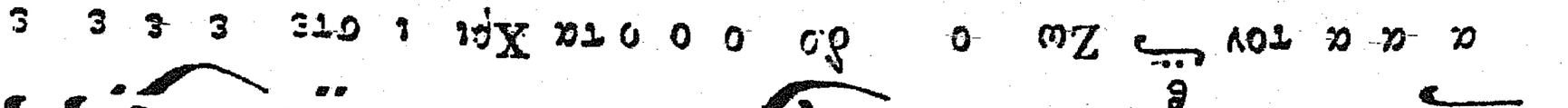

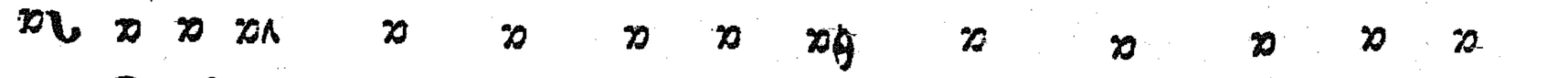

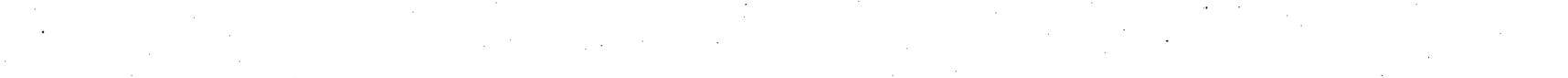

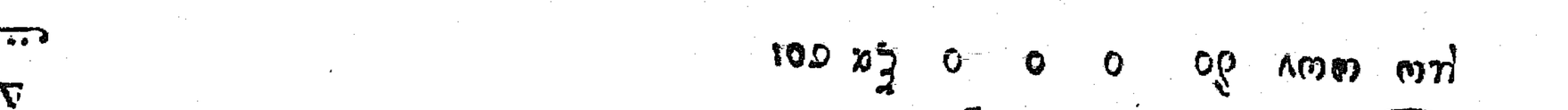

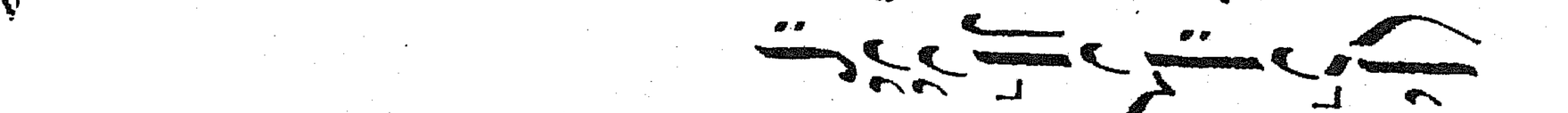

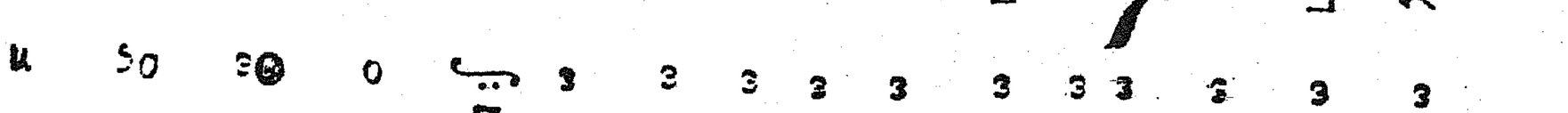

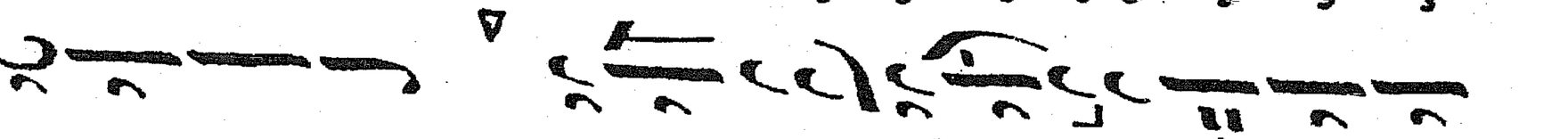

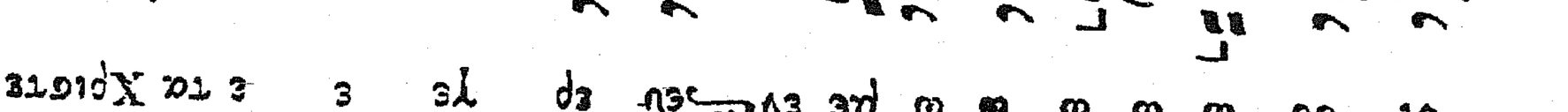

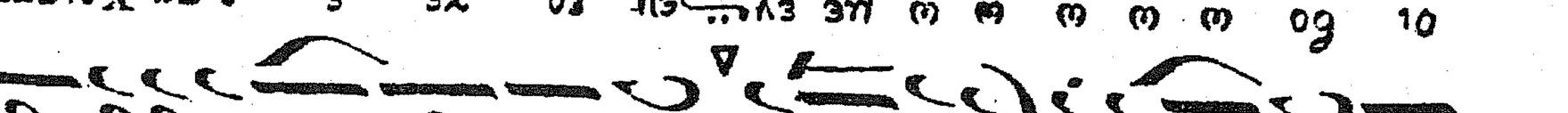

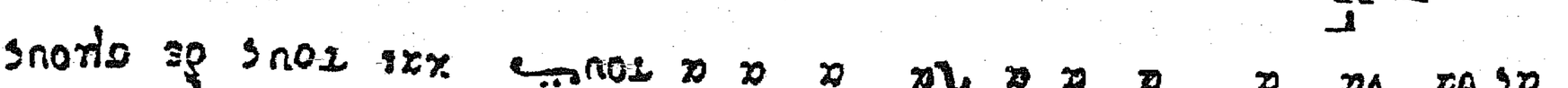

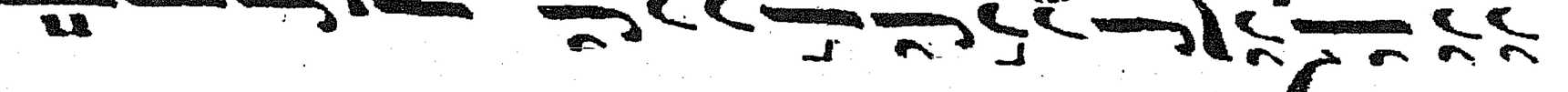

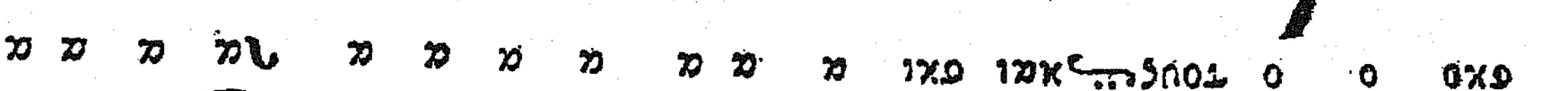

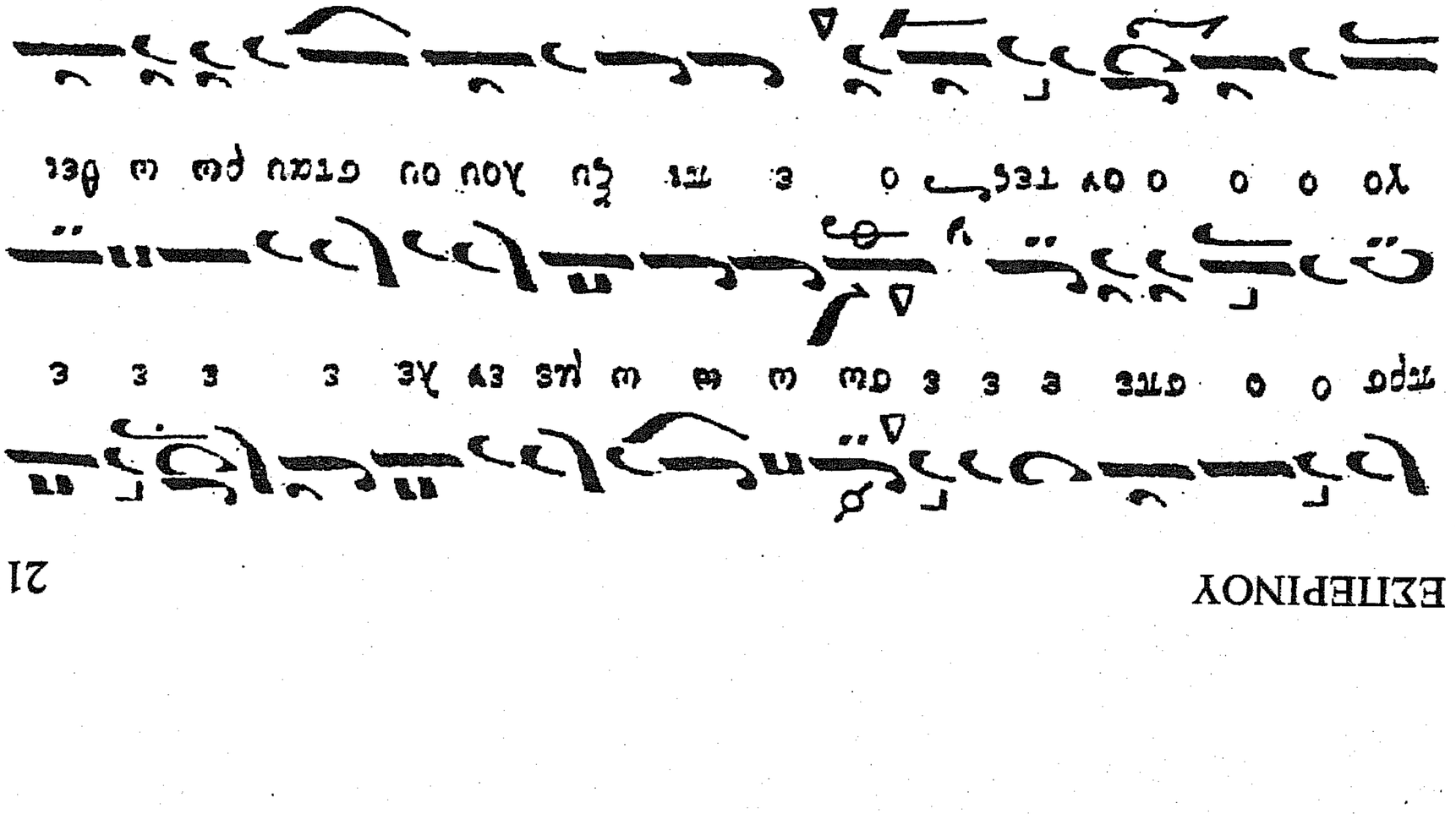

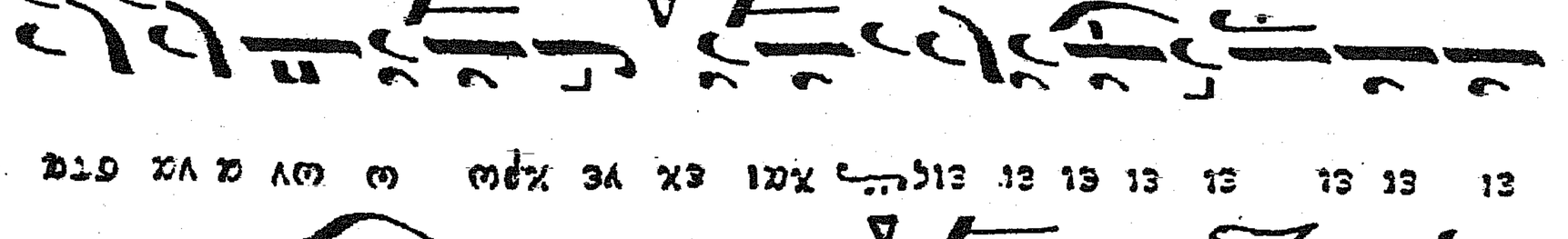

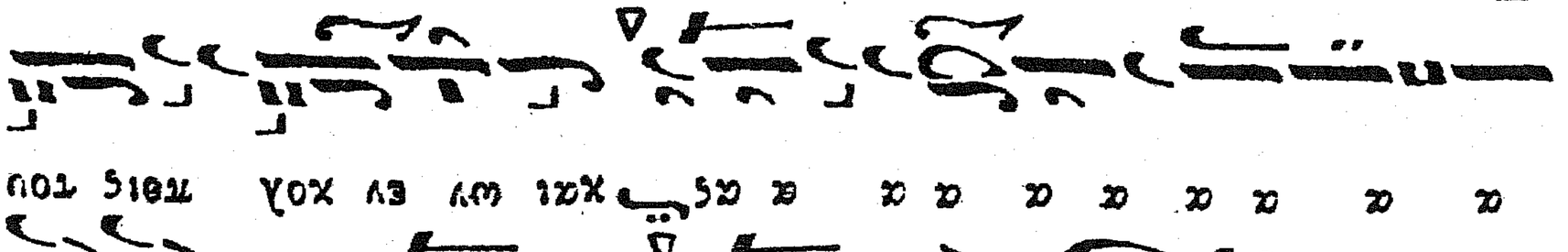

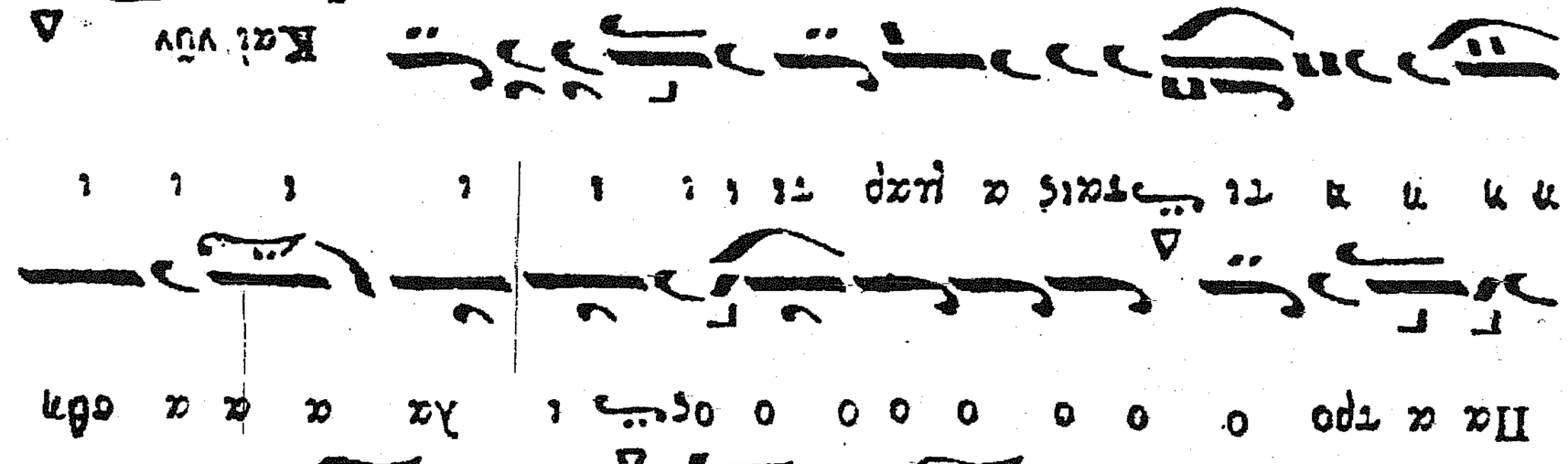

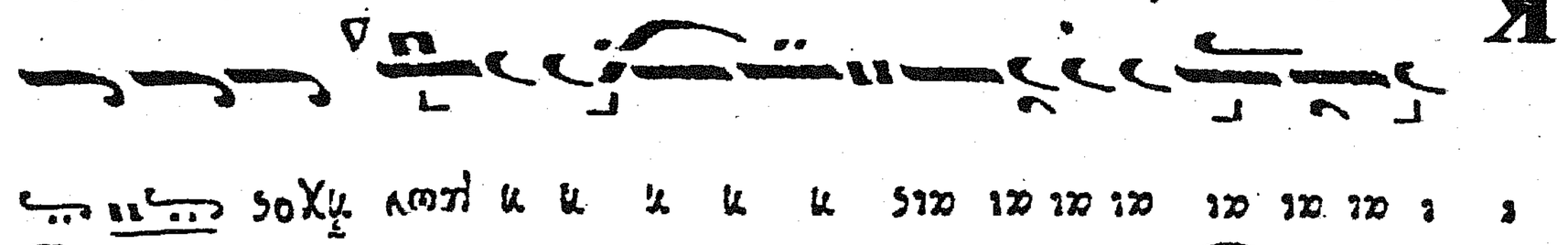

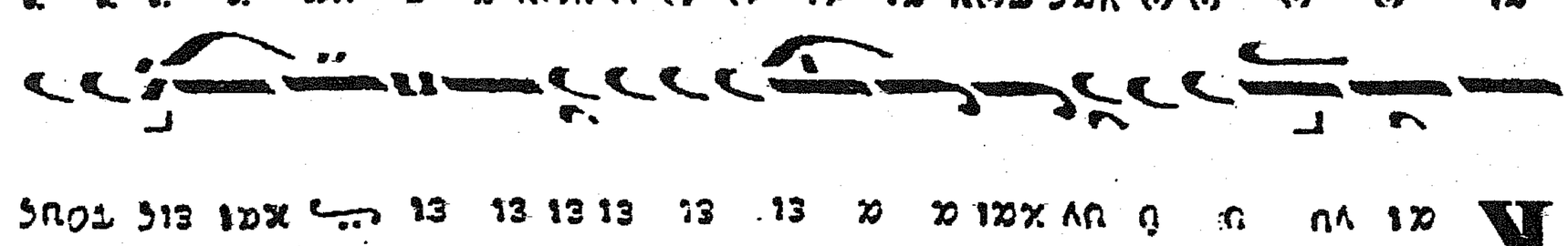

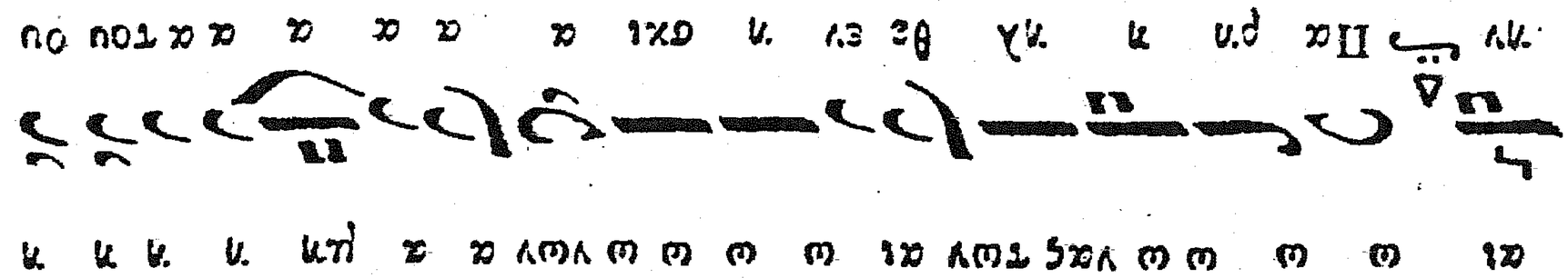

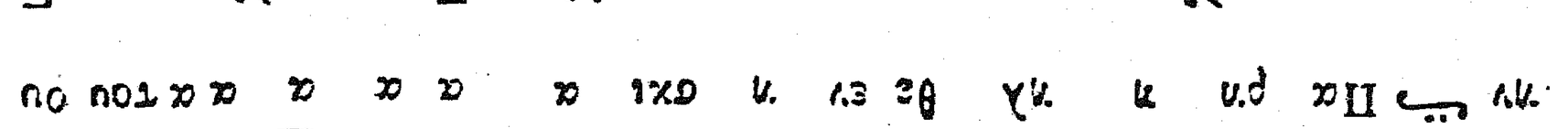

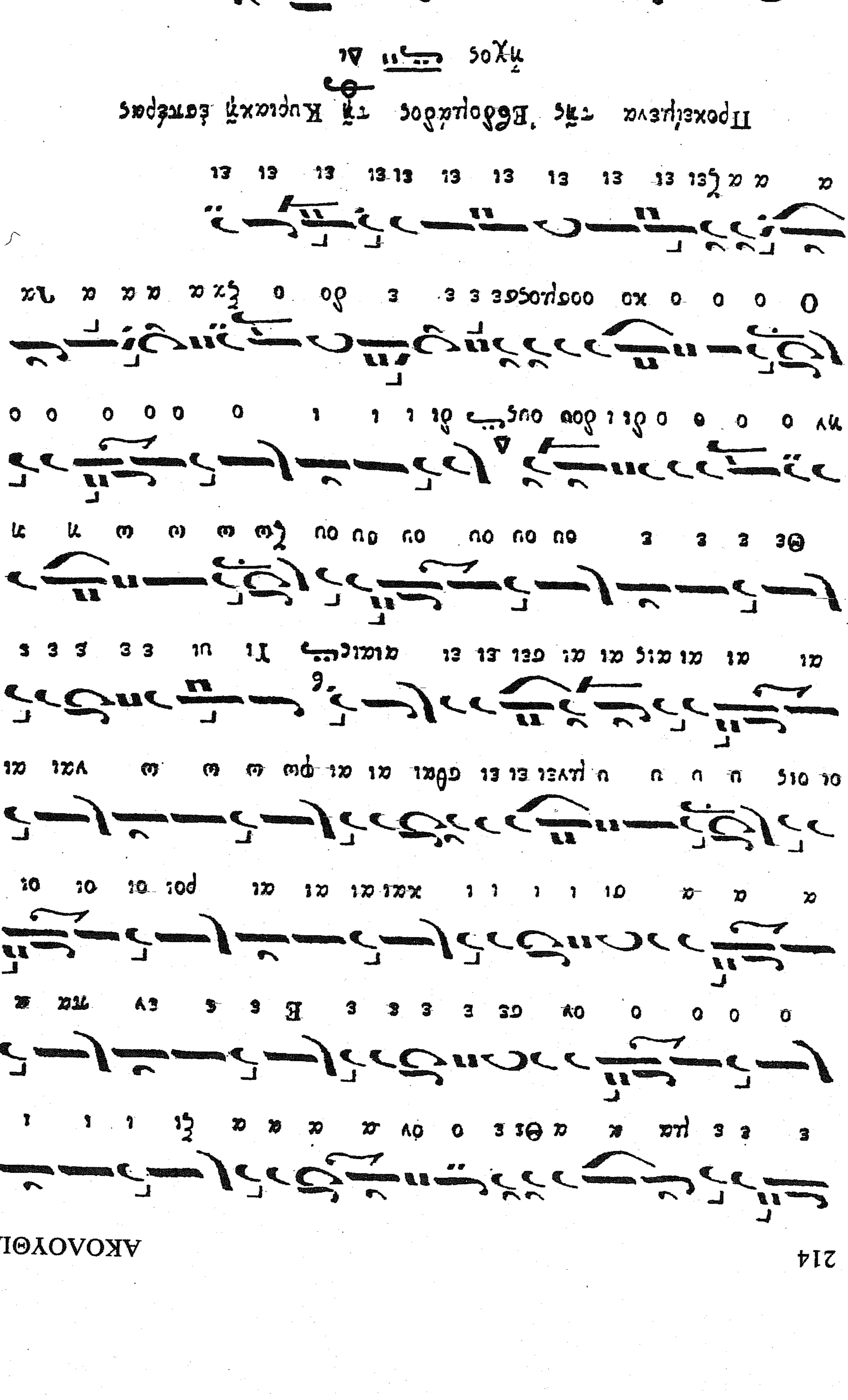

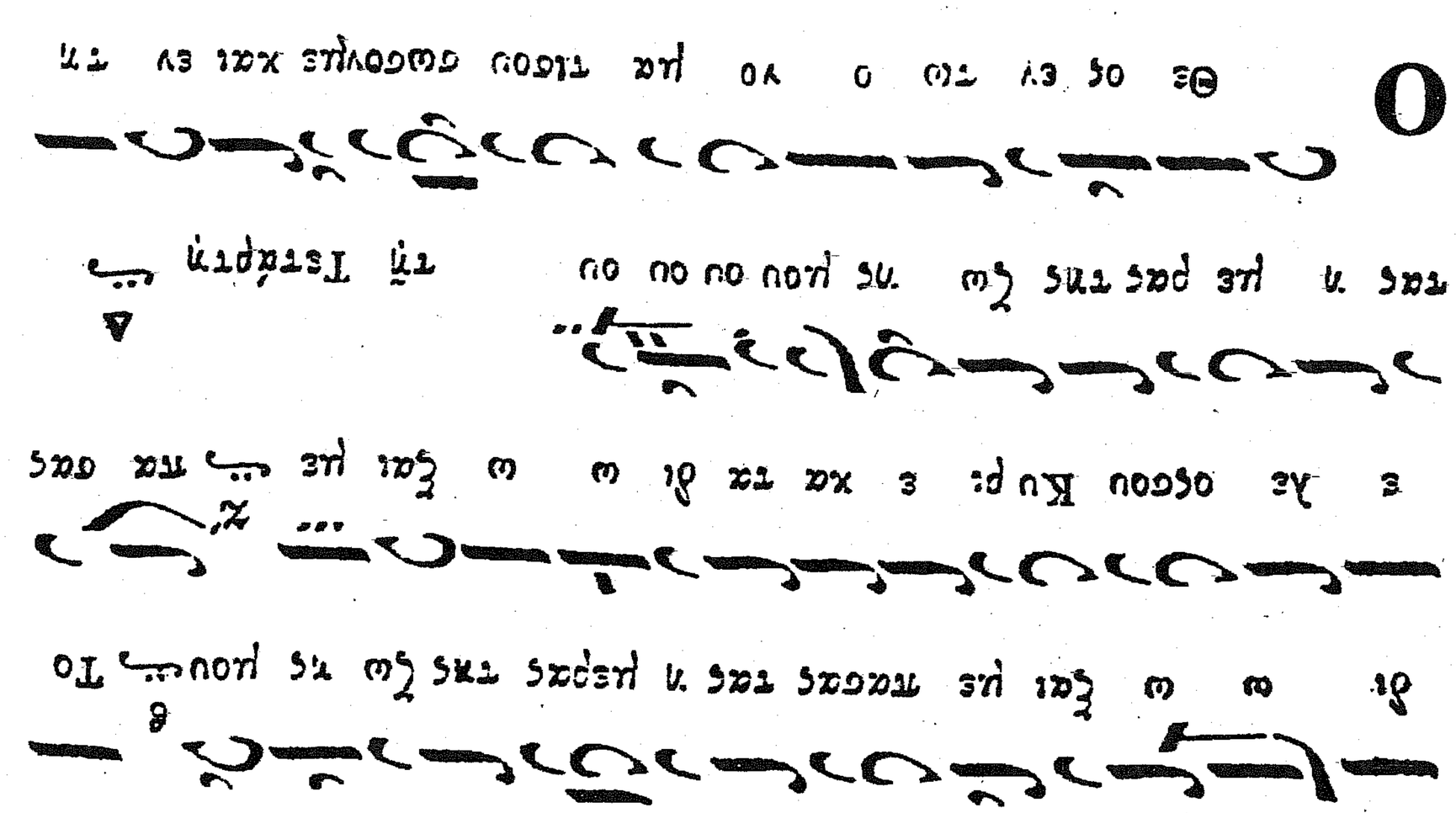

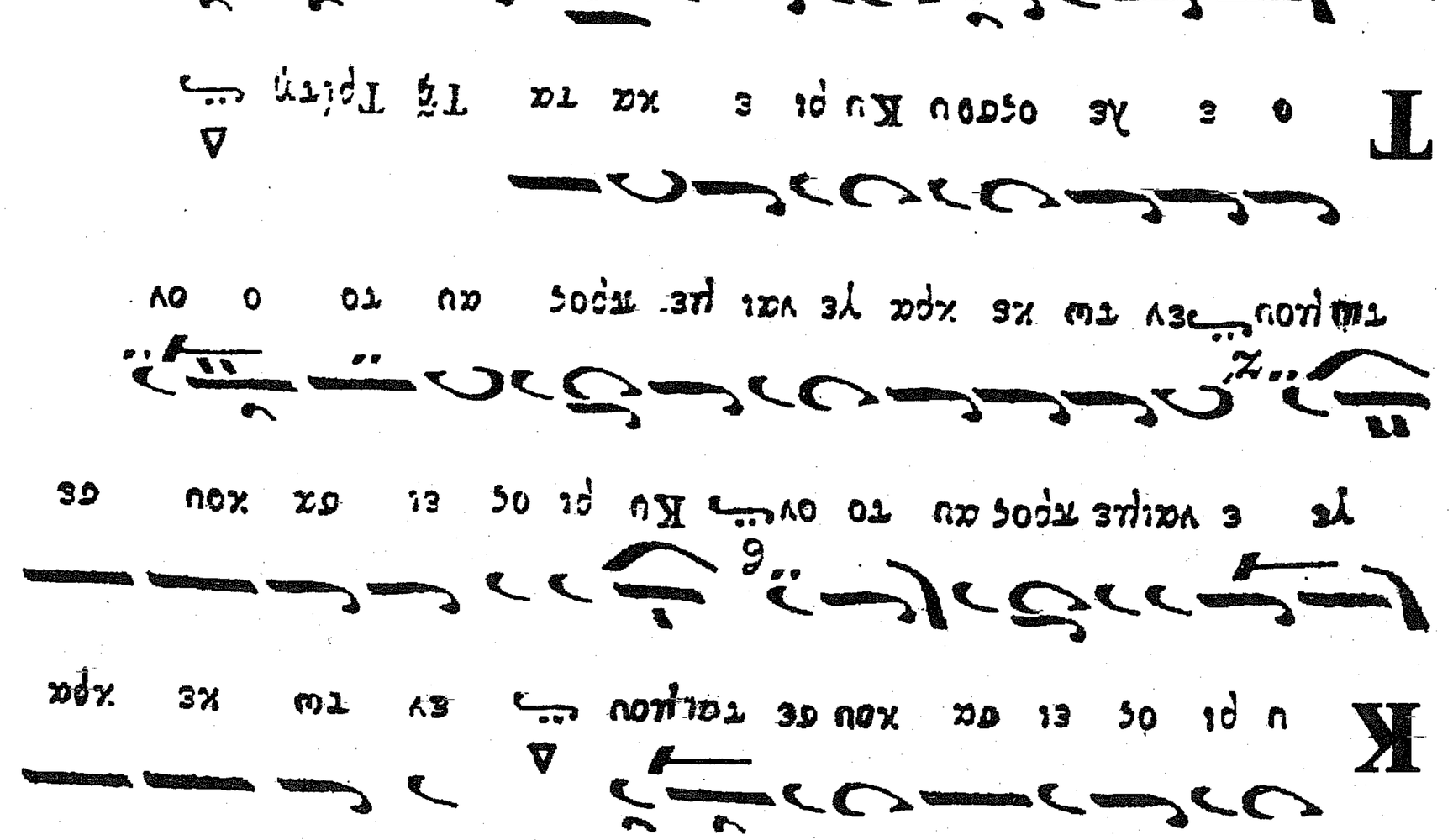

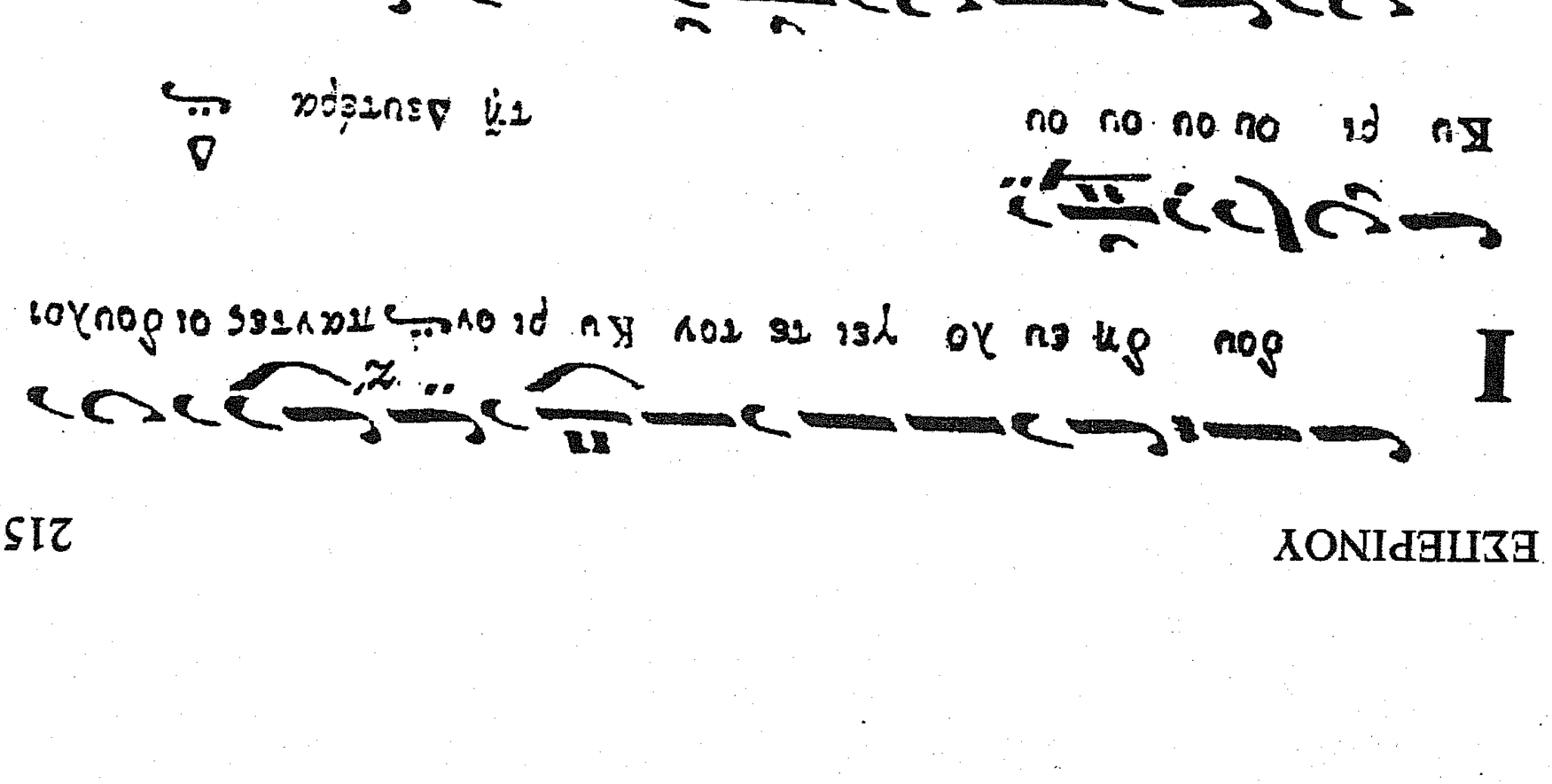

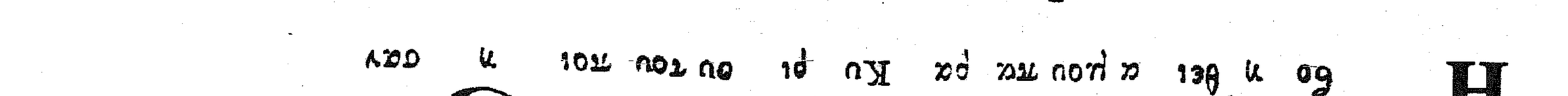

Προσεύχεσθε τὴν Κυριακὴν ἑστῶτες

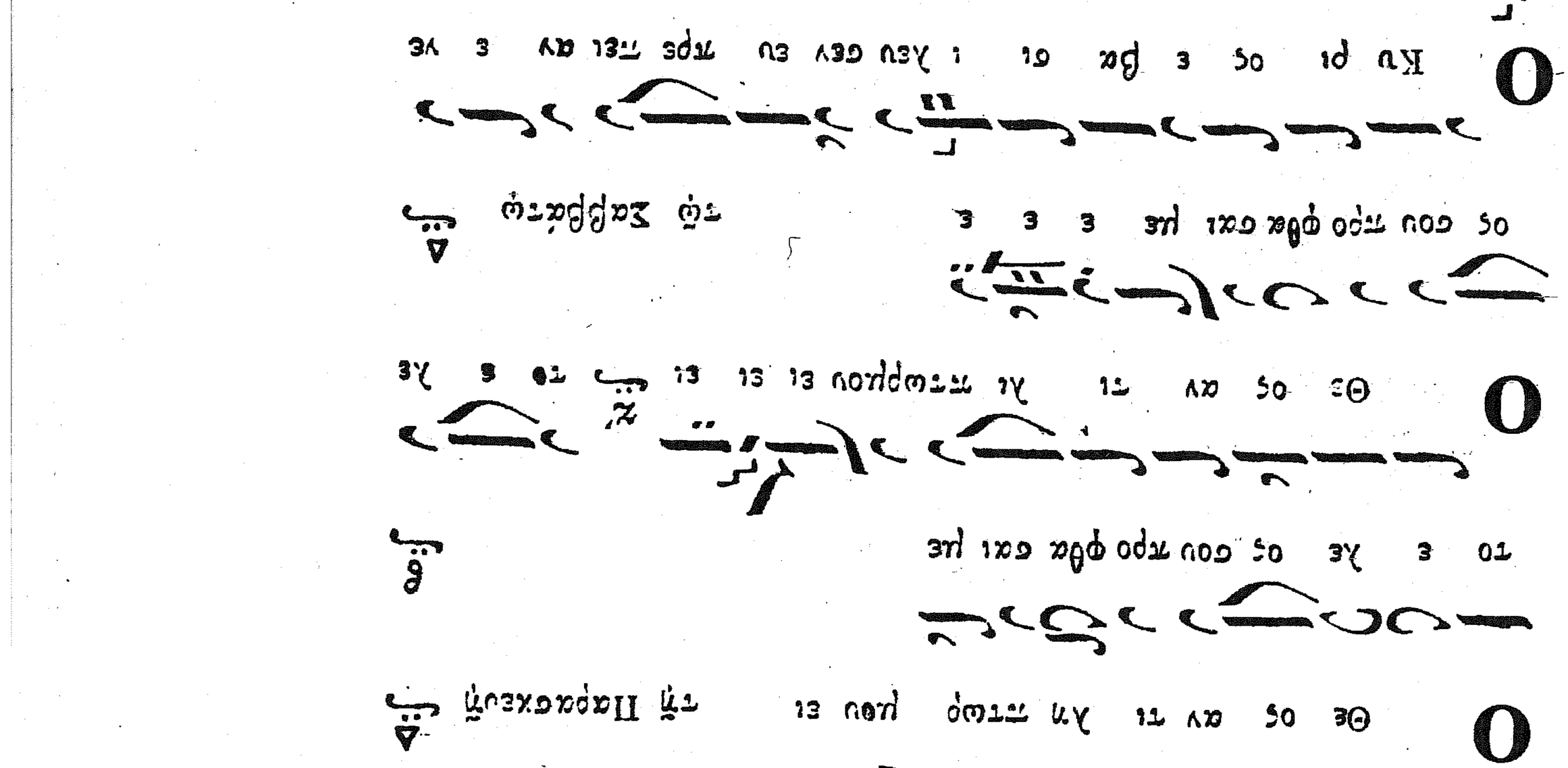

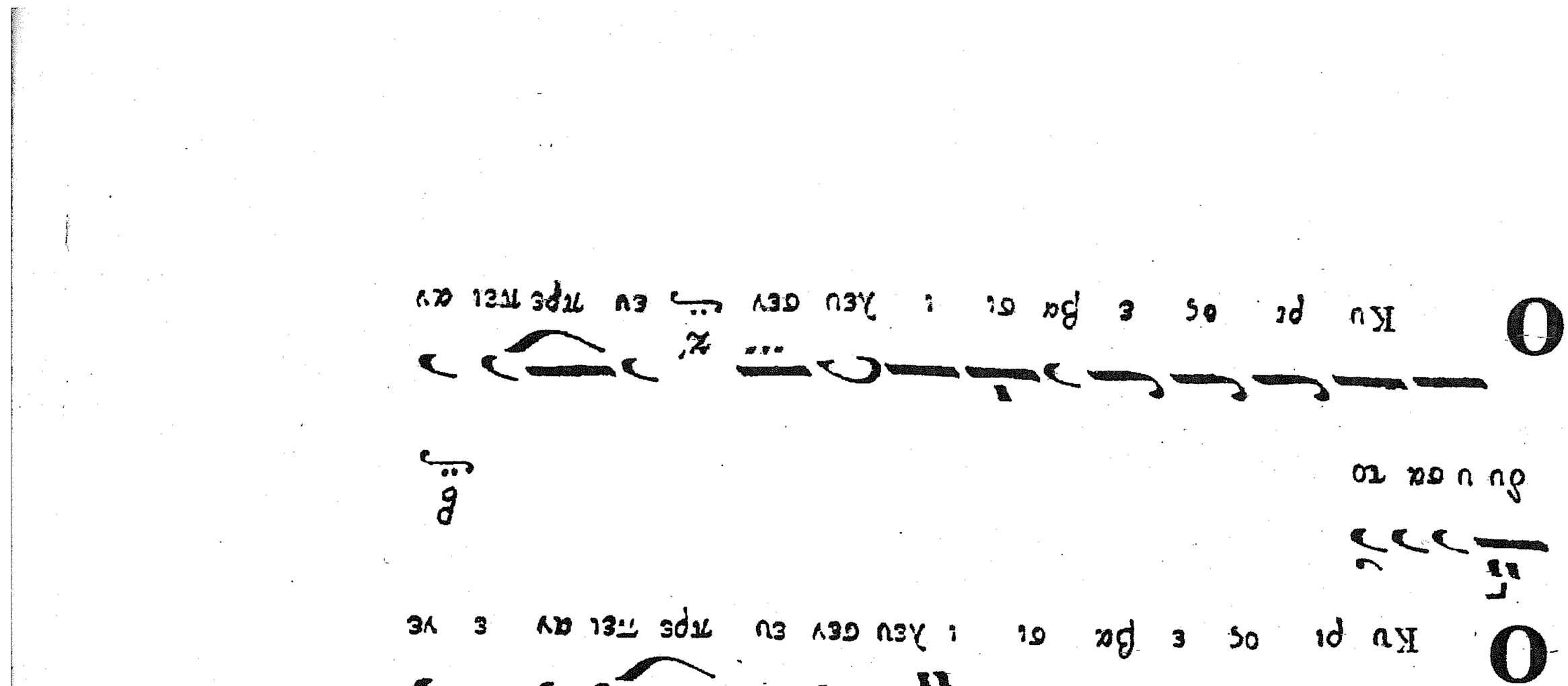

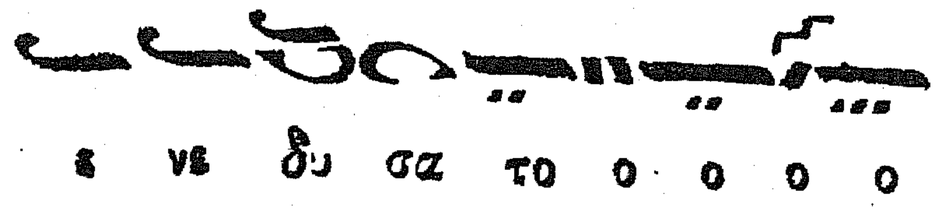

Ἀπὸ τῆς Παρακευῆς
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου

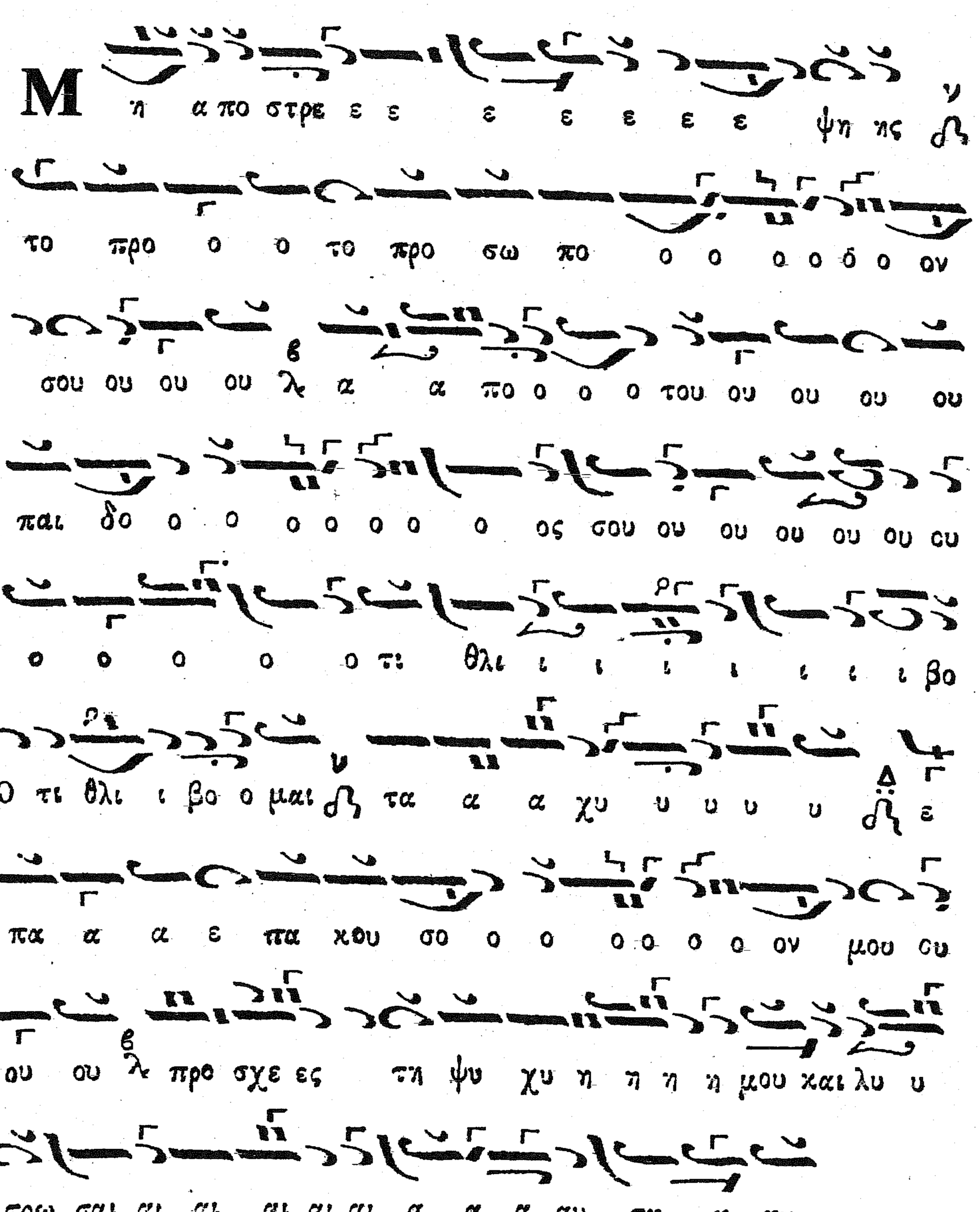
Ἀπὸ τῆς Παρακευῆς
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου

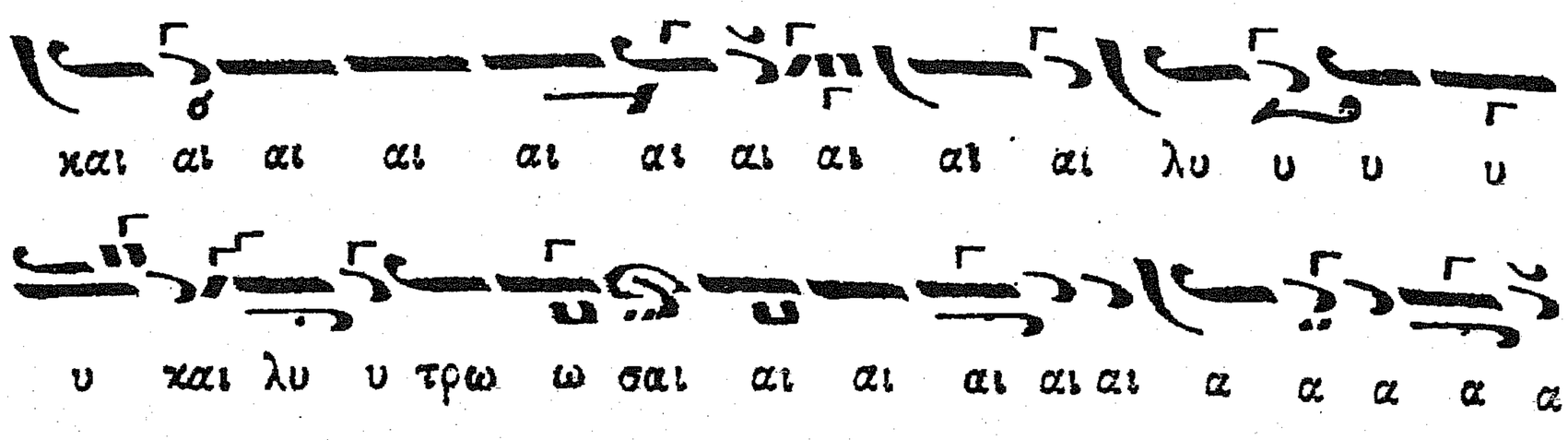

Ἀπὸ τῆς Παρακευῆς
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου

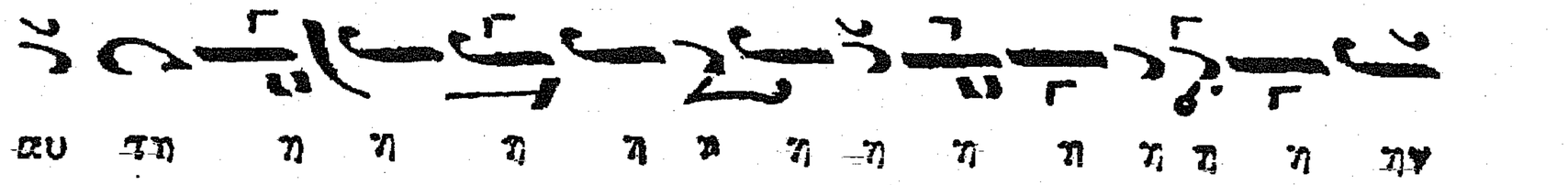

Ἀπὸ τῆς Παρακευῆς
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου
Ἀλληλουϊάριον εἰς τὴν ὄρθρου

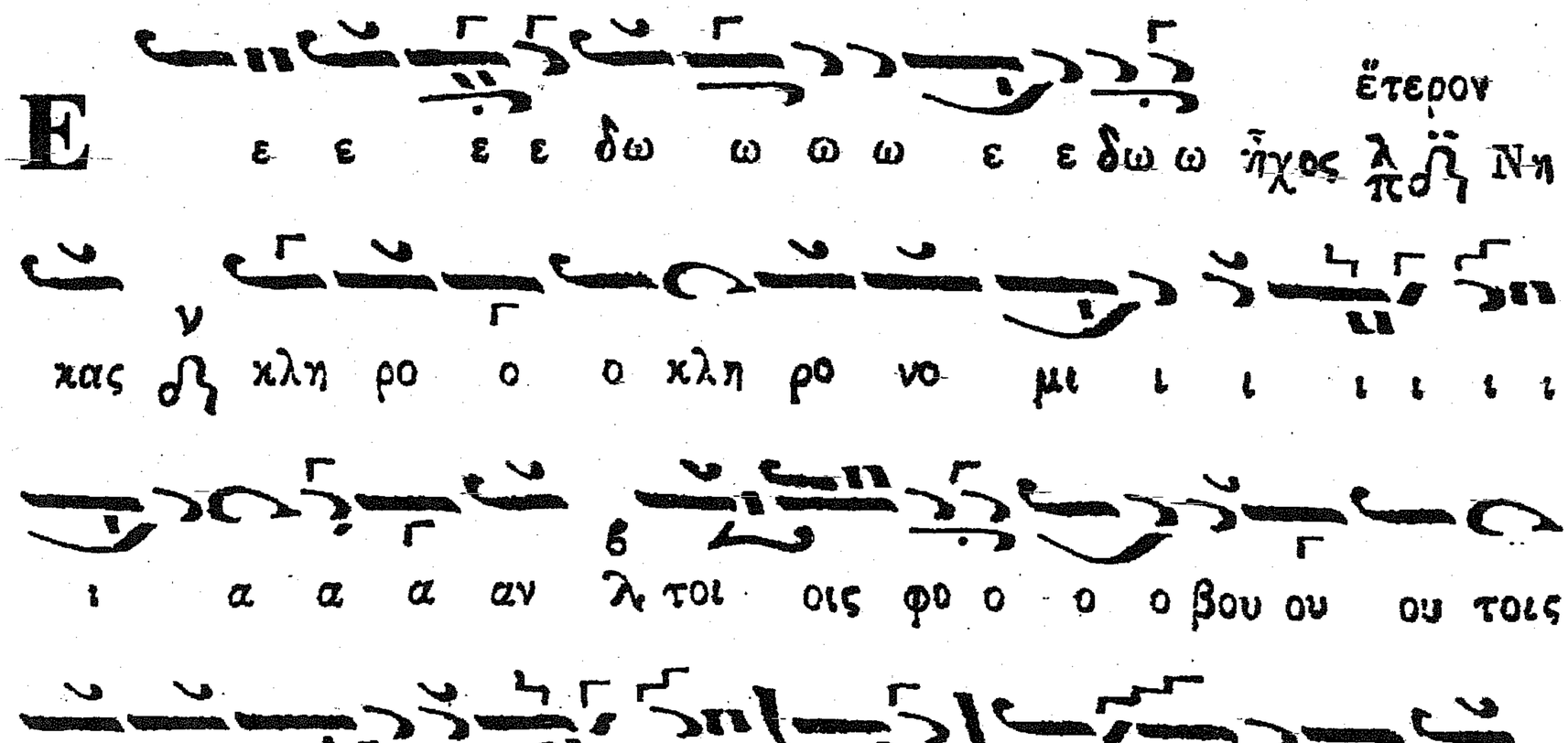

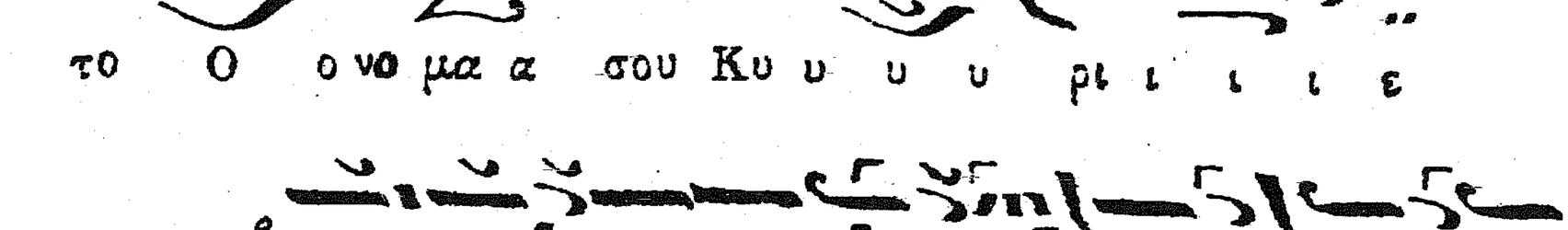
Προκείμενα τῶν Κυριακῶν τῆς Μεγάλης τεσσαρακ. ἦχος

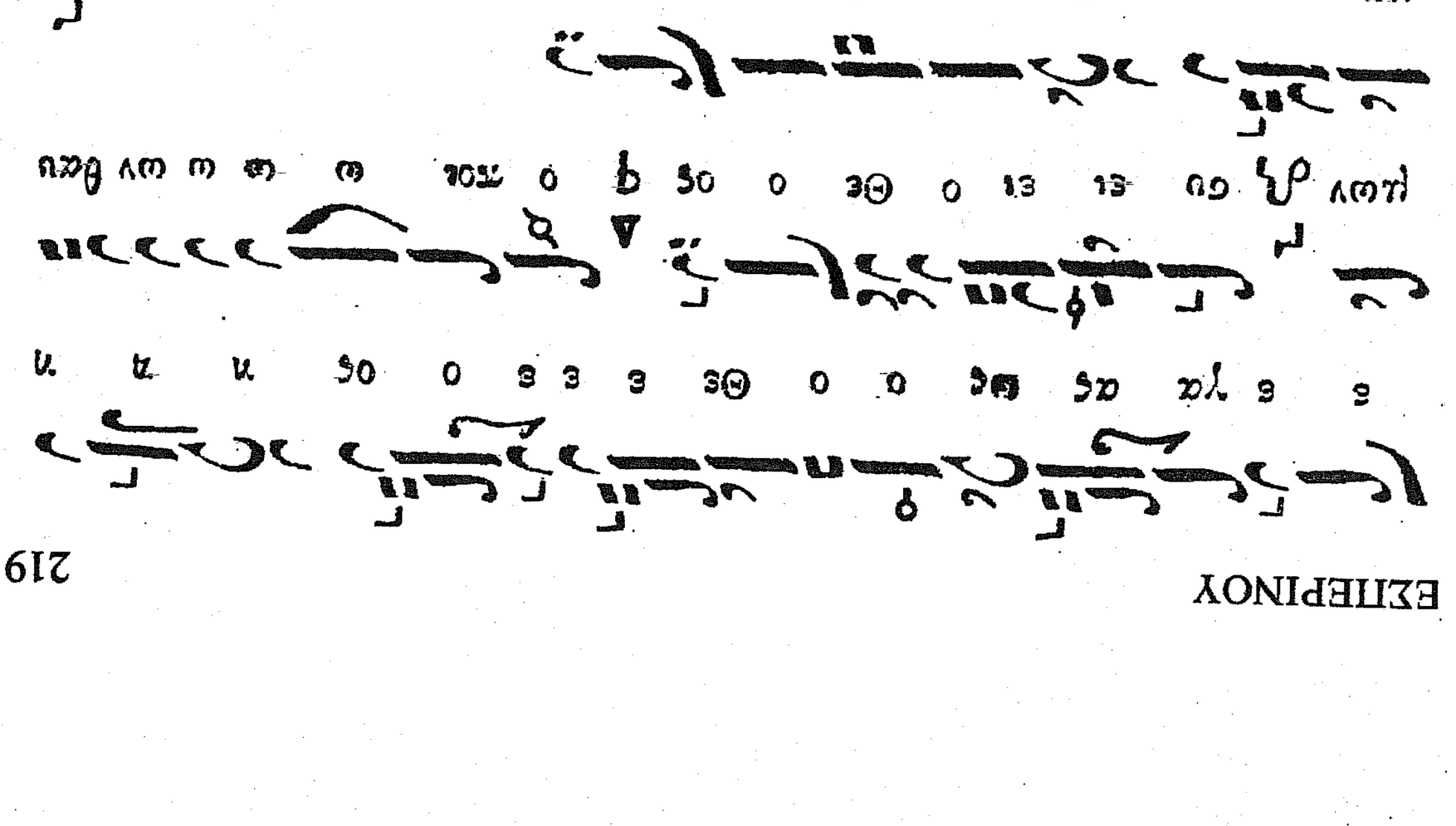

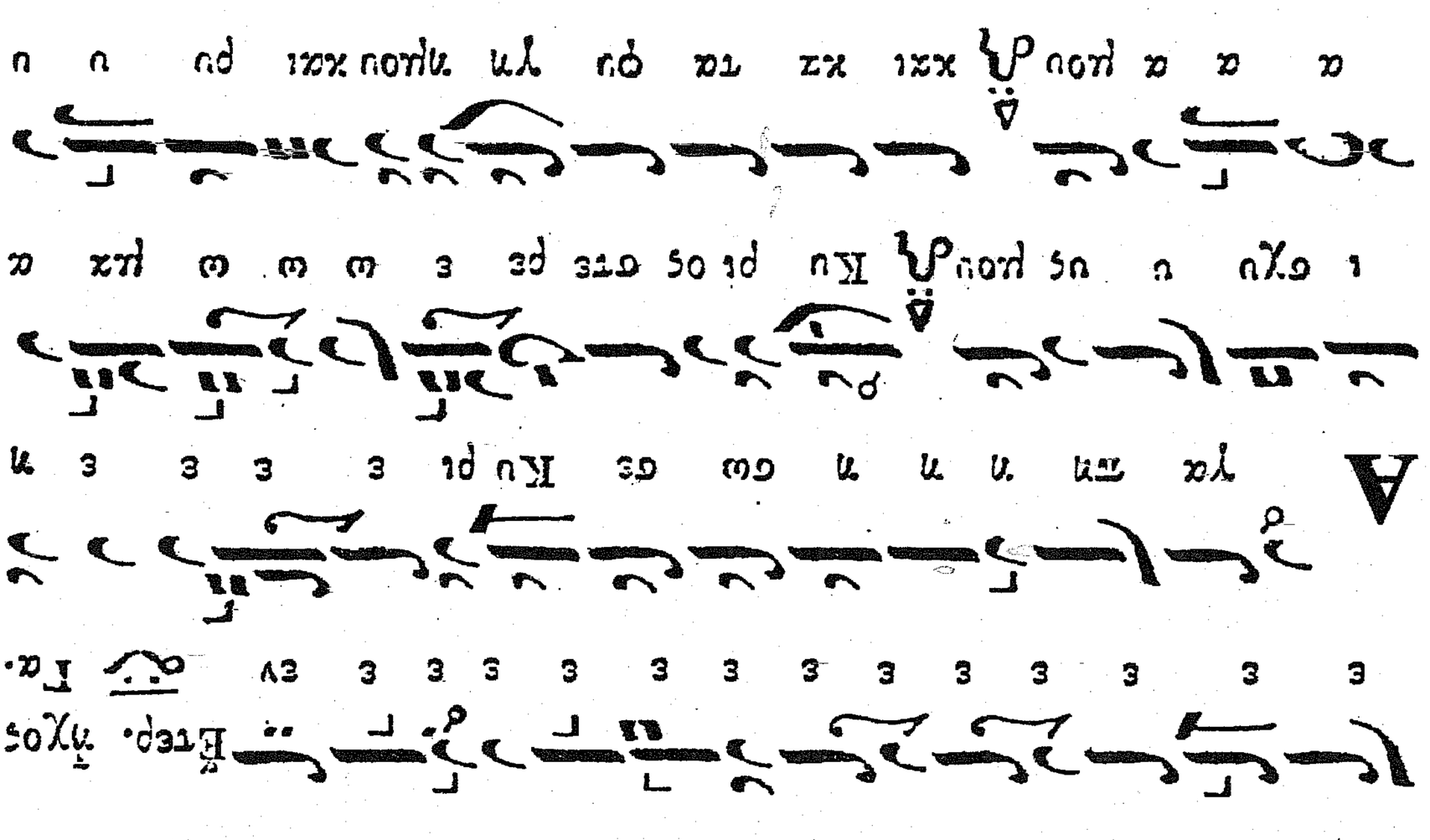

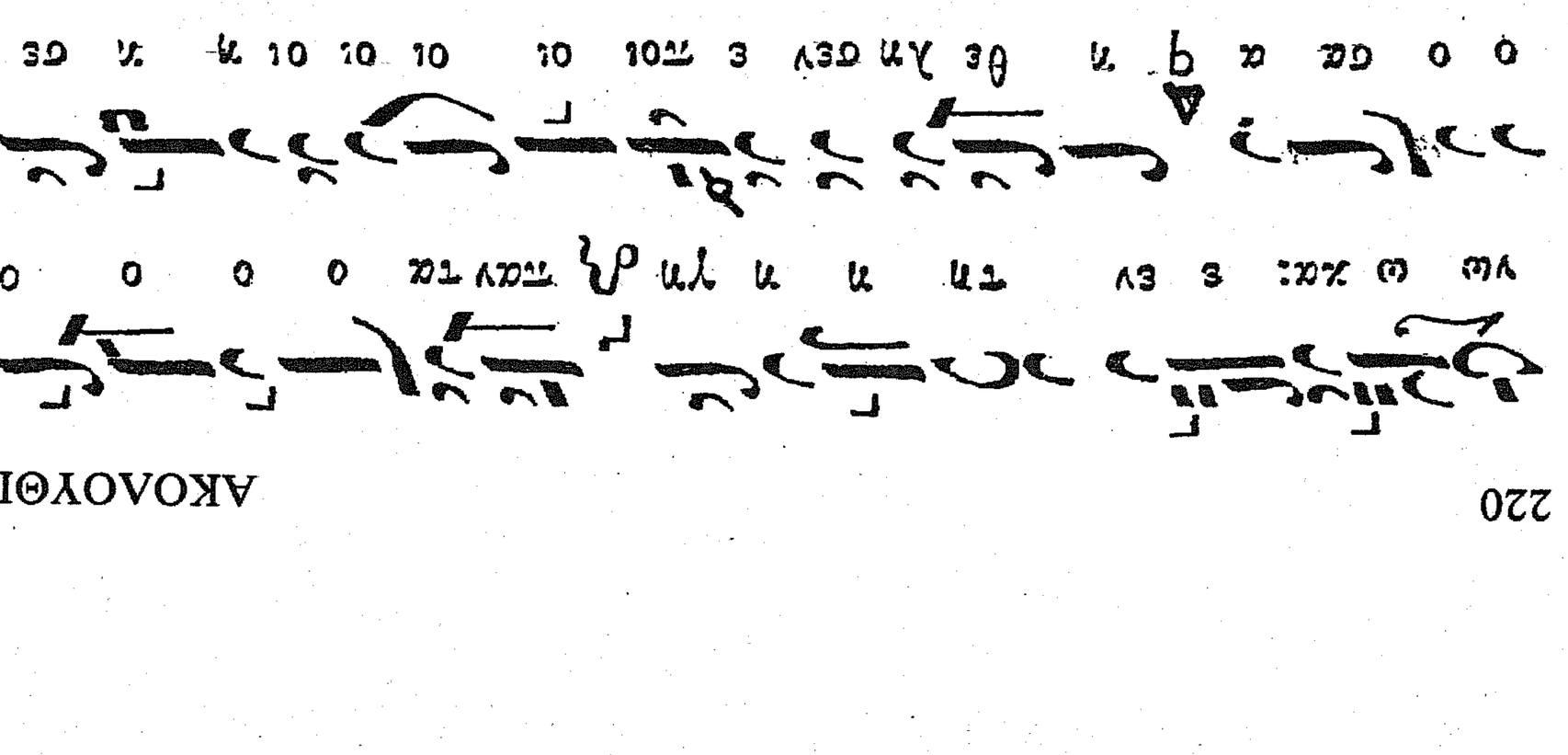

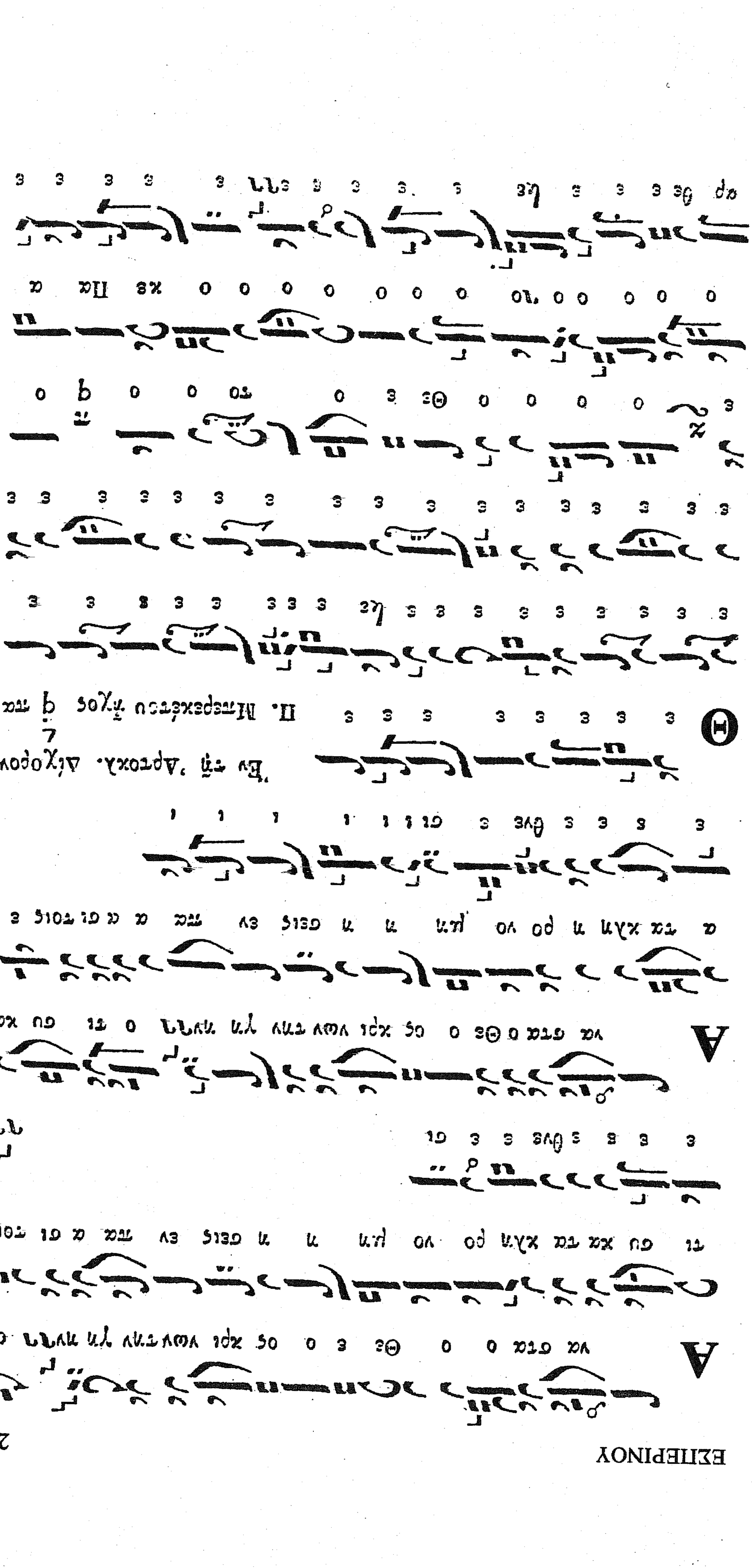

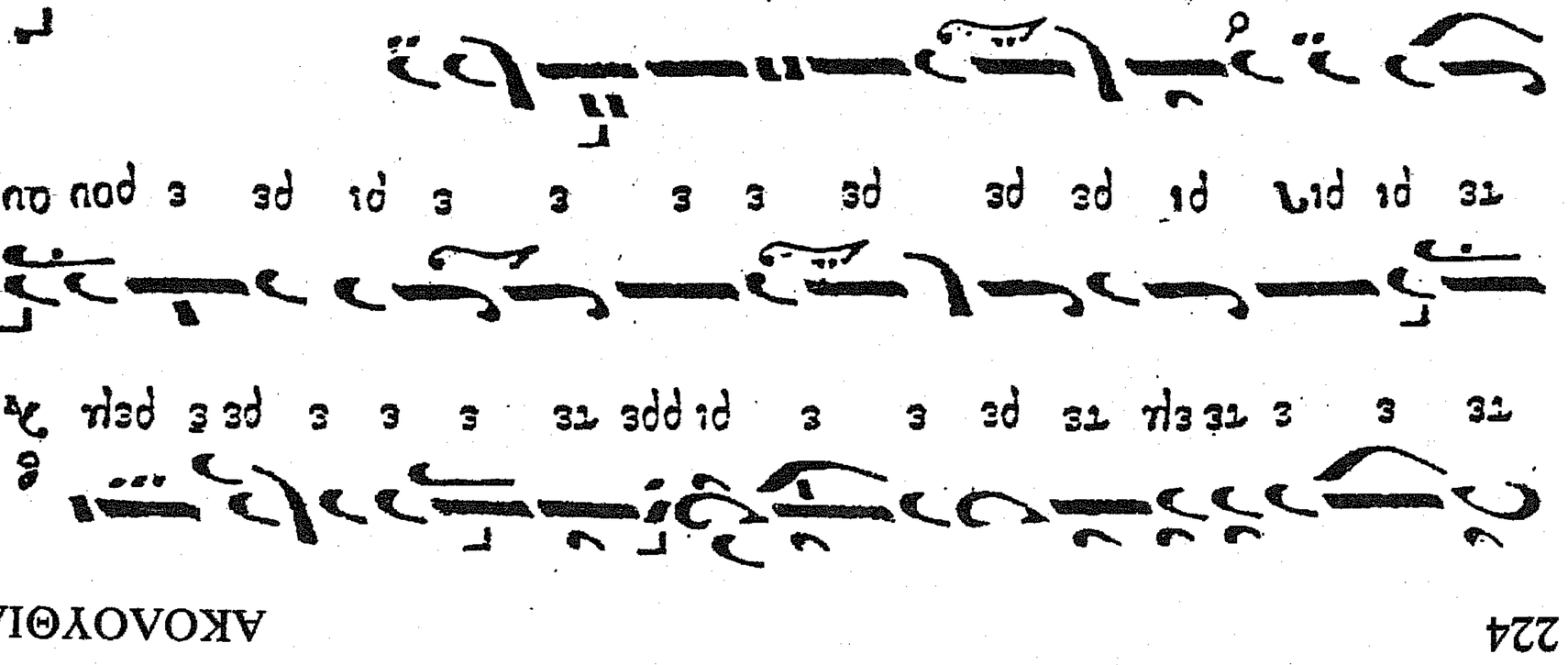
Ἕτερα προχείμ. εἰς τὰς Δεσποτ. ἑορτὰς Γρη. Π. ἦχος Γα.

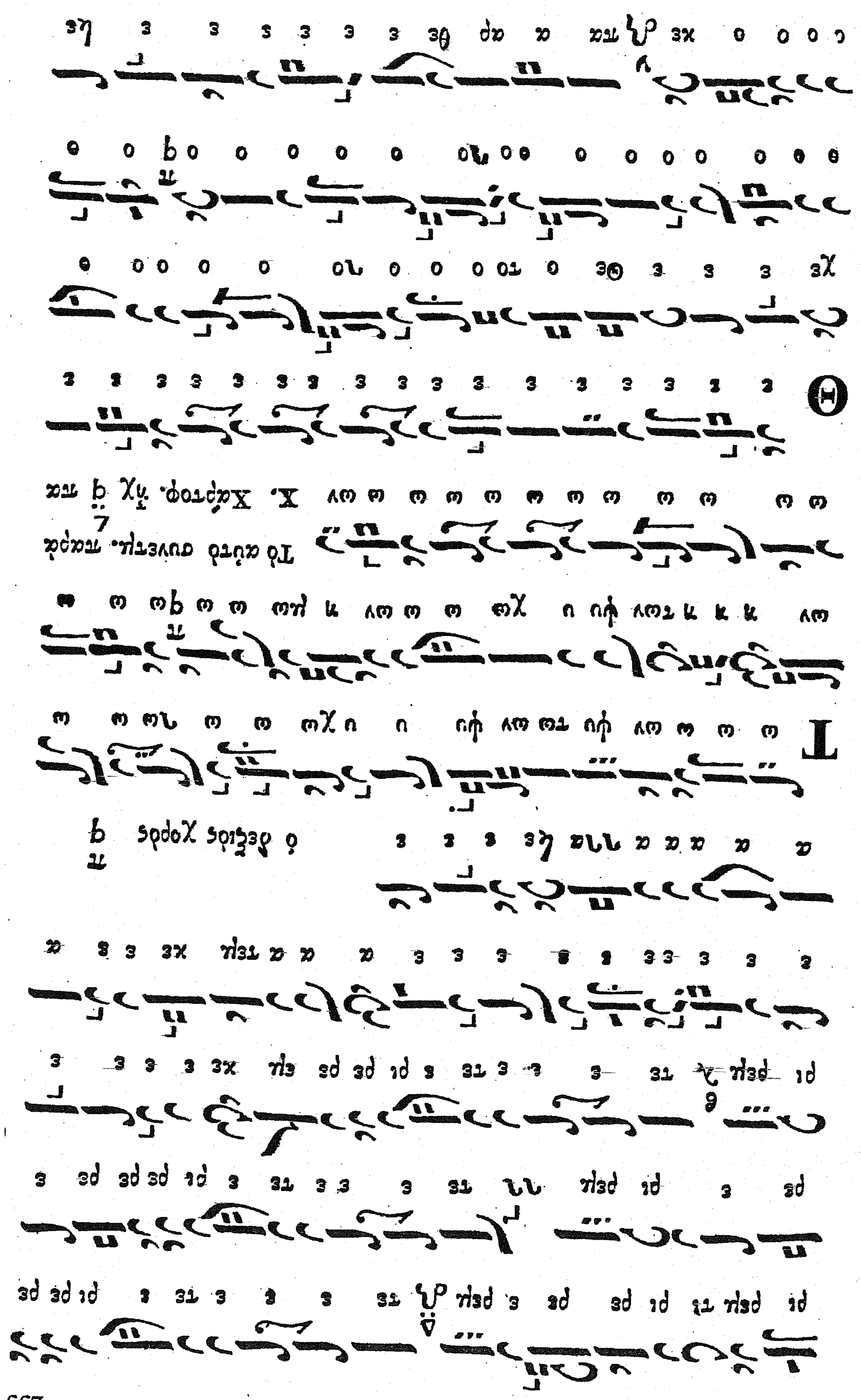

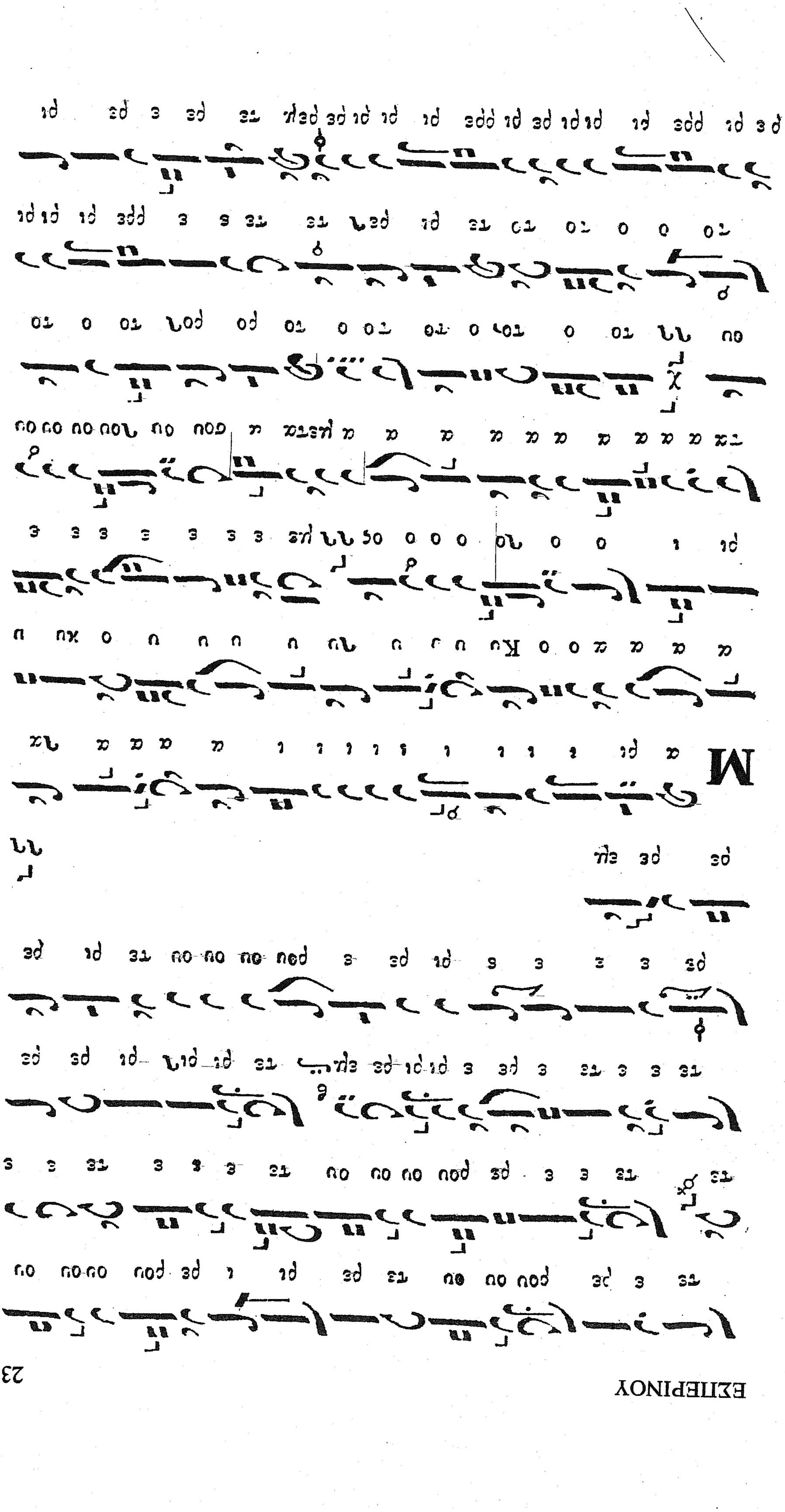

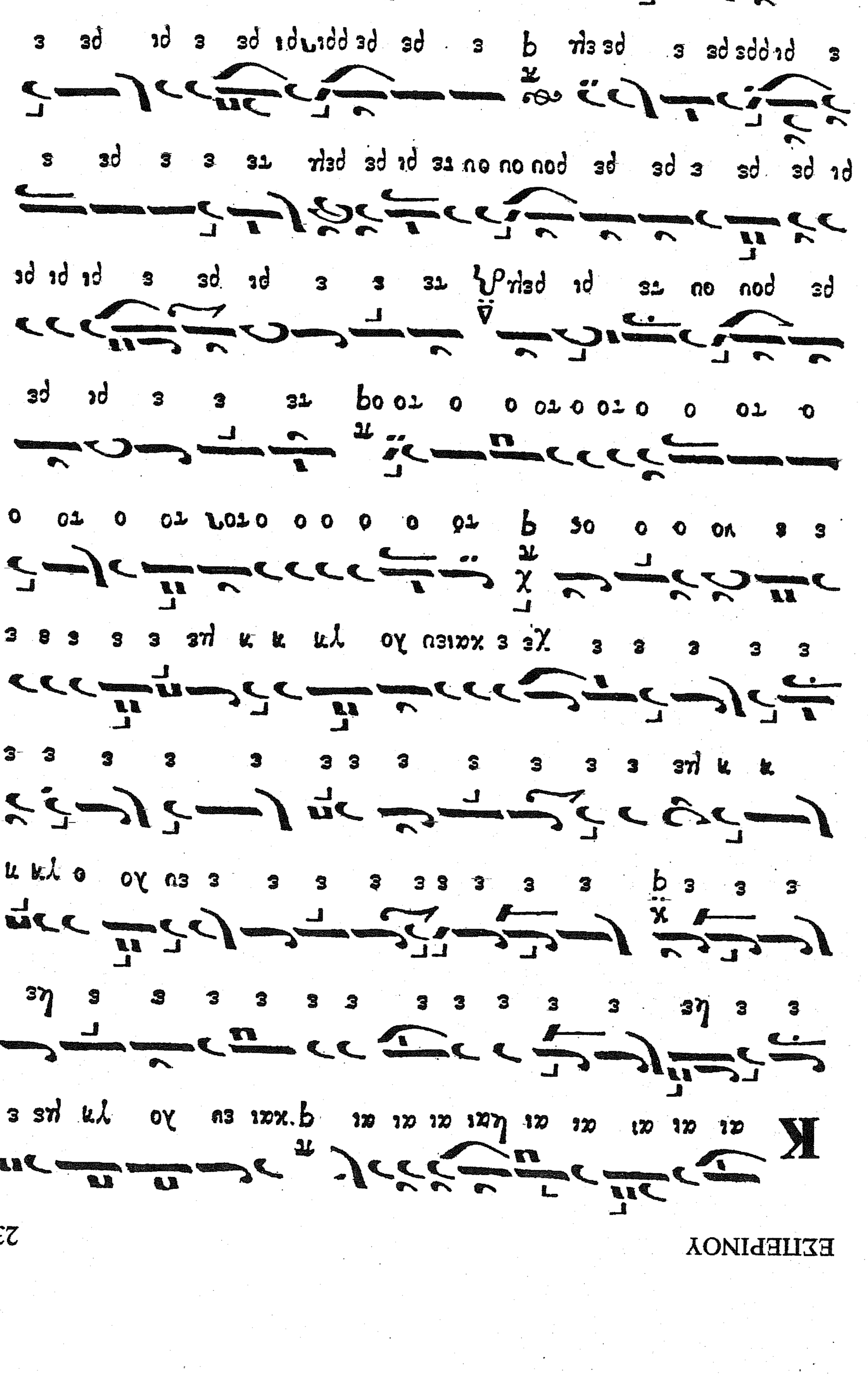

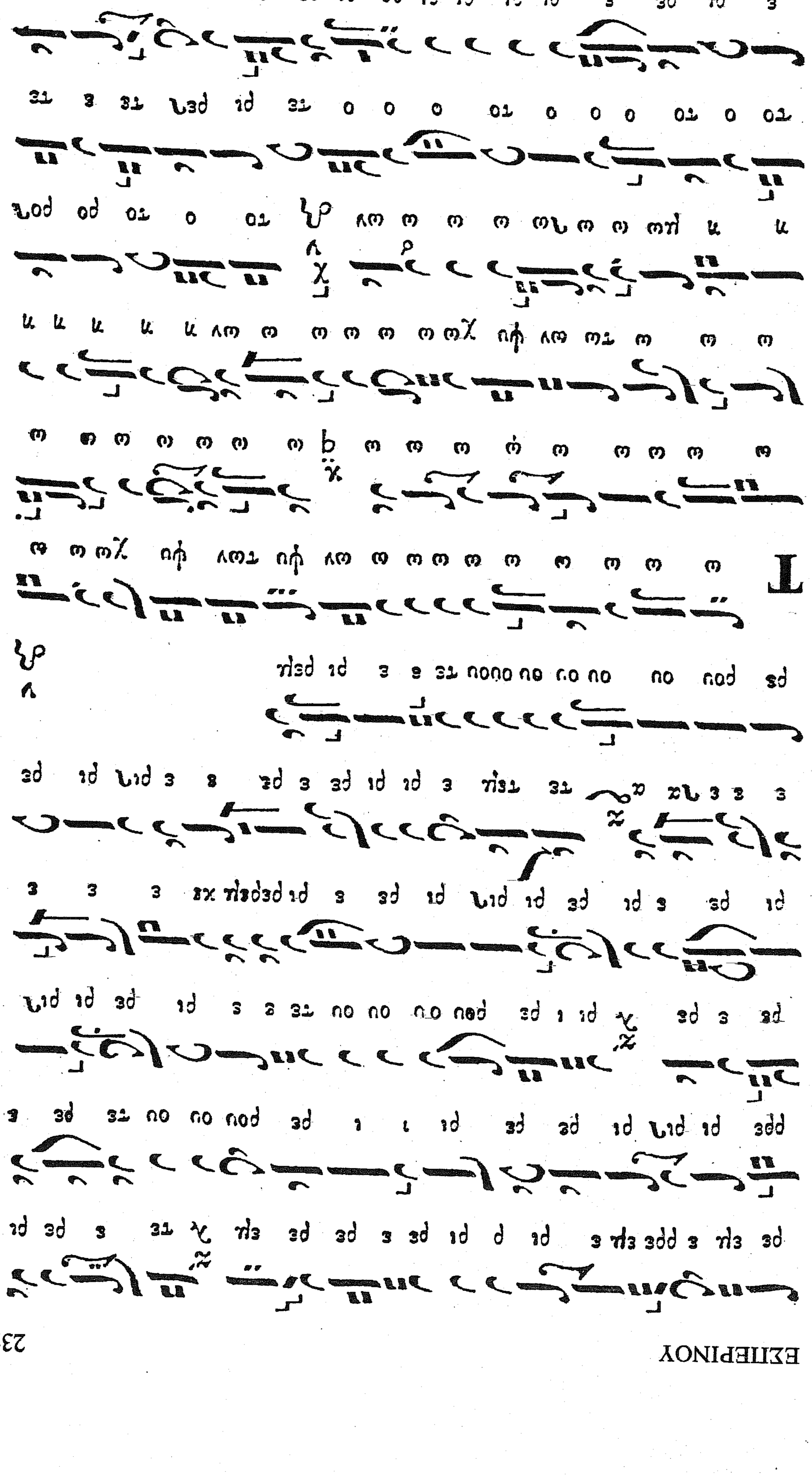

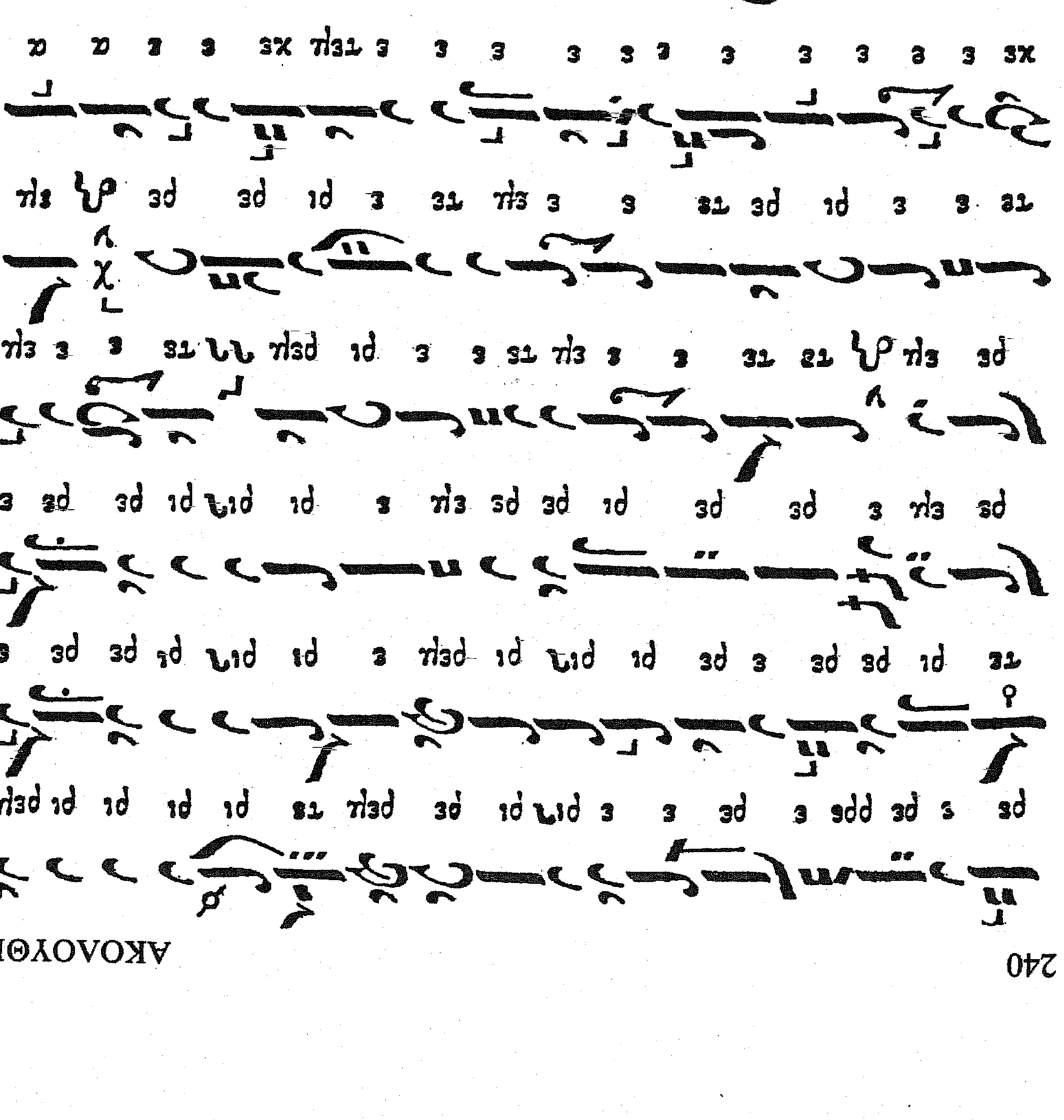

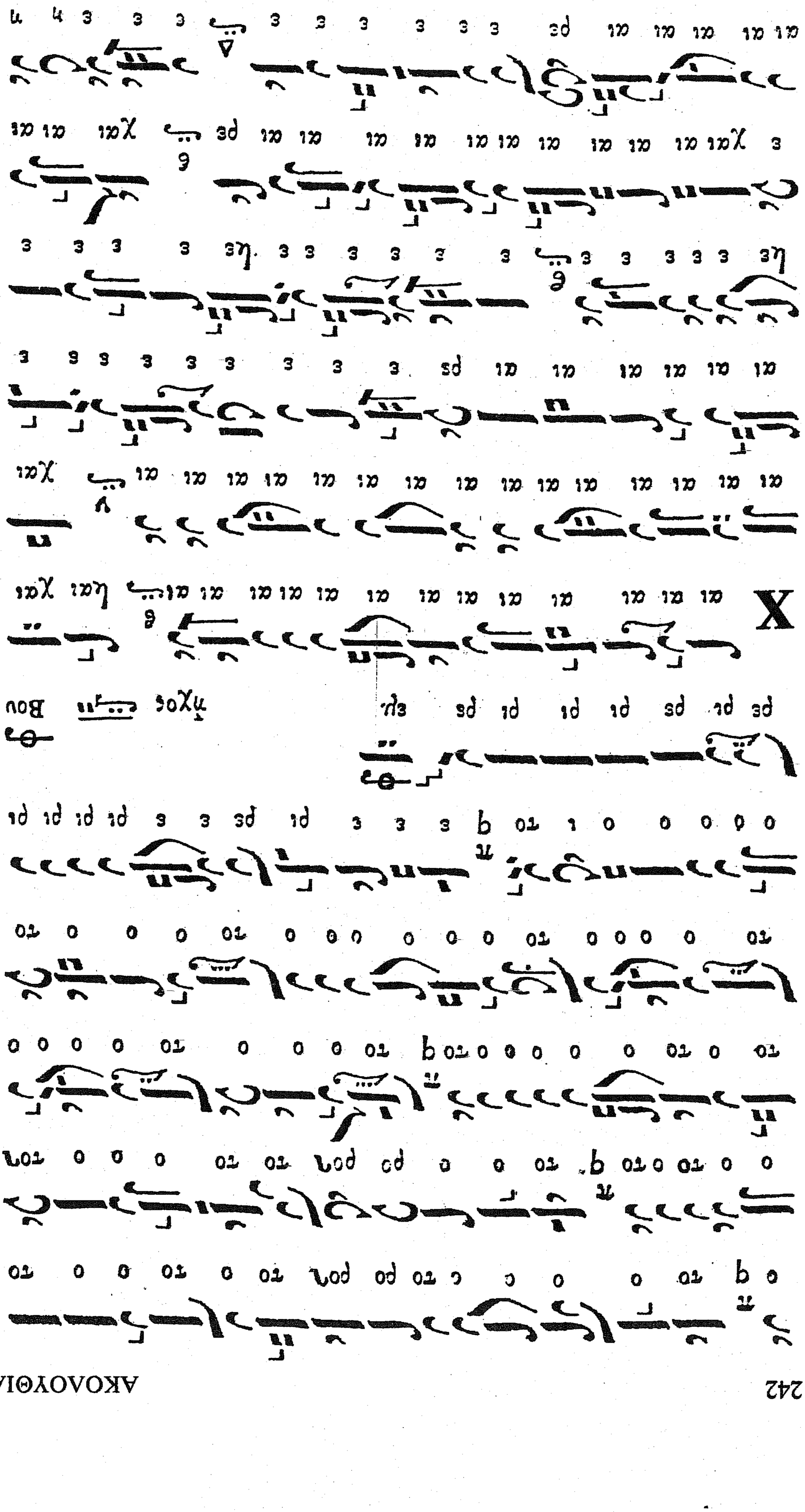

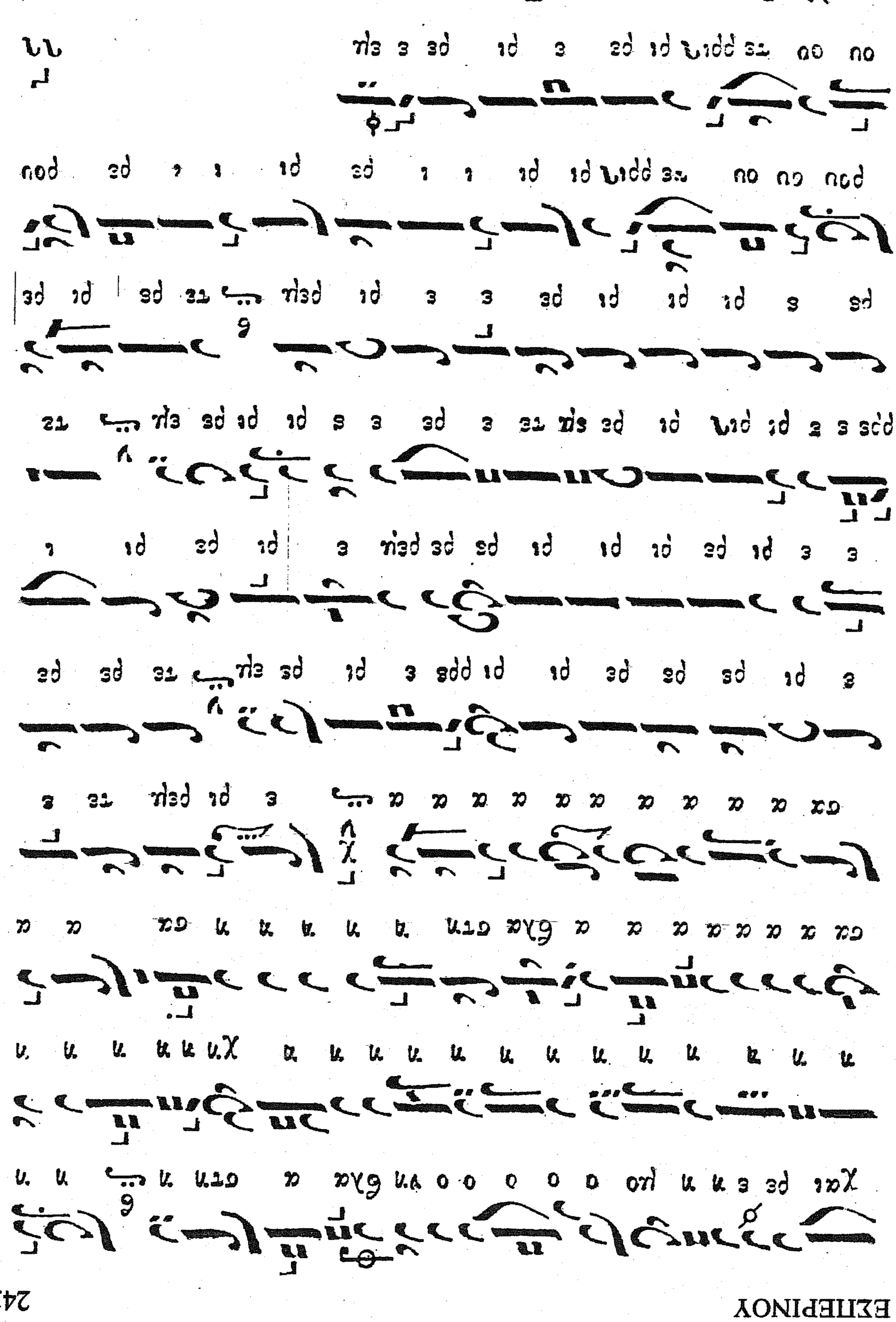

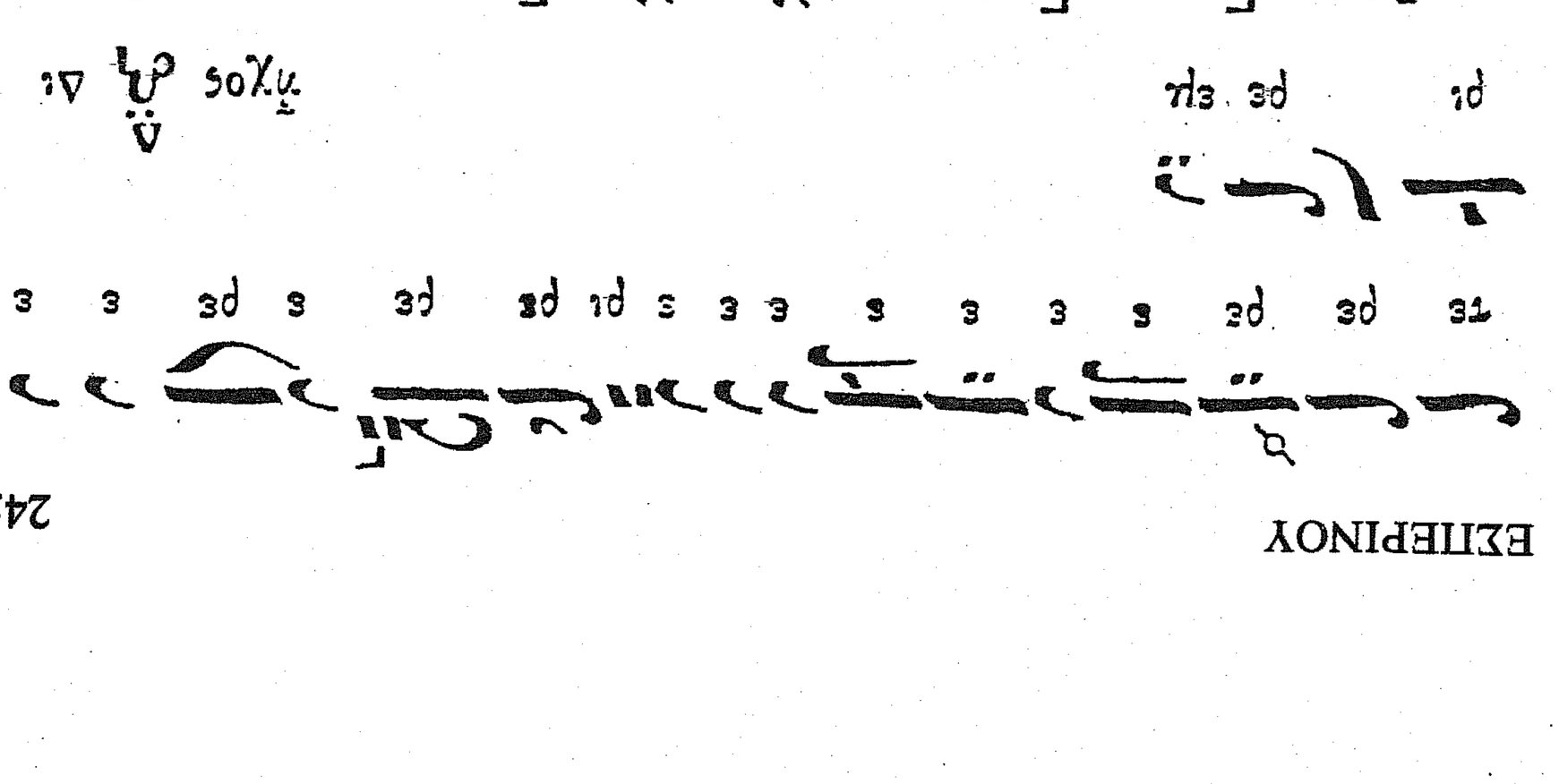

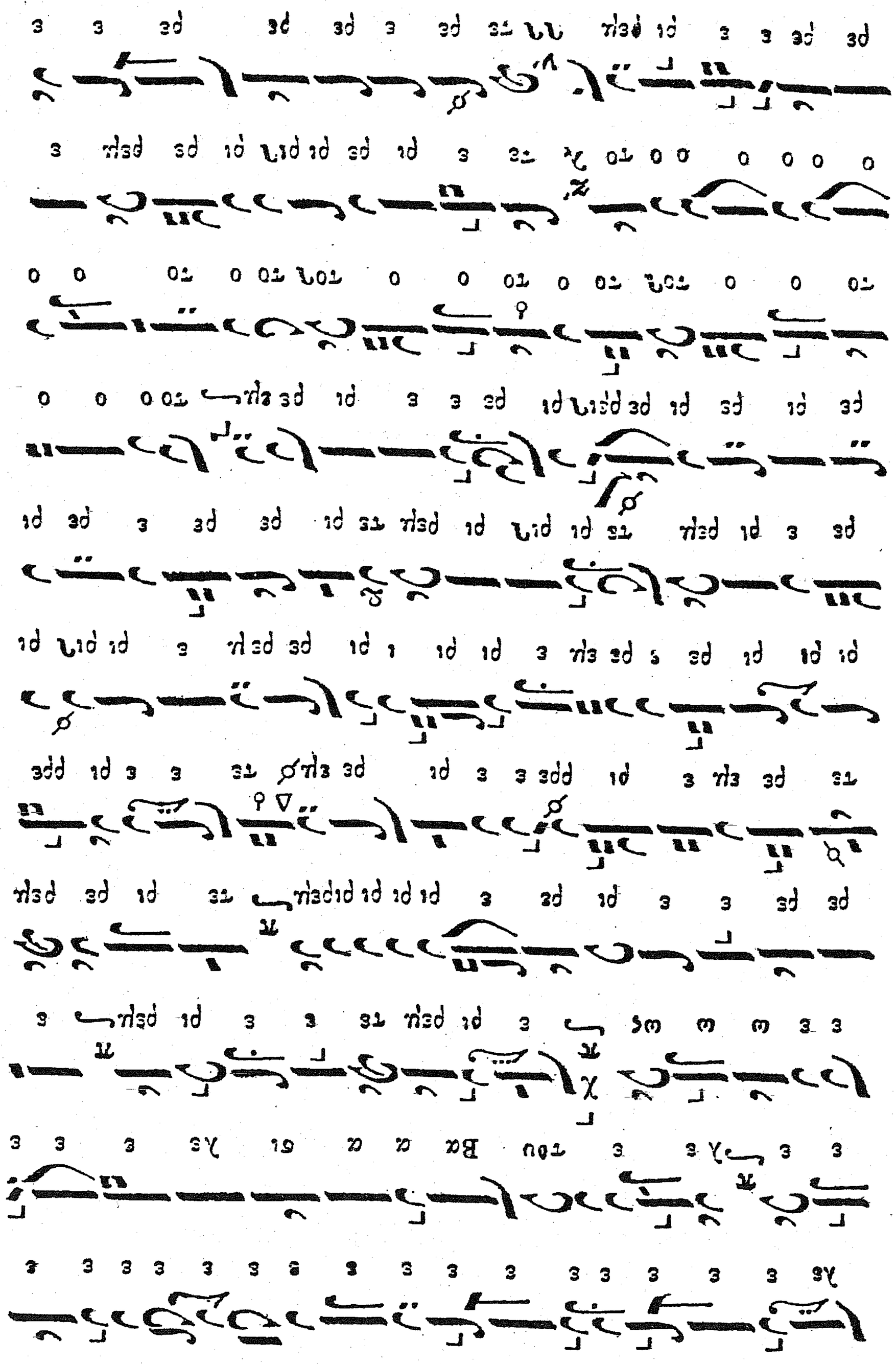

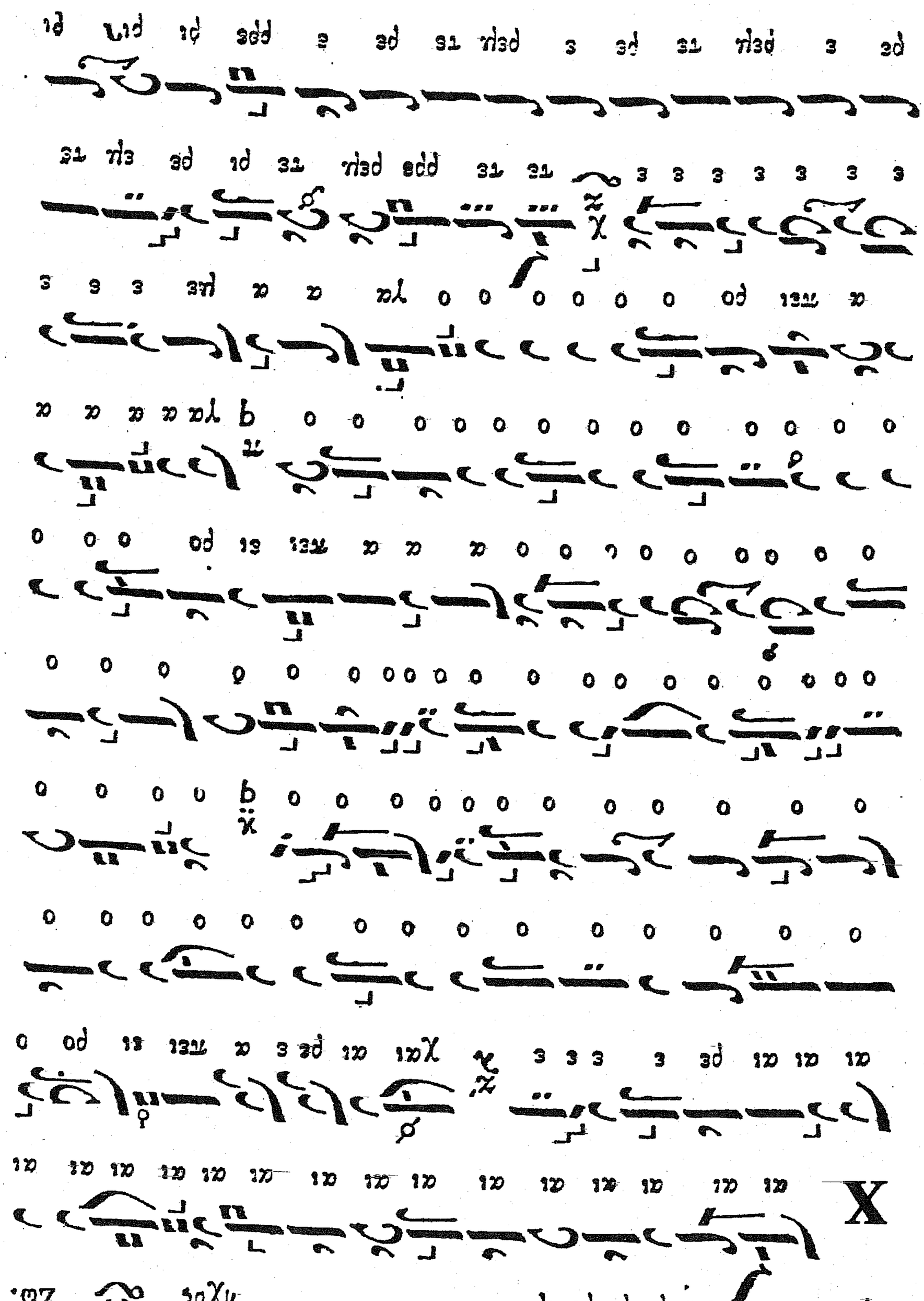

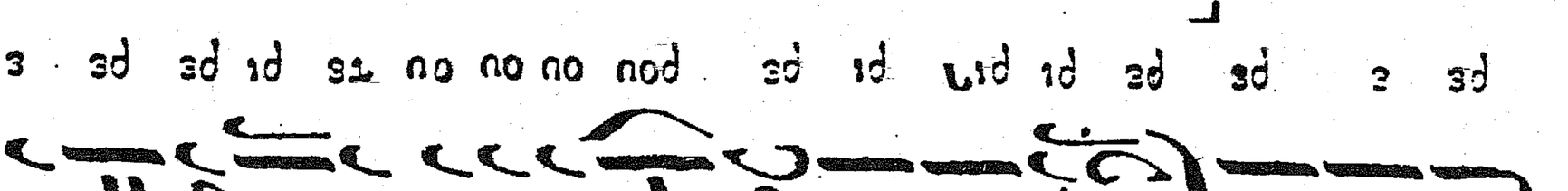

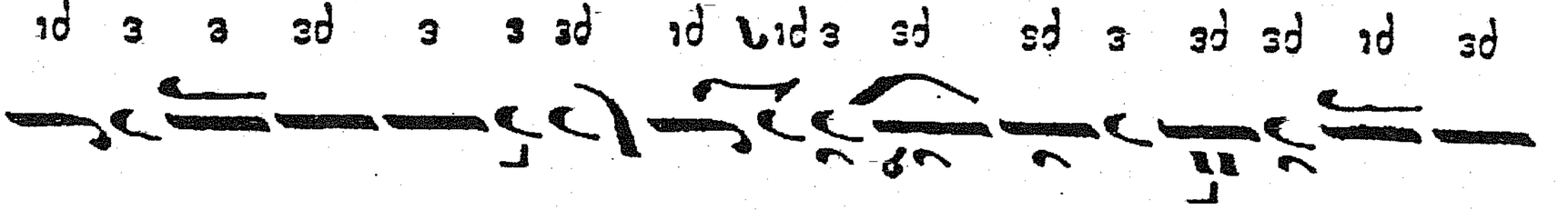

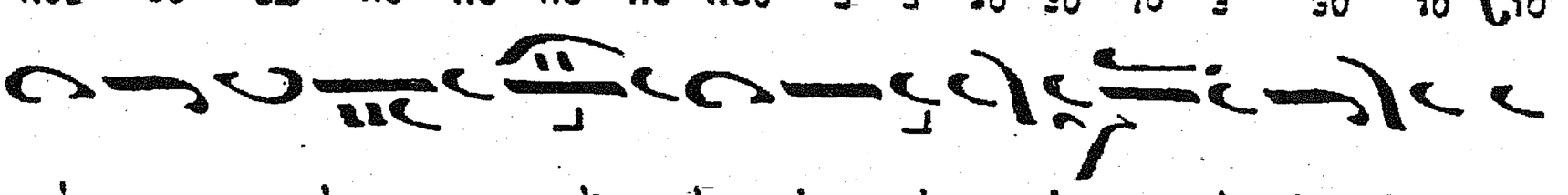

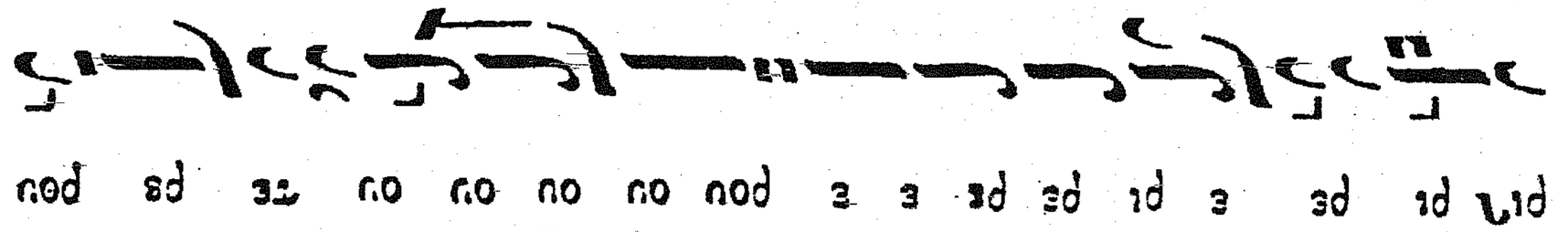

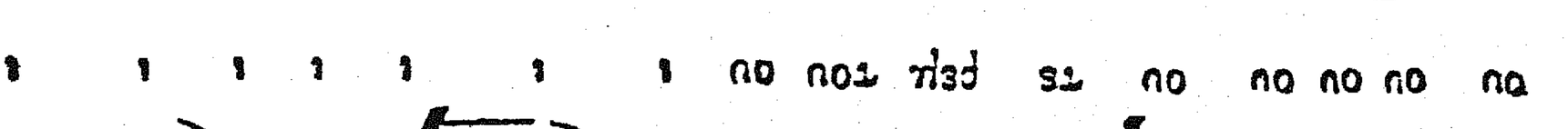

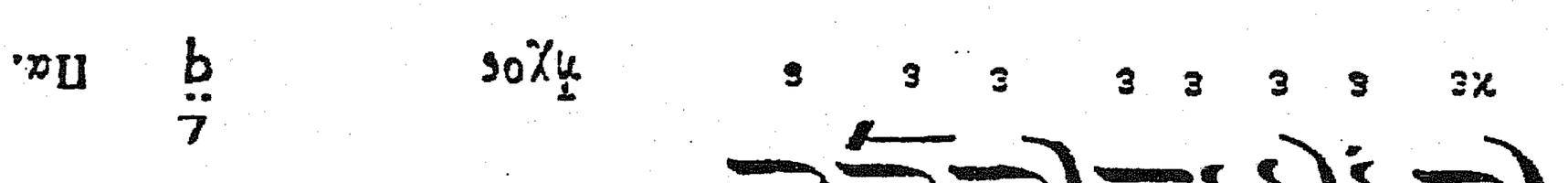

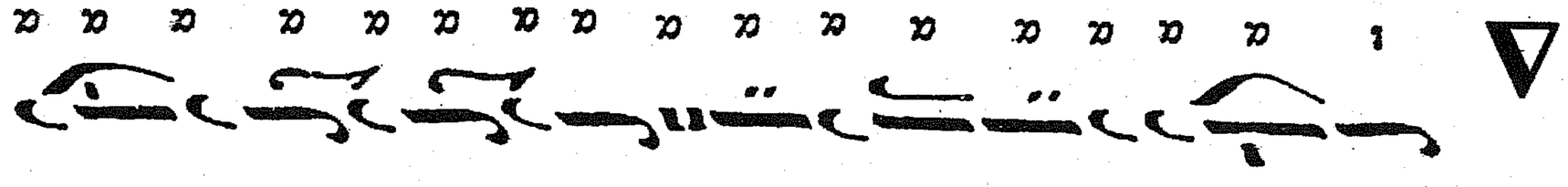

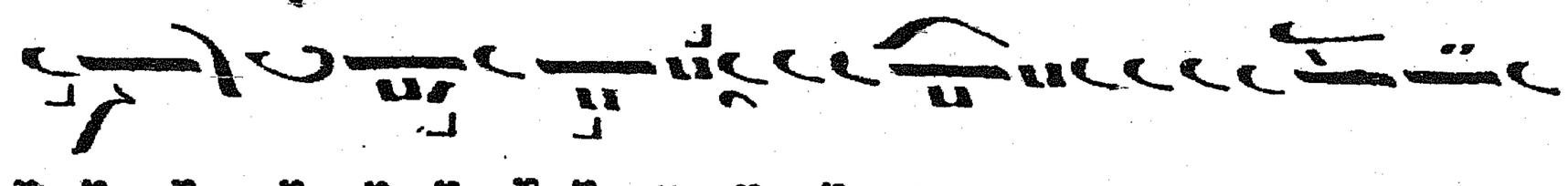

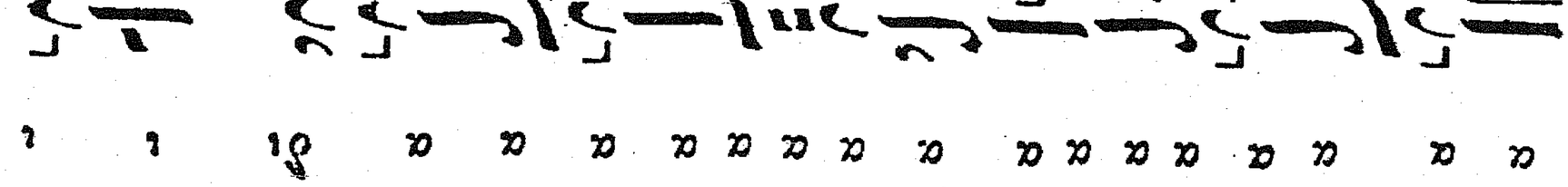

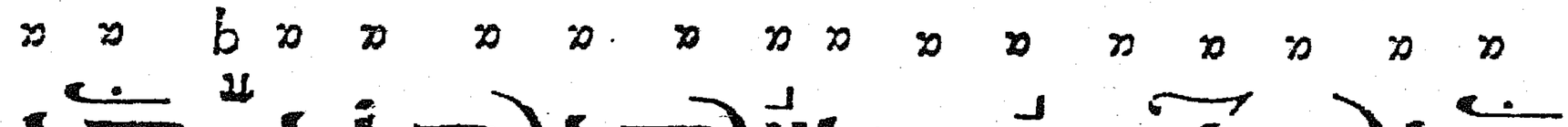

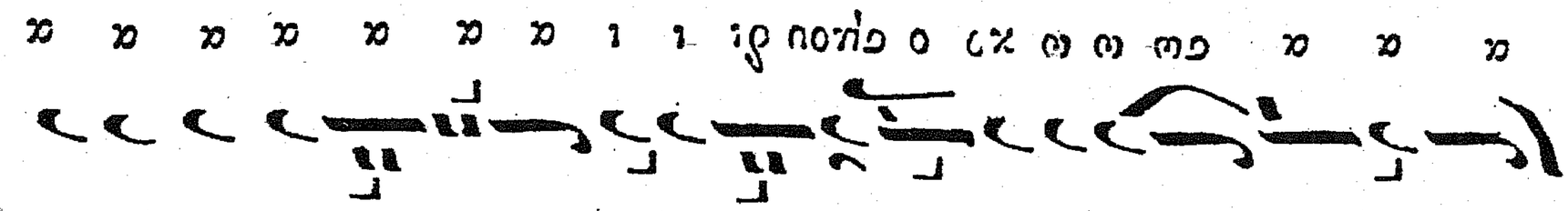

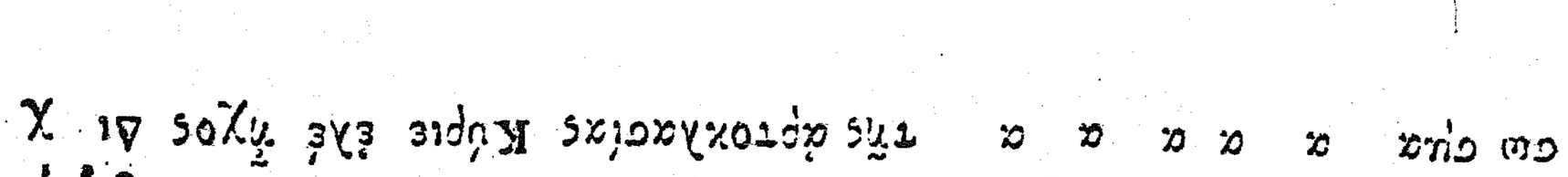

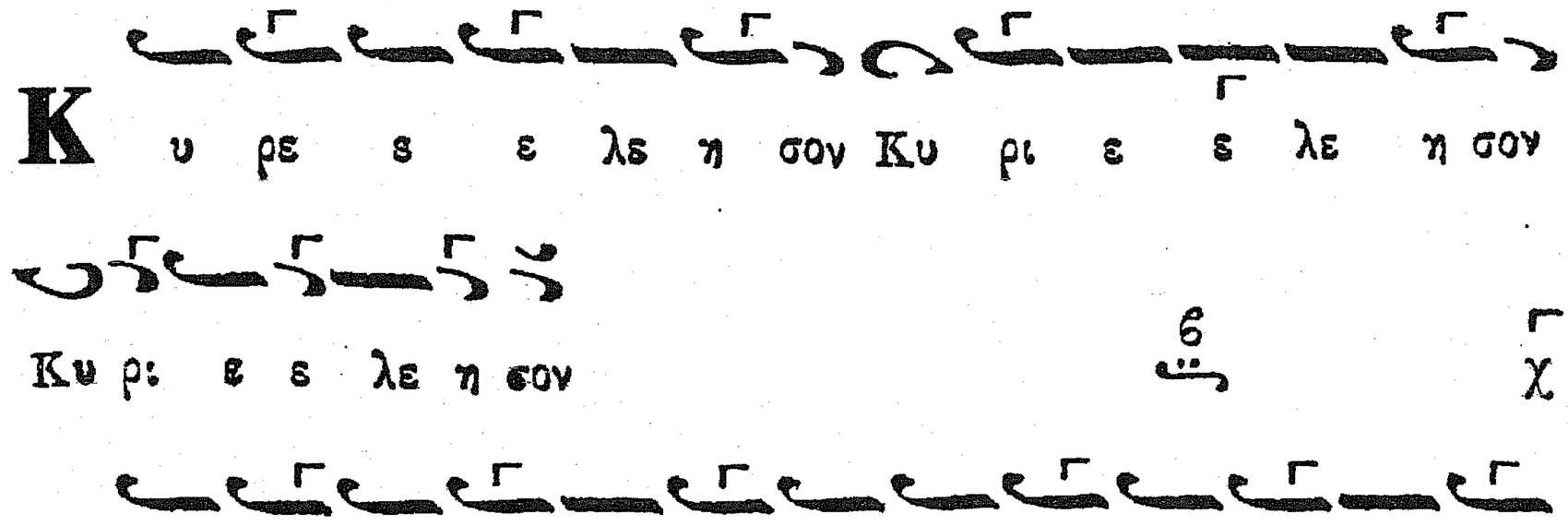

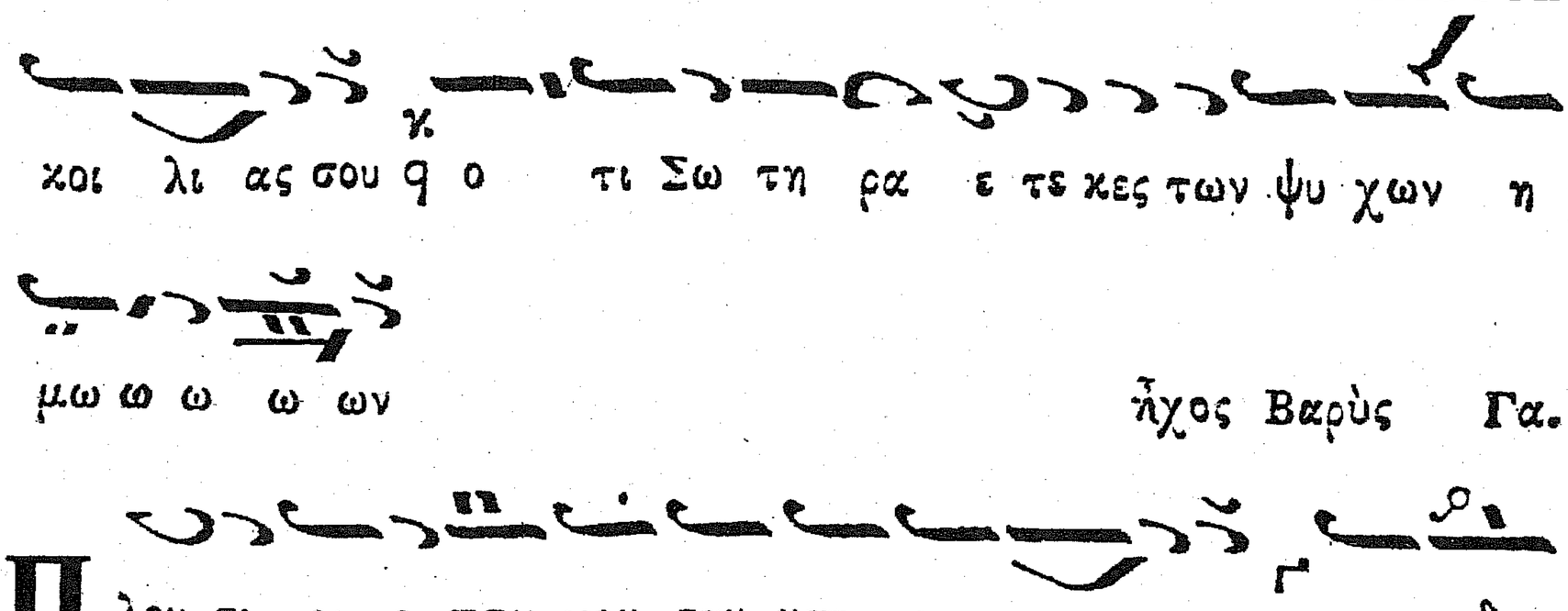

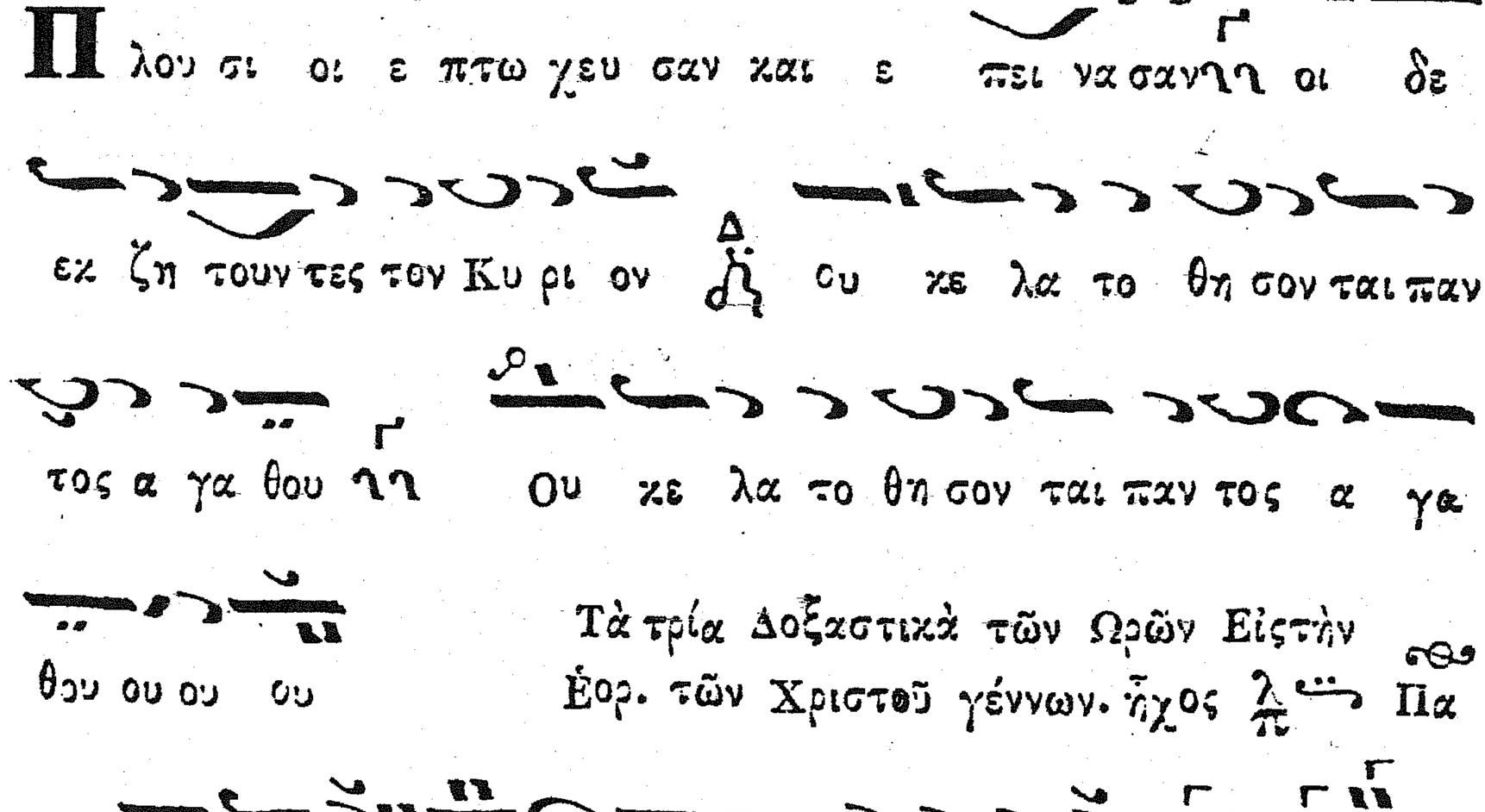

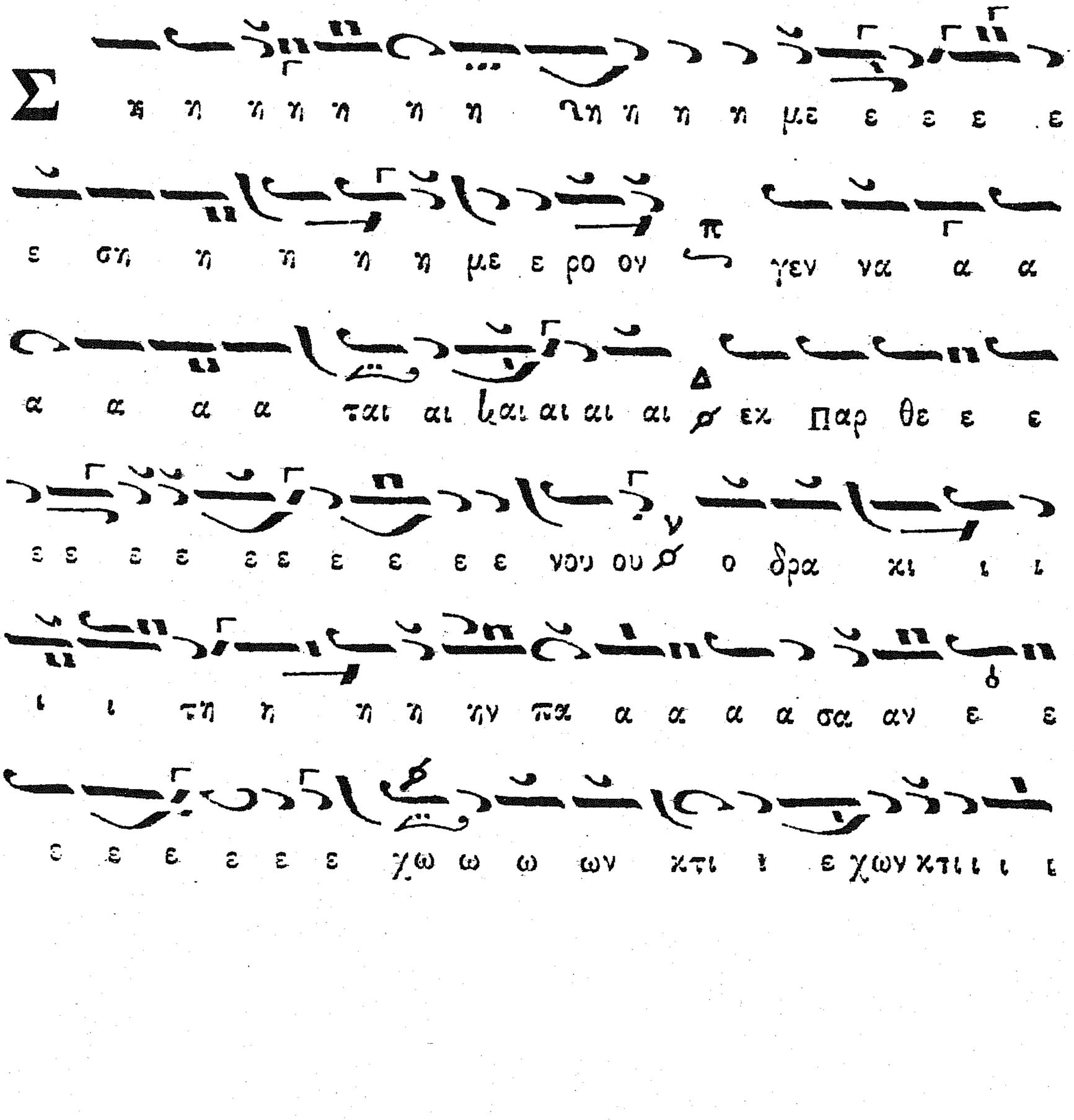

Κυρε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η σον
Κυρι ε ε λε η σον
Κυρι ε ε λε η σον
σον Κυρι ε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η
σαν Κυρι ε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η
σον Κυρι ε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η σον
του τέλος
Κυρι ε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η σον
Κυρι ε ε λε η σον Κυρι ε ε λε η σον
Θεοτόκε Παρθ· τῆς
Κυρι ε ε λε ε η η η σα ον ἀρτοκ. ἦχος λ̈ π̈ Πα
Θε ο το κε Παρ θε ε νε χαι ρε κε χα ρι το με
νη Μα ρι α ο Κυ ρι ος με τα σου ϙ ευ λο γη με νη
σου· εν γυ ναι ξι ν̈ η και ευ λο γη μεν ος ο καρ πος της

κοι λι ας σου ϙ ο τι Σω τη ρα ε τε κες των ψυ χων η
μω ω ω ω ων
ἦχος Βαρὺς Γα.

Π λου σι οι ε πτω χευ σαν και ε πει να σανῆ οι δε
εκ ζη τουν τες τον Κυ ρι ον ου κε λα το θη σον ται παν
τος α γα θου ῆ ου κε λα το θη σον ται παν τος α γα
θου ου ου ου
Τὰ τρία Δοξαστικὰ τῶν Ὡρῶν Εἰς τὴν
Ἑορ. τῶν Χριστοῦ γέννων. ἦχος Πα
Σ

ε σι η η η η με ε ρο ον γεν να α α
α α α α ται αι ται αι αι αι εκ Παρ θε ε ε
ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε νου ου ο δρα κι ι
ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε χω ω ω ων κτι ι ε χων κτι ι ε

χλι ι νε ε ε ται ο στε ρε ε ω ω ω ω· ω ω

σα ας τους ου ρχ νου ου ου ου ου ους πα α α α

λαι αι αι αι πα α λαι αι χα α α α α α ταρ χα α

α α α α ας

Ε χ μα α ζω ω ω ω ων γα α α α α α α α

ηα α α α λα τρε ε ε ε ε ε ε φε τρε ε ε φε

ται αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι αι

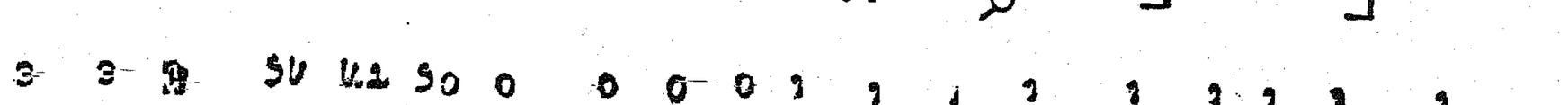
ο ε εν τη ε ρη η η η η η η εν τη ε

ρη η η η μω ω ω Μα α α α α α ανα α α

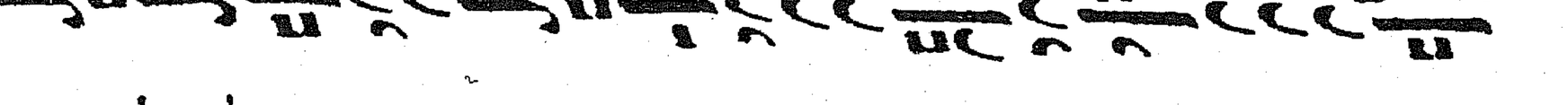
α α α ο ο ο ομ βρη η ηι η η η σας τω ω ω ω

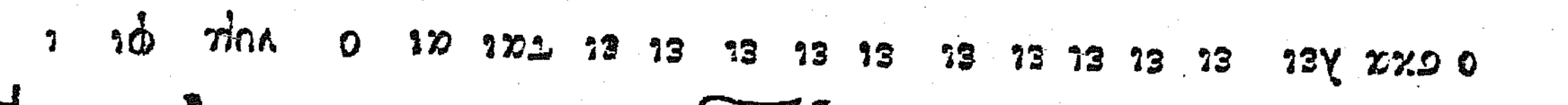
ω ω λα α α τω ωλα α ω ω

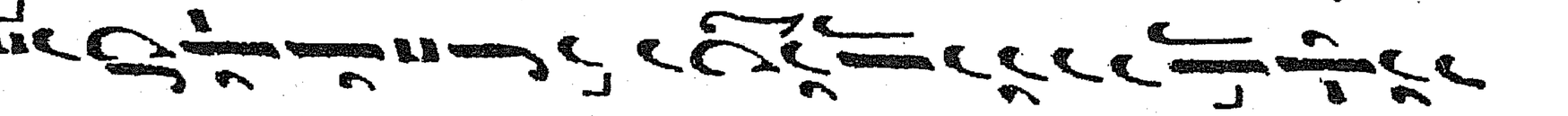
Μ α α α α α α α α α α γους προ ο ο ο ο

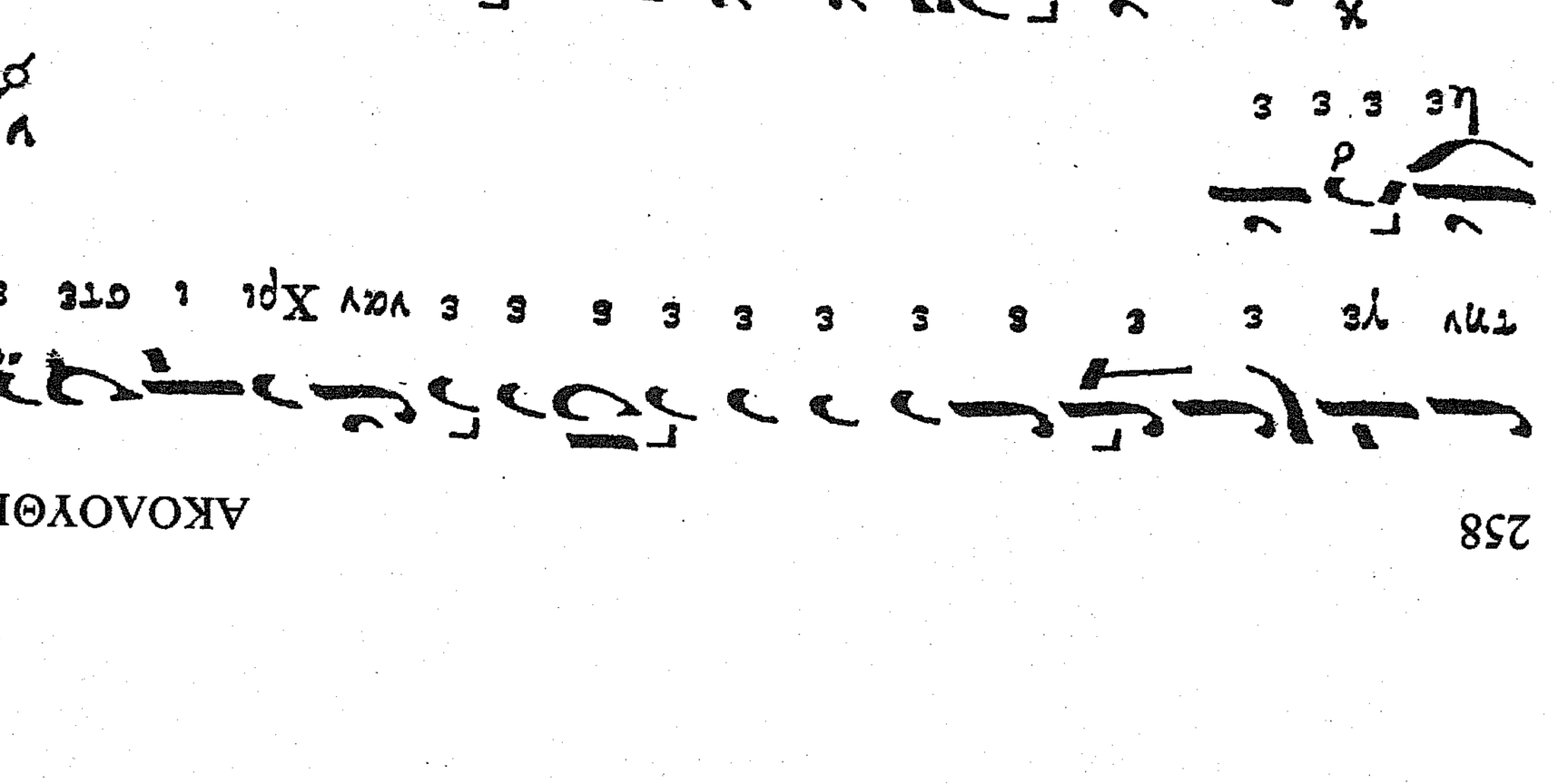

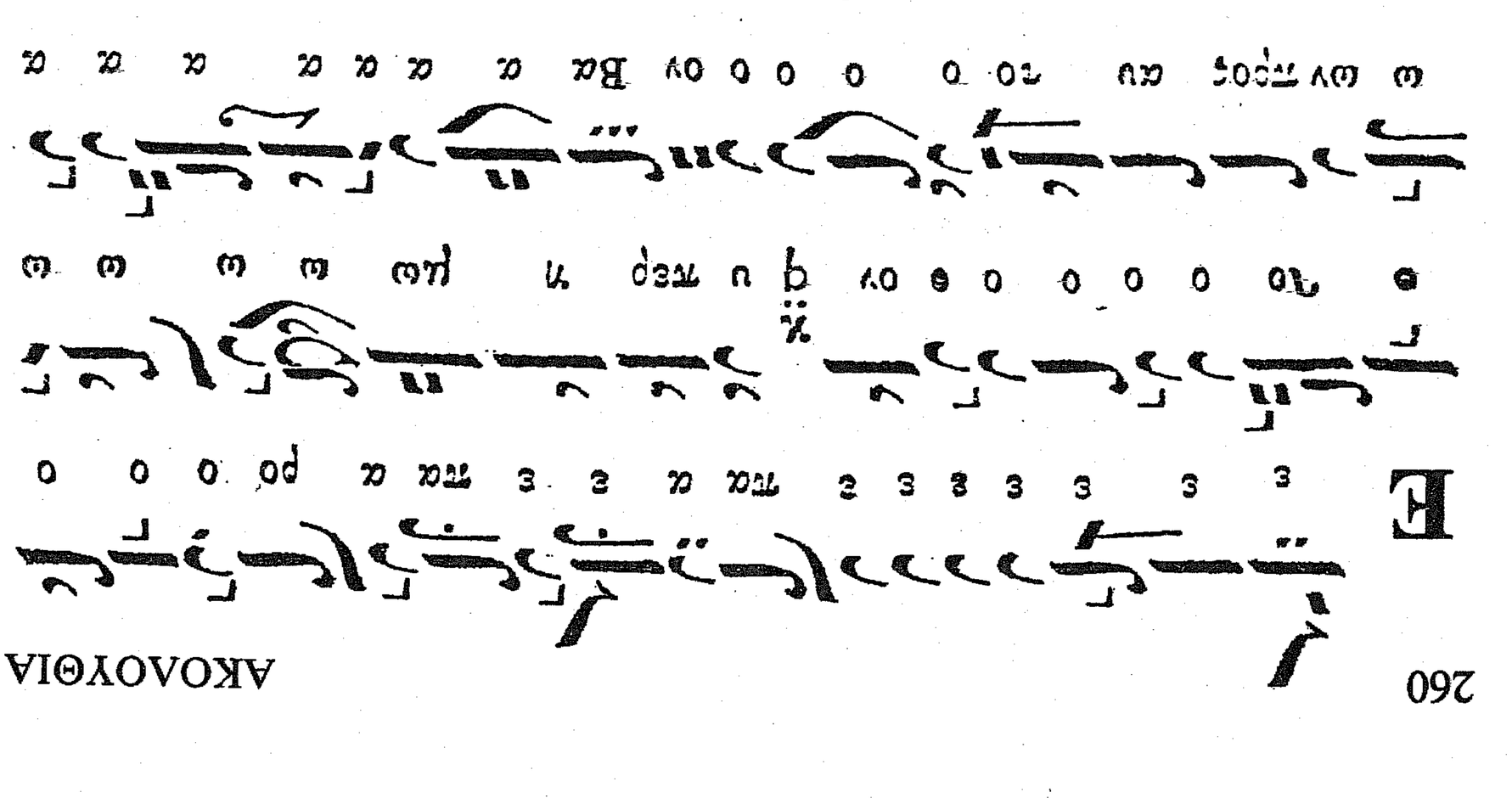

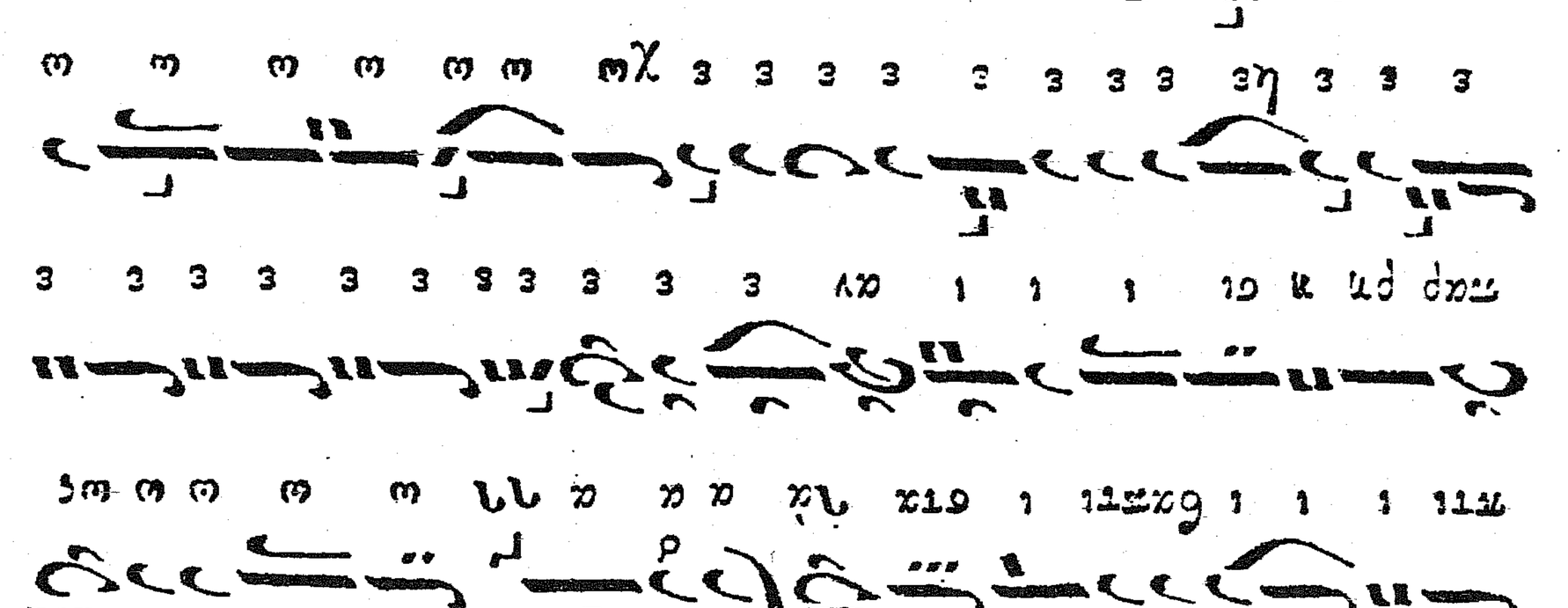

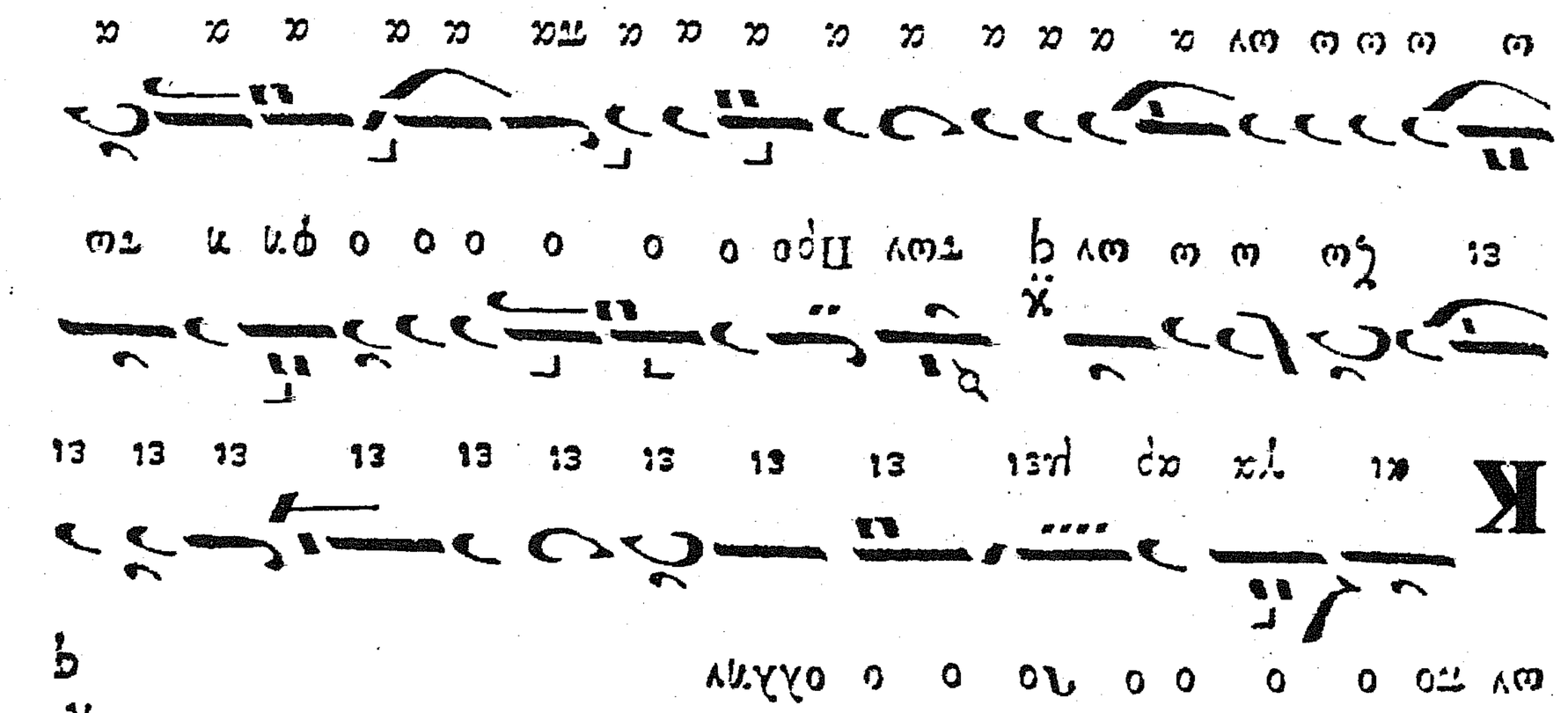

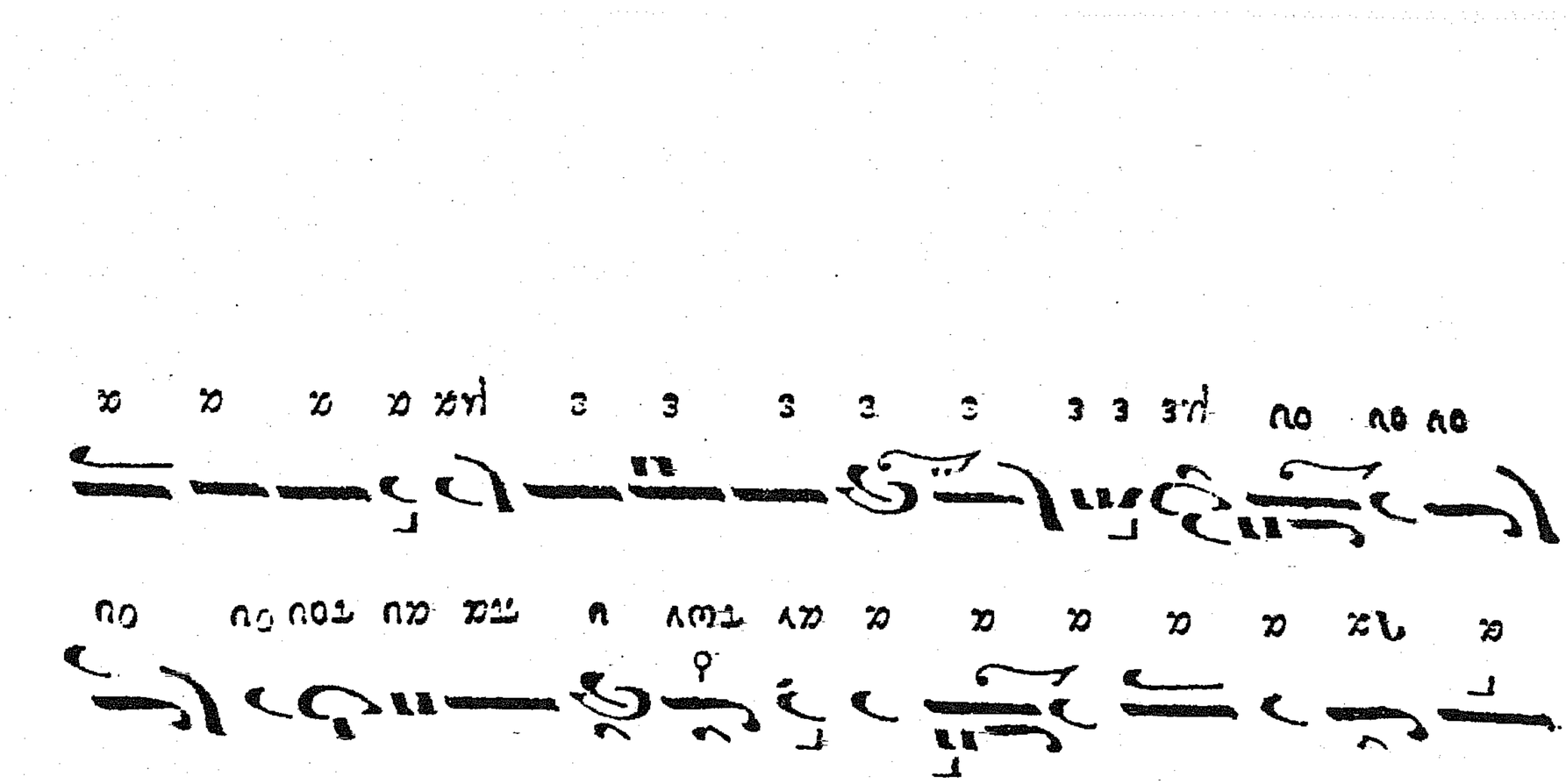

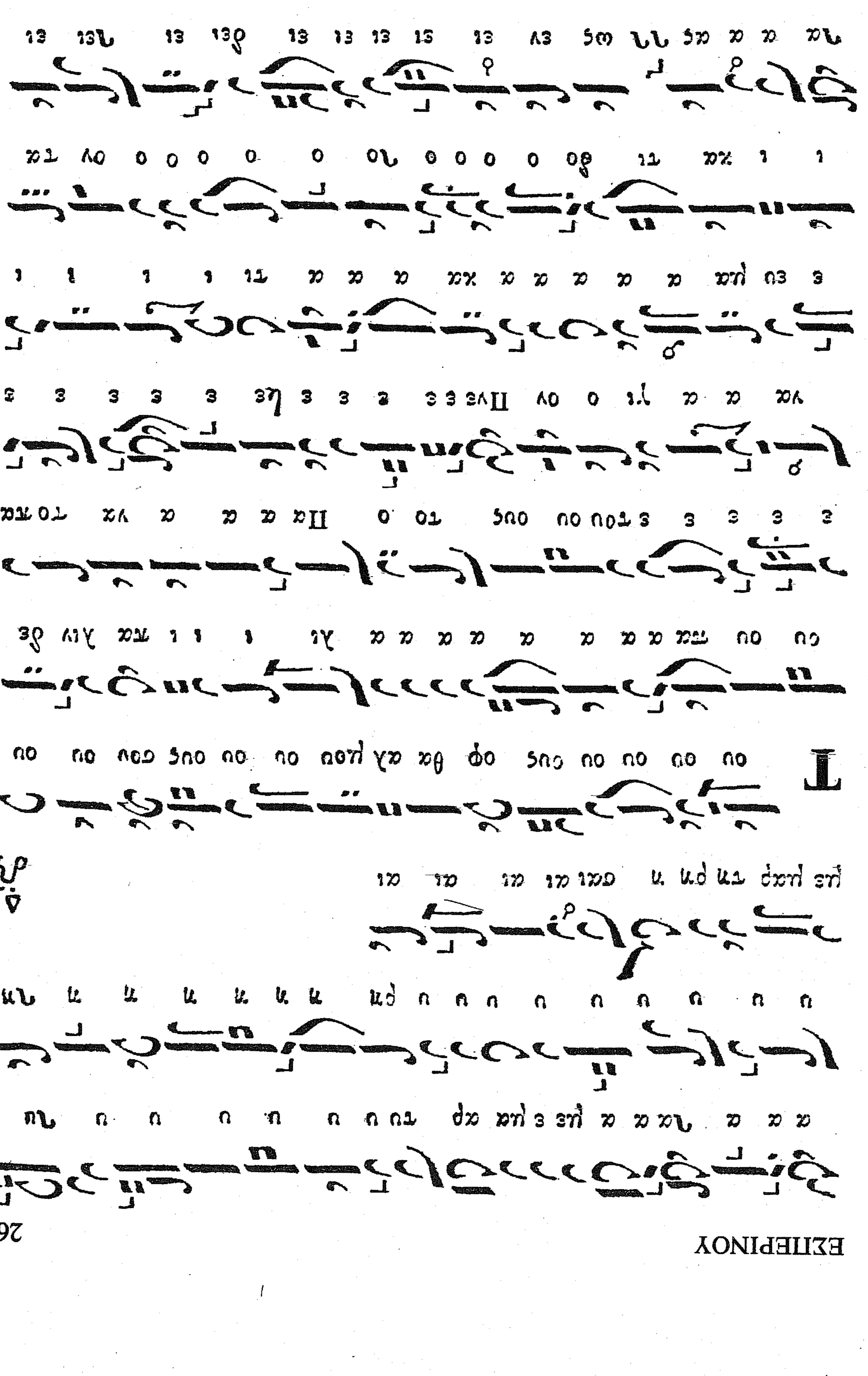

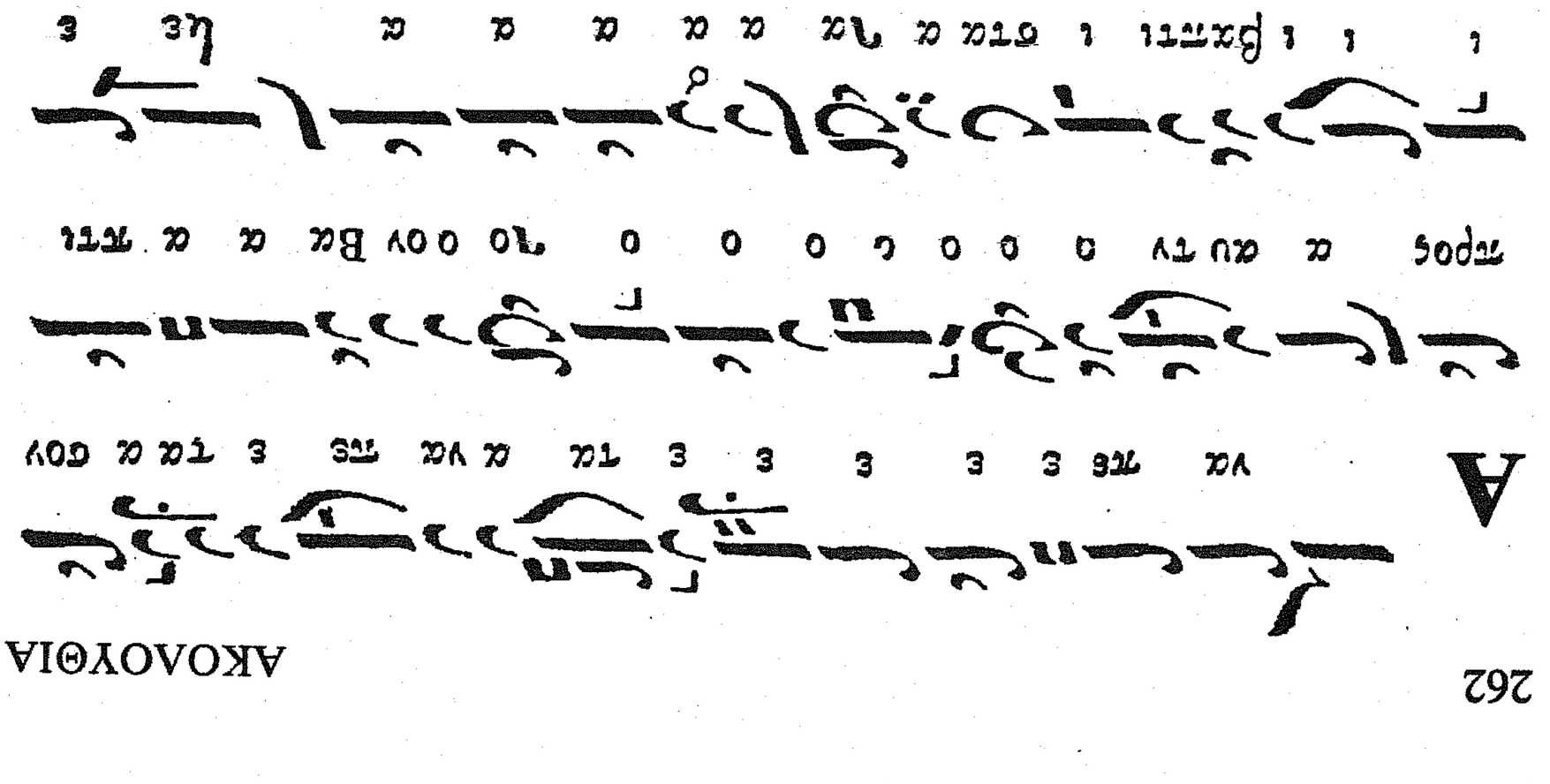

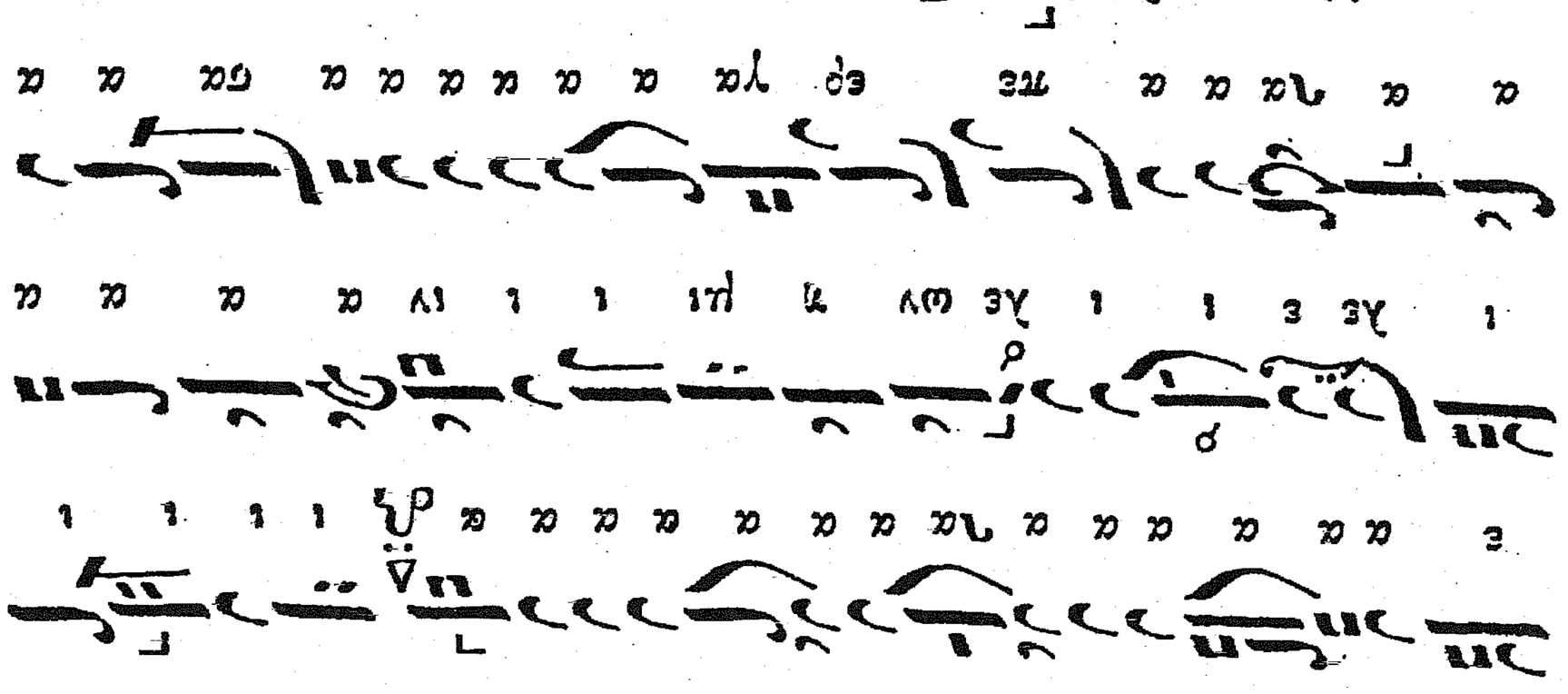

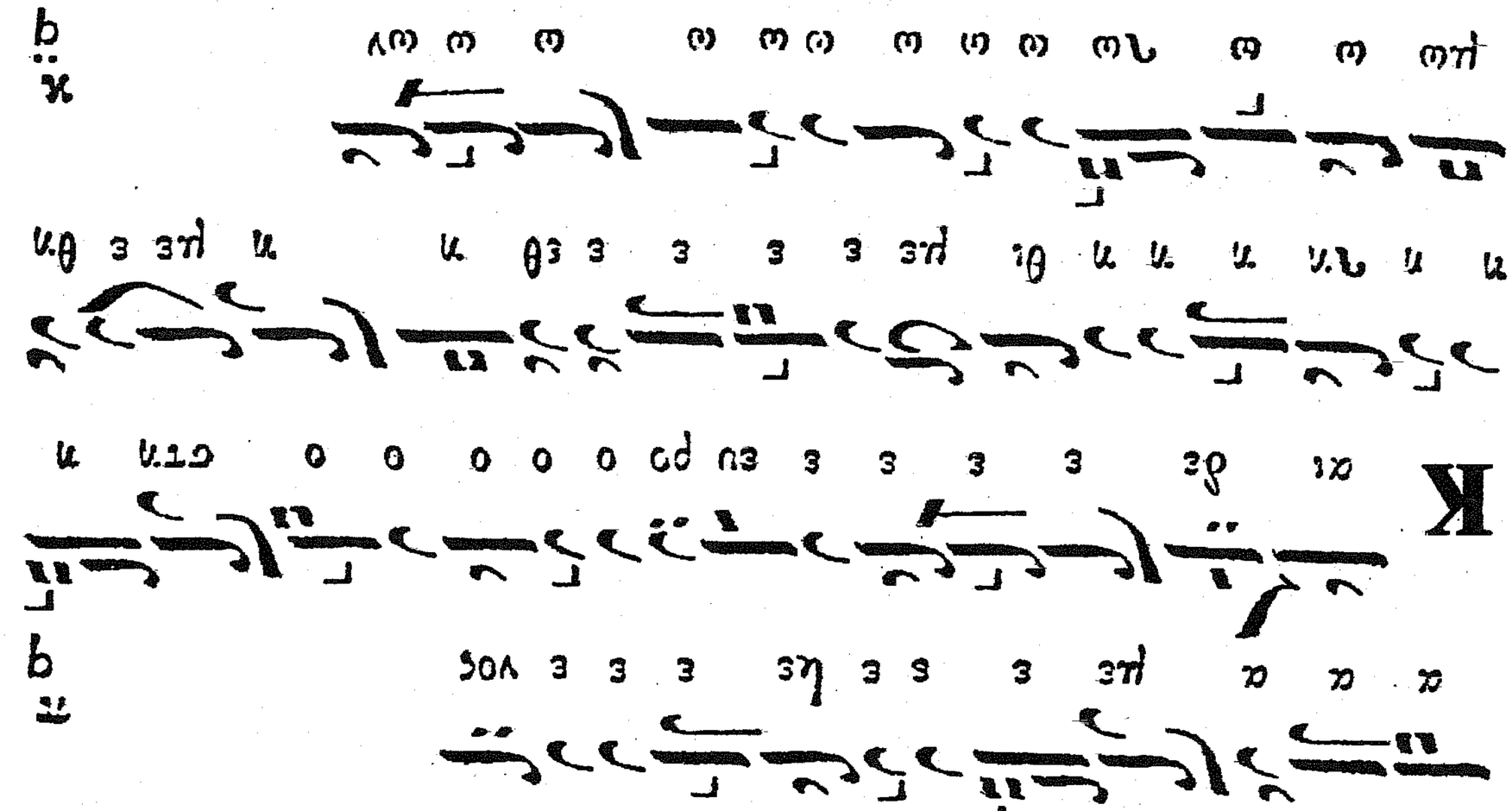

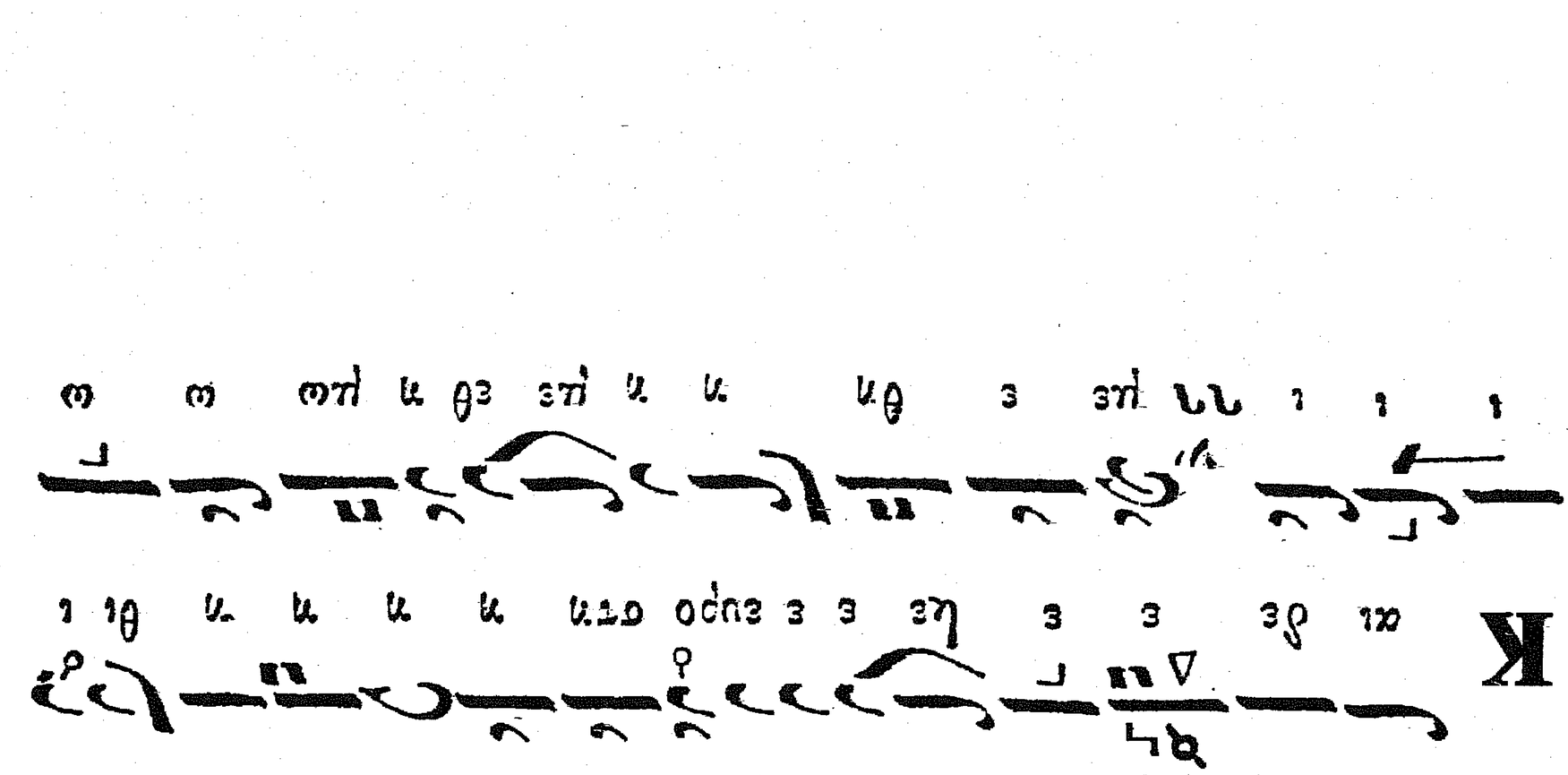

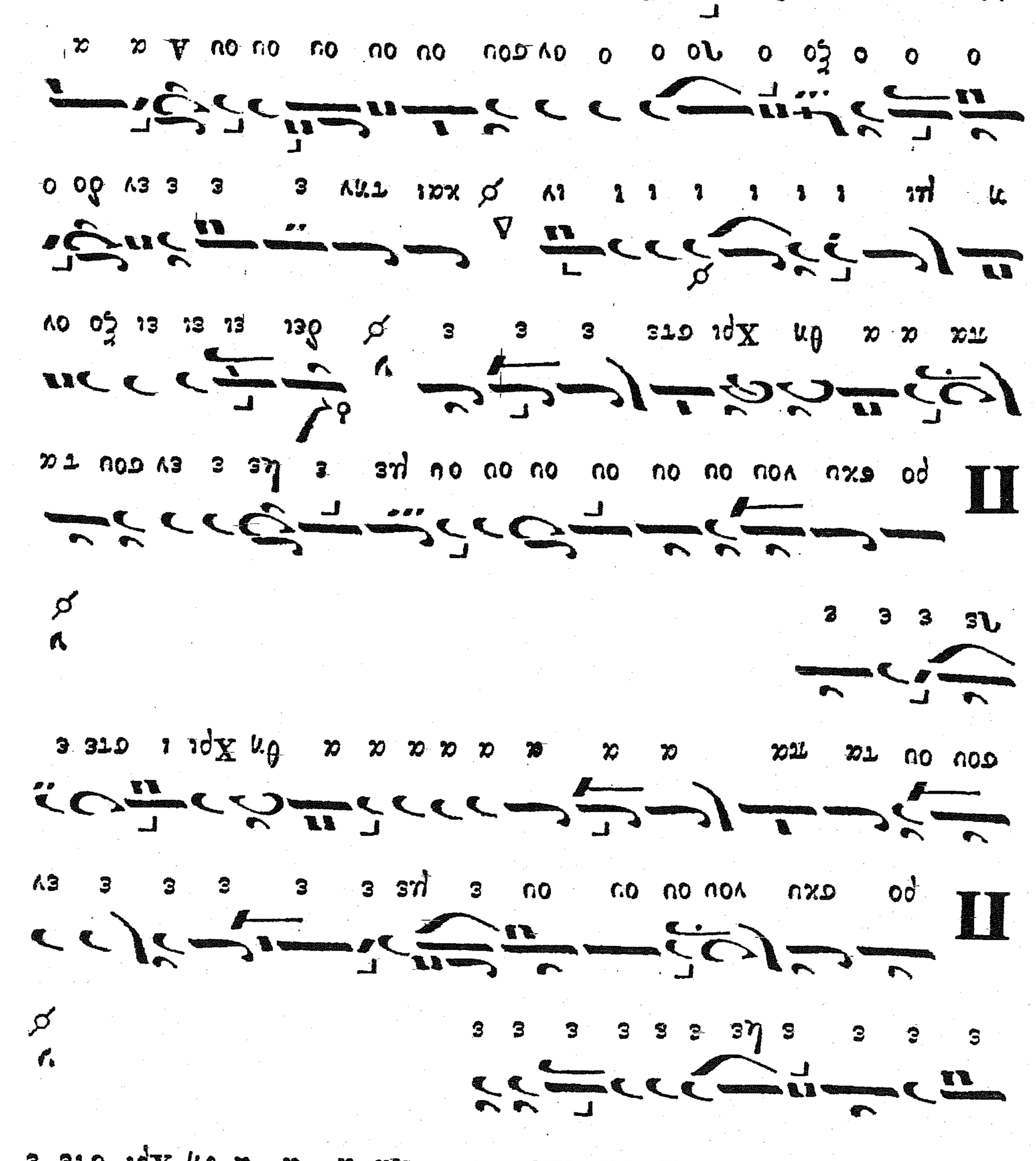

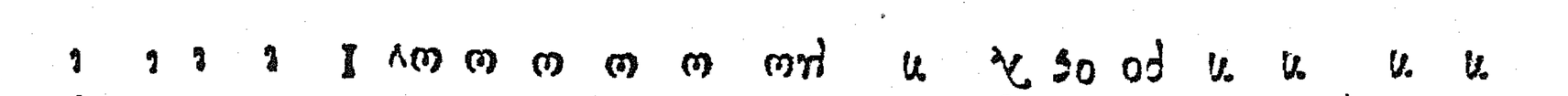

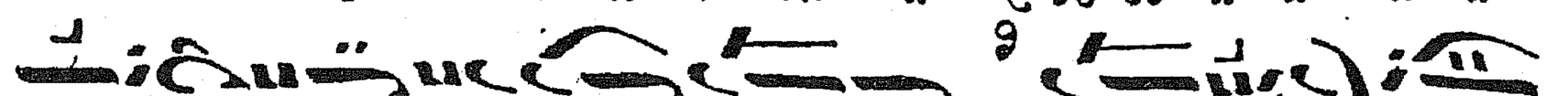

Ἰδιόμελα τῶν Κυριακῶν τῆς Ϙ΄ Μ. Τεσ. Πέτρου Ἀκμ. ἦχος δ΄ Πα

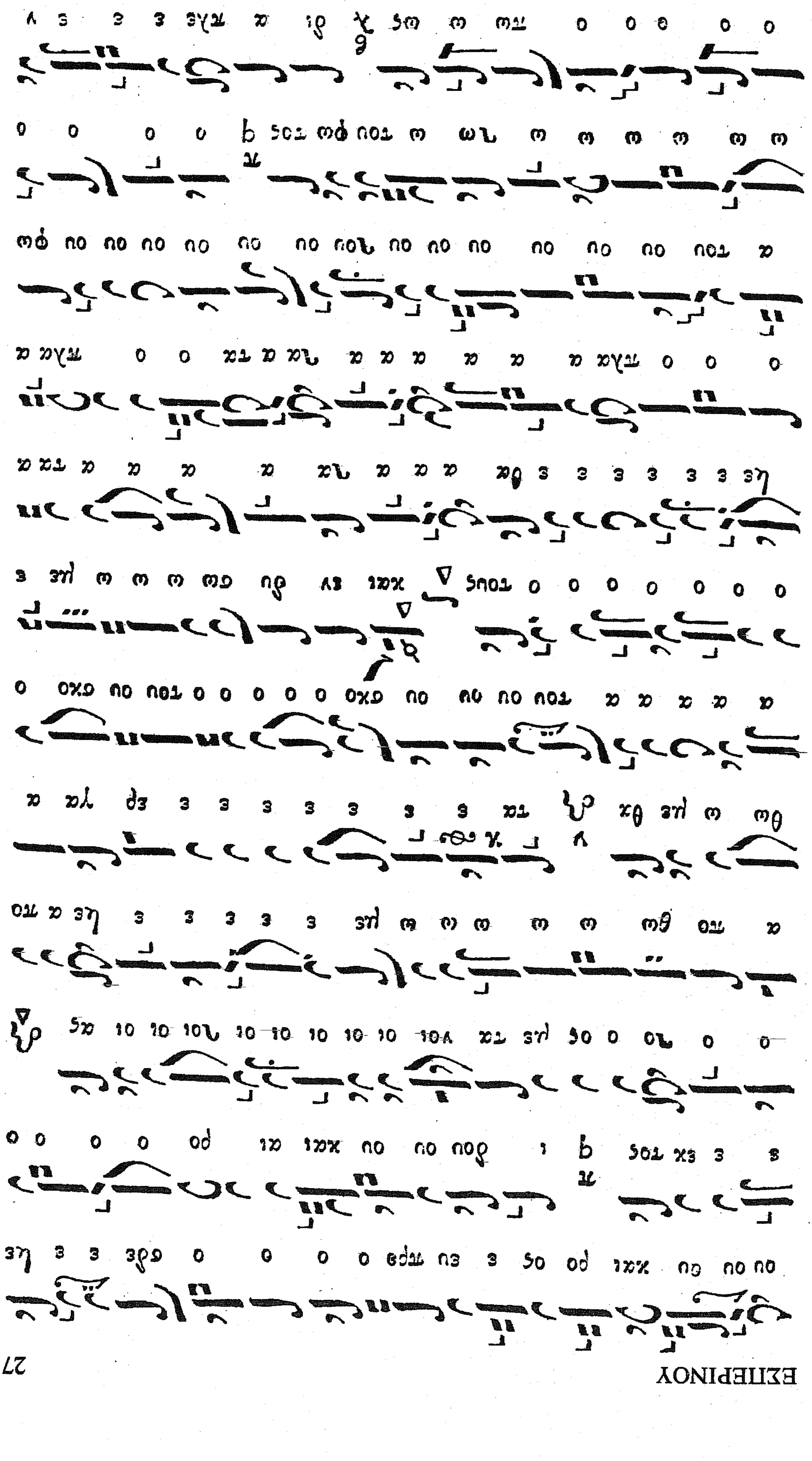

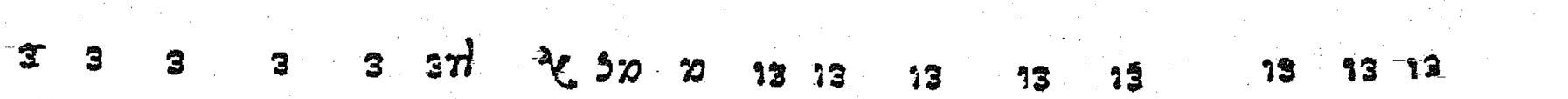

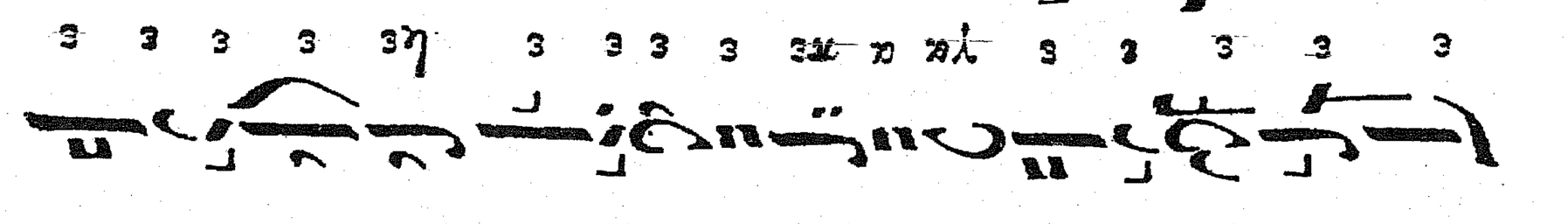

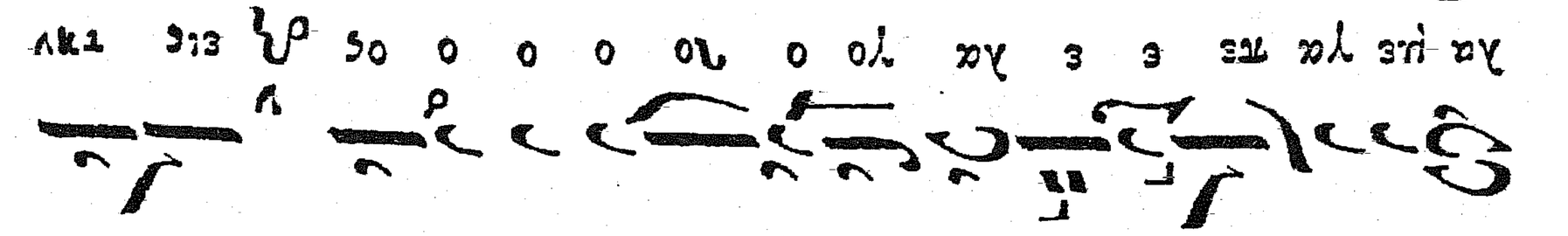

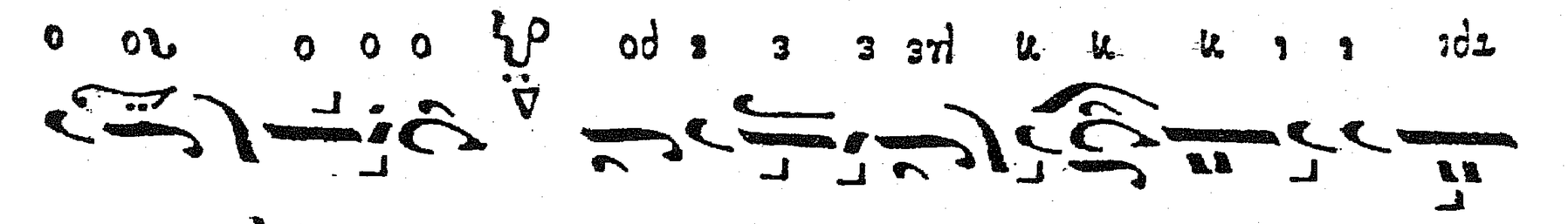

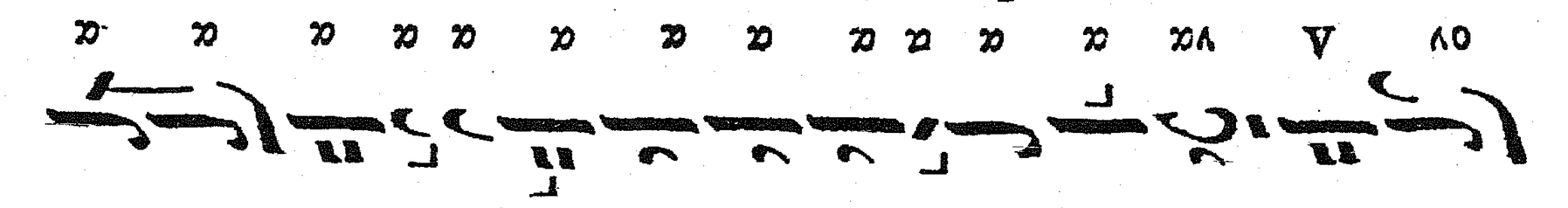

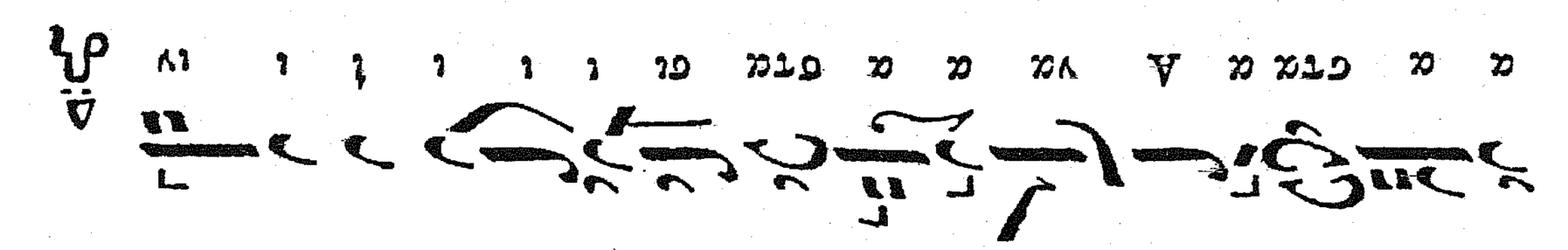

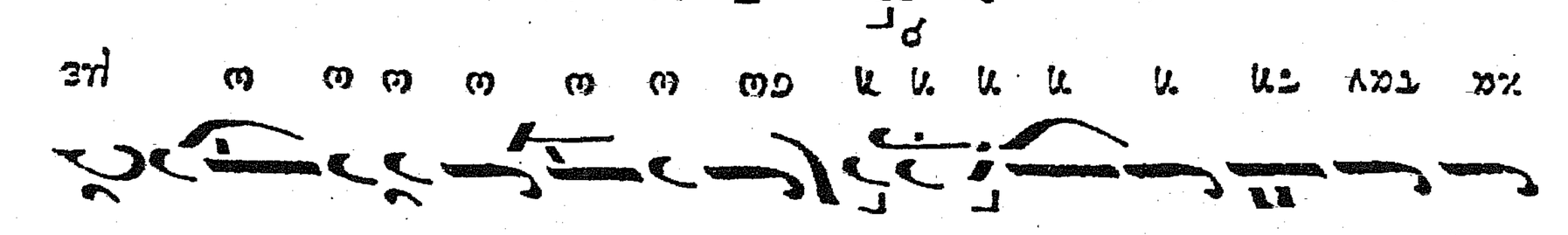

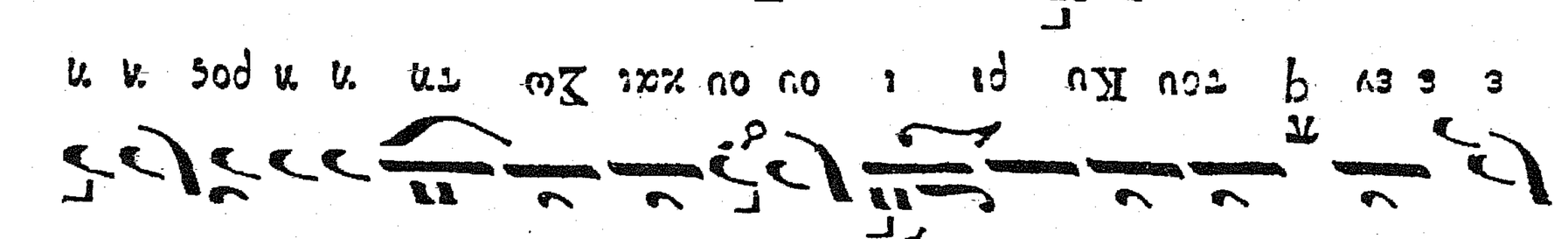

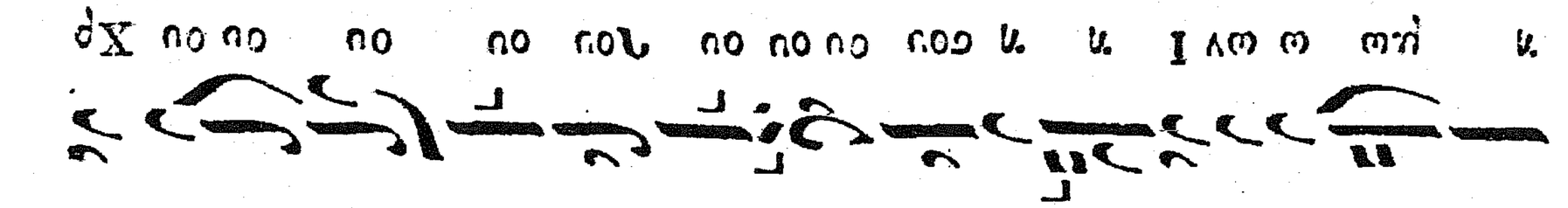

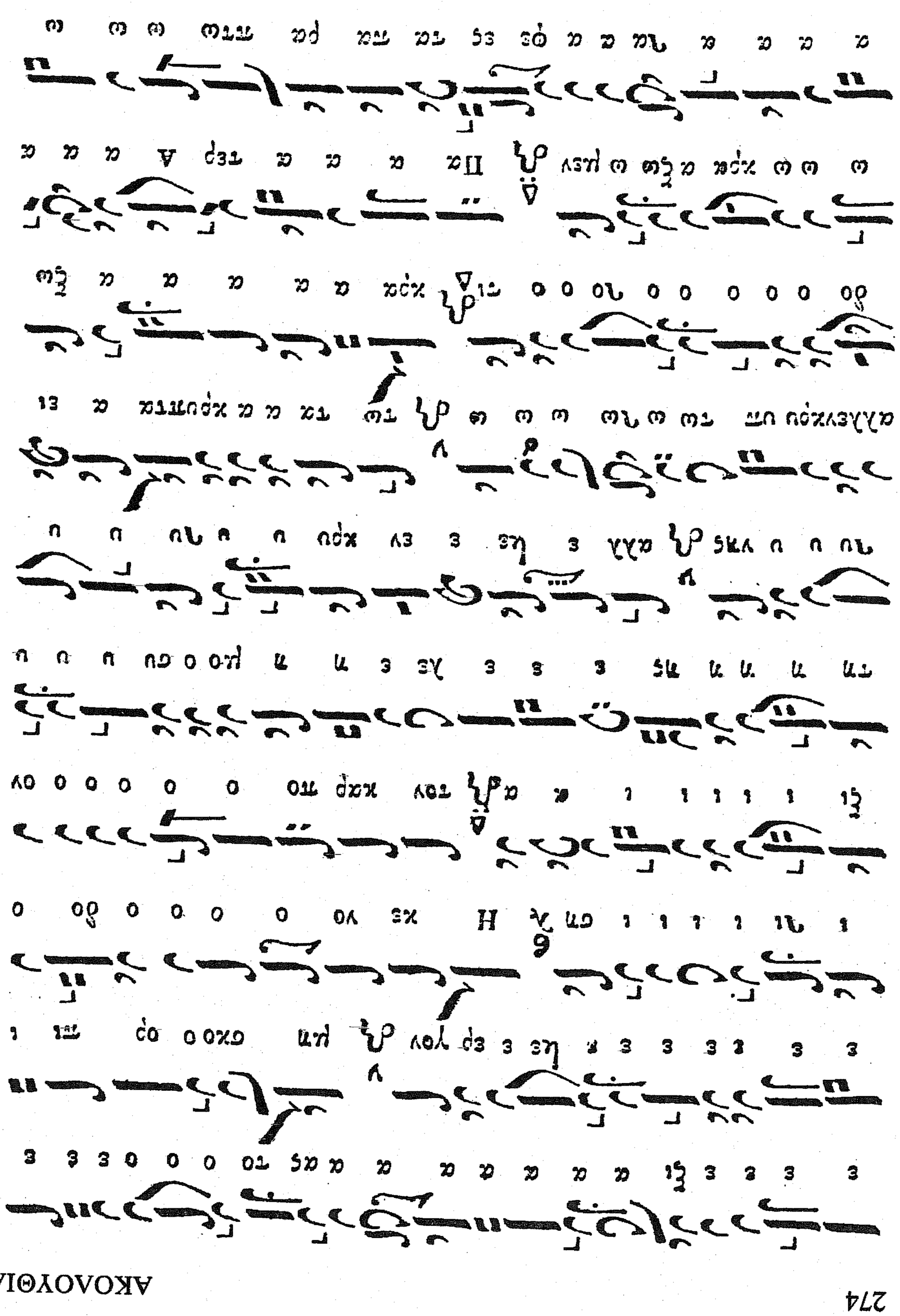

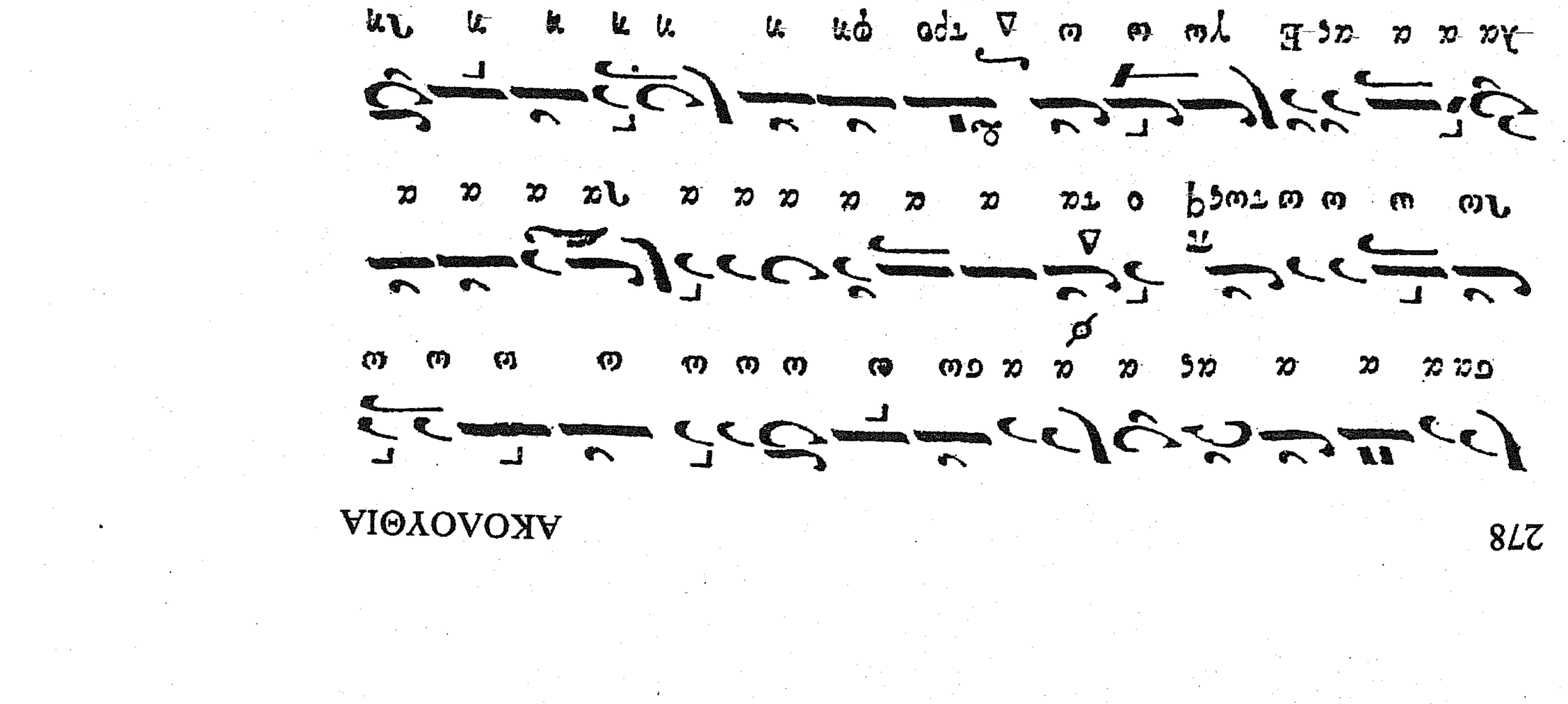

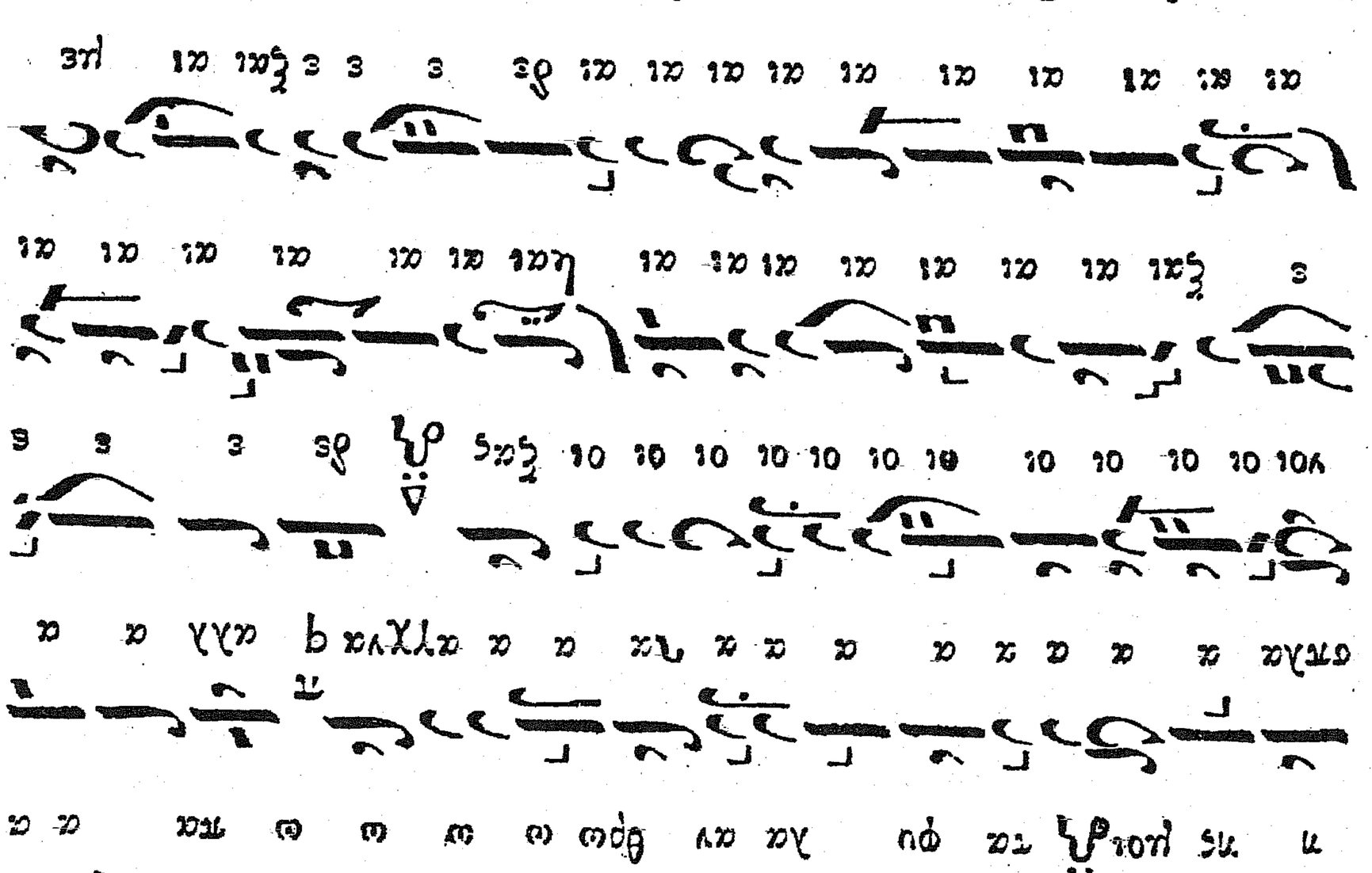

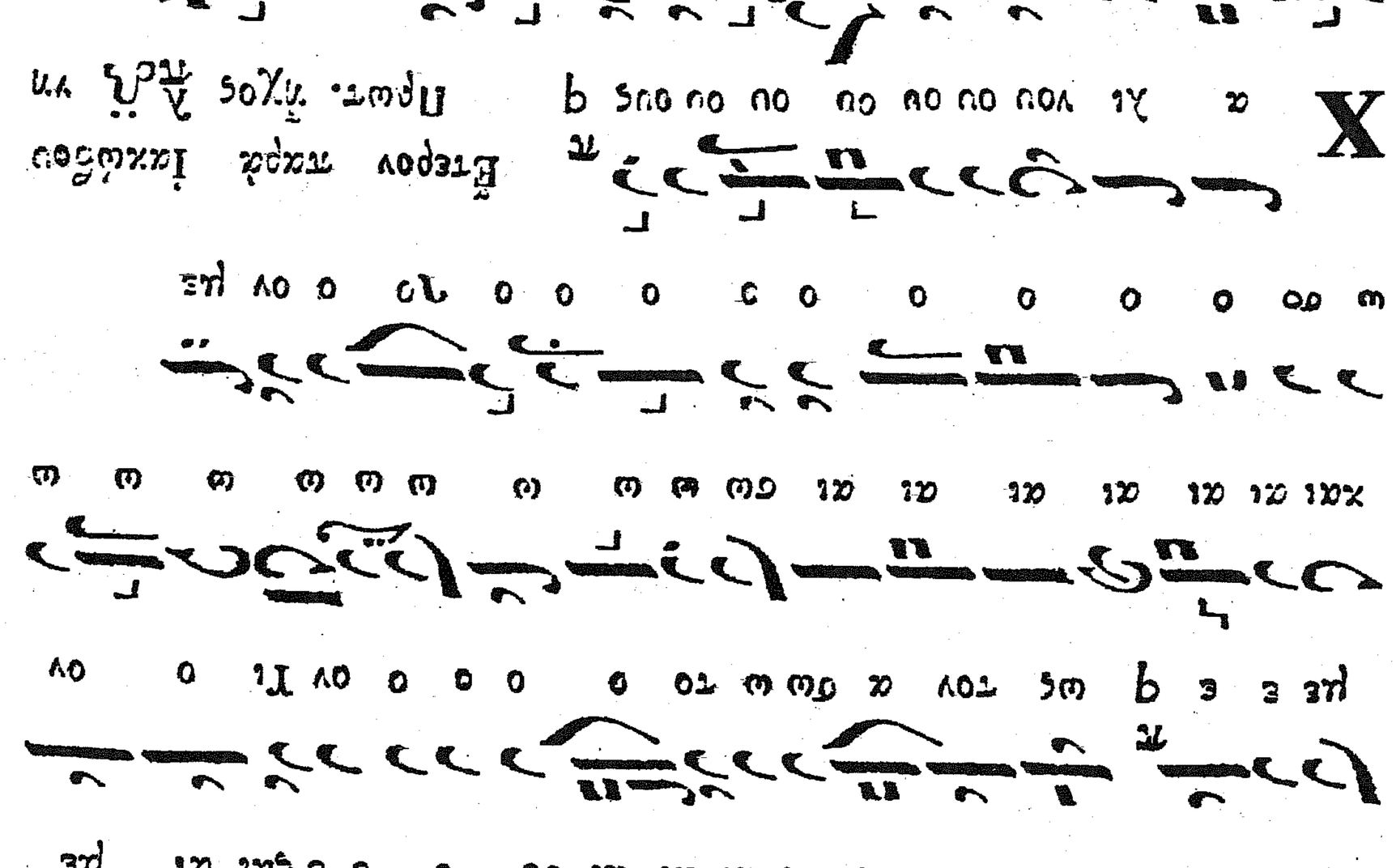

Ἔτερον Ἰακώβου Πρωτοψάλτου

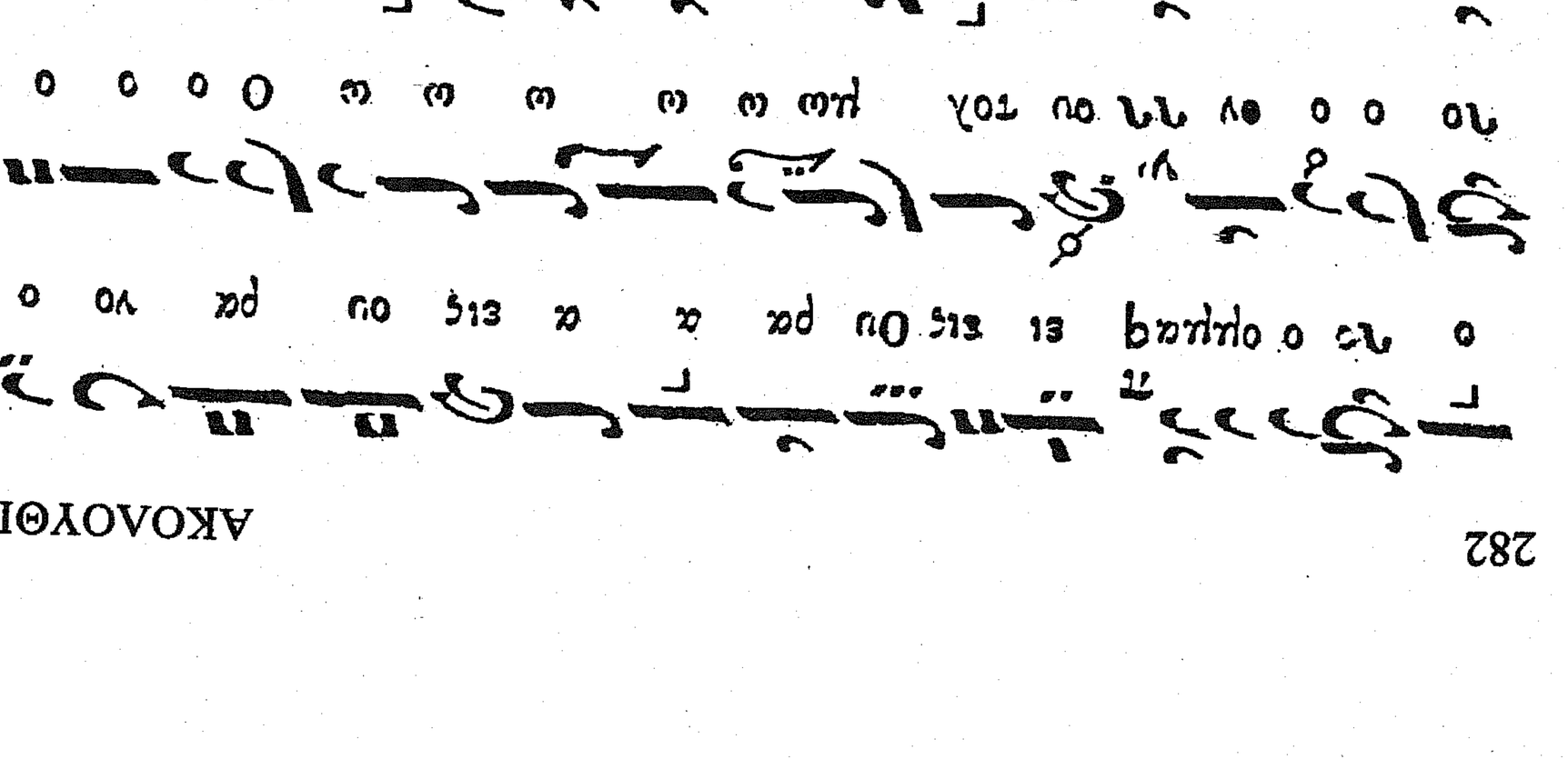
Δ

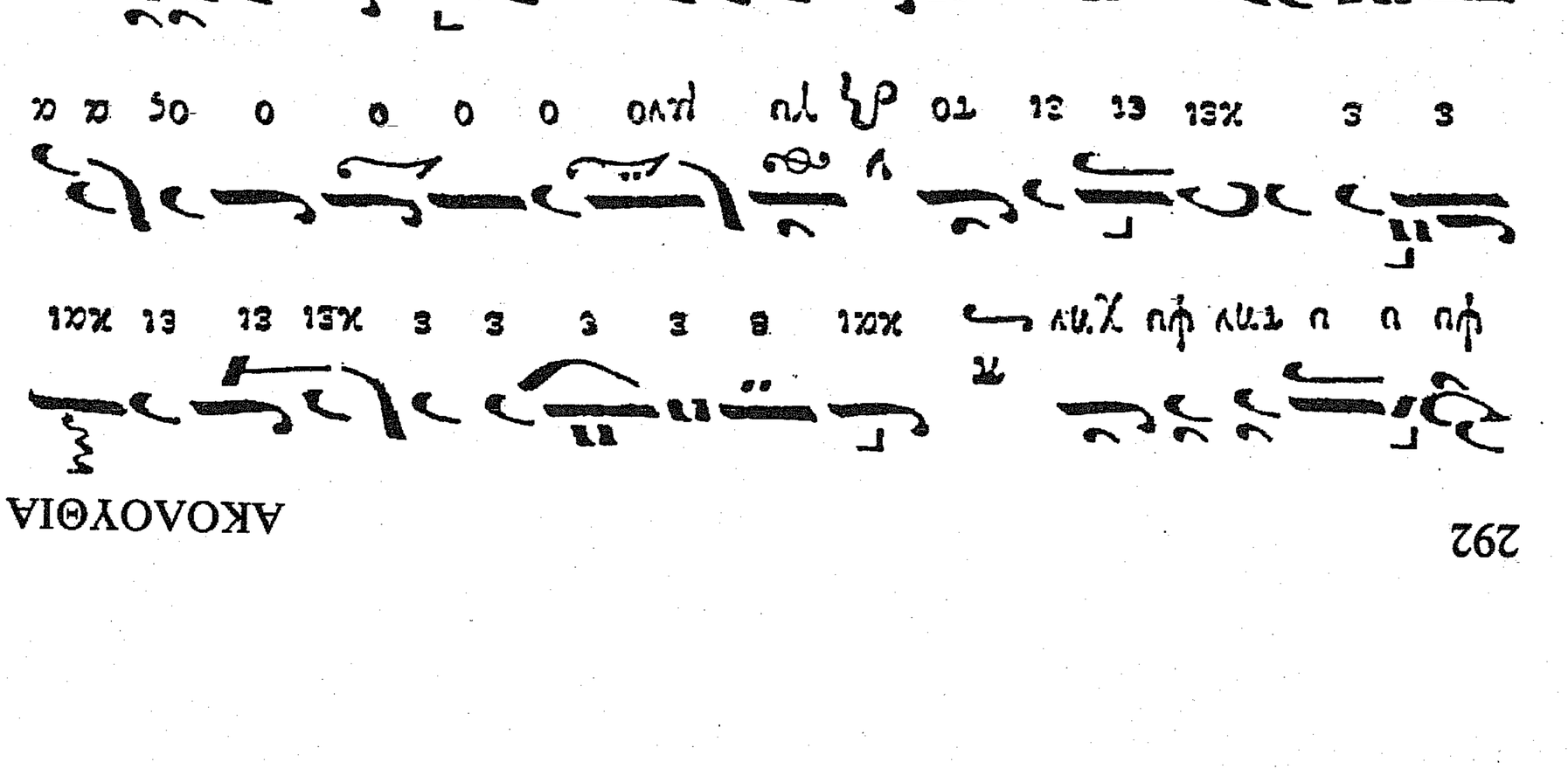

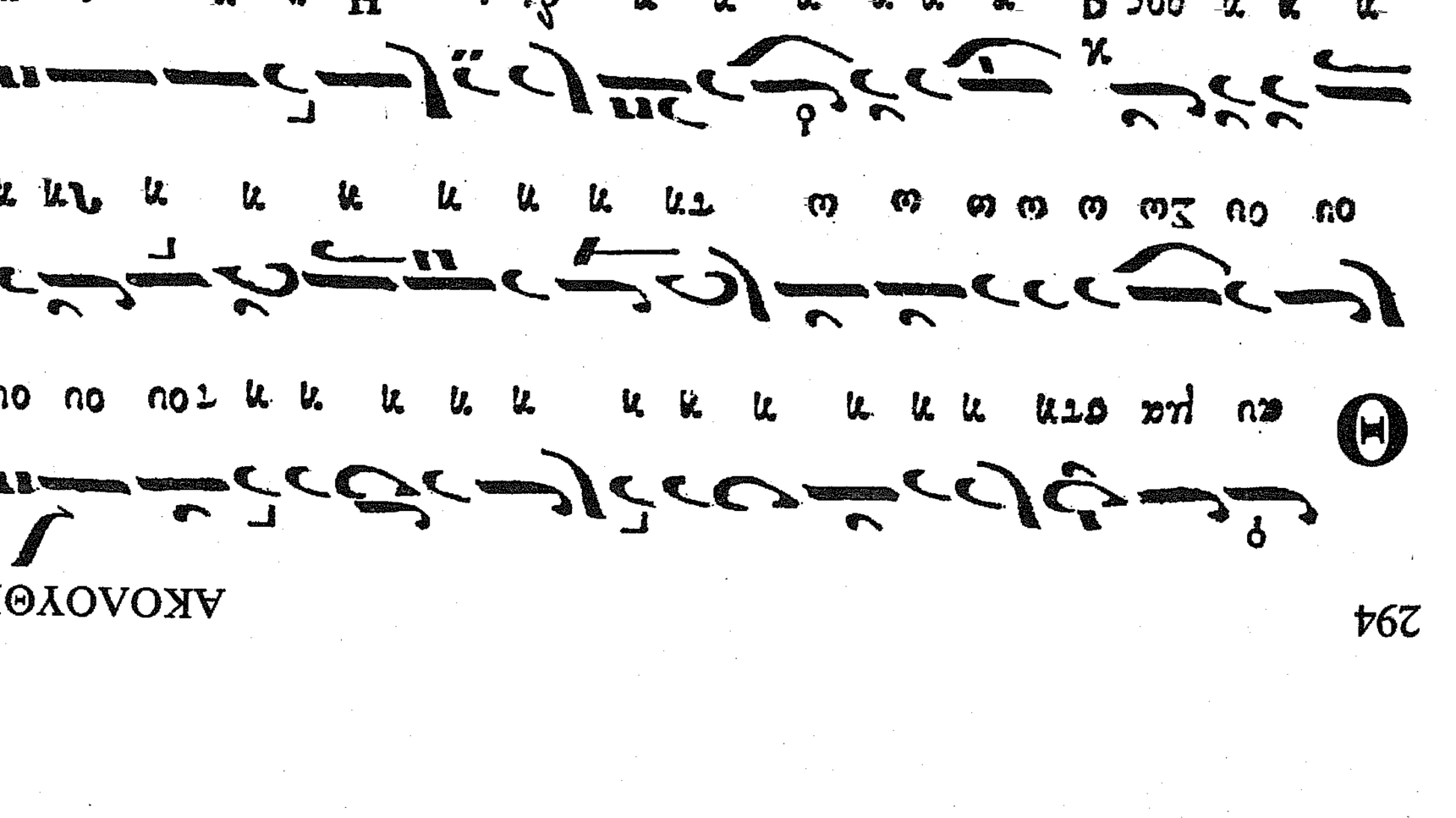
Πέτρου Ἀμπακδαρίου νη
ἦχος δ΄ Ἄδη

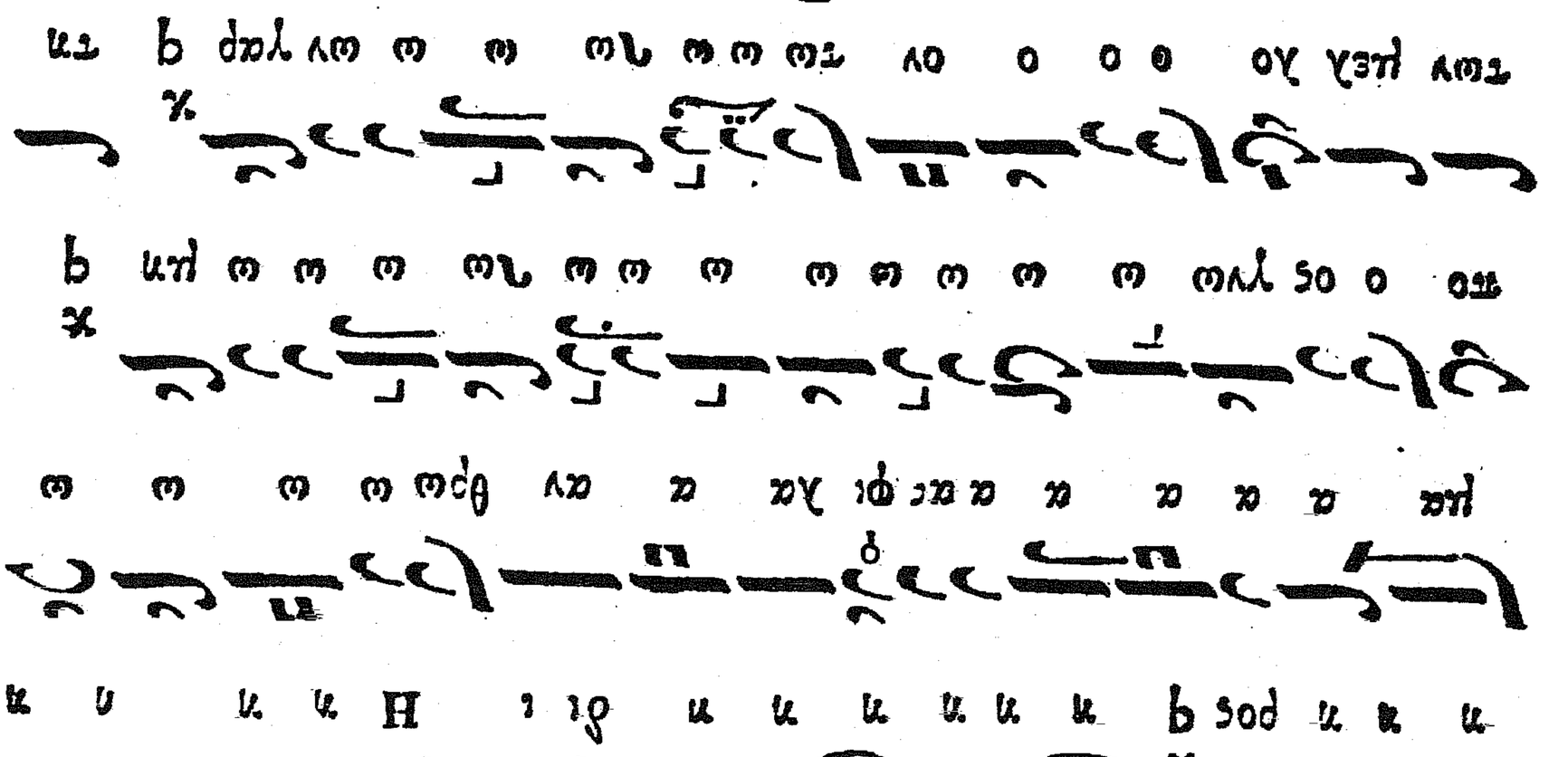

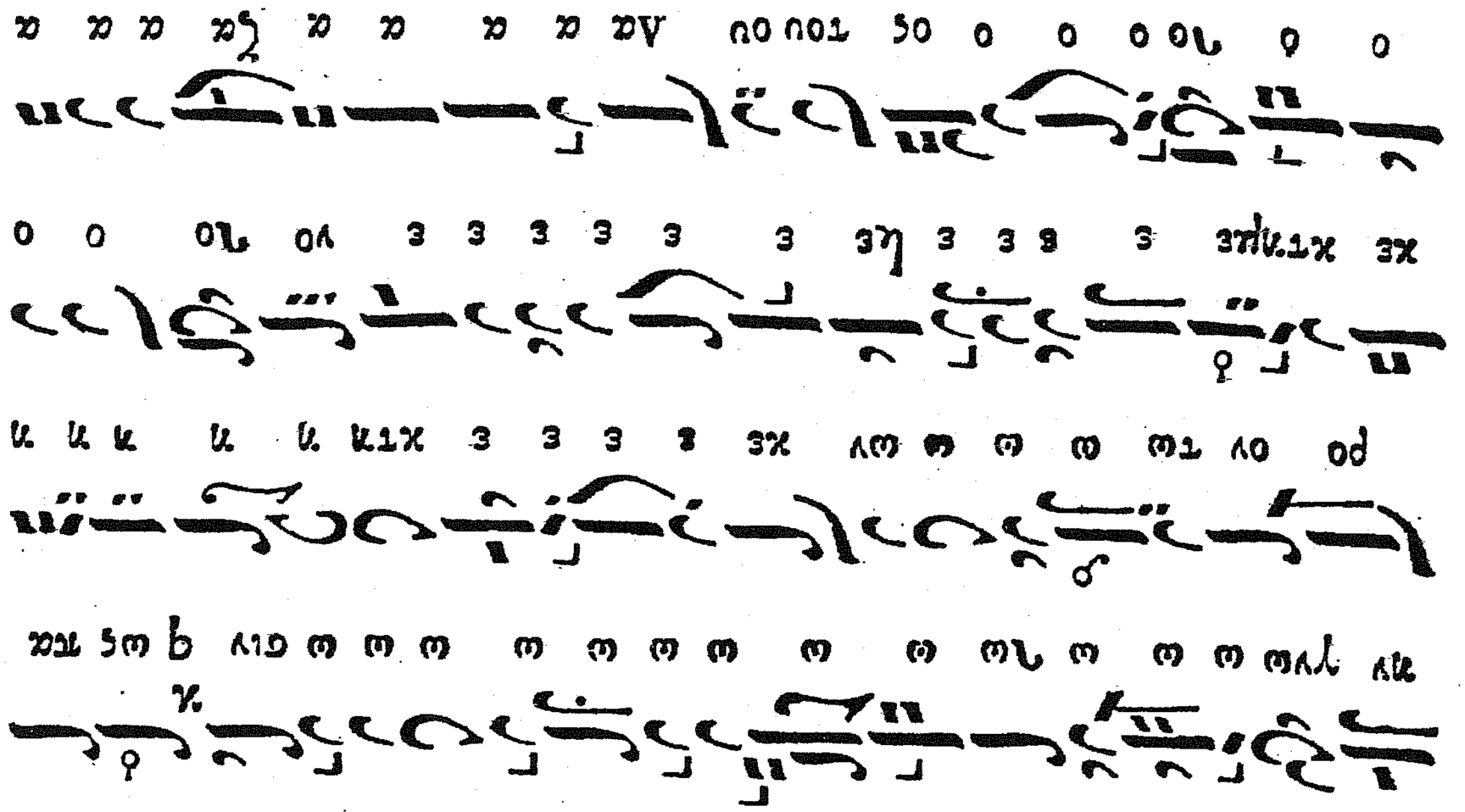
Πέτρου Λαμπαδαρίου

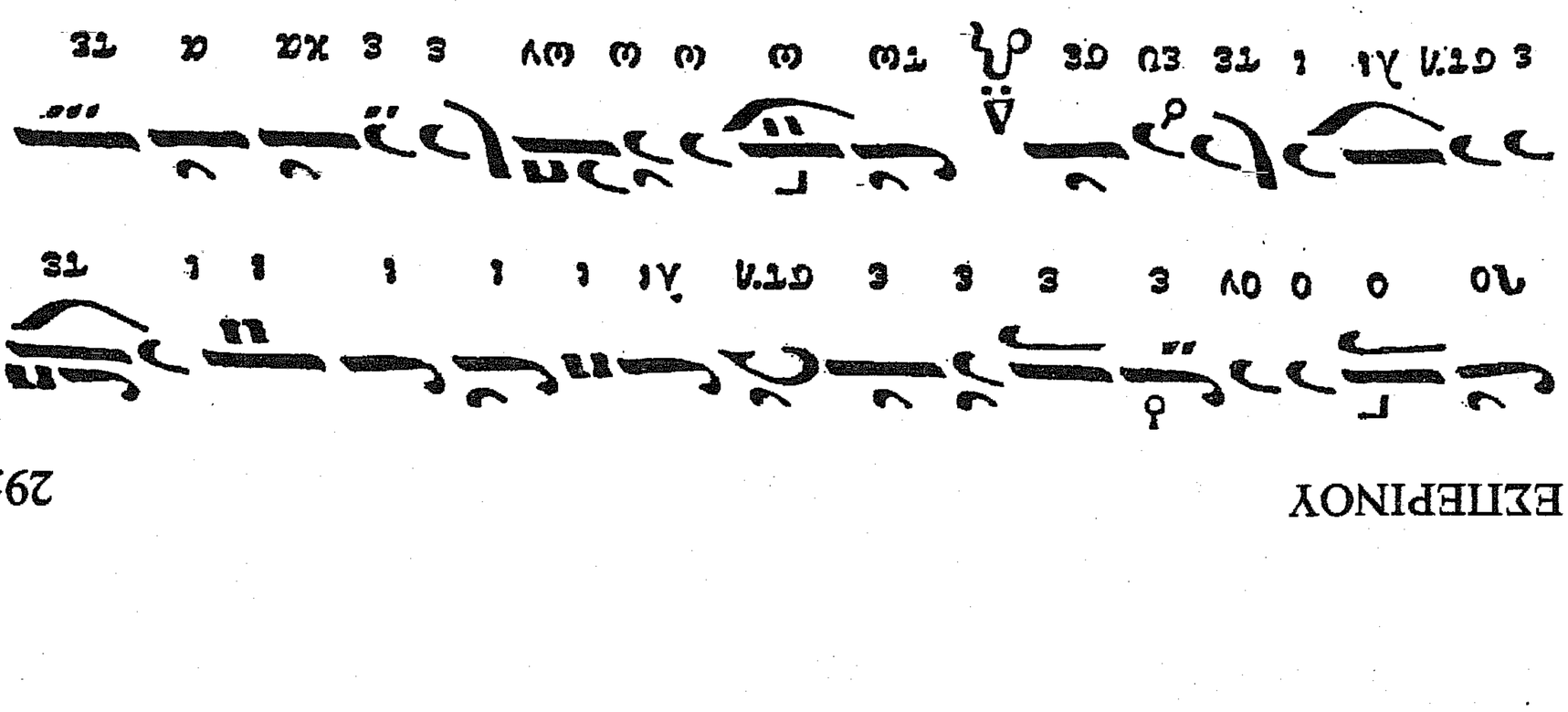
ἦχος δ' ἐκ τοῦ Γα

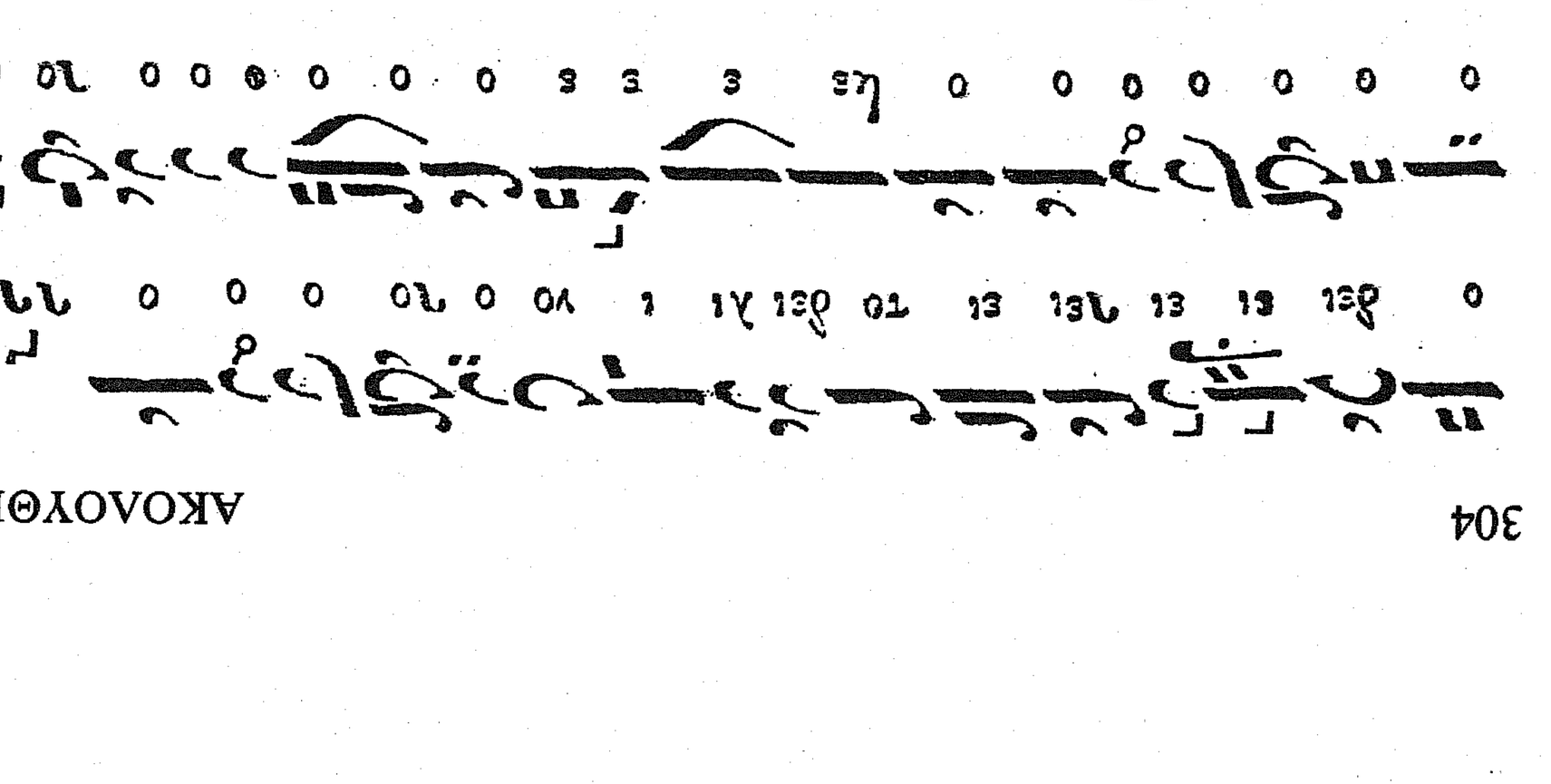

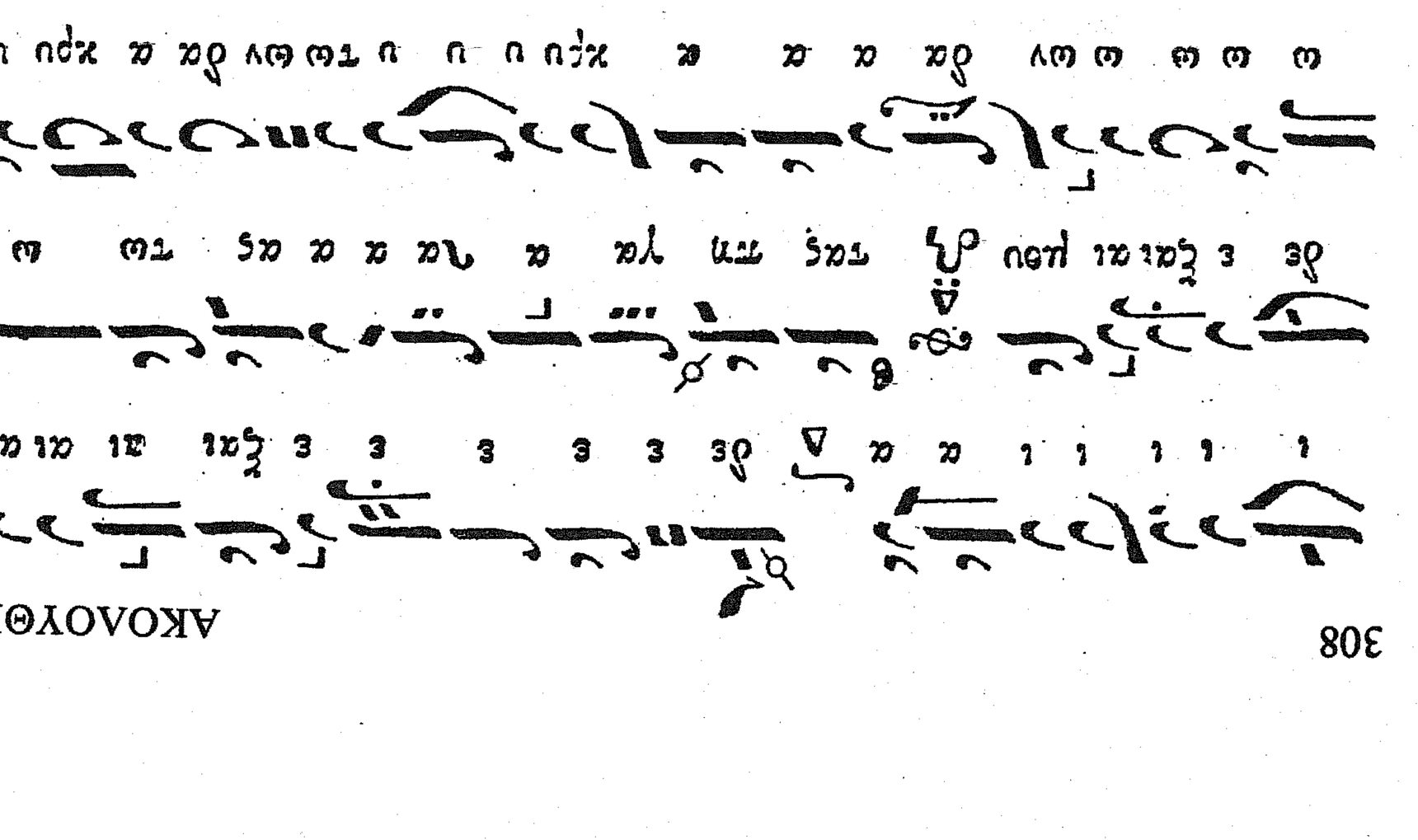

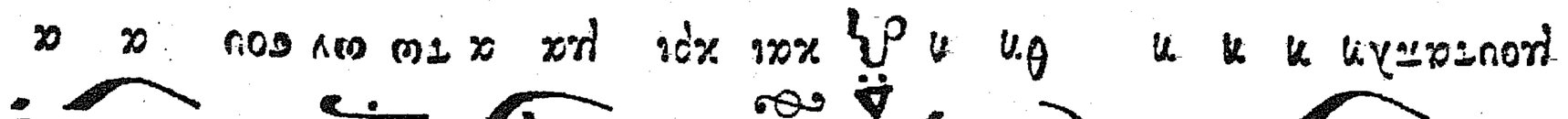

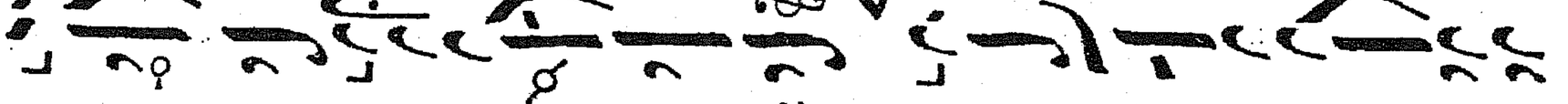

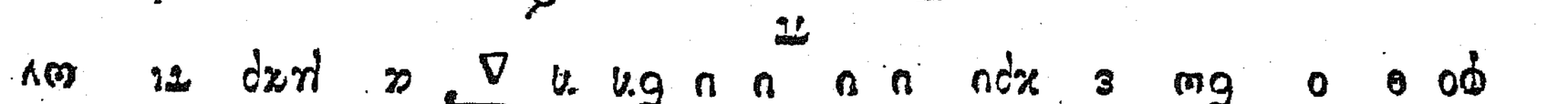
Ἕτερον ἰαχώβου

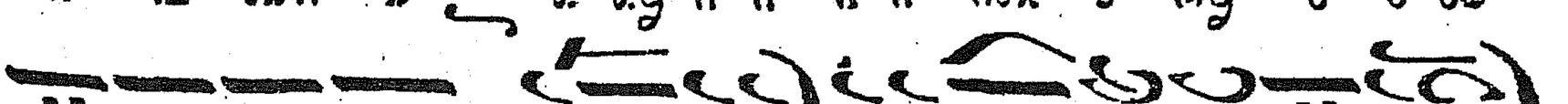

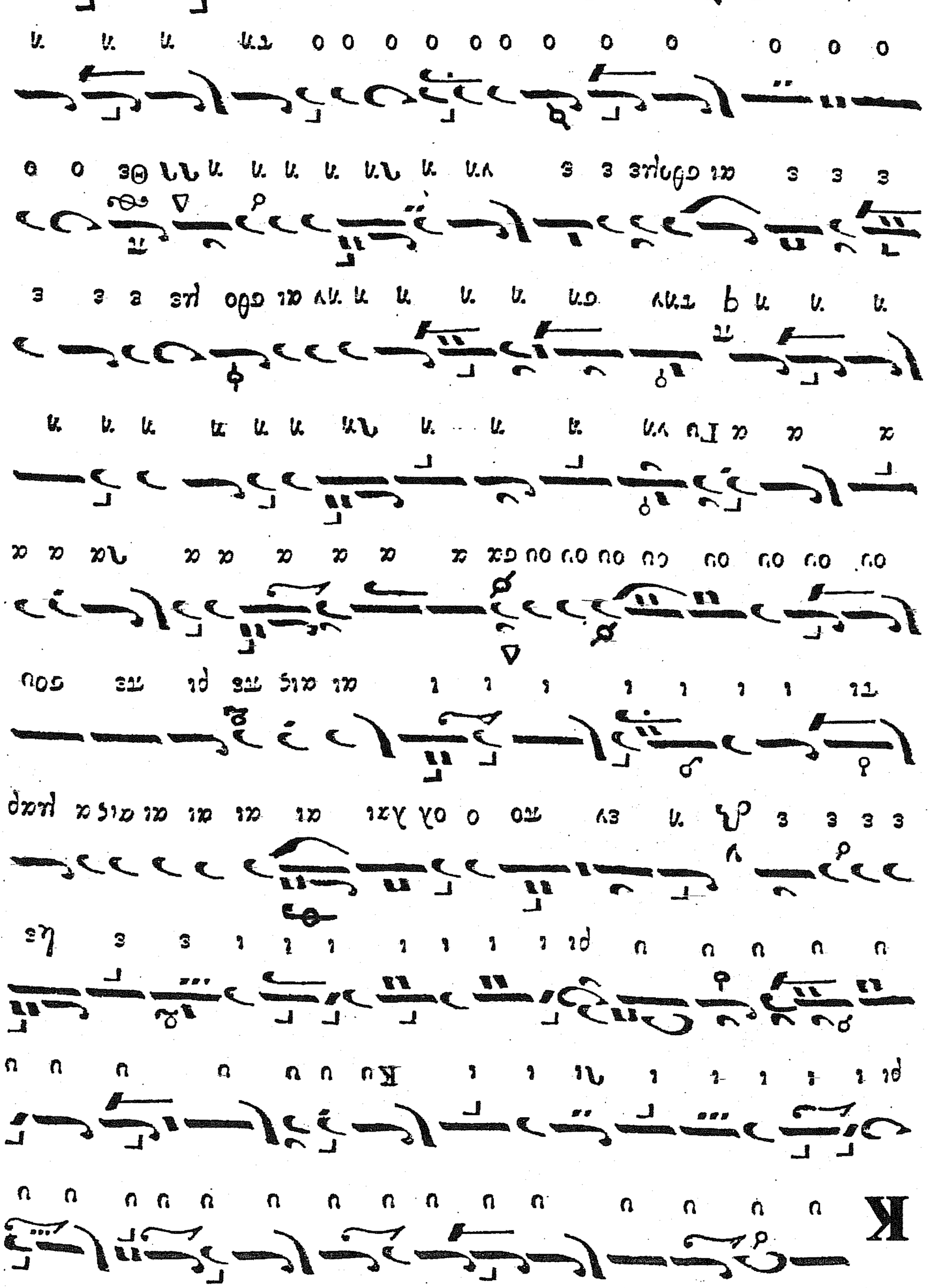

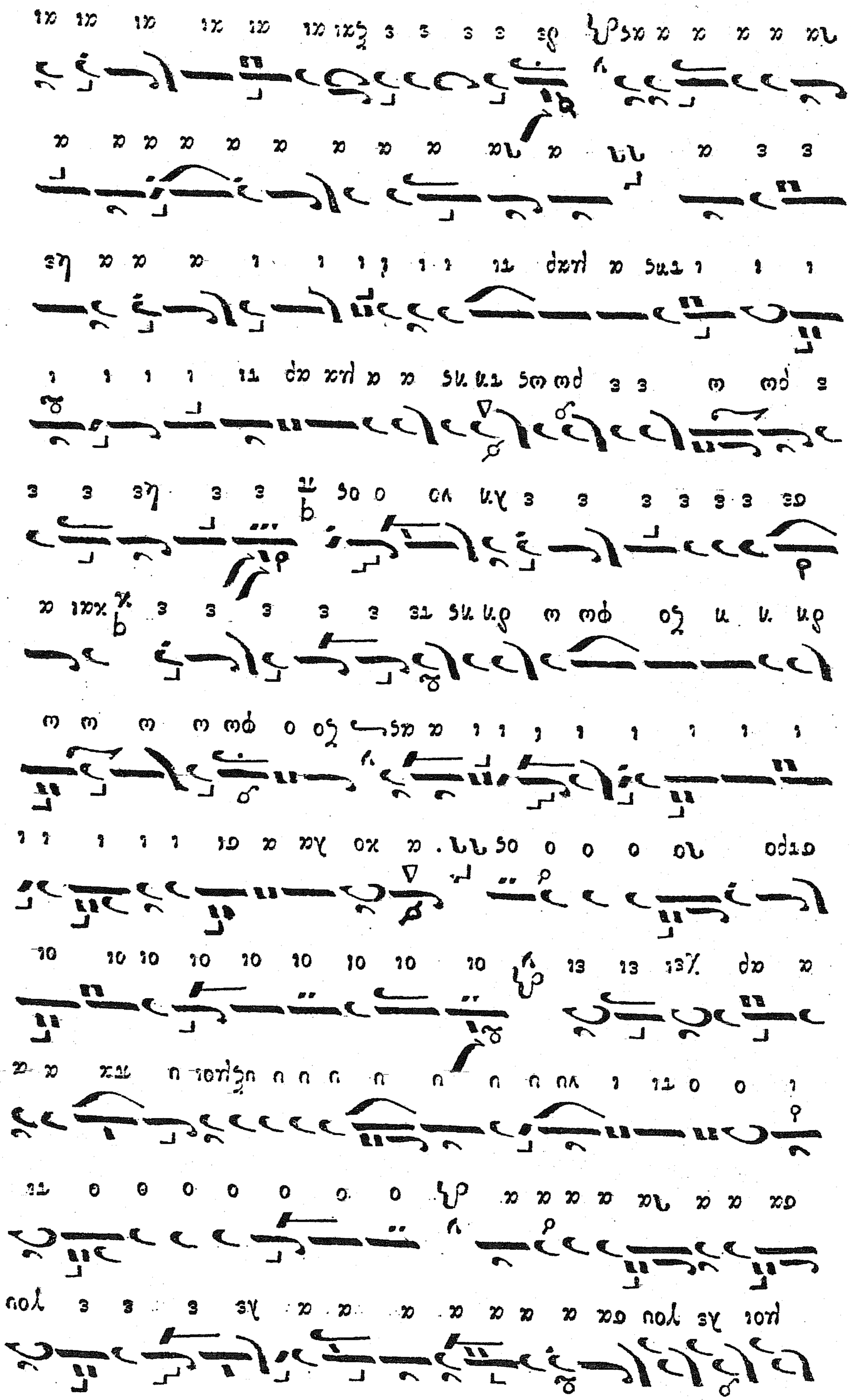

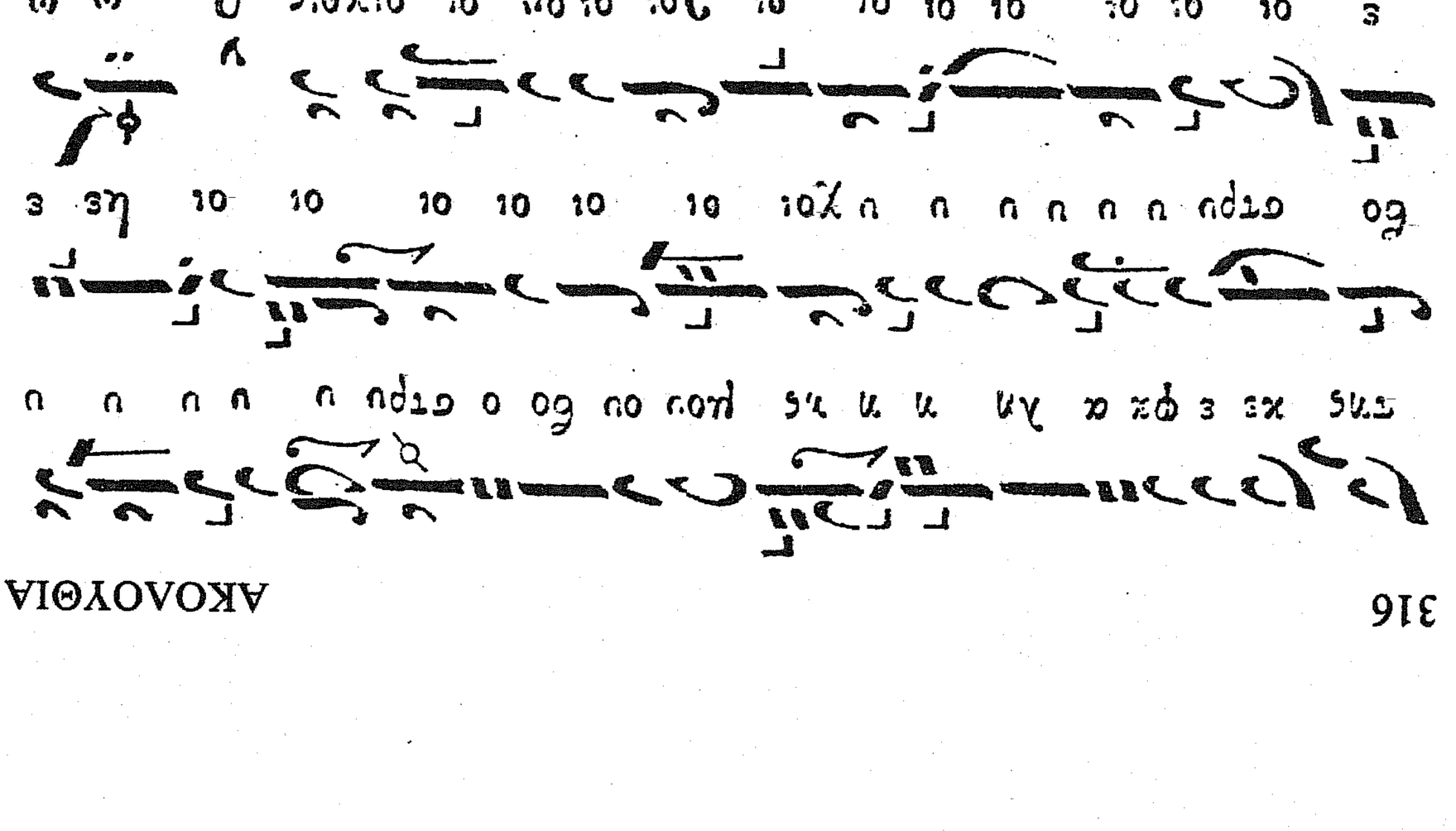

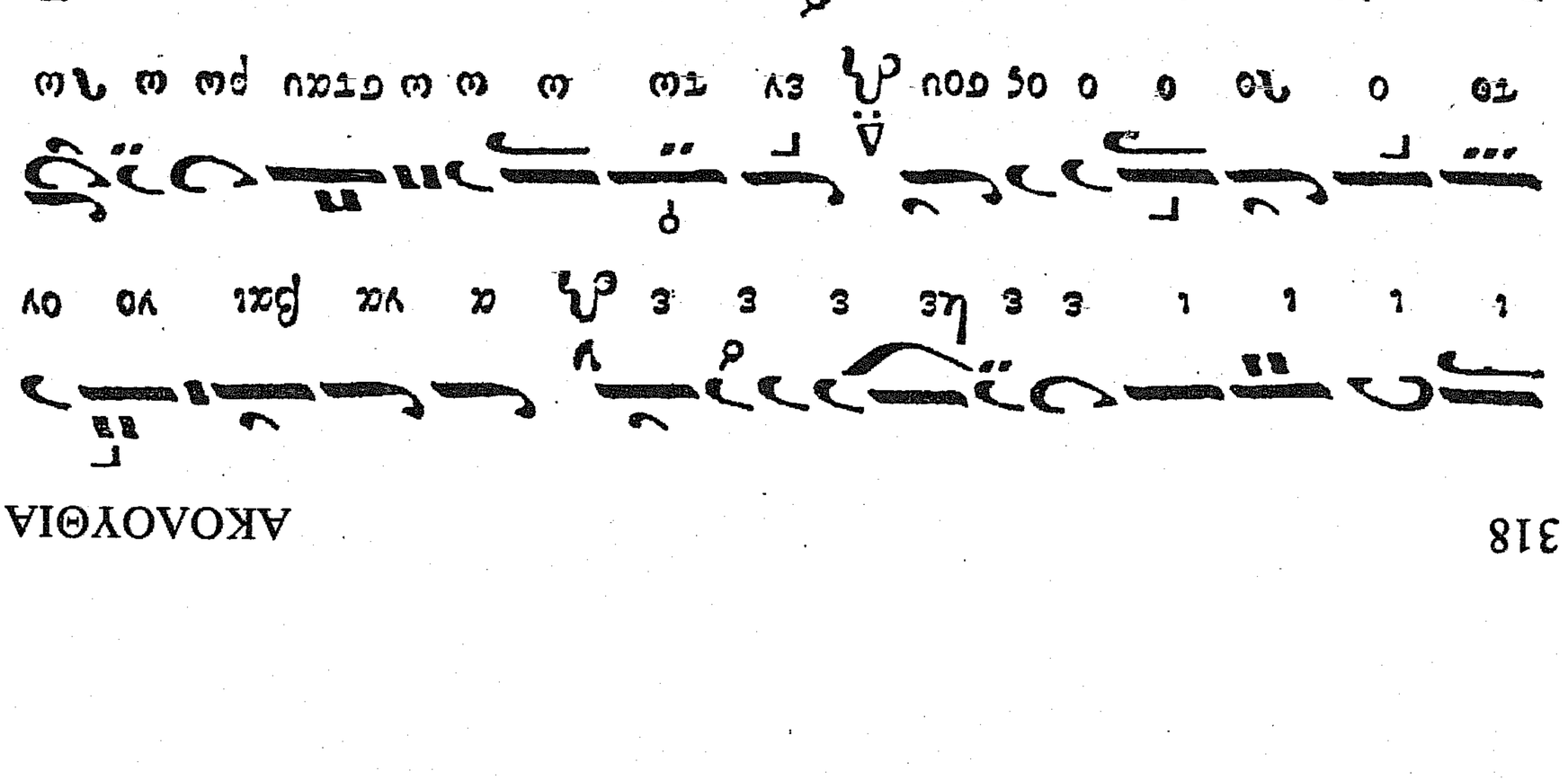

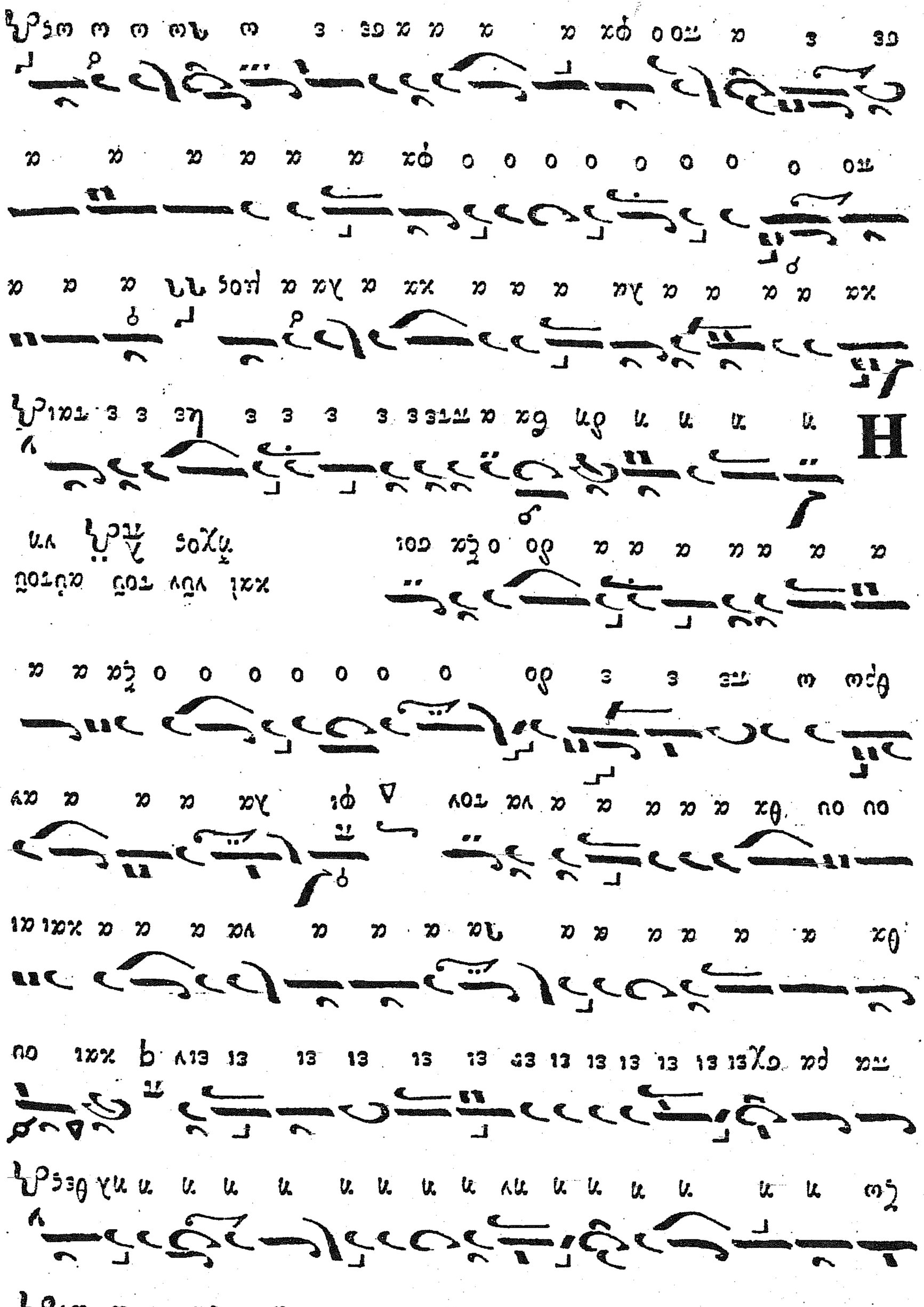

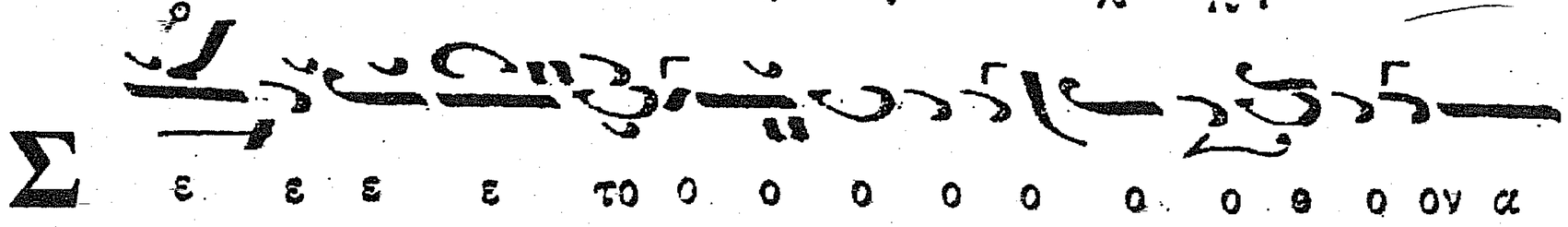

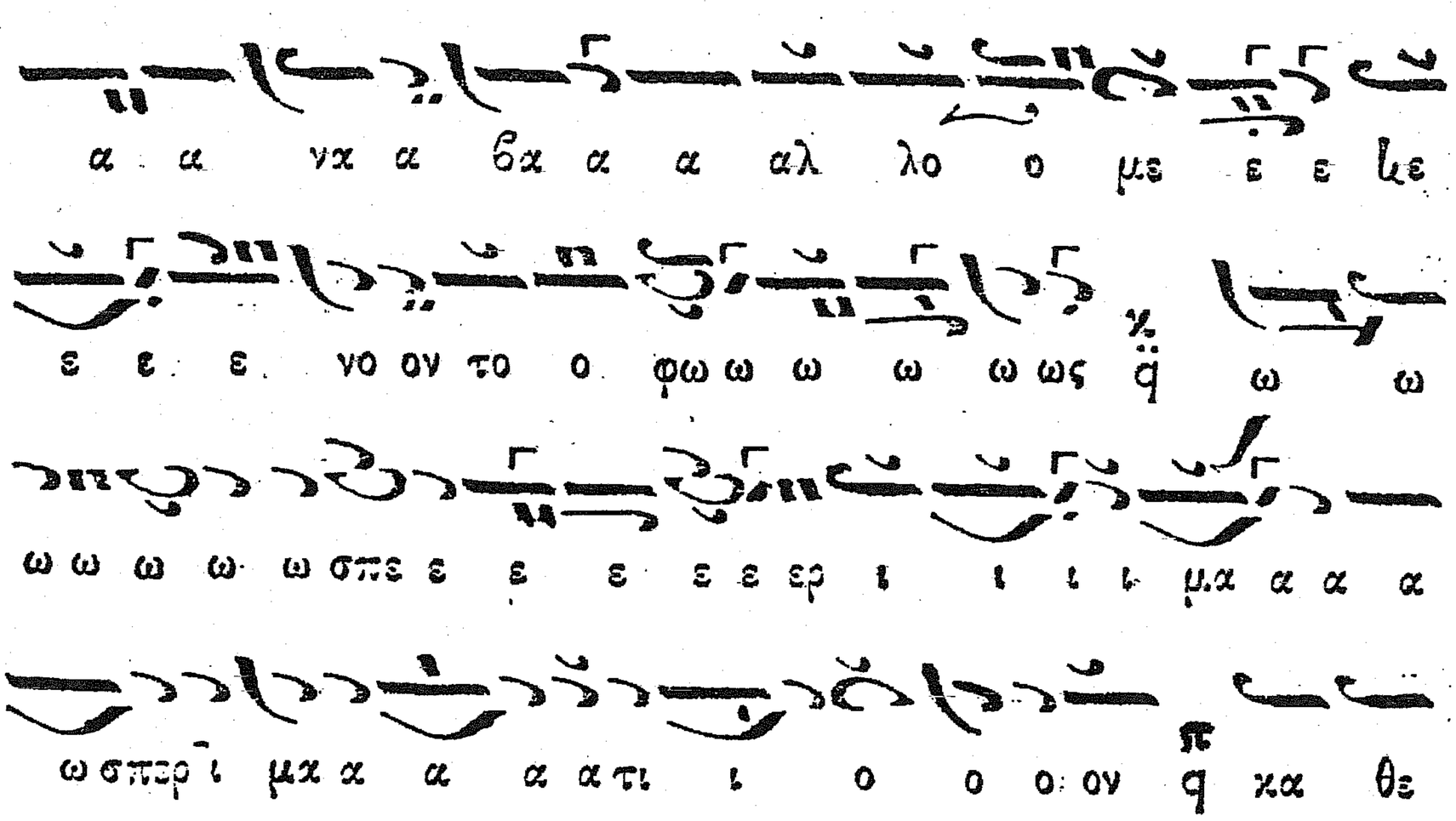
K Τῆ ἀγίᾳ καὶ Μ. Παύτῃ Πέτρου Ἀκμαικοῦ. ἤχ. Ἀδ̂ή

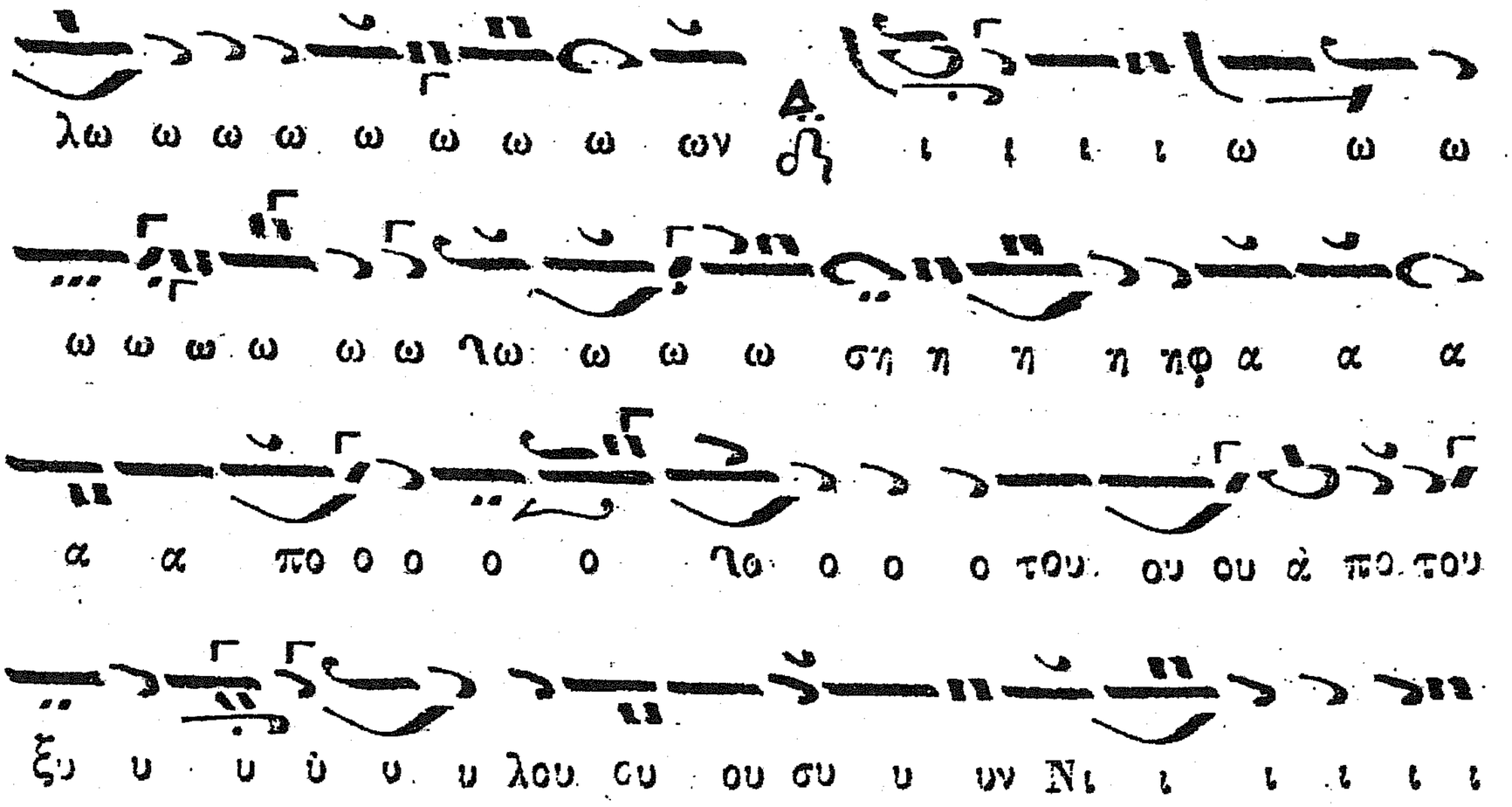

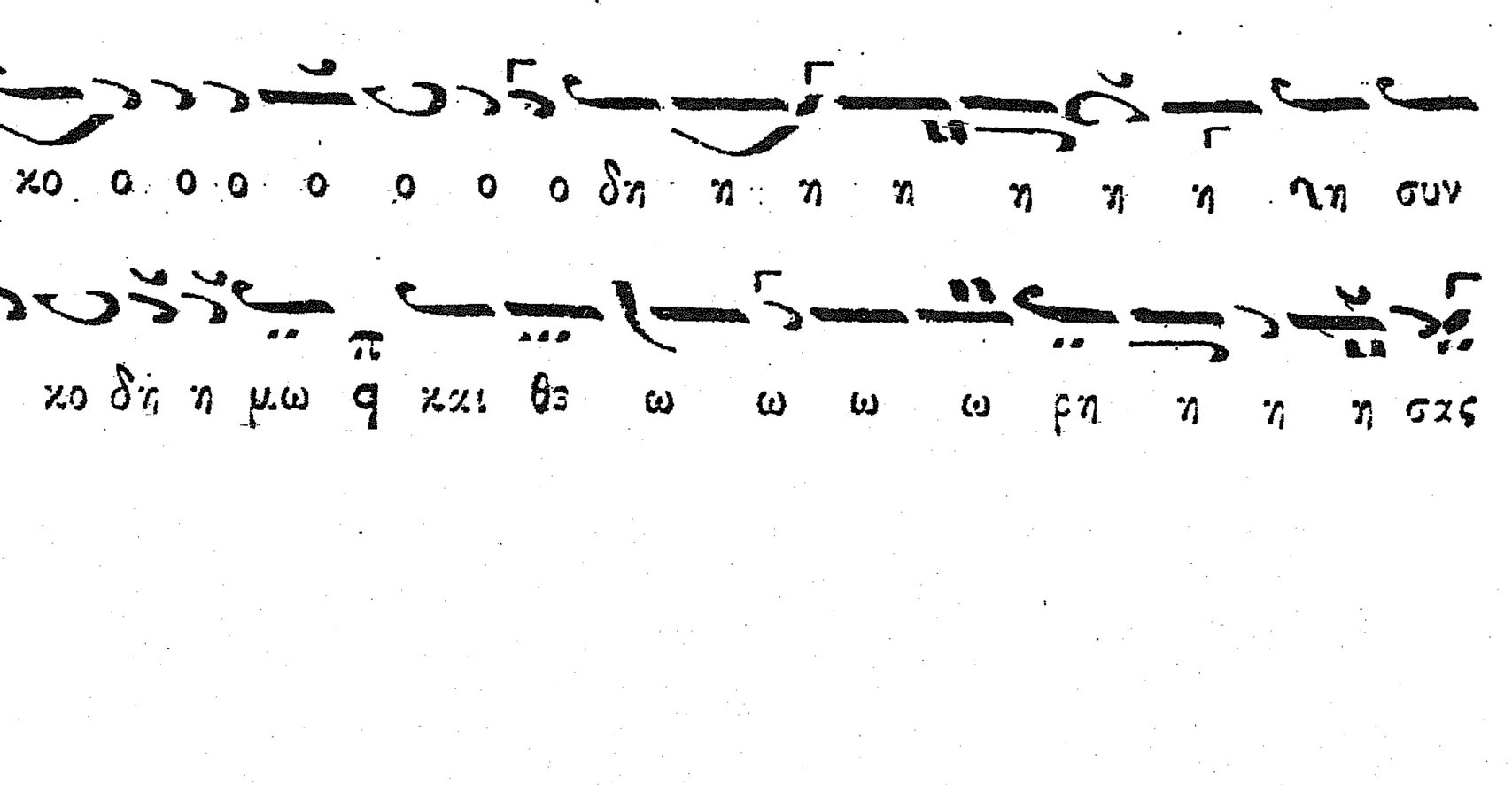

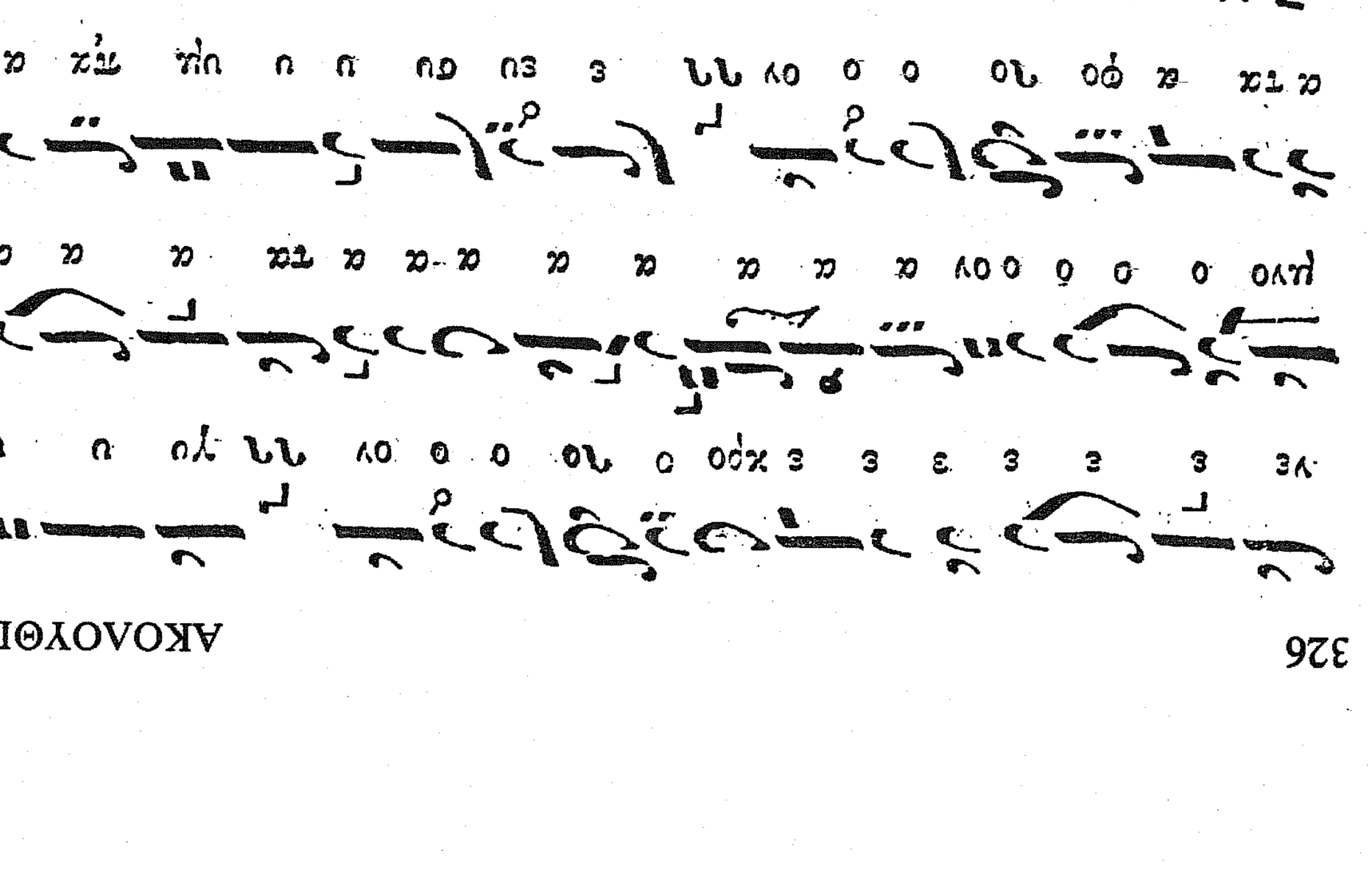
Τῇ Ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Παρασκευῇ δόξα καὶ νῦν τῶν ἀποστίχων μελωποιηθὲν παρὰ Ἰακώβου Πρωτοψάλτου ἦχος λ̈π̈ Πα

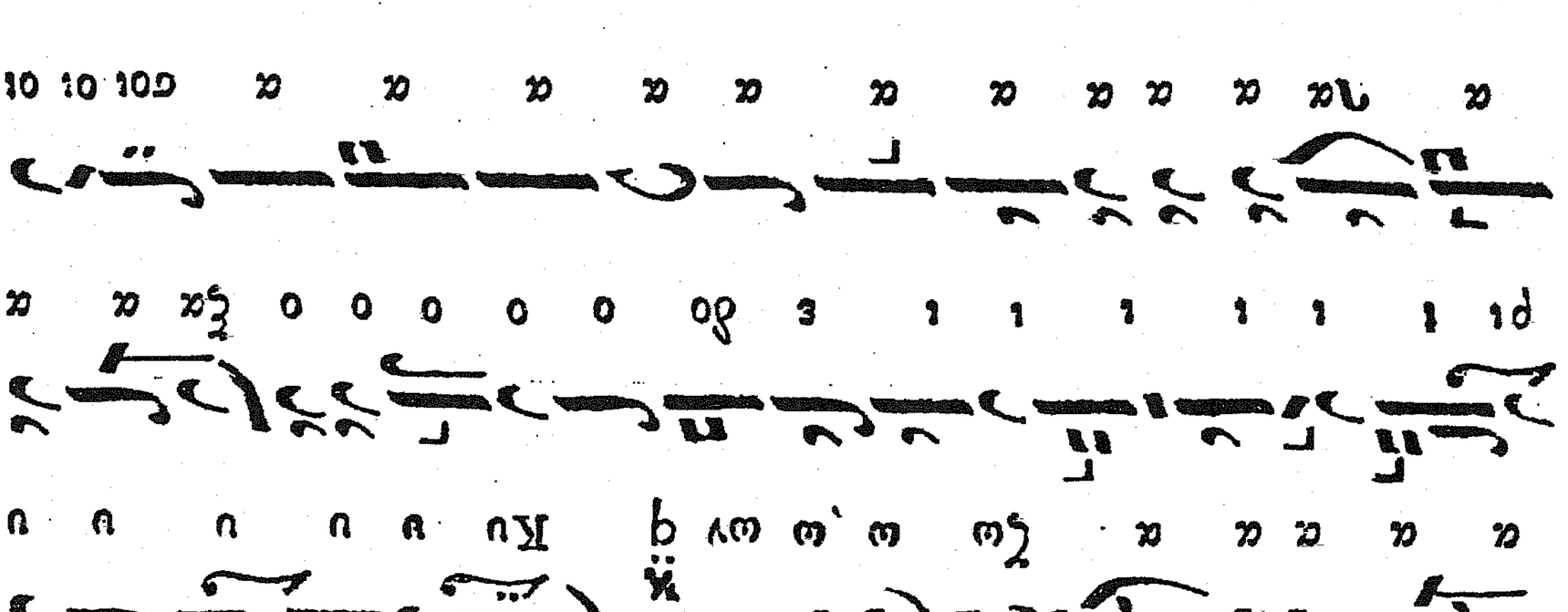

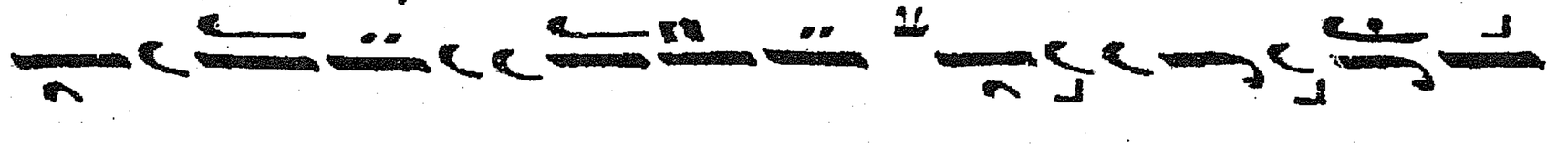

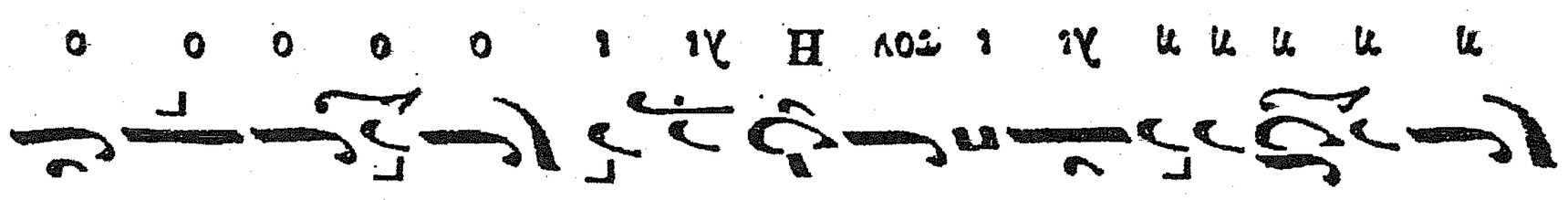

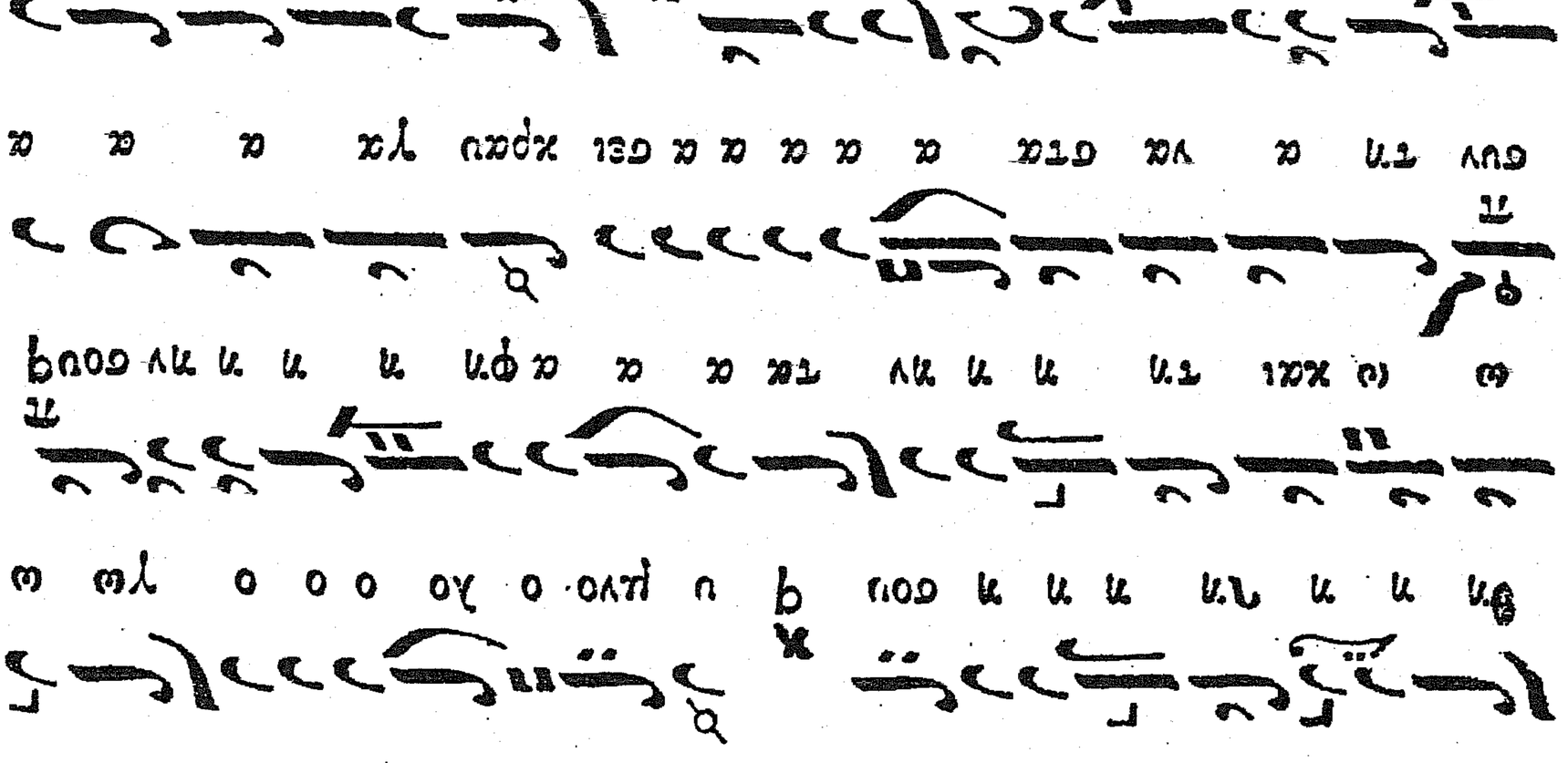

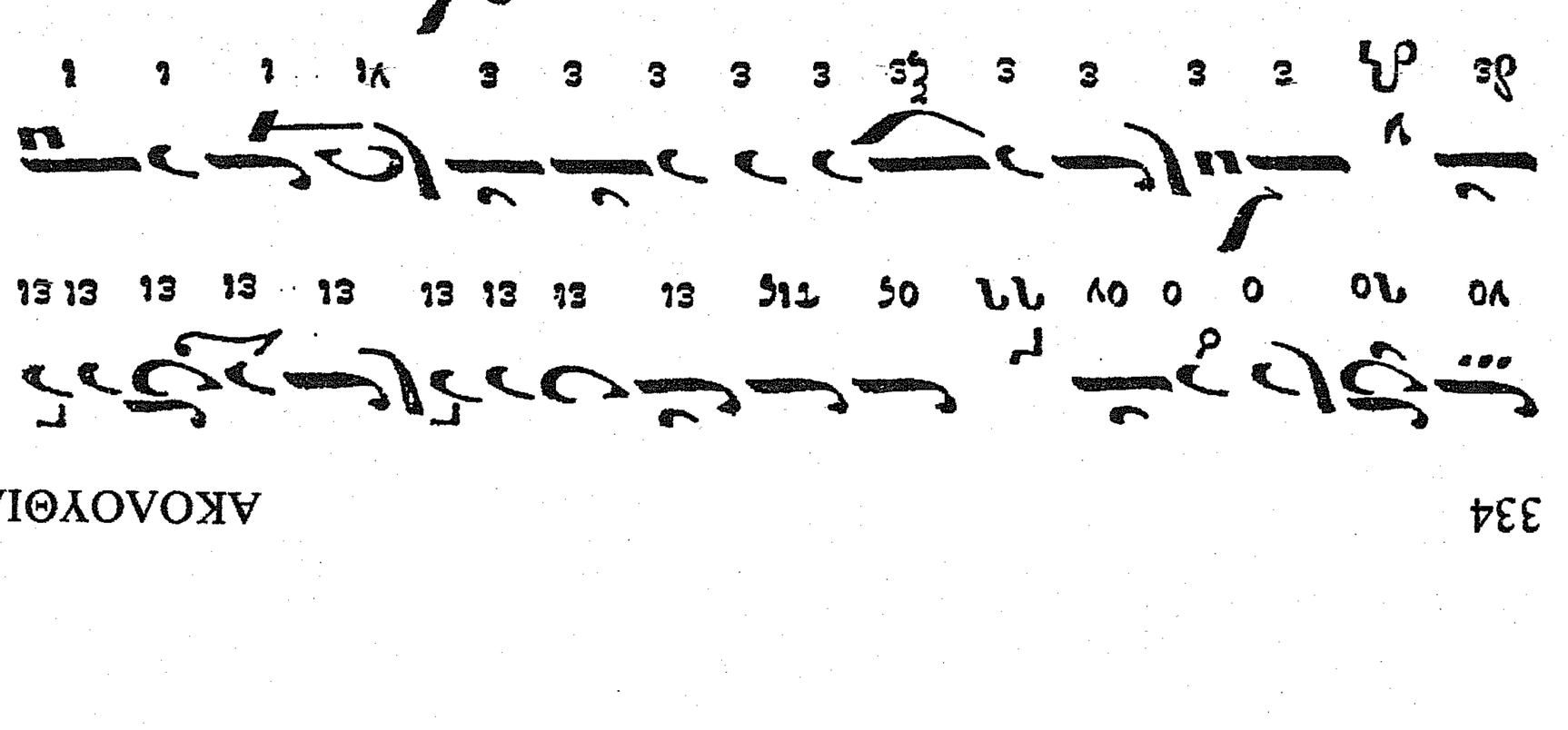

Εἰς τὴν Ἐπιστολὴν τοῦ Ἁπαστολίου
πρὸς Ἐφεσίους νέων Παράβλη-
σις καὶ

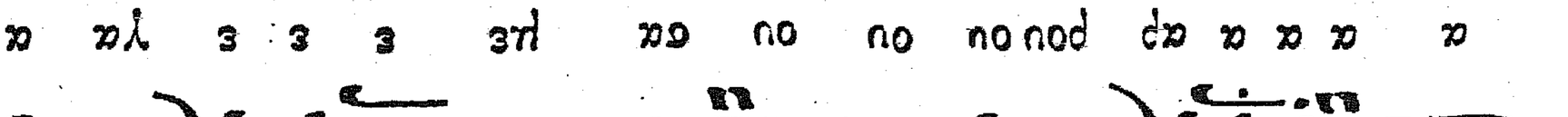

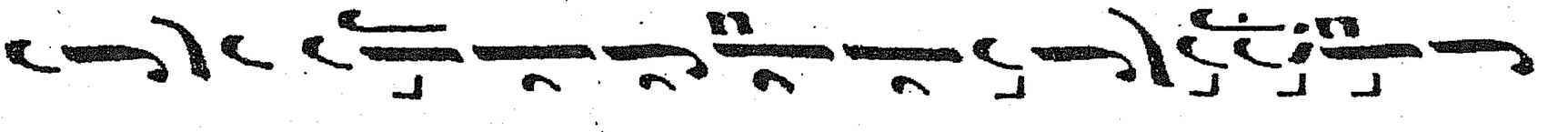

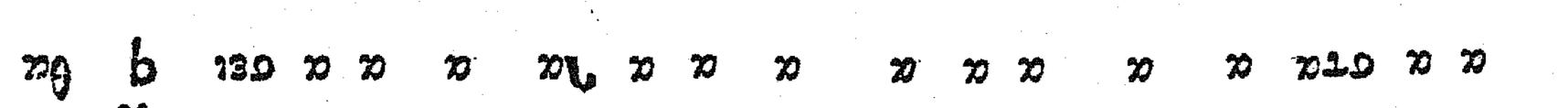

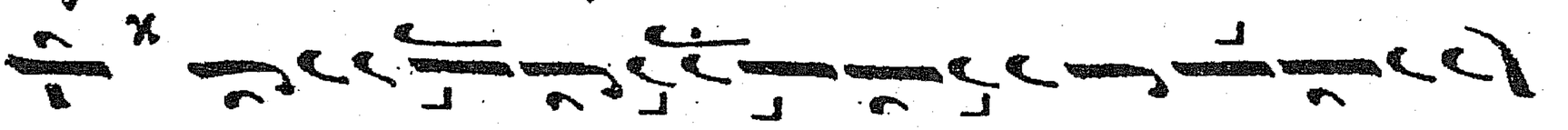

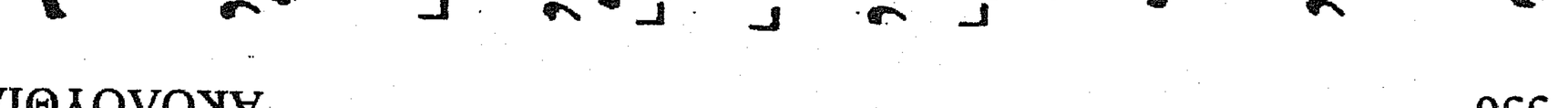

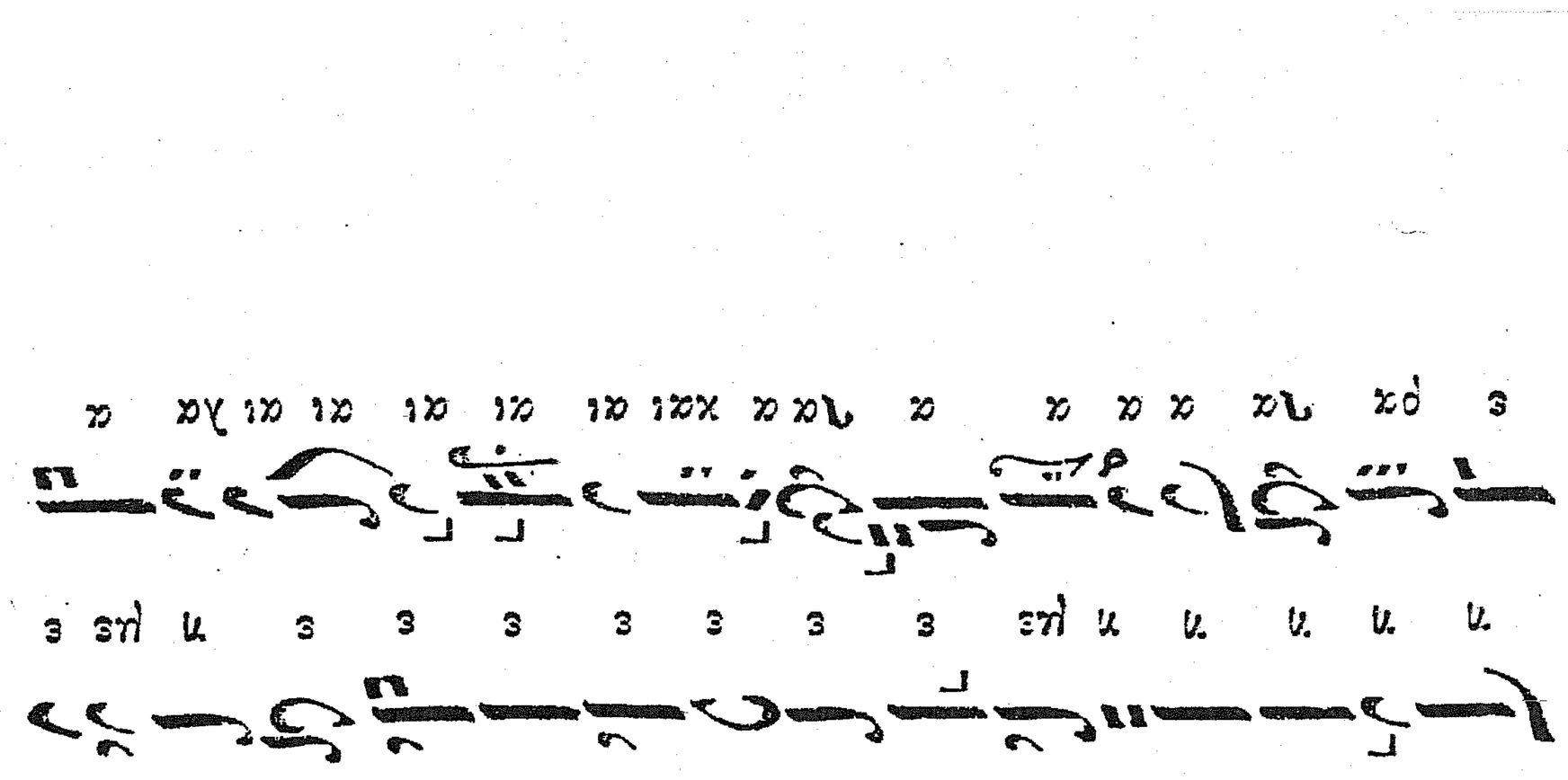

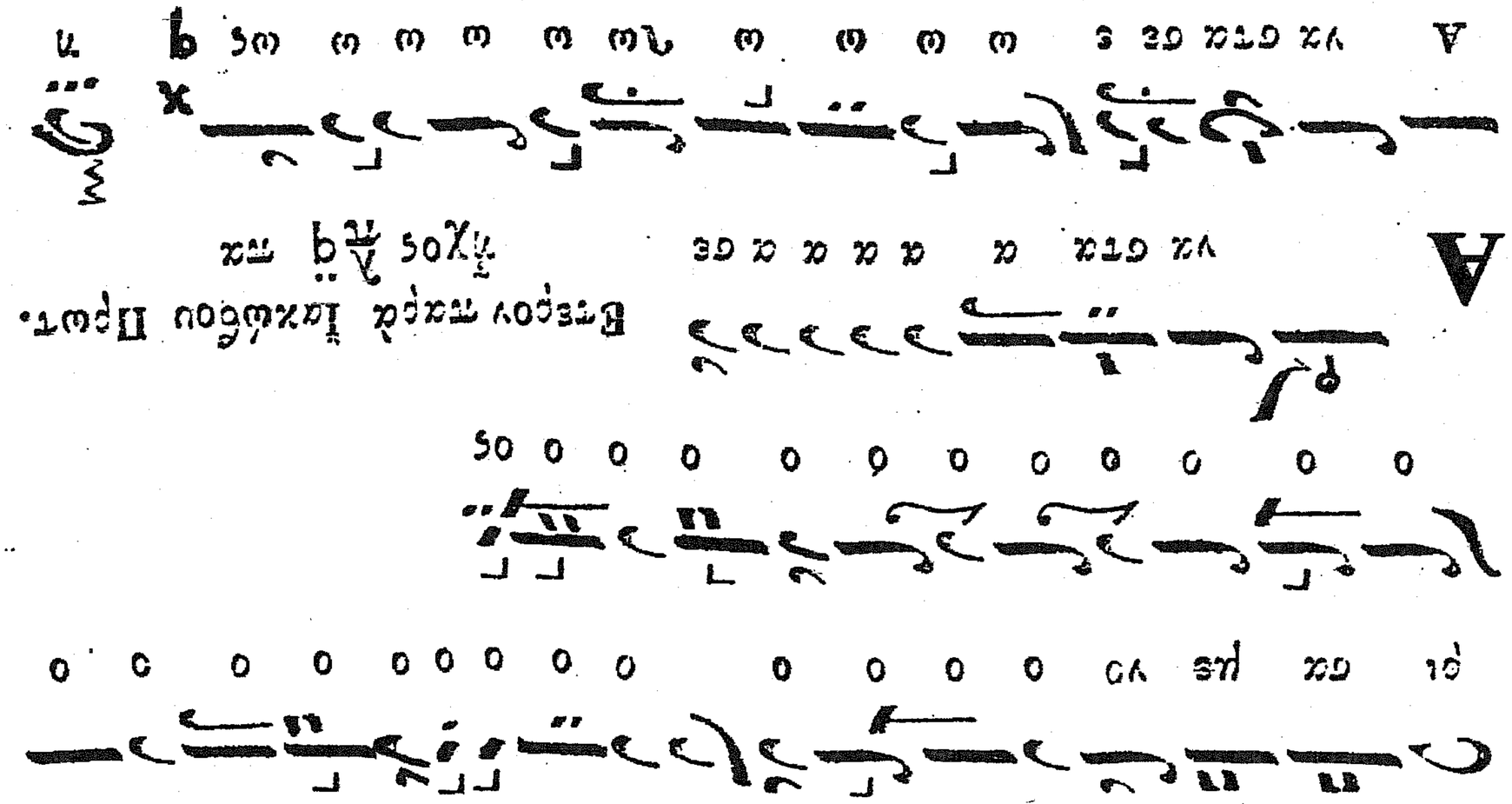

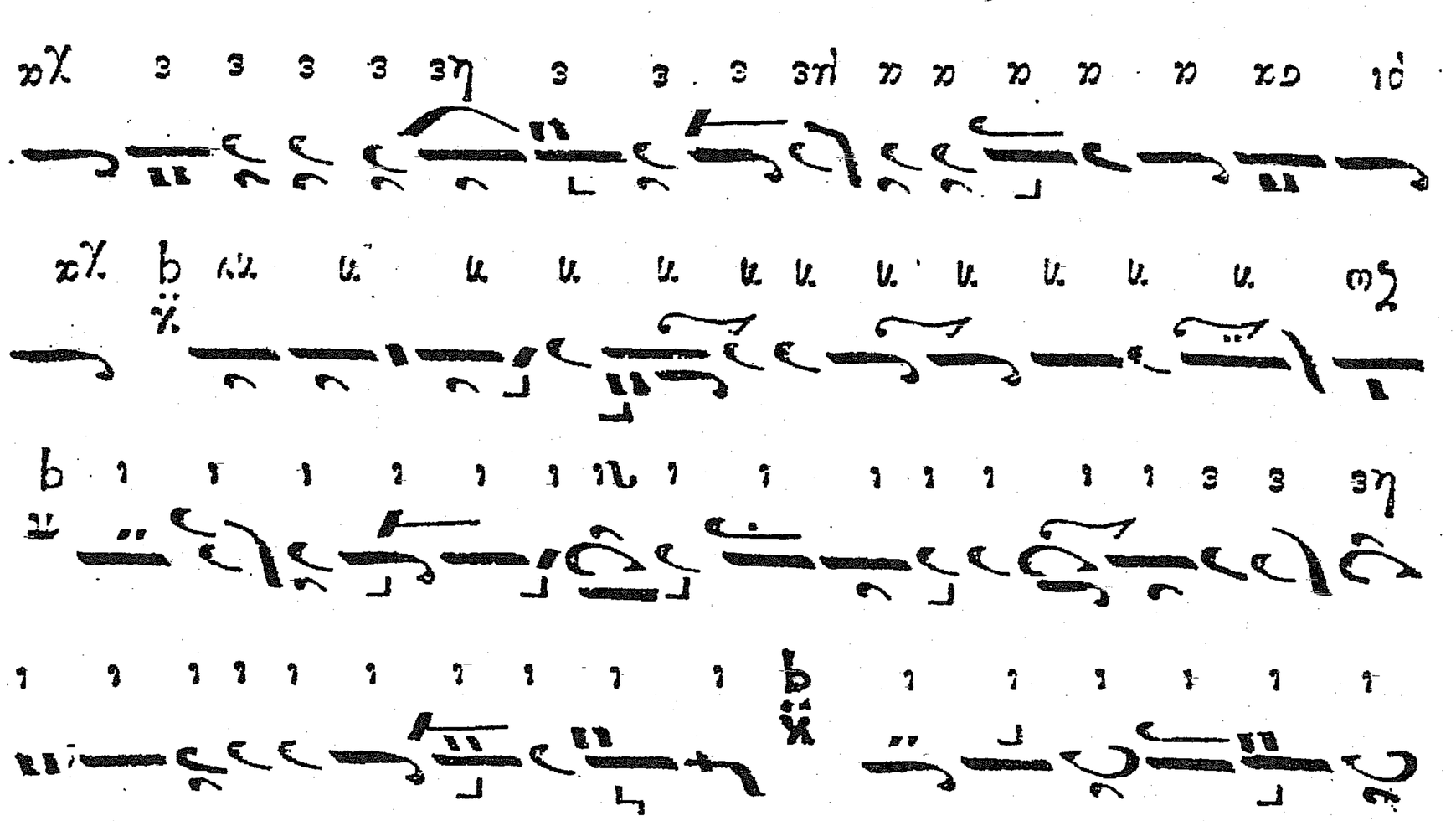

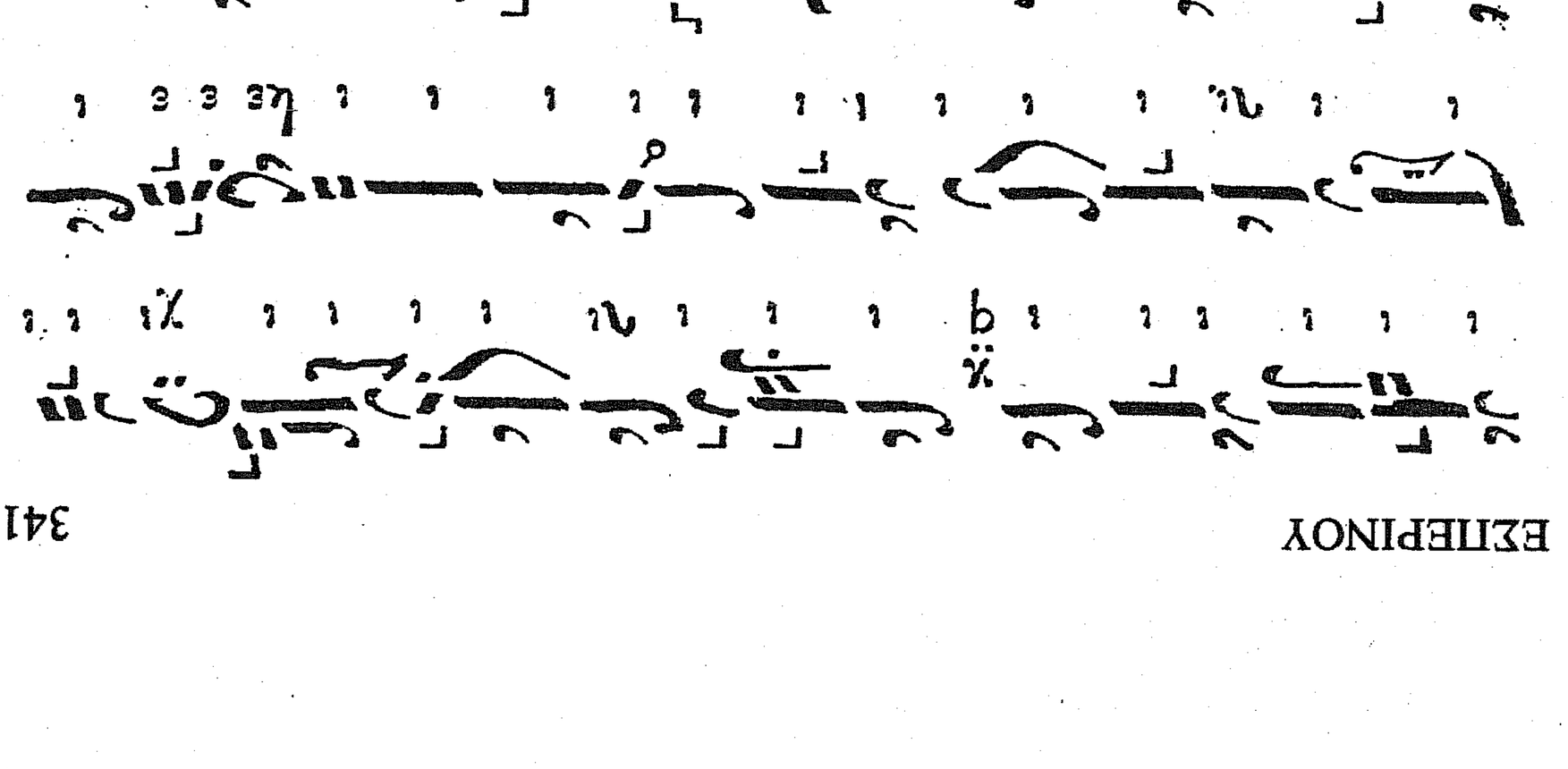

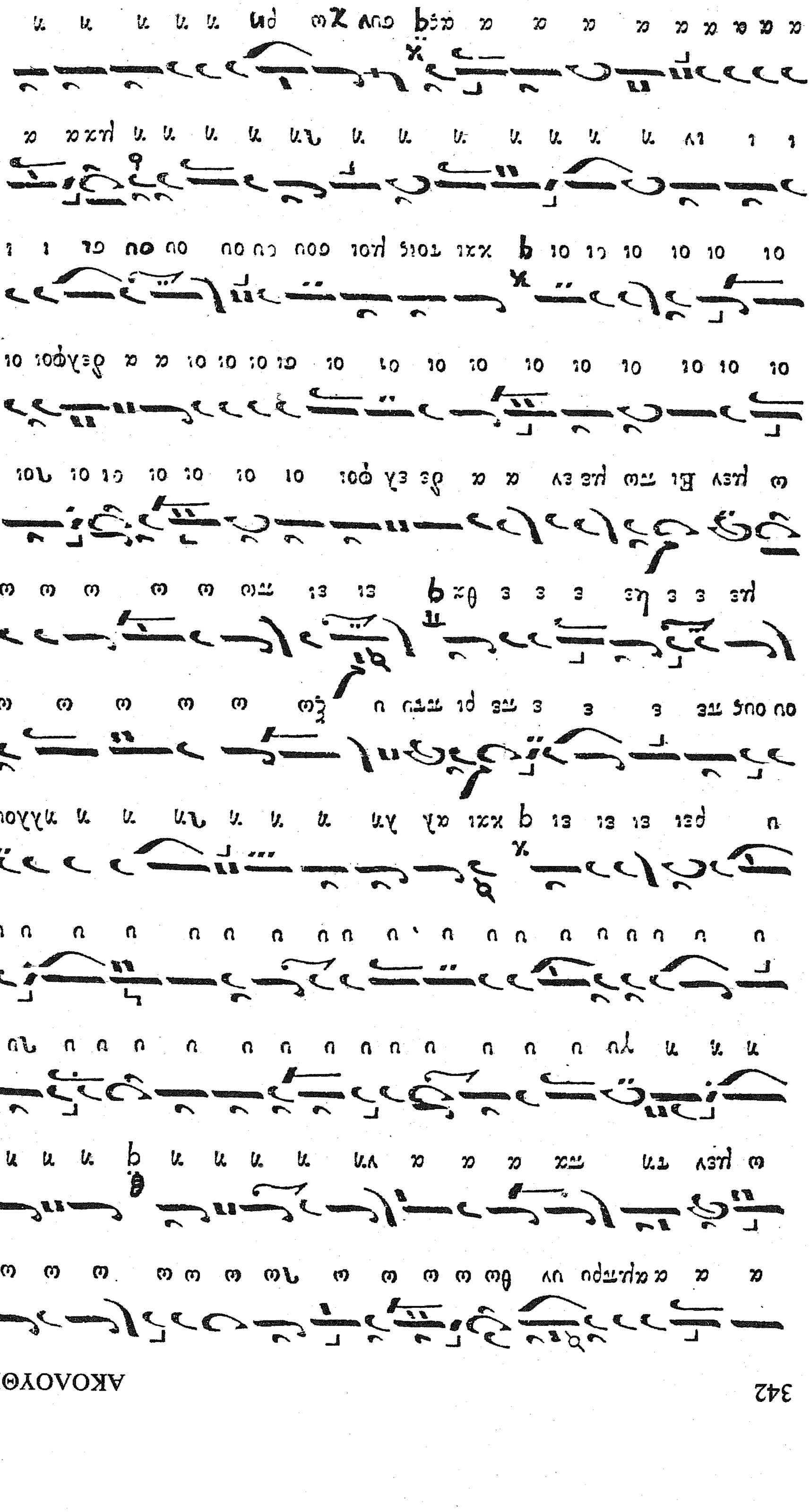

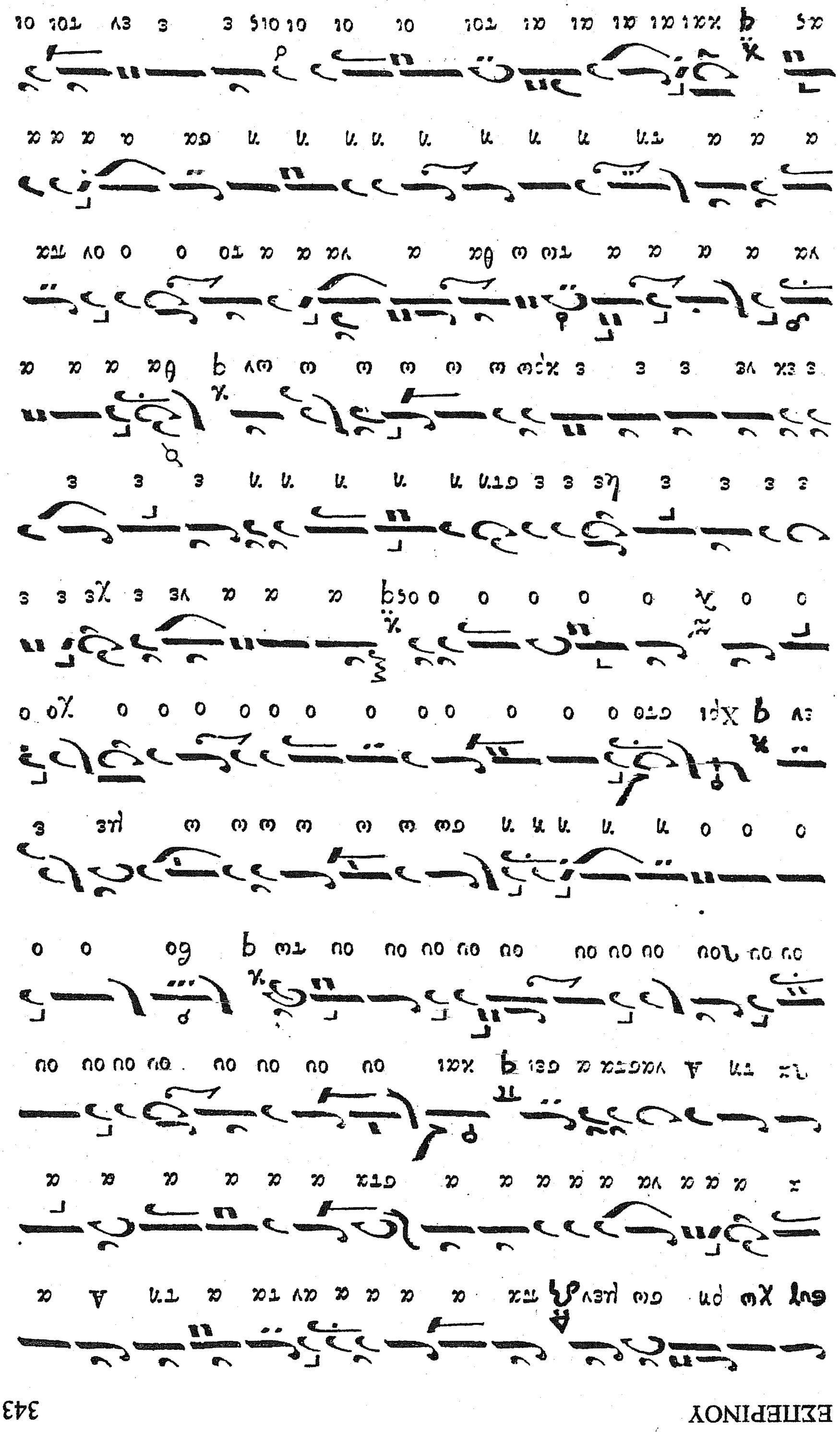

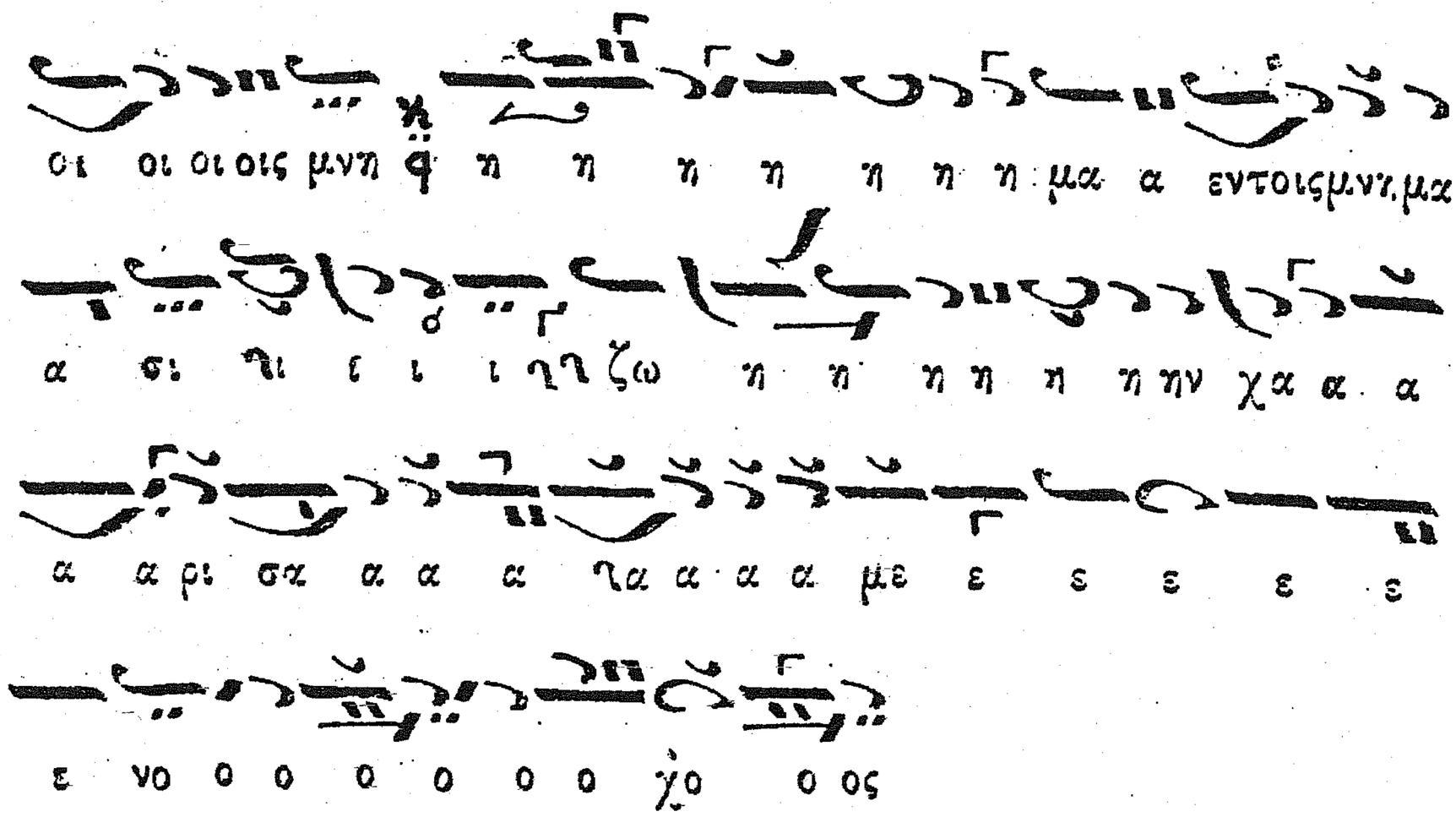

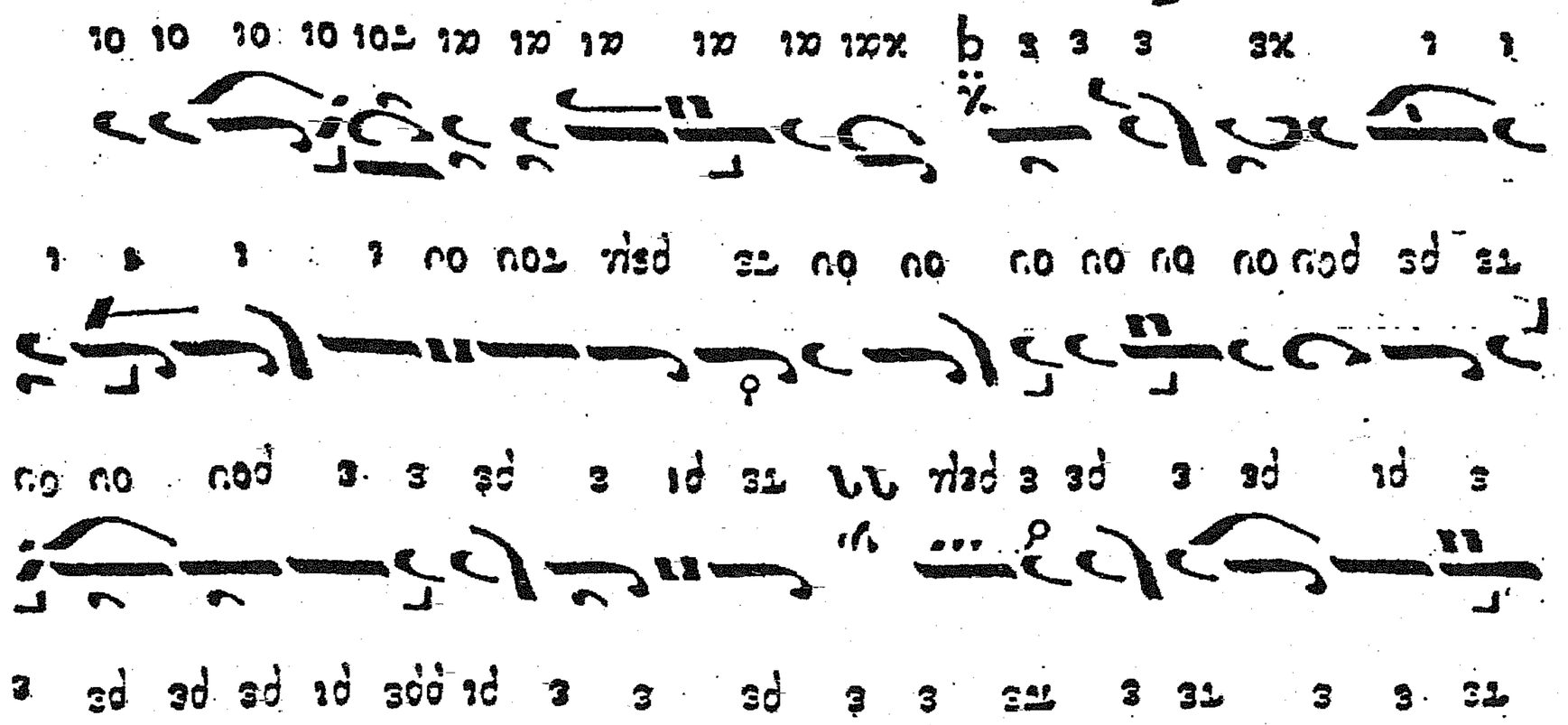

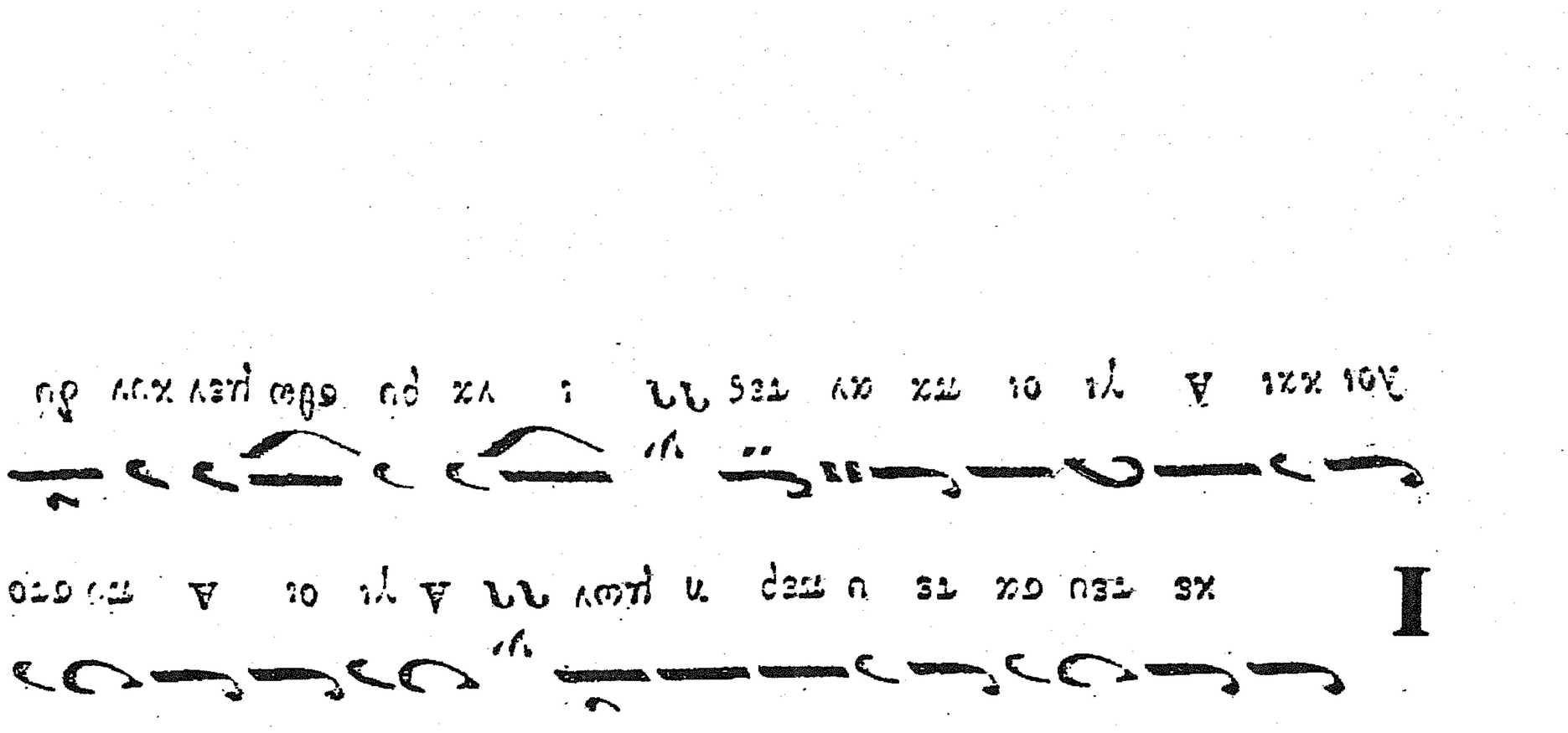

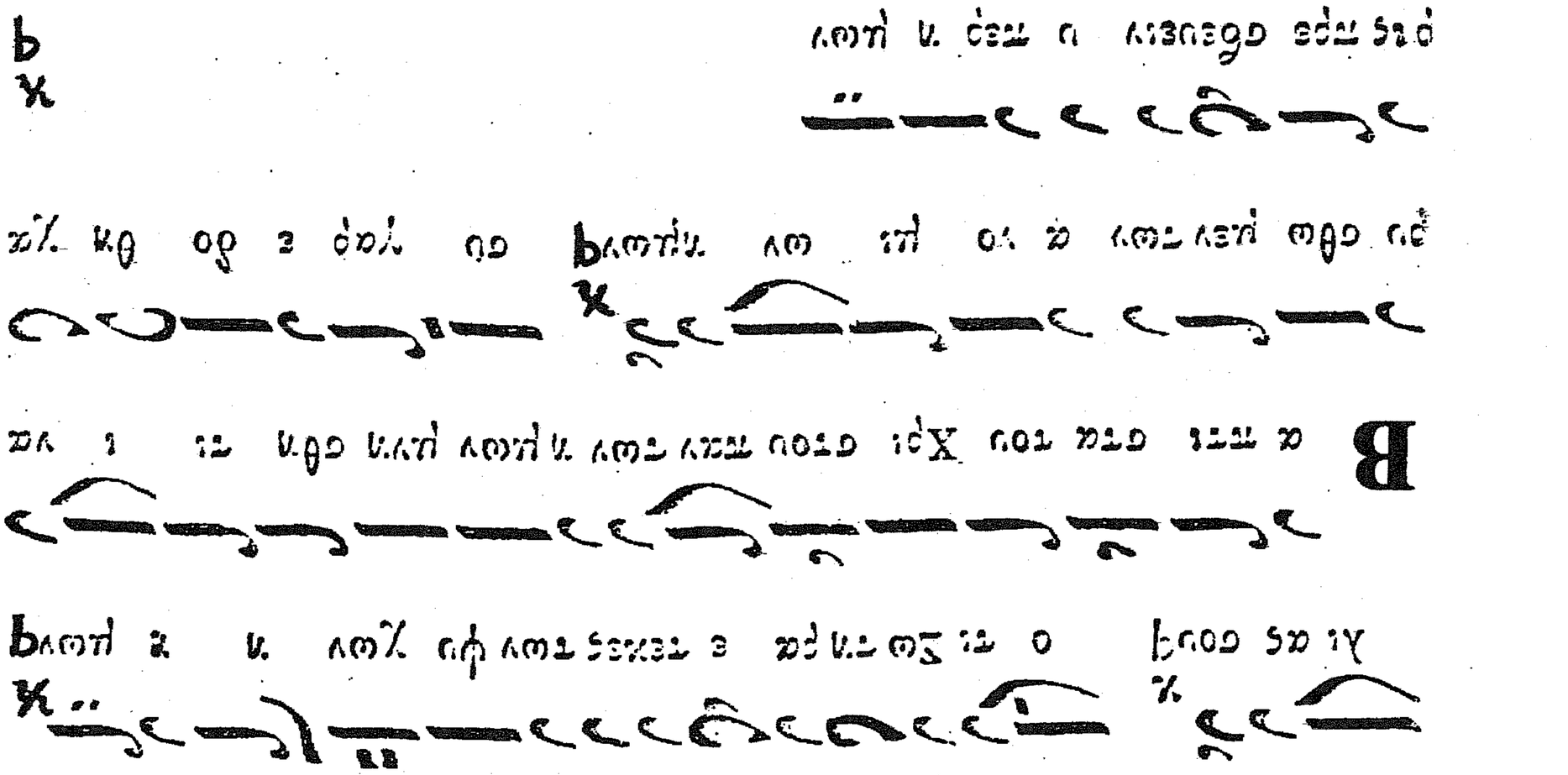
χράτημα εἰς τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα ἐμελοποιήθη παρά

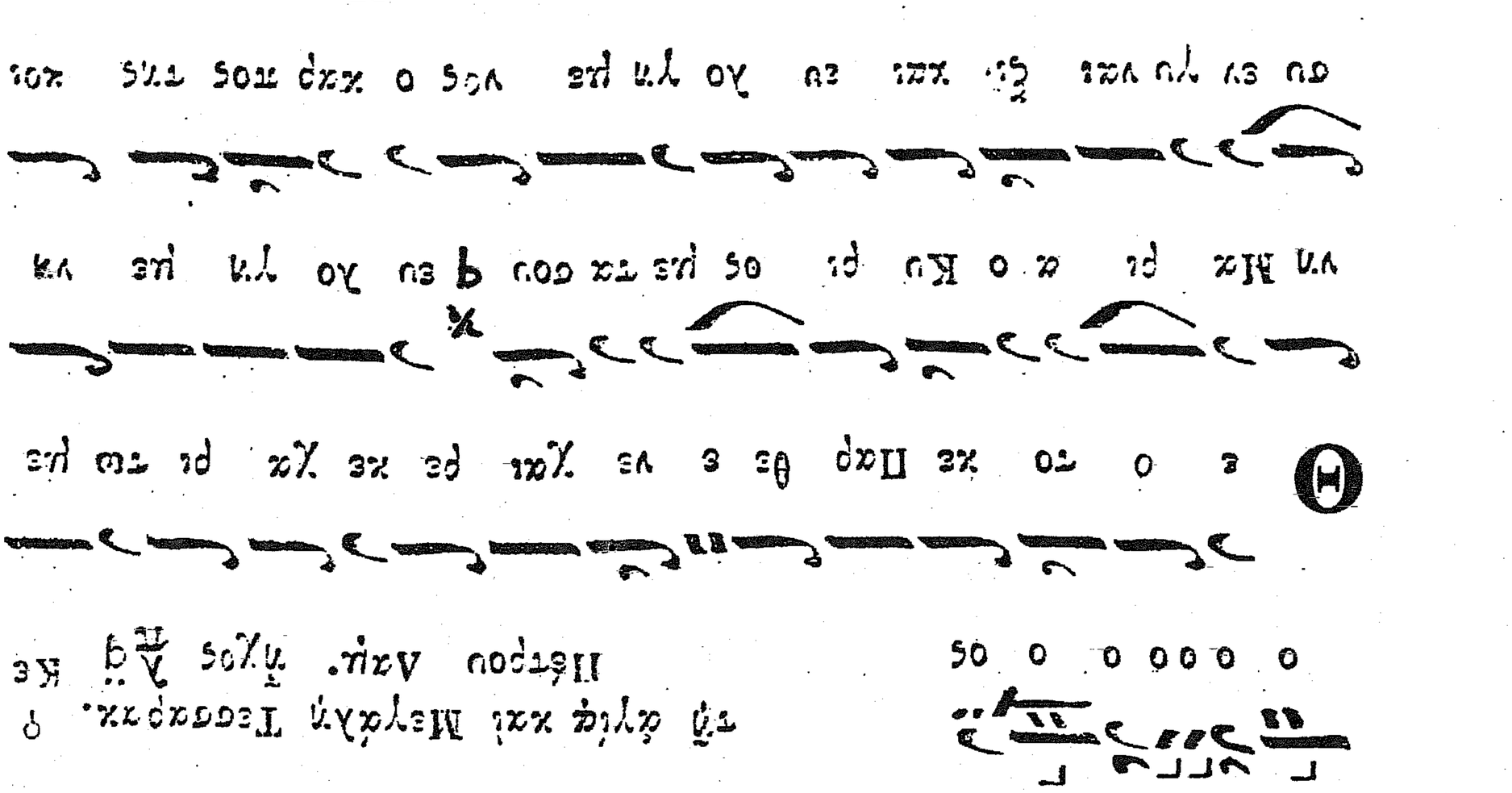
Χρυσάφου τοῦ νέου ἦχος τετράφωνος

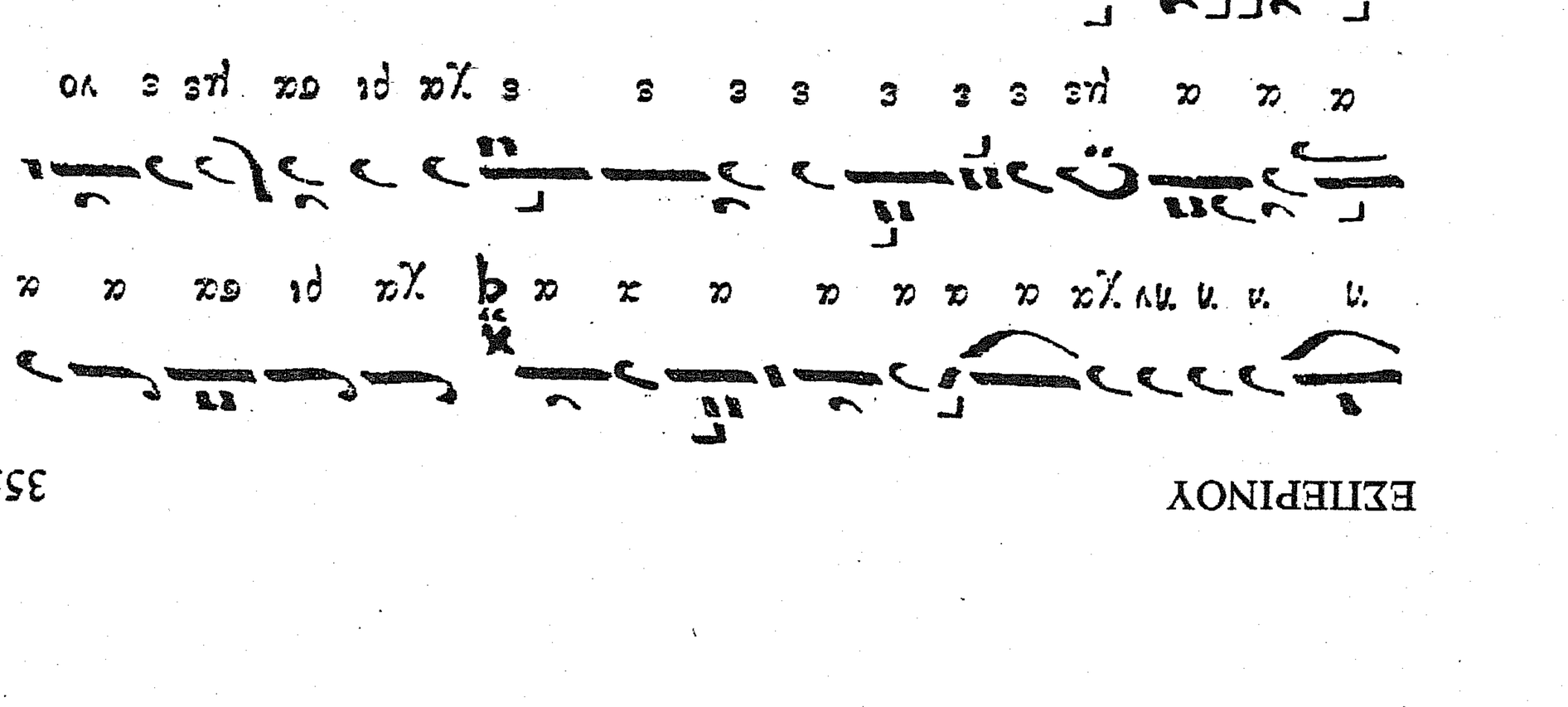
Κε'

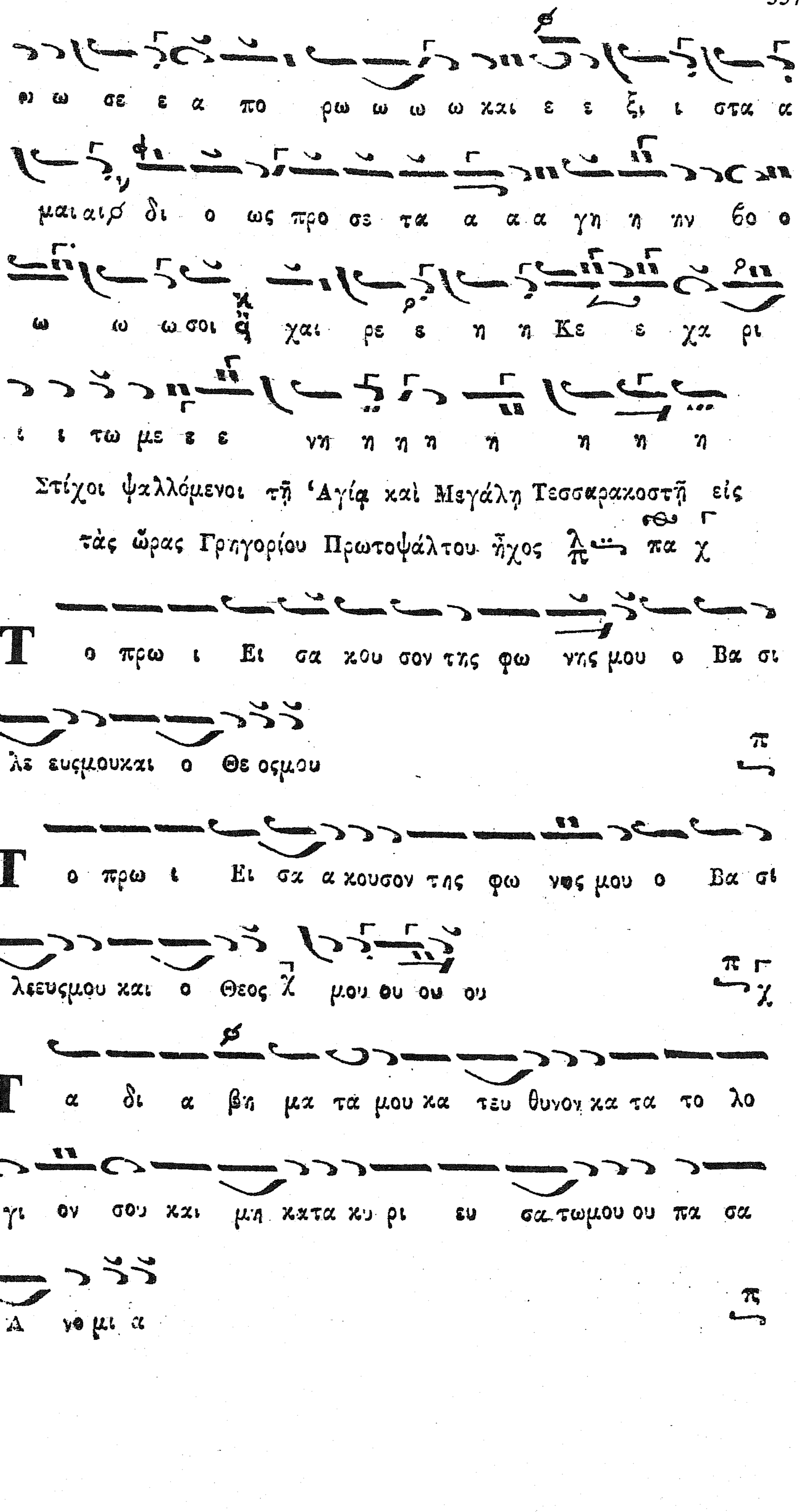

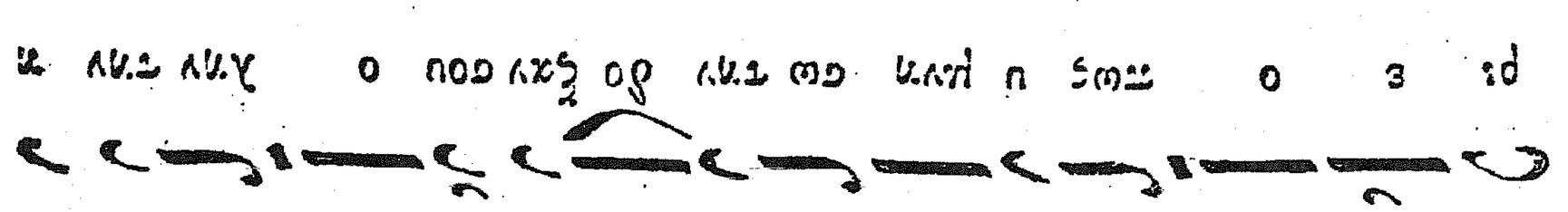

φῶ ω σε ε α πο ρω ω ω χαι ε ε ξι ι στα α
μαι αιρ δι ο ως προ σε τα α α γη η ην δο ο
ω ω ω σοι ᾧ χαι ρε ε η η Κε ε χα ρι
ι ι τω με ε ε νη η η η η η η η
Στίχοι ψαλλόμενοι τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ εἰς
τὰς ὥρας Γρηγορίου Πρωτοψάλτου ἦχος πα χ
Το πρω ι Ει σα κου σον τη ς φω νη ς μου ο Βα σι
λεῦ ευ φη μου κα ι Θε ο σμου
Το πρω ι Ει σα κου σον τη ς φω νη ς μου ο Βα σι
λεῦ ευ φη μου κα ι Θεος μου θυ ου ου
Τα δι α βή μα τά μου κα τευ θυνον κα τα το λο
γι ον σου κα ι μὴ κυ ρι ευ σα τωμου ου πα σα
ἀ νο μι α

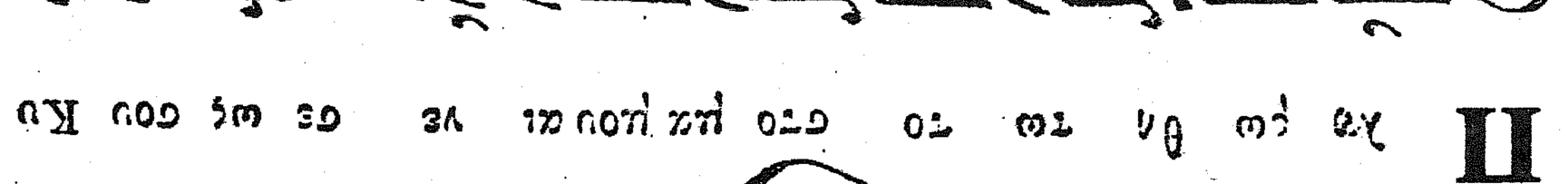
Α υ τρω σωμα α πο σι χο φχν τι ως αγθρω πτων και φυ

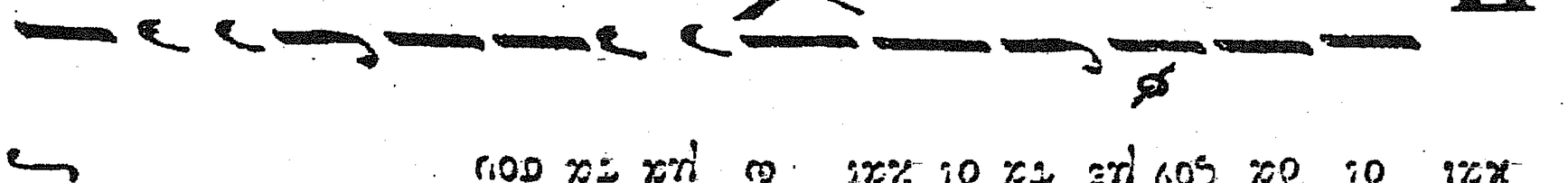
λα ὁ ἵω τας Ἐν τω λαῳ

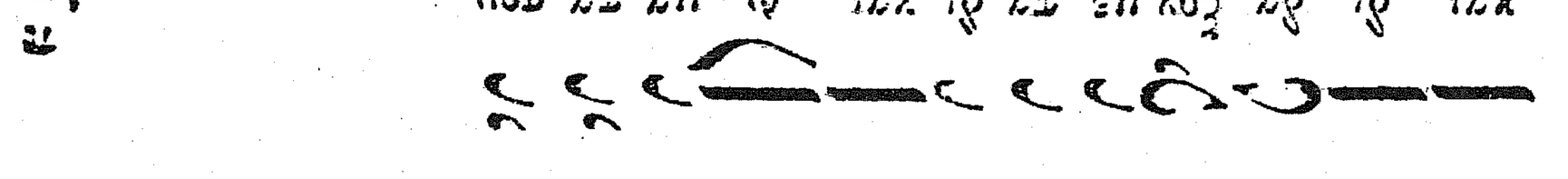
Τ ο προ σω που ε πι φχ νον ε πι τον δουλον του

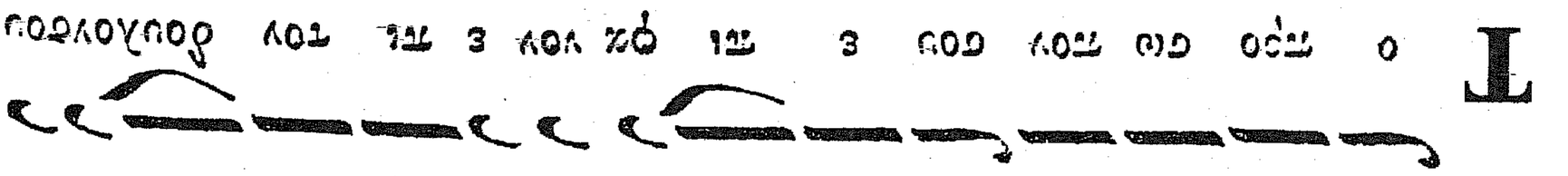
κυ φι ε ο πως υ μνη σθ τη σου κυ

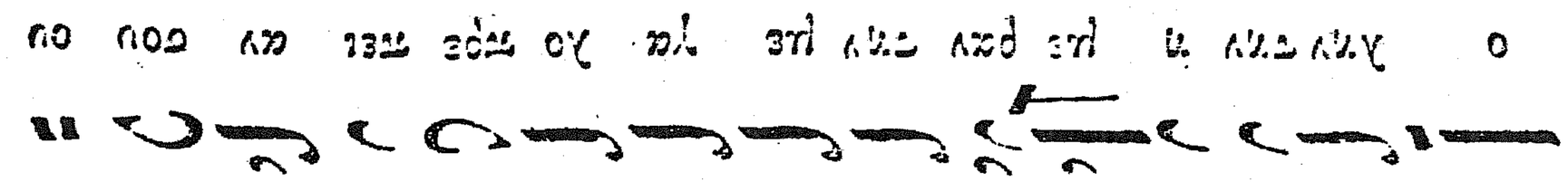
ρι ε ο πως υ μνη σθ τη σου δο ξαν σου ο λην την η

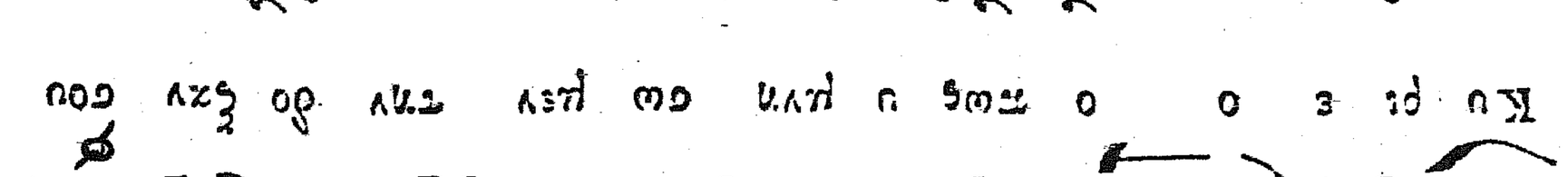
Π λη ρω θη τω πο σω μου νε σε ως σου Κυ

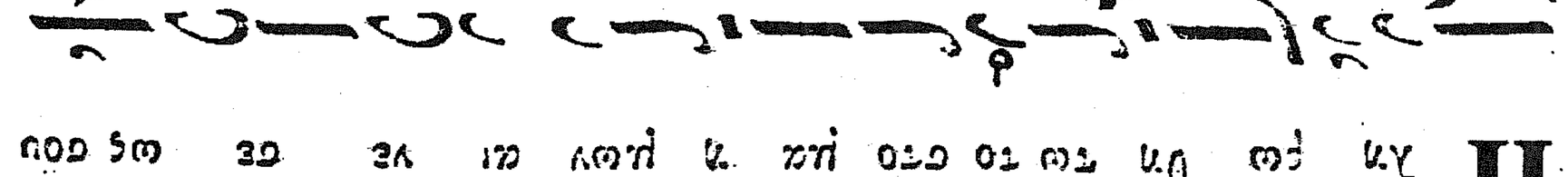
ο λην την η με ραν την γα λο πρε πει αν σου σω

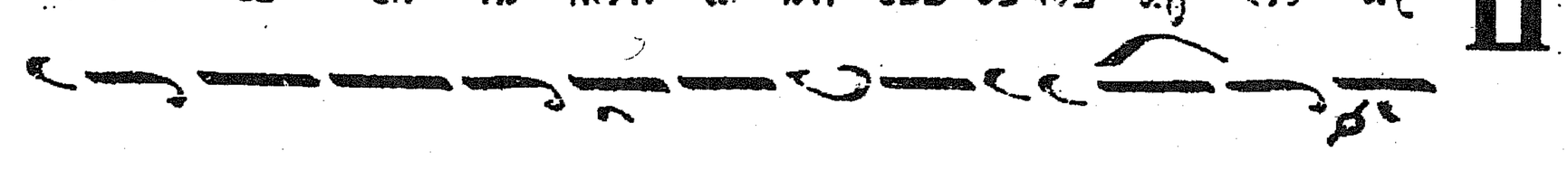
Κ υ ρι ε ο πω ς υ μνη σω με την δο ξαν σου

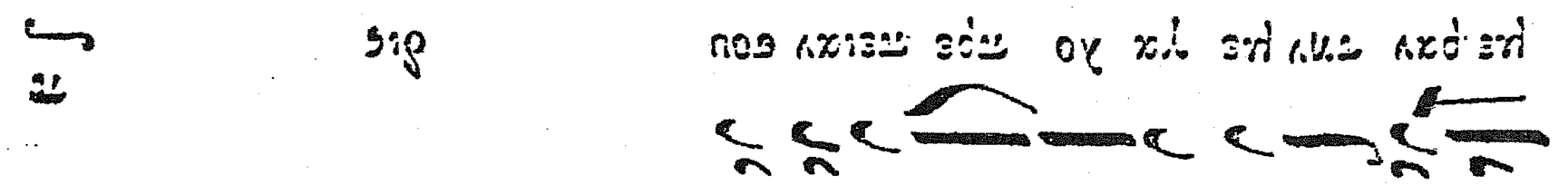
Π λη ρω θη τω πο σω μου νε σε ως σου Κυ

ρι ε ο πως υ μνη σω με την δο ξαν σου ο λην την η

με ραν την γα λο πρε πει αν σου σω

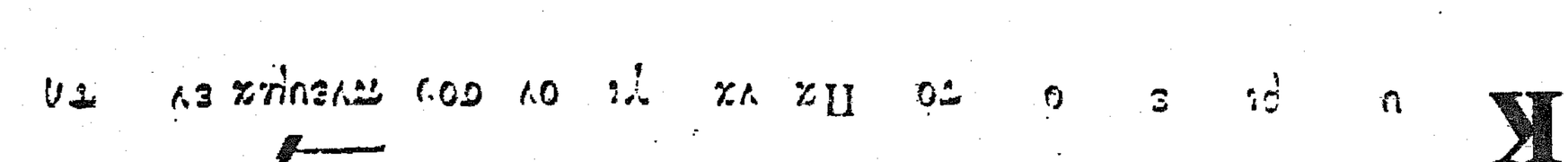
Κ ο ρι ε ο πως υ μνη σω με την δο ξαν σου

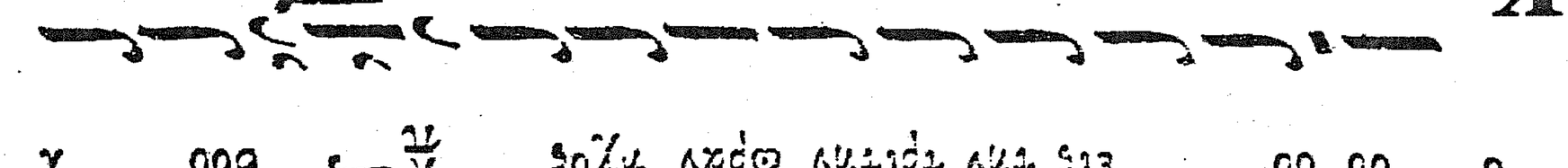
Τ ο προ σω που ε πι φχ νον ε πι τον δουλον του

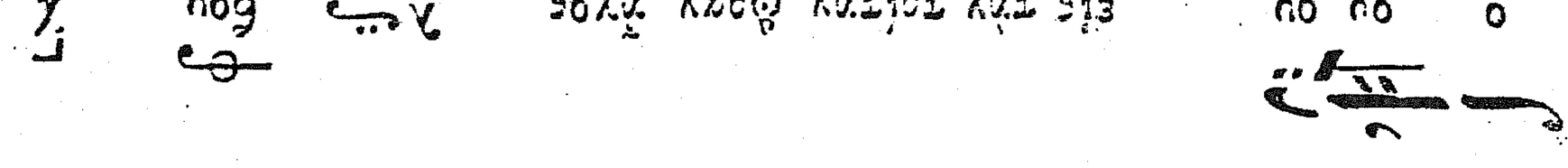
κυ φι ε ο πω ς υ μνη σω με την δο ξαν σου

Π λη ρω θη τω πο σω μου νε σε ως σου Κυ

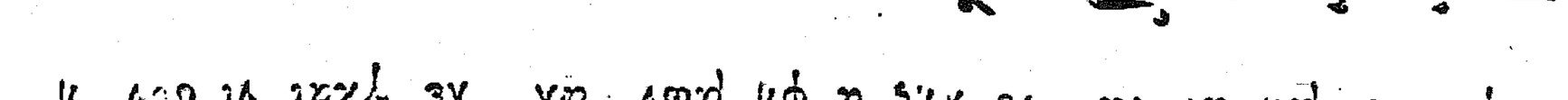
ρι ε ο πως υ μνη σω με την δο ξαν σου ο λην την η

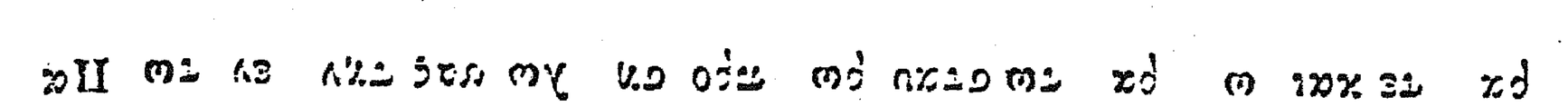

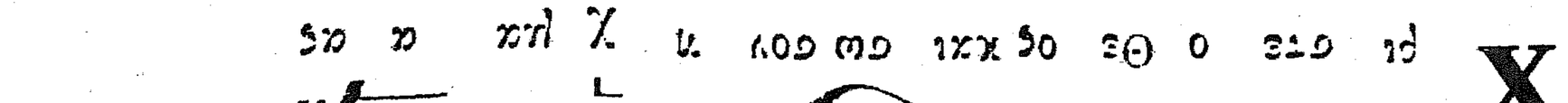
Κ ο ρι ε ο πω ς υ μνη σω με την δο ξαν σου

Α υ τρω σωμα α πο σι χο φχν τι ως αγθρω πτων και φυ

λα ὁ ἵω τας Ἐν τω λαῳ

νε χρω σον της σαρ κος η μων το φρο νη μα Χρι στε ε

Θε ος και σω σον η μας τό τέλος Χρι στε ο Θε ος και

σω σον η μας α ας Οἱ Μακαρισμοὶ ἦχος λ Πα

M νη σθη τι η μων Κυ ρι ε ο ταν ελ θης εν τη βα σι

λει α σου

Μνη σθη τι η μων Α γι ε ο

ταν ελ θης εν τη βα σι λει α σου ου ου

M ε θη μων ο Θε ος γνω τε Στίχοι παρὰ Πέτρου
Ααμ. ἦχος λ Πα

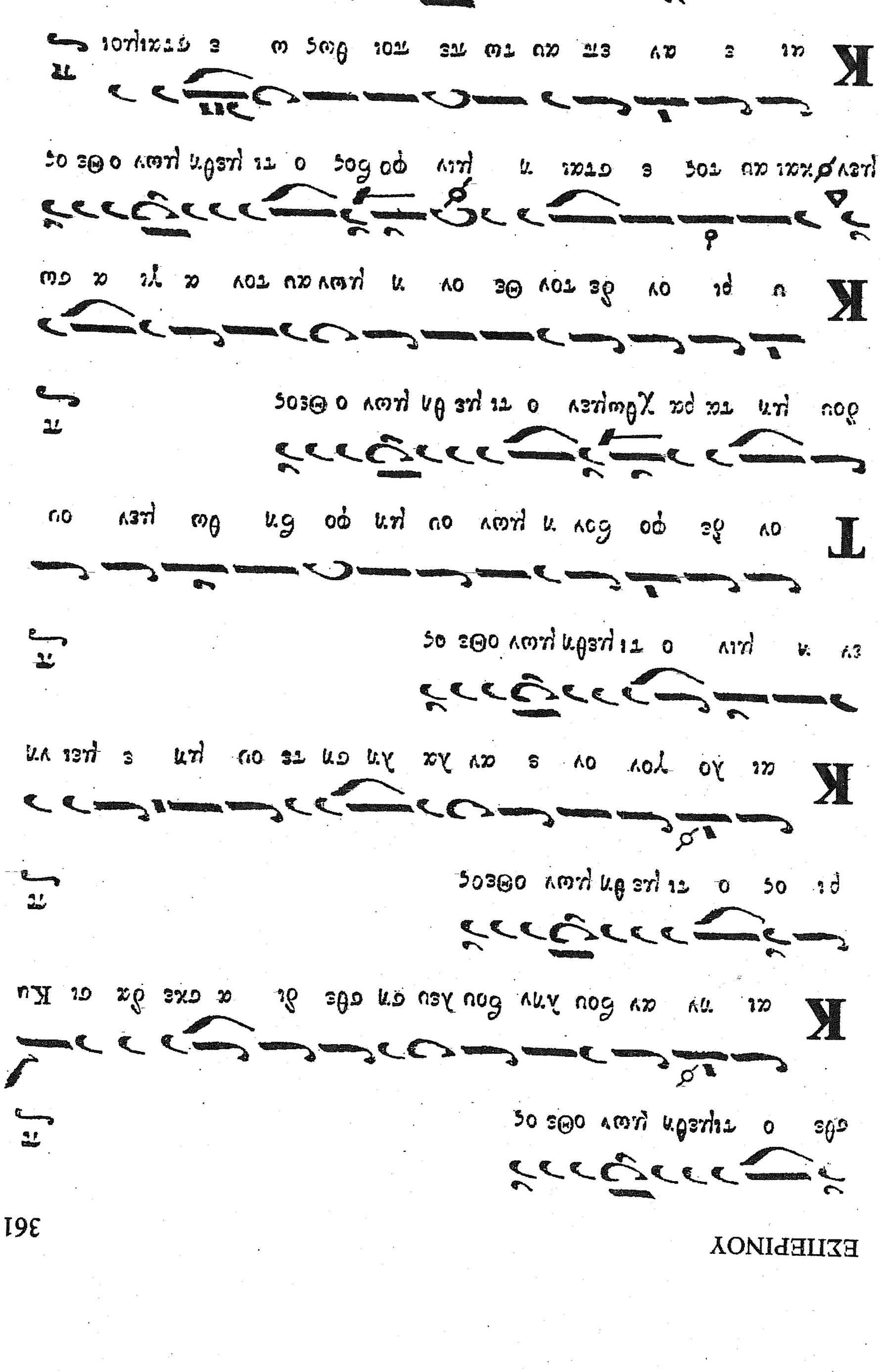
ε θνη και η τα σθε ο τι με θη μων ο Θε ος

E πα κου σε τε ε ως ε σχα του της γης ο τι

με θη μων ο Θε ος

I σχυ κο τες η τα σθε ο τι με θημων ο Θε ος

E αν γαρ πα λιν η σχυ σητε και πα λιν ητ τη θη σε

θημ.ων ο Θε ος

Καιναλεισταιτο Θνομμαουτουμεγαλησβουλησαγ

γε λος ο τι μεθημων ο Θε ος π

Θ αυ μα στος Συμβουλος ο τι μεθημων ο Θεος π

Θ ε ος Ι σχυ ρος Ε ξου σι α στης Αρ χων Ει ρη νης

ό τι μεθημων ο Θεος π

Πα τήρ του μελ λοντος αι ω νος ο τι μεθ η μων ο Θεος π

Δ ο ξά Πα τρι και Υι ω και Α γι ω Πνευ μα τι δ

Και νυν και α ει και εις τους αι ω νας των αι ω

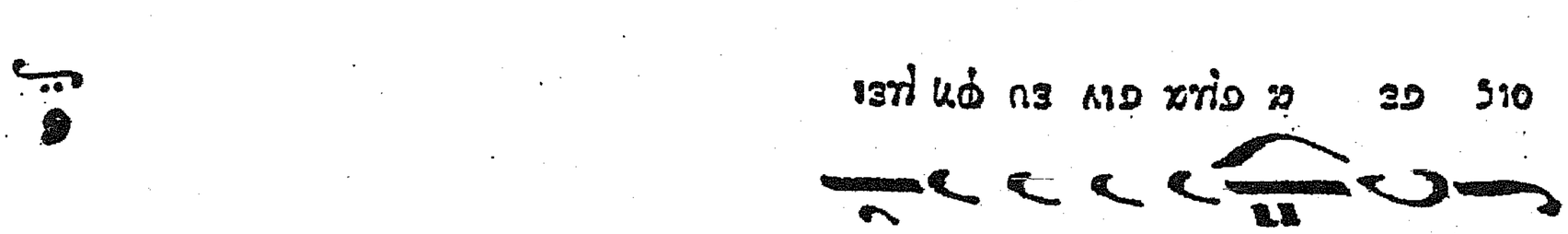
νων α μην δ χ

Μεθ η μων ο Θε ος γνω ται Ε θνη και η ττασθαι ο

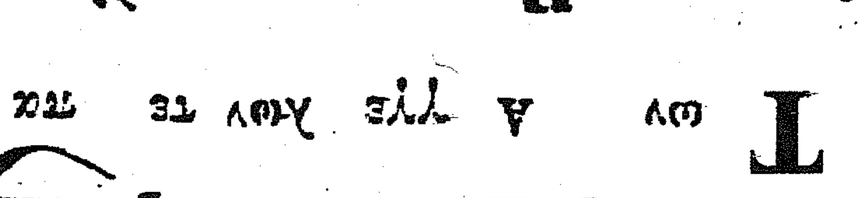
τι με θη μω ων ο Θε ο ο ο ο ο ος ήχος βου

Στάσις Δευτέρα

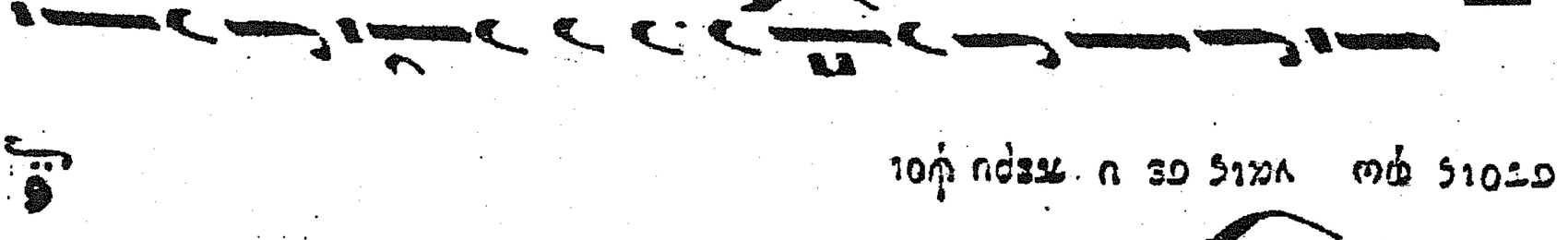
H α ϵω μα τως φυσικ .χε pou δικ α αι γη

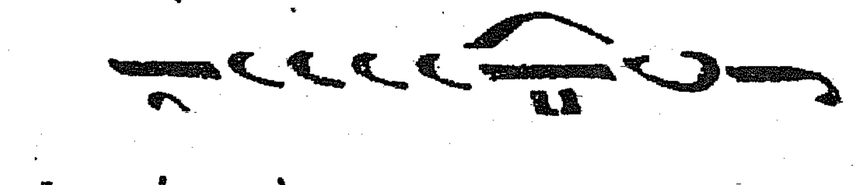
τοις ϵε υ μγοις δο ξο λο γει

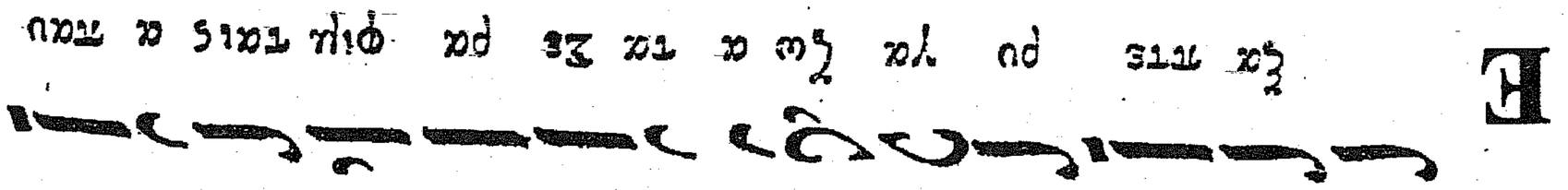
E ξα πτε ρυ γα ζω α τα ξε ρα φιμ τακις α πω

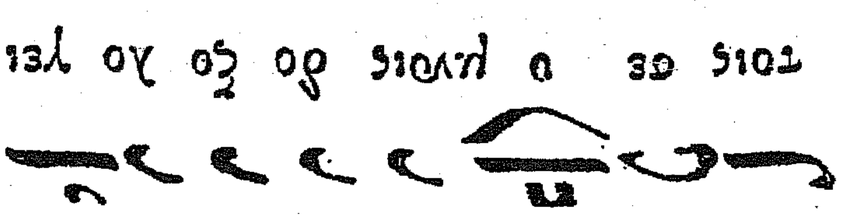
ατοις φω νωις ϵε υ .πτρυ ψοι

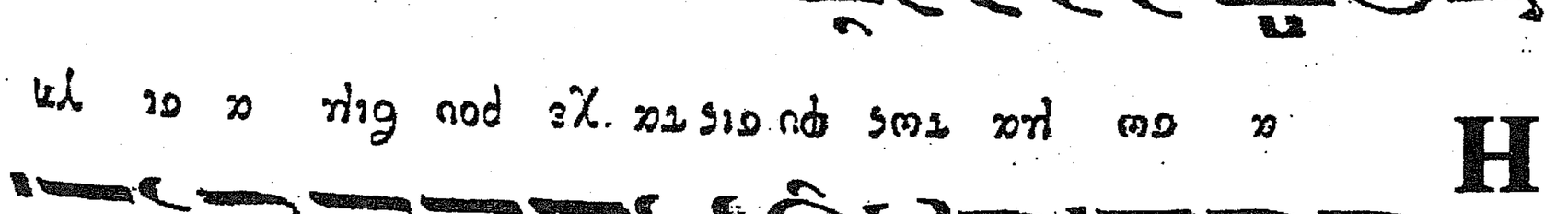
T ωυ α γγε λωυ τε πα ϵα η ϵτρατι α τρι ϵα γι

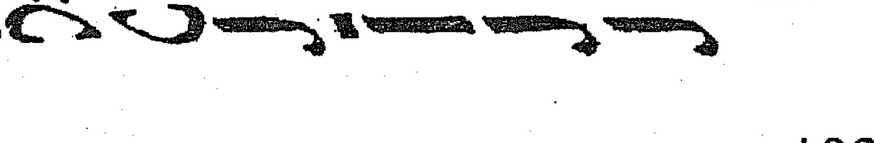
οις ϵε α ϵμα ϵιν ευ φη μει

Π ρο γαρ πων τωυ υ παρχεις ο ωυ Πα τηρ χαι ϵω να

νηρ χον ε χεις τουτον ϊτ ον

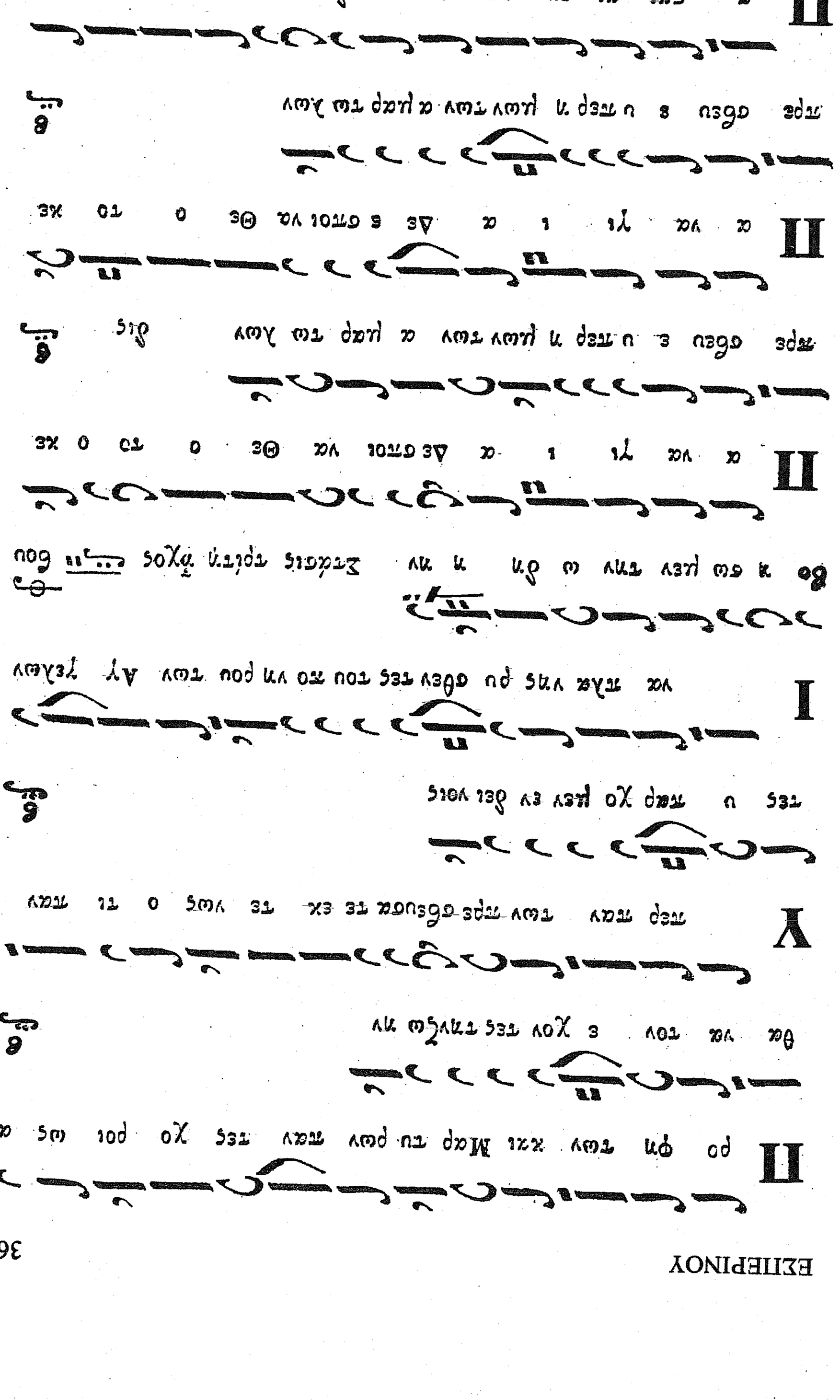
K αι ι ϵο τι μον φε ρον πενευ μα ζω ης της τηρ

α δος δει χνυ εις το α με ρεϵ

Π ρο γαρ πων τωυ υ παρχεις ο ωυ Πα τηρ χαι ϵω να

νηρ χον ε χεις τουτον ϊτ ον

Α γε λων και αρ χα γγε ε λων πρε σδευ σα τε υ περ η μων
Π α σαι αι θυ ρα νι αι δυ να μεις των Α γι ων
ππε σδευ ε υ πεν η μων των α μαρ τα λων δις
Π α να γι ι α Δε σπολ να Θε ο το κε
ππε σδευ ε υ πεν η μων των α μαρ τα λων
Π α να γι ι α Δε σπολ να Θε ο το κε
Υ πεν πεν των πρε σδευσα τε εκ τε νυς ο τι πεν
Ι να πλε νης μι δεν τες του πο νη ρου των Αγ γελων
βο η σω μεν των υ δη η ην Σπάρις τρίτη ήχος ...ου
Π ρο φη των κλι Μαρ τυ ρων πεν τες χο ροι ως α
ΕΠΙΕΡΙΝΟΥ 365

των α μαρ τω λων

Α γι ε Ι ω αν νη Προ φη τα και Προδρομεκαι

βα πτι στα του Κυ ρι ου η μων Ι η σου Χρι στου πρε

σβευ ε υπερ η μων των α μαρ τω λων δις

Α γι οι εν δο ξοι Α πο ο στο λοι Προ φη

ται και Μαρ τυ ρες και παν τες Α γι οι πρε σβευ σα

τε υ περ η μων των α μαρ τω λων

Α γι ε εν δο ξε με γα λο μαρ τυς του Χρι στου

τρο πε ο φο ρε καιθαυ μα τουρ γε Γε ωρ γι ε πρε σβευ

ε υ περ η μων των α μαρ τω λων

Α γι ε εν δο ξε με γα λο μαρ τυς του χρι στουΔη

μη τρι ε πρε σβευ ε υ περ η μων των α μαρ τω λων

Ο σι οι Θε ο φο ροι Πα τε ρες ἡ μων πο ι με

νες καὶ Λι δα σκα λοι της Οι κου με ε νης πρευ σβευ σκ

τε υπερ ἡ μων των α μαρ τω λων

Η α γα τη τος και α κα τα λη πτος και θει α

δυ να μεις του τι μι ου και ζω ο ποι ου Σταυ ρου μη

ε γκα τα λι πτης ἡ μας τους α μαρ τω λους

Ο Θε ος ι λα σθη τι η μιν τοις α μαρ το λοις

Ο Θε ος ι λα σθη τι η μιν τοις α μαρ τω λοις

ἀπὸ χοροῦ Και ε λε η σον η μα α ας

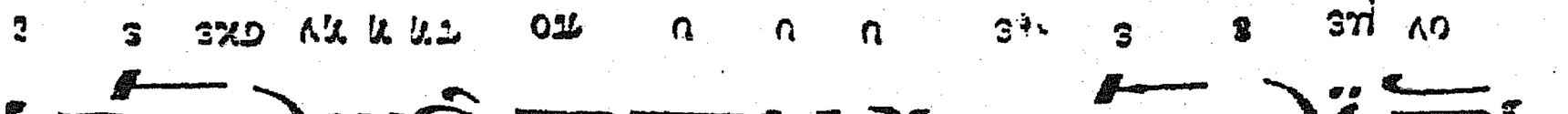
Κ υ ρι ε των δυ να με ων παρὰ Πέτρου Λαμπαδα-
ρίου ἦχος πλ. δ Πα χ

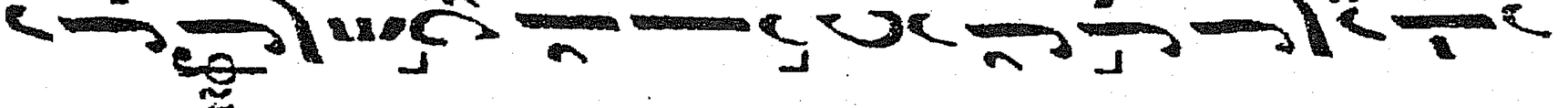
με θη μων γε νου α λον γαρ εκ τος σου ⁘ βο η θον εν θλι ψε

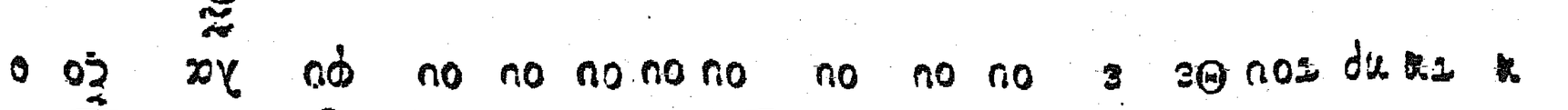
σιν ου κε χο ο μεν ⁘ Κυ ρι ε των δυ να με ων ε

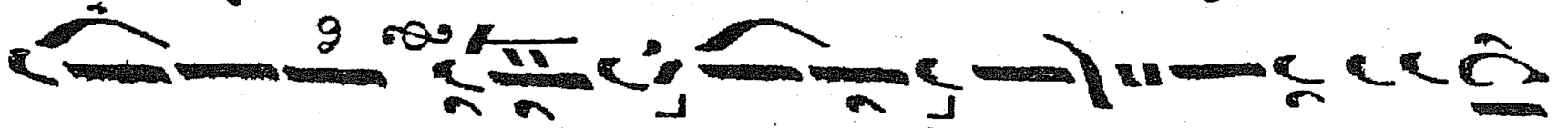
Θοτοκίον Πέτρου
Λαμ. ἦχος πα Δι.
Ἕτερον παρά Πέτρου
Λαμ. ἦχος Δι

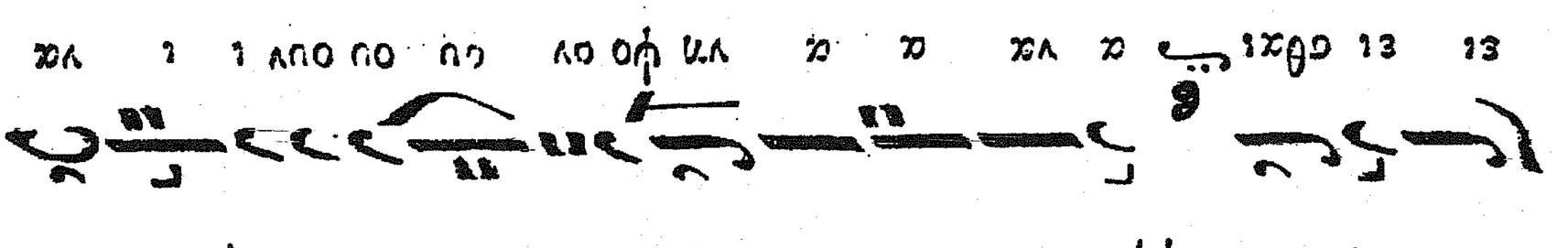

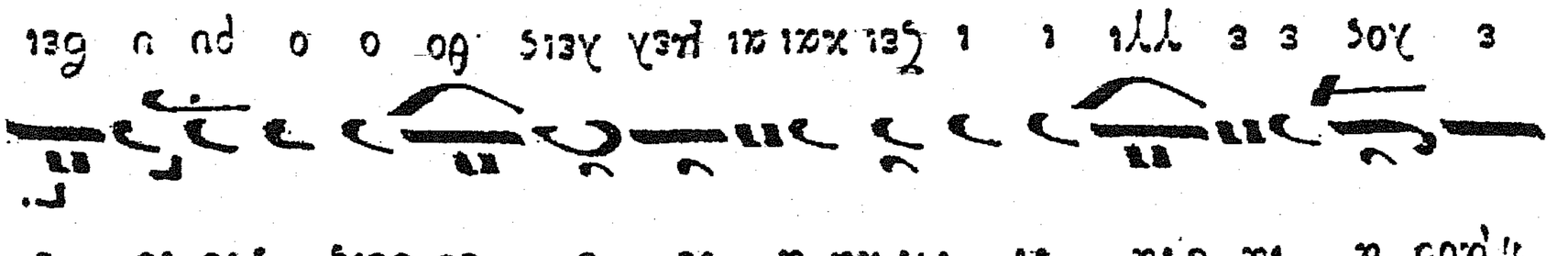

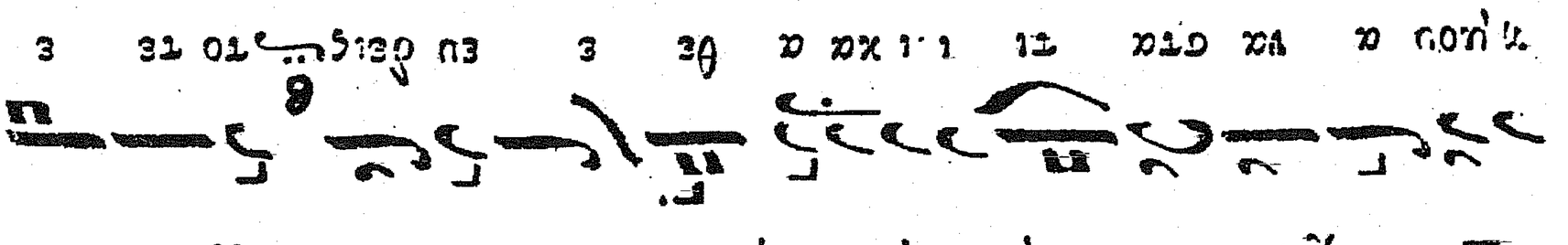

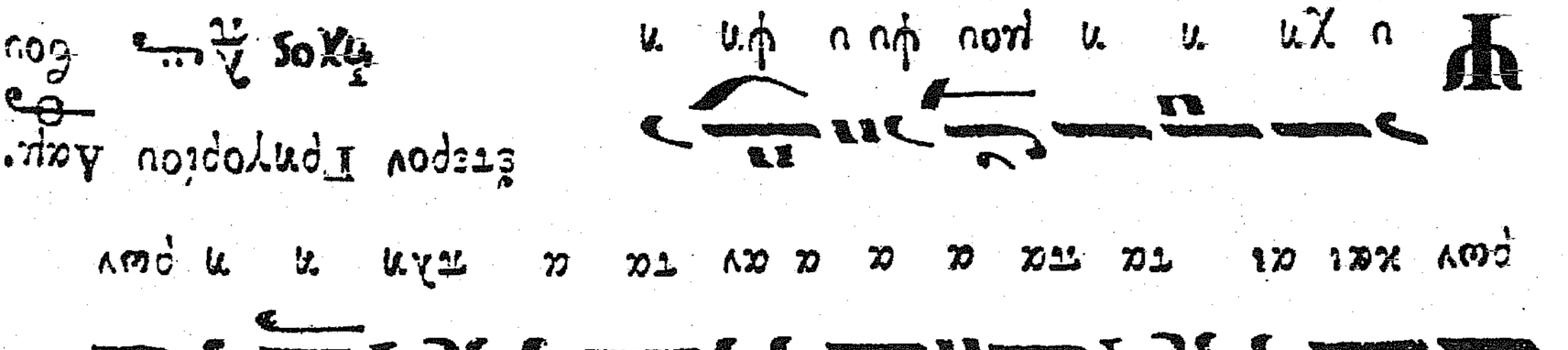

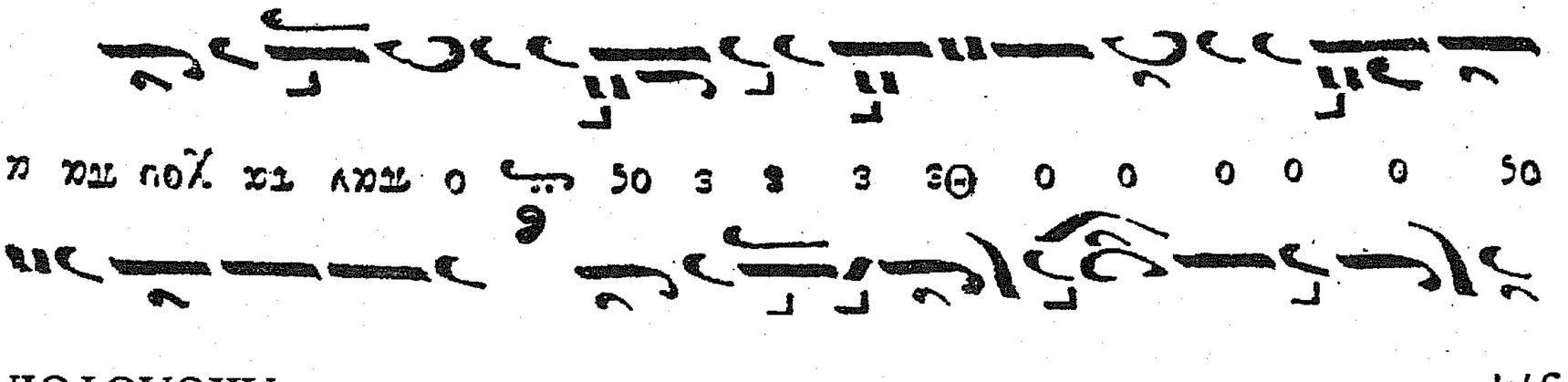

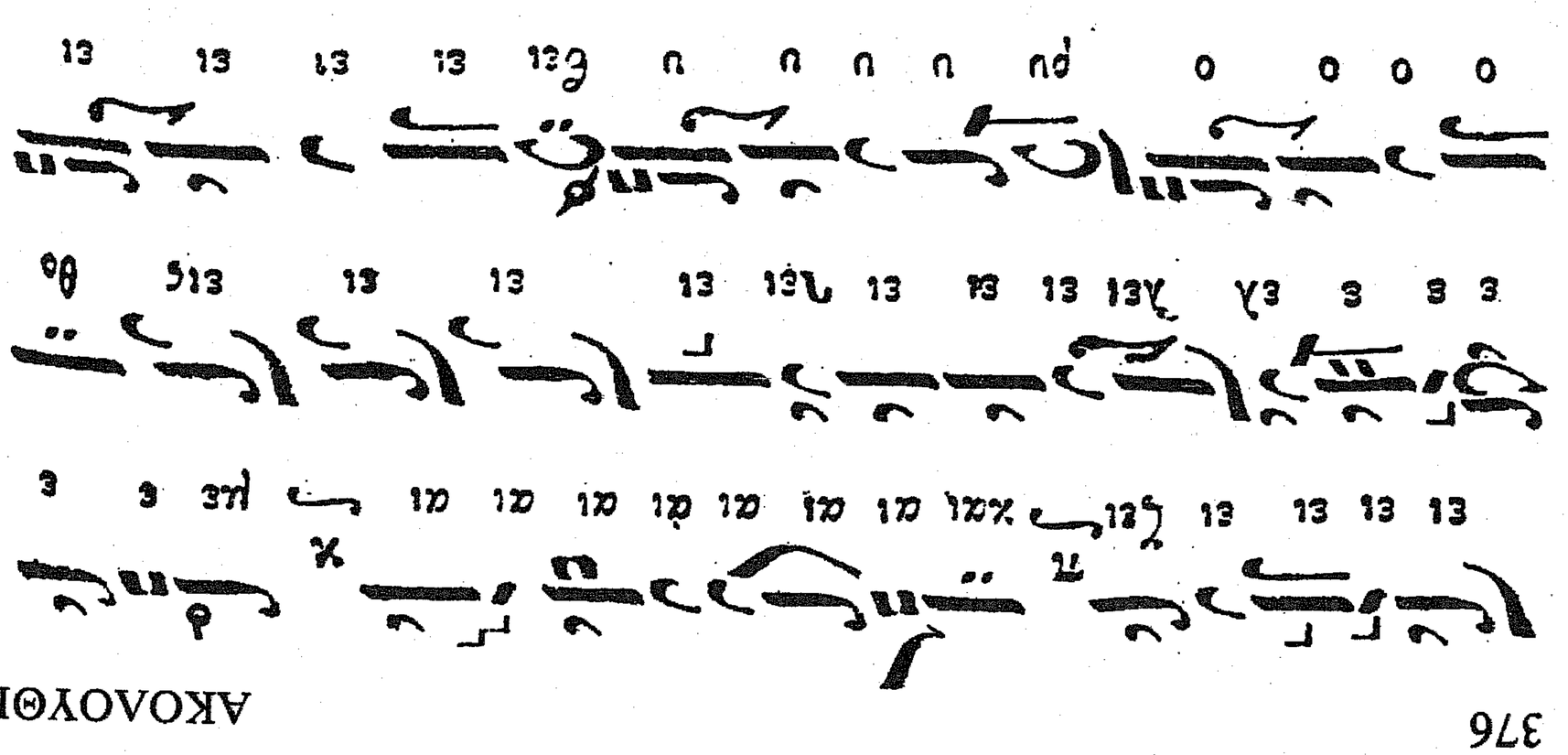

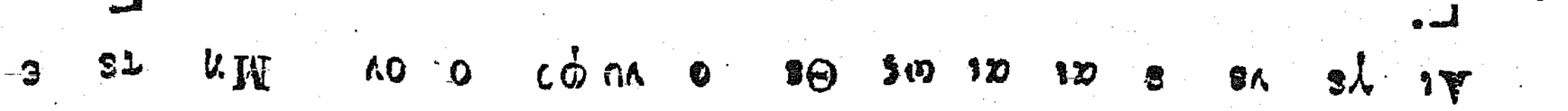

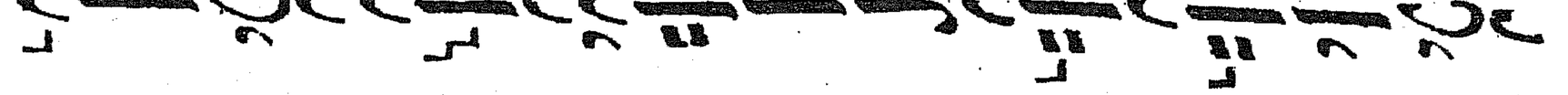

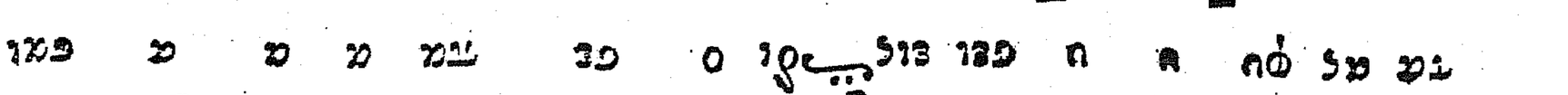

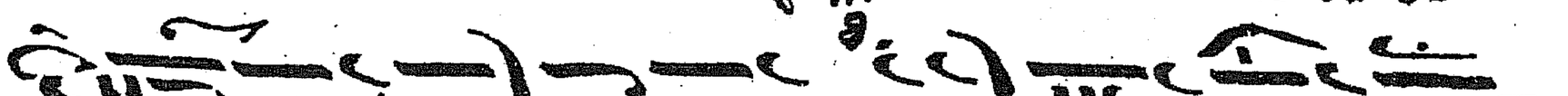

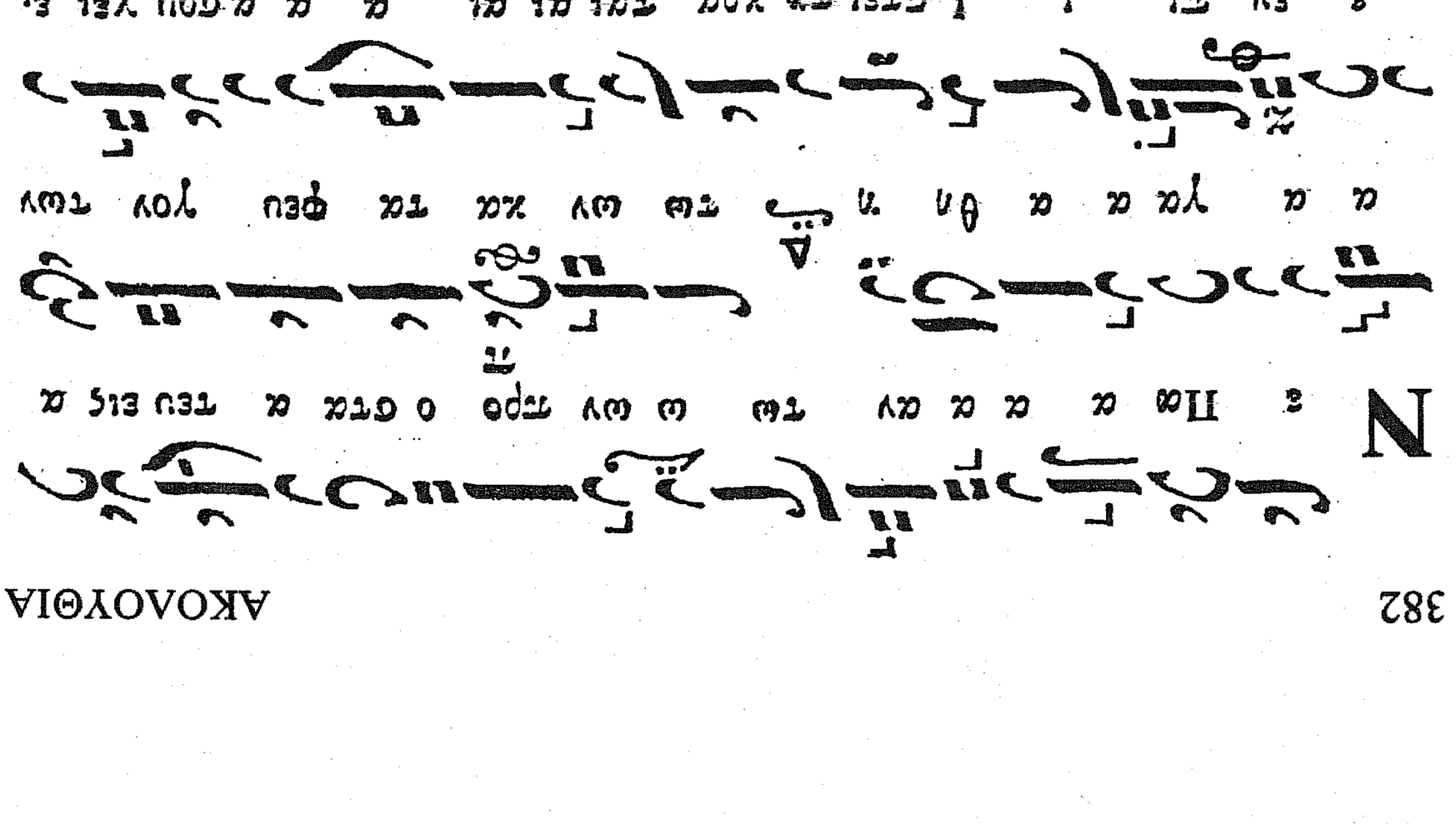

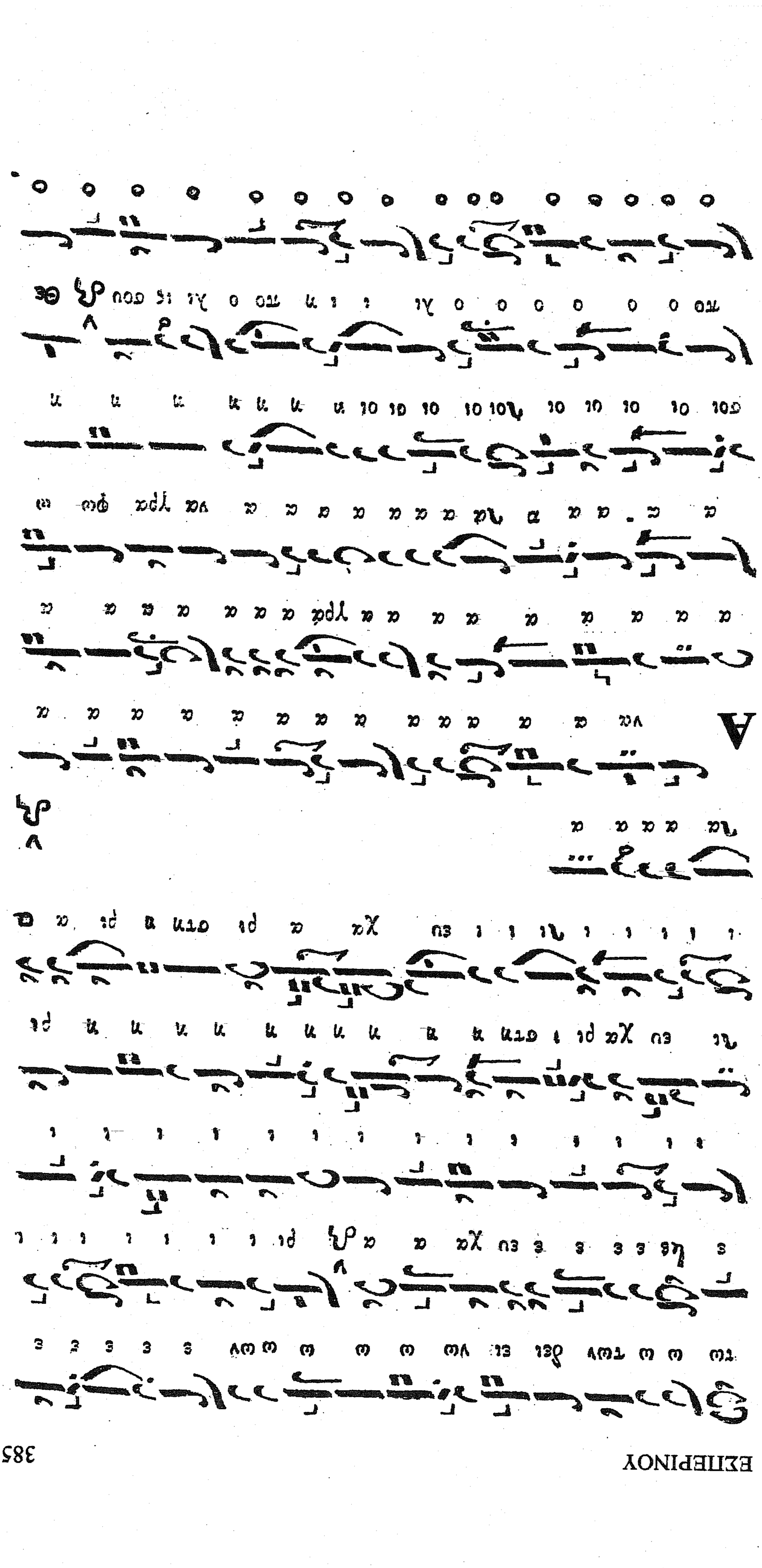

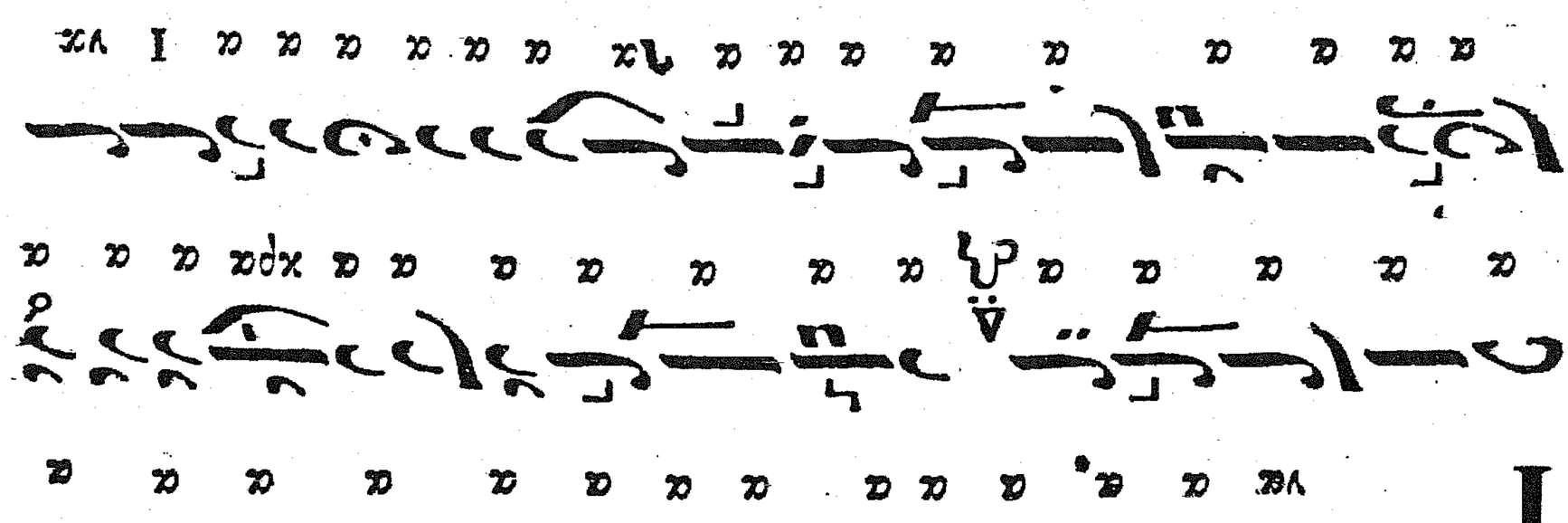

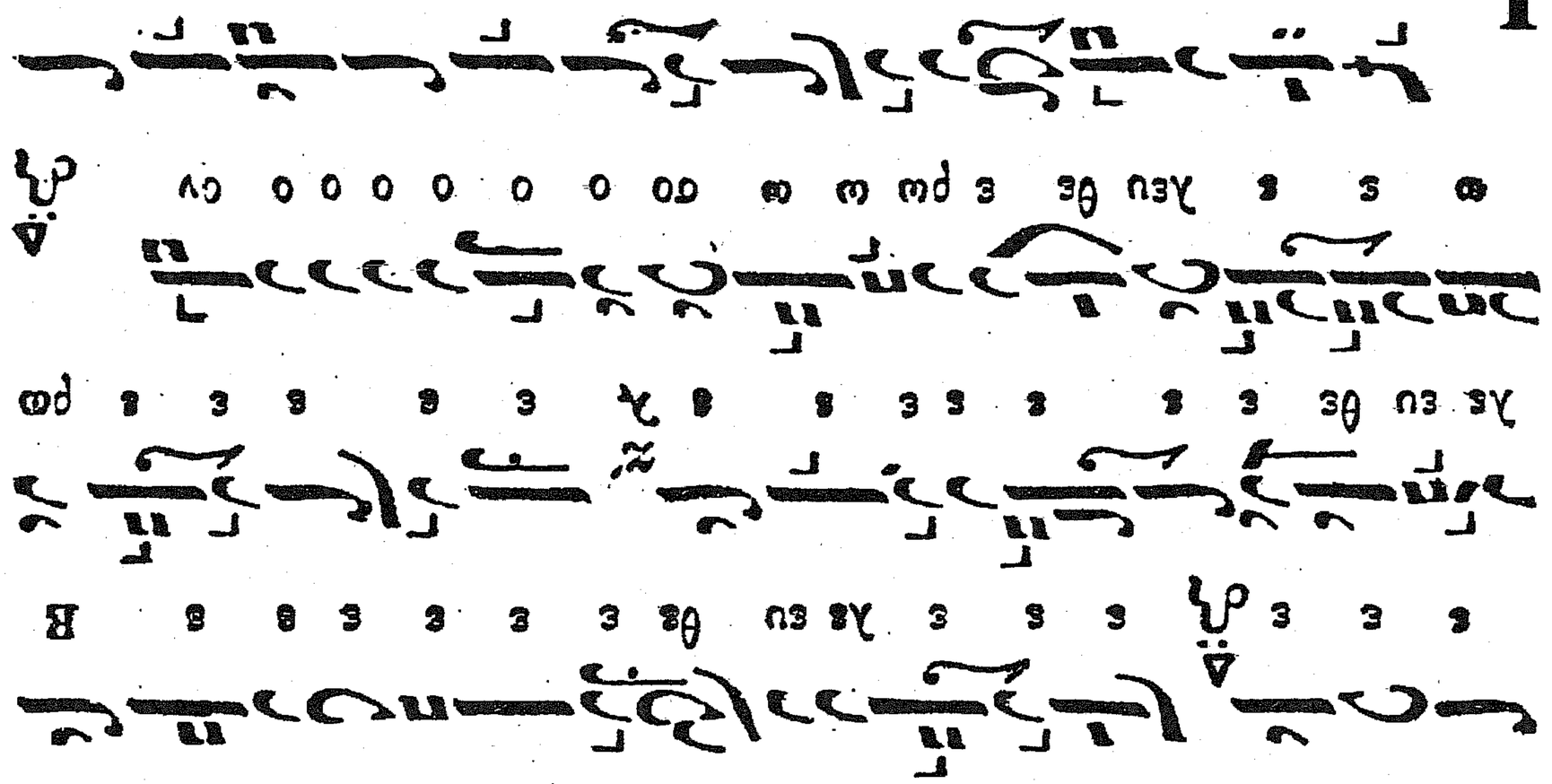

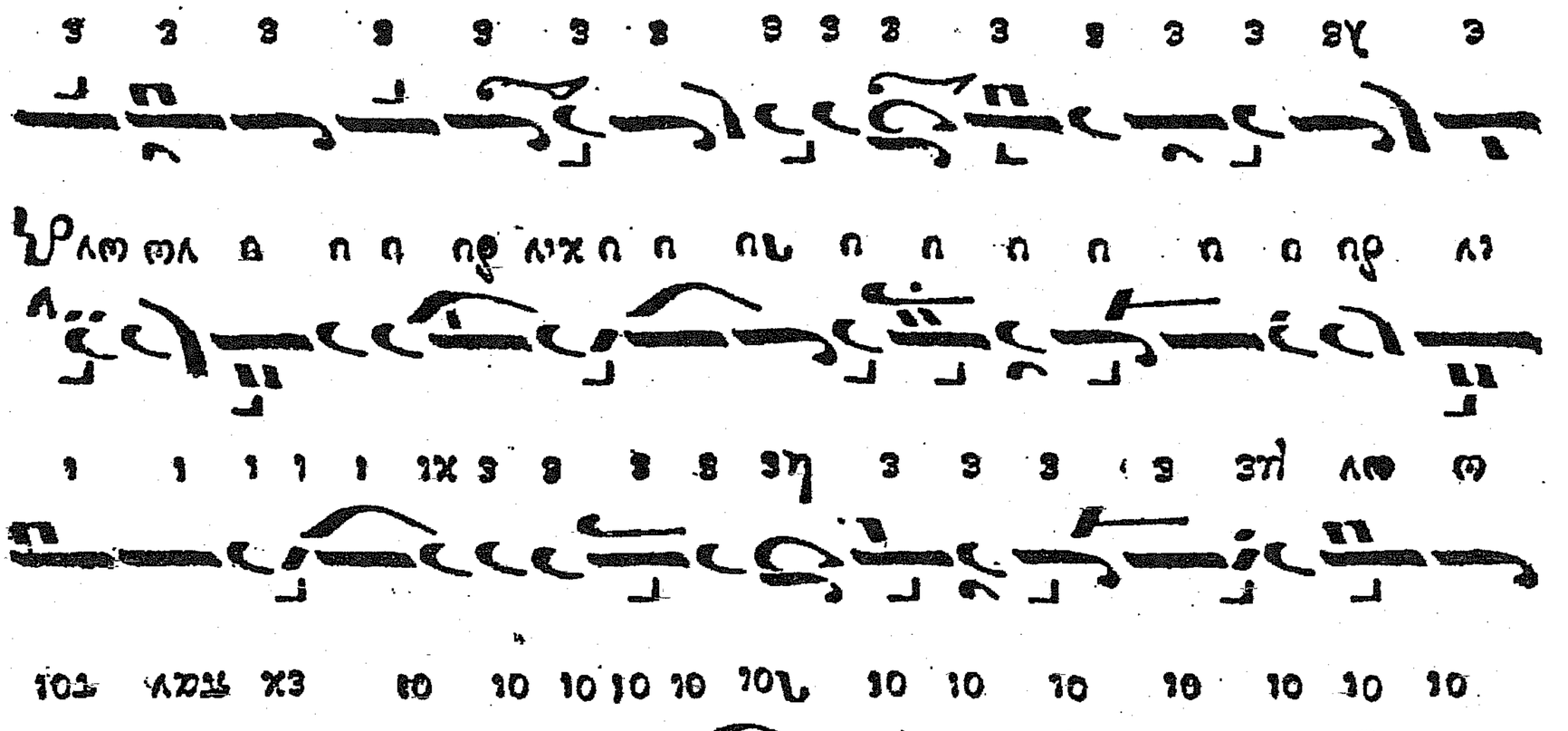

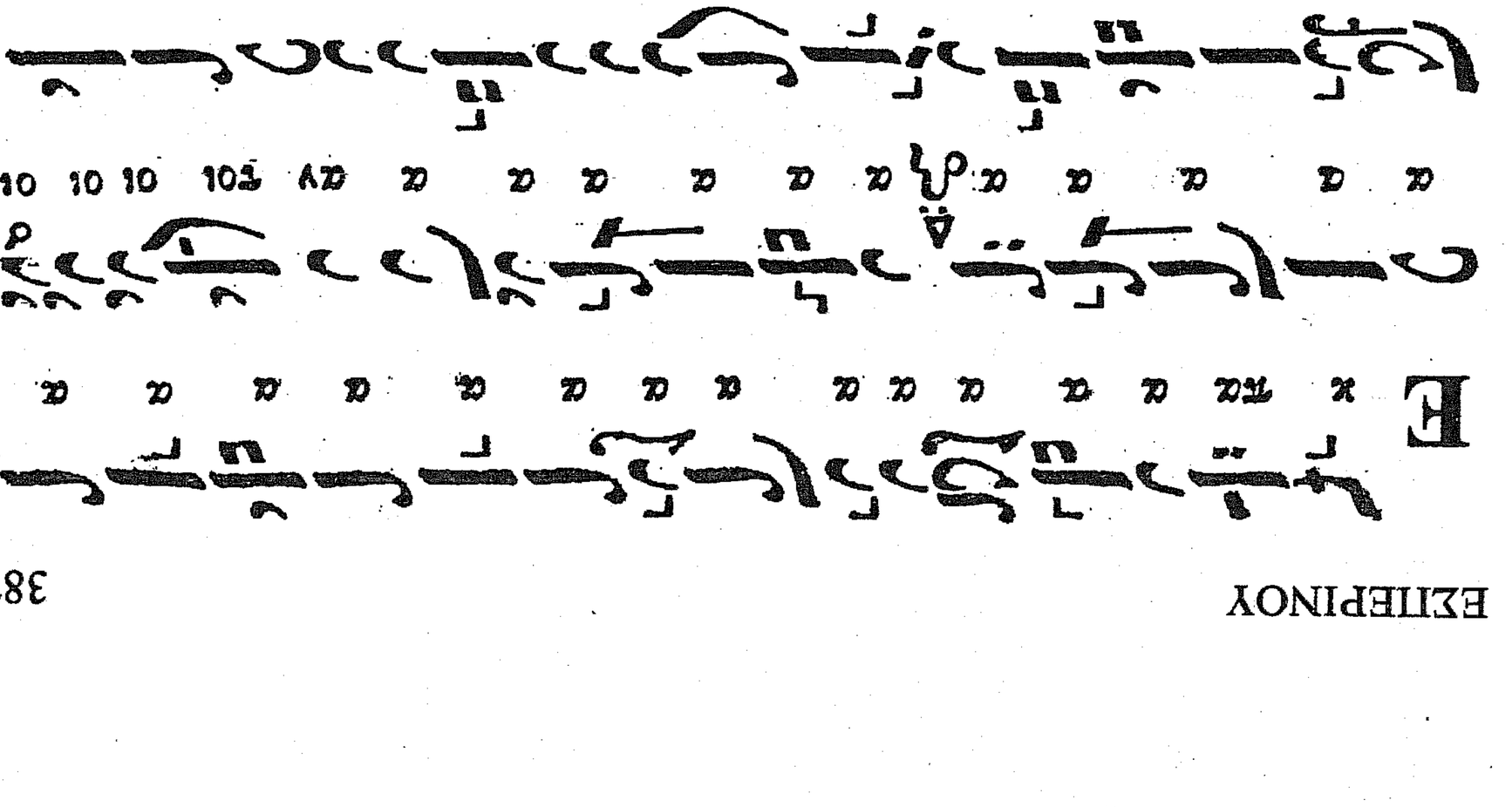

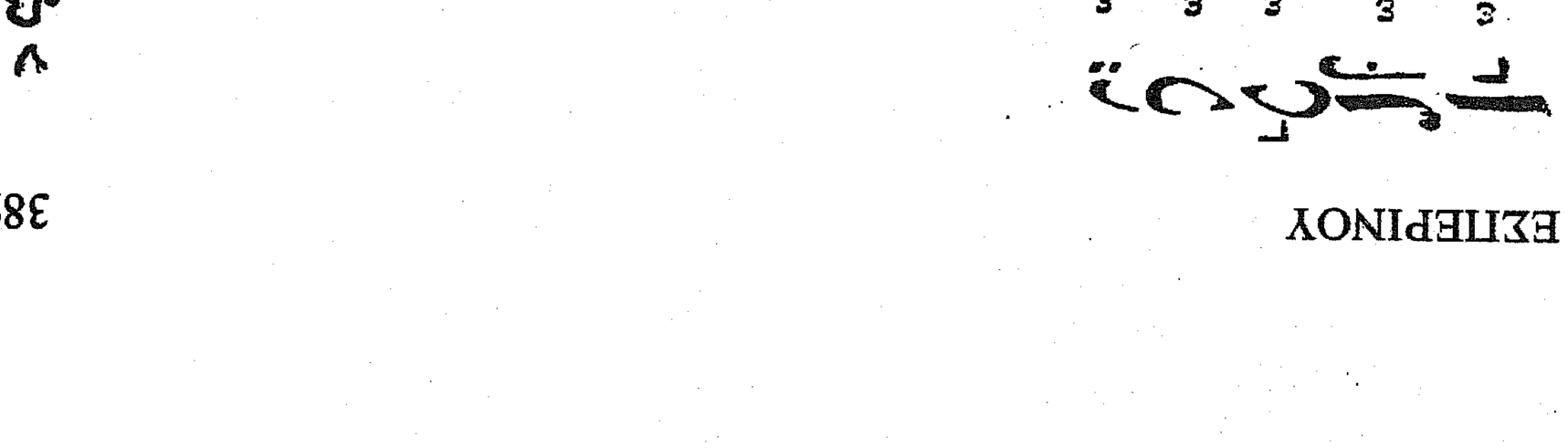

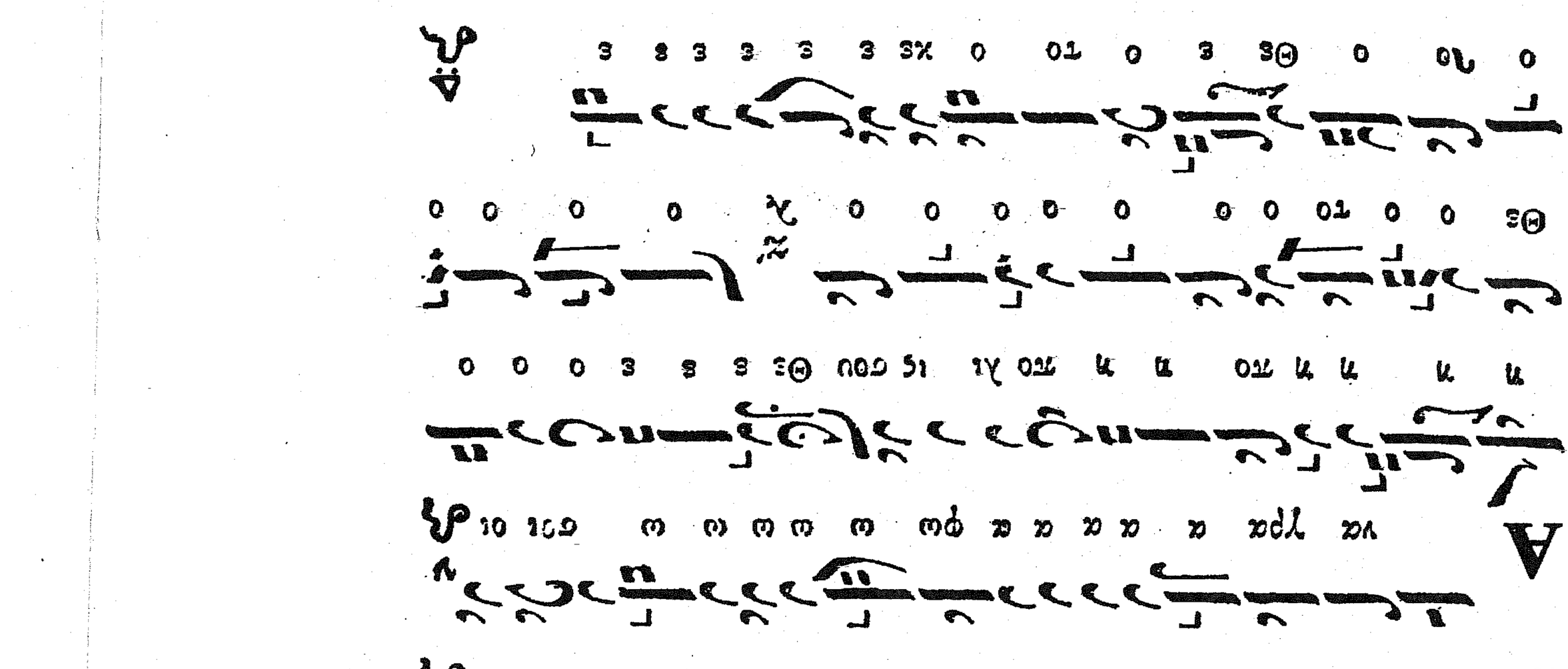

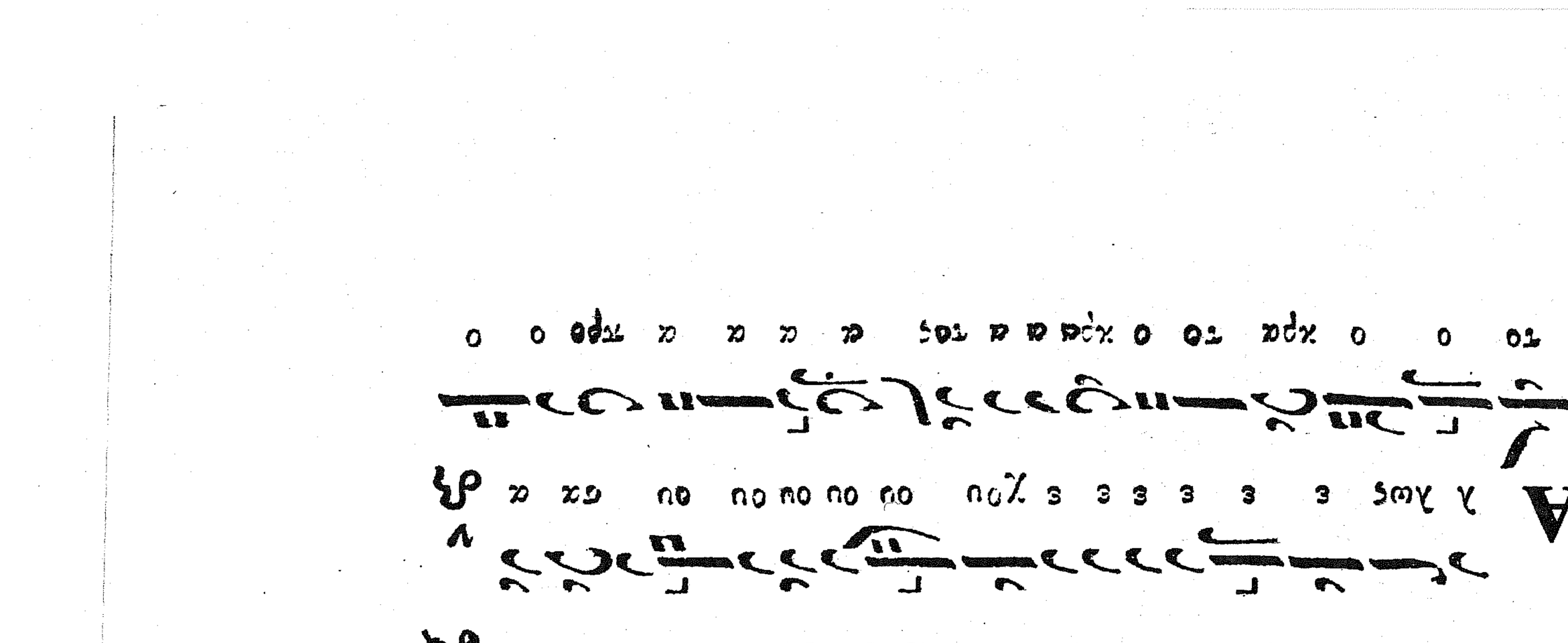

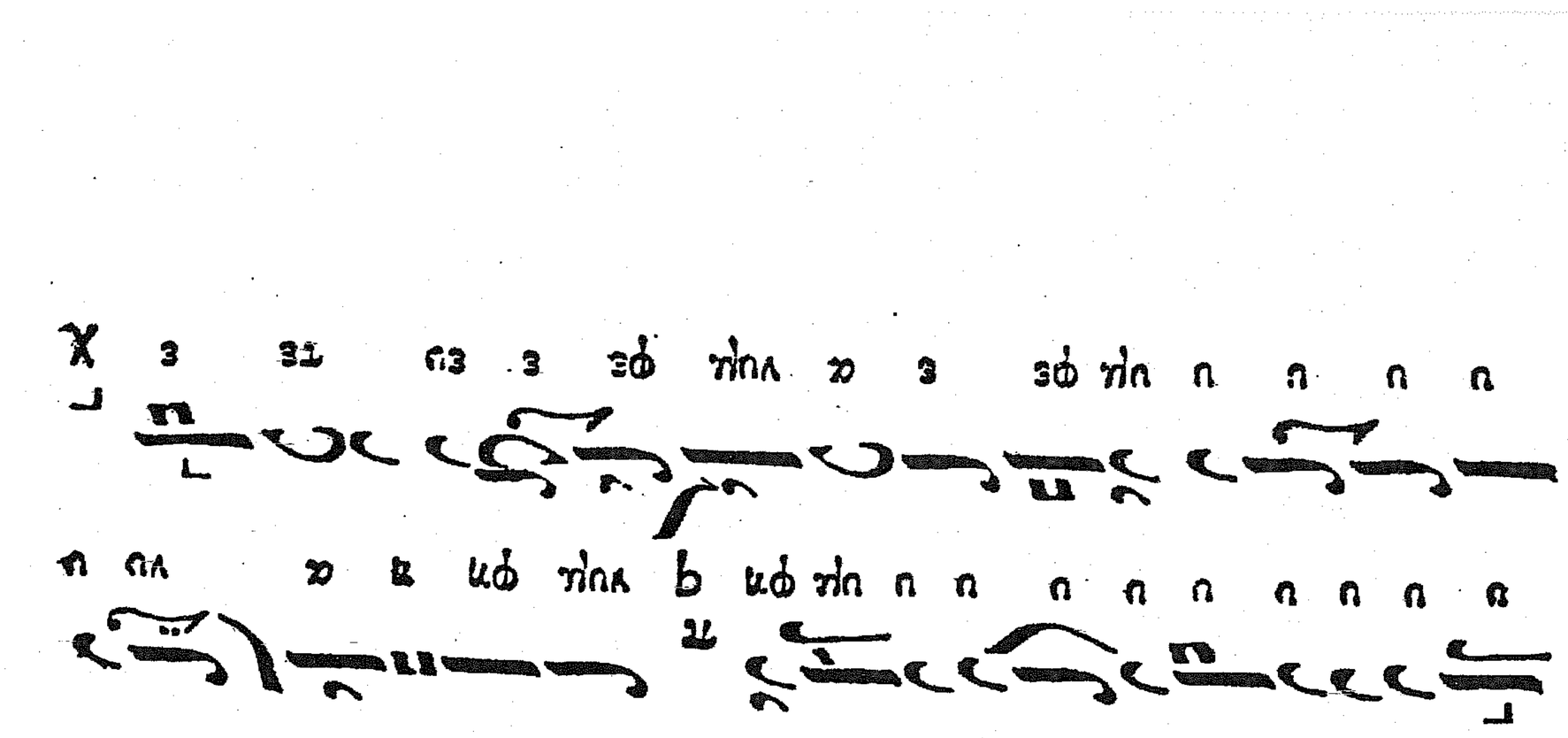

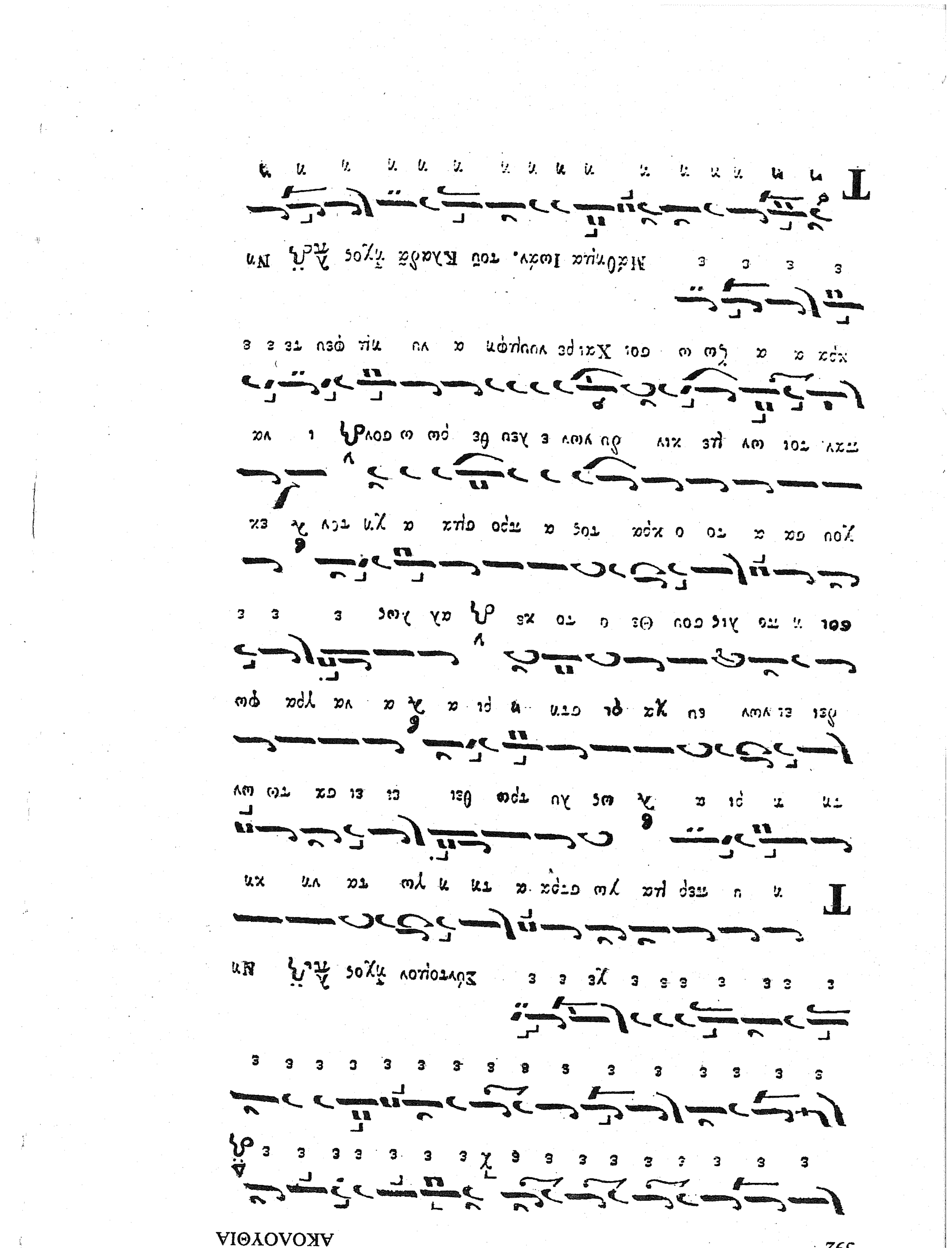
Ἐπίθερινον Παρὰ Πέτρου Βυζ. ἅγιος Νικόλαος

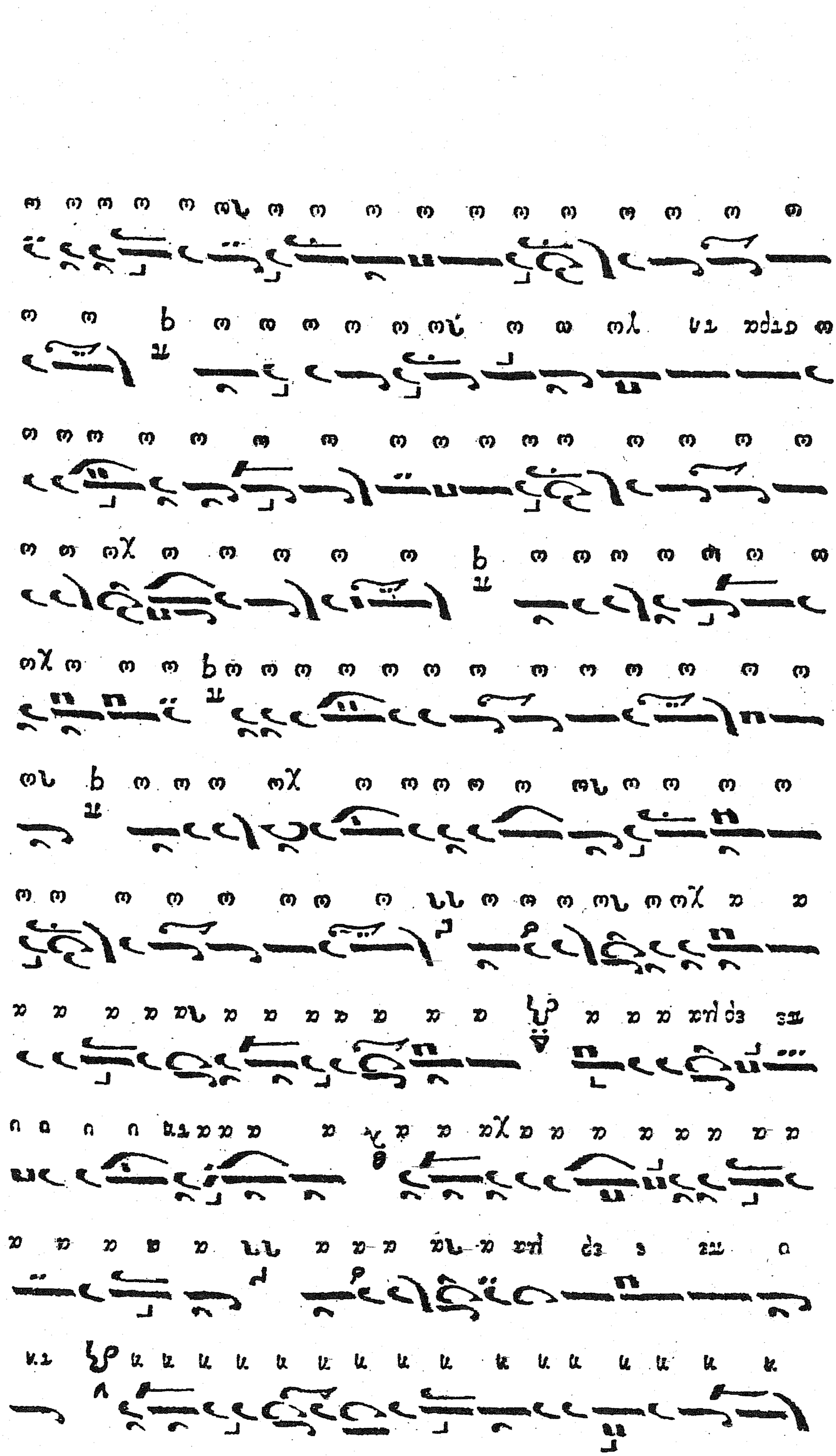

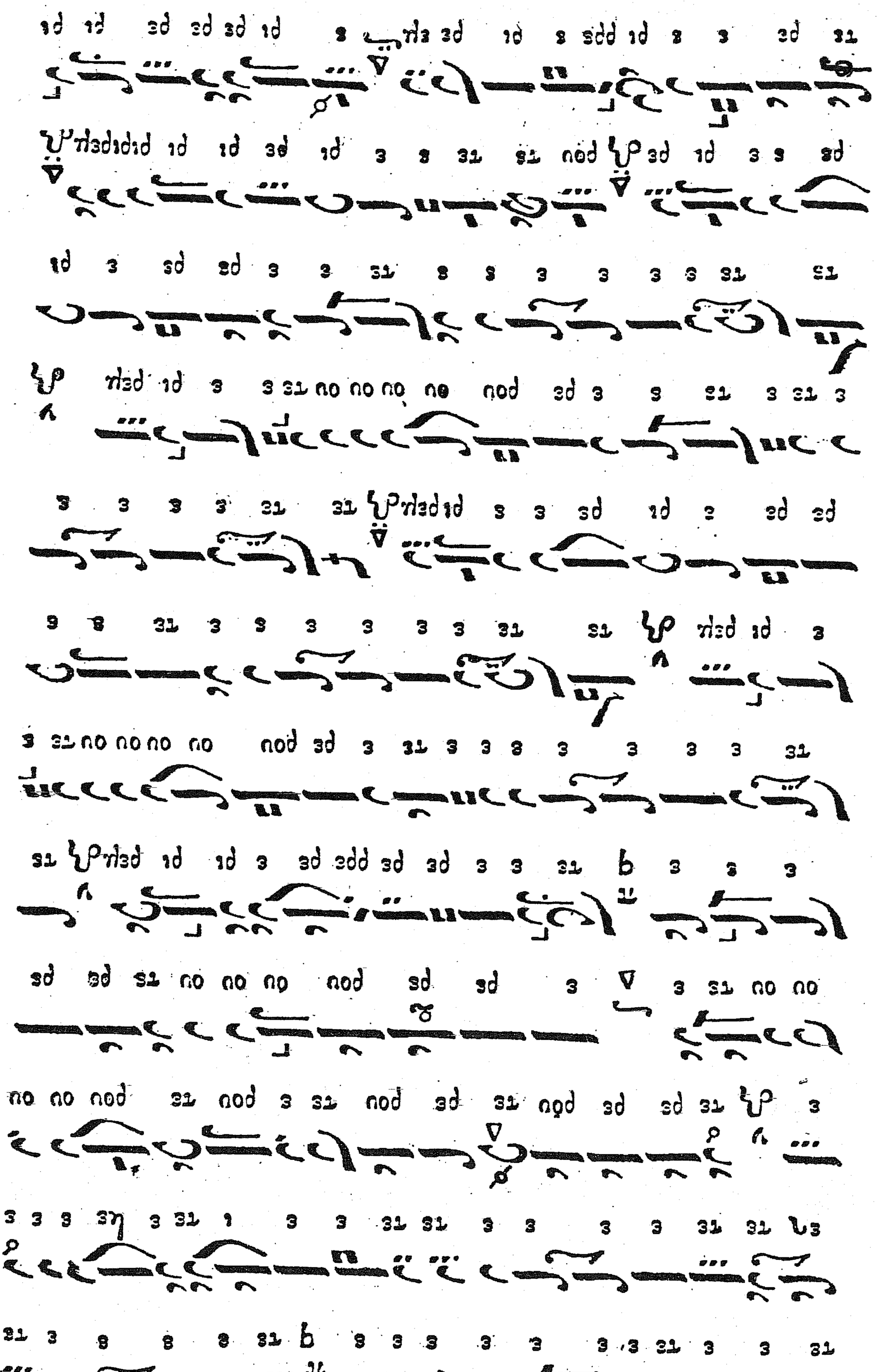

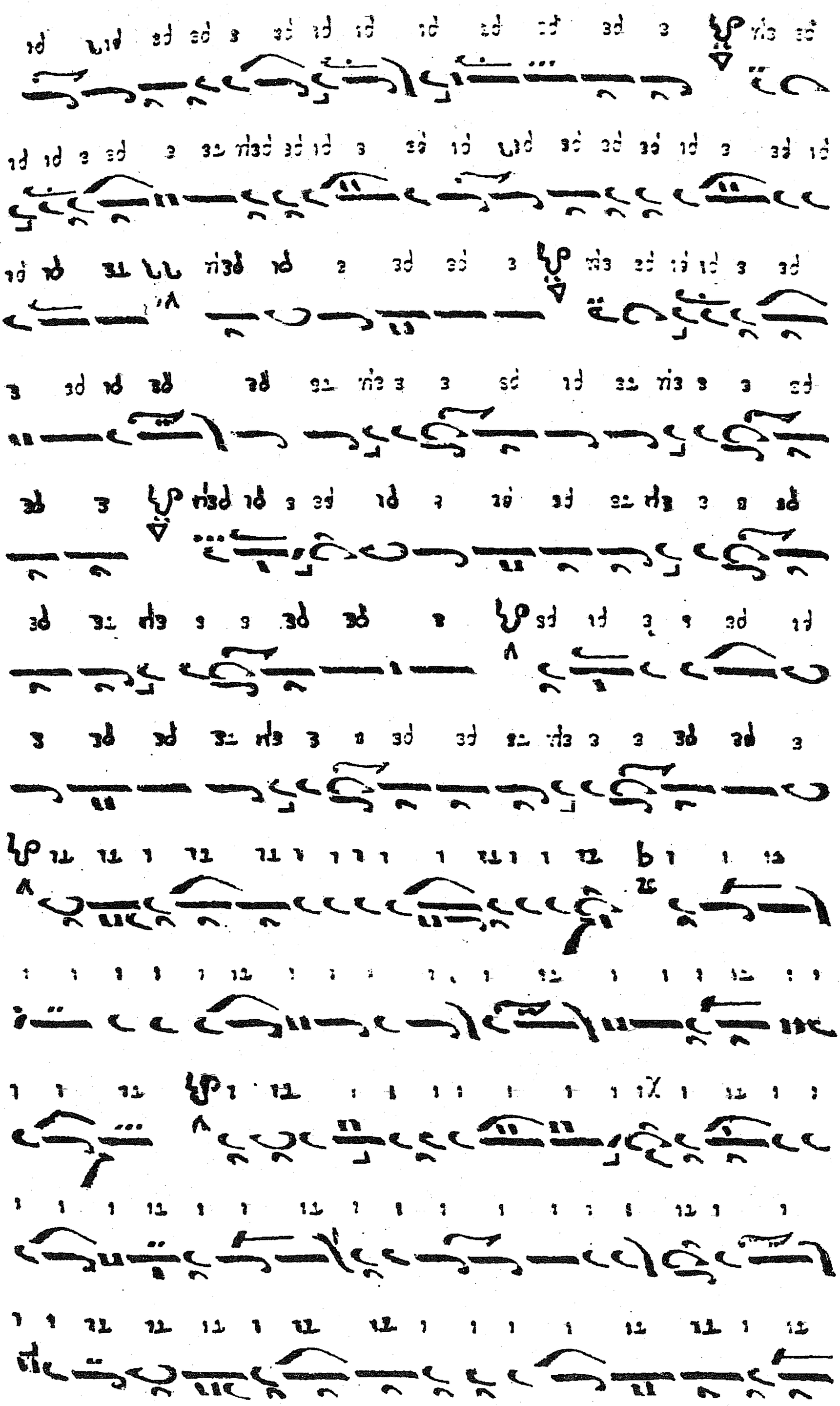

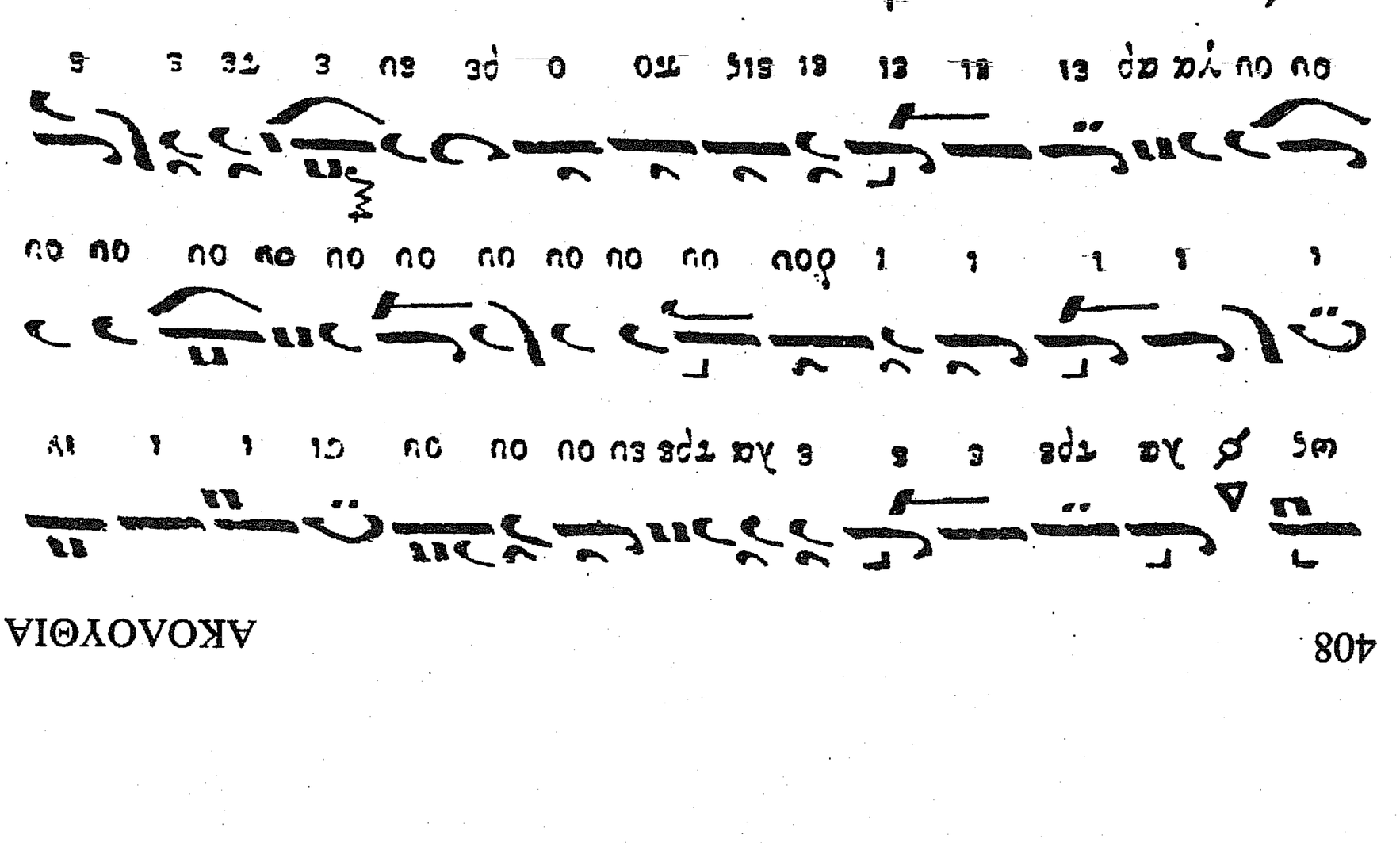

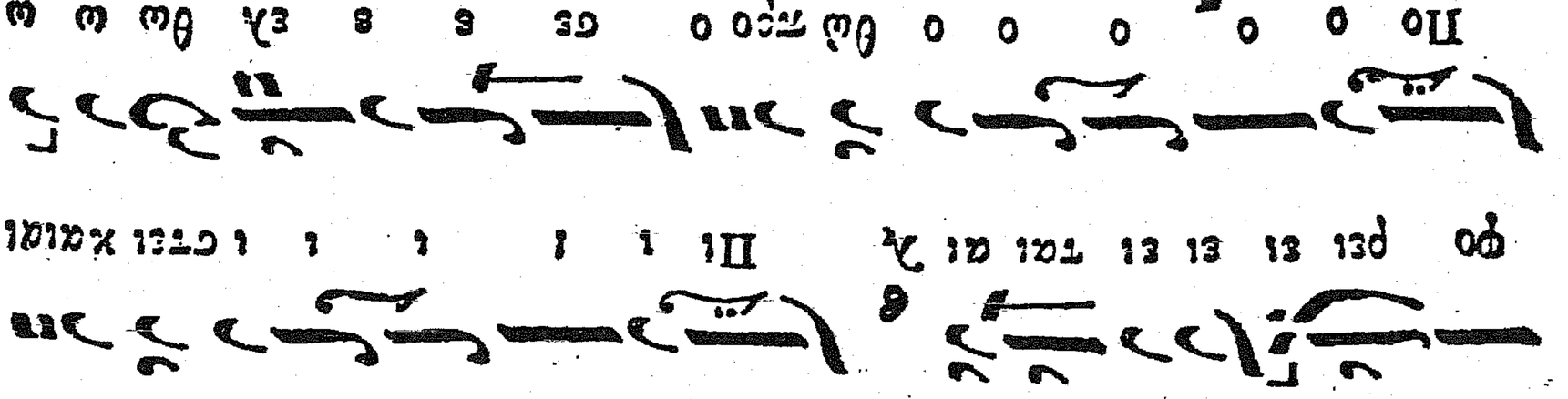

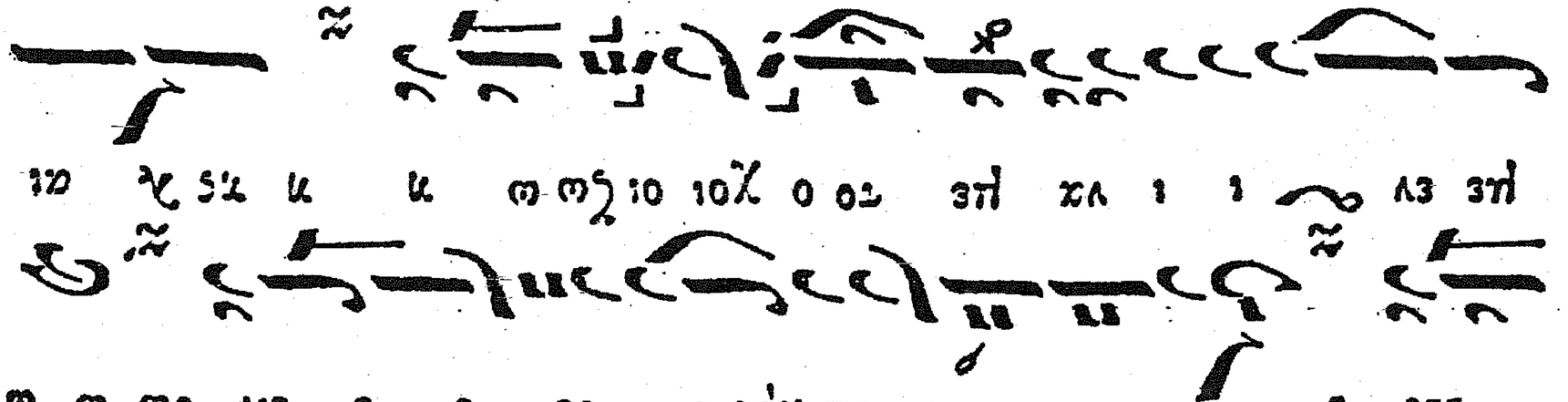

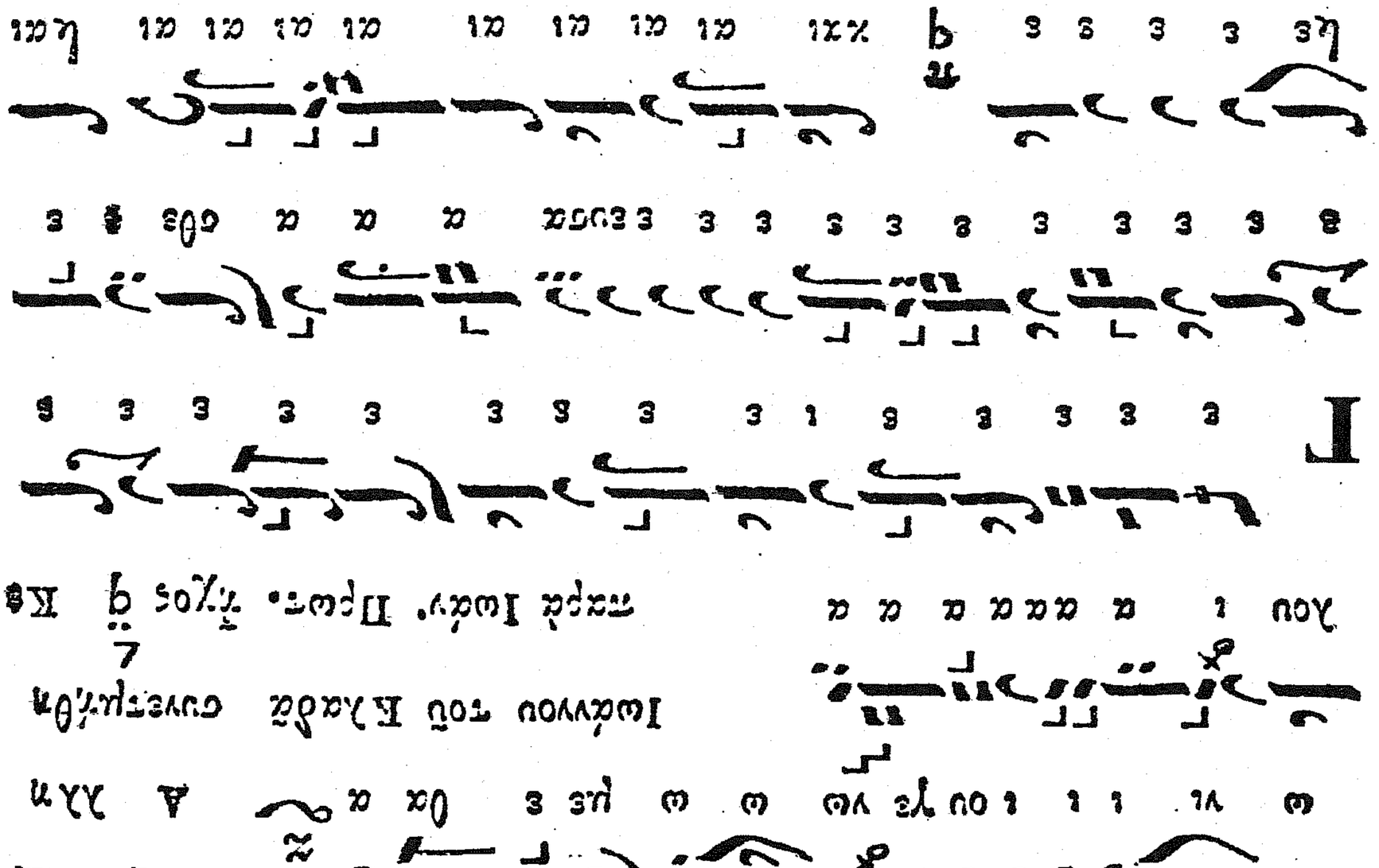

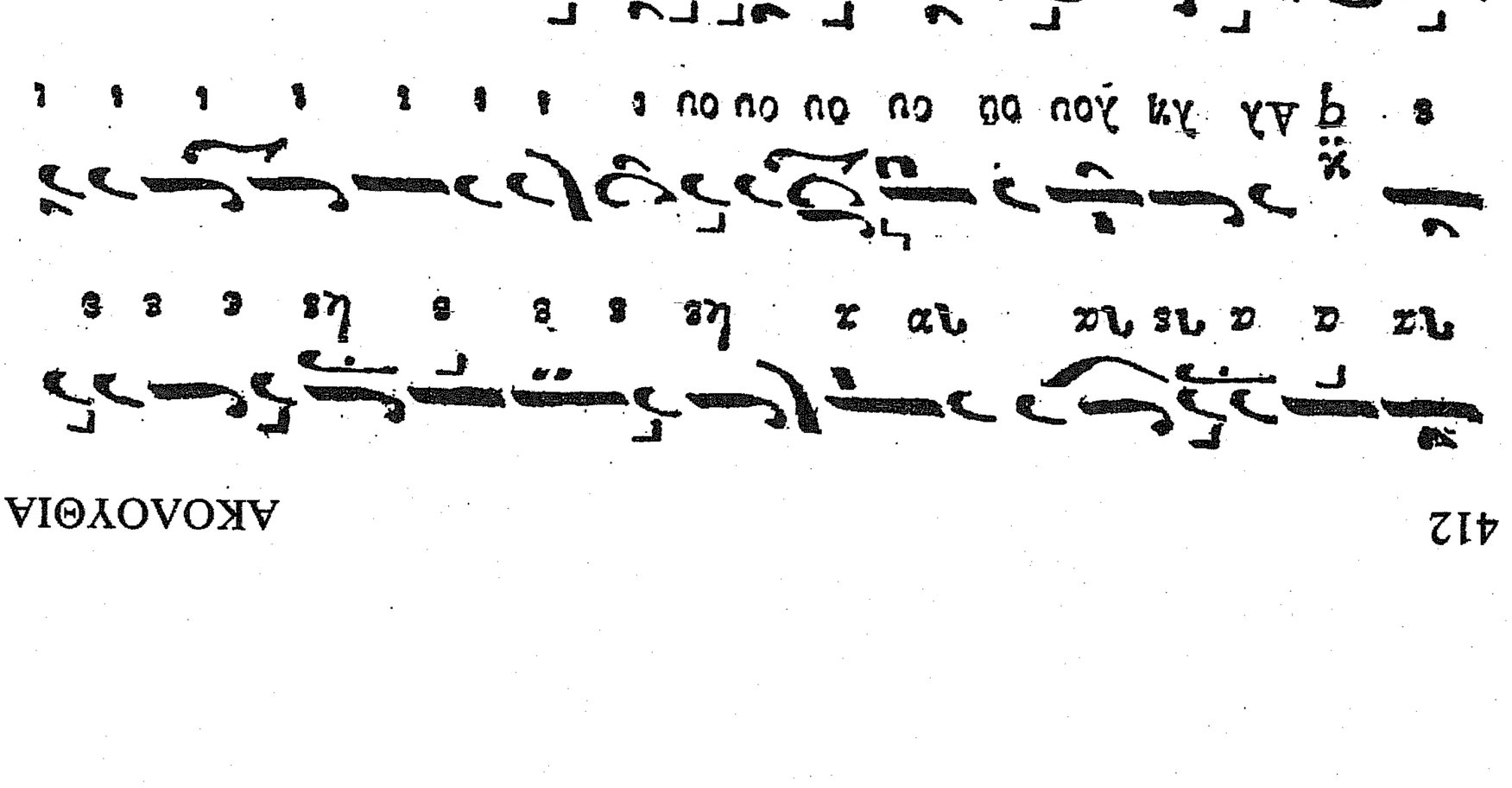

Ἔτερον Ἱεωργίου τοῦ Κρητὸς ἦχος πλ. δ΄

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰδοποιοῦμεν τοὺς κυρίους συνδρομητὰς, ὅτι τὰ ἐλλείποντα μαθήματα τὰ ἐν τῇ Ἀγγελίᾳ ἡμῶν προκηρυχθέντα παρελείφθησαν, ὡς ἀντιβαίνοντα τῷ περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς νέῳ Ἐκκλησιαστικῷ Ὀργανισμῷ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐμποδίζονται εἰς ἔκδοσιν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας· ἀντὶ δὲ τούτων θέλουν ἐπὶ τέλους προστεθῆ εἴκοσι Καλοφωνικοὶ Εἱρμοί· διὸ ἐξαιτούμεθα τὴν πρόθυμον τῶν Κυρίων Συνδρομητῶν συγγνώμην.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἀνοιξαντάρια παρὰ διαφόρων Ποιητῶν τὰ μέγιστα	1
— συντετμημένα παρὰ Χουρμουζίου	38
Μακάριος ἀνὴρ Πέτρου Πελοποννησίου	65
« « Γεωργίου τοῦ Κρητὸς	85
« « Μανουὴλ Πρωτοψάλτου	91
« « Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος	102
Κεκραγάρια κατ' ἦχον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ	113
« « Βαλασίου Ἱερέως	149
« « Ἰακώβου Πρωτοψάλτου	183
Στιχηρὰ Ἀναστάσιμα Γεωργίου τοῦ Κρητὸς	204
Φῶς ἱλαρὸν μέλος ἀρχαῖον	212
Προκείμενα τῆς Ἑβδομάδος	214
Προκείμενα τῶν Κυριακῶν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς	217
Προκείμενα τῶν Δεσποτικῶν Ἑορτῶν Γρηγορίου Πρωτοψάλτου	218
Θεοτόκε Παρθένε ὀκτάηχον, Πέτρου Μπερεκέτου	221
« « « συντετμημένον Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος	233
Ῥόδον τὸ ἀμάραντον ὀκτάηχον Χουρμουζίου	240
Κύριε ἐλέησον τῆς Ἀρτοκλασίας καὶ σύντομον	
Θεοτόκε Παρθένε	253
Τὰ τρία Δοξαστικὰ τῶν Ὡρῶν	254
Ἰδιόμελα τῶν Κυριακῶν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς Πέτρου καὶ Ἰακώβου	268
Κύριε ἡ ἐν πολλαῖς ἁμαρτίαις Πέτρου Λαμπαδαρίου	299
« « « Ἰακώβου Πρωτοψάλτου	306
« « « Χουρμουζίου	311
Κύριε ἀναβαίνοντός σου Πέτρου Λαμπαδαρίου	317
« « Ἰακώβου Πρωτοψάλτου	320
Ἤδη βάπτεται κάλαμος τοῦ αὐτοῦ	322

ΠΙΝΑΞ.

Σὲ τὸν ἀναβαλλόμενον Ἰακώβου 325
Τὸν Ἥλιον κρύψαντα Γερμανοῦ Νέων Πατρῶν 330
Ἀναστάσεως ἡμέρα Χρυσάφου τοῦ νέου. 337
Ἀναστάσεως ἡμέρα Ἰακώβου Πρωτοψάλτου 341
Κράτημα εἰς τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα Χρυσάφου τοῦ Νέου 344
Ἕτερον Κράτημα εἰς τὸ Ἀναστάσεως ἡμέρα 350
Θεοτόκε Παρθένε, Βαπτιστὰ τοῦ Χριστοῦ κ.τ.λ. 355
Τὴν ὡραιότητα τῆς Παρθενίας σου 356
Στίχοι εἰς τὰς ὥρας τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς Γρηγορίου Πρωτοψάλτου. 357
Στίχοι εἰς τὸ μέγα Ἀπόδειπνον Πέτρου Λαμπαδαρ. 360
Κύριε τῶν Δυνάμεων, Παναγία Θεοτόκε. καὶ 3 Τὴν Πάσαν ἐλπίδα μου 367
Ψυχή μου ψυχή μου 5 παρὰ διαφόρων Ποιητῶν 371
Μάθημα τοῦ Μ. Κανόνος μὲ κράτημα Δανιὴλ Πρ. 374
Ἀσπόρου συλλήψεως. Πάντων προστατεύεις καὶ Σφαγήν σου τὴν ἄδικον. 383
Τῇ ὑπερμάχῳ δίχορον 384
Τῇ ὑπερμάχῳ Πέτρου Βυζαντίου 389
Τῇ ὑπερμάχῳ σύντομον 392
Τῇ ὑπερμάχῳ Μάθημα μὲ κράτημα Ἰωάν. τοῦ Κλαδᾶ 392
Κατευθυνθήτω μέλος ἀρχαῖον 406
Ἕτερον σύντομον 407
Νῦν αἱ δυνάμεις Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ 407
Ἕτερον Ἰακώβου Πρωτοψάλτου. 409
Γεύσασθε Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ. 410
Ἕτερον παρὰ Γεωργίου τοῦ Κρητός. 412